

Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd Lleol

Atodiad F – Aseidiadau Amgylcheddol

CYNGOR CAERDYDD - 2024

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Cymreig/
This document is available in Welsh

STRONGER
FAIRER
GREENER

Atodiad F

Cynnwys

Asesiad Rheoliadau Cynefin		2
Asesiad Amglycheddol Strategol		5
Cyfarwyddeb Fframwaith Dwr		201

Aseiad Rheoliadau Cynefin

Cyngor Dinas Caerdydd

Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Leol Caerdydd

Adroddiad Sgrinio ac Asesu Priodol Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd

Cyfeirnod: 30062902-ARP-REP-HRA-3.0

3.0 | 13 Medi 2024

Mae'r adroddiad hwn yn ystyried cyfarwyddiadau a gofynion penodol ein cleient. Nid yw wedi'i fwriadu ar gyfer unrhyw drydydd parti ac ni ddylai unrhyw drydydd parti ddibynnu arno ac nid ymgymeir ag unrhyw gyfrifoldeb i unrhyw drydydd parti.

Rhif gwaith 300629-02

Ove Arup & Partners Limited

8 Fitzroy Street

Llundain

W1T 4BJ

Y Deyrnas Unedig

arup.com

Dilysu Dogfen

Teitl y prosiect	Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd Lleol Caerdydd
Teitl y ddogfen	Adroddiad Sgrinio ac Asesu Priodol Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd
Cyfeirnod y gwaith	300629
Cyfeirnod y ddogfen	30062902-ARP-REP-HRA-3.0
Cyfeirnod y ffeil	30062902-ARP-REP-HRA-3.0

Diwygiad	Dyddiad	Enw'r ffeil	30062902-ARP-REP-HRA-1.0		
1.0	15 Mehefin 2024	Disgrifiad	Rhifyn cleientiaid		
			Paratowyd gan	Gwiriwyd gan	Cymeradwywyd gan
		Enw	Matilde Salgado Gemma Turner	Gemma Turner	Neil Harwood
		Llofnod	 GTurner.	GTurner.	N. Harwood.
2.0	02 Gorffennaf 2024	Enw'r ffeil	30062902-ARP-REP-HRA-2.0		
		Disgrifiad	Cyhoeddiad Terfynol		
			Paratowyd gan	Gwiriwyd gan	Cymeradwywyd gan
		Enw	Matilde Salgado Gemma Turner	Gemma Turner	Neil Harwood
		Llofnod	 GTurner.	GTurner.	N. Harwood.
3.0	13 Medi 2024	Enw'r ffeil	30062902-ARP-REP-HRA-3.0		
		Disgrifiad	Diweddarwyd i gynnwys asesiad priodol		
			Paratowyd gan	Gwiriwyd gan	Cymeradwywyd gan
		Enw	Gemma Turner Amelia Clarke	Gemma Turner Thomas Reid	Fraser Maxwell

Cyhoeddi Dilysu Dogfen gyda'r Ddogfen

☒

Cynnwys

Crynodeb Gweithredol	1
1. Cyflwyniad	2
1.1 Cefndir	2
1.2 Cyd-destun y Cynllun	2
1.3 Deddfwriaeth	2
1.4 Proses	3
1.5 Nodau	4
2. Y Cynllun	4
3. Methodoleg	4
3.1 Casglu Tystiolaeth	5
3.2 Tasg 1: Sgrinio am Effeithiau Sylweddol Tebygol	6
3.3 Tasg 2 – Asesu Priodol	7
4. Amodau Sylfaenol	8
4.1 Aber Afon Hafren	11
4.2 Ardal Cadwraeth Arbennig Coed Ffawydd Caerdydd	13
5. ARhC Asesu Sgrinio	13
5.1 Llwybrau Effaith	13
5.2 Effeithiau'r Cynllun ei Hun	15
5.3 Effeithiau Mewn-gyfunol y Cynllun	17
5.4 Crynodeb	17
6. Asesu Priodol	17
6.1 Cwmpas	17
6.2 Mesurau Arfer Gorau Cyffredinol Safle	17
6.3 Safleoedd Dynodedig Aber Afon Hafren	19a
6.4 Crynodeb	23
7. Casgliadau	23

Tablau

Tabl 1 Meini Prawf Sgrinio	6
Tabl 2 Crynodeb o'r Effeithiau Posibl	14
Tabl 3 Sgrinio mewn elfennau o'r cynllun gydag effeithiau sylweddol tebygol ar ei ben ei hun	15
Tabl 4 Crynodeb o ganlyniadau sgrinio	17

Ffigurau

Ffigur 1 Safleoedd Dynodedig o fewn Parth Dylanwad y Cynllun

10

Darluniadau

Ni chanfuwyd tabl o ffigurau

Lluniau

Ni chanfuwyd tabl o ffigurau.

Ffotograffau

Ni chanfuwyd tabl o ffigurau nd.

Atodiadau

Ni chanfuwyd tabl o ffigurau.

Atodiadau

Atodiad A	A-1
Safleoedd Dynodedig	A-1
A.1 Aber Afon Hafren	2
A.2 Coed Ffawydd Caerdydd	14
Atodiad B	A-1
Atodlen Sgrinio	A-1
Atodiad C	A-1
Cofnodion Rhywogaethau Afon Taf gan Cyfoeth Naturiol Cymru	A-1
Atodiad D	A-1
Asesiad Mewn-gyfunol	A-1

Crynodeb Gweithredol

Mae Adroddiad Sgrinio ac Asesu Priodol wedi'i baratoi gan Ove Arup & Partners Limited i gefnogi Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Leol Caerdydd a'r Cynllun Gweithredu, ar ran Cyngor Dinas Caerdydd, fel dau gam cyntaf Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC). Mae Cam 1 yr ARhC yn ceisio penderfynu a oes effeithiau sylweddol tebygol ar unrhyw safleoedd dynodedig o fewn parth dylanwad y cynllun ac mae cam 2 yn asesu a oes effeithiau andwyol i uniondeb y safleoedd dynodedig. Yn yr achos hwn, cafodd pedwar safle dynodedig eu hystyried fel a ganlyn:

- Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Aber Afon Hafren;
- Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) Aber Afon Hafren;
- Safle Ramsar Aber Afon Hafren; ac
- ACA Coed Ffawydd Caerdydd.

Mae'r asesiad sgrinio wedi dod i'r casgliad na ellid diystyru effeithiau sylweddol tebygol y cynllun, sy'n gysylltiedig â gweithredoedd Taf4 a Taf5 sy'n cynnig atgyweiriadau i'r amddiffynfeydd llifogydd ar hyd Afon Taf, a gweithredoedd Rhy3 a Rhy4 sy'n cynnig mesurau i liniaru llifogydd dŵr wyneb yn nalgylch Afon Rhymni. Caiff y camau hyn eu sgrinio i'r asesiad priodol oherwydd y potensial i waith adeiladu arwain at effaith andwyol ar gyfanrwydd y safle a thanseilio'r amcanion cadwraeth ar gyfer safle ACA Aber Afon Hafren, AGA a Ramsar. Yn absenoldeb mesurau lliniaru a/neu osgoi, mae potensial i darfu a niwed i rywogaethau pysgod cymwys yn ystod y gwaith a'r mesurau a allai effeithio ar fudo pysgod. Ar ben hynny, mae potensial ar gyfer llygredd dŵr a rhyddhau rhywogaethau ymledol. Nid oes llwybrau i gael effaith i ACA Coedwig Ffawydd Caerdydd sy'n gysylltiedig ag unrhyw elfennau o'r cynllun ac felly cafodd y safle hwn ei sgrinio allan yng nghan 1.

Nodir mesurau arfer gorau cyffredinol, gyda'r asesiad priodol dilynol yn cael ei gynnal ar y sail y byddai'r mesurau hyn yn cael eu hymgorffori a'u gweithredu yn ystod y gwaith adeiladu a gynigiwyd gan y cynllun. Nododd yr asesiad priodol oblygiadau ar gyfer amcanion cadwraeth ACA Aber Afon Hafren a safleoedd Ramsar yn ymwneud â niwed ac aflonyddwch i bysgod, sy'n gysylltiedig â'r gweithgareddau adeiladu arfaethedig ar hyd Afon Taf ac o fewn dalgylch Afon Rhymni. Disgrifir mesurau lliniaru i liniaru'r risgiau hyn. Mae hyn yn cynnwys cynnal yr holl waith o fewn cyrsiau dŵr cyswllt swyddogaethol (Afon Taf a'r nant ogleddol) rhwng 15 Mai a 15 Hydref er mwyn osgoi tarfu ar salmonidau silio a sicrhau bod gweithgareddau adeiladu'n digwydd yn ystod oriau golau dydd i leihau'r effeithiau ar batrymau mudo nosol lampreiod afon a môr. Byddai protocolau atal llygredd yn cael eu dilyn yn llym, gyda mesurau fel ffensys silt, basnau gwaddodion, a phecynnau arllwys brys ar waith i atal halogion rhag mynd i mewn i'r dŵr. Yn ogystal, byddai unrhyw glirio coed yn cael ei reoli'n ofalus i atal dŵr ffo gwaddodion. Gyda'r strategaethau lliniaru hyn, credir nad yw'r cynllun yn debygol o gael effaith andwyol ar gyfanrwydd safleoedd dynodedig Aber Hafren ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill.

1. Cyflwyniad

1.1 Cefndir

Penodwyd Ove Arup & Partners Limited (Arup) benodi gan Gyngor Dinas Caerdydd i baratoi Adroddiad Sgrinio ac Asesu Priodol Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC) i ategu'r Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Leol (SRhPLIL) a'r Cynllun Gweithredu sy'n cael ei ddatblygu ar hyn o bryd. Eglura'r SLRhPLIL ddrafft¹ sut y bydd llifogydd yn cael eu rheoli ar draws ardal yr awdurdod lleol. Adolygwyd y ddogfen hon i nodi unrhyw effeithiau arwyddocaol tebygol ar safleoedd dynodedig, naill ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill.

Mae'r strategaeth gyfredol yn diweddarau eu SLRhPLIL gyntaf a gyhoeddwyd yn 2014². Roedd y SRhPLIL gwreiddiol yn cynnwys ARhC, a ddaeth i'r casgliad nad oedd yn bosibl diystyru'r posibilrwydd o effeithiau sylweddol mewn rhai achosion gan nad oedd y strategaeth llifogydd yn cynnwys yr holl fanylion o sut y gellid cyflawni camau. Yn yr achosion hyn, ystyriwyd yn fwy priodol i bennu unrhyw effeithiau sylweddol ar lefel prosiect, pan fydd mwy o fanylion am sut y bydd camau gweithredu yn cael eu cyflawni. Nodwyd camau lliniaru i leihau'r potensial i brosiectau gael effaith sylweddol ar nodweddion y safle. Roedd hyn yn cynnwys sicrhau bod materion cadwraeth natur a geomorffolegol yn cael eu hystyried wrth ddylunio ac adeiladu amddiffynfeydd newydd, lleihau gwaith o fewn y golofn ddŵr a gweithredu mesurau atal llygredd.

1.2 Cyd-destun y Cynllun

Mae Strategaeth Genedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol (RhPLIEA) yng Nghymru³ yn nodi bod dros 245,000 eiddo ledled Cymru mewn perygl o lifogydd o afonydd, y môr a dŵr wyneb, gyda bron 400 eiddo hefyd mewn perygl o erydu arfordirol. Mae'r Strategaeth Genedlaethol yn egluro y gallwn ni ddisgwyl i'r peryglon hynny gynyddu wrth i'r hinsawdd newid, gyda llifogydd amlach a mwy difrifol, cynnydd yn lefel y môr a chyfraddau erydu arfordirol cyflymach. Mae'n ofynnol i Gyngor Dinas Caerdydd, fel yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol (ALILIA) dan Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010, ddatblygu a mabwysiadu SRhPLIL, gan sicrhau bod y strategaeth yn cael ei rhoi ar waith a'i monitro drwy gydol ei hoes. Mae perygl llifogydd lleol yn cynnwys risgiau sy'n gysylltiedig â dŵr ffo dwyneb, dŵr daear a chysiau dŵr cyffredin.

1.3 Deddfwriaeth

1.3.1 Y Gyfarwyddeb Cynefinoedd a'r Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau.

Mae'r gofyniad am ARhC wedi'i sefydlu gan y Gyfarwyddeb Cynefinoedd (Cyfarwyddeb y Cyngor 92/43/EEC ar gadwraeth cynefinoedd naturiol a ffawna a fflora gwyllt⁴), sy'n cael ei thrawsosod yn gyfraith y DU gan Reoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017⁵ (fel y diwygiwyd gan Reoliadau Gadael yr UE 2019) (y cyfeirir ati yma wedi hyn fel y 'Rheoliadau Cynefinoedd').

Mae Erthygl 6 (3) o Gyfarwyddeb Cynefinoedd 1992 yn nodi:

"Bydd unrhyw gynllun neu brosiect nad yw'n uniongyrchol gysylltiedig â'r safle neu'n angenrheidiol iddo ond sy'n debygol o gael effaith sylweddol arno, naill ai'n unigol neu ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill, yn destun Asesiad Priodol o'i oblygiadau i'r safle o ystyried amcanion cadwraeth y safle."

¹Cyngor Caerdydd, (2024); "Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Leol a Chynllun Gweithredu DRAFFT". Mawrth 2024

² Cyngor Dinas Caerdydd, (2014); 'Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Leol Strategaeth a fabwysiadwyd - Dogfen Dechnegol. Cyngor Dinas Caerdydd Medi 2014

³Llywodraeth Cymru, (2020); 'Y Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yng Nghymru.'

⁴Y Commission, (1992); 'Cyfarwyddeb y Cyngor 92/43/EEC ar 21 Mai 1992 ar warchod cynefinoedd naturiol a ffawna a fflora gwyllt.' Ar gael yn: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:EN:HTML>

⁵ Swyddfa Lyfrau Ei Mawrhydi (HMSO), (2017); 'Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau.'

Mae Rheoliad 63(1) y Rheoliadau Cynefinoedd yn dweud:

"Rhaid i awdurdod cymwys, cyn penderfynu ymwneud, neu roi unrhyw gydsyniad, caniatâd, neu awdurdodiad arall ar gyfer, cynllun neu brosiect sydd—

(a) yn debygol o gael effaith sylweddol ar safle dynodedig neu safle morol alltraeth dynodedig (naill ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill); ac

(b) nad yw'n gysylltiedig yn uniongyrchol â'r safle hwnnw neu'n angenrheidiol iddo,

wneud Asesiad Priodol o'r goblygiadau i'r safle hwnnw o ystyried amcanion cadwraeth y safle hwnnw."

Mae Rheoliad 63(5) yn dweud:

"Yng ngoleuni casgliadau'r asesiad, ac yn ddarostyngedig i reoliad 64, gall yr awdurdod cymwys gytuno i'r cynllun neu'r prosiect dim ond ar ôl canfod na fydd yn effeithio'n andwyol ar gyfanrwydd y safle dynodedig na'r safle morol alltraeth dynodedig (fel y gallai fod)."

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi digon o wybodaeth i Gyngor Dinas Caerdydd, fel awdurdod cymwys, i ymgymryd ag ARhC.

Mae safleoedd dynodedig, neu safleoedd Natura 2000, fel y'u diffinnir dan y Rheoliadau Cynefinoedd, yn Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) a ddynodir dan y Rheoliadau Cynefinoedd a'r Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) a ddynodwyd dan Gyfarwyddeb 2009/147/EC ar gadwraeth adar gwyllt (fersiwn wedi'i chodio), (Cyfarwyddeb Adar), a ddaeth i rym yn wreiddiol ym mis Ebrill 1979. Yn berthnasol i'r adroddiad hwn, fel mater o bolisi Llywodraeth y DU, caiff safleoedd a ddynodwyd o dan y Confensiwn ar Wlyptiroedd 1971 (Confensiwn Ramsar)⁶, a elwir yn Safleoedd Ramsar, hefyd eu cynnwys wrth ystyried safleoedd dynodedig.

1.4 Y broses

Mae'r broses ARhC wedi'i rhannu'n bedwar cam canlynol. Mae'r adroddiad ARhC hwn yn cynnwys camau cyntaf ac ail gam y broses hon, gan nodi effeithiau sylweddol a mesurau lliniaru tebygol ac asesu a yw'r cynllun yn cael effaith andwyol ar gyfanrwydd safleoedd dynodedig. Ar yr amod y gellir dangos nad oes unrhyw effeithiau sylweddol tebygol, gall y cynllun fynd yn ei flaen, ac ni fyddai angen ystyried camau 3 a 4.

1.4.1 Cam 1 Sgrinio

Asesiad o effeithiau arwyddocaol tebygol cynllun ar safleoedd dynodedig naill ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill.

1.4.2 Cam 2 Asesiad Priodol

Lle nad yw'n bosibl diystyru effeithiau sylweddol tebygol yn ystod cyfnod 1, mae angen cynnal Asesiad Priodol, fel y nodir yn Rheoliad 63 (1) o'r Rheoliadau Cynefinoedd (gweler adran 1.4.1). Mae hyn yn ystyried goblygiadau prosiect o ystyried amcanion cadwraeth y safle dynodedig, naill ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill, gan ystyried mesurau lliniaru. Mae hyn yn rhoi digon o wybodaeth i'r awdurdod cymwys benderfynu a yw'r cynllun yn cael effaith andwyol ar gyfanrwydd safleoedd dynodedig, y cyfeirir ato hefyd fel y 'prawf uniondeb'.

1.4.3 Cam 3 Atebion Amgen

Lle na ellir lliniaru effeithiau andwyol ar uniondeb, mae angen ystyried atebion amgen i'r cynllun na fyddai'n arwain at yr effeithiau hyn. Gall y cynllun fynd rhagddo dim ond os gellir dangos yn gadarn nad oes atebion amgen, a gall yr asesiad barhau i gam 4.

⁶ Sefydliad Addysg, Gwyddonol a Diwylliannol y Cenhedloedd Unedig (UNESCO), (1994); Confensiwn ar Wlyptiroedd o Bwys Rhyngwladol yn enwedig fel Cynefin Adar Dŵr. Ramsar, Iran, 2.2.1971 fel y'i diwygiwyd gan Brotocol 3.12.1982 a Diwygiadau 28.5.1987.

1.4.4 Cam 4 Rhesymau Hanfodol Budd y Cyhoedd (IROPI) a Mesurau Gwneud Iawn

Os na nodir unrhyw ddewisiadau amgen yn ystod cam 3, dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y gall y cynllun fynd yn ei flaen, os yw IROPI yn cyfiawnhau mynd ar drywydd yr opsiwn hefyd. Yn yr achos hwn, rhaid rhoi mesurau gwneud iawn ar waith o hyd i wrthbwysio effeithiau andwyol ar uniondeb.

1.5 Nodau

Mae'r ddogfen hon yn cyflawni'r amcanion canlynol:

- Nodi elfennau o'r cynllun sydd â photensial i arwain at effeithiau sylweddol ar safleoedd dynodedig;
- Asesu goblygiadau'r elfennau hyn o'r cynllun o ystyried amcanion cadwraeth safleoedd dynodedig;
- Asesu arwyddocâd yr effeithiau ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill lle bo angen;
- Ystyried gweithredu mesurau lliniaru o fewn y cynllun i wrthbwysio effeithiau sylweddol; ac
- Ystyried goblygiadau'r cynllun ar gyfanrwydd safleoedd dynodedig.

2. Y Cynllun

Mae'r SLRhPLI yn disgrifio sut y bydd llifogydd yn cael eu rheoli ledled dinas Caerdydd, yn gyson â'r amcanion, y mesurau a'r polisiâu a'r ddeddfwriaeth gysylltiedig a nodir yn y Strategaeth Genedlaethol. Bydd y strategaeth yn cael ei hadolygu bob dwy flynedd.

Mae'r cynllun yn diffinio cyfrifoldebau Cyngor Dinas Caerdydd a chwmpas y cynllun o ran rheoli perygl llifogydd lleol sy'n gysylltiedig â chysiau dŵr cyffredin, dŵr wyneb a dŵr daear a mewnbynnau a chysylltiadau â phartïon eraill, gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru, sy'n gyfrifol am reoli perygl llifogydd o'r tair prif afon yng Nghaerdydd. Mae'n adolygu'r risg o lifogydd yn yr ardal, gan gynnwys sut mae perygl llifogydd yn cael ei asesu. Yn berthnasol i'r asesiad hwn, mae polisi rheoli arfordir Caerdydd wedi'i nodi yng Nghynllun Rheoli Traethlin Aber Afon Hafren 2 (CRhT2).⁷

Mae'r cynllun yn nodi amcanion, mesurau a chamau gweithredu rheoli perygl llifogydd Caerdydd sy'n cyd-fynd â'r amcanion cenedlaethol. Mae'r amcanion yn gosod targedau cyffredinol neu ganlyniadau rheoli perygl llifogydd, ac mae'r mesurau'n diffinio gweithgareddau a ffyrdd eang o weithio i gyflawni'r amcanion. Mae yna naw amcan a 26 o fesurau. Mae'r camau gweithredu yn diffinio tasgau, gweithgareddau neu fentrau penodol i gyflawni'r mesurau. Adolygir cynnydd a gellir diweddarau camau gweithredu yn rheolaidd, gan adrodd ar gynnydd bob dwy flynedd. Mae cyfanswm o 36 o gamau gweithredu, sy'n cynnwys: 21 o weithredoedd ledled y ddinas; dau weithred yn ymwneud ag Afon Elái; pedwar ar gyfer Afon Rhymni; wyth arall ar gyfer Afon Taf; ac un ar gyfer Ynys Echni. Mae'r cynllun hefyd yn nodi mecanweithiau ariannu, yn benodol cyllid mewnlol o fewn Cyngor Dinas Caerdydd, cyllid Llywodraeth Cymru a chyfleoedd ariannu allanol.

3. Methodoleg

Mae'r ARhC wedi cael ei gynnal yn unol â chanllawiau ar ddefnyddio Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd⁸ a'r Llawlyfr Asesu Rheoliadau Cynefinoedd⁹ ac, gan gyfeirio'n benodol at asesu cynlluniau, cyhoeddiad yr

⁷ Atkins Ltd ar gyfer Grŵp Arfordirol Aber Afon Hafren (SECG), (2010); 'Adolygiad Cynllun Rheoli Traethlin Aber Hafren (SMP2).'

⁸ GOV.UK, (2019); 'Asesiad priodol. Canllawiau ar y defnydd o Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd.' Ar gael yn: <https://www.gov.uk/guidance/appropriate-assessment>.

⁹ Tyldesley, D. a Chapman C., (2017); 'Y Llawlyfr Asesu Rheoliadau Cynefinoedd.' DTA Publications. Ar gael (gyda manylion mewngofnodi) yn <https://www.dtapublications.co.uk/handbook/>

Adran Cymunedau a Llywodraeth Leol (DCLG), 'Cynllunio ar gyfer Diogelu Safleoedd Dynodedig: Canllawiau Asesu Priodol'¹⁰.

Mae'n dilyn y dull canlynol:

1. Casglu tystiolaeth:
2. Tasg 1 - Effeithiau arwyddocaol neu 'sgrinio' tebygol, gan nodi a yw'r prosiect yn debygol o gael effaith sylweddol ar safleoedd dynodedig; a
3. Tasg 2 – Asesiad Priodol a chanfod yr effaith ar gyfanrwydd y safle.

3.1 Casglu Tystiolaeth

Ystyrir yr holl safleoedd dynodedig o fewn ffin awdurdod lleol Dinas Caerdydd yn yr ARhC, yn ogystal â'r rhai sydd o fewn dylanwad y cynllun o ran effeithiau sylweddol posibl trwy lwybr effaith hysbys. Adolygwyd y ffynonellau canlynol i gael gwybodaeth am safleoedd dynodedig:

- Cyrchwyd Ffurflenni Data Safonol Natura 2000 a Thafleuni Gwybodaeth Ramsar o wefan y Cydbwyllgor Cadwraeth Natur (CBCN)¹¹; a
- Dyfyniadau, amcanion cadwraeth^{12,13,14,15}, cyngor atodol ar warchod ac adfer nodweddion y safle a chynlluniau gwella safle ar gyfer safleoedd dynodedig ac asesiadau amod ar gyfer Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) o wefan Natural England¹⁶ a gwefan Cyfoeth Naturiol Cymru¹⁷.

3.1.1 Cofnodion Biolegol

Gofynnwyd am gofnodion o rywogaethau pysgod a ganfuwyd yn Afon Taf gan Cyfoeth Naturiol Cymru. Dim ond presenoldeb a ragwelir gan rywogaethau oedd y cofnodion ac nid oedd ganddynt leoliadau, stampiau amser a niferoedd poblogaeth penodol. Atlas y Rhwydwaith Bioamrywiaeth Cenedlaethol (RhBC)¹⁸ Canolfan yr Amgylchedd, Pysgodfeydd a Gwyddoniaeth Dyframaethu (CEFAS)¹⁹ gwefan a MapDataCymru²⁰ Gwiriwyd hefyd am gofnodion pysgod ar gyfer Afon Taf ac Afon Rhymni.

¹⁰ DCLG, (2006); 'Cynllunio ar gyfer diogelu safleoedd Ewropeaidd: Asesiad Priodol. Canllawiau ar gyfer Strategaethau Gofodol Rhanbarthol a Dogfennau Datblygu Lleol.'

¹¹ CBCN, (2016); 'Safleoedd a Warchodir gan y DU.' Ar gael yn: <http://jncc.defra.gov.uk/page-4>.

¹² Natural England, Cyngor Cefn Gwlad Cymru a Llywodraeth Cynulliad Cymru, (2009); 'Aber Afon Hafren / Safle Morol Ewropeaidd Môr Hafren yn cynnwys : Aber Afon Hafren / Ardal Cadwraeth Arbennig Môr Hafren (ACA) Ardal Gwarchodaeth Arbennig Aber Afon Hafren (AGA) Aber Afon Hafren / Safle Ramsar Môr Hafren. Cyngor Natural England a Chyngor Cefn Gwlad Cymru a roddwyd dan Reoliad 33(2)(a) o'r Rheoliadau Cadwraeth (Cynefinoedd Naturiol), &c.) 1994 (fel y'u diwygiwyd);

¹³ Natural England, (2,019); 'European Site Conservation Objectives for Severn Estuary Special Protection Area Site Code: UK9015022.'

¹⁴ Natural England, (2,019); 'European Site Conservation Objectives for Severn Estuary/Môr Hafren Special Area of Conservation Site code: UK0013030.'

¹⁵ Cyngor Cefn Gwlad Cymru, (2008); 'Cynllun Rheoli Craidd (gan gynnwys Amcanion Cadwraeth) ar gyfer Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Coed Ffawydd Caerdydd (wedi'i danategu gan SoDdGA Coed y Garth, SoDdGA Adran Coetiroedd a Ffyrdd Castell Coch, a SoDdGA Fforestganol a Chwm Nofydd).'

¹⁶ GOV.UK (dim dyddiad); 'Cynllunio a Datblygu Safleoedd a Rhywogaethau a Warchodir.' Ar gael yn <https://www.gov.uk/topic/planning-development/protected-sites-species>.

¹⁷ Cyfoeth Naturiol Cymru, (dim dyddiad); Ardaloedd o dir a moroedd gwarchodedig. Ar gael yn: <https://naturalresources.wales/guidance-and-advice/environmental-topics/wildlife-and-biodiversity/protected-areas-of-land-and-seas/?lang=cy>

¹⁸ Partneriaeth Atlas RhBC, (2024); 'Atlas RhBC.' Ar gael yn: <https://nbnatlas.org/>.

¹⁹ CEFAS, (2024); "Data a chyhoeddiadau." Ar gael yn: <https://www.cefass.co.uk/data-and-publications/>.

²⁰ MapDataCymru, (2024); 'Catalog data.' Ar gael yn: <https://mapdata.llyw.cymru/>

3.2 Tasg 1: Sgrinio am Effeithiau Arwyddocaol Tebygol

Mae'r asesiad hwn yn ystyried a oes unrhyw effeithiau arwyddocaol tebygol y cynllun ar safleoedd dynodedig, naill ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill.

Mae pob elfen o'r cynllun wedi cael ei dadansoddi a'i sgrinio am effeithiau sylweddol tebygol a'i botensial i danseilio'r amcanion cadwraeth ar gyfer safle dynodedig penodol. Nodwyd effeithiau'r cynllun drwy adolygiad o'r cynllun yng ngoleuni sensitifrwydd y safleoedd dynodedig, yn enwedig y nodweddion cymwys, y pwysau a'r bygythiadau.

Yn unol â'r canllawiau cyfredol⁹, tybiwyd y byddai canllawiau arfer gorau yn cael eu gweithredu fel rhan o brosiectau a gynigiwyd gan y cynllun, gan gynnwys Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu (CRhAA) neu debyg. Byddai hyn yn cynnwys gweithredu mesurau adeiladu atal llygredd a rheoli rhywogaethau ymledol. Mae'r rhain yn fesurau yn cael eu hystyried yn yr asesiad gan nad ydynt yn gysylltiedig â lliniaru effeithiau penodol ar y safleoedd dynodedig. Nid yw unrhyw fesurau lliniaru pwrpasol o'r fath y byddai eu hangen i lliniaru effeithiau sylweddol yn cael eu hystyried ar hyn o bryd, ac yn hytrach maent yn rhan o asesiad priodol.

Mae'r cam sgrinio yn archwiliad rhagarweiniol. Os na ellir diystyru effeithiau sylweddol heb ymchwiliad helaeth, ystyrir bod y prosiect yn cael effaith sylweddol debygol ac mae angen ymchwilio ymhellach drwy asesiad priodol.

3.2.1 Meini Prawf Sgrinio

Mae'r cynllun wedi'i sgrinio yn unol â'r meini prawf a nodir yn **Tabl 1**⁹.

Tabl 1 Meini Prawf Sgrinio

Categori Sgrinio	Meini Prawf	Canlyniad Sgrinio
A	Datganiad cyffredinol o bolisi / dyheadau cyffredinol	Sgrinio allan
B	Polisi yn rhestru meini prawf cyffredinol ar gyfer profi derbynioldeb / cynaliadwyedd cynigion	Sgrinio allan
C	Cynnig y cyfeirir ato ond heb ei gynnig gan y cynllun	Sgrinio allan
D	Polisiau diogelu'r amgylchedd / diogelu safleoedd / trothwy	Sgrinio allan
E	Polisiau neu gynigion sy'n llywio newid yn y fath fodd ag amddiffyn safleoedd dynodedig rhag effeithiau negyddol	Sgrinio allan
F	Polisi na all arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
G	Polisi neu gynnig na allai gael unrhyw effaith bosibl ar safle	Sgrinio allan
H	Polisi neu gynnig nad yw ei effeithiau (gwirioneddol neu ddamcaniaethol) yn gallu tanseilio'r amcanion cadwraeth (naill ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd ag agweddau eraill ar hyn neu gynlluniau neu brosiectau eraill)	Sgrinio allan
I	Polisi neu gynnig a allai gael effaith sylweddol debygol ar safle yn unig	Sgrinio yn
J	Polisi neu gynnig sy'n cael effaith ar safle ond yn annhebygol o fod yn arwyddocaol ar ei ben ei hun, felly mae angen i chi wirio am effeithiau sylweddol tebygol mewn cyfuniad	Gwirio categorïau K a L
K	Mae'n annhebygol y bydd polisi neu gynnig yn cael effaith sylweddol naill ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd	Sgrinio ar ôl y prawf mewn cyfuniad
L	Polisi neu gynnig a allai fod yn debygol o gael effaith sylweddol ar y cyd	Sgrinio i mewn ar ôl y prawf cyfunol
M	Ardal bwrpasol, safle polisiau neu gynigion sy'n benodol i achosion sydd â'r bwriad o osgoi neu leihau effeithiau niweidiol ar safle dynodedig	Sgrinio yn

Os yw'r amserlen cyn sgrinio yn dangos bod agweddau ar y cynllun a allai fod yn debygol o gael effeithiau sylweddol ar safle dynodedig, naill ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill, ymgynghorwyd â Chyngor Dinas Caerdydd i nodi newidiadau i'r cynllun er mwyn osgoi unrhyw effeithiau o'r fath. Yna mae unrhyw newidiadau sydd wedi'u hymgorffori yn y cynllun wedi cael eu hystyried ac ailadroddir yr asesiad sgrinio yn ôl yr angen cyn cwblhau'r adroddiad a dod i gasgliad ar y penderfyniad sgrinio. Byddai'r newidiadau hyn i eiriad yn y cynllun yn ymwneud â nodweddion neu nodweddion hanfodol y cynllun ei hun ac felly nid ydynt yn debygol o fod yn gyfystyr â chyflwyno mesurau lliniaru. Os bydd angen mesurau lliniaru i osgoi neu leihau'r effeithiau niweidiol hynny, deuir i'r casgliad bod effeithiau sylweddol tebygol, a bydd angen asesiad priodol.

3.2.2 Asesiad Cyfunol

Mae'r asesiad ar y cyd wedi canolbwyntio ar a oes gan unrhyw gynlluniau a phrosiectau eraill y potensial i waethgu unrhyw effeithiau i safleoedd dynodedig a nodwyd oherwydd y cynllun yn unig. Felly, ystyriwyd a allai effeithiau'r cynllun nad ydynt yn debygol o fod yn arwyddocaol ar ei ben ei hun, fod yn sylweddol o ran cyfuniad, yn unol â chategorïau J, K a L yn **Tabl 1**.

Ystyriwyd y mathau canlynol o gynlluniau a phrosiectau yn yr asesiad cyfunol:

- Ceisiadau a gyflwynwyd ond heb eu penderfynu eto, gan gynnwys gwrthod yn amodol ar apêl sy'n weddill neu her gyfreithiol;
- Prosiectau sy'n destun adolygiad cyfnodol e.e. trwyddedau blynyddol, yn ystod yr amser y mae eu hadnewyddiad yn cael ei ystyried;
- Prosiectau sydd wedi'u hawdurdodi ond heb eu cychwyn eto;
- Dechreuodd prosiectau ond heb eu cwblhau eto;
- Prosiectau hysbys nad oes angen caniatâd allanol arnynt;
- Cynigion mewn cynlluniau a fabwysiadwyd; a
- Chynigion mewn cynlluniau drafft a gyhoeddwyd neu a gyflwynwyd yn ffurfiol ar gyfer ymgynghoriad terfynol neu fabwysiadu.

3.3 ARhC Tasg 2 – Asesiad Priodol

Pwrpas yr asesiad priodol yw cynnal asesiad gwyddonol gwrthrychol o'r goblygiadau ar gyfer nodweddion cymwys Aber Afon Hafren y gallai'r cynllun effeithio arnynt o bosibl yng ngoleuni eu hamcanion cadwraeth. Mae'n broses dryloyw ac ailadroddol, sydd wedi'i dogfennu'n llawn yn yr adroddiad hwn. Mae'n rhoi'r wybodaeth sy'n angenrheidiol i Gyngor Dinas Caerdydd asesu a yw'r cynllun yn cael effaith andwyol ar gyfanrwydd safleoedd dynodedig, y cyfeirir ati fel y 'prawf uniondeb'.

Lle mae effeithiau sylweddol wedi'u nodi yn ystod sgrinio neu fod arwyddocâd effeithiau yn ansicr, rhoddwyd ystyriaeth bellach i'r potensial i'r effeithiau hyn fod o raddfa a maint digonol i rwystro nodweddion y safleoedd dynodedig rhag cyflawni eu hamcanion cadwraeth. Mae'r cam hwn yn y broses hefyd yn ystyried mesurau lliniaru.

3.3.1 Asesu effeithiau mewn perthynas ag amcanion cadwraeth

Mae'r asesiad o effeithiau ar safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren mewn perthynas â'u hamcanion cadwraeth wedi ystyried y ffactorau canlynol:

- Y goblygiadau ar gyfer pob nodwedd gymwys o'r safleoedd dynodedig yr effeithir arnynt;
- Statws cadwraeth nodweddion cymwys y safleoedd;
- Goblygiadau ar gyfer amodau'r safle ar gyfer AGA Aber Afon Hafren a ACA; a
- Bygythiadau, diraddiadau neu aflonyddwch y nodweddion cymwys.

3.3.2 Mesurau Lliniaru

Rhoddwyd ystyriaeth i gynnwys mesurau lliniaru er mwyn osgoi effeithiau sylweddol neu leihau effeithiau i'r graddau nad ydynt yn gyfystyr ag effeithiau andwyol i uniondeb. Mae hyn yn cynnwys mesurau pwrpasol y byddai angen eu rhoi ar waith yn ystod gwaith adeiladu a gynigiwyd gan y cynllun. Mae'r rhain yn fesurau lefel uchel y byddai angen eu datblygu maes o law fel rhan o brosiect ar wahân ARhC. Fel dewis olaf, gall yr asesiad ystyried newidiadau i'r cynllun, gan gynnwys newidiadau i'r camau gweithredu neu ddileu neu ychwanegu gweithredoedd.

Ailasesir effeithiau'r cynllun yn dilyn gweithredu mesurau lliniaru gan ddefnyddio'r un fethodoleg. Gellir ailadrodd y broses hon sawl gwaith i ddarparu hyder mewn asesiad o ddim effeithiau andwyol.

3.3.3 Prawf Hygredd

Mae'r adroddiad yn ystyried a ellir diystyru effaith andwyol ar gyfanrwydd safleoedd dynodedig; 'prawf uniondeb'. Mae gonestrwydd yn cael ei ddisgrifio fel:

"Mae cydlyniad, strwythur ecolegol a swyddogaeth y safle ar draws ei holl ardal sy'n ei alluogi i gynnal cynefin, cymhleth cynefinoedd a/neu lefelau poblogaethau rhywogaethau y cafodd ei ddosbarthu ar eu cyfer."²¹

Mae uniondeb hefyd yn ymwneud â gwydnwch a gallu safle i esblygu mewn ffyrdd sy'n ffafriol i gadwraeth.

3.3.4 Defnyddio Dyfarniad Proffesiynol

Defnyddiwyd barn broffesiynol wrth ddehongli canlyniadau mewn perthynas ag asesu effeithiau, arwyddocâd effeithiau a chanlyniadau amcanion cadwraeth safleoedd dynodedig. Mae asesiad rhagofalus wedi'i gymhwyso yn unol â'r canllawiau cyfredol, lle bernir bod effaith yn arwyddocaol os na ellir diystyru'r effaith ar sail gwybodaeth wrthrychol.

3.3.5 Asesiad Cyfunol

Ailadroddwyd yr asesiad ar y cyd fel rhan o'r Asesiad Priodol i ystyried a oes effeithiau niweidiol i uniondeb ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill. Nodwyd cynlluniau a phrosiectau perthnasol yn unol â'r meini prawf a nodir yn adran 3.2.2.

4. Amodau Sylfaenol

Mae'r safleoedd dynodedig canlynol wedi cael eu hystyried yn yr ARhC hwn gan eu bod wedi'u lleoli o fewn ffin awdurdod lleol Dinas Caerdydd:

- ACA Aber Afon Hafren;
- AGA Aber Afon Hafren;
- Safle Ramsar Aber Afon Hafren; ac
- ACA Coed Ffawydd Caerdydd.

Nid ystyrir bod safleoedd dynodedig eraill o fewn dylanwad y cynllun o ran effeithiau sylweddol posibl trwy lwybr effaith hysbys.

Rhoddir manylion llawn am ardaloedd safle, nodweddion cymwys, amcanion cadwraeth, asesiadau cyflwr a phwysau/bygythiadau yn Appendix A a chrynhwyd yn yr adrannau canlynol. Mae **Ffigur 1** yn darparu map sy'n dangos lleoliadau'r safleoedd dynodedig hyn mewn perthynas â Dinas Caerdydd.

²¹ Swyddfa'r Dirprwy Brif Weinidog (ODPM), (2009); 'Cylchlythyr y Llywodraeth: Bioamrywiaeth a Chadwraeth Ddaearegol – Rhwymedigaethau Statudol a'u heffaith o fewn y System Gynllunio.'

Ffigur 1 Safleoedd Dynodedig o fewn Parth Dylanwad y Cynllun

4.1 Aber Afon Hafren

Mae aber Afon Hafren yn gorwedd ar arfordir de-orllewinol Prydain wrth aber pedair afon fawr (Afonydd Hafren, Gwy, Brynbuga, ac Avon). Mae'n aber mawr gyda fflatiau llaid rhynglanwol helaeth, fflatiau tywod, llwyfannau creigiog ac ynysoedd. Mae siâp twndis clasurol yr aber, sy'n unigryw ym Mhrydain, yn ffactor sy'n achosi i Afon Hafren gael yr ail amrediad llanw mwyaf yn y byd. O ganlyniad, mae'r parth rhynglanwol yn un o'r rhai mwyaf a phwysicaf ym Mhrydain. Mae morfa heli yn ymylu'r arfordir gyda ffosydd a ffosydd rhedyn achlysurol. Mae gwely'r môr yn graig a graean gyda glannau tywod islanwol. Fe'i dynodir yn safle ACA, AGA a Ramsar, gyda nodweddion cymwys wedi'u diffinio isod.

4.1.1 Ardal Cadwraeth Arbennig

Mae Aber Afon Hafren wedi'i dynodi'n ACA ar y sail ei bod yn cynnal mathau o gynefinoedd a rhywogaethau a restrir yn Atodiadau I a II o'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd a ystyrir yn bwysig mewn cydestun dynodedig. Mae'r ACA yn cynnwys y SoDdGA cydran ganlynol:

- Aber Afon Hafren Uchaf;
- Aber Afon Hafren; a
- Bae Bridgwater.

Atodiad I Cynefinoedd y maent y prif reswm dros ddewis y safle hwn:

- Aberoedd;
- Fflatiau llaid a fflatiau tywod nad ydynt wedi'u gorchuddio gan ddŵr môr ar lanw isel; a
- Dolydd heli yr Iwerydd *Glauco-Puccinellietalia maritima*.

Mae cynefinoedd Atodiad I yn cyflwyno nodwedd gymhwysol, ond nid y prif reswm dros ddewis y safle hwn:

- Glannau tywod sydd wedi'u gorchuddio ychydig gan ddŵr y môr trwy'r amser; a
- Riffiau.

Rhywogaethau Atodiad II yw'r prif reswm dros ddewis y safle hwn:

- Lamprai'r môr *Petromyzon marinus*;
- Lamprai'r afon *Lampetra fluviatilis*; a
- Gwangen *Alosa fallax*.

Yn ogystal â'r rhywogaethau uchod, y casgliad o bysgod mudol (gan gynnwys herlyn *Alosa alosa*, Eog Iwerydd *Salar salmo*, brithyll môr *Salmo trutta* a'r llysywen Ewropeaidd *Anguilla anguilla*) yn rhan o 'is-nodwedd rhywogaethau nodedig' nodwedd aberol ACA.

4.1.2 Ardal Gwarchodaeth Arbennig

Mae'r safle'n cefnogi poblogaethau adar o bwys rhyngwladol dros y gaeaf, gan gynnwys rhywogaethau preswyl ac ymfudol. Mae'n cynnwys y SoDdGAau canlynol:

- Bae Bridgwater;
- Ynys Echni;
- Aber Afon Hafren;
- Ynys Rhonech;
- Ynys Sili;
- Aber Afon Hafren Uchaf; ac

- Arfordir Penarth.

Mae'r safle'n gymwys dan Erthygl 4.1 o'r Gyfarwydddeb Adar drwy gefnogi poblogaethau gaeafu rhyngwladol pwysig yn rheolaidd o'r rhywogaethau canlynol a restrir yn Atodiad I:

- Alarch Bewick *Cygnus columbianus bewickii*, 3.9% o'r boblogaeth sy'n gaeafu ym Mhrydain Fawr (cymedr brig 5 mlynedd 1991/2 - 1995/6)

Mae'r safle hwn hefyd yn gymwys o dan Erthygl 4.2 drwy gefnogi'r poblogaethau canlynol o rywogaethau mudol o bwys rhyngwladol:

- Hwyaeden Lwyd *Anas strepera* 0.9% o'r boblogaeth sy'n gaeafu yng ngogledd-orllewin Ewrop (cymedr brig 5 mlynedd 1991/2 -1995/6);
- Gŵydd Dalcenwyn *Anser albifrons albifrons* 0.4% o'r boblogaeth sy'n gaeafu yng ngogledd-orllewin Siberia a Gogledd Ewrop (cymedr brig 5 mlynedd 1991/2 -1995/6)
- Pibydd y Mawn *Calidris aplina alpina* 3.3% o'r boblogaeth sy'n gaeafu o Ogledd Siberia, Ewrop a Gorllewin Affrica (cymdr brig 5 mlynedd 1991/2 -1995/6)
- Coesgoch *Tringa totanus* 1.3% o'r boblogaeth sy'n gaeafu yn Nwyrain yr Iwerydd (cymdr brig 5 mlynedd 1991/2 -1995/6), a
- Hwyaeden yr eithin *Tadorna tadorna*, 1.1% o'r boblogaeth sy'n gaeafu o Ogledd-orllewin Ewrop (cymedr brig 5 mlynedd 1991/2 - 1995/6)

Dros y gaeaf, mae'r ardal yn cynnal casgliad rhyngwladol pwysig o adar sy'n fwy na 20,000 o adar dŵr: 84317 o adar dŵr (cymedr brig 5 mlynedd 1991/92-1995/96) gan gynnwys: Alarch Bewick, Hwyaeden yr Eithin, Hwyaeden Lwyd, Pibydd y Mawn a'r Hwyaeden Lwyd.

4.1.3 Safle Ramsar

Mae'r safle yn gymwys ar gyfer maen prawf Ramsar 1, 3, 4, 5, 6 ac 8, fel yr amlinellir isod.

- Maen Prawf 1 - Safleoedd sy'n cynnwys mathau o wlyptir naturiol prin neu unigryw gyda'r rhanbarth bioddaearyddol: Oherwydd yr ystod llanw aruthrol (ail fwyaf yn y byd), mae'n effeithio ar yr amgylchedd ffisegol a chymunedau biolegol.
- Maen Prawf 3 - Safleoedd sy'n cynnal poblogaethau planhigion a/neu anifeiliaid sy'n bwysig ar gyfer cynnal amrywiaeth biolegol y rhanbarth bioddaearyddol: Oherwydd cymunedau aberol anarferol, llai o amrywiaeth a chynhyrchiant uchel.
- Maen Prawf 4 - Safleoedd sy'n cynnal rhywogaethau planhigion neu anifeiliaid ar adeg dyngedfennol yn eu cylchoedd bywyd, neu'n darparu lloches yn ystod amodau anffafriol: Mae'r safle hwn yn bwysig ar gyfer rhedfa pysgod mudol rhwng y môr/aberoedd ac afonydd dŵr croyw. Mae rhywogaethau'n cynnwys eog yr Iwerydd, brithyll môr, lamprai'r môr, lamprai'r afon, herlyn a'r llysywen Ewropeaidd. Mae hefyd yn arbennig o bwysig i adar mudol yn ystod y gwanwyn a'r hydref.
- Maen Prawf 5 - Safleoedd sy'n cynnal 20,000 o adar dŵr neu fwy yn rheolaidd. Safleoedd sy'n cynnal dros 20,000 o adar dŵr yn rheolaidd: 70,919 o adar dŵr (cymedr brig 5 mlynedd 1998/9 – 2002/2003).
- Maen Prawf 6 - Safleoedd sy'n cynnal 1% o'r unigolion yn rheolaidd mewn poblogaeth o un rhywogaeth neu isrywogaeth o adar dŵr:
 - Elyrch Bewick – 2.8% o boblogaeth y gaeaf ym Mhrydain Fawr (cymedr brig 5 mlynedd 1998/9 – 2002/2003);
 - Gŵydd Dalcenwyn – 35.8% o boblogaeth y gaeaf ym Mhrydain Fawr (cymedr brig 5 mlynedd 1998/9 – 2002/2003);
 - Hwyaeden yr Eithin – 1% o boblogaeth y gaeaf (5 mlynedd cymedr brig 1998/9 – 2002/2003);

- Hwyaden Lwyd – 1.4% o boblogaeth y gaeaf ym Mhrydain Fawr (cymedr brig 5 mlynedd 1998/9 – 2002/2003);
- Pibydd y Mawn – 1.8% o boblogaeth y gaeaf (5 mlynedd cymedr brig 1998/9 – 2002/2003);
- Coesgoch – 1% o boblogaeth y gaeaf (5 mlynedd cymedr brig 1998/9 – 2002/2003);
- Maen Prawf 8 - Safleoedd sy'n cynnwys ffynhonnell bwysig o fwyd ar gyfer pysgod, tir silio, llwybr meithrin a/neu fudo y mae stociau pysgod yn dibynnu arno: Pysgod yr holl system aberoedd ac afonydd yw un o'r rhai mwyaf amrywiol ym Mhrydain, gyda dros 110 o rywogaethau wedi'u cofnodi. Mae eog yr Iwerydd, brithyll môr, lamprai'r môr, lamprai'r afon, herlyn, gwangen a llyswennod Ewropeaidd yn defnyddio'r aber fel llwybr mudo allweddol i'w silfeydd yn llednentydd niferus Afon Hafren. Mae'r safle hefyd yn bwysig fel maes bwydo a meithrinfa ar gyfer llawer o rywogaethau pysgod, yn enwedig yr herlyn a'r gwangen sy'n bwydo ar ferdys codog yn y lletem heli.

4.2 Ardal Cadwraeth Arbennig Coed Ffawydd Caerdydd

Mae ACA Coed Ffawydd Caerdydd yn ardal o goetir llydanddail lled-naturiol sy'n cael ei ddominyddu gan ffawydd. Mae'r ACA wedi'i danategu gan dri SoDdGA cydran:

- Coed y Garth;
- Fforestganol a Chwm Nofydd; a
- Choetiroedd Castell Coch a rhan o'r ffordd.

Atodiad I Cynefinoedd y maent y prif reswm dros ddynodi'r safle hwn:

- Coedwigoedd ffawydd *Asperulo-Fagetum*

Mae cynefinoedd Atodiad I yn cyflwyno nodwedd gymhwysol, ond nid y prif reswm dros ddewis y safle hwn:

- Coedwigoedd *Tilio-Acerion* o lethrau, mariandir a cheunentydd

Mae Coed Ffawydd Caerdydd yn cynnwys un o'r crynodiadau mwyaf o goedwigoedd ffawydd *Asperulo-Fagetum* yng Nghymru, ac yn cynrychioli'r cynefin sy'n agos i derfyn gorllewinol ei amrediad brodorol blaenorol yn y DU ac Ewrop. Mae'r coed yn dangos mosaics a throsiadau i fathau eraill, gan gynnwys coetir Ffawydd mwy asidig a choetir derw *Quercus* ac ynn *Fraxinus excelsior*. Mae rhywogaethau nodweddiadol a nodedig yn y fflora daear yn cynnwys craf y geifr *Allium ursinum*, clust yr arth *Sanicula europea*, tegeirian nyth aderyn *Neottia nidus-avis* a thegeirian nyth aderyn melyn *hypopitis monotropa*.

5. Asesiad Sgrinio ARhC

Nid yw'r cynllun yn gysylltiedig yn uniongyrchol â rheoli'r safle/safleoedd dynodedig yr effeithir arnynt ac felly nid yw wedi'i eithrio rhag gofynion ARhC.

5.1 Llwybrau ar gyfer Effaith

Gallai gweithredu'r cynllun fel y'i crynhoir yn Adran 2 arwain at amrywiaeth o effeithiau ar safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren sydd wedi'u harchwilio i'r asesiad, fel y crynhowyd yn Tabl 2. Mae'r tabl hwn hefyd yn manylu ar yr ystod o fathau o effaith sy'n cael eu hystyried mewn perthynas â phob effaith. Rhoddwyd ystyriaeth i lwybrau y gellir cysylltu datblygiadau â safleoedd dynodedig ar eu hyd, yn hytrach na therfynau mympwyol neu bellteroedd o safleoedd dynodedig. Nid oes llwybrau ar gyfer effeithiau ar ACA Coed Ffawydd Caerdydd gan ystyried lleoliadau a natur y datblygiad a gynigir gan y cynllun.

Tabl 2 Crynodeb o'r Effeithiau Posibl

Effeithiau ar Safleoedd dynodedig	Mathau o Effaith
Colli cynefinoedd, darnio a diraddio	Cyfyngiadau ar lwybr pysgod o fewn cynefinoedd sydd â chysylltiad swyddogaethol Colli cynefinoedd o fewn cynefinoedd sydd â chysylltiad swyddogaethol Rhyddhau a/neu ledaenu rhywogaethau ymledol
Aflonyddwch a niwed	Aflonyddwch a niwed i bysgod mudol
Newidiadau i drefn hydrolegol/lefelau dŵr	Newidiadau i lwybrau llif dŵr wyneb Newidiadau mewn amodau hydrologig
Newidiadau i ansawdd dŵr	Llygredd dŵr o allyriadau dŵr a gollyngiadau Aflonyddwch i briddoedd halogedig a gwaddod Dŵr ffo gwaddod

5.1.1 Colli cynefinoedd, darnio a diraddio

Nid oes unrhyw effeithiau posibl yn ymwneud â chymryd tir uniongyrchol o fewn unrhyw un o'r safleoedd dynodedig. Fodd bynnag, mae potensial i ddatblygu o fewn dalgylchoedd sy'n cael eu hystyried yn swyddogaethol ar gyfer nodweddion cymwys Aber Hafren i arwain at golli a darnio cynefinoedd. Mae llawer o lednentydd Afon Hafren yn darparu, neu sydd â'r potensial i ddarparu cynefin â chysylltiad swyddogaethol ar gyfer casgliad pysgod mudol dynodedig yr aber. Mae'r cynefinoedd yn yr afonydd hyn, gan gynnwys silio ac ardaloedd meithrin, yn hanfodol er mwyn cyflawni cylch bywyd y rhywogaeth.

Mae effeithiau posibl yn ymwneud â chyflwyno a/neu ledaenu rhywogaethau ymledol o fewn cyrsiau dŵr sydd wedi'u cysylltu'n hydrolegol ag Aber Afon Hafren, gan arwain at ddirywiad cystadleuaeth a chynefinoedd mewn cynefinoedd sydd â chysylltiad swyddogaethol ar gyfer safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren.

5.1.2 Aflonyddwch a Niwed

Mae potensial ar gyfer gwaith o fewn cyrsiau dŵr sydd â chysylltiad swyddogaethol ag Aber Afon Hafren i achosi aflonyddwch a niwed i safle rhywogaethau pysgod cymwys sy'n gysylltiedig â safle ACA Aber Afon Hafren a safle Ramsar. Gallai'r effeithiau hyn fod yn berthnasol i sŵn tanddwr a dirgrynu sy'n gysylltiedig â phlanhigion a symudiad peiriannau yn y parth dŵr/afonig ac aflonyddwch i swbstradau a glannau'r afon. Yn absenoldeb lliniaru, mae yna hefyd niwed risg a marwolaethau i bysgod o ganlyniad i weithgareddau dad-ddyfrio, naill ai trwy asffycsia mewn ardaloedd sydd wedi'u dadddyfrio neu drwy ymgolli mewn pypiau dros dro.

Yn ogystal â chynefinoedd dyfrol, mae ardaloedd o dir â chysylltiad swyddogaethol y tu allan i ffin y safle dynodedig sy'n darparu mannau bwydo allweddol a chynefin clwydo ar gyfer rhywogaethau adar, yn enwedig ar lanw uchel, gan gynnwys cors bori arfordirol dŵr croyw, glaswelltir niwtral, glaswelltir gwell a dŵr sefydlog agored. Nid ystyrir bod potensial ar gyfer effeithiau sylweddol i rywogaethau adar cymwys sy'n gysylltiedig â gweithredu'r cynllun, gan ystyried cyd-destun trefol y gwaith arfaethedig a'r tarfu ar ffyrdd a datblygiadau eraill.

5.1.3 Newidiadau i'r drefn hydrolegol/lefelau dŵr

Mae'r cynllun yn cynnig camau i reoli dŵr wyneb i leihau perygl llifogydd a difrod i eiddo. Gallai newidiadau i lwybrau dŵr wyneb a newidiadau a achosir gan bobl mewn amodau hydrologig gael effaith ar safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren trwy newidiadau yn lefel y dŵr. Mae newidiadau yn debygol o fod yn ddibwys o fewn y safleoedd dynodedig, ond gallant arwain at newidiadau mwy materol o fewn cyrsiau dŵr sydd â chysylltiad swyddogaethol.

5.1.4 Newidiadau i Ansawdd Dŵr

Mae potensial i weithredu'r cynllun i achosi llygredd dŵr o fewn dalgylchoedd Aber Afon Hafren sy'n gysylltiedig â rheoli dŵr wyneb ac atgyweirio amddiffynfeydd llifogydd, a allai arwain at effeithiau andwyol pellgyrhaeddol ar safle ACA, AGA a Ramsar. Mae hyn yn cynnwys halogi'r dŵr a'r gwaddodion a niwed i ecosystemau bregus, gan gynnwys cynefinoedd cymwys, adar a physgod.

5.2 Effeithiau'r Cynllun yn unig

Mae Tabl 3 yn nodi elfennau'r cynllun sydd wedi'u sgrinio i'r Asesiad Priodol oherwydd y potensial ar gyfer effeithiau sylweddol yn unig, yn unol â'r meini prawf a nodir yn Tabl 1.

Darperir sgrinio llawn, gan gynnwys pob rhan o'r cynllun sydd wedi'i sgrinio a'r rhesymeg, yn 0.

Tabl 3 Sgrinio mewn elfennau o'r cynllun gydag effeithiau sylweddol tebygol ar ei ben ei hun

Elfen o'r Cynllun	Asesu	Casgliad
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Rhy3	Categori I – Gallai Datblygu Achos Busnes Llawn (ABLI) (dyluniad manwl) ar gyfer Tredelerch Gwyrddach arwain at ddatblygiad fel yr aseswyd o dan Rhy4.	Sgrinio yn
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Rhy4	Categori I – Achos Busnes Amlinellol (ABA) ²² Mae'n nodi ardal yr astudiaeth fel maestref breswyl aeddfed yn nalgylch Afon Rhymni tua 1.15km i'r gogledd o AGA Aber Afon Hafren, Ramsar ac ACA. Mae'r cynigion yn cynnwys mesurau i liniaru llifogydd dŵr wyneb i reoli llif dŵr brig o fewn y dalgylch. Mae'r opsiwn a ffefrir 2 yn cynnwys: creu gwlyptir yn y caeau chwarae; lleadaenu nant y gogledd; adeiladu pantiau a phyllau; rhwydwaith bibell ddŵr wyneb newydd; a'r gerddi glaw. Byddai llawer o'r nodweddion hyn yn ymgorffori plannu amrywiol i ddarparu gwelliant ecolegol. Deallir nad oes unrhyw waith yn cael ei gynnig o fewn neu ochr yn ochr ag Afon Rhymni ei hun. Mae dalgylch Afon Rhymni wedi'i chysylltu'n hydrolegol â'r rhan lanw o Afon Rhymni, sy'n llifo i mewn i safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. Felly, mae llwybr ar gyfer y gwaith arfaethedig sy'n gysylltiedig â'r ABLI i effeithio ar y safleoedd dynodedig hyn.	Sgrinio yn
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Taf4	Categori I - Gallai paratoi Achos Cyfiawnhau Busnes (ACB) Radur Court Road arwain at ddatblygiad fel yr aseswyd o dan gamau gweithredu Taf5.	Sgrinio yn
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Taf5	Categori I - Mae adeiladu Ffordd Radur Court yn cynnwys atgyweiriadau i amddiffynfeydd llifogydd sy'n methu ar hyd Afon Taf i atal llifogydd, a allai fod â goblygiadau i safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. Lleolir y gwaith arfaethedig tua 7.29km i'r gogledd-orllewin o'r safleoedd hyn. Nid oes manylion wedi'u cyhoeddi ar gyfer y gweithiau hyn y tu hwnt i gynllun safle. Mae'r rhain i'w datblygu ar ôl paratoi'r ACB. Fodd bynnag, deallir bod y basgedi caernewydd ar hyd yr afon yn methu, sy'n golygu ei bod yn debygol y bydd angen gwaith o fewn ac ar hyd glannau'r afon, gan gynnwys cofferdwm i leihau lled y dŵr a galluogi mynediad at droed yr amddiffynfeydd rhag llifogydd o fewn yr afon (Cyngor Dinas Caerdydd, cyfathrebu personol). Tybir y byddai'r cofferdam yn rychwantu tua 2-3 metr (m) i sianel yr afon ac y bydd hyn yn golygu tynnu malurion a llystyfiant o fewn y safle a diddosi'r ardal y tu ôl i'r cofferdwm gyda phympiau. Byddai hefyd angen tynnu coed ar hyd y glannau. Mae Afon Taf yn llifo i Aber Afon Hafren ac mae wedi'i chysylltu'n hydrolegol â safleoedd dynodedig Aber Hafren ac felly mae llwybr ar gyfer y gwaith arfaethedig i effeithio ar y safleoedd hyn.	Sgrinio yn

5.2.1 Ardal Cadwraeth Arbennig Aber Afon Hafren

Cynhaliwyd adolygiad o gofnodion pysgod i asesu a yw Afon Taf ac Afon Rhymni yn darparu cynefin ar gyfer rhywogaethau pysgod cymwys (lamprai'r môr, lamprai'r afon a gwangen), yn ogystal â rhywogaethau sy'n rhan o'r casgliad pysgod mudol ar gyfer ACA Aber Afon Hafren ac felly a allai fod effeithiau ar y safle hwn sy'n gysylltiedig â darnio, niwed ac aflonyddwch.

Caeir AFon Taf gan Forglawdd Bae Caerdydd sy'n ymgorffori llwybr pysgod wedi'i ddylunio'n arbennig i ganiatáu i bysgod gan gynnwys eogiaid yr Iwerydd, brithyll y môr a llyswennod Ewropeaidd ddychwelyd i afonydd Taf a Elái²³. Cofnodwyd y rhywogaethau hyn ar hyd Afon Taf (Atodiad C) ac Afon Rhymni. Mae eog yr Iwerydd a brithyll môr yn silio yn rhannau uchaf Afon Taf yn y gaeaf, mae'r pysgod ifanc yn mudo i lawr yr afon ac allan i'r môr trwy Aber Afon Hafren. Mae'r oedolion yn dychwelyd i'w meysydd silio i gwblhau eu cylch bywyd. Mae'r rhywogaethau hyn yn rhan o'r casgliad pysgod mudol sy'n gymwys o dan

²² Arup, (2021); 'Adroddiad RhPLIEA Achos Busnes Amlinellol De Tredelerch.'

²³ Awdurdod Harbwr Caerdydd, (dim dyddiad); 'Stori'r Morglawdd.' Ar gael yn: <https://www.cardiffharbour.com/barrage-story/#1616431096437-81313e35-f2c2>

safle dynodedig ACA. Mae'r llysywen Ewropeaidd yn silio ym Môr Sargasso, ond fel arfer yn byw y rhan fwyaf o'u bywyd mewn dŵr croyw.

Ym Mhrydain, ceir poblogaethau silio o'r gwangen yn afonydd Hafren, Gwy, Wysg a Thywi ac ymddengys eu bod yn weddol sefydlog²⁴. Nid oes unrhyw gofnodion ar gyfer y rhywogaeth hon ar hyd Afon Taf ar y rhestr a ddarparwyd gan CNC (0) neu ar yr atlas NBN¹⁸ a dim ond un cofnod ar gyfer y gwangen mewn dŵr croyw o fewn y sgwâr grid 10km gan gynnwys Caerdydd ym 1972. Ni restrir unrhyw gofnodion o'r gwangen ar Atlas NBN nac ar MapDataCymru ar gyfer Afon Rhymni. Tybir felly bod y rhywogaeth hon yn absennol o ddalgylch Afon Taf ac Afon Rhymni.

Mae lamprai'r môr a lamprai'r afon wedi'u cofnodi ar hyd Afon Taf (Atodiad C). Ceir hefyd gofnodion o'r lamprai (Petromyzontidae) yn Afon Rhymni. Mae'r rhywogaethau hyn yn mudo o aberoedd i fyny afonydd i silfeydd yn ystod y gaeaf a'r gwanwyn²⁵. Maent yn silio mewn ardaloedd o gerrig bach a graean mewn dŵr llifol mewn afonydd, mae'r larfa'n drifftio i lawr yr afon ac yn tyllu mewn gwelyau silt. Maent yn aeddfedu yn y gwelyau silt ac yna'n 'trawsnewid' ac yn mudo i aberoedd, gan gynnwys Aber Afon Hafren. Tybir felly bod lamprai'r môr a lamprai'r afon yn bresennol yn Afon Taf ac Afon Rhymni; oedolyn yn mudo i silfeydd ond hefyd larfa'r (ammocoetes) lamprai sy'n byw mewn gwelyau silt am flynyddoedd lawer. Mae brithyll môr, eog yr Iwerydd a llyswennod Ewropeaidd yn rhywogaethau mudol y tybir eu bod yn bresennol hefyd. O'r herwydd, ni ellir diystyru effeithiau sylweddol tebygol ar ACA Aber Afon Hafren, sy'n gysylltiedig â niwed ac aflonyddwch yn ystod y gwaith. Mae lled Afon Taf lle mae'r gwaith yn cael ei gynnig tua 40m. Ar y sail y byddai'r cofferdwm tua 2-3m o led, tybir na fyddai unrhyw gyfyngiadau ar fudo pysgod yn ystod y gwaith ar hyd Afon Taf ac felly nid oes unrhyw effeithiau sylweddol tebygol yn ymwneud â darnio cynefinoedd. Hefyd nid oes unrhyw effeithiau sylweddol tebygol yn gysylltiedig â darnio cynefinoedd sy'n ymwneud â chwmpas y gwaith a ddisgrifir yn nalgylch Afon Rhymni. Fodd bynnag, mae potensial ar gyfer effeithiau i silfeydd ar gyfer lamprai'r afon a lamprai'r môr, brithyll môr ac eog yr Iwerydd o fewn dalgylch Afon Rhymni ac Afon Taf, sy'n gysylltiedig ag ehangu'r nant ogleddol ac atgyweirio amddiffynfeydd rhag llifogydd o fewn Afon Taf.

Mae potensial ar gyfer diraddio cynefinoedd sy'n ymwneud â rhyddhau neu ledaenu rhywogaethau ymledol a newidiadau i ansawdd dŵr sy'n gysylltiedig â llygredd dŵr, dŵr ffo gwaddol ac aflonyddwch i briddoedd a gwaddod halogedig yn ystod y gwaith adeiladu. Rhestrir llygredd dŵr a rhywogaethau ymledol fel bygythiadau i'r ACA.

5.2.2 Ardal gwarchodaeth arbennig Aber Afon Hafren

Mae llygredd dŵr a rhywogaethau ymledol hefyd wedi'u rhestru fel bygythiadau i'r AGA gan ystyried y potensial ar gyfer effeithiau anuniongyrchol ar rywogaethau adar cymwys sy'n gysylltiedig ag effeithiau i'w cynefinoedd. O'r herwydd, ni ellir diystyru effeithiau sylweddol tebygol ar yr AGA sy'n gysylltiedig â newidiadau i ansawdd dŵr a diraddio cynefinoedd.

5.2.3 Ramsar Aber Afon Hafren

Mae eogiaid yr Iwerydd, lamprai'r môr a lamprai'r afon, brithyll môr a llyswennod Ewropeaidd yn rhan o'r casgliad o bysgod mudol sy'n gymwys dan faen prawf 4 safle Ramsar Aber Afon Hafren. Felly, ni ellir diystyru effeithiau sylweddol tebygol, sy'n gysylltiedig â cholli cynefinoedd, niwed ac aflonyddwch i bysgod cymwys yn ystod y gwaith, fel y disgrifir uchod yn adran 5.2.1 yn ymwneud â'r ACA.

Mae potensial hefyd ar gyfer diraddio cynefinoedd sy'n ymwneud â rhyddhau neu ledaenu rhywogaethau ymledol a newidiadau i ansawdd dŵr sy'n gysylltiedig â llygredd dŵr, dŵr ffo gwaddol ac aflonyddwch i briddoedd a gwaddod halogedig yn ystod y gwaith adeiladu. Ni ellir diystyru effeithiau sylweddol anuniongyrchol tebygol oherwydd y potensial ar gyfer llygredd dŵr a rhyddhau neu ledaenu rhywogaethau ymledol.

²⁴ Maitland, P. S. and Hatton-Ellis, T. W., (2,003); 'Ecology of the Allis and Twaite Shad.' Conserving Natura 2,000 Rivers Ecology Series No. 3. English Nature, Peterborough.

²⁵ Maitland P. S., (2,003); 'Ecology of the River, Brook and Sea Lamprey.' Conserving Natura 2,000 Rivers Ecology Series No. 5.

5.3 Effeithiau'r cynllun mewn cyfuniad

Mae'r asesiad wedi nodi camau a allai fod yn arwyddocaol ar eu pennau eu hunain, ond nid oes unrhyw elfennau o'r cynllun nad ydynt yn arwyddocaol ar eu pennau eu hunain a allai fod yn sylweddol ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill (Tabl 1, categorïau J, K a L). O'r herwydd, nid oes angen asesiad mewn cyfuniad fel rhan o'r asesiad sgrinio. Gan fod effeithiau sylweddol tebygol yn unig, mae angen mesurau lliniaru fel rhan o'r asesiad priodol (cyfeirier at Adrannau 6.2 a 6.3.3) a darperir asesiad mewn cyfuniad ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill yn Adran 6.3.5, gan gyfeirio at 0.

5.4 Crynodeb

Nododd yr asesiad sgrinio nad oedd modd diystyru effeithiau sylweddol tebygol ar safle ACA, AGA a safle Ramsar Aber Afon Hafren sy'n deillio o'r cynllun, ac o'r herwydd roedd angen asesiad priodol (Cam 2 o'r broses ARhC, gweler Adran 6). Mae angen adolygiad ac asesiad manwl i ddatblygu strategaeth lliniaru i lliniaru ar gyfer colli cynefinoedd a diraddio, aflonyddwch a niwed a newidiadau i ansawdd dŵr ac felly osgoi effeithiau niweidiol i gyfanrwydd y safleoedd dynodedig. Bydd hyn yn ystyried amseru gwaith sy'n ymwneud â hynt pysgod a'r fethodoleg gan gynnwys gweithredu mesurau atal llygredd.

Mae **Error! Reference source not found.** crynhoi canlyniadau'r asesiad sgrinio yn unol â'r categorïau canlynol:

- Nodwyd effeithiau sylweddol tebygol neu mae arwyddocâd yr effeithiau yn ansicr ac felly mae angen Asesiad Priodol (a nodir gan dic ✓); a
- Dim effaith arwyddocaol debygol ac felly nid oes angen asesiad priodol (a nodir gan groes ✕).

Tabl 4 Crynodeb o ganlyniadau sgrinio

Safle Dynodedig	Effeithiau sylweddol tebygol		
	Colli a Diraddio Cynefinoedd	Aflonyddwch a Niwed	Newidiadau i Ansawdd Dŵr
AGA Aber Afon Hafren	✓	✕	✓
ACA Aber Afon Hafren	✓	✓	✓
Ramsar Aber Afon Hafren	✓	✓	✓
ACA Coed Ffawydd Caerdydd	✕	✕	✕

6. Asesiad Priodol

6.1 Cwmpas

Mae'r asesiad priodol yn adolygu'r camau yn Nhabl 3 a sgriniwyd i mewn ac yn darparu argymhellion ar gyfer lliniaru lefel cynllun ar gyfer effeithiau sylweddol tebygol ar safleoedd dynodedig, fel y crynhowyd yn Nhabl 4.

O ran pob safle dynodedig, mae'r asesiad priodol yn darparu asesiad o effeithiau'r cynllun mewn perthynas â'r amcanion cadwraeth, yn amlinellu unrhyw fesurau lliniaru pellach, ac yna'n dod i ben ynghylch a ystyrir bod y cynllun yn cael effaith andwyol ar gyfanrwydd safleoedd dynodedig.

6.2 Mesurau Arfer Gorau Safle Cyffredinol

Mae perygl y gall gweithgareddau adeiladu ar hyd Afon Taf ac o fewn dalgylch Afon Rhymni sy'n cael eu cynnig gan y cynllun o dan gamau gweithredu Rhy3, Rhy4, Taf4 a Taf5 arwain yn anfwriadol at lwch, digwyddiadau llygredd, dŵr ffo gwaddod, aflonyddwch i briddoedd a gwaddodion halogedig a rhyddhau/lledaenu rhywogaethau ymledol gan arwain at effeithiau anuniongyrchol i ACA, AGA a safle Ramsar Aber Afon Hafren gan fod yr afonydd hyn wedi'u cysylltu'n hydrolegol ac yn swyddogaethol â'r

safleoedd dynodedig hyn. Byddai'r risgiau hyn yn cael eu hosgoi neu eu lleihau trwy gymhwyso technegau a dulliau atal llygredd arfer gorau safonol i'w hamlinellu mewn CRhAA.

Byddai'r CRhAA yn cynnwys mesurau fel y rhai a gynhwysir yng Nghanllaw Asiantaeth yr Amgylchedd ar gyfer Atal Llygredd 5 (PPG5)²⁶ a Chanllawiau Atal Llygredd 6 (PPG6)²⁷. Byddai contractwyr sy'n gweithio ar y safle yn cadw at yr holl fesurau y manylir arnynt yn y CRhAA y cytunwyd arno. Byddai'r holl weithgareddau adeiladu yn cael eu cynnal yn unol â'r canllawiau a amlinellir yng nghanllawiau'r Gymdeithas Ymchwil a Gwybodaeth y Diwydiant Adeiladu (CIRIA) arfer gorau²⁸.

Byddai'r CRhAA yn cynnwys y dulliau arfer gorau canlynol i liniaru'r risg o lygredd (fel sy'n berthnasol):

- Byddai storio a defnyddio cemegau peryglus yn unol â Rheoliadau Rheoli Sylweddau Peryglus i Iechyd (2002) (fel y'u diwygiwyd);
- Byddai cynhyrchion sy'n ecogyfeillgar yn cael eu defnyddio lle bo hynny'n bosibl;
- Byddai'r holl ddeunyddiau gwastraff yn cael eu gwaredu mewn sgipiau / ardaloedd dynodedig;
- Mae citiau arllwys brys i'w cynnal ym mhob lleoliad gwaith neu'n hawdd eu cyrraedd bob amser o leoliad canolog;
- Offer i'w storio ar ddalfeydd diferu dynodedig/ardaloedd wedi'u bwndelu;
- Mae'r holl weithrediadau ail-lenwi i'w cynnal yng nghyfansawdd y safle, o leiaf 10m o unrhyw gwrs dŵr;
- Rhaid i weithrediadau ail-lenwi bob amser gael eu staffio, byth yn cael eu gadael ar eu pennau eu hunain, neu mae'r sbardun tanwydd wedi'i jamio ar agor;
- Mae pibellau a falfiau i'w gwirio'n rheolaidd am arwyddion o draul ac adnewyddu yn ôl yr angen;
- Os dylai gollyngiad ddigwydd, dylid defnyddio'r protocol canlynol: atal, cynnwys a hysbysu;
- Mae sment swmp a deunyddiau powdr mân eraill i'w cyflwyno mewn tanceri caeedig a'u storio mewn seilos gyda systemau rheoli allyriadau addas i atal rhag dianc rhag deunydd a gorlenwi wrth eu cyflwyno;
- Ar gyfer cyflenwadau llai o bŵer mân, mae bagiau deunyddiau i'w selio ar ôl eu defnyddio a'u storio'n briodol i atal llwch;
- Defnyddiwch ysgubwr/ysgubwyr llwch â chymorth dŵr ar y fynedfa a ffyrdd lleol, i gael gwared ar unrhyw ddeunydd sy'n gollwng allan o'r safle yn ôl yr angen. Gall hyn olygu bod yr ysgubwr yn cael ei ddefnyddio'n barhaus;
- Rhaid gorchuddio cerbydau sy'n mynd i mewn ac yn gadael safleoedd er mwyn atal deunyddiau rhag dianc yn ystod trafnidiaeth;
- Gweithredu system golchi olwyn (gyda gridiau rymbl i wasgaru llwch a mwd cronedig cyn gadael y safle lle bo hynny'n rhesymol ymarferol);
- Bydd unrhyw gloddiadau a deunydd cloddio yn cael eu cadw'n llaith, lle bo hynny'n bosibl, i reoli cynhyrchu llwch;
- Dylai ymchwiliadau tir ac ymgynghori â Geowyddoniaeth nodi'r risg o unrhyw dir halogedig o fewn ardal yr astudiaeth cyn y gwaith. Dylid gweithredu unrhyw fesurau gofynnol i atal halogiad rhag mynd i mewn i gyrsiau dŵr;

²⁶ Asiantaeth yr Amgylchedd, (2015); 'Yn gweithio mewn, yn agos neu dros gyrsiau dŵr, PPG5: atal llygredd.' Ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/publications/works-in-near-or-over-watercourses-ppg5-prevent-pollution>.

²⁷ Asiantaeth yr Amgylchedd, (2016); 'Safleoedd adeiladu a dymchwel, PPG6: atal llygredd.' Ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/publications/construction-and-demolition-sites-ppg6-prevent-pollution>.

²⁸ CIRIA, (dim dyddiad); 'Canllaw CIRIA', Ar gael yn: https://www.ciria.org/ci/Civil_infrastructure/CIRIA_guidance.aspx

- Bydd pob cerbyd a pheiriant yn cael ei ddiffodd pan nad yw'n cael ei ddefnyddio, a'i gynnal a'i gadw'n briodol; a
- Bydd yr holl draffig ar y safle yn cael ei gyfyngu i gyflymder isel i leihau allyriadau.

Byddai'r mesurau canlynol yn cael eu gweithredu i reoli lledaeniad neu ryddhau rhywogaethau ymledol, a fyddai hefyd yn cael eu hymgorffori o fewn y CRhAA fel y bo'n briodol:

- Byddai mesurau bioddiogelwch llym yn cael eu cynnwys i gwmpasu gweithwyr, peiriannau ac offer sy'n gweithio mewn/neu ger cyrsiau dŵr, sy'n cadw at y protocol gwirio-glanhau-sychu;
- Byddai arolygon cyn-adeiladu yn cael eu cynnal o bob ardal o fewn ôl troed y gwaith adeiladu i nodi lleoliad unrhyw rywogaethau ymledol;
- Bydd manylion rhywogaethau ymledol yn cael eu cynnwys yn nhrafodaethau'r prosiect sefydlu a blwch offer a roddir i weithredwyr (gan gynnwys nodi safleoedd lle mae Ffromlys Chwarennog *Impatiens glandulifera*, cimwch yr afon *Pacifastacus leniusculus* a chofnodwyd rhywogaethau estron goresgynnol eraill mewn arolwg corfforol a monitro eDNA). Bydd unrhyw aildyfiant cynnar yn cael ei adrodd a'i drin yn unol â'r fethodoleg a nodir isod ac o fewn Cynllun Rheoli Rhywogaethau Ymledol;
- Ni fydd unrhyw ddŵr yn cael ei drosglwyddo rhwng dalgylchoedd, er mwyn atal trosglwyddiad damweiniol neu bla cimwch yr afon;
- Dylid gofyn am sicrwydd gan contractwyr allanol, lle bo hynny'n bosibl, nad yw peiriannau'n cael eu cludo i'r safle yn syth o waith ar gyrff dŵr allanol. Dylai peiriannau fod yn sych ac yn rhydd o faw neu falurion o bob safle blaenorol; a
- Rhaid archwilio cerbydau a ddefnyddir i gludo priddoedd yn drylwyr a'u glanhau'n briodol mewn ardal ddynodedig cyn cael eu defnyddio ar gyfer gwaith arall. Rhaid i'r ardal lanhau ddynodedig fod o fewn ardal o sefyll caled neu wedi'i orchuddio gan bilen rhwystr gwreiddiau a all gynnwys a chasglu'r deunydd a olchwyd i ffwrdd. Rhaid i'r ardal lanhau gael ei lleoli er mwyn peidio â chaniatáu i ddeunydd halogi draeniau, ffosydd neu gyrsiau dŵr.

6.3 Safleoedd Dynodedig Aber Afon Hafren

6.3.1 Amcanion Cadwraeth

Crynhir yr amcanion cadwraeth isod er mwyn cyfeirio atynt yn yr asesiad, a darperir manylion llawn yn yr asesiad yn Appendix A.

Sicrhau y cynhelir neu yr adferir yn briodol hygyrddedd AGA ac ACA Aber Afon Hafren fel y bo'n briodol, a sicrhau bod y safle'n cyfrannu at gyflawni Statws Cadwraeth Ffafirol ei Nodweddion Cymhwys, drwy gynnal neu adfer;

1. Ehangder a dosbarthiad cynefinoedd naturiol cymwys a chynefinoedd rhywogaethau cymwys
2. Strwythur a swyddogaeth (gan gynnwys rhywogaethau nodweddiadol) cynefinoedd naturiol cymwys
3. Strwythur a swyddogaeth cynefinoedd y rhywogaethau cymwys
4. Y prosesau ategol y mae cynefinoedd naturiol cymwys a chynefinoedd rhywogaethau cymwys yn dibynnu arnynt
5. Poblogaethau rhywogaethau cymwys, a,
6. Dosbarthiad y rhywogaethau cymwys o fewn y safle.

Mae amcanion cadwraeth manwl pellach ar gyfer ACA Aber Afon Hafren¹² sy'n cael eu crynhoi isod.

Dylid cynnal aberoedd, glannau tywod islanwol, fflatiau llaid a fflatiau tywod, dolydd halen a riffiau'r Iwerydd mewn cyflwr ffafirol trwy sicrhau:

7. Mae cyfanswm maint a dosbarthiad yn cael eu cynnal;
8. Cynnal prosesau ffurf gorfforol a deinamig;

9. Mae graddau, amrywiaeth a chyfansoddiad cymunedau yn cael eu cynnal;
10. Cynnal meintiau a chyllidebau gwaddodion ategol;
11. Cynhelir amrywiad strwythurol (e.e. gwelltor cors heli);
12. Cynhelir prosesau aberol a morffoleg nodweddiadol;
13. Mae nodweddion colofn ddŵr yn cefnogi amcanion ecolegol;
14. Mae halogion gwenwynig mewn dŵr a gwaddod yn is na lefelau niweidiol;
15. Mae halogion yn yr awyr yn is na lefelau niweidiol; a
16. Gall cynefinoedd ddatblygu'n naturiol (e.e. morfa heli *Spartina anglica*).

Dylid cynnal lamprai'r afon, lamprai'r môr a'r gwangen mewn cyflwr ffafriol trwy sicrhau:

17. Llwybr mudol heb rwystr;
18. Maint poblogaeth cynaliadwy'n yr hirdymor;
19. Mae digonedd o rywogaethau ysglyfaethus yn cael eu cynnal; ac
20. Mae halogion gwenwynig mewn dŵr a gwaddod yn is na lefelau niweidiol.

Mae amcanion cadwraeth manwl pellach ar gyfer AGA Aber Afon Hafren¹². Dyma grynodedd isod:

21. Alarch Bewick: Cynnal maint poblogaeth cymedrig 5 mlynedd sef o leiaf 289 o unigolion;
22. Gŵydd Dalcenwyn Ewropeaidd: Cynnal maint poblogaeth cymedrig 5 mlynedd sef o leiaf 3,002 o unigolion;
23. Pibydd y mawn: Cynnal maint poblogaeth cymedrig 5 mlynedd sef o leiaf 41,683 o unigolion;
24. Coesgoch: Cynnal maint poblogaeth cymedrig 5 mlynedd sef o leiaf 2,013 o unigolion;
25. Hwyaden yr Eithin: Cynnal maint poblogaeth cymedrig 5 mlynedd sef o leiaf 2,892 o unigolion;
26. Hwyaden lwyd: Cynnal maint poblogaeth cymedrig 5 mlynedd sef o leiaf 330 o unigolion;
27. Ymgasgliad Adar Dŵr: Cynnal maint poblogaeth cymedrig 5 mlynedd sef o leiaf 68,026 o unigolion;
28. Cynnal llinellau adar anghyfyngedig ($\geq 200\text{m}$ ar gyfer y rhan fwyaf o rywogaethau, $>500\text{m}$ i elyrch Bewick);
29. Sicrhau bod amodau cynefinoedd yn addas ar gyfer anghenion bwydo, clwydo a lloches rhywogaethau; ac
30. Atal aflonyddwch sylweddol i agregiadau rhywogaethau mewn safleoedd critigol.

Mae'r amcanion cadwraeth ar gyfer safle Ramsar Aber Afon Hafren yn cyfeirio at yr amcanion cadwraeth cyfatebol ar gyfer yr AGA a'r ACA (cyfeirir at Appendix A), gyda manylion hefyd yn ymwneud â chasglu rhywogaethau pysgod mudol:

31. Cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafriol, fel y'i diffinnir gan yr amcan cadwraeth ar gyfer "nodwedd aberoedd" yr ACA.
32. Cynnal y casgliad o rywogaethau pysgod mudol mewn cyflwr ffafriol drwy sicrhau:
 - a. Taith fudol ddirwystr ar gyfer pysgod mudol hŷn ac iau trwy Aber Afon Hafren;
 - b. Bod maint y boblogaeth o gasgliadau o bysgod mudol yn Aber Afon Hafren a'i hafonydd yn cael eu cynnal ar lefelau cynaliadwy;
 - c. Bod digonedd o rywogaethau ysglyfaethus ar gyfer y casgliad pysgod mudol yn cael ei gynnal; a

- d. Bod halogion gwenwynig yn y golofn ddŵr a'r gwaddod yn is na'r lefelau a fyddai'n peri risg i'r amcanion ecolegol a nodir uchod.
33. Cynnal yr Alarch Bewick, gŵydd dalcenwyn Ewropeaidd, pibydd y mawr, coesgoch, hwyaden yr eithin, yr hwyaden lwyr ac ymgasgliadau o bwys rhyngwadol o nodweddion adar dŵr mewn cyflwr ffafriol, yn ôl diffiniad amcanion cadwraeth nodweddion AGA; a
34. Chynnal yr ymgasgliad o bwys rhyngwadol o adar dŵr mewn cyflwr ffafriol, fel y'i diffinnir gan yr amcan cadwraeth ar gyfer y nodwedd AGA.

6.3.2 Asesu Effeithiau

Mae'r adrannau canlynol yn asesu effeithiau gweithredu'r cynllun mewn perthynas â'r amcanion cadwraeth ar gyfer safle ACA Aber Afon Hafren a Ramsar. Nid oes unrhyw oblygiadau i'r amcanion cadwraeth ar gyfer AGA Aber Afon Hafren o ystyried gweithredu mesurau arfer gorau a ddisgrifir yn adran 6.2. Mae'r mesurau hyn yn lliniaru ar gyfer effeithiau anuniongyrchol posibl ar rywogaethau adar cymwys yr AGA sy'n ymwneud â rhyddhau neu ledaenu rhywogaethau ymledol a llygredd dŵr.

6.3.2.1 Colli a Diraddio Cynefinoedd

Byddai effeithiau arwyddocaol tebygol o ganlyniad i ryddhau neu ledaenu rhywogaethau ymledol sy'n achosi diraddiad cynefinoedd yn cael eu lliniaru drwy'r mesurau arfer gorau a amlinellir yn adran 6.2 ac felly nid oes unrhyw oblygiadau i'r amcanion cadwraeth ar gyfer safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren.

Mae gan gamau gweithredu Rhy4, Rhy5, Taf4 a Taf5 y potensial i effeithio ar silfeydd a ddefnyddir gan rywogaethau pysgod cymwys, sy'n gysylltiedig ag ehangu'r nant ogleddol o fewn dalgylch Rhymni ac atgyweirio amddiffynfeydd rhag llifogydd yn Afon Taf. Gallai'r gweithgareddau hyn effeithio ar welyau graean a ddefnyddir gan lamprai, brithyll môr ac eogiaid yr Iwerydd ar gyfer silio. Mae'r gwaith arfaethedig yn gyfyngedig o ran maint a dim ond o fewn cynefinoedd sydd â chysylltiad swyddogaethol; ni ddisgwylir unrhyw golled cynefin yn uniongyrchol o fewn y safleoedd dynodedig. Byddai unrhyw effeithiau ar dir silio yn rhai dros dro, o ystyried y byddai'r cynefinoedd yn cael eu hadfer neu eu gwella yn dilyn y gwaith, yn enwedig o ystyried y gwelliannau dyfrol a chynefinoedd afonol a gynigiwyd yn nalgylch Rhymni a fyddai o fudd i rywogaethau pysgod, gan gynnwys plannu brodorol amrywiol. Ni ddisgwylir colli cynefin parhaol ac felly nid oes unrhyw effeithiau hirdymor. Ystyrir felly na fyddai colli cynefinoedd posibl yn cyfyngu ar safle ACA a safle Ramsar Aber Afon Hafren rhag cyflawni ei amcanion cadwraeth.

6.3.2.2 Aflonyddwch a Niwed

Mae potensial i'r gwaith a gynigir dan gamau gweithredu Rhy4, Rhy5, Taf4 a Taf5 achosi aflonyddwch a niwed i lestri afonydd a môr a rhywogaethau mudol eraill sy'n gymwys o dan y dynodiad ACA ac o dan maen prawf 4 safle Ramsar (gan gynnwys brithyll môr, eogiaid yr Iwerydd a llyswennod Ewropeaidd). Y cofferdwm arfaethedig a dad-ddyfrío o fewn Afon Taf yw'r risg fwyaf o ran aflonyddwch a niwed i fywyd gwyllt. Gellir lladd pysgod trwy gael eu dal mewn pypiau neu eu gadael yn sownd heb ddŵr ar lawr gwely'r afon os na chaiff ei dynnu o'r dŵr cyn ei osod. Ar ben hynny, tybir bod gosod y cofferdwm yn cynnwys tynnu silt, a ddefnyddir gan gamau amoset (larfa) rhywogaethau lamprai. Gallai lledu'r nant ogleddol hefyd achosi niwed ac aflonyddwch, gan gynnwys aflonyddwch o fewn tiroedd silio posibl. Gallai aflonyddwch hefyd ddeillio o sŵn tanddwr a dirgryniad yn ystod y gwaith adeiladu o fewn Afon Taf a'r nant ogleddol. Gallai effeithiau o'r fath gael goblygiadau i ACA a safle Ramsar Aber Afon Hafren gyflawni amcanion cadwraeth 5, 6, 18 a 32b ac felly arwain at effeithiau andwyol i gyfanrwydd y safleoedd hynny.

6.3.2.3 Newidiadau i Ansawdd Dŵr

Gallai aflonyddwch yn ystod gosod a symud cofferdwm, a gwaith i'r cloddiau, gan gynnwys cael gwared ar goed, gynyddu gwaddod o fewn y golofn ddŵr. Os oes angen cyn-garthu a lefelu ar gyfer gosod cofferdwm, yna gallai hyn hefyd arwain at fwy o waddodiad a thyrfedd o fewn y golofn ddŵr. Mae gan aflonyddwch trwy ledi'r nant ogleddol y potensial i gynyddu'r llwyth gwaddod a'r thyrfedd yn y dŵr a allai hefyd leihau ansawdd y dŵr. Gallai'r gwaith hwn leihau ansawdd dŵr o fewn cynefinoedd sydd â chysylltiad swyddogaethol ac i raddau llai ar ACA a safle Ramsar Aber Afon Hafren. Dim ond yn ystod y gwaith adeiladu y byddai'r effeithiau'n digwydd ac felly dros dro, gyda maint yr effaith yn dibynnu ar amseriad y gwaith a'r effeithiau anuniongyrchol ar rywogaethau cymwys. Gallai newidiadau i ansawdd dŵr sy'n gysylltiedig â gwaddodion gyfyngu ar allu ACA a safle Ramsar Aber Afon Hafren i gyflawni amcanion

cadwraeth 2, 3 a 10. Tybir y byddai'r mesurau arfer gorau a amlinellir yn adran 6.3.3 yn cael eu gweithredu i liniaru effeithiau eraill sy'n ymwneud â llygredd dŵr.

6.3.3 Mesurau Lliniaru

Mae angen y mesurau lliniaru canlynol er mwyn osgoi neu leihau effeithiau ar safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. Mae angen ymgorffori'r mesurau hyn mewn ARhCau prosiect a'u gweithredu yn ystod y gwaith adeiladu:

- Bydd gwaith o fewn dalgylch Afon Taf a Rhymni yn digwydd rhwng 15 Mai a 15 Hydref er mwyn osgoi tarfu ar salmonidau sy'n silio, eu tiroedd silio, a rhai ifanc cyn iddynt ddod yn symudol. Bydd tarfu corfforol (e.e. o or-bwmpio dros dro) yn cael ei leihau drwy dechnegau adeiladu arfer gorau (e.e. trawsleoli pysgod, mesurau rheoli llygredd).
- Lle mae angen gwaith neu ddad-ddyfrio yn yr afon, byddant yn cael eu cyflawni dan oruchwyliaeth Glerc Gwaith Ecollegol cymwys (ECoW) gydag arbenigedd ecoleg dŵr croyw a physgodfeydd a phrofiad o oruchwyllo gweithgareddau adeiladu mewn dŵr neu ger dŵr croyw. Bydd rôl ECoW yn cynnwys goruchwyllo'r broses dad-ddyfrio a thrawsleoli pysgod i symud pysgod o ardaloedd yr effeithir arnynt. Byddai hyn yn golygu rheoli'r gyfradd tynnu i lawr, yn seiliedig ar nifer y pysgod, trwy gysylltu â'r tîm trawsleoli pysgod. Byddai trawsleoli pysgod yn digwydd cyn dad-ddyfrio i symud pysgod o ardaloedd yr effeithir arnynt i gynefin addas mewn mannau eraill. Byddai rhwydo a/neu dechnegau pysgota trydan yn cael eu defnyddio, o dan eithriad Adran 27A Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw (SaFFA) sy'n galluogi'r defnydd o offerynnau pysgota (heblaw gwialen a llinell) a/neu dynnu pysgod o ddyfroedd mewndirol, a gafwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru.
- Mae mudo lamprai'r afon a lamprai'r môr yn digwydd yn ystod y nos ac felly ni fydd y gwaith yn effeithio'n uniongyrchol ar hyn fel y byddant yn ystod oriau golau dydd. Fodd bynnag, os yw'n hanfodol gwneud gwaith gyda'r nos neu ar benwythnosau at ddibenion diogelwch ac na ellir eu hosgoi, bydd angen cysylltu â Cyfoeth Naturiol Cymru a rhanddeiliaid perthnasol eraill i gytuno ar amseru gwaith a lliniaru perthnasol os oes angen.
- Bydd clirio coed a llwyni yn cael eu lleihau a gwneir ymdrechion i sicrhau nad oes gwaddod, gan gynnwys silt, priddoedd, mwd, clai a thywod yn dod i mewn i'r afon. Mae hyn yn cynnwys gweithredu ffensys silt a basnau gwaddodion, ynghyd ag ail-lystyfiant ardaloedd pridd agored, i ddal a hidlo gwaddod.
- Bydd Cynllun Rheoli Gwaddodion yn cael ei gynhyrchu i bennu rheolaethau priodol. Gall hyn gynnwys manylion ffosydd torri i ffwrdd dros dro ychwanegol i reoli dŵr ffo gwaddodion ac fel rhagofal achos gwaethaf y defnydd o ddyfeisiau prosesu dŵr 'chwalwyr gwaddod'.
- Dylid diogelu ardaloedd o waddodion agored y bernir eu bod mewn perygl o erydu yn ystod glawiad trwm neu lifogydd, gan ddefnyddio naill ai mesurau dros dro (e.e. taflen) neu fesurau lled-barhaol (er enghraifft matio rhisgl) nes bod llystyfiant yn gallu sefydlu.
- Bydd llwyfannau adeiladu wedi'u lleoli yn y gorlifdir. Bydd yn ofynnol i'r rhain gael eu cadw mor isel â phosibl yn y gorlifdir fel bod platfformau'n cael llifogydd, yn hytrach na dod yn rhwystr i'r llifogydd a pheryglu llifogydd ardal ehangach. Bydd y prif contractwr yn gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru i sicrhau eu bod wedi cofrestru ar gyfer pob rhybudd llifogydd ac yn cael eu nodi ar y rhestr flaenoriaeth o gysylltiadau ar gyfer rhybuddion llifogydd. Bydd gweithdrefnau rheoli parhaus yn bwysig er mwyn atal effeithiau (e.e. storio planhigion a deunyddiau i ffwrdd o orlifdiroedd, symud planhigion o orlifdir bob nos, adeiladu gwaith dros dro i fod yn wydn yn erbyn llifogydd).
- Bydd goleuadau 24 awr yn cael eu hosgoi cyn belled ag y bo'n ymarferol. Lle mae angen goleuadau dros dro a/neu nos, mae'n ofynnol i hyn fod yn gyfeiriadol ac yn tynnu sylw oddi wrth y cyrsiau dŵr sydd â chysylltiad swyddogaethol.
- Bydd canlyniadau'r arolwg cyn adeiladu yn cael eu defnyddio i lywio mesurau lliniaru penodol rhywogaethau.
- Bydd unrhyw ddrilio neu bentyrru yn cynnwys methodoleg cychwyn meddal. Bydd y fethodoleg cychwyn meddal yn cynnwys cynnydd graddol mewn grym a dwyster o bentyrru neu drilio, ac felly, sŵn

a dirgryniad, dros gyfnod o 30 munud i ganiatáu i bysgod symud y tu allan i'r ardal a effeithir. Byddai angen y fethodoleg cychwyn meddal bob tro y bydd y peiriannau'n cael eu dechrau yn dilyn cyfnod gorffwys o 30 munud. Unwaith y gosodir pyst seiliau yn llawn, bydd sŵn cysylltiedig a dirgryniad o'r peiriannau yn cadw pysgod y tu allan i'r ardal hon. Bydd angen ailadrodd y broses hon ar ddechrau pob diwrnod, gan nad oes disgwyl gweithio dros nos ar gyfer gwaith adeiladu.

6.3.4 Prawf Hygrededd

Gyda chynnwys y mesurau lliniaru a grybwyllir yn adran 6.3.3, deuir i'r casgliad nad yw'r cynllun yn debygol o arwain at effaith andwyol ar gyfanrwydd ACA a safle Ramsar Aber Afon Hafren.

6.3.5 Asesiad Cyfunol

Nod yr adran hon yw ystyried y fframwaith y mae'r cynllun yn cael ei ddatblygu ynddo i nodi unrhyw effeithiau posibl ar y cyd â'r cynllun gyda phrosiectau a chynlluniau eraill. Felly, mae'r asesiad hwn ar y cyd yn canolbwyntio ar gynlluniau a allai gael goblygiadau i safleoedd Aber Afon Hafren. Mae potensial i lawer o gynlluniau a/neu brosiectau eraill ryngweithio â neu fod â'r potensial i gyfuno pwysau a bygythiadau, fodd bynnag, mae'r asesiad mewn cyfuniad yn fater o gymhwyso dull ymarferol a realistig. Yn unol ag adran 3.2.2, mae hyn yn cynnwys cynigion mewn cynlluniau mabwysiedig yn ogystal â phlanhigion drafft sydd wedi'u cyhoeddi neu eu cyflwyno ar gyfer ymgynghoriad terfynol neu fabwysiadu.

Mae'r adolygiad o gynlluniau eraill a ystyriwyd yn yr asesiad yn cael ei ddarparu yn 0. Mae'r cynlluniau eraill yn manylu ar sut y dylid rheoli perygl llifogydd, gan amlinellu amcanion a mesurau a allai gael canlyniadau buddiol i safleoedd Ewropeaidd, gan gynnwys ansawdd dŵr a chyflwr hydrolegol, sydd hefyd yn berthnasol i'r cynllun. Mae'r rhan fwyaf o'r cynlluniau'n gohirio cynlluniau a phrosiectau haen is o ran ARhC a nodi mesurau lliniaru gofynnol i osgoi effeithiau andwyol i hygrededd gan fod y cynlluniau'n rhy eang i nodi llwybrau effeithiau i safleoedd dynodedig penodol. Codir un mater nodedig ar draws amrywiol gynlluniau, yn enwedig y Cynllun Rheoli Traethlin (CRhT)²⁷, sef colli dolydd halen yr Iwerydd a mwd rhynglanwol a fflatiau tywod sy'n gysylltiedig â dal y llinell, gan arwain at effeithiau posibl ar boblogaethau adar. Mae angen creu cynefinoedd fel rhan o gyfnod 4 o ARhC i wneud iawn am golli cynefinoedd drwy wasgfa arfordirol. Fodd bynnag, fel y daeth i ben yn Atodiad D, mae'n annhebygol y bydd effeithiau cyfunol o ystyried y mathau a graddfa'r effeithiau sy'n gysylltiedig â'r cynllun hwn; ni fyddai SLRhPLI Caerdydd yn arwain at golli cynefinoedd cyfatebol nac effeithiau cysylltiedig i boblogaethau adar, ac yn wir nid oes disgwyl colli cynefin parhaol. Deuir i'r casgliad nad yw'r cynllun hwn yn debygol o arwain at effaith andwyol ar gyfanrwydd safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill, ar y sail bod y mesurau lliniaru a amlinellir yn Adran 6.3.3. yn cael eu gweithredu.

6.4 Crynhoi

Mae'r asesiad priodol yn gwerthuso effeithiau andwyol i gyfanrwydd safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren (AGA, ACA, a safle Ramsar) sy'n gysylltiedig â'r gweithgareddau adeiladu arfaethedig ar hyd Afon Taf (Taf4 a Taf5) ac yn nalgylch Rhymni (Rhy4 a Rhy5). Mae risgiau allweddol yn cynnwys aflonyddwch a niwed i rywogaethau pysgod cymwys a diraddio ansawdd dŵr oherwydd gwaddod a llygredd. Heb liniaru'n briodol, gallai'r camau hyn fod â goblygiadau o ran cyflawni'r amcanion cadwraeth, yn enwedig o ran niwed ac aflonyddwch i rywogaethau mudol fel lamprai'r afon, lamprai'r môr, eog yr Iwerydd, brithyllod môr a llyswennod Ewropeaidd. Fodd bynnag, mae cynnwys mesurau lliniaru penodol, megis amseru'r gwaith i osgoi cyfnodau sensitif a chadw at brotocolau diogelu ansawdd dŵr a bioddiogelwch yn lleihau'r risgiau hyn yn sylweddol.

Ystyrir, o ystyried gweithredu'r mesurau lliniaru a gynigir, nad yw'r cynllun yn debygol o arwain at effeithiau andwyol ar gyfanrwydd safleoedd Aber Afon Hafren (y tu hwnt i amheuaeth wyddonol resymol), ac felly nid oes unrhyw effeithiau sylweddol tebygol ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill. Byddai angen gweithredu'r mesurau lliniaru hyn fel rhan o'r prosiectau a gynigiwyd gan y cynllun ac yn amodol ar asesiad pellach o dan HRAs prosiect.

7. Casgliadau

Penodwyd Arup gan Gyngor Dinas Caerdydd i ddarparu gwybodaeth i hysbysu camau 1 a 2 o ARhC ar gyfer eu SLRhPLl. Ni ellid diystyru effeithiau sylweddol tebygol mewn perthynas ag ACA, AGA a safle Ramsar Aber Afon Hafren, oherwydd colli cynefinoedd a diraddio, aflonyddwch a niwed a newidiadau i ansawdd dŵr. Mae'r cynllun yn annhebygol o gael effaith andwyol ar gyfanrwydd safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren ar yr amod bod mesurau lliniaru priodol yn cael eu mabwysiadu a'u gweithredu yn ystod y gwaith adeiladu, gan gynnwys amseru gwaith yn ofalus, goruchwyllo personél cymwys, protocolau atal llygredd a mesurau bioddiogelwch llym. Ystyrir bod y mesurau lliniaru hyn yn ddigonol i sicrhau na fyddai'r cynllun yn rhwystro safleoedd Ewropeaidd rhag cyflawni eu hamcanion cadwraeth.

Appendix A

Safleoedd Dynodedig

A.1 Aber Afon Hafren

Dynodiad	ACA	AGA	Ramsar
Arwynebedd Safle	73714.11 ha	24487.91 ha	24662.98 ha

Nodweddion Cymhwyso	Atodiad I Cynefinoedd y maent y prif reswm dros ddewis y safle hwn: 1130: Aberoedd 1140: Fflatiau llaid a fflatiau tywod nad ydynt wedi'u gorchuddio gan ddŵr môr ar lanw isel 1330: Dolydd heli yr Iwerydd (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>) Mae cynefinoedd Atodiad I yn cyflwyno nodwedd gymhwysol, ond nid y prif reswm dros ddewis y safle hwn: 1110: Glannau tywod sydd wedi'u gorchuddio ychydig gan ddŵr y môr trwy'r amser 1170: Riffiau Rhywogaethau Atodiad II yw'r prif reswm dros ddewis y safle hwn: 1095: Lamprai'r Môr <i>Petromyzon marinus</i> 1099: Lamprai'r Afon <i>Lampetra fluviatilis</i> 1103: Gwangen <i>Alosa fallax</i>	Mae'r safle'n gymwys dan Erthygl 4.1 y Gyfarwydddeb Adar drwy gynnal poblogaethau o bwysigrwydd dynodedig y rhywogaethau canlynol a restrir yn Atodiad I: - Alarch Bewick <i>Cygnus columbianus bewickii</i>, 3.9% o'r boblogaeth sy'n gaeafu ym Mhrydain Fawr (cymedr brig 5 mlynedd 1991/2 - 1995/6) Mae'r safle hwn hefyd yn gymwys o dan Erthygl 4.2 drwy gefnogi'r poblogaethau canlynol o rywogaethau mudol o bwys dynodedig: - Hwyaden Lwyd <i>Anas strepera</i> 0.9% o'r boblogaeth sy'n gaeafu yng ngogledd-orllewin Ewrop (cymedr brig 5 mlynedd 1991/2 -1995/6); - Gŵydd Dalcenwyn <i>Anser albifons albifons</i> 0.4% o'r boblogaeth sy'n gaeafu yng ngogledd-orllewin Siberia a Gogledd Ewrop (cymedr brig 5 mlynedd 1991/2 -1995/6) - Pibydd y Mawn <i>Calidris aplina alpina</i> 3.3% o'r boblogaeth sy'n gaeafu o Ogledd Siberia, Ewrop a Gorllewin Affrica (cymdr brig 5 mlynedd 1991/2 - 1995/6) - Coesgoch <i>Tringa totanus</i> 1.3% o'r boblogaeth sy'n gaeafu yn Nwyrain yr Iwerydd (cymdr brig 5 mlynedd 1991/2 -1995/6), a - Hwyaden yr eithin <i>Tadorna tadorna</i>, 1.1% o'r boblogaeth sy'n gaeafu o Ogledd-orllewin Ewrop (cymedr brig 5 mlynedd 1991/2 - 1995/6) Dros y gaeaf, mae'r ardal yn cynnal mwy na 20,000 o adar dŵr (cymedr brig 5 mlynedd 1991/2 - 1995/6).	Safleoedd sy'n cynnwys mathau o wlyptir naturiol prin neu unigryw gyda'r rhanbarth bioddaearyddol (Maen prawf 1): Oherwydd yr ystod llanw aruthrol (ail fwyaf yn y byd), mae'n effeithio ar yr amgylchedd ffisegol a chymunedau biolegol. Mae'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd Atodiad I yn cynnwys: - Glannau tywod sydd wedi'u gorchuddio ychydig gan ddŵr y môr trwy'r amser; - Aberoedd; - Fflatiau llaid a fflatiau tywod nad ydynt wedi'u gorchuddio gan ddŵr môr ar lanw isel; a - Dolydd heli'r Iwerydd. Safleoedd sy'n cynnal poblogaethau planhigion a/neu anifeiliaid sy'n bwysig ar gyfer cynnal amrywiaeth biolegol y rhanbarth bioddaearyddol (Maen prawf 3): - Cymunedau aberol anarferol, llai o amrywiaeth a chynhyrchiant uchel Safleoedd sy'n cynnal rhywogaethau planhigion neu anifeiliaid ar adeg dyngedfennol yn eu cylchoedd bywyd, neu'n darparu lloches yn ystod amodau anffafriol (Maen prawf 4): - Mae'r safle hwn yn bwysig ar gyfer rhedfa pysgod mudol rhwng y môr/aberoedd ac afonydd dŵr croyw. Mae rhywogaethau'n cynnwys eogiaid, brithyll môr, lamprai'r môr, lamprai'r afon, herlyn a'r llysywen. Mae hefyd yn arbennig o bwysig i adar mudol yn ystod y gwanwyn a'r hydref. Safleoedd sy'n cynnal dros 20,000 o adar dŵr yn rheolaidd (Maen Prawf 5):
----------------------------	---	--	--

Dynodiad	ACA	AGA	Ramsar
			70,919 o adar dŵr (cymedr brig 5 mlynedd 1998/99-2002/2003). Safleoedd sy'n cynnal 1% o'r unigolion mewn poblogaeth o un rhywogaeth neu isrywogaeth o adar dŵr yn rheolaidd (Maen Prawf 6): - Alarch Bewick – 2.8% o boblogaeth y gaeaf ym Mhrydain Fawr (cymedr brig 5 mlynedd 1998/9 – 2002/2003); - Gŵydd Dalcenwynn – 35.8% o boblogaeth y gaeaf ym Mhrydain Fawr (cymedr brig 5 mlynedd 1998/9 – 2002/2003) - Hwyaden yr Eithin – 1% o boblogaeth y gaeaf (5 mlynedd cymedr brig 1998/9 – 2002/2003) - Hwyaden Lwyd – 1.4% o boblogaeth y gaeaf ym Mhrydain Fawr (cymedr brig 5 mlynedd 1998/9 – 2002/2003) - Pibydd y Mawn – 1.8% o boblogaeth y gaeaf (5 mlynedd cymedr brig 1998/9 – 2002/2003) - Coesgoch – 1% o boblogaeth y gaeaf (5 mlynedd cymedr brig 1998/9 – 2002/2003); Safleoedd sy'n cynnwys ffynhonnell bwysig o fwyd ar gyfer pysgod, tir silio, llwybr meithrin a/neu fudo y mae stociau pysgod yn dibynnu arno (Maen Prawf 8): - Mae dros 110 o rywogaethau o bysgod wedi'u cofnodi o fewn y system aberoedd ac afon gyfan. Mae eogiaid, brithyll môr, lamprai'r môr, lamprai'r afon, herlyn, gwangen a llyswennod yn defnyddio'r aber fel llwybr mudo allweddol i'w silfeydd yn llednentydd niferus Afon Hafren. Mae'r safle hefyd yn bwysig fel maes bwydo a meithrinfa ar gyfer llawer o rywogaethau pysgod,

Dynodiad	ACA	AGA	Ramsar
			yn enwedig yr herlyn a'r gwangen sy'n bwydo ar ferdys yn y lletem heli.

Dynodiad	ACA	AGA	Ramsar
Pwysau a Bygythiadau	Effeithiau Negyddol: - Newidiadau a achosir gan bobl mewn amodau hydrolog - Newidiadau mewn amodau anfiotig - Addasu arferion trin tir - Gweithgareddau trefoli eraill, diwydiannol a gweithgareddau tebyg - Gweithgareddau chwaraeon a hamdden awyr agored, gweithgareddau hamdden - Mynediad cyhoeddus / aflonyddwch - Addasu ffisegol - Effeithiau datblygiad - Gwasgfa arfordirol - Newid i drefn rheoli tir - Newidiadau i ddosbarthiadau rhywogaethau - Llygredd dŵr - Llygredd aer: effaith gwaddod nitrogen atmosfferig - Caniatâd a thrwyddedau morol: mwynau a gwastraff - Pysgodfeydd: hamdden morol ac aberol - Rhywogaethau ymledol - Sbwriel morol - Digwyddiadau llygredd morol Effeithiau cadarnhaol: - Addasu arferion trin tir - Canolfannau deongliadol - Gwell mynediad i'r safle - Pori	Effeithiau Negyddol: - Newidiadau a achosir gan bobl mewn amodau hydrolog - Newidiadau mewn amodau anfiotig - Addasu arferion trin tir - Gweithgareddau trefoli eraill, diwydiannol a gweithgareddau tebyg - Gweithgareddau chwaraeon a hamdden awyr agored, gweithgareddau hamdden - Mynediad cyhoeddus / aflonyddwch - Addasu ffisegol - Effeithiau datblygiad - Gwasgfa arfordirol - Newid i drefn rheoli tir - Newidiadau i ddosbarthiadau rhywogaethau - Llygredd dŵr - Llygredd aer: effaith gwaddod nitrogen atmosfferig - Caniatâd a thrwyddedau morol: mwynau a gwastraff - Pysgodfeydd: hamdden morol ac aberol - Rhywogaethau ymledol - Sbwriel morol - Digwyddiadau llygredd morol Effeithiau cadarnhaol: - Addasu arferion trin tir - Canolfannau deongliadol - Torri glaswelltir - Pori - Gwell mynediad i'r safle	- Carthu tywod - Erydiad - Aflonyddwch hamdden / twristiaeth

Amcanion Cadwraeth	Sicrhau y cynhelir ac yr adferir uniondeb y safle fel y bo'n briodol, a sicrhau bod y safle'n cyfrannu at gyflawni Statws Cadwraeth Ffafirol ei Nodweddion Cymhwyso, drwy gynnal neu adfer: - Ehangder a dosbarthiad cynefinoedd naturiol cymwys a chynefinoedd rhywogaethau cymwys; - Strwythur a swyddogaeth (gan gynnwys rhywogaethau nodweddiadol) cynefinoedd naturiol cymwys; - Strwythur a swyddogaeth cynefinoedd y rhywogaethau cymwys; - Y prosesau ategol y mae cynefinoedd naturiol cymwys a chynefinoedd rhywogaethau cymwys yn dibynnu arnynt; - Poblogaethau rhywogaethau cymwys; a, - Dosbarthiad y rhywogaethau cymwys o fewn y safle. Amcan cadwraeth y nodwedd "aberoedd" yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafirol, fel y'i diffinnir isod: Ystyrir bod y nodwedd mewn cyflwr ffafirol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: - mae'r aber gyfan yn cael ei chynnal; - cynhelir ffurf ffisegol nodweddiadol (prism llanw/ardal groesdorri) a llif (cyfundrefn lanwol) yr aber; - mae'r ystod nodweddiadol a'r cyfrannau cymharol o feintiau gwaddodion a swmp gwaddodion o fewn y safle yn cael eu cynnal; - mae maint, amrywiaeth a dosbarthiad gofodol cymunedau cynefin aberoedd o fewn y safle yn cael eu cynnal; - mae graddau, amrywiaeth, dosbarthiad gofodol a chyfansoddiad cymunedol cynefinoedd swbstrad caled a'u cymunedau nodedig yn cael eu cynnal;	Sicrhau y cynhelir ac yr adferir uniondeb y safle fel y bo'n briodol, a sicrhau bod y safle'n cyfrannu at gyflawni nodau Statws Cadwraeth Ffafirol ei Nodweddion Cymhwyso, drwy gynnal neu adfer: - Ehangder a dosbarthiad cynefinoedd naturiol cymwys a chynefinoedd rhywogaethau cymwys; - Strwythur a swyddogaeth (gan gynnwys rhywogaethau nodweddiadol) cynefinoedd naturiol cymwys; - Strwythur a swyddogaeth cynefinoedd y rhywogaethau cymwys; - Y prosesau ategol y mae cynefinoedd naturiol cymwys a chynefinoedd rhywogaethau cymwys yn dibynnu arnynt; - Poblogaethau rhywogaethau cymwys; a, - Dosbarthiad y rhywogaethau cymwys o fewn y safle. Yr amcan cadwraeth yw cynnal poblogaeth alarch Bewick a'i gynefinoedd cynhaliol mewn cyflwr ffafirol, fel y diffinnir isod. Ystyrir bod y nodwedd o ddiddordeb i'r Alarch Bewick mewn cyflwr ffafirol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: - mae'r uchafbwynt 5 mlynedd yn golygu nad yw maint poblogaeth yr alarch Bewick yn llai na 289 o unigolion (h.y. mae'r brig 5 mlynedd yn golygu rhwng 1988/9 - 1992/3); - mae maint morfa heli yn y Dumbles yn cael ei gynnal; - cynhelir maint fflatiau llaid a fflatiau tywod rhynglanwaol yn Nyffryn Frampton, Traeth Waveridge a'r Noose; - maint y llystyfiant gyda maint cae effeithiol o >6 ha a gyda llinellau golygfeydd adar anghyfyngedig > 500m mewn safleoedd bwydo, clwydo a lloches yn cael ei gynnal;	Yr amcan cadwraeth ar gyfer yr aberoedd yn nodwedd yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafirol, fel y'i diffinnir gan yr amcan cadwraeth ar gyfer "nodwedd aberoedd" yr ACA. Bydd hyn yn cynnwys: - Cymunedau cynefin aberol - Cymunedau swbstrad caled - Ymgasgliadau rhywogaethau nodedig ar aberoedd (rhywogaethau mudol, aberoedd, morol, a dŵr croyw) - Ymgasgliad o rywogaethau adar dŵr - Ymgasgliad o rywogaethau planhigion fasgwlaidd. Yr amcan cadwraeth ar gyfer "ymgasgliad rhywogaethau pysgod mudol" yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafirol. Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i bob un o'r amodau canlynol gael eu bodloni: - Nid yw llwybr mudol oedolion a sewin trwy Aber Afon Hafren rhwng Môr Hafren a'u hafonydd silio yn cael ei rwystro / atal gan rwystrau corfforol, newidiadau mewn llif, neu ansawdd dŵr gwael. - mae maint poblogaeth ymgasgliadau rhywogaethau yn Aber Afon Hafren a'r afonydd sy'n draenio i mewn iddi, yn cael ei gynnal o leiaf ac ar lefel sy'n gynaliadwy yn yr hirdymor; - Mae toreth y rhywogaethau ysglyfaethus sy'n ffurfio'r prif adnoddau bwyd ar gyfer yr ymgasgliad rhywogaethau o fewn aber, yn cael ei chynnal. - Bod halogion gwenwynig yn y golofn ddŵr a'r gwaddod yn is na'r lefelau a fyddai'n peri risg i'r amcanion ecolegol a ddisgrifir uchod. Yr amcanion cadwraeth ar gyfer nodweddion "elyrch Bewick", "gŵydd talcenwyn" Ewropeaidd", "Pibydd
----------------------------------	--	---	--

	• mae'r digonedd o gydosodiadau rhywogaethau nodedig yr aber yn cael ei gynnal neu ei gynyddu; • mae nodweddion ffisico-gemegol y golofn ddŵr yn cefnogi'r amcanion ecolegol a ddisgrifir uchod; • Bod halogion gwenwynig yn y golofn ddŵr a'r gwaddod yn is na'r lefelau a fyddai'n peri risg i'r amcanion ecolegol a ddisgrifir uchod. • Bod sympiau maetholion a halogion yn y golofn ddŵr a'r gwaddod yn is na'r lefelau a fyddai'n peri risg i'r amcanion ecolegol a ddisgrifir uchod Amcan cadwraeth y nodwedd "glannau tywod tanlanwol" yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod: Ystyrir bod y nodwedd mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: • mae'r holl lannau tywod tanlanw o fewn y safle yn cael eu cynnal; • mae maint a dosbarthiad cymunedau banc tywod islanwol unigol o fewn y safle yn cael eu cynnal; • mae cyfansoddiad cymunedol y nodwedd glannau tywod islanwol o fewn y safle yn cael ei gynnal; • cynhelir amrywiaeth a dosbarthiad y mathau o waddodion ar draws y nodwedd glannau tywod islanwol; • Cynhelir morffoleg gros (dyfnder, dosbarthiad a phroffil) y nodwedd glan tywod islanwol o fewn y safle. Amcan cadwraeth y nodwedd "fflatiau llaid a fflatiau tywod" yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod: Ystyrir bod y nodwedd mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: • Cynhelir y nodwedd fflatiau llaid a fflatiau tywod gyfan;	• mae mwy na 25% o orchudd o berlysiâu dail meddal addas a gweiriau yn nhymor y gaeaf trwy gydol y morfa heli drosiannol yn y Dumbles yn cael ei gynnal; • nid yw agregiadau o alarch Bewick mewn safleoedd bwydo, nythu a lloches yn destun aflonyddwch sylweddol. Yr amcan cadwraeth yw cynnal poblogaeth y gŵydd dalcenwyn a'i gynefinoedd cynhaliol mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod. Ystyrir bod y nodwedd o ddiddordeb i'r Gŵydd Dalcenwyn mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: • mae'r uchafbwynt 5 mlynedd yn golygu nad yw maint poblogaeth y Gŵydd Dalcenwyn sy'n gaeafu yn llai na 3,002 o unigolion (h.y. mae'r brig 5 mlynedd yn golygu rhwng 1988/9 - 1992/3); • mae maint morfa heli yn y Dumbles yn cael ei gynnal; • cynhelir maint fflatiau llaid a fflatiau tywod rhynglanwaol yn Nyffryn Frampton, Traeth Waveridge a'r Noose; • mae mwy na 25% o orchudd o berlysiâu dail meddal addas a gweiriau yn nhymor y gaeaf yn cael ei gynnal ar ardaloedd morfa heli; • golygfeydd adar anghyfyngedig o >200m mewn safleoedd bwydo a nythu yn cael eu cynnal; • nid yw agregiadau o ŵydd dalcenwyn Ewropeaidd mewn safleoedd bwydo neu nythu yn destun aflonyddwch sylweddol. Yr amcan cadwraeth yw cynnal poblogaeth Pibydd y Mawn a'i gynefinoedd cynhaliol mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod. Ystyrir bod y nodwedd o ddiddordeb i bibydd y mawn mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol:	y Mawn", "Coesgoch", "Hwyaden yr Eithin" a "Hwyaden Lwyd" Safle Ramsar Aber Afon Hafren (mae diddordeb Ramsar yn cynnwys 3 – 9) yw cynnal pob nodwedd mewn cyflwr ffafriol, fel y'i diffinnir gan yr amcan cadwraeth ar gyfer y nodwedd AGA ar gyfer pob rhywogaeth. Yr amcan cadwraeth ar gyfer y nodwedd "adar dŵr o bwys rhyngwladol" Safle Ramsar Aber Afon Hafren yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafriol, fel y'i diffinnir gan yr amcan cadwraeth y nodwedd AGA "adar dŵr o bwys rhyngwladol."
--	---	--	--

	- cynhelir amrywiaeth a maint cymunedau fflatiau llaid unigol a fflatiau tywod o fewn y safle; - cynnal dosbarthiad cymunedau fflatiau llaid a fflatiau tywod unigol o fewn y safle; - mae cyfansoddiad cymunedol y nodwedd fflatiau llaid a fflatiau tywod o fewn y safle yn cael ei gynnal; - Mae topograffi'r fflatiau rhynglanwol a'r morffoleg (prosesau deinamig symudiad gwaddod a mudo sianeli ar draws y fflatiau) yn cael eu cynnal. Amcan cadwraeth y nodwedd "dôl heli'r Iwerydd" yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod: Ystyrir bod y nodwedd mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: - cynhelir yr holl ddolydd heli'r Iwerydd a chymunedau llystyfiant trosiannol cysylltiedig o fewn y safle; - cynhelir yr holl ddolydd heli'r Iwerydd a chymunedau llystyfiant trosiannol cysylltiedig o fewn y safle a'u dosbarthiad; - cynhelir partheiddio cymunedau llystyfiant dolydd doli'r Iwerydd a'u trawsnewidiadau cysylltiedig i gynefinoedd aber eraill; - cynhelir digonedd cymharol y rhywogaethau nodweddiadol o ddolydd heli'r Iwerydd a chymunedau llystyfiant trosiannol cysylltiedig; - cynhelir digonedd cymharol y rhywogaethau o bwys o ddolydd heli'r Iwerydd a chymunedau llystyfiant trosiannol cysylltiedig; - mae amrywiad strwythurol y morfa heli (sy'n deillio o bori) yn cael ei gynnal o fewn terfynau sy'n ddigonol i fodloni gofynion amodau IV a V uchod a gofynion y nodweddion Ramsar ac AGA - Mae'r morffoleg grisog nodweddiadol o'r morfeydd heli a'r cilfachau, piliau, ffosydd	- mae'r uchafbwynt 5 mlynedd yn golygu nad yw maint poblogaeth pibydd y mawn sy'n gaeafu yn llai na 41,683 o unigolion (h.y. mae'r brig 5 mlynedd yn golygu rhwng 1988/9 - 1992/3); - mae maint morfa heli a llinynnau cysylltiedig yn cael ei gynnal; - mae maint fflatiau llaid a fflatiau tywod rhynglanwol yn cael eu cynnal; - mae maint cynefinoedd swbstrad caled yn cael eu cynnal; - mae maint llystyfiant gydag uchder o 200m ar safleoedd bwydo a nythu yn cael eu cynnal; - nid yw agregiadau o bibydd y mawn mewn safleoedd bwydo neu nythu yn destun aflonyddwch sylweddol. Yr amcan cadwraeth yw cynnal poblogaeth y Coesgoch a'i gynefinoedd cynhaliol mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod. Ystyrir bod y nodwedd o ddiddordeb i'r coesgoch mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: - mae'r uchafbwynt 5 mlynedd yn golygu nad yw maint poblogaeth y coesgoch sy'n gaeafu yn llai na 2,013 o unigolion (h.y. mae'r brig 5 mlynedd yn golygu rhwng 1988/9 - 1992/3); - mae maint morfa heli a llinynnau cysylltiedig yn cael ei gynnal; - mae maint fflatiau llaid a fflatiau tywod rhynglanwol yn cael eu cynnal; - mae maint cynefinoedd swbstrad caled yn cael eu cynnal; - mae maint llystyfiant gydag uchder o 200m ar safleoedd bwydo a nythu yn cael eu cynnal; - Nid yw agregiadau o'r coesgoch mewn safleoedd bwydo neu nythu yn destun aflonyddwch sylweddol.	
--	---	---	--

	draenio a chynwysyddion cysylltiedig, a'r prosesau aberol sy'n galluogi eu datblygiad, yn cael ei gynnal. - Unrhyw ardaloedd o forfa heli <i>Spartina Seisnig</i> (SM6) yn gallu datblygu'n naturiol i gymunedau morfeydd heli eraill. Amcan cadwraeth y nodwedd "riffiau" yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod: Ystyrir bod y nodwedd mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: - cynhelir y riff <i>Sabellaria</i> a'i ddosbarthiad; - cyfansoddiad cymunedol y <i>Sabellaria</i> reef yn cael ei gynnal; - ystod lawn o strwythurau oedran gwahanol riff <i>Sabellaria</i> yn bresennol; - y prosesau ffisegol ac ecolegol sy'n angenrheidiol i gefnogi riff <i>Sabellaria</i> yn cael eu cynnal Amcan cadwraeth y nodwedd lamprai'r afon yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod: Ystyrir bod y nodwedd mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: - nid yw llwybr mudol oedolion a sewin lamprai'r afon trwy Aber Hafren rhwng Môr Hafren ac unrhyw un o'u hafonydd silio yn cael ei rwystro na'i atal gan rwystrau corfforol, newidiadau mewn llif, neu ansawdd dŵr gwael; - mae maint poblogaeth lamprai'r afon yn Aber Afon Hafren a'r afonydd sy'n draenio i mewn iddi, yn cael ei gynnal o leiaf ac ar lefel sy'n gynaliadwy yn yr hirdymor; - mae'r doreth o rywogaethau ysglyfaethus sy'n ffurfio adnodd bwyd lamprai'r afon o fewn yr aber, yn cael ei chynnal.	Yr amcan cadwraeth yw cynnal poblogaeth Hwya den yr Eithin a'i gynefinoedd cynhaliol mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod. Ystyrir bod y nodwedd o ddiddordeb i hwyaden yr eithin mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: - mae'r uchafbwynt 5 mlynedd yn golygu nad yw maint poblogaeth hwyaden yr eithin yn llai na 2,892 o unigolion (h.y. mae'r brig 5 mlynedd yn golygu rhwng 1988/9 - 1992/3); - mae maint y morfa heli yn cael ei gynnal; - mae maint fflatiau llaid a fflatiau tywod rhynglanwol yn cael eu cynnal; - mae maint cynefinoedd swbstrad caled yn cael eu cynnal; - cynnal digonedd a macro-ddosbarthu infertebratau addas mewn fflatiau llaid rhynglanwol a fflatiau tywod; - golygfeydd adar anghyfyngedig o >200m mewn safleoedd bwydo a nythu yn cael eu cynnal; - nid yw agregiadau o hwyaden yr eithin mewn safleoedd bwydo neu nythu yn destun aflonyddwch sylweddol.. Yr amcan cadwraeth yw cynnal poblogaeth yr Hwya den Lwyd a'i gynefinoedd cynhaliol mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod. Ystyrir bod y nodwedd o ddiddordeb i'r hwyaden lwyd mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: - mae'r uchafbwynt 5 mlynedd yn golygu nad yw maint poblogaeth yr hwyaden lwyd sy'n gaeafu yn llai na 41,683 o unigolion (h.y. mae'r brig 5 mlynedd yn golygu rhwng 1988/9 - 1992/3); - mae maint fflatiau llaid a fflatiau tywod rhynglanwol yn cael eu cynnal; - golygfeydd adar anghyfyngedig o >200m mewn safleoedd bwydo a nythu yn cael eu cynnal;	
--	--	---	--

	• bod halogion gwenwynig yn y golofn ddŵr a'r gwaddod yn is na'r lefelau a fyddai'n peri risg i'r amcanion ecolegol a ddisgrifir uchod. Amcan cadwraeth y nodwedd lamprai'r môr yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod: Ystyrir bod y nodwedd mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: • nid yw llwybr mudol oedolion a sewin lamprai'r môr trwy Aber Afon Hafren rhwng Môr Hafren ac unrhyw un o'u hafonydd silio yn cael ei rwystro na'i atal gan rwystrau corfforol, newidiadau mewn llif, neu ansawdd dŵr gwael; • mae maint poblogaeth lamprai'r môr yn Aber Afon Hafren a'r afonydd sy'n draenio i mewn iddi, yn cael ei gynnal o leiaf ac ar lefel sy'n gynaliadwy yn yr hirdymor; • mae'r doreth o rywogaethau ysglyfaethus sy'n ffurfio adnodd bwyd lamprai'r môr o fewn yr aber, yn cael ei chynnal. • bod halogion gwenwynig yn y golofn ddŵr a'r gwaddod yn is na'r lefelau a fyddai'n peri risg i'r amcanion ecolegol a ddisgrifir uchod. Amcan cadwraeth y nodwedd y gwangen yw cynnal y nodwedd mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod: Ystyrir bod y nodwedd mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: • nid yw llwybr mudol oedolion a sewin y gwangen trwy Aber Afon Hafren rhwng Môr Hafren a'u hafonydd silio yn cael ei rwystro na'i atal gan rwystrau corfforol, newidiadau mewn llif, neu ansawdd dŵr gwael; • mae maint poblogaeth y gwangen o fewn Aber Afon Hafren a'r afonydd sy'n draenio i mewn iddi, yn cael ei gynnal o leiaf ac ar lefel sy'n gynaliadwy yn yr hirdymor;	• nid yw agregiadau o'r hwyaden lwyd mewn safleoedd bwydo neu nythu yn destun aflonyddwch sylweddol. Yr amcan cadwraeth yw cynnal poblogaeth yr ymgasgliad adar dŵr a'i gynefinoedd cynhaliol mewn cyflwr ffafriol, fel y diffinnir isod. Ystyrir bod y nodwedd o ddiddordeb i'r ymgasgliad adar dŵr mewn cyflwr ffafriol pan, yn amodol ar brosesau naturiol, y bodlonir pob un o'r amodau canlynol: • mae'r uchafbwynt 5 mlynedd yn golygu nad yw maint poblogaeth yr ymgasgliad adar dŵr yn llai na 68,026 o unigolion (h.y. mae'r brig 5 mlynedd yn golygu rhwng 1988/9 - 1992/3); • mae maint morfa heli a llinynnau cysylltiedig yn cael ei gynnal; • mae maint fflatiau llaid a fflatiau tywod rhynglanwol yn cael eu cynnal; • mae maint cynefinoedd swbstrad caled yn cael eu cynnal; • mae maint llystyfiant gydag uchder o 500m ar safleoedd bwydo a nythu yn cael eu cynnal; • nid yw agregiadau o adar dŵr mewn safleoedd bwydo neu nythu yn destun aflonyddwch sylweddol.	
--	---	--	--

Dynodiad	ACA	AGA	Ramsar
	- mae'r doreth o rywogaethau ysglyfaethus sy'n ffurfio adnodd bwyd y gwangen yn yr aber, yn enwedig wrth y lletem halen, yn cael ei chynnal. - bod halogion gwenwynig yn y golofn ddŵr a'r gwaddod yn is na'r lefelau a fyddai'n peri risg i'r amcanion ecolegol a ddisgrifir uchod.		
Crynodeb Amod ar gyfer Nodweddion Cymwys	- Aberoedd - anffafriol - Fflatiau llaid a fflatiau tywod nad ydynt wedi'u gorchuddio gan ddŵr môr ar lanw isel - anffafriol - Dolydd heli yr Iwerydd <i>Glaucopuccinellietalia maritima</i> - anffafriol - Glannau tywod sydd wedi'u gorchuddio ychydig gan ddŵr y môr trwy'r amser - ffafriol - Riffiau - anhysbys - Lamprai'r Môr - anffafriol - Lamprai'r Afon - anffafriol - Gwangen - anffafriol	- Alarch Bewick (gaeafu) - anffafriol - Gŵydd Dalcenwyn Ewropeaidd (gaeafu) - anffafriol - Pibydd y Mawn (gaeafu) - anffafriol - Coesgoch (gaeafu) - ffafriol - Hwyaden yr Eithin (gaeafu) - ffafriol - Hwyaden Lwyd (gaeafu) - anffafriol - Ymgasgliad Adar Dŵr (gaeafu) - ffafriol	

A.2 Coed Ffawydd Caerdydd

Dynodiad	ACA
Arwynebedd Safle	114.45 ha
Nodweddion Cymhwys	Cynefinoedd Atodiad I yw'r prif reswm dros ddewis y safle hwn: 9130 Coedwigoedd ffawydd <i>Asperulo-Fagetum</i> Mae Coed Ffawydd Caerdydd yn cynnwys un o'r crynodiadau mwyaf o goedwigoedd ffawydd <i>Asperulo-Fagetum</i> yng Nghymru, ac yn cynrychioli'r cynefin sy'n agos i derfyn gorllewinol ei amrediad brodorol blaenorol yn y DU ac Ewrop. Mae'r coed yn dangos mosaics a throsiadau i fathau eraill, gan gynnwys coetir Ffawydd mwy asidig a choetir derw <i>Quercus</i> ac ynn <i>Fraxinus excelsior</i>. Mae rhywogaethau nodweddiadol a nodedig yn y fflora daear yn cynnwys craf y geifr <i>Allium ursinum</i>, clust yr arth <i>Sanicula europea</i>, tegeirian nyth aderyn <i>Neottia nidus-avis</i> a thegeirian nyth aderyn melyn <i>hypopitis monotropa</i>. Mae cynefinoedd Atodiad I yn cyflwyno nodwedd gymhwysol, ond nid y prif reswm dros ddewis y safle hwn: 9180 Coedwigoedd <i>Tilio-Acerion</i> o lethrau, sgri a cheunentydd
Pwysau a Bygythiadau	Effeithiau Negyddol: - Pethnasoedd blodeuol rhyng-benodol - Rhywogaethau estron goresgynnol - Gweithgareddau chwaraeon a hamdden awyr agored, gweithgareddau hamdden Effeithiau cadarnhaol: - Esblygiad biogenotig, olyniaeth

Amcanion Cadwraeth	Nodwedd 1: Coedwig ffawydd <i>Asperulo-Fagetum</i> (Cod Cynefin yr UE 9130). Y weledigaeth ar gyfer y nodwedd hon yw iddi fod mewn statws cadwraethol ffafriol, lle mae'r holl amodau canlynol wedi'u bodloni: • Cynhelir i goedwig ffawydd <i>Asperulo-fagetum</i> bresennol. • Bydd o leiaf 95% o'r coed sy'n ffurfio canopi yn rhywogaethau brodorol yn lleol fel ffawydd, ynn a derw, gyda rhai ardaloedd yn cael eu dominyddu gan ffawydd. • Ni fydd y canopi coed ar gau yn llwyr; Bydd tua 10% o'r canopi yn cynnwys patrwm newidiol deinamig o fylchau sy'n annog adfywiad naturiol rhywogaethau coed o bob oed. • Bydd coed marw, sy'n sefyll ac yn syrthio, yn cael eu cynnal lle y bo'n bosibl i ddarparu cynefin ar gyfer anifeiliaid di-asgwrn cefn, ffyngau a rhywogaethau coetir eraill. • Mae pocedi o fflora daear ar draws y safle, sy'n cynnwys rhywogaethau sy'n nodweddiadol o bren ffawydd llawn calch, gan gynnwys arwyddion o goetir hynafol fel blodau'r gwynt, craf y geifr a chlust yr arth. • Nid oes llawer o dystiolaeth o bori neu ddifrod gwiwerod i goed. • Bydd defnydd hamdden o'r safle yn parhau i gael ei reoli fel nad yw'n niweidio diddordeb bywyd gwyllt y safle. • Mae'r holl ffactorau sy'n effeithio ar gyflawni'r amodau hyn o dan reolaeth. Nodwedd 2: Coedwigoedd llethrau, sgri a cheunentydd <i>Tilio-Acerion</i> Y weledigaeth ar gyfer y nodwedd hon yw iddi fod mewn statws cadwraethol ffafriol, lle mae'r holl amodau canlynol wedi'u bodloni: • Y goedwig <i>Tilio-acerion</i> bresennol yn cael ei chynnal. • Bydd o leiaf 95% o goed sy'n ffurfio canopi yn rhywogaethau brodorol yn lleol (gan gynnwys sycamorwydd). • Ni fydd y canopi coed ar gau yn llwyr; Bydd tua 10% o'r canopi yn cynnwys patrwm newidiol deinamig o fylchau sy'n annog adfywiad naturiol rhywogaethau coed o bob oed. • Bydd coed marw, sy'n sefyll ac yn syrthio, yn cael eu cynnal lle y bo'n bosibl i ddarparu cynefin ar gyfer anifeiliaid di-asgwrn cefn, ffyngau a rhywogaethau coetir eraill. • Mae pocedi o fflora daear ar draws y safle, sy'n cynnwys rhywogaethau sy'n nodweddiadol o bren ffawydd llawn calch, gan gynnwys arwyddion o goetir hynafol fel blodau'r gwynt, craf y geifr a chlust yr arth. • Nid oes llawer o dystiolaeth o bori neu ddifrod gwiwerod i goed. • Bydd defnydd hamdden o'r safle yn parhau i gael ei reoli fel nad yw'n niweidio diddordeb bywyd gwyllt y safle. • Mae'r holl ffactorau sy'n effeithio ar gyflawni'r amodau hyn o dan reolaeth.
Crynodeb Amodau ar gyfer Nodweddion Cymwys	• Coedwigoedd ffawydd <i>Asperulo-Fagetum</i> - ffafriol • Coedwigoedd llethrau, sgri a cheunentydd <i>Tilio-Acerion</i> - anffafriol • Coetir llydanddail lled-naturiol - ffafriol • <i>Porrhomma rosenhaueri</i> (pry copyn sy'n byw mewn ogofâu) - ffafriol • Datguddiadau daearegol - ffafriol

Atodiad B

Atodlen Sgrinio

Elfen o'r Cynllun	Asesu	Casgliad
Penodau 1, 2, 3, 4 a 5	Testun gweinyddol	Sgrinio allan
Pennod 6: Ein Hamcanion Strategol	Dyheadau cyffredinol	Sgrinio allan
Pennod 7: Mesurau 1-26	Datganiadau cyffredinol o amcanion eang	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA1	Categori F - Ni all cynnal y Dudalen Perygl Llifogydd arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA2	Categori G – Mae'r weithred hon yn ymwneud â pharatoi polisi rheoli dŵr wyneb, a fyddai'n llywio datblygiad tuag at fesurau ffafriol i liniaru llifogydd dŵr wyneb. Ni fyddai'r polisi yn cynnig datblygiad a byddai'n darparu fframwaith lefel uchel a allai arwain at newidiadau o ran sut mae datblygiadau yn cael eu cynllunio. Ar y sail ei fod yn cael ei arwain gan Tan 15 ²⁹ neu debyg, aseswyd y byddai'r newidiadau hyn o fudd o ran rheoli dŵr ffo o safleoedd, gan ddefnyddio mesurau fel Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau) a fyddai'n lleihau'r perygl o lifogydd drwy leihau faint o ddŵr ffo wyneb a gohirio ei ryddhau i gyrsiau dŵr. Asesir felly na allai'r weithred hon gael unrhyw effaith bosibl ar safle dynodedig.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA3	Categori F - Ni all cynnal a diweddarau cronfa ddata asedau perygl llifogydd arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA4	Categori F - Ni all cyflenwi data asedau perygl llifogydd arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA5	Categori F - Ni all adolygu a chynnal y cynllun ymateb brys llifogydd arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA6	Categori F – Ni all cynorthwyo Cyfoeth Naturiol Cymru i liniaru perygl llifogydd arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA7	Categori F - Ni all datblygu grwpiau perygl llifogydd lleol arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA8	Categori F – Ni all darparu adnoddau addysgol sy'n ymwneud â llifogydd arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA9	Categori F - Ni all mesurau i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA10	Categori F - Ni all cadw at arfer gorau yn Adran 19 adroddiadau ymchwilio i lifogydd arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA11	Categori F - Ni all cynnal telemetreg i ddal glawiad a lefelau dŵr arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan

²⁹ Llywodraeth Cynulliad Cymru (2004); 'Polisi Cynllunio Cymru Nodyn Cyngor Technegol 15: Datblygu a Pherygl Llifogydd.'

Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA12	Categori F – Mae'r polisi hwn yn ymrwymo i gynnal cyllid, na all ei hun arwain at ddatblygiad neu newid arall. Mae'r cynlluniau canlynol sydd i'w cefnogi gan y cyllid sydd i'w gynnal drwy'r polisi hwn yn cael eu hasesu o dan y camau gweithredu perthnasol isod: • Adeiladu amddiffynfeydd arfordirol ar Aber Rhymni (Rhy1); • Adeiladu Tredelerch Wyrddach (Rhy3); • Adeiladu yr Eglwys Newydd Wyrddach (Taf3); • Adeiladu Radyr Court Road (Taf5); ac • Adeiladu Nant y Wedal (Taf8).	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA13	Categori G – Mae'r gwaith hwn yn cynnwys diweddaru'r polisi ceuffosydd presennol. Mae'r polisi yn annog sianelu ac yn annog naturioli cyrsiau dŵr. Nod y polisi yw llywio datblygiad tuag at fesurau a fyddai â chanlyniadau ecolegol buddiol a gallai mesurau o'r fath fod o fudd i safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren trwy naturioli dalgylchoedd afonydd sy'n llifo i Aber Hafren. Byddai diweddariadau i'r polisi yn fân ac nad yw'n gysylltiedig â datblygiad a allai fod â goblygiadau ar gyfer nodweddion cymwys neu a asesir fel arall yn fuddiol. Ni allai difa diweddariadau polisi gael unrhyw effaith bosibl ar safle dynodedig.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA14	Categori F – Ni all diweddariadau polisi bagiau tywod arwain at ddatblygiad neu newid arall.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA15	Categori F – Ni all datblygu dogfennau cyfarwyddyd arwain at ddatblygiad neu newid arall.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA16	Categori G – Gallai datblygu'r Cynllun Seilwaith Gwyrdd arwain at ymgorffori coridorau gwyrdd a mesurau eraill o'r fath fel rhan o'r datblygiad; fodd bynnag, nid oes unrhyw botensial i'r rhain danseilio amcanion cadwraeth safleoedd dynodedig. Mewn gwirionedd, gallai unrhyw effeithiau o'r fath fod yn fuddiol.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA17	Categori F – Ni all adolygu'r cynllun mabwysiedig bob dwy flynedd arwain at ddatblygiad neu newid arall y tu hwnt i'r rhai sy'n cael eu hasesu o dan gamau gweithredu eraill.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA18	Categori C – Mae'r Asesiad Canlyniadau Llifogydd Strategol (ACLIS) yn darparu tystiolaeth ar gyfer ac yn hysbysu cynlluniau eraill, yn enwedig y cynllun lleol, nad yw'n cael ei gynnig gan y cynllun ac felly nid yw'n cael ei asesu yn yr adroddiad hwn. Ar ben hynny, mae gan ddatblygu'r Cynllun Datblygu Lleol newydd botensial i effeithio ar safleoedd dynodedig, fodd bynnag, nid yw'r cynllun yn cael ei gynnig gan y cynllun sy'n cael ei asesu; Mae'r CDLI yn destun proses ARhC ar wahân ac felly mae'n cael ei sgrinio allan o effeithiau sylweddol tebygol yn unig.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA19	Categori C – Y Cynllun Rheoli Traethlin (CRhT)⁷ yn ddogfen bresennol sydd wedi bod yn destun proses ARhC ar wahân. Felly, mae diweddariadau i'r cynllun yn cael eu sgrinio allan o effeithiau sylweddol tebygol yn unig.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA20	Categori C – Mae'r weithred hon yn gofyn am gadw at elfen o'r CRhT nad yw'r cynllun yn ei gynnig ac felly mae'n cael ei sgrinio allan o effeithiau sylweddol tebygol yn unig.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd CDFA21	Categori F - Ni all datblygu cynlluniau cydgysylltiedig ag awdurdodau rheoli risg cyfagos arwain at ddatblygiad neu newid arall.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Ely1	Categori F - Ni all datblygu grwpiau perygl llifogydd lleol arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Ely2	Categori F - Ni all datblygu grwpiau perygl llifogydd lleol arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Rhy1	Categori C – Mae adeiladu amddiffynfeydd arfordirol ar Aber Rhymni wedi bod yn destun ARhC ar wahân ac wedi cael ei gymeradwyo yng nghyfnod 4. Nid yw'r gwaith hwn yn cael ei gynnig gan y cynllun ac felly maent yn cael eu sgrinio allan o effeithiau sylweddol tebygol yn unig.	Sgrinio allan

Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Rhy2	Categori F – Ni all sgysrsiau perygl llifogydd mewn ysgolion arwain at ddatblygiad neu newid arall	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Rhy3	Categori I – Gallai Datblygu Achos Busnes Llawn (ABLI) (dyluniad manwl) ar gyfer Tredelech Gwyrddach arwain at ddatblygiad fel yr aseswyd o dan Rhy4.	Sgrinio yn
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Rhy4	Categori I – Achos Busnes Amlinellol (ABA)²² Mae'n nodi ardal yr astudiaeth fel maestref breswyl aeddfed yn nalgylch Afon Rhymni tua 1.15km i'r gogledd o AGA, Ramsar ac ACA Aber Afon Hafren. Mae'r cynigion yn cynnwys mesurau i liniaru llifogydd dŵr wyneb i reoli llif dŵr brig o fewn y dalgylch. Mae'r opsiwn a ffeirir 2 yn cynnwys: creu gwlyptir yn y caeau chwarae; lledaenu nant y gogledd; adeiladu pantiau a phyllau; rhwydwaith bibell ddŵr wyneb newydd; a'r gerddi glaw. Byddai llawer o'r nodweddion hyn yn ymgorffori plannu amrywiol i ddarparu gwelliant ecolegol. Deallir nad oes unrhyw waith yn cael ei gynnig o fewn neu ochr yn ochr ag Afon Rhymni ei hun. Mae dalgylch Afon Rhymni wedi'i chysylltu'n hydrolegol â'r rhan lanw o Afon Rhymni, sy'n llifo i mewn i safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. Felly, mae llwybr ar gyfer y gwaith arfaethedig sy'n gysylltiedig â'r ABLI i effeithio ar y safleoedd dynodedig hyn.	Sgrinio yn
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Taf1	Categori C - Gallai mewnbwn i Uwchgyllun Dalgylch Afon Taf arwain at gamau gweithredu sydd â goblygiadau ar gyfer safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. Fodd bynnag, nid yw'r cynllun yn cynnig hyn ac felly mae'n cael ei sgrinio allan o effeithiau sylweddol tebygol yn unig.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Rhy3	Categori H – Gallai datblygu ABLI ar gyfer Yr Eglwys Newydd Wyrddach arwain at ddatblygiad fel yr aseswyd o dan Taf3.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Rhy3	Categori H – Gan gyfeirio at Adroddiad Sgrinio Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (AEA)³⁰ ac Achos Busnes Amlinellol (ABA)³¹, mae'r cynllun yn cynnwys gweithredu mesurau amrywiol yn yr Eglwys Newydd, tua 6.74km i'r gogledd-orllewin o safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren, er mwyn lleihau'r perygl o lifogydd i lawr yr afon ar hyd Nant yr Eglwys Newydd. Mae ardal yr astudiaeth wedi'i chysylltu'n hydrolegol trwy Nant yr Eglwys Newydd, sy'n llifo i Afon Taf, sydd wedi'i chysylltu â safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren trwy Fae Caerdydd. Fel yr aseswyd yn yr Adroddiad Sgrinio AEA, byddai canllawiau arfer gorau'r safle adeiladu yn cael eu gweithredu fel rhan o CRhAA neu debyg. Byddai'r gwaith arfaethedig yn arwain at newidiadau hydrolegol o fewn dalgylch Afon Taf, a allai newid llif i aber Afon Hafren. Fodd bynnag, ni fyddai'r newidiadau hyn yn arwyddocaol yng nghyd-destun ehangach safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. O'r herwydd, ni all y gwaith danseilio amcanion cadwraeth safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Taf4	Categori I - Gallai paratoi Achos Cyfiawnhau Busnes (ACB) Radur Court Road arwain at ddatblygiad fel yr aseswyd o dan gamau gweithredu Taf5.	Sgrinio yn
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Taf5	Categori I - Mae adeiladu Ffordd Radur Court yn cynnwys atgyweiriadau i amddiffynfeydd llifogydd sy'n methu ar hyd Afon Taf i atal llifogydd, a allai fod â goblygiadau i safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. Lleolir y gwaith arfaethedig tua 7.29km i'r gogledd-orllewin o'r safleoedd hyn. Nid oes manylion wedi'u cyhoeddi ar gyfer y gweithiau hyn y tu hwnt i gynllun safle. Mae'r rhain i'w datblygu ar ôl paratoi'r ACB. Fodd bynnag, deallir bod y basgedi caergewyll ar hyd yr afon yn methu, sy'n golygu ei bod yn debygol y bydd angen gwaith o fewn ac ar hyd glannau'r afon, gan gynnwys cofferdwm i leihau lled y dŵr a galluogi mynediad at droed yr amddiffynfeydd rhag llifogydd o fewn yr afon (Cyngor Dinas Caerdydd, cyfathrebu personol). Tybir y byddai'r cofferdam yn rhychwantu tua 2-3 metr (m) i sianel yr afon ac y bydd hyn yn golygu tynnu malurion a llystyfiant o fewn y safle a diddosi'r ardal y tu ôl i'r cofferdwm gyda phympiau. Byddai hefyd angen tynnu coed ar hyd y glannau. Mae Afon Taf yn llifo i Aber Afon Hafren ac mae wedi'i chysylltu'n hydrolegol â safleoedd dynodedig Aber Hafren ac felly mae llwybr ar gyfer y gwaith arfaethedig i effeithio ar y safleoedd hyn.	Sgrinio yn
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Taf6	Categori H - Gallai Achos Busnes Amlinellol (ABA) Nant y Wedal arwain at ddatblygu fel yr aseswyd o dan gamau gweithredu Taf8.	Sgrinio allan

Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Taf7	Categori H - Gallai ABLI Nant y Wedal arwain at ddatblygu fel yr aseswyd o dan gamau gweithredu Taf8.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Taf8	Categori H - Byddai adeiladu Nant y Wedal yn golygu gwaith yn ymwneud â chwrs dŵr Nant y Wedal i leihau'r risg o lifogydd o'r cwrs dŵr. Mae'r ardal astudio wedi'i lleoli o fewn ardal drefol yng Nghaerdydd tua 4.20km i'r gogledd-orllewin o safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. Nid oes gwerthusiad o opsiynau wedi'i gynnal eto ac nid oes manylion wedi'u cyhoeddi ynghylch y gwaith arfaethedig. Mae Cyngor Dinas Caerdydd wedi dweud y byddai'r cynllun yn golygu creu gerddi glaw a phantiau i dynnu dŵr o gwlfert (cyfathrebu personol). Nid yw'n glir ar sail mapio ar-lein a yw Nant y Wedal wedi'i chysylltu'n hydrolegol â safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. Fodd bynnag, gan dybio ei bod yn llifo i Afon Taf (tua 1.12km i'r de-orllewin) (sy'n debygol o fod yn seiliedig ar gyfathrebu personol â Chyngor Dinas Caerdydd), byddai newidiadau hydrolegol o fewn dalgylch Afon Taf, a allai newid llif i Aber Afon Hafren. Fodd bynnag, ni fyddai'r newidiadau hyn yn arwyddocaol yng nghyd-destun ehangach safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. O ystyried gweithredu mesurau arfer gorau, ni all y gwaith danseilio amcanion cadwraeth safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren.	Sgrinio allan
Pennod 8: Gweithredu Llifogydd Taf6	Categori C - Arolwg gweledol nad yw'n ymwthiol o'r arfordir fel sy'n ofynnol gan y CRhT, sydd wedi'i asesu gan ARhC ar wahân ar lefel cynllun. Mae potensial i'r arolwg nodi gwaith sydd ei angen i gynnal a chadw'r arfordir, a allai fod â goblygiadau ar gyfer safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren, fodd bynnag, byddai hyn yn gofyn am ddiweddariad i'r ARhC.	Sgrinio allan
Pennod 9	Testun gweinyddol	Sgrinio allan
Pennod 10	Testun gweinyddol	Sgrinio allan
Pennod 11	Testun gweinyddol	Sgrinio allan

³⁰ Arup, (2023); 'Cais Barn sgrinio AEA Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Nant yr Eglwys Newydd.'

³¹ Arup, (2020); 'Achos Busnes Amlinellol Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Nant yr Eglwys Newydd.'

Atodiad C

Cofnodion Rhywogaethau Afon Taf gan Cyfoeth Naturiol Cymru

Enw Cyffredin	Enw Cyffredin
Barfogyn	<i>Barbus barbus</i>
Brithyll y môr	<i>Salmo trutta</i>
Bawd y Melinydd	<i>Cottus gobio</i>
Cerpyn	<i>Cyprinus carpio</i>
Cochgangen	<i>Squalius cephalus</i>
Darsen	<i>Leuciscus leuciscus</i>
Llysywen Ewropeaidd	<i>Anguilla anguilla</i>
Gweirlöyn llwyd	<i>Thymallus thymallus</i>
Llyfrothen Dŵr Croyw	<i>Gobio gobio</i>
Lamprai - Nant	<i>Lampetra planeri</i>
Lamprai - Afon	<i>Lampetra fluviatilis</i>
Lamprai - Môr	<i>Petromyzon marinus</i>
Pilocodyn	<i>Phoxinus Phoxinus</i>
Draenogyn Dŵr Croyw	<i>Perca fluviatilis</i>
Penhwyad	<i>Esox lucius</i>
Rhufell	<i>Rutilus rutilus</i>
Eog	<i>Salmo salar</i>
Gwrachen Farfog	<i>Barbatula barbatula</i>

Atodiad B

Asesiad Cyfunol

Cynllun	Crynodeb o'r Cynllun	Potensial ar gyfer Effeithiau Cyfunol
Cenedlaethol		
Y Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol (RhPLIEA) yng Nghymru ³	Dyma'r ail strategaeth genedlaethol ar RhPLIEA i Gymru, gan ddisodli strategaeth 2011. Mae'r strategaeth hon yn nodi sut y mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu rheoli'r risgiau o lifogydd ac erydu arfordirol ledled Cymru. Mae'n gosod amcanion a mesurau i bob partner weithio tuag atynt.	Datblygwyd ARhC yn ailadroddus gyda'r Strategaeth ³² , fodd bynnag, nid oedd ar gael i'w adolygu yn seiliedig ar chwiliad ar-lein. Mae'r Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS) yn cyfeirio at gasgliadau'r ARhC, sy'n tynnu sylw at effeithiau andwyol sylweddol sy'n gysylltiedig ag Amcan B mewn perthynas â dal y llinell a defnyddio datrysiadau peirianeg caled ar gyfer amddiffynfeydd arfordirol (cyfeiriwch at yr asesiad cyfunol ar gyfer y CRhT2 ⁷ isod). Mae'r strategaeth yn hyrwyddo Rheoli Llifogydd yn Naturiol ond mae'n cydnabod y bydd angen peirianeg galed o hyd. Deuir i'r casgliad ei bod yn annhebygol y bydd effeithiau cyfunol y cynllun ar y cyd â'r Strategaeth Genedlaethol ar gyfer RhPLIEA yng Nghymru, o ystyried y mathau a graddfa'r effeithiau sy'n gysylltiedig â'r cynllun.
Strategaeth Genedlaethol RhPLIEA Lloegr ³³	Mae'r strategaeth hon yn disgrifio'r hyn sydd angen ei wneud gan yr holl awdurdodau rheoli risg (ARhRau) sy'n ymwneud â rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol er budd pobl a lleoedd. Rhaid iddynt ymarfer eu gweithgareddau RhPLIEA, gan gynnwys cynlluniau a strategaethau, yn gyson â'r strategaeth.	Mae'r ARhC ³⁴ yn asesu y gall llawer o weithgareddau RhPLIEA effeithio'n andwyol ar gynefinoedd a grwpiau rhywogaethau Atodiad 1 sy'n gysylltiedig â safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren, gan gynnwys cynefinoedd afonol, pysgod ac adar. Fodd bynnag, nid yw dynodiadau wedi'u nodi gan y byddai'r cynllun yn cael ei weithredu'n genedlaethol ac nid yw'n ofodol bendant. Mae'n dod i'r casgliad, yn ymarferol, y byddai angen asesu'r effaith wirioneddol ar safleoedd dynodedig trwy strategaethau, cynlluniau, prosiectau a gweithgareddau lefel is yn ddiweddarach yn y broses gynllunio a gweithredu. Mae'r ARhC yn nodi bod llwybrau effaith i nodweddion cymwys sy'n berthnasol i'r asesiad hwn, fodd bynnag, nid yw effeithiau ar y cyd wedi'u nodi gan fod y Strategaeth Genedlaethol yn rhy eang. Fodd bynnag, mae effeithiau mewn cyfuniad yn annhebygol o ystyried maint a natur yr effeithiau sy'n gysylltiedig â'r cynllun.
Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru (CRhPLI): Trosolwg cenedlaethol ³⁵	Mae'r CRhPLI yn cwmpasu Cymru gyfan ac yn darparu gwybodaeth am raddfa'r perygl o lifogydd, yn ogystal â blaenoriaethau Cyfoeth Naturiol Cymru wrth reoli'r risg o lifogydd, a mesurau a gynigir dros y chwe blynedd nesaf. Mae'r CRhPLI yn cynnwys llifogydd o afonydd, cronfeydd dŵr a'r môr.	Daw'r ARhC ³⁶ i'r casgliad bod y meini prawf ar gyfer gohirio'r ARhC i gynlluniau, rhaglenni a phrosiectau haen is yn cael eu bodloni a gellir eu cyflawni heb achosi effeithiau andwyol ar hygredd y safle. Nid oedd digon o fanylion o fewn mesurau cenedlaethol a lleol a gormod o ansicrwydd ynghylch opsiynau prosiect cysylltiedig i ragweld yn gadarn debygolrwydd ac arwyddocâd effeithiau. Mae'r adroddiad yn amlinellu cyfres o fesurau a dulliau gweithredu, a fydd, ynghyd ag ARhC manwl priodol, yn sicrhau bod mesurau lliniaru yn cael eu gweithredu er mwyn osgoi effeithiau ar uniondeb y safle. O ystyried bod CRhPLI Cenedlaethol Cymru yn darparu strategaeth gyffredinol ar gyfer SRhPLI Caerdydd, amlinellir mesurau priodol yn yr adroddiad hwn fel yr amlygir, a maint a natur yr effeithiau sy'n gysylltiedig â'r cynllun, ni nodwyd unrhyw effeithiau mewn-gyfunol tebygol.
Rhanbarthol		
CRhPLI Cyfoeth Naturiol Cymru: Lle Canol De Cymru ³⁷	Mae'r CRhPLI hwn yn cynnwys canol de Cymru, gan gynnwys Dinas Caerdydd.	Mae'r ARCh ³⁶ yn nodi mesurau yn ardal Canol De Cymru, gan gynnwys SC36 Datblygu dull rheoli risg llifogydd dull dalgylch integredig ar gyfer dalgylch Afon Taf, a allai fod yn berthnasol. Fodd bynnag, fel y disgrifir uchod mewn perthynas â Strategaeth Genedlaethol Cymru, mae'r mesurau'n gyffredinol, ac mae'r adroddiad yn gohirio cynlluniau, rhaglenni a phrosiectau haen is ar gyfer asesiadau priodol. O ystyried bod y CRhPLI rhanbarthol yn darparu strategaeth gyffredinol ar gyfer SRhPLI Caerdydd, amlinellir mesurau priodol yn yr adroddiad hwn fel yr amlygir, a maint a natur yr effeithiau sy'n gysylltiedig â'r cynllun, ni nodwyd unrhyw effeithiau mewn-gyfunol tebygol.

³² Llywodraeth Cymru, (2020); 'Asesiad Amgylcheddol Strategol: Adroddiad Amgylcheddol Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol; Datblygu Strategaeth Genedlaethol i Gymru.'

³³ Asiantaeth yr Amgylchedd, (2020) Y Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol i Loegr.'

³⁴ Asiantaeth yr Amgylchedd, (2020) Y Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol i Loegr: Adroddiad Cryno o'r Broses Asesu Rheoliadau Cynefinoedd.'

³⁵ Cyfoeth Naturiol Cymru, (2023); 'Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru: Trosolwg cenedlaethol.'

³⁶ Cyfoeth Naturiol Cymru, (2023); 'Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd o'r ail gylch Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru Fersiwn 2: Fersiwn Derfynol ar gyfer ymgynghori â Chyrff Cadwraeth Natur Priodol Tachwedd 2023.'

³⁷ Cyfoeth Naturiol Cymru, (2023); 'Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru (CRhPLI): Lle Canol De Cymru.'

Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Ardal Basn Afon Hafren (CRhPLl) 2021 i 2027 ³⁸	Mae'r ail gylch CRhPLl yn gynllun i reoli risgiau llifogydd sylweddol yn yr Ardaloedd mewn Perygl o Lifogydd a nodwyd yn Ardal Basn Afon (ABA) Hafren. Mae'n cwmpasu'r rhan o'r ABA sydd yn Lloegr. Mae'n cyd-fynd â Chynllun Rheoli Basn Afon Hafren: Diweddarwyd 2022 ³⁹ , sy'n cwmpasu'r rhan sydd yng Nghymru.	Daw'r ARhC ⁴⁰ i'r casgliad na nodwyd bod unrhyw un o'r mesurau yn arwain at effeithiau sylweddol tebygol ar unrhyw safle Ewropeaidd, yn fras oherwydd bod y cynllun yn rhy amhenodol neu'n ymwneud â gweithgareddau a gytunwyd eisoes. Fodd bynnag, mae un grŵp o fesurau yn ymrwymo i waith corfforol ar lawr gwlad drwy weithredu ymyriadau rheoli llifogydd, megis adeileddau i amddiffyn arfordirol neu ddulliau rheoli llifogydd yn naturiol. Gohiriwyd ARhC manwl i gynlluniau a phrosiectau haen is. Nododd yr ARhC hefyd fesurau a allai wella cyflwr hydrolegol ac ansawdd dŵr mewn safleoedd Ewropeaidd, sydd hefyd yn berthnasol i SRhPLl Caerdydd. Ni nodwyd unrhyw effeithiau mewn-gyfunol. Er bod llwybrau effaith posibl i ACA a safle Ramsar Aber Afon Hafren sydd wedi'u halinio, gan gynnwys cyfleoedd ar gyfer canlyniadau buddiol, mae natur CRhPLl ABA Hafren yn golygu nad yw effeithiau mewn-gyfuno wedi'u nodi.
Rhan Gymreig o Gynllun Rheoli Basn Afon Hafren (2021-2027) ^{Error! Bookmark not defined.}	Mae'r ddogfen hon yn rhan o'r diweddariad diweddaraf i ABA Hafren ac mae'n ymwneud â rhan Gymreig ABA Afon Hafren yn unig. Mae'r cynllun yn gosod yr amcanion ar gyfer afonydd, llynnoedd, aberoedd a dyfroedd daear. Y nod yw parhau i ddiogelu a gwella ansawdd dŵr yng Nghymru, gan gynnwys Ardaloedd Gwarchodedig.	Deellir nad yw ARhC o'r cynllun hwn wedi'i wneud ^{Error! Bookmark not defined.} . Yn seiliedig ar adolygiad o'r camau gweithredu arfaethedig, mae'r rhain yn fanteisiol yn fras, fel arall nid ydynt wedi'u hamlinellu'n fanwl neu'n gynnwys gweithredu gweithgareddau sydd eisoes wedi'u cydsynio. Er enghraifft, mae'n cyfeirio at ddarparu rhaglenni cyllido cyfalaf a gwelliannau ar raddfa ddalgylch drwy adfer afonydd. Fel yr amlinellwyd uchod mewn perthynas â'r ABA sy'n cwmpasu Lloegr, ni nodwyd effeithiau mewn-gyfunol.
CRhT ⁷	Dogfen bolisi anstatudol lefel uchel a gynlluniwyd i gynorthwyo'r gwaith o gynllunio rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol yn Aber Afon Hafren. Y CRhT perthnasol yw Anchor Head i Drwyn Larnog CRTh19.	Daw'r ARhC ⁴¹ i'r casgliad mai un o'r prif effeithiau sy'n deillio o weithredu'r CRhT2 fydd colledion cynefin rhynglanwol (dolydd heli'r Iwerydd a mwd rhynglanwol a fflatiau tywod) sy'n deillio o opsiynau sy'n dal y llinell amddiffyn bresennol. Yn gysylltiedig â hyn mae effeithiau posibl ar faint, dosbarthiad a dwysedd poblogaeth adar. Mae effeithiau posibl ar y cyd hefyd yn cael eu nodi ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill, gan gynnwys Cynlluniau Lleol Caerdydd, Bro Morgannwg, Sir Fynwy a Gogledd Gwlad yr Haf, gyda chynlluniau asesu pellach wedi'u cynllunio fel rhan o SRhPLl Aber Afon Hafren. Gan na ellir dangos nad yw'r CRhT2 yn cael unrhyw effeithiau andwyol ar gyfanrwydd y safleoedd, roedd angen cam nesaf ARhC, yn benodol atebion amgen cam 3 a cham 4 IROPI a mesurau digolledu cam 4. Mae creu cynefinoedd o dan y Rhaglen Creu Cynefinoedd Cenedlaethol wedi'i nodi fel y mecanwaith iawndal ar gyfer colli cynefinoedd arfordirol drwy wasgfa arfordirol. Er bod effeithiau ar nodweddion cymwys safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren sy'n gysylltiedig â'r CRhT2, mae'n annhebygol y bydd effeithiau cyfunol y cynllun ar y cyd â'r CRhT2, o ystyried y mathau a graddfa'r effeithiau sy'n gysylltiedig â'r cynllun (effeithiau posibl dros dro i silio tiroedd ar gyfer pysgod, aflonyddwch a niwed i bysgod a newidiadau i ansawdd dŵr). Ni fyddai SLRhPLl Caerdydd yn arwain at golli cynefinoedd cyfatebol nac effeithiau cysylltiedig i boblogaethau adar, ac yn wir nid oes disgwyl colli cynefin parhaol.

³⁸ Asiantaeth yr Amgylchedd, (2022); 'Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Ardal Basn Afon Hafren 2021 i 2027.'

Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Aber Afon Hafren ⁴²	Mae'n gynllun hirdymor i reoli peryglon llifogydd llanw yn Aber Afon Hafren. Mae'n cynnwys yr arfordir o Gaerloyw i Drwyn Larnog ger Caerdydd ac o Gaerloyw i Hinkley Point yng Ngwlad yr Haf. Nid oes gan y Strategaeth unrhyw gymeradwyaeth ffurfiol gan Defra na Llywodraeth Cymru eto. Tri phrif amcan y strategaeth yw: • Diffinio cynllun buddsoddi 100 mlynedd ar gyfer amddiffynfeydd rhag llifogydd gan Asiantaeth yr Amgylchedd, Cyfoeth Cenedlaethol Cymru ac awdurdodau lleol • Blaenoriaethu mesurau rheoli perygl llifogydd eraill megis rhoi cyngor i gwmnïau cyfleustodau i ddiogelu seilwaith critigol, cyngor rheoli datblygu a buddsoddiad rhybuddio llifogydd • Penderfynu ble i greu cynefinoedd rhynglanwol newydd i wneud iawn am golledion o gynefinoedd a achosir gan lefelau'r môr yn codi	Nid oes unrhyw ARhC ar gael i'w adolygu neu ddogfennau gyda manylion y strategaeth y tu hwnt i'r hyn a ddarperir ar y wefan. Fodd bynnag, am y rhesymau a nodir yn ymwneud â'r CRhT2, nid yw'n debygol y bydd effeithiau mewn cyfuniad o ystyried y mathau a graddfa'r effeithiau sy'n gysylltiedig â'r cynllun.
--	---	---

³⁹ Cyfoeth Naturiol Cymru, (2022); 'Rhan Gymreig o Grynodb Cynllun Rheoli Basn Afon Hafren (2021-2027).

⁴⁰ Asiantaeth yr Amgylchedd, (2022); 'Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Ardal Basn Afon Hafren.' Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd Rhagfyr 2022."

⁴¹ Atkins ar ran Grŵp Arfordirol Aber Afon Hafren (SECG), (2010); 'Adolygiad Cynllun Rheoli Traethlin Aber Afon Hafren (CRhT2).' Atodiad I: Rhan B - Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd

⁴² Grŵp Arfordirol Aber Afon Hafren, (2024); 'Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Aber Afon Hafren.' Ar gael yn: <https://severnestuarycoastalgroup.org.uk/severnestuaryfrms/>

Aseiad Amglycheddol Strategol

Cyngor Caerdydd

Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd Lleol Cyngor Caerdydd

Asesiad Amgylcheddol Strategol

Cyfeirnod: LFRMP-ARUP-XX-CC-SP-OE-000003

1.0 | 3 Hydref 2024

R© Arup

Mae'r adroddiad hwn yn ystyried cyfarwyddiadau a gofynion penodol ein cleient. Nid yw wedi'i fwriadu ar gyfer unrhyw drydydd parti ac ni ddylai unrhyw drydydd parti ddibynnu arno ac nid ymgwymerir ag unrhyw gyfrifoldeb i unrhyw drydydd parti.

Rhif tasg 300629-00

Ove Arup & Partners Limited

8 Fitzroy Street

Llundain

W1T 4BJ

Y Deyrnas Unedig

arup.com

Cynnwys

1.	Cyflwyniad	4
2.	Cam A: Cwmpasu'r asesiad	11
3.	Asesiad o'r Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Leol	13
4.	Canfyddiadau'r Asesiad	1
5.	Lliniaru a Monitro	6
6.	Casgliadau	8
7.	Y Camau Nesaf	9

Tablau

Tabl 1	Bodloni gofynion Cyfarwyddeb yr AAS	6
Tabl 2	Trosolwg o'r themâu a nodwyd o gynlluniau, rhaglenni ac amcanion amgylcheddol	11
Tabl 3	Effeithiau Amgylcheddol Posib	11
Tabl 4	Amcanion yr AAS	13
Tabl 5	Matrics Cydweddoldeb Amcanion yr AAS a Chynllun Drafft	16
Tabl 6	Matrics Cydweddoldeb Amcanion y Cynllun Drafft	20
Tabl 7	Meini prawf sgorio'r AAS	218
Tabl 8	Mesurau'r SRhPLIL (allan o'r Cynllun drafft)	218
Tabl 9	Crynodeb o Gamau Gweithredu'r Cynllun drafft	22
Tabl 10	Cyfiawnhad dros Hepgor Mesurau / Camau Gweithredu'r SRhPLIL Ddrafft (cynlluniau neu ganllawiau presennol)	24
Tabl 11	Cyfiawnhad dros Hepgor Mesurau / Camau Gweithredu'r SRhPLIL Ddrafft (camau gweithredu ar lefel y prosiect)	25
Tabl 12	Mesurau Datblygu, Adfywio a Pholisi	27
Tabl 13	Mesurau Atal, Diogelu ac Ymateb	31
Tabl 14	Mesurau Cymunedol, Rhanddeiliaid a Chydweithredu	34
Tabl 15	Monitro Arfaethedig ar gyfer Mesurau'r SRhPLIL	7
Tabl 16	Cerrig milltir disgwylidig	50

Ffigurau

Ffigur 1	Camau proses yr AAS	5
Ffigur 2	Trosolwg o Ddalgylchoedd Caerdydd	8
Ffigur 3	Diffiniadau ar gyfer Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu	9
Ffigur 4	ARhRau yng Nghaerdydd	10

Darluniadau

Ni chanfuwyd tabl o gofnodion ffigurau.

Lluniau

Ni chanfuwyd tabl o gofnodion ffigurau.

Ffotograffau

Ni chanfuwyd tabl o gofnodion ffigurau.

Atodiadau

Ni chanfuwyd tabl o gofnodion ffigurau.

Atodiadau

Atodiad A	10
Cynlluniau, Polisiâu a Rhaglenni	10
Atodiad B	11
Amodau Sylfaenol	Error! Bookmark not defined.
Atodiad C	11
Ymatebion i Farn Gwmpasu'r AAS	Error! Bookmark not defined.

1. Cyflwyniad

1.1 Diben yr Asesiad

Mae'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr¹ a gyflwynwyd yn 2010 (DRhLID 2010), yn gosod dyletswydd ar Gyngor Caerdydd (CC) i weithredu fel yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol (ALILIA) a datblygu a mabwysiadu Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Leol (SRhPLIL). Yn 2014, cyhoeddodd CC eu SRhPLIL gyntaf² yn cwmpasu cyfnod o 10 mlynedd (2014-2024), sy'n nodi eu dull o reoli perygl llifogydd lleol.

Mae llunio Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd (CRhPLI) yn un o ofynion Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009³ ar gyfer ALILIAu, er i deddfwriaeth Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009 gael ei dirymu fel rhan o Ddeddf Deddfwriaeth yr UE a Ddargedwir ar 31 Rhagfyr 2023⁴. Cyhoeddodd CC CRhPLI⁵ yn 2015, sy'n bwrw ymlaen ag amcanion a chamau gweithredu lefel uchel SRhPLIL2 2014 ac yn nodi cynllun manylach ar gyfer rheoli llifogydd o gyrsiau dŵr cyffredin, dŵr wyneb ffo a dŵr daear dros gyfnod o chwe blynedd gan ddechrau o 2015. Nod y CRhPLI yw cyflawni'r amcanion a nodir yn Strategaeth Genedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol (RhPLIEA)⁶, sy'n darparu'r fframwaith cenedlaethol ar gyfer rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol yng Nghymru drwy bedwar amcan cyffredinol:

- Lleihau canlyniadau llifogydd ac erydu arfordirol i unigolion, cymunedau, busnesau a'r amgylchedd;
- Cynyddu ymwybyddiaeth ymhlith pobl, a'u cynnwys, wrth ymateb i berygl llifogydd ac erydu arfordirol;
- Sicrhau ymateb effeithiol a pharhaus i ddigwyddiadau llifogydd ac erydu arfordirol; a
- Blaenoriaethu buddsoddiad yn y cymunedau lle mae'r perygl mwyaf.

Mae CC bellach yn datblygu Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd Lleol drafft (SCGRhPLI) (o hyn ymlaen, 'y Cynllun drafft') sy'n integreiddio SRhPLIL a CRhPLI newydd yn un ddogfen sy'n cwmpasu cyfnod o 10 mlynedd (2024-2034). Mae cyd-destun deddfwriaethol y Cynllun drafft wedi'i nodi yn adran 1.6. Mae'r Cynllun drafft yn nodi:

- Y rolau a'r cyfrifoldebau ar gyfer rheoli a lliniaru perygl llifogydd;
- Yr amcanion strategol ar gyfer rheoli perygl llifogydd lleol a sut mae'r rhain yn cyd-fynd â'r Strategaeth Genedlaethol ar gyfer RhPLIEA⁵;
- Y mesurau ar gyfer cyflawni'r amcanion strategol (fel uchod);
- Cynllun â ffocws, sy'n manylu ar gamau gweithredu penodol y bydd eu hangen i gyflawni'r amcanion a'r mesurau strategol (fel uchod);
- Y ffyrdd y bydd gweithgareddau rheoli perygl llifogydd yn cael eu hariannu a sut y bydd gweithgareddau'n cael eu blaenoriaethu; a

¹ Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010. Ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/2010/29/contents>

² Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Leol Cyngor Dinas Caerdydd. Medi 2014. Ar gael yn: <https://www.cardiff.gov.uk/CYM/Eich-Cyngor/Strategaethau-cynlluniau-a-pholisiau/Documents/Strategaeth%20Leol%20Rheoli%E2%80%99r%20Perygl%20o%20Llifogydd.pdf>

⁴ Legislation.gov.uk 2009 No. 3042 Environmental Protection. Ar gael yn: [The Flood Risk Regulations 2009 \(revoked\) \(legislation.gov.uk\)](https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2009/29/contents)

⁵ Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Caerdydd Rhagfyr 2015. Ar gael yn: https://www.cardiff.gov.uk/CYM/preswlydd/Diogelwch-cymunedol/Rheoli-Perygl-Llifogydd-ac-Erydu-Arfordirol/Cynllun-Rheoli-Perygl-Llifogydd/Documents/Cardiff%20FRMP%20-%20FINAL_WELSH.pdf

⁶ Y Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yng Nghymru. Hydref 2020. Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2021-03/strategaeth-genedlaethol-ar-gyfer-rheoli-perygl-llifogydd-ac-erydu-arfordirol-yng-nghymru.pdf>

- Sut y bydd y cynnydd o ran cyflawni'r amcanion, y mesurau a'r camau gweithredu a nodir yn y Cynllun drafft yn cael ei fesur a'i fonitro.

1.2 Beth yw asesiad amgylcheddol strategol?

Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS) yw'r term a ddefnyddir i ddisgrifio asesu amgylcheddol fel y'i cymhwysir i gynlluniau a rhaglenni yn unol â Chyfarwyddeb y Cyngor Ewropeaidd 2001/42/EC 'ar asesu effeithiau rhai cynlluniau a rhaglenni ar yr amgylchedd'. Mae Cyfarwyddeb y CE 2001/42/EC (a elwir yn Gyfarwyddeb yr AAS) wedi'i deddfu yng Nghymru a Lloegr drwy'r 'Rheoliadau Asesu Cynlluniau a Rhaglenni Amgylcheddol' (OS 2004/1633) (Rheoliadau AAS).

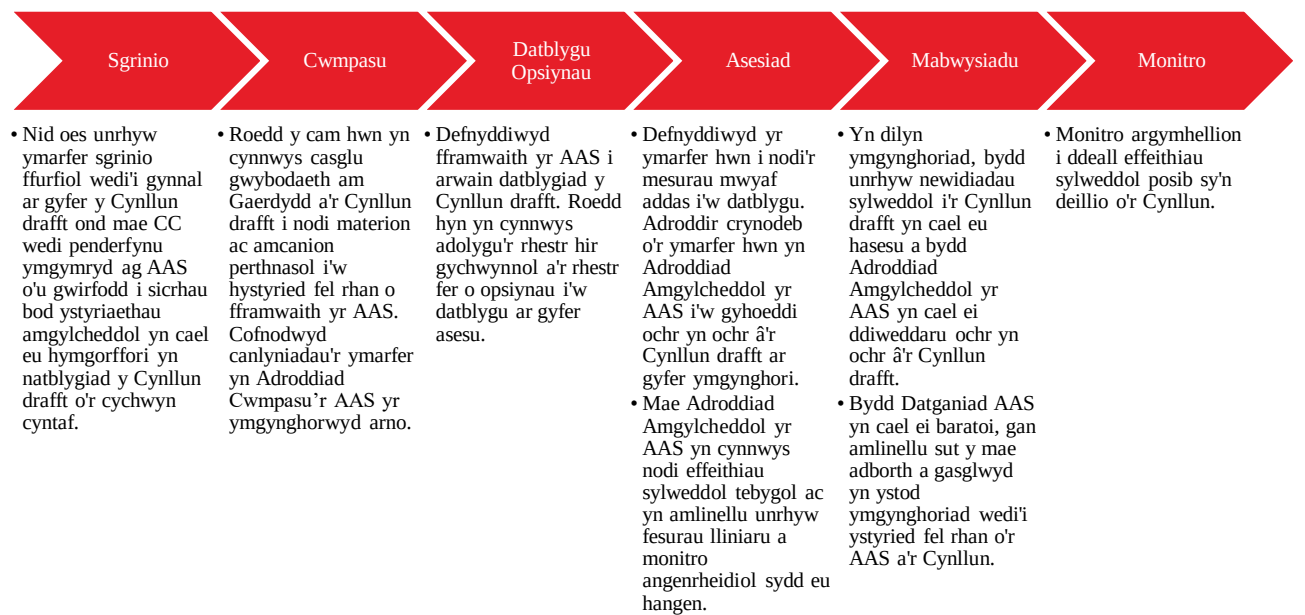
Mae'n ofyniad cyfreithiol i awdurdodau cyfrifol ymgymryd ag AAS o gynlluniau a rhaglenni y mae awdurdod yn eu paratoi ac/neu yn eu mabwysiadu ar lefel leol, ranbarthol neu genedlaethol ac sy'n ofynnol gan ddarpariaethau deddfwriaethol, rheoliadol neu weinyddol. Felly, mae'r Gyfarwyddeb yn berthnasol i amrywiaeth o gynlluniau a rhaglenni gan gynnwys y Cynllun drafft.

Diben AAS yw sicrhau bod effeithiau amgylcheddol sylweddol posib, a allai ddigwydd o ganlyniad i gynllun amgylcheddol neu weithrediad rhaglen, yn cael eu nodi a'u lliniaru.

Amcan AAS, yn ôl Erthygl I o Gyfarwyddeb yr AAS, yw 'darparu ar gyfer diogelu'r amgylchedd ar lefel uchel a chyfrannu at integreiddio ystyriaethau amgylcheddol i baratoi a mabwysiadu cynlluniau gyda'r bwriad o hyrwyddo datblygu cynaliadwy⁷. Er mwyn gwneud hyn, mae Cyfarwyddeb yr AAS yn ei gwneud yn ofynnol i gynlluniau a rhaglenni gael asesiad amgylcheddol i bennu'r effeithiau sylweddol tebygol ar bynciau fel bioamrywiaeth, ffactorau hinsoddol, iechyd dynol, poblogaeth, treftadaeth ddiwylliannol (gan gynnwys archaeoleg), tirwedd a dŵr a'r gydberthynas rhwng y ffactorau hyn.

1.3 Y Broses AAS

Mae'r broses AAS yn cynnwys y camau canlynol (Ffigur 1):

Ffigur 1 Camau proses yr AAS

Bwriedir i AAS lywio penderfyniadau a bydd yn 'profi' perfformiad y Cynllun drafft yn systematig yn ei gyfanrwydd a'i amcanion a'i bolisiau unigol yn erbyn meini prawf yr AAS. Dylid nodi, dan ddeddfwriaeth cynllunio a datblygu, y gallai rhai prosiectau, sy'n digwydd yn ardal y Cynllun sy'n codi wrth weithredu'r Cynllun

⁷ Cyfarwyddeb 2001/42/EC Senedd Ewrop a'r Cyngor ar 27 Mehefin 2001 ar asesu effeithiau cynlluniau a rhaglenni penodol ar yr amgylchedd. Official Journal L 197, 21/07/2001 P. 0030 – 0037. Ar gael yn: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001L0042&rid=1>

drafft, ofyn am Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (AEA) unigol. Lle mae'r prosiectau hyn yn cael eu datblygu'n ddigonol drwy'r broses gynllunio, maent wedi'u heithrio o'r AAS.

Cynhaliwyd cam cwmpasu'r broses ym mis Mehefin 2024 ac mae Adroddiad Amgylcheddol yr AAS yn cael ei gyflwyno ar gyfer ymgynghoriad yn 2024 ochr yn ochr â'r Cynllun drafft.

1.4 Bodloni gofynion Cyfarwydddeb yr AAS

Mae'r AAS yn canolbwyntio ar effeithiau amgylcheddol ac mae'r fethodoleg yn mynd i'r afael â nifer o feysydd pwnc sef bioamrywiaeth, poblogaeth, iechyd dynol, ffawna a fflora, pridd, dŵr, aer, ffactorau hinsoddol, asedau materol, treftadaeth ddiwylliannol a thirwedd, a'r gydberthynas rhwng y pynciau hyn. Mae **Tabl 1** yn nodi lle mae gofynion yr AAS penodol wedi cael sylw yn yr adroddiad AAS Amgylcheddol hwn.

Tabl 1 Bodloni gofynion Cyfarwydddeb yr AAS

Gofynion y Gyfarwydddeb	Lle mae'n cael ei gynnwys yn yr Adroddiad Amgylcheddol
Paratoi adroddiad amgylcheddol lle mae'r effeithiau sylweddol tebygol ar yr amgylchedd o weithredu'r cynllun neu'r rhaglen, a dewisiadau rhesymol gan ystyried amcanion a chwmpas daearyddol y cynllun neu'r rhaglen, yn cael eu nodi, eu disgrifio a'u gwerthuso. Yr wybodaeth sydd i'w rhoi yw (Erthygl 5 ac Atodiad I)	
a) Amlinelliad o'r cynnwys, prif amcanion y cynllun neu'r rhaglen, a'r berthynas â chynlluniau a rhaglenni perthnasol eraill;	Ceir amlinelliad o gynnwys a phrif amcanion y Cynllun drafft yn Ffigur 3 yn Adran 1.6: Cefndir i'r Cynllun drafft, a'r manylion yn 3.1.1: Amcanion yr AAS. Mae cyfeiriadau at gynlluniau a rhaglenni eraill wedi'u cynnwys yn Atodiad A ac wedi'u crynhoi yn Nhabl 2 Trosolwg o'r themâu a nodwyd o gynlluniau, rhaglenni ac amcanion amgylcheddol.
b) Agweddau perthnasol ar gyflwr presennol yr amgylchedd a'r esblygiad tebygol a fyddai'n dilyn heb weithredu'r cynllun neu'r rhaglen;	Mae'r agweddau perthnasol ar gyflwr presennol yr amgylchedd a'i esblygiad tebygol wedi'u nodi yn Adran 1.7 ac Error! Reference source not found..
c) Nodweddion amgylcheddol ardaloedd sy'n debygol yr effeithir arnynt yn sylweddol;	Mae nodweddion amgylcheddol ardaloedd sy'n debygol yr effeithir arnynt yn sylweddol wedi'u cynnwys yn Error! Reference source not found..
ch) Unrhyw broblemau amgylcheddol presennol sy'n berthnasol i'r cynllun neu'r rhaglen, gan gynnwys, yn benodol, y rheini sy'n ymwneud ag unrhyw feysydd amgylcheddol pwysig penodol, megis meysydd a ddynodwyd yn unol â Chyfarwydddeb 79/409/EEC a 92/43/EEC;	Mae problemau amgylcheddol presennol yn cael eu nodi yn Tabl 3 Effeithiau Amgylcheddol Posib
d) Mae'r amcanion diogelu'r amgylchedd, a sefydlwyd ar lefel ryngwladol, gymunedol neu genedlaethol, sy'n berthnasol i'r cynllun neu'r rhaglen a'r ffordd y mae'r amcanion hynny ac unrhyw ystyriaethau amgylcheddol wedi cael eu hystyried wrth ei baratoi;	Mae'r amcanion diogelu'r amgylchedd a sefydlwyd ar lefelau rhyngwladol, cymunedol neu genedlaethol wedi'u hamlinellu yn 0.
dd) Yr effeithiau sylweddol tebygol ar yr amgylchedd, gan gynnwys ar faterion fel bioamrywiaeth, poblogaeth, iechyd dynol, ffawna, fflora, pridd, dŵr, aer, ffactorau hinsoddol, asedau perthnasol, treftadaeth ddiwylliannol gan gynnwys treftadaeth bensaernïol ac archeolegol, tirwedd, a'r gydberthynas rhwng y ffactorau uchod. (Troednodyn: Dylai'r effeithiau hyn gynnwys effeithiau eilaidd, cynyddol, cronol, synergyddol, tymor byr, canolig a hirdymor a pharhaol, cadarnhaol a negyddol);	Mae'r effeithiau sylweddol tebygol ar yr amgylchedd wedi'u cynnwys yn Tabl 3 Effeithiau Amgylcheddol Posib.
e) Y mesurau a ragwelir i atal, lleihau a, chymaint ag y bo modd, gwrthbwyso unrhyw effeithiau andwyol sylweddol ar yr amgylchedd o weithredu'r cynllun neu'r rhaglen;	Gwnaed argymhellion ar gyfer lliniaru effeithiau andwyol a ragwelir lle y bo angen, i wella cadernid amgylcheddol y Cynllun drafft. Mae unrhyw fesurau lliniaru priodol a nodwyd yn ystod yr asesiad yn cael eu darparu yn Adran 5.1.
f) Amlinelliad o'r rhesymau dros ddethol y dewisiadau amgen yr ymdrinnir â nhw, a disgrifiad o sut y cynhaliwyd yr asesiad gan gynnwys unrhyw anawsterau (megis diffygion technegol	Nodir rhesymeg dros ddewis dewisiadau amgen yn Adran 3.2, ac mae'r fethodoleg asesu wedi'i chynnwys yn Adran 3.4, ac

Gofynion y Gyfarwydddeb	Lle mae'n cael ei gynnwys yn yr Adroddiad Amgylcheddol
neu ddiffyg gallu) a wynebwyd wrth gasglu'r wybodaeth ofynnol;	mae Ffigur 1 Camau proses yr AAS yn nodi'r camau ar gyfer cynnal yr AAS.
ff) disgrifiad o fesurau a ragwelir yn ymwneud â monitro yn unol ag Erthygl 10;	Nodir mesurau ynghylch monitro yn Adran 5 Lliniaru a Monitro.
g) crynodeb annhechnegol o'r wybodaeth a ddarperir o dan y penawdau uchod	Mae crynodeb o ganfyddiadau'r AAS wedi'i gynnwys yn Adran 4 Crynodeb o'r Canfyddiadau.

1.5 Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC)

Nod Cyfarwyddbau 'Cynefinoedd' (92/43/EEC) ac 'Adar' (2009/147/EEC) yr UE yw diogelu adar a rhywogaethau Ewropeaidd a'r cynefinoedd sy'n eu cynnal. Yn y DU, mae'r Cyfarwyddbau yn cael eu gweithredu drwy'r Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2010, fel y'u diwygiwyd. Gelwir y rhain yn Rheoliadau Cynefinoedd⁸.

Mae'r ddeddfwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i 'awdurdodau cymwys' gynnal 'asesiad priodol' o gynlluniau, prosiectau a strategaethau a allai gael effaith sylweddol ar y safle, os nad yw'r cynlluniau, y prosiectau neu'r strategaethau hynny'n ymwneud yn uniongyrchol â rheoli'r safleoedd gwarchodedig eu hunain. Gelwir y broses sy'n cynnwys yr 'asesiad priodol' yn Asesiad Priodol yr Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC).

Mae paragraffau 109, 113, 118 a 119 o'r Fframwaith Polisi Cynllunio Cenedlaethol yn berthnasol i ARhCau. Yn benodol, mae paragraff 118 yn nodi 'y dylai unrhyw safleoedd a nodir, neu sy'n ofynnol fel mesurau iawndal ar gyfer effeithiau andwyol ar safleoedd Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA), ac Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) Ewropeaidd, AGAau posib, ACAau posib, a safleoedd Ramsar, rhestredig neu arfaethedig, gael yr un amddiffyniad â safleoedd Ewropeaidd'.⁹ Cwblhawyd ARhC o'r Cynllun drafft gan Arup ar ran CC fel ymarfer ar wahân i'r AAS hwn.

Mae cyfanswm o 3 safle Ewropeaidd wedi'u nodi i'w cynnwys yn yr Asesiad Priodol yr ARhC yn seiliedig ar eu lleoliad daearyddol (yng Nghaerdydd neu'r rheini o fewn dylanwad y cynllun o ran effeithiau sylweddol posib trwy lwybr effaith hysbys) a'r potensial i'r Cynllun drafft effeithio arnynt.

Mae canlyniadau ymarfer sgrinio'r ARhC yn dangos bod dau fesur: Mesur TAF4, Mesur TAF5 (mae manylion yn ymwneud â'r mesurau hyn wedi'u cynnwys yn Tabl 8) yn cael eu hystyried i fod â'r potensial i arwain at effeithiau sylweddol tebygol i safle Ewropeaidd. Ni ragwelir unrhyw effeithiau ar y cyd o'r cynlluniau a'r prosiectau eraill.

Daeth Asesiad Priodol yr ARhC i'r casgliad na ellid diystyru effeithiau sylweddol tebygol mewn perthynas ag ACA, AGA a safle Ramsar Aber Afon Hafren, oherwydd colli cynefinoedd a diraddio, aflonyddwch a niwed a newidiadau i ansawdd dŵr. Mae'r cynllun drafft yn annhebygol o gael effaith andwyol ar integreidd safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren, ar yr amod bod mesurau lliniaru priodol yn cael eu mabwysiadu a'u gweithredu yn ystod y gwaith adeiladu, gan gynnwys amseru gwaith yn ofalus, goruchwyliaeth gan bersonél cymwys, protocolau atal llygredd a mesurau bioddiogelwch llym. Ystyrir bod y mesurau lliniaru hyn yn ddigonol i sicrhau na fyddai'r cynllun yn rhwystro safleoedd Ewropeaidd rhag cyflawni eu hamcanion cadwraeth.

1.6 Cefndir SLIRhPLI Caerdydd

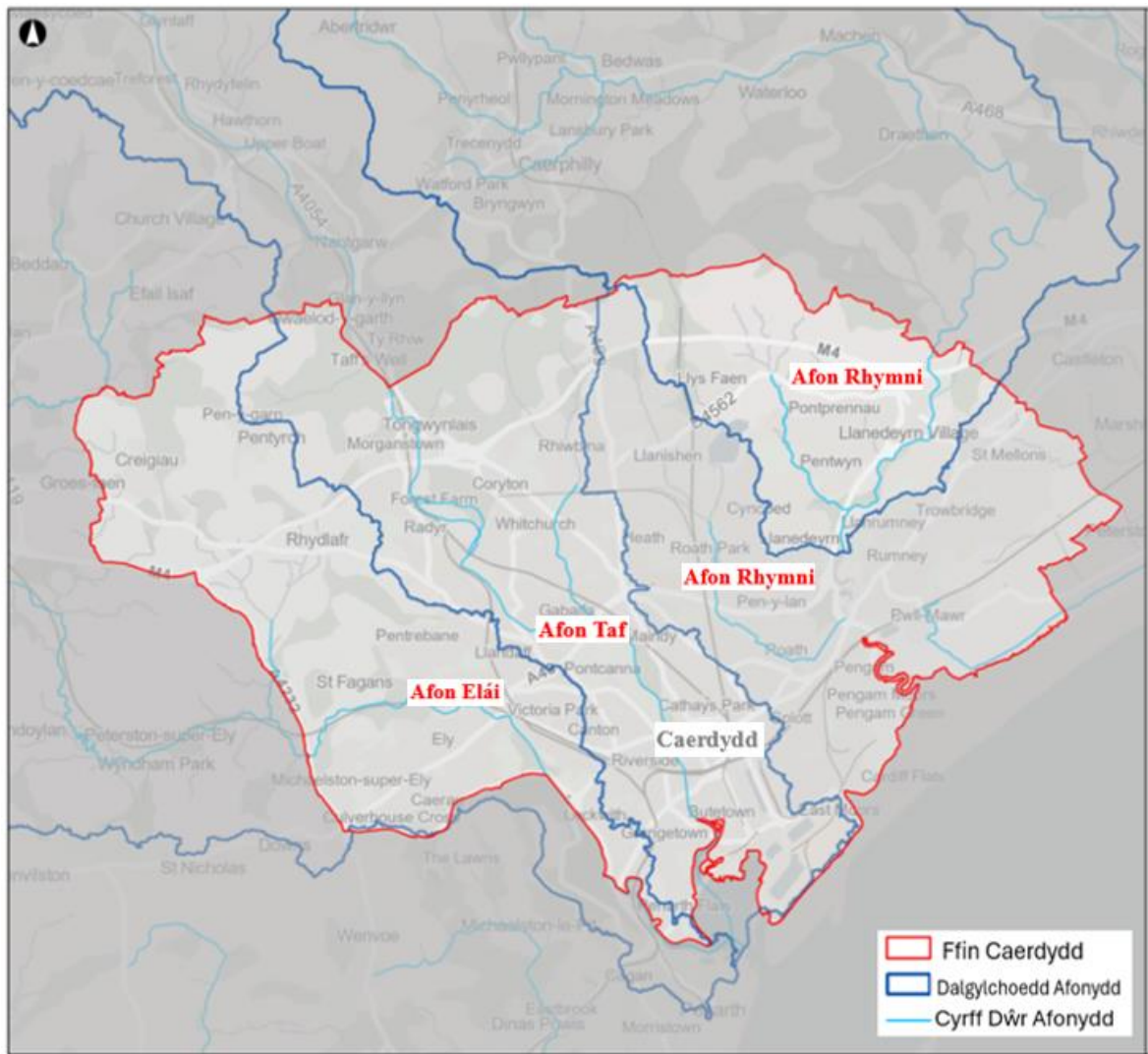
Mae Strategaeth Genedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer RhPLIEA⁵ yn strategaeth sy'n ofynnol o dan Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010¹ ac yn gosod y fframwaith ar gyfer rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol ledled Cymru; rhaid i bob cynllun rheoli perygl llifogydd yng Nghymru gyd-fynd ag amcanion cyffredinol y

⁸ Llyfrfa Ei |Fawrhydi (HMSO), (2017); 'Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau.' Ar gael yn: [The Conservation of Habitats and Species Regulations 2017 \(nationalgrid.com\)](#)

⁹Y Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol. Fframwaith Polisi Cynllunio Cenedlaethol. Ar gael yn: [Fframwaith Polisi Cynllunio Cenedlaethol - Canllaw - GOV.UK \(www.gov.uk\)](#)

Strategaeth RhPLIEA Genedlaethol. Datblygwyd y Cynllun drafft i gyd-fynd â'r amcanion cyffredinol, y mesurau a'r polisïau a'r ddeddfwriaeth gysylltiedig a nodir yn y Strategaeth RhPLIEA Genedlaethol.

Dangosir yr ardal a gwmpesir gan y Cynllun drafft yn **Ffigur 2** ac mae'n cwmpasu ffin weinyddol CC, sy'n cwmpasu ardal o tua 158m² ac yn cynnwys poblogaeth o tua 362,000¹⁰, y cyfeirir ati yma wedi hyn fel 'ardal y Cynllun'. Mae ardal y Cynllun yn dod o fewn prif ddalgylchoedd yr afonydd Elái, Taf a Rhymni. Mae **Ffigur 2** yn dangos lleoliad yr afonydd a'u dalgylchoedd o fewn ffin Caerdydd.

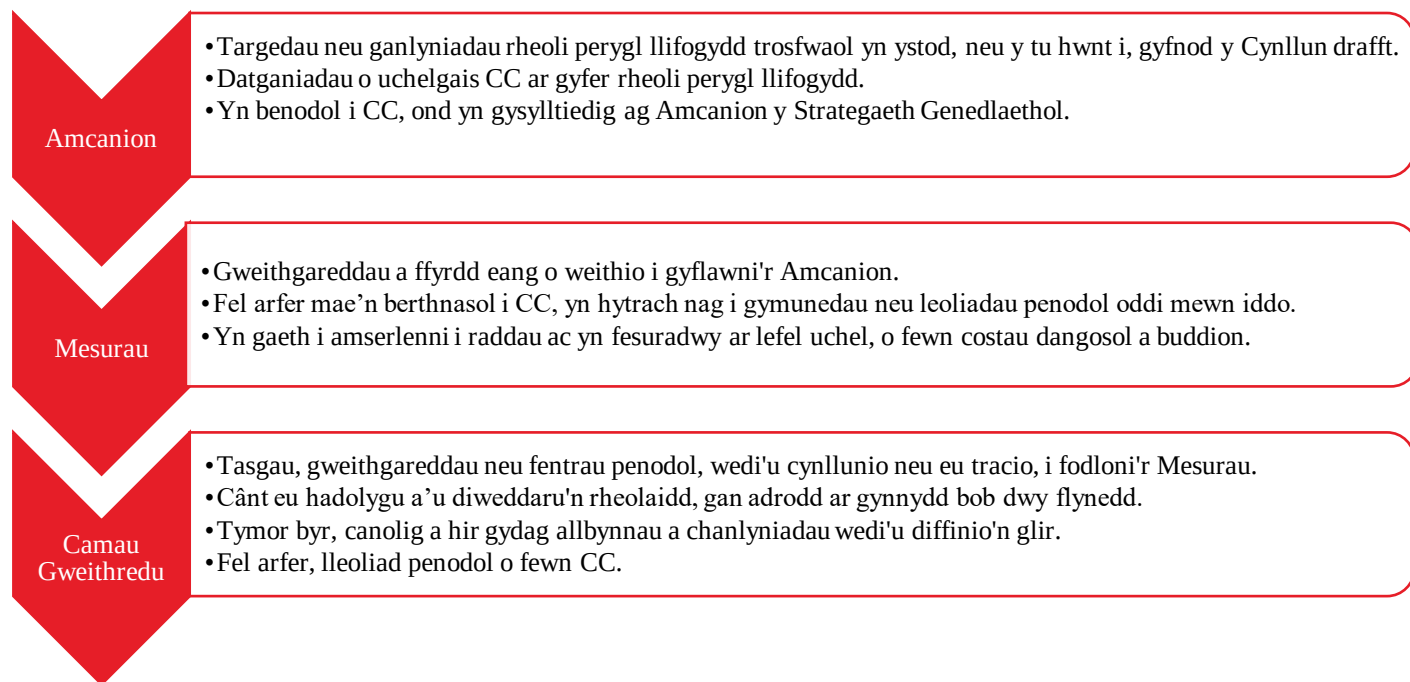
Ffigur 2 Trosolwg o Ddalgylchoedd Caerdydd

Mae'r Cynllun drafft yn nodi'r amcanion strategol ar gyfer rheoli perygl llifogydd lleol ('yr Amcanion' o hyn ymlaen), y mesurau er mwyn bodloni'r Amcanion hyn ('y Mesurau' o hyn ymlaen) a'r camau penodol a gaiff eu cymryd i gyflawni'r Amcanion a'r Mesurau ('y Camau Gweithredu' o hyn ymlaen). Dangosir diffiniadau llawn ar gyfer Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu yn **Ffigur 3** isod.

¹⁰ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2021) Cyfrifiad 2021. Ar gael ar-lein yn: <https://www.ons.gov.uk/visualisations/censusareachanges/W06000015/>

Cyngor Caerdydd
LFRMP-ARUP-XX-CC-SP-OE-000003 | 1.0 | 3 Hydref 2024 | Ove Arup & Partners
Limited

Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd Lleol Cyngor Caerdydd
Tudalen 5

Ffigur 3 Diffiniadau ar gyfer Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu

Mae'r Cynllun drafft yn disgrifio'r rolau a'r cyfrifoldebau ar gyfer rheoli perygl llifogydd. I grynhoi, gan Lywodraeth Cymru a Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) fydd y trosolwg strategol. Ar lefel fwy lleol, mae yna Awdurdodau Rheoli Risg (ARhRau) y mae'n ofynnol iddynt gyflawni dyletswyddau statudol fel y'u diffinnir yn DRhLID 2010 ac sy'n gyfrifol am liniaru gwahanol ffynonellau o berygl llifogydd, amlinellir yr ARhRau yma yn

Ffigur 4 isod.

Prif Afon - CNC	• Llifogydd o gyrsiau dŵr a ddynodwyd yn 'Brif Afon' ar Fapio CNC.
Cwrs Dŵr Cyffredin - Cyngor Caerdydd CNC ar gyfer Ardaloedd Draenio	• Llifogydd o'r holl gyrsiau dŵr eraill nad ydynt wedi'u dynodi'n 'Brif Afon'.
Dŵr Wyneb - Cyngor Caerdydd	• Llifogydd a achosir gan lawiadau lle eir y tu hwnt i gapasiti'r pridd / system ddraenio.
Dŵr daear - Cyngor Caerdydd	• Llifogydd a achosir gan ddŵr yn codi o dan y ddaear ac yn mynd i mewn i adeileddau tanddaearol neu'n llifo ar draws y tir.
Llifogydd ar y Priffyrdd - Cyngor Caerdydd	• Llifogydd a achosir gan anallu systemau draenio priffyrdd i gludo dŵr wyneb.
Llifogydd Arfordirol - CNC	• Llifogydd o'r môr.
Cronfeydd Dŵr - Perchnogion cronfeydd dŵr	• Llifogydd o storfeydd dŵr wyneb
Dŵr Cyhoeddus a Charthffosiaeth - Dŵr Cymru Welsh Water	• Llifogydd a achosir gan ddŵr yn codi o dan y ddaear ac yn mynd i mewn i adeileddau tanddaearol neu'n llifo ar draws y tir neu o lawiadau lle eir y tu hwnt i gapasiti'r system ddraenio.
Llifogydd priffyrdd ar gefnffyrdd - Llywodraeth Cymru	• Llifogydd a achosir gan lawiadau lle eir y tu hwnt i gapasiti'r system ddraenio.

Ffigur 4 ARhRau yng Nghaerdydd

Mae'r Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr, a gyflwynwyd yn 2010 (DRhLID 2010), yn gosod dyletswydd ar CC i weithredu fel yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol (ALILIA) sy'n gyfrifol am reoli perygl llifogydd lleol sy'n deillio o gyrsiau dŵr cyffredin, dŵr wyneb a dŵr daear. O ganlyniad i hynny, mae gan CC nifer o ddyletswyddau statudol gan gynnwys:

- Datblygu, mabwysiadu a chynnal strategaeth i reoli perygl llifogydd lleol;
- Cydymffurfio â Strategaeth Genedlaethol RhPLIEA;
- Cydweithredu ag ARhRau ac awdurdodau eraill, gan gynnwys rhannu data;
- Ymchwilio i lifogydd pan ystyrir ei fod yn briodol neu'n angenrheidiol; a
- Chynnal cofrestr o adeileddau sy'n debygol o effeithio ar berygl llifogydd.

Mae gan CC gyfrifoldeb i ymateb i ddigwyddiadau llifogydd a allai godi o asedau cronfeydd dŵr o fewn eu ffin unedol, y dylid ei nodi mewn cynllun llifogydd ar gyfer cronfeydd dŵr. Nid yw cynllun llifogydd ar gyfer cronfeydd dŵr yn ofyniad statudol.

Roedd Atodlen 3 DRhLID 2010, a ddeddfwyd ym mis Ionawr 2019, yn dynodi CC fel y corff cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau) ar gyfer Caerdydd. I'r perwyl hwnnw felly, mae gan CC ddyletswydd i reoli dŵr wyneb yn effeithiol o fewn datblygiadau newydd gan sicrhau eu bod yn cael eu hadeiladu yn unol â'r Safonau Cenedlaethol gorfodol ar gyfer SDCau.

Mae rhagor o fanylion yn ymwneud â chynnwys y Cynllun drafft wedi'u cynnwys yn Adran 3.5.

1.7 Pam y mae angen hyn a beth fydd yn ei gyflawni?

Yn ôl ffigurau diweddaraf CNC, mae 12,000 o eiddo preswyl yng Nghaerdydd mewn perygl o lifogydd llanwol, mae 17,000 mewn perygl o lifogydd afonol ac mae 7,000 mewn perygl o lifogydd dŵr wyneb, a rhagwelir y bydd cyfanswm o tua 33,000 eiddo dan fygythiad erbyn 2050.¹¹ Mae'r Strategaeth RhPLIEA Genedlaethol yn egluro, wrth i'r hinsawdd newid, y gallwn ddisgwyl i'r risgiau hynny gynyddu, gyda llifogydd amlach a mwy difrifol, cynnydd yn lefelau'r môr, a chyfraddau erydu arfordirol cyflymach.

Gall llifogydd deillio o wahanol ffynonellau, gan gynnwys afonydd, nentydd, y môr ac yn fwy cyffredin yng Nghaerdydd, o ddraeniau wedi'u blocio neu hen garthffosydd na allant ymdopi â chyfeintiau dŵr o gawodydd glaw trwm. Er nad yw Caerdydd wedi cael llawer o ddigwyddiadau llifogydd sylweddol, gwelwyd nifer cynyddol o broblemau llifogydd yn digwydd mewn cyfnodau o law trwm¹². Bwriad yr Amcanion, y Mesurau a'r Camau Gweithredu a nodir yn y Cynllun drafft yw helpu i leihau'r risg o lifogydd yn lleol a lleihau'r effeithiau y gallai unrhyw ddigwyddiad llifogydd eu cael ar y cymunedau lleol, yr amgylchedd a'r economi.

Datganodd CC argyfwng hinsawdd ym mis Mawrth 2019, gan gydnabod ei rôl a'i gyfrifoldeb dros ddiogelu a gwella'r amgylchedd, ac ymrwymo i weithio tuag at ddod yn sefydliad a dinas carbon niwtral erbyn 2030.¹³ Mae'r Cynllun drafft yn cael ei ddatblygu gyda'r bwriad o ymgorffori ac ymateb i effeithiau newid hinsawdd ar berygl llifogydd hirdymor.

¹¹ BGC Caerdydd: Cynllun Lles Caerdydd 2023-2028. Ar gael yn: [Cynllun Lles Lleol Caerdydd ar gyfer 2023-2028](#)

¹² Cyngor Dinas Caerdydd. Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Lleol - Crynodeb Annhechnegol, 2014. Ar gael yn: [Local Flood Risk Management Strategy \(cardiff.gov.uk\)](#)

¹³ Caerdydd Un Blaned. Ein gweledigaeth ar gyfer Dinas Carbon Niwtral erbyn 2030. Ar gael yn: <https://www.caerdyddunblaned.co.uk/wp-content/uploads/OPC%20vision%20document%20Welsh.pdf>

2. Cam A: Cwmpasu'r asesiad

2.1 Cyflwyniad

Mae'r cam hwn o'r broses AAS yn cynnwys casglu tystiolaeth i helpu i osod y cyd-destun a'r amcanion, sefydlu'r gwaelodlin amgylcheddol, a phenderfynu ar gwmpas yr AAS. Defnyddiwyd y dystiolaeth a gasglwyd yn ystod yr adolygiad gwaelodlin i ddatblygu cyfres o amcanion addas y gellir asesu effeithiau amgylcheddol strategol y Cynllun drafft yn eu herbyn. Mae'r adrannau canlynol yn rhoi crynodeb o gyd-destun y polisi, yr agweddau perthnasol ar gyflwr presennol yr amgylchedd ac unrhyw broblemau amgylcheddol presennol fel sy'n ofynnol yng Nghyfarwydddeb yr AAS. Ymgynghoriwyd ar adroddiad Cwmpasu'r AAS ym mis Mehefin 2024 am gyfnod ymgynghori statudol o 5 wythnos. Derbyniwyd Barn Gwmpasu'r AAS ym mis Awst 2024.

2.2 A1: Adolygiad o Gynlluniau, Polisiâu a Rhaglenni

Darperir adolygiad o gynlluniau, rhaglenni ac amcanion amgylcheddol rhyngwladol, cenedlaethol a rhanbarthol cysylltiedig sy'n berthnasol i'r Cynllun drafft yn 0 ac mae'n cynnwys trosolwg o'r cynlluniau, y polisiâu a'r rhaglenni hyn a'u perthnasedd â'r Cynllun drafft. Nid yw hon yn rhestr gynhwysfawr ac mae wedi'i diweddaru yn dilyn ymgynghoriad statudol gyda Cadw a CNC ar Adroddiad Cwmpasu'r AAS. Mae crynodeb o'r themâu amgylcheddol allweddol a nodwyd drwy'r adolygiad i'w weld isod yn **Tabl 2** ac mae'n cynnwys y raddfa y maent yn fwyaf tebygol o fod yn berthnasol (h.y. yn lleol neu'n genedlaethol).

Tabl 2 Trosolwg o'r themâu a nodwyd o gynlluniau, rhaglenni ac amcanion amgylcheddol

Pwnc yr AAS	Thema
Ansawdd aer	Ymdrechu i gyflawni'r gwerthoedd targed a bennir yn Rheoliadau Safonau Ansawdd Aer (Cymru) 2010 (cenedlaethol) Rheoli lefelau llygredd i ddiogelu iechyd pobl a'r amgylchedd (lleol a chenedlaethol) Lleihau a monitro'r allyriadau a gynhyrchir o drafnidiaeth, cartrefi, ffermio a diwydiant (lleol a chenedlaethol) Defnyddio atebion sy'n seiliedig ar natur fel dull o wella ansawdd aer (lleol)
Bioamrywiaeth	Sicrhau cadwraeth rhywogaethau fflora a ffawna gwyllt a'u cynefinoedd (cenedlaethol a lleol) Gwellu amodau ar gyfer peillwyr gyda'r nod o atal a gwrthdroi eu dirywiad (cenedlaethol) Darparu atebion sy'n seiliedig ar natur a seilwaith gwyrdd (cenedlaethol a lleol) Mynd i'r afael â'r bygythiadau a berir gan rywogaethau estron goresgynnol (cenedlaethol) Alinio ymatebion i'r argyfwng hinsawdd â'r argyfwng bioamrywiaeth (cenedlaethol a lleol) Gwellu cyflwr y Rhwydwaith Safleoedd Gwarchodedig (cenedlaethol) Diogelu a gwellu gwydnwch ecosystemau (cenedlaethol a lleol)
Hinsawdd a charbon	Cysylltu gwydnwch ecosystemau ac addasu a lliniaru newid hinsawdd (cenedlaethol a lleol) Cynyddu effeithlonrwydd ynni adnewyddadwy ac adnoddau (lleol) Lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr (cenedlaethol) Cefnogi'r gwaith o addasu seilwaith busnes, diogelu adeiladau a'u hamgylchedd, yr amgylchedd naturiol, iechyd y cyhoedd a chymunedau rhag effeithiau newid hinsawdd (lleol)

Pwnc yr AAS	Thema
Treftadaeth ddiwylliannol	Diogelu, cadw a gwella asedau hanesyddol a'r amgylchedd hanesyddol ehangach (lleol, cenedlaethol a rhyngwladol) Sicrhau bod datblygiad sy'n effeithio ar yr amgylchedd hanesyddol yn cyd-fynd â'r dirwedd hanesyddol, ac yn ei gwella, ac yn cynnal traddodiadau'r amgylchedd adeiledig (lleol) Hyrwyddo a gwarchod yr iaith, treftadaeth a diwylliant Cymraeg (cenedlaethol)
Amodau'r ddaear (priddoedd a daeareg)	Adfer tir diraddedig (rhyngwladol) Plannu coed a choetiroedd i gyfrannu at reoli dŵr a phridd ar lefel leol a dalgylch (lleol, rhanbarthol, cenedlaethol) Diogelu a gwella adnoddau daearegol lleol (lleol) Defnyddio adnoddau pridd mewn modd cynaliadwy ym mhob datblygiad newydd, a chynnal safonau ar gyfer ansawdd pridd ar lefel uchel (cenedlaethol)
Seilwaith a thrafnidiaeth (asedau perthnasol)	Gwella cysylltedd yng Nghymru (cenedlaethol) Cyflawni newid moddol tuag at fathau mwy cynaliadwy o dtrafnidiaeth (cenedlaethol) Gwella mynediad at wasanaethau a chyfleusterau, yn enwedig trwy dtrafnidiaeth gyhoeddus, cerdded a beicio (cenedlaethol a lleol) Lleihau effaith y system dtrafnidiaeth ar yr amgylchedd naturiol ac adeiledig (lleol) Gwneud y system dtrafnidiaeth yn fwy cadarn mewn perthynas â chanlyniadau newid hinsawdd (cenedlaethol a lleol) Cynyddu ymwybyddiaeth y cyhoedd o ganlyniadau eu dewisiadau teithio ar yr hinsawdd, yr amgylchedd ac iechyd (lleol)
Defnydd tir a thirwedd	Sicrhau y bydd pob datblygiad yn y dyfodol yn diogelu ac yn gwella cymeriad y dirwedd (lleol) Sicrhau bod yr holl ddatblygiadau sy'n effeithio ar yr amgylchedd hanesyddol yn gwella tirwedd a thraddodiadau hanesyddol yr amgylchedd adeiledig wrth hefyd ystyried y gofynion ar gyfer dylunio cynaliadwy (lleol) Annog datblygiadau ar dir a ddatblygwyd yn flaenorol yn hytrach na datblygu tir maes glas (cenedlaethol a lleol) Sicrhau bod mannau agored yn cael eu diogelu, eu darparu a'u gwella (lleol a chenedlaethol)
Y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau)	Datblygu cymunedau sydd â chysylltiadau da, lleoedd cynhwysol ac iach y gall pawb fod yn rhan ohonynt (cenedlaethol) Dylid cynllunio datblygiadau yng nghanol trefi a dinasoedd i gefnogi iechyd a lles pobl (cenedlaethol a lleol) Hyrwyddo a diogelu'r Gymraeg (cenedlaethol, rhanbarthol, lleol) Cefnogi cyfleoedd gwaith a gwasanaethau cymunedol mewn ardaloedd lleol i helpu i ddenu a chadw pobl (rhanbarthol) Darparu twf economaidd sy'n cael ei yrru gan arloesedd, sgiliau, cysylltedd a swyddi mwy cynhyrchiol (lleol) Gwella prosesau gwneud penderfyniadau a chanlyniadau i'r rheini sy'n ddifreintiedig yn economaidd-gymdeithasol (cenedlaethol)

Pwnc yr AAS	Thema
	Gwella mynediad at ofal iechyd, addysg, siopa, atyniadau ymwelwyr a chyfleusterau hamdden (lleol) Annog ffyrdd iach o fyw (cenedlaethol a lleol)
Offer ac adnoddau	Sicrhau bod gwastraff a llygryddion yn cael eu rheoli a'u gwaredu'n gywir ac nad ydynt yn achosi niwed i'r amgylchedd (cenedlaethol) Gweithio i gyfyngu ar ddifrod i rywogaethau a chynefinoedd, dŵr a risgiau i iechyd pobl o dir halogedig (cenedlaethol) Cyfyngu ar effaith amgylcheddol echdynnu mwynau (lleol) Annog defnydd effeithlon a phriodol o fwynau ac ailddefnyddio ac ailgylchu deunyddiau addas (rhanbarthol) Hyrwyddo'r hierarchaeth wastraff o arbed, ailddefnyddio ac ailgylchu (lleol) Diogelu adnoddau mwynau rhag sterileiddio (lleol)
Amgylchedd dŵr	Diogelu a gwella ansawdd yr amgylchedd dŵr (cenedlaethol a rhanbarthol) Atal dirywiad yn statws ecosystemau dyfrol a gwella cyflwr ecolegol dyfroedd (cenedlaethol, rhanbarthol a lleol) Gwarchod cynefinoedd a rhywogaethau sy'n dibynnu'n uniongyrchol ar ddŵr (cenedlaethol) Cefnogi'r gwaith o gyflawni targedau CFfD (lleol a chenedlaethol) Rheoli a diogelu cyflenwadau dŵr daear a dŵr yfed (cenedlaethol) Hyrwyddo defnydd cynaliadwy o ddŵr fel adnodd naturiol (cenedlaethol) Gwella gwydnwch cymunedau a seilwaith rhag perygl llifogydd (cenedlaethol) Lleihau neu ddiddymu rhyddhau llygryddion unigol neu grwpiau o lygryddion sy'n peri bygythiad sylweddol i ddŵr daear a'r amgylchedd dyfrol (cenedlaethol) Cyfrannu at liniaru effeithiau llifogydd a sychder (lleol) Lleihau'r perygl o lifogydd yn y dalgylch, gan ganolbwyntio ar ardaloedd risg uchel a nodwyd yng Nghynllun Rheoli Llifogydd Dalgylch Taf ac Elái.

2.3 A2: Cyd-destun Amgylcheddol (Sefydlu'r Amgylchedd Gwaelodlin a'r Amgylchedd Gwaelodlin yn y Dyfodol)

Roedd y dasg hon yn sylfaen dystiolaeth ar gyfer nodi materion amgylcheddol, rhagweld effeithiau, a monitro; a chynorthwyodd gyda'r gwaith o ddatblygu amcanion yr AAS yn ddiweddarach. Roedd y dasg hon yn waith desg, oedd yn canolbwyntio'n bennaf ar setiau data hygyrch i'r cyhoedd, ynghyd â data a gedwir gan CC. Rhoddwyd ystyriaeth i'r data gwaelodlin a gasglwyd yn ystod y broses gwmpasu ar gyfer y Cynllun drafft fel y'i cyflwynwyd yn Adroddiad Cwmpasu'r AAS, gyda data perthnasol yn cael ei ddiweddarau, yn dilyn ymatebion statudol i'r ymgynghoriad gan Cadw a CNC sydd wedi'u cynnwys yn 0.

2.4 A3: Adnabod Problemau Amgylcheddol

Mae unrhyw broblemau amgylcheddol presennol sy'n berthnasol i'r cynllun neu'r rhaglen, gan gynnwys, yn benodol, y rheini sy'n ymwneud ag unrhyw feysydd sy'n debygol o arwain at effeithiau amgylcheddol posib, wedi'u nodi isod yn **Tabl 3 Effeithiau Amgylcheddol Posib**.

Tabl 3 Effeithiau Amgylcheddol Posib

Pwnc yr AAS	Pynciau wedi'u cwmpasu yn yr AAS	Effeithiau Amgylcheddol Posib
Bioamrywiaeth	Ydy	Mae potensial y bydd ymyriadau afon posib yn effeithio ar safleoedd dynodedig, gan gynnwys ACA, AGA, Ramsar a SoDdGA, sydd yng nghyffiniau ardal y Cynllun drafft, oherwydd colli a diraddio posib mewn cynefinoedd. Mae potensial y bydd ymyriadau'r afon yn effeithio ar gynefinoedd a rhywogaethau gwarchodedig a allai arwain at golli/newid cynefinoedd, a allai gael effaith ar amrywiaeth, graddau, amodau a chysylltedd yr holl ecosystemau. Mae potensial y gallai ymyriadau afonydd a mesurau draenio arwain at newid yn ansawdd dŵr (gan gynnwys gwaddodiad a maetholion mewn dŵr ffo) ac aflonyddwch anuniongyrchol i batrymau mudo rhywogaethau yn Aber Afon Hafren. Mae potensial y gallai rywogaethau goresgynnol gael eu gwasgaru'n anfwriadol oherwydd gwaith sy'n gysylltiedig ag ymyriadau'r Cynllun drafft. Mae potensial ar gyfer cynnydd net bioamrywiaeth yn unol â'r Asesiad Seilwaith Gwyrdd a Rhwydweithiau Ecolegol Gwydn (Rhwydweithiau Natur).
Hinsawdd a charbon	Ydy	Mae potensial y bydd gweithredu datrysiadau gwydnwch llifogydd confensiynol yn cynyddu allyriadau carbon wrth iddynt ddibynnu'n helaeth ar arferion carbon dwys. Mae potensial y bydd difrifoldeb ac amllder digwyddiadau tywydd eithafol gan gynnwys tywydd poeth, glaw trwm, llifogydd a sychder yn debygol o gynyddu. Fodd bynnag, cydnabyddir er bod arwyddion yn dangos bod allyriadau CO₂ yng Nghaerdydd wedi lleihau yn ystod y blynyddoedd diwethaf, rhagwelir y bydd yr effeithiau ar newid hinsawdd ledled Cymru yn parhau ac yn dwysáu.
Treftadaeth ddiwylliannol	Ydy	Mae potensial y gallai llifogydd neu fesurau i liniaru llifogydd effeithio'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol ar Ardaloedd Tirwedd Hanesyddol Cofrestredig, Adeiladau Rhestredig, Ardaloedd Cadwraeth, Henebion Cofrestredig, Parciau a Gerddi Hanesyddol sydd yng nghyffiniau'r ardaloedd lle ceir perygl o lifogydd yn y Cynllun. Mae potensial y gallai difrifoldeb ac amllder digwyddiadau tywydd eithafol niweidio asedau treftadaeth.
Amodau'r tir	Ydy	Mae potensial y gallai safleoedd tirlenwi hanesyddol, sydd wedi'u lleoli yn ardal y Cynllun, gyfyngu ar y mesurau a ystyriwyd o fewn y Cynllun drafft. Mae potensial y bydd gosod ymyriadau penodol ger mannau tynnu dŵr daear yn cael effaith negyddol ar storio neu adlenwi'r adnoddau hyn. Mae potensial y gallai ymyriadau afonydd a fyddai'n ailgyfeirio adlenwi neu gymryd dŵr (tynnu dŵr daear), gael effaith negyddol ar storio dŵr daear.
Defnydd tir a thirwedd	Ydy	Mae potensial y gallai ymyriadau afonydd arfaethedig newid ymddangosiad gweledol y dirwedd, bydd hefyd yn effeithio ar hunaniaeth a chymeriad canfyddedig y dirwedd ar gyfer cymunedau lleol. Mae potensial ar gyfer defnyddio rhwydweithiau natur wrth greu seilwaith gwyrdd i wella gwydnwch a bioamrywiaeth.
Y boblogaeth ac iechyd dynol	Ydy	Mae potensial yn absenoldeb mesurau'r Cynllun drafft bod potensial ar gyfer peryglon corfforol ac effeithiau iechyd meddwl sy'n gysylltiedig â llifogydd. Mae potensial i'r mesurau a nodir yn y Cynllun drafft ddarparu cyfleoedd swyddi a hyfforddiant i gymunedau lleol (yn enwedig o ardaloedd difreintiedig yn economaidd). Mae potensial ar gyfer amwynder amgylcheddol gwell o ganlyniad i ragor o seilwaith gwyrdd. Mae'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yn fwy tebygol o fod yn agored i beryglon hinsawdd llifogydd cynyddol, tywydd poeth, ac mae ganddynt lai o gapasiti i ymdopi/adfer.
Adnoddau a gwastraff	Ydy	Mae potensial ar gyfer halogiad mewn perthynas â'r deunyddiau sy'n gysylltiedig â'r mesurau arfaethedig sydd naill ai mewn ardaloedd diogelu neu'n agos atynt. Mae potensial ar gyfer prinder argaeledd deunydd adeiladu o ystyried nifer y mesurau a gynigir.

Pwnc yr AAS	Pynciau wedi'u cwmpasu yn yr AAS	Effeithiau Amgylcheddol Posib
Amgylchedd dŵr	Ydy	Mae potensial ar gyfer llifogydd ar draws ardal Caerdydd gyda llawer o ardaloedd yn ardal y Cynllun drafft yn cael eu hystyried mewn perygl o ddioddef tebygolrwydd uchel o lifogydd (Parth Llifogydd 3). Mae potensial ar gyfer llifogydd o ddŵr wyneb ffo oherwydd systemau draenio annigonol. Mae potensial y gallai newid hinsawdd gynyddu difrifoldeb ac amllder digwyddiadau llifogydd. Mae potensial y gallai newid hinsawdd (a'r cynnydd yn amllder digwyddiadau sychder o ganlyniad) arwain at ostyngiad yn argaeledd dŵr. Mae potensial ar gyfer gostyngiad yn argaeledd dŵr o ganlyniad i dwf y boblogaeth. Mae potensial y gallai ymyriadau afonydd a mesurau draenio arwain at newid yn ansawdd dŵr.
Trafnidiaeth	Ydy	Mae potensial ar gyfer lleihau difrod i seilwaith trafnidiaeth a achosir gan lifogydd. Mae potensial y bydd y tarfu a achosir gan lifogydd yn cael ei leihau.
Ansawdd aer	Nac ydy	Mae potensial ar gyfer gwelliannau ansawdd aer o ganlyniad i SDCau a seilwaith gwyrdd.

2.5 A4: Datblygu Fframwaith yr AAS

Mae Fframwaith yr AAS yn cael ei gyflwyno yn Adran 3.1

2.6 Tasg A5: Ymgynghori ar Gwmpas yr AAS

Gofynnwyd am farn y cyrff ymgynghori statudol, CNC a Cadw, ar gwmpas a manylion arfaethedig Adroddiad Amgylcheddol yr AAS. Cyflwynwyd Adroddiad Cwmpasu'r AAS ym mis Mehefin 2024 i gefnogi'r broses hon, a derbyniwyd y canlyniadau ymgynghori ym mis Awst 2024; mae'r sylwadau mewn ymateb i'r rhain yn 0.

3. Asesiad o'r Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Leol

3.1 Fframwaith yr AAS

Diben Fframwaith yr AAS yw darparu dull ar gyfer disgrifio, dadansoddi a chymharu effeithiau amgylcheddol a chynaliadwyedd cynlluniau a pholisïau. Mae Fframwaith Asesu'r AAS yn seiliedig ar gyfres o amcanion AAS

sy'n datgan yr hyn a fwriadwyd, gan nodi cyfeiriad a ddymunir o newid amgylcheddol. Mae perfformiad y Cynllun drafft yn erbyn amcanion fel arfer yn cael ei fesur drwy ddefnyddio dangosyddion.

3.1.1 Amcanion yr AAS

Mae'r AAS yn cynnwys adolygiad o'r rhestr fer o fesurau'r Cynllun drafft. Cafodd y rhestr fer ei llunio o restr hwy fel rhan o adolygiad mesurau rhagarweiniol, dan arweiniad CC, yn seiliedig ar adolygiad cychwynnol o ddisgrifiad, buddion a'r math o reoli llifogydd.

Mae arfarniad mesurau'r Cynllun drafft yn defnyddio amcanion yr AAS a chwestiynau arweiniol, y cytunwyd arnynt yng Ngham Cwmpasu'r AAS. Er mwyn llywio'r asesiad a darparu cyfiawnhad dros y sgorio yn erbyn pob amcan, datblygwyd ystod o feini prawf, fel y nodir yn **Tabl 1**.

Defnyddiwyd gwybodaeth sydd ar gael i'r cyhoedd, gan gynnwys data gofodol a delweddau awyrol, ochr yn ochr â barn broffesiynol lle y bo angen. Lle y bo angen, darparwyd rhesymeg dros y sgorio ac unrhyw liniaru/ystyriaethau a argymhellir fel rhan o'r arfarniad.

Defnyddiwyd system sgorio yn yr arfarniad, gyda'r rhesymeg dros y sgorio yn erbyn y meini prawf wedi'i nodi yn Adran 3.4. Lle nad yw gwybodaeth yn ddigonol ar hyn o bryd yn y broses o lunio'r cynllun, mae hyn wedi'i nodi.

Tabl 4 Amcanion yr AAS

	Amcan yr AAS	Pwnc yr AAS	Meini Prawf yr AAS
1	Diogelu a gwella safleoedd dynodedig a rhywogaethau/cynefinoedd â blaenoriaeth	Llifogydd	A fyddai'r Cynllun yn achosi niwed neu unrhyw ddirywiad yng nghyflwr unrhyw safleoedd dynodedig, cynefin gwerthfawr neu i rywogaethau a warchodir? A fyddai'r Cynllun yn cyfrannu at wella cyflwr unrhyw safleoedd dynodedig a/neu rywogaethau neu gynefinoedd â blaenoriaeth, neu'n eu hehangu, h.y. drwy leihau llifogydd ac amllder sychder? A fyddai'r Cynllun yn cynyddu'r risg o ledaenu rhywogaethau goresgynnol?
2	Gwella mynediad i fannau gwyrdd a glas naturiol, a'u gwella.	Bioamrywiaeth Poblogaeth ac Iechyd	A fyddai'r Cynllun yn gwella cyfran ac ansawdd mannau gwyrdd a glas sy'n hygyrch i breswylwyr? A fyddai'r Cynllun yn creu amgylchedd hamdden diogel a chynhwysol sy'n seiliedig ar natur?
3	Cyfrannu at adfer bioamrywiaeth drwy ddarparu manteision net ar gyfer bioamrywiaeth.	Bioamrywiaeth	A fyddai'r Cynllun yn sicrhau manteision net i fioamrywiaeth? A fyddai'r Cynllun yn cyfrannu at wydnwch ecosystemau (e.e. drwy gyfrannu at briodoleddau amrywiaeth, graddau, cyflwr a chysylltedd sy'n cryfhau gwydnwch ecosystemau)
4	Cefnogi targedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol.	Hinsawdd a Charbon	A fyddai'r Cynllun yn helpu i gyrraedd targed Cymru i fod â sector cyhoeddus 'sero net' erbyn 2030 (a Chymru sero net erbyn 2050)?
5	Darparu ar gyfer rhagfynegiadau newid hinsawdd yn y dyfodol	Hinsawdd a Charbon Poblogaeth ac Iechyd	A fyddai'r Cynllun yn cynnwys mesurau i leihau effeithiau hafau poethach/sychach a gaeafau gwlypach ar gymunedau, gan gynyddu gwydnwch i newid hinsawdd? A fyddai'r Cynllun yn lleihau effeithiau digwyddiadau llifogydd a sychder eithafol ar gymunedau a busnesau?
6	Diogelu a gwella'r amgylchedd hanesyddol	Treftadaeth Ddiwylliannol	A fyddai'r Cynllun yn achosi niwed uniongyrchol neu anuniongyrchol i asedau treftadaeth dynodedig neu eu lleoliad? A yw'r Cynllun yn darparu mesurau i osgoi a/neu liniaru niwed i asedau treftadaeth heb eu dynodi? A fyddai'r Cynllun yn lleihau effaith sychder neu lifogydd ar asedau treftadaeth?
7	Diogelu a gwella adnoddau dŵr daear / dŵr wyneb.	Amodau'r tir	A fyddai'r Cynllun yn cael effaith negyddol ar adnoddau dŵr daear/dŵr wyneb a ddefnyddir ar gyfer tynnu dŵr?

	Amcan yr AAS	Pwnc yr AAS	Meini Prawf yr AAS
		Amgylchedd Dŵr	A fyddai'r Cynllun yn cael effaith negyddol ar ansawdd adnoddau dŵr daear/dŵr wyneb? A fyddai'r Cynllun yn helpu i wella storio ac adlenwi adnoddau dŵr daear?
8	Diogelu seilwaith rhag difrod a achosir gan lifogydd.	Seilwaith Trafnidiaeth	A fyddai'r Cynllun yn lleihau difrod i seilwaith (gan gynnwys trafndiaeth) a achosir gan lifogydd? A fyddai'r Cynllun yn lleihau'r pwysau ar waith trin dŵr? A fyddai'r Cynllun yn helpu i ddiogelu a chynyddu gwydnwch seilwaith amddiffyn rhag lifogydd?
9	Cadw a gwella'r dirwedd	Defnydd tir a thirwedd	A fyddai'r Cynllun yn arwain at wella cyflwr a chymeriad unrhyw dirweddau gwarchodedig neu ddynodedig?
10	Gwella iechyd pridd	Defnydd tir a thirwedd	A fyddai'r Cynllun yn arwain at welliannau mewn iechyd pridd? A fyddai'r Cynllun yn cynyddu'r cyfle ar gyfer storfeydd carbon mewn pridd.
11	Cefnogi arferion amaethyddol cynaliadwy i leihau perygl lifogydd.	Defnydd tir a thirwedd	A fyddai'r Cynllun yn annog arferion amaethyddol sy'n cefnogi gwydnwch llifogydd ac yn cyflwyno mesurau rheoli tir amaeth adfywiol? A fyddai'r Cynllun yn cyfrannu at reoli tir dan ofal CC yn gynaliadwy?
12	Cysylltu â byd natur	Defnydd tir a thirwedd Poblogaeth ac Iechyd	A fyddai'r Cynllun yn gwella mynediad cyhoeddus i fannau gwyrdd a glas? A fyddai'r Cynllun yn meithrin ymdeimlad o berchnogaeth a gwarcheidiaeth o'r dirwedd trwy gyfranogiad cymunedol?
13	Targedu mesurau i gefnogi'r rheini sy'n agored i niwed ac yn wynebu'r perygl mwyaf o lifogydd.	Poblogaeth ac Iechyd	A fyddai'r Cynllun yn lleihau effaith llifogydd ar y cymunedau hynny sy'n wynebu'r perygl mwyaf a/neu sy'n agored i niwed? A fyddai'r Cynllun yn cynyddu ymwybyddiaeth o berygl llifogydd yn y cymunedau hynny sy'n wynebu'r perygl mwyaf a/neu sy'n agored i niwed?
14	Cyfrannu at lai o anghydraddoldebau	Poblogaeth ac Iechyd	A fyddai'r Cynllun yn helpu i wella amodau amgylcheddol ac ansawdd bywyd i'r cymunedau â'r amddifadedd mwyaf? A fyddai'r Cynllun yn cefnogi anghenion aelodau cymdeithas y mae ganddynt nodweddion gwarchodedig?
15	Lleihau'r perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb	Amgylchedd dŵr Poblogaeth ac Iechyd	A fyddai'r Cynllun yn helpu i leihau'r llain o dir sydd mewn perygl mawr o lifogydd o afonydd? A fyddai'r Cynllun yn helpu i leihau'r llain o dir sydd mewn perygl mawr o lifogydd o ddŵr wyneb? A fyddai'r Cynllun yn helpu i ryddhau tir sydd ar gael i'w ddatblygu (o ganlyniad i lai o berygl llifogydd)? A fyddai'r Cynllun yn helpu i leihau difrod llifogydd i eiddo a seilwaith presennol? A fyddai gwelliannau mewn iechyd meddwl (llai o orbryder) sy'n gysylltiedig â llifogydd?
16	Gwella rheoli adnoddau dŵr	Amgylchedd Dŵr Poblogaeth ac Iechyd Seilwaith	A fyddai'r Cynllun yn helpu i leihau effaith llifoedd isel ar yr amgylchedd, pobl a diwydiant?
17	Gwella iechyd cyrff dŵr	Amgylchedd dŵr Bioamrywiaeth	A fyddai'r Cynllun yn arwain at welliannau yn statws elfennau ansawdd ecolegol a chemegol cyrff dŵr?

	Amcan yr AAS	Pwnc yr AAS	Meini Prawf yr AAS
			A fyddai'r Cynllun yn cynyddu cyfran y cyrff dŵr sy'n cwrdd â statws ecolegol 'da'?
			A fyddai'r Cynllun yn helpu i gyflawni mesurau corff dŵr y CFfD?
			A fyddai'r cynllun yn creu cyfleoedd ar gyfer cynnal, gwella ac adfer gorlifdiroedd a systemau hydroddaearegol?
18	Cyfrannu at gynyddu cyfranogiad cymunedol	Poblogaeth ac Iechyd	A fyddai'r Cynllun yn creu cyfleoedd ar gyfer cyfranogiad cymunedol a/neu berchnogaeth prosiectau cymunedol?

3.2 Datblygu Dewisiadau Strategol

Mae Cyfarwydddeb yr AAS yn mynnu y dylid ystyried "dewisiadau rhesymol gan ystyried amcanion a chwmpas daearyddol y cynllun neu'r rhaglen". Mae Rheoliadau yr AAS yn gwneud dewisiadau rhesymol amgen i'r opsiwn a ffefrir yn ofynnol, fel y gellir cyflawni asesiad o amcanion y Cynllun drafft. Maen nhw'n nodi bod yn rhaid i Adroddiad Amgylcheddol yr AAS (Adroddiad Amgylcheddol) ddatgan "y rhesymau dros ddewis y cynllun neu'r rhaglen fel y'i mabwysiadwyd; yng ngoleuni'r dewisiadau rhesymol eraill yr ymdrinnir â nhw...." Erthygl 16(4). Os caiff dewisiadau amgen eu hasesu wedyn, gellir ystyried effeithiau pob un fel y gellir osgoi effeithiau andwyol posib y cynllun, a bod agweddau buddiol yn cael eu nodi a'u gwella.

Er gwaethaf yr uchod, dylid cyfyngu dewisiadau amgen i'r rheini sy'n realistig ac yn gyraeddadwy. Gan y bydd y Cynllun drafft yn cael ei gyflwyno yn unol â pholisïau cenedlaethol yn gyffredinol, ac yn fwy penodol yn unol â'r blaenoriaethau strategol a nodwyd o fewn Caerdydd, mae cwmpas cyfyngedig ar gyfer opsiynau amgen ar lefel strategol. Felly nid yw dewis amgen o 'Wneud Dim Byd' wedi cael ei ystyried yn ddewis realistig, gan na fydd yn arwain at y Cynllun drafft yn cyflawni blaenoriaethau allweddol y Strategaeth RhPLIEA Genedlaethol.

O ganlyniad i'r uchod, nid yw nodi ac arfarnu dewisiadau amgen strategol (Tasg B2) wedi'i wneud yn yr AAS hwn.

3.3 Asesiad Cydweddoldeb Amcanion yr AAS

Profwyd cydweddoldeb mewnol Amcanion yr AAS i sicrhau bod unrhyw densiynau rhwng Amcanion yr AAS yn cael eu datrys, ac nad oes gwrthddywediadau rhwng Amcanion yr AAS. Mae hefyd yn bwysig sicrhau bod amcanion y Cynllun drafft yn cyd-fynd ag amcanion diffiniedig yr AAS. Felly, mae cydweddoldeb amcanion y Cynllun drafft ag amcanion yr AAS wedi'i brofi trwy ddull pellach, sy'n seiliedig ar fatrics, a ddyluniwyd i nodi synergeddau posib, ynghyd â gwrthdaro posib. Mae hyn yn cynnwys Tasg B1 o Broses yr AAS.

Mae'r matricsau cydweddoldeb hyn yn cael eu cyflwyno yn Nhabl 5 a Thabl 6, yn y drefn honno. Mae'r ddau dabl yn nodi nad oes anghydweddoldeb naill ai o fewn Amcanion yr AAS eu hunain a rhwng Amcanion yr AAS ac amcanion y Cynllun drafft. Felly, nid oes unrhyw densiynau rhwng Amcanion yr AAS, ac nid oes unrhyw wrthdaro ag Amcanion yr AAS ac amcanion y Cynllun drafft.

Tabl 5 Matrics Cydweddoldeb Amcanion yr AAS a'r Cynllun Drafft

Amcan 1 yr AAS							✓		
Amcan 2 yr AAS			✓				✓		
Amcan 3 yr AAS							✓		
Amcan 4 yr AAS	✓			✓	✓				
Amcan 5 yr AAS	✓								
Amcan 6 yr AAS	✓								
Amcan 7 yr AAS			✓				✓		
Amcan 8 yr AAS	✓	✓	✓						
Amcan 9 yr AAS							✓		
Amcan 10 yr AAS							✓		
Amcan 11 yr AAS				✓	✓				
Amcan 12 yr AAS		✓					✓		
Amcan 13 yr AAS	✓	✓						✓	
Amcan 14 yr AAS	✓	✓				✓			
Amcan 15 yr AAS	✓	✓		✓				✓	
Amcan 16 yr AAS	✓		✓	✓				✓	
Amcan 17 yr AAS			✓				✓		
Amcan 18 yr AAS	✓	✓							✓
Amcan yr AAS / Amcan y Cynllun Drafft	Amcan 1 y Cynllun Drafft Lleihau perygl ac effaith llifogydd i gymunedau, mentrau masnachol, a seilwaith hanfodol	Amcan 2 y Cynllun Drafft Gweithio gyda chymunedau lleol i wella gwybodaeth am berygl llifogydd ac i wella gwydnwch cymunedol	Amcan 3 y Cynllun Drafft Gwellu ansawdd aer	Amcan 4 y Cynllun Drafft Gweithio a chydweithredu ag adrannau mewnol	Amcan 5 y Cynllun Drafft Gweithio a chydweithio ag ARhRau eraill megis DCWW a CNC	Amcan 6 y Cynllun Drafft Sicrhau bod cyllid cyfalaf a refeniw yn cael ei ddyrannu'n effeithiol, gan sicrhau bod yr holl effeithiau/buddion amgylcheddol a chymdeithasol-economaidd yn cael eu hystyried	Amcan 7 y Cynllun Drafft Gwellu'r amgylchedd naturiol	Amcan 8 y Cynllun Drafft Sicrhau rheoli perygl llifogydd cynaliadwy ac effeithiol trwy bob agwedd ar ddatblygu	Amcan 9 y Cynllun Drafft Helpu i ddatblygu adnoddau o fewn y diwydiant rheoli perygl llifogydd

Amcanion yr AAS

1. Diogelu a gwella safleoedd dynodedig a rhywogaethau/cynefinoedd â blaenoriaeth

2. Gwellu mynediad i fannau gwyrdd a glas naturiol, a’u gwella.

3. Cyfrannu at adfer bioamrywiaeth drwy ddarparu manteision net ar gyfer bioamrywiaeth.

4. Cefnogi targedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol.

5. Darparu ar gyfer rhagfynegiadau newid hinsawdd yn y dyfodol

6. Diogelu a gwella’r amgylchedd hanesyddol

7. Diogelu a gwella adnoddau dŵr daear / dŵr wyneb.
8. Diogelu seilwaith rhag difrod a achosir gan lifogydd.

9. Cadw a gwella'r dirwedd

10. Gwellu iechyd pridd

11. Cefnogi arferion amaethyddol cynaliadwy i leihau perygl llifogydd.

12. Cysylltu â byd natur

13. Targedu mesurau i gefnogi'r rheini sy'n agored i niwed ac yn wynebu'r perygl mwyaf o lifogydd.

14. Cyfrannu at lai o anghydraddoldebau

15. Lleihau'r perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb

16. Gwella rheoli adnoddau dŵr

17. Gwella iechyd cyrff dŵr

18. Cyfrannu at gynyddu cyfranogiad cymunedol

Tabl 6 Matrics Cydweddoldeb Amcanion y Cynllun Drafft

Amcan 1 Lleihau perygl ac effaith llifogydd i gymunedau, mentrau masnachol, a seilwaith hanfodol									
Amcan 2 Gweithio gyda chymunedau lleol i wella gwybodaeth am berygl llifogydd ac i wella gwydnwch cymunedol	✓								
Amcan 3 Gwella ansawdd aer	-	✓							
Amcan 4 Gweithio a chydweithredu ag adrannau mewnol	✓	✓	✓						
Amcan 5 Gweithio a chydweithio ag ARhRau eraill megis DCWW a CNC	✓	✓	✓	✓					
Amcan 6 Sicrhau bod cyllid cyfalaf a refeniw yn cael ei ddyrannu'n effeithiol, gan sicrhau bod yr holl effeithiau/buddion amgylcheddol a chymdeithasol-economaidd yn cael eu hystyried	✓	-	✓	✓	-				
Amcan 7 Gwella'r amgylchedd naturiol	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
Amcan 8 Sicrhau rheoli perygl llifogydd cynaliadwy ac effeithiol trwy bob agwedd ar ddatblygu	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓		
Amcan 9 Helpu i ddatblygu adnoddau o fewn y diwydiant rheoli perygl llifogydd	-	-	-	✓	-	✓	-	-	
Amcanion y Cynllun Drafft	Amcan 1 Lleihau perygl ac effaith llifogydd i gymunedau, mentrau masnachol, a seilwaith hanfodol	Amcan 2 Gweithio gyda chymunedau lleol i wella gwybodaeth am berygl llifogydd ac i wella gwydnwch cymunedol	Amcan 3 Gwella ansawdd aer	Amcan 4 Gweithio a chydweithredu ag adrannau mewnol	Amcan 5 Gweithio a chydweithio ag ARhRau eraill megis DCWW a CNC	Amcan 6 Sicrhau bod cyllid cyfalaf a refeniw yn cael ei ddyrannu'n effeithiol, gan sicrhau bod yr holl effeithiau/buddion amgylcheddol a chymdeithasol-economaidd yn cael eu hystyried	Amcan 7 Gwella'r amgylchedd naturiol	Amcan 8 Sicrhau rheoli perygl llifogydd cynaliadwy ac effeithiol trwy bob agwedd ar ddatblygu	Amcan 9 Helpu i ddatblygu adnoddau o fewn y diwydiant rheoli perygl llifogydd
Allwedd									
✓									
X									
-									

3.4 Methodoleg Asesu

3.4.1 Asesu arwyddocâd

Bydd amcanion yr AAS yn cael eu defnyddio i helpu i lywio datblygiad y Cynllun drafft a byddant hefyd yn cael eu defnyddio i ddeall yr effeithiau amgylcheddol posib y Cynllun unwaith y caiff ei weithredu. Aseswyd opsiynau'r Cynllun drafft yn erbyn amcanion yr AAS gan ddefnyddio'r cwestiynau cyfatebol a nodwyd yn **Tabl 7**. Rhoddwyd sgôr i bob amcan gan ddefnyddio'r meini prawf a amlinellir yn **Tabl 7** yn dibynnu ar y math a lefel yr effaith y mae'r Cynllun drafft yn debygol o'i gael ar yr amcan. Cyflwynir y sgôr mewn matrices yn Adroddiad Amgylcheddol yr AAS ochr yn ochr â sylwebaeth a fydd yn darparu cyfiawnhad a thystiolaeth ategol ar gyfer y sgorio yn **Tabl 12 Mesurau Datblygu, Adfywio a Pholisi**, **Tabl 13 Mesurau Atal, Diogelu ac Ymateb** a **Tabl 14 Mesurau Cymunedol, Rhanddeiliaid a Chydweithredu**.

Tabl 7 Meini prawf sgorio'r AAS

Symbol Asesu	Diffiniad
++	Effaith gadarnhaol sylweddol debygol
+	Mân effaith gadarnhaol debygol
0	Yn debygol o fod yn ddibwys neu ddim effaith
-	Mân effaith negyddol debygol
--	Effaith negyddol sylweddol debygol
+/-	Yn debygol o fod yn gyfuniad o effeithiau cadarnhaol a negyddol

Bydd gwybodaeth sydd ar gael i'r cyhoedd, gan gynnwys data gofodol a delweddau awyrol, yn cael ei defnyddio, ochr yn ochr â barn broffesiynol lle y bo angen. Lle y bo angen, darperir rhesymeg dros y sgorio ac unrhyw liniaru/ystyriaethau a argymhellir fel rhan o'r arfarniad.

Defnyddiwyd yr amserlenni canlynol i ddisgrifio'r cyfnod amcangyfrifedig o amser y byddai'n ei gymryd i effeithiau amgylcheddol disgwyliedig y Cynllun drafft nesáu at sefydlogrwydd neu gyrraedd sefydlogrwydd:

- Byrdymor (BT): llai na 1 flwyddyn
- Tymor canolig (TC): 1 i 5 mlynedd
- Hirdymor (HT): Mwy na 5 mlynedd

3.5 Y SRhPLIL a chynllun gweithredu drafft

Cyflwynir crynodeb o'r Cynllun drafft isod gyda nifer o Fesurau a Chantau Gweithredu. Gellir dod o hyd i ragor o fanylion yn y Cynllun drafft y mae Adroddiad Amgylcheddol yr AAS hwn wedi'i atodi iddo.

3.5.1 Mesurau

Isod mae'r mesurau sydd wedi'u cynnwys o dan amcanion strategol y Cynllun drafft ar gyfer y cyfnod 2024 – 2034.

Tabl 8 Mesurau'r SRhPLIL (allan o'r Cynllun drafft)

Cyfeirnod	Mesur	Disgrifiad o'r mesur
1	Sicrhau bod rhagamcanion Newid hinsawdd yn cael eu cynnwys ym mhob agwedd ar ddatblygu a rheoli perygl llifogydd	Bydd yr ALILIA yn sicrhau bod effeithiau newid hinsawdd yn cael eu cynnwys ym mhob agwedd ar reoli a datblygu perygl llifogydd. Bydd ffactor codi o 40% yn cael ei gynnwys ym mhob dyluniad, modelu ac asesiad o systemau draenio dŵr wyneb, systemau draenio cynaliadwy a chynlluniau lliniaru llifogydd.

Cyfeirnod	Mesur	Disgrifiad o'r mesur
2	Ymgynghorai i'r awdurdod cynllunio a rheolaeth adeiladu	Bydd yr ALILIA yn cynorthwyo'r ACLI i sicrhau nad yw perygl llifogydd cymunedau presennol yn cael ei waethgu gan ddatblygiadau newydd. Bydd yr ALILIA hefyd yn cynorthwyo'r Awdurdod Cynllunio Lleol i sicrhau y cedwir at yr holl bolisiâu a chanllawiau perygl llifogydd lleol, rhanbarthol a chenedlaethol (megis NCT 15 a'r CDLI) mewn perthynas ag unrhyw ddatblygiad.
3	Corff Cymeradwyo SDCau (CCDC)	Wrth ddeddfu Atodlen 3 DRhLID 2010 gan Lywodraeth Cymru ar 7 Ionawr 2019, penodir CC yn Gorff Cymeradwyo SDCau (CCDC). Mae Atodlen 3 yn neilltuo sawl cyfrifoldeb statudol i CC gan gynnwys asesu a mabwysiadu dyluniadau draenio a phwerau gorfodi cysylltiedig. Mae gan CC hefyd y gallu i fabwysiadu systemau draenio nad ydynt yn orfodol a allai gynnwys y rhai sy'n gwasanaethu un eiddo yn unig neu systemau a gymeradwywyd a gwaith adeiladu cyn gweithredu Atodlen 3.
4	Strategaeth Perygl Llifogydd Lleol	Paratoi a mabwysiadu strategaeth ar gyfer rheoli perygl llifogydd o ffynonellau lleol.
5	Strategaeth Dŵr Wyneb	Mae CC yn bwriadu datblygu Strategaeth Rheoli Dŵr Wyneb benodol yn unol ag Adran 8 NCT 15.
6	Sicrhau Cydymffurfiaeth â pholisiâu strategol	Bydd y strategaeth hon yn sicrhau bod yr holl benderfyniadau ynghylch rheoli perygl llifogydd lleol yn cydymffurfio â'r holl bolisiâu strategol lleol a chenedlaethol.
7	Adolygu a diweddarau'r Polisi Ceuffosydd	Ar hyn o bryd, mae polisi ceuffosydd CC ond yn caniatáu ceuffosydd ar gyfer cwrs dŵr at ddibenion mynediad ac amwynder. Bydd y polisi ceuffosydd diweddaedig yn gwneud safbwynt CC ar geuffosydd yn gliriach, ac yn annog "agor i olau dydd" (cael gwared ar geuffosydd) ar gyfer cyrsiau dŵr.
8	Cofrestr o Asedau Perygl Llifogydd	Mae Adran 21 DRhLID 2010 yn gosod dyletswydd statudol ar Gyngor Caerdydd i gadw cofrestr o asedau perygl llifogydd megis amddiffynfeydd a sgriniau sbwriel.
9	Dyletswyddau Deddf Draenio Tir 1991	Mae DDT 1991 yn gosod dyletswyddau statudol ar CC fel yr ALILIA, gan gynnwys pwerau trwyddedu a gorfodi.
10	Helpu i ddatblygu'r ACLIS	Mae angen Asesiad Canlyniadau Llifogydd Strategol (ACLIS) i ddarparu tystiolaeth i lywio polisiâu a dewis safleoedd ar gyfer Cynlluniau Datblygu Strategol a Lleol. Gan nad yw ffynonellau perygl llifogydd wedi'u rhwymo gan ffiniau awdurdod, yn aml mae ACLISau yn cael eu gwneud yn rhanbarthol gan yr ACLlau cysylltiedig.
11	Canllawiau SDCau	Datblygu canllawiau ar gyfer datblygwyr, preswylwyr a grwpiau lleol i sicrhau dylunio, rheoli a chynnal a chadw effeithiol.
12	Canllawiau Cyrsiau Dŵr Cyffredin	Datblygu Canllawiau ar gyfer datblygwyr a pherchnogion glannau afonydd ar gyfer rheoli a chynnal cyrsiau dŵr cyffredin.
13	Ymateb i lifogydd	Ymateb CC i ddigwyddiadau llifogydd yn ystod ac ar ôl y digwyddiad
14	Ymchwilio i bob digwyddiad llifogydd	Bydd CC yn ymchwilio i'r holl ddigwyddiadau llifogydd yr adroddir amdanynt sy'n effeithio ar unrhyw dderbynnedd llifogydd. Pe bai 20 neu fwy o eiddo yn dioddef llifogydd mewnol o un ffynhonnell, bydd CC yn cynnal ac yn ysgrifennu adroddiad Adran 19 (DRhLID 2010) ac yn ei gyhoeddi ar ein gwefan.
15	Datblygu Cynllun lliniaru llifogydd	Mae angen piblinell hirdymor o gynlluniau lliniaru llifogydd (CLILI) i liniaru perygl llifogydd o ffynonellau lleol ledled y ddinas.

Cyfeirnod	Mesur	Disgrifiad o'r mesur
		Mae'r strategaeth perygl llifogydd genedlaethol yn rhoi canllawiau ar gyfer sut y dylid defnyddio dyraniad buddsoddi'r Cynllun drafft ac fe'i cefnogir gan Ganllawiau Achos Busnes diweddar. Mae'r canllawiau hyn yn defnyddio'r model 5-achos busnes wrth ddatblygu CLILL, fel y'i mabwysiadwyd gan Lywodraeth Cymru a Thrysorlys EF. Bydd CC yn cyflawni CLILL o'r biblinell hirdymor yn unol â'r canllawiau achos busnes gan ddefnyddio'r prosiectau canlynol: Achos Busnes Amlinellol Strategol (AAS) Achos Cyfiawnhau Busnes (ACB) neu Achos Busnes Amlinellol (ABA) Achos Busnes Llawn (ABLI) / Dyluniad Manwl Bydd penderfyniadau ar leoliadau ar gyfer CLILL posib yn cael eu penderfynu yn ôl nifer o ffactorau, gan gynnwys perygl llifogydd presennol, CCMP, rhagamcanion newid hinsawdd a digwyddiadau llifogydd hanesyddol.
16	Cynnal a Chadw Ceuffosydd Hanfodol a Thelemetreg	Mae gan CC nifer o asedau ceuffosydd allweddol fel y'i disgrifir yn Adran 4.2.3. Mae gan yr asedau hyn gamera cylch cyfng a chofnodydd lefelau sy'n darparu lefelau dŵr a delweddau cyfredol i lywio ymateb CC i ddigwyddiadau llifogydd a thywydd garw. Mae gwelliannau i'r gwaith cynnal a chadw parhaus i'r asedau hyn yn hanfodol i liniaru perygl llifogydd wrth sicrhau hirhoedledd yr asedau.
17	Hyfforddiant staff mewnol	Bydd yr ALILIA yn darparu hyfforddiant i staff canolfan alwadau CC (C2C) ac adrannau mewnol eraill i sicrhau bod cyngor effeithiol yn cael ei roi i rywun sy'n adrodd am lifogydd. Darperir hyfforddiant i adrannau eraill CC, megis Rheoli Gwastraff, i sicrhau bod holl adnoddau CC yn cael eu defnyddio, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, mewn unrhyw ymateb i lifogydd, yn unol â Mesur 13.
18	Ymgynghorai i Uned Rheoli Gwydnwch CC	Mae gan Uned Gwydnwch CC ddyletswydd statudol o dan Ddeddf Argyfyngau Sifil Wrth Gefn 2004 i fabwysiadu a chynnal cynlluniau i ymateb i argyfyngau llifogydd. Bydd yr ALILIA yn cynorthwyo'r Uned Gwydnwch i ddiweddarau'r cynlluniau hyn ac yn gweithio gyda nhw yn ystod digwyddiad llifogydd mawr. Bydd cynlluniau ymateb effeithiol yn cynnwys y gymuned trwy gydol y broses, gan sicrhau ymgysylltiad cymunedol cyn, yn ystod ac ar ôl llifogydd.
19	Rhannu modelu Dŵr Wyneb	Bydd yr ALILIA yn rhannu unrhyw waith modelu dŵr wyneb a wneir fel rhan o CLILL fel y'i disgrifir ym mesur 15. Bydd y modelu canlyniadol yn cael ei rannu â Llywodraeth Cymru a CNC i lywio'r cylchred diweddaraf o fapio perygl llifogydd, fel y'i disgrifir yn adran 5.
20	Ymgysylltu â chymunedau lleol cyn, yn ystod ac ar ôl digwyddiadau llifogydd	Bydd CC yn ymgysylltu â chymunedau cyn yn ystod ac ar ôl digwyddiad llifogydd, gan sicrhau bod cymunedau wedi cynyddu gwydnwch rhag llifogydd. Bydd CC yn ymgysylltu â chymunedau i'w cynghori ynghylch eu perygl llifogydd presennol ac yn annog gosod mesurau lliniaru llifogydd fel amddiffyn rhag llifogydd ar lefel eiddo (Gwydnwch Eiddo Rhag Llifogydd - GERhLl). Bydd CC yn gweithio gydag unrhyw gymunedau sy'n dymuno gosod GERhLl i sicrhau bod mesurau effeithiol yn cael eu rhoi ar waith. Cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, bydd CC yn cynorthwyo cymunedau yn eu hymateb i ddigwyddiadau llifogydd, er enghraifft, trwy gynnig gwaredu eitemau sydd wedi'u difrodi a darparu unrhyw gymorth arall lle bo'n ymarferol, megis datganiadau llifogydd ALILIA ar gyfer hawliadau yswiriant.

Cyfeirnod	Mesur	Disgrifiad o'r mesur
21	Helpu cymunedau i greu a gweithredu grwpiau llifogydd cymunedol	Ni all CC gael gwared ar bob perygl llifogydd, ond gall cymunedau lleol sydd wedi'u paratoi'n dda ar gyfer llifogydd gynyddu eu gwydnwch yn sylweddol. Bydd CC yn gweithio gyda chymunedau i ddatblygu eu grŵp a'u cynllun rheoli perygl llifogydd eu hunain. Bydd cymunedau lleol yn adnabod eu hardal yn dda a bydd CC yn gweithio gyda nhw i ddatblygu cynlluniau llifogydd cyn, yn ystod ac ar ôl digwyddiad llifogydd. Bydd camau gweithredu gan CC o fewn y Cynllun drafft, fel casglu deiliach marw neu gynorthwyo â gwaith adfer. Byddwn hefyd yn gynorthwyo'r cymunedau i ddiweddarau eu cynllun yn ôl yr angen.
22	Cydweithio ag ARhRau a sefydliadau eraill i leihau perygl llifogydd	Mae gan bob ARhR fel Dŵr Cymru (DC) a CNC ofyniad o dan ddeddfwriaeth berthnasol i fabwysiadu eu strategaethau Perygl Llifogydd eu hunain. Bydd CC yn cydweithio â'r ARhRau hyn i leihau perygl llifogydd ledled Caerdydd o'r holl ffynonellau perthnasol. Ar hyn o bryd mae CC yn cwrdd â DC yn fisol i drafod digwyddiadau llifogydd a CLILL sy'n berthnasol i'r ddau sefydliad, a bydd yn gweithio i gynnwys ARhRau eraill yn y trafodaethau. Mae CC yn rhannu ffin â Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, Cyngor Dinas Casnewydd, Cyngor Rhondda Cynon Taf a Chyngor Bro Morgannwg. Bydd CC yn cydgysylltu'n uniongyrchol â'r awdurdodau hyn, gan weithredu fel yr ALLIA, i drafod digwyddiadau a chynlluniau llifogydd trawsffiniol, wrth weithio gyda nhw hefyd i leihau perygl llifogydd i gymunedau ar ffiniau'r awdurdod.
23	Cydweithio â CNC a DC ynghylch digwyddiadau llygru	Ceir digwyddiadau llygru ledled Caerdydd sy'n cyfrannu at statws CFFD gwael cyrsiau dŵr ledled Caerdydd. Mae CC yn cydgysylltu'n uniongyrchol ac yn cwrdd yn rheolaidd â CNC a DC i drafod digwyddiadau llygru ledled y ddinas o eiddo preswyl a masnachol a hefyd o orlifa carthffosiaeth gyfun sydd â chaniatâd a rhai heb ganiatâd. Pe bai'r llygredd oherwydd camgysylltiad, bydd DC a CNC yn ymchwilio i'r camgysylltiad, ond CC sydd â'r pwerau gorfodi o dan Ddeddf Adeiladu 1984. Os yw'r llygredd wedi mynd i gwrs dŵr cyffredin o ddŵr ffo wyneb heb ei reoli, megis o safle datblygu, bydd CC yn cydweithio â CNC i ymchwilio a defnyddio ei bwerau gorfodi o dan Ddeddf Draenio Tir 1991 os oes angen.
24	Sgyrsiau llifogydd a diogelwch Dŵr mewn ysgolion	Mae Tîm Rheoli Perygl Llifogydd CC yn cynnal sgyrsiau llifogydd a diogelwch dŵr mewn ysgolion cynradd ac uwchradd. Sgyrsiau llifogydd: Cyflwyniad yn dangos pob agwedd ar lifogydd gan gynnwys gwydnwch ac adfer. Mae effeithiau newid hinsawdd yn agwedd allweddol ar y sgwrs, gan sicrhau ei bod yn cydymffurfio â'r cwricwlwm newydd. Sgyrsiau Diogelwch Dŵr: Mae CC wedi gweithio gydag Atlantic Crest, cwmni diogelwch dŵr arbenigol, i ddatblygu cyflwyniadau diogelwch dŵr ar gyfer y grwpiau oedran perthnasol. Mae'r sgwrs yn cynnwys beth i'w wneud yn ystod argyfwng sy'n ymwneud â dŵr, beth i'w wneud yn ystod llifogydd, a sgiliau bywyd allweddol fel siarad â'r gwasanaethau brys a signalau achubwyr bywyd rhyngwladol.
25	Cydweithio â'r byd academaidd	Mae problem sy'n dod i'r amlwg yn y diwydiant perygl llifogydd o ran argaeledd adnoddau a pheirianwyr i alluogi'r diwydiant i dyfu. Mae cyflwyno Atodlen 3 DRhLID 2010 wedi pwysleisio'r angen i raddedigion ymuno â'r diwydiant perygl llifogydd ac mae gan ARhRau rôl allweddol i'w chwarae yn hyn o beth.

Cyfeirnod	Mesur	Disgrifiad o'r mesur
		Mae CC wedi datblygu perthnasoedd pwysig â Phrifysgol Caerfaddon, Prifysgol Caerdydd a Phrifysgol De Cymru, sydd wedi arwain at gydweithio ar nifer o lefelau. Mae hyn yn amrywio o fyfyrwyr sy'n ymgymryd â lleoliadau dysgu seiliedig ar waith a thraethodau hir i gydweithio ag athrawon prifysgol ar erthyglau cyfnodolion cyhoeddedig.
26	Perchnogion Glannau Afon	Fel y disgrifir yn 4.3.7, mae gan berchnogion glannau afon nifer o ddyletswyddau a chyfrifoldebau am gyrsiau dŵr cyffredin sy'n llifo trwy eu tir. Ynghyd â'r canllawiau a ddisgrifir ym mesur 12, bydd CC yn gweithio gyda pherchnogion glannau afon i sicrhau bod cyrsiau dŵr cyffredin yn cael eu rheoli a'u cynnal a'u cadw'n effeithiol ledled y ddinas.

3.5.2 Camau gweithredu ar gyfer Cyngor Caerdydd

Mae Cyngor Caerdydd wedi defnyddio dull sy'n seiliedig ar ddalgylch o fynd i'r afael â mesurau'r Cynllun drafft. Mae'r mesurau wedi'u canoli o gwmpas y tair prif afon sy'n llifo trwy'r ddinas, sef Elái, Taf a Rhymni. Mae camau gweithredu hefyd wedi'u cynnwys sy'n canolbwyntio ar Ynys Echni a chamau gweithredu ledled y ddinas. Mae cyfanswm o bum cynllun gweithredu llifogydd sy'n cyd-fynd â'r Cynllun drafft ar gyfer y cyfnod 2024 – 2034 fel a ganlyn:

- Ledled y Ddinas
- Ynys Echni
- Afon Elái
- Afon Taf
- Afon Rhymni

Mae'r camau gweithredu sy'n gysylltiedig â phob un o'r cynlluniau hyn wedi'u cysylltu gan CC â Mesurau'r Cynllun drafft; cyflwynir y cysylltiadau hyn yn **Tabl 9**.

Tabl 9 Crynodeb o Gamau Gweithredu'r Cynllun drafft

Cyfeirnod	Cam gweithredu	Cysylltiadau â Mesurau'r SRhPLIL
CDFA1	Gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd CC. Cyngori ar gamau lliniaru, gweithredu ac adfer cyn, yn ystod ac ar ôl llifogydd.	13,14,17,20,21
CDFA2	Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15.	1,2,3,4,5,6
CDFA3	Cynnal a diweddarau cronfa ddata asedau perygl llifogydd fel sy'n ofynnol o dan Adran 21 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010.	8
CDFA4	Cyflenwi data asedau perygl llifogydd i randdeiliaid sydd â diddordeb ac ARhRau eraill.	19,22
CDFA5	Adolygu a chynnal cynllun ymateb i argyfwng llifogydd CC gydag Uned Gwydnwch y cyngor.	1,6,13,14,17,18,20,21,22
CDFA6	Cynorthwyo CNC lle y bo angen i liniaru perygl llifogydd o ffynonellau Prif Afonydd, h.y., Afon Elái, Afon Rhymni ac Afon Taf.	1,19,22
CDFA7	Cynorthwyo cymunedau lleol i ddatblygu grwpiau risg llifogydd lleol ar lefel gymunedol.	19,20,21
CDFA8	Darparu cyfleusterau addysg gyda chyflwyniadau ac adnoddau ynghylch llifogydd a newid hinsawdd i fwydo i'r cwricwlwm newydd.	1,17,20,21,22,24,25

Cyfeirnod	Cam gweithredu	Cysylltiadau â Mesurau'r SRhPLIL
CDFA9	Gweithio gyda Dŵr Cymru Welsh Water (DCWW) i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymeradwyaethau'r CCDC.	3,9,19,22,23
CDFA10	Sicrhau bod unrhyw arfer gorau yn cael ei gynnwys yn unrhyw adroddiadau ymchwiliad llifogydd Adran 19.	13,14
CDFA11	Cynnal telemetreg CC i gasglu gwybodaeth am lawiadau a lefelau dŵr amser real.	14,16
CDFA12	Gwella a chynnal piblinell cynllun lliniaru llifogydd cyfalaf hirdymor sy'n glynu at Ganllawiau Achos Busnes Llywodraeth Cymru.	15,22
CDFA13	Diweddarau Polisi Ceuffosydd CC	6,7,9,16,26
CDFA14	Diweddarau Polisi Bagiau Tywod CC	6
CDFA15	Datblygu a chynnal canllawiau cyrsiau dŵr cyffredin	6,12,26
CDFA16	Cynorthwyo â datblygiad a chynnal Cynllun Seilwaith Gwyrdd (CSG) CC	2
CDFA17	Adolygu'r strategaeth Perygl Llifogydd a fabwysiadwyd a chynlluniau gweithredu cysylltiedig bob 2 flynedd	4,6
CDFA18	Cynorthwyo Awdurdod Cynllunio CC i ddatblygu'r ACLIS a'r CDLI newydd	2,5,6,10
CDFA19	Cynnal Cynllun Rheoli Traethlin CC	4,6
CDFA20	Sicrhau y glynir wrth y polisi traethlin mabwysiedig o "gynnal y llinell"	4,6
CDFA21	Datblygu polisi / proses / dealltwriaeth o berygl llifogydd gydag ARhRau cyfagos	20,22
Ely1	Gweithio gyda thrigolion Wroughton Place i ddatblygu grŵp perygl llifogydd lleol	20,21
Ely2	Gweithio gyda Chyngor Cymunedol Sain Ffagan i ddatblygu grŵp perygl llifogydd lleol	20,21
Rhy1	Adeiladu Amddiffynfeydd Arfordirol ar Aber Afon Rhymni	1,15
Rhy2	Sgyrsiau Newid Hinsawdd a Pherygl Llifogydd mewn Ysgolion	1,20,21,22
Rhy3	ABLI Tredelerch Wyrddach	1,15,19
Rhy4	Adeiladu Tredelerch Wyrddach	1,15,19
Taf1	Cymryd rhan mewn Uwchgynllun Dalgylch Afon Taf ochr yn ochr â CNC ac ARhRau eraill	1,20,21,22
Taf2	Achos Busnes Llawn / Dyluniad Manwl Yr Eglwys Newydd Wyrddach	1,15,19
Taf3	Adeiladu'r Eglwys Newydd Wyrddach	1,15,19
Taf4	ACB Radyr Court Road	1,15,19
Taf5	Adeiladu Radyr Court Road	1,15
Taf 6	ABA Nant Y Wedal	1,15,19
Taf 7	ABLI Nant Y Wedal	1,15,19
Taf 8	Adeiladu Nant y Wedal	1,15
FLH1	Cynnal arolwg Asedau T98 ar gyfer yr arfordir cyfan fel sy'n ofynnol yn ôl y Cynllun Rheoli Traethlin	8,22

Cyfeirnod	Cam gweithredu	Cysylltiadau â Mesurau'r SRhPLIL
Nodiadau:	Dim camau gweithredu yn gysylltiedig â mesur 11. Mae CC yn bwriadu cynnwys cam(au) gweithredu sy'n ymwneud â'r mesur hwn yn yr adolygiad dwy flynedd o'r SRhPLIL.	

3.5.3 Cyfiawnhad dros hepgor

Mae dewis amgen o 'Wneud Dim Byd' wedi cael ei ystyried wrth geisio penderfynu a fyddai'r camau gweithredu yn digwydd pe na bai'r Cynllun drafft yn mynd rhagddo. Byddai camau gweithredu'r Cynllun drafft ar y rhestr fer ganlynol yn cyflawni eu canlyniadau amgylcheddol p'un a oeddent wedi'u cynnwys yn y Cynllun drafft ai peidio ac na fyddai cynnwys y mesurau hyn yn cyfrannu at amcanion yr AAS. Mae Tabl 10 yn canolbwyntio ar y prosiectau hynny sy'n gynlluniau neu'n ganllawiau presennol, lle mae cyfraniad CC wedi'i gyfyngu i'w cyfrifoldebau statudol neu gynrychiolaeth o'r data presennol.

Tabl 10 Cyfiawnhad dros Hepgor Mesurau / Camau Gweithredu'r SRhPLIL Ddrafft (cynlluniau neu ganllawiau presennol)

Cyfeirnod	Disgrifiad o'r cam gweithredu	Cyfiawnhad dros hepgor
CDFA15	Datblygu a chynnal canllawiau cyrsiau dŵr cyffredin	Ni fydd datblygu dogfennau cyfarwyddyd yn arwain at ddatblygiad nac unrhyw newid arall. Deallir y bydd y cam gweithredu hwn yn cynorthwyo defnyddwyr i lywio gofynion.
CDFA17	Adolygu'r strategaeth Perygl Llifogydd a fabwysiadwyd a chynlluniau gweithredu cysylltiedig bob 2 flynedd	Ni all adolygu'r cynllun mabwysiedig bob dwy flynedd arwain at ddatblygiad neu newid arall y tu hwnt i'r rheini a aseswyd dan gamau gweithredu eraill. Fodd bynnag, mae'r cam gweithredu hwn wedi ei ystyried mewn perthynas â monitro amserlenni ar gyfer y SRhPLIL a'r Cynllun Gweithredu.
CDFA18	Cynorthwyo Awdurdod Cynllunio CC i ddatblygu'r ACLIS a'r CDLI newydd	Mae'r Asesiad Canlyniadau Llifogydd Strategol (ACLIS) yn darparu tystiolaeth ar gyfer cynlluniau eraill, ac yn eu hysbysu, yn enwedig y cynllun lleol, nad yw'n cael ei gynnig gan y cynllun ac felly heb ei asesu yn yr Adroddiad Amgylcheddol hwn. Er bod gan ddatblygiad y CDLI newydd y potensial i arwain at effeithiau amgylcheddol sylweddol, bydd y CDLI yn destun proses AAS ar wahân. Bydd perygl llifogydd Caerdydd yn bwydo i mewn i waith fel ymgynghorai.
CDFA19	Cynnal Cynllun Rheoli Traethlin CC	Mae'r Cynllun Rheoli Traethlin (CRhT) yn ddogfen bresennol sydd wedi bod yn destun proses AAS ar wahân. Felly, mae diweddariadau i'r cynllun yn cael eu sgrinio allan o effeithiau sylweddol tebygol yn unig. Yn dibynnu ar newidiadau sydd wedi digwydd ers y CRhT, efallai y bydd yr AAS presennol yn dal i fod yn berthnasol, wrth ddatblygu cwpas asesiad amgylcheddol ac wrth nodi amcanion yr AAS a byddai'n cael ei adolygu. Os cynigir newidiadau sylweddol, yna bydd y CRhT yn cael ei gefnogi gan AAS diweddaredig.
CDFA20	Sicrhau y glynir wrth y polisi traethlin mabwysiedig o "gynnal y llinell"	Mae'r cam gweithredu hwn yn gofyn am gadw at elfen o'r CRhT nad yw'n cael ei gynnig gan y cynllun, ac felly mae'n cael ei sgrinio allan o effeithiau sylweddol tebygol yn unig.
FLH1	Cynnal arolwg Asedau T98 ar gyfer yr arfordir cyfan fel sy'n ofynnol yn ôl y Cynllun Rheoli Traethlin	Arolwg gweledol anymwithiol o'r arfordir yw arolwg asedau T98 fel sy'n ofynnol gan y CRhT, sydd wedi'i asesu gan ARhC ar wahân ar lefel cynllun. Mae potensial i'r arolwg nodi gwaith sydd ei angen i gynnal a chadw'r arfordir, a allai fod â goblygiadau ar gyfer safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren, fodd bynnag, byddai hyn yn cael ei ystyried yn dilyn canlyniadau'r arolwg.

Mae nifer o gamau gweithredu ar lefel prosiect wedi'u cynnwys yn y strategaeth a'r cynllun gweithredu rheoli perygl llifogydd lleol, mae'r rhain wedi'u cynnwys yn Tabl 11. Bydd y camau gweithredu hyn yn rhan hanfodol o gyfrannu'n gadarnhaol at ganlyniadau'r AAS, fodd bynnag, gan y gellir ystyried y camau gweithredu yn

ddatblygiad AEA ar lefel prosiect, maent wedi bod, neu efallai y byddant, yn ddarostyngedig i'w proses AEA eu hunain. Bydd effeithiau sylweddol tebygol y prosiectau hyn yn cael eu hystyried yn fanwl ar lefel y prosiect, ac mae'r prosiectau hyn bellach yn cael eu datblygu'n briodol nad yw bellach yn briodol eu hystyried yn yr AAS. Gan fod y camau gweithredu hyn wedi'u cynnwys yn y Cynllun, sonnir amdanynt yn Tabl 11 lle dylai'r AAS adolygu cydweddoldeb y prosiectau hyn, fel rhan o rôl CC, fel yr ymgynghorai statudol ar gyfer ceisiadau cynllunio.

Tabl 11 Cyfiawnhad dros Hepgor Mesurau / Camau Gweithredu'r SRhPLIL Ddrafft (camau gweithredu ar lefel y prosiect)

Cyfeirnod	Disgrifiad o'r cam gweithredu	Cyfiawnhad dros beidio â'i gwmpasu
Rhy1	Adeiladu Amddiffynfeydd Arfordirol ar Aber Afon Rhymni	Mae'r gwaith o adeiladu amddiffynfeydd arfordirol ar Aber Afon Rhymni wedi bod yn destun AEA ar wahân. Nid yw'r gwaith hwn yn cael ei gynnig gan y cynllun ac felly maent yn cael eu hepgor o'r AAS.
Rhy3	ABLI Tredelerch Wyrddach	Mae achos busnes amlinellol, ac achos busnes llawn wedi'u cwblhau mewn perthynas â phrosiect Tredelerch Wyrddach. Roedd yr adroddiadau hyn yn rhoi manylion am y dyluniad manwl arfaethedig ar gyfer dalgylch Tredelerch Wyrddach sy'n faestref breswyl aeddfed o fewn dalgylch Afon Rhymni, tua 1.15 km i'r gogledd o AGA Aber Afon Hafren, Ramsar ac ACA. Mae'r cynigion yn cynnwys mesurau i liniaru llifogydd dŵr wyneb o fewn ardal yr astudiaeth, gan gynnwys creu gwlyptir yn y caeau chwarae; lledaenu nant y gogledd; adeiladu pantiau a phyllau; rhwydwaith bibell ddŵr wyneb newydd; a'r gerddi glaw. Byddai llawer o'r nodweddion hyn yn ymgorffori plannu amrywiol i ddarparu gwelliant ecolegol. Nod y mesurau yw rheoli llif dŵr brig o fewn y dalgylch, sy'n gysylltiedig yn hydrolegol â rhan lanw Afon Rhymni, sy'n llifo i mewn i safleoedd Ewropeaidd Aber Afon Hafren. Cynhaliwyd gweithdrefn sgrinio AEA a lluniwyd Datganiad Amgylcheddol, a chanfuwyd na fyddai unrhyw effeithiau amgylcheddol gweddilliol sylweddol o ganlyniad i geomorffoleg a phrosesau arfordirol, yr amgylchedd hanesyddol neu gadwraeth bioamrywiaeth a natur. Fodd bynnag, byddai effeithiau sylweddol ar y dirwedd yn gysylltiedig â'r gwaith adeiladu. Byddai canllawiau arfer gorau ar safleoedd adeiladu yn cael eu rhoi ar waith fel rhan o Gynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu (CRhAA) neu debyg, gan gynnwys mesurau atal llygredd a rheoli rhywogaethau goresgynnol, a fyddai'n osgoi effeithiau ar Afon Rhymni, ac i lawr yr afon o fewn safleoedd Ewropeaidd Aber Afon Hafren, sy'n ymwneud â llygredd a rhyddhau rhywogaethau goresgynnol. Byddai'r gwaith arfaethedig yn arwain at newidiadau hydrolegol o fewn dalgylch Afon Rhymni, gan ddarparu lle i'r cyrsiau dŵr ymdopi â llifoedd dŵr brig, a allai newid llif i Aber Afon Hafren. Fodd bynnag, ni fyddai'r newidiadau hyn yn arwyddocaol yng nghyd-destun ehangach safleoedd Ewropeaidd Aber Afon Hafren. Byddai'r cam gweithredu hwn yn cyflawni eu canlyniadau p'un a oeddent wedi eu cynnwys yn y SRhPLIL ai peidio, ac felly ni fyddent yn cryfhau'r cydweddoldeb ag amcanion yr AAS a nodwyd eisoes.
Rhy4	Adeiladu Tredelerch Wyrddach	
Taf2	Achos Busnes Llawn Yr Eglwys Newydd Wyrddach	Gan gyfeirio at Adroddiad Sgrinio Asesiad o'r Effaith Amgylcheddol (AEA) a'r Achos Busnes Amlinellol (ABA), mae'r cynllun yn cynnwys rhoi mesurau amrywiol ar waith yn yr Eglwys Newydd, tua 6.74km i'r gogledd-orllewin o safleoedd Ewropeaidd Aber Afon Hafren, er mwyn lleihau'r perygl o lifogydd i lawr yr afon ar hyd Nant yr Eglwys Newydd. Mae ardal yr astudiaeth wedi'i chysylltu'n hydrolegol trwy Nant yr Eglwys Newydd, sy'n llifo i Afon Taf. Fel yr amlinellwyd uchod, mewn perthynas â'r gwaith arfaethedig Tredelerch Wyrddach, ac fel yr aseswyd yn Adroddiad Sgrinio'r AEA, byddai canllawiau arfer gorau ar safleoedd adeiladu yn cael eu rhoi ar waith fel rhan o CRhAA neu debyg. Bydd y gwaith arfaethedig yn arwain at newidiadau hydrolegol o fewn dalgylch Afon Taf, a allai newid llif i Aber Afon Hafren er y byddai'r newidiadau hyn yn anarwyddocaol yng nghyd-destun ehangach safleoedd Ewropeaidd Aber Afon Hafren.
Taf3	Adeiladu'r Eglwys Newydd Wyrddach	

Cyfeirnod	Disgrifiad o'r cam gweithredu	Cyfiawnhad dros beidio â'i gwmpasu
		Daeth Adroddiad Sgrinio yr AEA i'r casgliad nad yw'r prosiect yn debygol o arwain at effeithiau negyddol sylweddol ar yr amgylchedd, wrth i effeithiau buddiol gael eu rhagweld, ar yr amod bod y prosiect Yr Eglwys Newydd Wyrddach yn cael ei ddatblygu yn unol â'r cynllun a ddefnyddiwyd i asesu'r sgrinio AEA, yna byddai'r amcanion a gedwir gan y SRhPLIL yn cryfhau'r cydweddoldeb â'r amcanion yr AAS a nodwyd eisoes.
Taf4	ACB Radyr Court Road	Mae Radyr Court Road yn cynnwys atgyweiriadau i amddiffynfeydd llifogydd sy'n methu i atal llifogydd ar hyd Afon Taf, a allai fod â goblygiadau ar gyfer safleoedd Ewropeaidd Aber Afon Hafren. Mae Afon Taf yn llifo i mewn i Aber Afon Hafren ac mae wedi'i chysylltu'n hydrolegol â safleoedd Ewropeaidd Aber Afon Hafren.
Taf5	Adeiladu Radyr Court Road	Lleolir y gwaith arfaethedig tua 7.29 km i'r gogledd-orllewin o'r safleoedd hyn. Nid oes manylion wedi'u cyhoeddi ar gyfer y gweithiau hyn y tu hwnt i gynllun safle. Mae'r rhain i'w datblygu ar ôl paratoi'r ACB. Fodd bynnag, deallir bod y basgedi caergewyll ar hyd yr afon yn methu, sy'n golygu ei bod yn debygol y bydd angen gwaith o fewn ac ar hyd glannau'r afon, gan gynnwys (cyfathrebu personol, Cyngor Dinas Caerdydd). Er gwaethaf goblygiadau posib adeiladu Radyr Court Road ar safleoedd Ewropeaidd Aber Afon Hafren, nid yw'n briodol asesu effeithiau'r prosiect unigol hwn o fewn yr AAS ar hyn o bryd. Ni ddisgwylir i'r SRhPLIL arwain at unrhyw effeithiau amgylcheddol niweidiol sylweddol. Bydd y prosiectau a restrir yn Error! Reference source not found. y SRhPLIL yn cael eu cyflawni trwy ddulliau eraill, a fydd yn ddarostyngedig i'w prosesau asesu amgylcheddol eu hunain.
Taf6	ABA Nant Y Wedal	Byddai adeiladu prosiect Nant y Wedal, fel y nodir yn yr Achos Busnes Amlinellol (ABA) a'r Achos Busnes Llawn, yn arwain at leihau'r perygl o lifogydd o'r cwrs dŵr fel yr aseswyd dan gamau gweithredu Taf8.
Taf7	ABLI Nant Y Wedal	Mae'r ardal astudio wedi'i lleoli o fewn ardal drefol yng Nghaerdydd tua 4.20km i'r gogledd-orllewin o safleoedd Ewropeaidd Aber Afon Hafren. Nid oes gwerthusiad o opsiynau wedi'i gynnal eto, ac nid oes manylion wedi'u cyhoeddi ynghylch y gwaith arfaethedig. Mae CC wedi dweud y byddai'r datblygiad yn golygu creu gerddi glaw a phantiau i dynnu dŵr o geuffos (cyfathrebu personol).
Taf 8	Adeiladu Nant y Wedal	Er gwaethaf goblygiadau posib prosiect Nant y Wedal ar safleoedd Ewropeaidd Aber Afon Hafren, nid yw'n briodol asesu effeithiau'r prosiect unigol hwn o fewn yr AAS ar hyn o bryd. Nid yw lefel y manylion sydd ar gael ar hyn o bryd yn ddigonol i wneud penderfyniadau gwybodus yn erbyn amcanion yr AAS. Yn ogystal, mae cyfle'r AAS i newid amcanion y prosiect yn gyfyngedig. Dim ond unwaith y bydd rhagor o wybodaeth gynhwysfawr ar gael y gellir gwneud asesiadau a phenderfyniadau manwl, yn dilyn paratoi'r Achos Busnes Amlinellol (ABA) a'r Achos Busnes Llawn.

O ganlyniad i hepgor y camau gweithredu a nodir yn Tabl 10 a Tabl 11 mae nifer o fesurau'r Cynllun drafft wedi'u hepgor o asesiad yr AAS, gan nad oes ganddynt unrhyw gamau gweithredu sydd wedi'u cynnwys. Mae mesurau canlynol y cynllun drafft wedi cael eu hepgor:

- Mesur 7: Adolygu a Diweddaru'r Polisi Ceuffosydd;
- Mesur 10: Helpu i Ddatblygu'r ACLIS;
- Mesur 11: Canllawiau SDCau;
- Mesur 12: Canllawiau Cyrsiau Dŵr Cyffredin;
- Mesur 15: Datblygu'r Cynllun Lliniaru Llifogydd; a
- Mesur 26: Perchnogion Glannau'r Afon.

3.6 Crynodeb o'r Asesiad o'r Cynllun Drafft

Mae'r mesurau (a'r camau gweithredu cysylltiedig) i gyflawni amcanion strategaeth sydd wedi'u hasesu wedi'u rhestru yn Tabl 12, Tabl 13 a Tabl 14 a darperir canlyniadau'r asesiad yn yr un Tablau. Mae Adran 3.4 yn darparu'r fethodoleg a ddefnyddir yn yr asesiad hwn.

3.6.1 Mesurau Datblygu, Adfywio a Pholisi

Tabl 12 Mesurau Datblygu, Adfywio a Pholisi

Cyf	Cam gweithredu	1. Diogelu a gwella safleoedd dynodedig a rhywogaethau/cynefinoedd â blaenoriaeth	2. Gwella mynediad i fannau gwyrdd a glas naturiol, a'u gwella.	3. Cyfrannu at adfer bioamrywiaeth drwy ddarparu manëision net ar gyfer bioamrywiaeth.	4. Cefnogi targedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol.	5. Darparu ar gyfer rhagfynegiadau newid hinsawdd yn y dyfodol.	6. Diogelu a gwella'r angylchedd hanesyddol	7. Diogelu a gwella adnoddau dŵr daear dŵr wyneb.	8. Diogelu seilwaith rhag difrod a achosir gan lifogydd	9. Cadw a gwella'r dirwedd	10. Gwella techyd pridd	11. Cefnogi arferion amaethyddol cynaliadwy i leihau perygl llifogydd.	12. Cysylltu â byd natur	13. Targedu mesurau i gefnogi'r rheini sy'n agored i niwed ac yn wynebu'r perygl mwyaf o lifogydd.	14. Cyfrannu at lai o anghydraddoldebau	15. Lleihau'r perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb.	16. Gwella rheoli adnoddau dŵr	17. Gwella techyd cyrff dŵr	18. Cyfrannu at gynyddu cyfranogiad cymunedol.	Ystyriaethau, Argymhellion a Monitro
Mesur 1: Sicrhau bod rhagamcanion newid hinsawdd yn cael eu cynnwys ym mhob agwedd ar ddatblygu a rheoli perygl llifogydd.																				
CDEA2	Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT15.	0	+	+	0	++	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+	+	0	Ystyriaethau Mae canllawiau NCT 15 yn annog integreiddio dyluniad gwydn fel Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau) a gwelliannau i ansawdd dŵr, gostyngiad yn y perygl o lifogydd a pheryglon cysylltiedig, creu cynefinoedd newydd, ac yn cefnogi systemau dyfrol iachach. Bydd y cam gweithredu hefyd yn gwella gwydnwch ecosystemau trwy annog rhanddeiliaid i ystyried rhagfynegiadau newid hinsawdd a lliniaru yn erbyn effeithiau tywydd eithafol. Bydd canllawiau NCT 15 yn annog datblygiadau i ymgorffori dyluniad gwydn, lleihau effeithiau llifogydd eithafol ar gymunedau, busnesau ac asedau treftadaeth. At ei gilydd, bydd rheoli dŵr wyneb yn effeithiol yn hyrwyddo dylunio gwydn o ran yr hinsawdd, yn enwedig yn erbyn sychder a llifogydd, trwy greu a gwella mannau gwyrdd a glas.
		0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Disgwylir i gynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaredig ystyried amcanestyniadau newid hinsawdd i sicrhau bod digon o baratoi ar gyfer digwyddiadau tywydd eithafol mwy difrifol ac aml, trwy ddefnyddio strategaethau diweddaredig, cydlynu gwell, a mesurau ataliol. Yn gyffredinol, byddai gwelliannau i'r cynllun argyfwng llifogydd yn ystyried amcanestyniadau newid hinsawdd y disgwylir i'r cynllun diweddaredig leihau effaith llifogydd yng Nghaerdydd. Argymhellion a Monitro Byddai angen monitro effeithiolrwydd y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaredig hwn, ynghyd ag effeithiolrwydd y diwygiadau yn ystod digwyddiadau yn y dyfodol, yn enwedig mewn perthynas â'r effeithiau ar gymunedau sydd mewn perygl neu gymunedau sy'n agored i niwed.
		0	0	+	0	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	Ystyriaethau Er mwyn cynorthwyo CNC i liniaru'r perygl o lifogydd o brif ffynonellau afonydd megis Afon Elái, Afon Rhymni, ac Afon Taf, mae CC yn cefnogi nifer o gynlluniau seilwaith ar hyn o bryd, ac yn cynnig parhau i weithredu dulliau i helpu i atal llifogydd. Byddai gan yr ymyriadau hyn, ar lefel y prosiect, y posibilrwydd o gael effeithiau niweidiol neu fuddiol ar fioamrywiaeth. Mae rheoli dŵr wyneb yn effeithiol yn allweddol i wella gwydnwch ecosystemau ac addasu i newid hinsawdd a thrwy gefnogi CNC, gall Caerdydd weithredu camau lliniaru lleol, gwella gwydnwch hinsawdd cymunedol a lleihau effeithiau llifogydd eithafol gan brif afonydd trwy annog bod amcanestyniadau newid hinsawdd yn cael eu hystyried. Argymhellion a Monitro Er nad yw dyheadau SDCau o fewn y cynllun hwn yn cael eu manylu ar hyn o bryd, maent yn cynnig potensial ar gyfer cymryd tir posib a rhyddhau tir o ganlyniad i'w gweithredu. Efallai y bydd angen gwella gorlifdiroedd a systemau hydroddaearegol hefyd i liniaru prif beryglon llifogydd afonydd. O ystyried effeithiau andwyol posib y cam gweithredu hwn ar fioamrywiaeth, dylid monitro'r asesiadau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â'r cynlluniau hyn, ynghyd ag unrhyw brosiectau newydd, ar gyfer eu heffeithiau unigol a chronnol.
CDEA8	Darparu cyfleusterau addysg gyda chyflwyniadau ac adnoddau ynghylch llifogydd a newid hinsawdd i fwydo i'r cwricwlwm newydd.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	Ystyriaethau Bydd newidiadau i'r cwricwlwm addysg yn cynyddu ymwybyddiaeth o berygl llifogydd ymysg cymunedau sydd mewn perygl neu sy'n agored i niwed yn yr hirdymor, wrth i ddarparu cyfleusterau addysg greu cyfleoedd i gyfranogiad cymunedol. Er nad yw'r manylion ar gael ar hyn o bryd, mae cyfle i gynyddu dealltwriaeth o amcanestyniadau newid hinsawdd yn y gymuned, fodd bynnag, gan fod y dyhead hwn yn canolbwyntio ar blant oed ysgol ar draws y fwrdeistref, byddai'r effeithiau yn rhai tymor canolig i hirdymor. Mae un cam gweithredu, sydd wedi'i gynnwys o fewn y cynllun, yn cyflwyno sgysiaau ysgol ar lefel leol. Dylai'r Cynllun fonitro sut mae hyn yn ehangu y tu hwnt i'r ddwy ysgol sy'n cael eu hystyried ar hyn o bryd.

Cyf		Cam gweithredu																	
Rhy2	Sgysiau Newid Hinsawdd a Pherygl Llifogydd mewn Ysgolion	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+
		1. Diogelu a gwella safleoedd dynodedig a rhywogaethau/cynefinoedd â blaenoriaeth 2. Gwella mynediad i fannau gwyrdd a glas naturiol, a’ u gwella. 3. Cyfrannu at adfer bioamrywiaeth drwy ddarparu manteision net ar gyfer bioamrywiaeth. 4. Cefnogi targedau lleihau allyriadau nwyon iŷ gwydr cenedlaethol. 5. Darparu ar gyfer rhagfynegiadau newid hinsawdd yn y dyfodol. 6. Diogelu a gwella’ r amgylchedd hanesyddol 7. Diogelu a gwella adnoddau dŵr daear dŵr wyneb. 8. Diogelu seilwaith rhag difrod a achosi'r gan lifogydd 9. Cadw a gwella'r dirwedd 10. Gwella iechyd pridd 11. Cefnogi arferion amaethyddol cynaliadwy i leihau perygl llifogydd. 12. Cysylltu â byd natur 13. Targedu mesurau i gefnogi'r rheini sy'n agored i niwed ac yn wynebu'r perygl mwyaf o lifogydd. 14. Cyfrannu at lai o anghydraddoldebau 15. Lleihau'r perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb. 16. Gwella rheoli adnoddau dŵr 17. Gwella iechyd cyrff dŵr 18. Cyfrannu at gynyddu cyfranogiad cymunedol.																	
		Ystyriaethau																	
		Mae'r cam gweithredu hwn yn canolbwyntio ar Dredelerch/o gwmpas Afon Rhymni lle mae llawer o'r tir wedi'i gategoreiddio ar hyn o bryd fel rhai sydd mewn perygl isel i uchel o lifogydd o afonydd. Gallai darparu trafodaethau newid hinsawdd a risg llifogydd mewn un ysgol uwchradd ac un ysgol gynradd yn ardal Tredelerch, gynyddu ymwybyddiaeth o berygl llifogydd a rhagamcanion cysylltiedig ar gyfer newid hinsawdd yn y gymuned.																	
Mesur 2: Ymgynghorai i'r Awdurdod Cynllunio a Rheolaeth Adeiladu																			
CDEA2	Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15.	0	+	+	0	++	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+	+	0
		Ystyriaethau																	
		Mae canllawiau NCT 15 yn annog integreiddio dyluniad gwydn fel Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau) a gwelliannau i ansawdd dŵr, gostyngiad yn y perygl o lifogydd a pheryglon cysylltiedig, creu cynefinoedd newydd, ac yn cefnogi systemau dyfrol iachach. Bydd ymatebion ymgynghorai llifogydd CC yn anelu at wella gwydnwch ecosystemau trwy annog datblygiadau i ymgorffori dyluniad gwydn, lleihau effeithiau llifogydd eithafol ar gymunedau, busnesau ac asedau treftadaeth yn unol â chanllawiau NCT 15. At ei gilydd, bydd rheoli dŵr wyneb yn effeithiol yn cryfhau ymatebion ymgynghorai tŷ llifogydd CC, gan sicrhau yn arbennig bod y cyngor a roddir i'r tŷ cynllunio a rheolaeth adeiladu, yn sicrhau bod datblygwyr yn diogelu rhag sychder a llifogydd cynyddol.																	
CDEA16	Cynorthwyo i ddatblygu a chymnal Cynllun Seilwaith Gwyrdd Cyngor Caerdydd	++	+	+	+	+	+/-	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+/-	+/-	+/-
		Ystyriaethau																	
		Bydd mewnbwn gan y tŷ rheoli perygl llifogydd yn sicrhau bod perygl llifogydd yn cael ei ystyried wrth ddatblygu'r Cynllun Seilwaith Gwyrdd (CSG). Disgwylir i'r CSG gefnogi'r timau Cynllunio a Rheolaeth Adeiladu yn eu cyngor a'u penderfyniadau mewn perthynas â datblygiadau newydd sy'n cyfrannu at reoli perygl llifogydd mewn ffordd fwy gwydn ac addasol. Dylai'r CSG hefyd fynd i'r afael â lleihau carbon, iechyd pridd, a rheoli tir amaethyddol adfywiol, amddiffyn seilwaith lliniaru perygl llifogydd, pwysau ar waith trin dŵr, a llifogydd mewn cymunedau sy'n agored i niwed, wrth wella mynediad cyhoeddus i fannau gwyrdd a meithrin ymdeimlad o berchnogaeth. Argymhellion a Monitro																	
		Gan nad yw'r mesurau'n hysbys ar hyn o bryd, argymhellir monitro i fesur arwyddocaâd unrhyw newidiadau o CSG 2019 a sicrhau bod hygrychedd, cynhwysiant a chyfranogiad cymunedol yn cael eu hystyried yn ystod y broses gynllunio.																	
Mesur 3: Corff Cymeradwyo SDCau (CCDC)																			
CDEA2	Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15.	0	+	+	0	++	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+	+	0
		Ystyriaethau																	
		Mae canllawiau NCT 15 yn annog integreiddio dyluniad gwydn fel Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau) a gwelliannau i ansawdd dŵr, gostyngiad yn y perygl o lifogydd a pheryglon cysylltiedig, creu cynefinoedd newydd, ac yn cefnogi systemau dyfrol iachach. Nod y cam gweithredu hwn yw gwella polisi rheoli dŵr wyneb, yn unol ag arfer gorau NCT 15, drwy annog datblygiadau i ymgorffori dyluniad gwydn, lleihau effeithiau llifogydd eithafol ar gymunedau, busnesau ac asedau treftadaeth.																	
CDEA9	Gweithio gyda Dŵr Cymru i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymeradwyaethau’ r CCDC.	0	+	+	0	++	+	+	+	0	0	0	+	+	+	+	0	+	0
		Ystyriaethau																	
		Mae'r cam gweithredu hwn yn annog CC i weithio gyda DCWW i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymeradwyaethau'r CCDC a gweithredu Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau). Byddai dargyfeirio dŵr wyneb i ffwrdd o garthffosydd cyhoeddus i SDCau yn lleihau'r perygl o lifogydd o garthffosydd yn gorllo, yn enwedig yn ystod glaw trwm, gan leihau'r tebygolrwydd o ollwng carthion heb ei drin i gyrff dŵr ac ymestyn hyd oes seilwaith carthffosydd. Argymhellion a Monitro																	
		Dylid monitro'r cam gweithredu hwn i fesur gwell ansawdd dŵr, a bydd creu mannau gwyrdd trwy SDCau yn gwella gwydnwch cymunedol ac yn lleihau effeithiau ar fusnesau a seilwaith, a gall ddarparu buddion bioamrywiaeth.																	
Mesur 4: Strategaeth Perygl Llifogydd leol																			

Cyf		Cam gweithredu																	
CDA2	Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15.	0	+	+	0	++	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+	0	
Mesur 5: Strategaeth Dŵr Wyneb																			
CDA2	Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15.	0	+	+	0	++	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+	0	
Mesur 6: Sicrhau cydymffurfiaeth â pholisïau strategol																			
CDA2	Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15.	0	+	+	0	++	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+	0	
Mesur 6: Sicrhau cydymffurfiaeth â pholisïau strategol																			
CDA2	Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15.	0	+	+	0	++	+	+	+	0	+	+	+	+	+	+	+	0	
CDA5	Adolygu a chymal cynllun ymateb i argyfwng llifogydd Cyngor Caerdydd gydag Uned Gwydnwch y Cyngor	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	
Mesur 7: Polisi Adolygu a Diweddaru Ceuffydd																			
Ni chynhaliwyd unrhyw asesiad gan bod y camau gweithredu cysylltiedig wedi'u hepgor.																			
Mesur 8: Cofrestr o Asedau Perygl Llifogydd																			
CDA3	Cynnal a diweddaru cronfa ddata asedau perygl llifogydd fel sy'n ofynnol o dan Adran 21 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010.	0		0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mesur 9: Dyletswyddau Deddf Draenio Tir 1991																			

Cyf	Cam gweithredu	1. Diogelu a gwella safleoedd dynodedig a rhywogaethau/cynefinoedd a blaenoriaeth	2. Gwella mynediad i fannau gwyrdd a glas naturol, a'u gwella.	3. Cyfrannu at adfer bioamrywiaeth drwy ddarparu manteision net ar gyfer bioamrywiaeth.	4. Cefnogi targedau lleihau allyriadau nwyon ty gwydr cenedlaethol.	5. Darparu ar gyfer rhaglynegadau newid hinsawdd yn y dyfodol.	6. Diogelu a gwella'r amgylchedd hanesyddol	7. Diogelu a gwella adnoddau dŵr daear/dŵr wyneb.	8. Diogelu seilwaith rhag difrod a achosir gan lifogydd	9. Cadw a gwella'r dirwedd	10. Gwella tehyd pridd	11. Cefnogi arferion amaethyddol cynaliadwy i leihau perygl lifogydd.	12. Cysylltu â byd natur	13. Targedu mesurau i gefnogi'r rheini sy'n agored i niwed ac yn wynebu'r perygl mwyaf o lifogydd.	14. Cyfrannu at lai o anghydraddoldebau	15. Lleihau'r perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb.	16. Gwella rheoli adnoddau dŵr	17. Gwella tehyd cyrff dŵr	18. Cyfrannu at gynyddu cyfranogiad cymunedol.	Ystyriaethau, Argymhellion a Monitro
CDF A9	Gweithio gyda Dŵr Cynru i dynnu dŵr wyneb o systemau carthfosiath cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymeradwyaethau'r CCDC.	0	+ TC/HT	+ TC/HT	0	++ TC/HT	+ HT	+ HT	+ HT	0	0	0	+ HT	+ HT	+ TC/HT	+ TC/HT	0	+ HT	0	Ystyriaethau Mae DDT 1991 yn gosod dyletswyddau statudol ar CC fel yr ALILIA, mae'r rhain yn cynnwys dyletswyddau pwerau trwyddedu a gorfodi. Byddai CC fel yr ALILIA yn gallu gweithio gyda datblygwyr a DCWW i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymeradwyaethau'r CCDC a gweithredu Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau). Byddai dargyfeirio dŵr wyneb i ffwrdd o garthffosydd cyhoeddus i SDCau yn lleihau'r perygl o lifogydd o garthffosydd yn gorlifo, yn enwedig yn ystod glaw trwm, gan leihau'r tebygolrwydd o ollwng carthion heb ei drin i gyrff dŵr ac ymestyn hyd oes seilwaith carthffosydd. Argymhellion a Monitro Dylid monitro'r cam gweithredu hwn i fesur sut mae CC fel yr ALILIA wedi annog cydweithio rhwng DCWW a datblygwyr i wella ansawdd dŵr, a bydd creu mannau gwyrdd trwy SDCau yn gwella gwydnwch cymunedol ac yn lleihau'r effeithiau ar fusnesau a seilwaith, a gall ddarparu buddion bioamrywiaeth.
Mesur 10: Helpu i ddatblygu'r ACLIS																				
Ni chynhaliwyd unrhyw asesiad gan bod y camau gweithredu cysylltiedig wedi'u hepgor.																				
Mesur 11: Canllawiau SDCau																				
Ni chynhaliwyd unrhyw asesiad gan bod y camau gweithredu cysylltiedig wedi'u hepgor.																				
Mesur 12: Canllawiau Caniatâd Cyrsiau Dŵr Cyffredin																				
Ni chynhaliwyd unrhyw asesiad gan bod y camau gweithredu cysylltiedig wedi'u hepgor.																				

Tabl 13 Mesurau Atal, Diogelu ac Ymateb

Cyf	Cam gweithredu	1. Diogelu a gwella safleocdd dyfodedig a rhywogaethau/cynefinoedd â blaenoriaeth	2. Gwella mynediad i famau gwyrdd a glas naturiol, a' u gwella.	3. Cyfrannu at adfer bioamrywiaeth drwy ddarparu manteision net ar gyfer bioamrwiath.	4. Cefnogi targedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol.	5. Darparu ar gyfer rhagfynegiadau newid hinsawdd yn y dyfodol.	6. Diogelu a gwella' r angylchedd hanesyddol	7. Diogelu a gwella adnoddau dŵr deaur/dŵr wyneb.	8. Diogelu seilwaith rhag difrod a achosir gan lifogydd	9. Cadw a gwella'r dirwedd	10. Gwella iechyd pridd	11. Cefnogi arferion amaethyddol cynaliadwy i leihau perygl llifogydd.	12. Cysylltu â byd natur	13. Targedu mesurau i gefnogi'r themt sy'n agored i niwed ac yn wynebu'r nerval mwyaf o lifogydd.	14. Cyfrannu at lai o anghydraddoldebau	15. Lleihau'r perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb.	16. Gwella rheoli adnoddau dŵr	17. Gwella iechyd cyrff dŵr	18. Cyfrannu at gynyddu cyfranogiad cymunedol.	Ystyriaethau, Argymhellion a Monitro	
Mesur 13: Ymateb i Lifogydd																					
CDFA1	Gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd. Cyngori ar ymateb i argyfwng llifogydd gydag Unedgampau lliniaru, gweithredu ac adfer cyn, yn ystod ac ar ôl llifogydd.	0	0	0	0	+	HT	0	0	0	0	0	0	+	BT	0	+	BT	0	0	Ystyriaethau Bydd cynnal gwefan gyfredol gyda'r ymateb i ddigwyddiadau llifogydd yn ystod ac ar ôl y digwyddiad yn sicrhau y gall cymunedau a busnesau gael gafael ar gyngor perthnasol yn haws. Bydd gwella a chynnal a chadw'r dudalen we yn annog arferion da, er y bydd y buddion yn fân ar gyfer datblygiadau bach a mawr oherwydd gofynion statudol. Gallai hyn leihau difrod ar raddfa fach i seilwaith a achosir gan lifogydd. Bydd defnyddwyr yn gallu adolygu'r cyngor diweddaraf ar y dudalen perygl llifogydd, gan gynyddu ymwybyddiaeth o fesurau lliniaru a lleihau perygl llifogydd a difrod i eiddo a seilwaith presennol yn y tymor byr a'r hirdymor.
CDFA5	Adolygu a chynnal cynllun Gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd. Cyngori ar ymateb i argyfwng llifogydd gydag Unedgampau lliniaru, gweithredu ac adfer cyn, Gwydnwch y Cyngor	0	0	0	0	+	BT/TC	0	0	0	0	0	0	+	BT/TC	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Disgwylir i gynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaedig nodi fframwaith i ymchwilio i achosion llifogydd er mwyn sicrhau y gellir dysgu o bob digwyddiad llifogydd drwy ddefnyddio strategaethau diweddaedig, cydlynu gwell, a gwerthuso effeithiolrwydd mesurau ataliol. Argymhellion a Monitro Dylid monitro effeithiolrwydd y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaedig hwn wrth gefnogi'r ymchwiliad i achosion o lifogydd.
CDFA10	Sicrhau bod unrhyw arfer gorau yn cael ei gynnwys yn unthwy ymateb i argyfwng llifogydd gydag Unedgampau lliniaru, gweithredu ac adfer cyn, ymchwilïad llifogydd Adran 19.	0	0	0	0	+	BT	0	0	0	0	0	0	+	BT	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Bydd ymchwiliadau llifogydd Adran 19 yn cyfrannu at ddull mwy gwydn ac addasol o ymdrin â llifogydd a rheoli perygl llifogydd o ganlyniad i fod yn fwy parod a strategaethau lliniaru gwell, a thrwy hynny wella'n gyson gyda'r nod o leihau'r risg o ddifrod neu aflonyddwch a achosir gan lifogydd. Byddai mesurau cynnal a chadw gwell, adnabod a lliniaru risgiau yn arwain at seilwaith diogelu rhag llifogydd mwy gwydn ac effeithiol. Yn ogystal, gall cywirdeb a dibynadwyedd gwell, ynghyd ag argymhellion gwell, dargedu cymunedau sydd mewn perygl ac sy'n agored i niwed i wella'r ymateb i lifogydd yng Nghaerdydd.
Mesur 14: Ymchwilio i Bob Digwyddiad Llifogydd																					
CDFA1	Gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd. Cyngori ar ymateb i argyfwng llifogydd gydag Unedgampau lliniaru, gweithredu ac adfer cyn, yn ystod ac ar ôl llifogydd.	0	0	0	0	+	HT	0	0	0	0	0	0	+	BT	0	+	BT	0	0	Ystyriaethau Bydd cynnal gwefan gyfredol gyda'r ymateb i ddigwyddiadau llifogydd yn ystod ac ar ôl y digwyddiad yn sicrhau y gall cymunedau a busnesau gael gafael ar gyngor perthnasol yn haws. Bydd gwella a chynnal a chadw'r dudalen we yn annog arferion da, er y bydd y buddion yn fân ar gyfer datblygiadau bach a mawr oherwydd gofynion statudol. Gallai hyn leihau difrod ar raddfa fach i seilwaith a achosir gan lifogydd. Bydd defnyddwyr yn gallu adolygu'r cyngor diweddaraf ar y dudalen perygl llifogydd, gan gynyddu ymwybyddiaeth o fesurau lliniaru a lleihau perygl llifogydd a difrod i eiddo a seilwaith presennol yn y tymor byr a'r hirdymor.
CDFA5	Adolygu a chynnal cynllun Gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd. Cyngori ar ymateb i argyfwng llifogydd gydag Unedgampau lliniaru, gweithredu ac adfer cyn, Gwydnwch y Cyngor	0	0	0	0	+	BT/TC	0	0	0	0	0	0	+	BT	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Disgwylir i gynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaedig nodi fframwaith i ymchwilio i achosion llifogydd er mwyn sicrhau y gellir dysgu o bob digwyddiad llifogydd drwy ddefnyddio strategaethau diweddaedig, cydlynu gwell, a gwerthuso effeithiolrwydd mesurau ataliol. Argymhellion a Monitro Dylid monitro effeithiolrwydd y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaedig hwn wrth gefnogi'r ymchwiliad i achosion o lifogydd.
CDFA10	Sicrhau bod unrhyw arfer gorau yn cael ei gynnwys yn unthwy adroddiadau ymchwilïad llifogydd Adran 19.	0	0	0	0	+	BT	0	0	0	0	0	0	+	BT	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Mae ymchwiliadau llifogydd Adran 19 yn un o'r dulliau yr ymchwilir i bob achos o lifogydd. Bydd canfyddiadau'r ymchwiliadau llifogydd yn cyfrannu at ddull mwy gwydn ac addasol o ymdrin â llifogydd a rheoli perygl llifogydd o ganlyniad i fod yn fwy parod a strategaethau lliniaru gwell, a thrwy hynny wella'n gyson gyda'r nod o leihau'r risg o ddifrod neu aflonyddwch a achosir gan lifogydd. Byddai mesurau cynnal a chadw gwell, adnabod a lliniaru risgiau yn arwain at seilwaith diogelu rhag llifogydd mwy gwydn ac effeithiol. Byddai cywirdeb a dibynadwyedd gwell, ynghyd ag argymhellion gwell, yn targedu cymunedau sydd mewn perygl ac sy'n agored i niwed i wella'r ymateb i lifogydd yng Nghaerdydd.

CDFA11	Cynnal telemetreg Cyngor Caerdydd i gasglu gwybodaeth am lawiadau a lefelau dŵr amser real	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+	0	+	0	0	0	0	Ystyriaethau Gall data telemetreg amser real wella'r ymateb i lifogydd a'r cynllunio ar eu cyfer yn sylweddol, gan arwain at seilwaith mwy gwydn a llai o effeithiau llifogydd. Mae'r data hwn yn cefnogi gwelliannau byrdymor a pharhaol mewn dylunio amddiffynfeydd llifogydd a rheoli tir, gan gynnwys seilwaith hanfodol. Nid yw'n hysbys ar hyn o bryd a fyddai'r data telemetreg byw ar gael yn gyhoeddus neu i randdeiliaid dethol. Pe bai ar gael yn eang, gallai gynyddu ymwybyddiaeth o berygl llifogydd ymysg cymunedau sy'n agored i niwed, gan liniaru effeithiau llifogydd ymhellach. Argymhellion a Monitro Argymhellir rhagor o fodelu i lywio dyluniad a gweithrediad seilwaith diogelu rhag llifogydd, fel ei fod yn fwy gwydn. Mae'r defnydd cyffredinol o ddata amser real yn hanfodol ar gyfer ymchwilio ac ymateb i ddigwyddiadau llifogydd.	
Mesur 15: Datblygu'r Cynllun Lliniaru Llifogydd																				
Ni chynhaliwyd unrhyw asesiad gan bod y camau gweithredu cysylltiedig wedi'u hepgor.																				
Mesur 16: Cynnal a Chadw Ceuffosydd Hanfodol a Thelemetreg																				
CDFA11	Cynnal telemetreg Cyngor Caerdydd i gasglu gwybodaeth am lawiadau a lefelau dŵr amser real	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+	0	+	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Gall data telemetreg amser real wella ymateb a chynllunio llifogydd yn sylweddol, gan arwain at seilwaith mwy gwydn a lleihau effeithiau llifogydd. Mae'r data fideo a lefelau yn cefnogi gwelliannau byrdymor a pharhaol mewn dylunio amddiffynfeydd llifogydd a rheoli tir, gan sicrhau bod y seilwaith hanfodol (ceuffosydd) yn cael eu cynnal a bod CC fel yr ALILIA yn gallu ymateb yn gyflym i ddigwyddiadau llifogydd. Mae gwelliannau i'r gwaith cynnal a chadw parhaus i'r asedau hyn yn hanfodol i liniaru perygl llifogydd wrth sicrhau hirhoedledd yr asedau.
Mesur 17: Hyfforddiant Staff Mewnol																				
CDFA1	Gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd. Cyngorhori ar gamau lliniaru, gweithredu ac adfer cyn, yn ystod ac ar ôl llifogydd.	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0	Ystyriaethau Bydd cynnal gwefan gyfredol yn sicrhau bod cymunedau a busnesau yn gallu cael gafael ar gyngor yn haws. Bydd effaith ddibwys ar asedau Treftadaeth wrth iddynt lynu at gyngor Cadw ac yn ymwybodol o bolisiau atal llifogydd Caerdydd. Bydd gwella a chynnal a chadw'r dudalen we yn annog arferion da, er y bydd y buddion yn fân ar gyfer datblygiadau bach a mawr oherwydd gofynion statudol. Gallai hyn leihau difrod ar raddfa fach i seilwaith a achosir gan lifogydd. Bydd defnyddwyr yn gallu adolygu'r cyngor diweddaraf ar y dudalen perygl llifogydd, gan gynyddu ymwybyddiaeth o fesurau lliniaru a lleihau perygl llifogydd a difrod i eiddo a seilwaith presennol yn y tymor byr a'r hirdymor. Argymhellion a Monitro Argymhellir y dylid darparu hyfforddiant i staff CC, yn unol â'r dudalen Perygl Llifogydd ddiweddaresig, a pherthnasedd hyfforddiant wedi ei fonitro i sicrhau eu bod yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf am y mesurau lliniaru, gweithredu ac adfer diweddaraf.
CDFA5	Adolygu a chynnal Adolygu a chynnal Llifogydd Cyngor Caerdydd i argyfwng llifogydd ymwybyddiaeth o berygl llifogydd a newid Cyngor Caerdydd gydag Uned Gwydnwch y Cyngor	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Disgwylir i gynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaresig nodi fframwaith i ymchwilio i achosion llifogydd er mwyn sicrhau y gellir dysgu o bob digwyddiad llifogydd drwy ddefnyddio strategaethau diweddaresig, cydlynu gwell, a gwerthuso effeithiolrwydd mesurau ataliol. Argymhellion a Monitro Dylid darparu hyfforddiant mewnol i staff CC perthnasol, i sicrhau bod y cynllun ymateb i argyfwng yn cael ei ddilyn yn gywir.
CDFA8	Darparu cyfleusterau addysg gyda'r Adolygu a chynnal Llifogydd Cyngor Caerdydd i argyfwng llifogydd ymwybyddiaeth o berygl llifogydd a newid Cyngor Caerdydd gydag Uned Gwydnwch y Cyngor	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Bydd newidiadau i'r cwricwlwm addysg yn cynyddu ymwybyddiaeth o berygl llifogydd ymysg cymunedau sydd mewn perygl neu sy'n agored i niwed yn yr hirdymor, wrth i ddarparu cyfleusterau addysg greu cyfleoedd i gyfranogiad cymunedol. Er nad yw'r manylion ar gael ar hyn o bryd mae cyfle i gynyddu dealltwriaeth o amcanestyniadau newid hinsawdd yn y gymuned, fodd bynnag, gan fod y dyhead hwn yn canolbwyntio ar blant oed ysgol ledled y fwrdeistref byddai'r effeithiau ar hyfforddiant staff mewnol yn fach iawn.
Mesur 18: Ymgynghorai i Uned Rheoli Gwydnwch Cyngor Caerdydd																				
CDFA5	Adolygu a chynnal cynllun ymateb i argyfwng llifogydd Cyngor Caerdydd gydag Uned Gwydnwch y Cyngor	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Disgwylir i gynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaresig nodi fframwaith i ymchwilio i achosion llifogydd er mwyn sicrhau y gellir dysgu o bob digwyddiad llifogydd drwy ddefnyddio strategaethau diweddaresig, cydlynu gwell, a gwerthuso effeithiolrwydd mesurau ataliol. Argymhellion a Monitro Fel gofyniad statudol, disgwylir y byddai'r cam gweithredu hwn yn digwydd er mwyn cyflawni'r canlyniadau a nodir ym Mesur 18. Dylid adolygu effeithiolrwydd y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaresig hwn, wrth gefnogi Uned Rheoli Gwydnwch Cyngor Caerdydd.
Mesur 19: Rhannu Modelu Dŵr Wyneb																				

CDF A4	Cynorthwyo CNC lle y bo angen i liniaru perygl Cyflenwi data asedau perygl llifogydd o flynonellau Prif Afonydd, h.y., llifogydd i randelliad sydd â diddordeb ac ARhRau eraill.	0	0	0	0	+ BT	0	0	+ BT	0	0	0	0	+ BT/TC	0	0 HT	0	0	0	Ystyriaethau Bydd cynnal cronfa ddata asedau perygl llifogydd ddiweddaedig, yn cefnogi rheolaeth a lliniaru risg llifogydd yn effeithiol yn y dalgylch, a thrwy hynny gynyddu gwydnwch seilwaith diogelu rhag llifogydd. Argymhellion a Monitro Bydd rhannu unrhyw fodelu dŵr wyneb a wneir fel rhan o'r CLILI (rhan o fesur 15) yn rhwydd i Lywodraeth Cymru a CNC yn eu galluogi i gymryd rhan weithredol wrth reoli perygl llifogydd lleol, a bydd yn meithrin cydweithredu rhwng Awdurdodau Rheoli Risg (ARhRau).
CDF A6	Cynorthwyo CNC lle y bo angen i liniaru perygl Cyflenwi data asedau perygl llifogydd o flynonellau Prif Afonydd, h.y., llifogydd i randelliad sydd â diddordeb ac ARhRau eraill.	0	0	+ BT/HT	0	+ HT	0	0	+ HT	0	0	0	0	0	0	+ HT	0	+ HT	0	Ystyriaethau Er mwyn cynorthwyo CNC i liniaru'r perygl o lifogydd o brif ffynonellau afonydd megis Afon Elái, Afon Rhymni, ac Afon Taf, mae CC yn cefnogi nifer o gynlluniau seilwaith ar hyn o bryd, ac yn cynnig parhau i weithredu dulliau i helpu i atal llifogydd. Byddai gan yr ymyriadau hyn, ar lefel y prosiect, y posibilrwydd o gael effeithiau niweidiol neu fuddiol ar fioamrywiaeth. Mae pob un o'r prosiectau hyn yn darparu data modelu y gellid ei rannu â Llywodraeth Cymru a CNC i lywio'r cylch diweddaraf o fapio perygl llifogydd. Argymhellion a Monitro O ystyried effeithiau posib y camau hyn ar fioamrywiaeth, dylid monitro'r asesiadau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â'r cynlluniau hyn ac unrhyw brosiectau newydd oherwydd eu heffeithiau unigol a chronnol.
CDF A7	Cynorthwyo cymunedau lleol i ddatblygu grwpiau risg llifogydd lleol ar lefel gymunedol.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Nid yw'r ffaith bod CC yn cynorthwyo cymunedau lleol i ddatblygu grwpiau risg llifogydd lleol, ar lefel gymunedol, yn cyfrannu at allu'r ALILI Aau i rannu data'r CLILI â Llywodraeth Cymru a CNC.
CDF A9	Gweithio gyda Dŵr Cymru i dynnu dŵr wyneb o'r systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau datblygu grwpiau risg llifogydd lleol a chymeradwyaethau'r CCDC.	0	+ TC/HT	+ TC/HT	0	++ TC/HT	+ HT	+ HT	+ HT	0	0	0	+ HT	+ HT	+ TC/HT	+ TC/HT	0	+ HT	0	Ystyriaethau Mae'r cam gweithredu hwn yn annog CC i weithio gyda DCWW i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymeradwyaethau'r CCDC a gweithredu Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau). Byddai dargyfeirio dŵr wyneb i ffwrdd o garthffosydd cyhoeddus i SDCau yn lleihau'r perygl o lifogydd o garthffosydd yn gorlifo, yn enwedig yn ystod glaw trwm, gan leihau'r tebygolrwydd o ollwng carthion heb ei drin i gyrff dŵr ac ymestyn hyd oes seilwaith carthffosydd. Gellid rhannu data a ddefnyddir i fodelu'r gwaith hwn â Llywodraeth Cymru a CNC i lywio'r cylch diweddaraf o fapio perygl llifogydd. Argymhellion a Monitro Dylid monitro'r cynlluniau tynnu dŵr wyneb yn effeithiol i sicrhau bod mannau gwyrdd yn cael eu creu a bod bioamrywiaeth yn cael ei gwella, yn ogystal â mwy o hygrychedd i breswylwyr.

Tabl 14 Mesurau Cymunedol, Rhanddeiliaid a Chydweithredu

Mesur 20: Ymgysylltu â chymunedau lleol cyn, yn ystod ac ar ôl digwyddiadau llifogydd

Cyf	Cam gweithredu	1. Diogelu a gwella safleoedd dynodedig a rhywogaethau/cynefinoedd â blaenoriaeth	2. Gwella mynediad i fannau gwyrdd a glas naturiol, a’ u gwella.	3. Cyfrannu at adfer bioamrywiaeth drwy ddarparu manteision net ar gyfer bioamrywiaeth.	4. Cefnogi targedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol.	5. Darparu ar gyfer rhagfynegiadau newid hinsawdd yn y dyfodol.	6. Diogelu a gwella’ r amgylchedd hanesyddol	7. Diogelu a gwella adnoddau dŵr ddaer/dŵr wyneb.	8. Diogelu seilwaith rhag difrod a achosir gan lifogydd	9. Cadw a gwella’r dirwedd	10. Gwella iechyd pridd	11. Cefnogi arferion anaethyddol cyspaladwy i leihau perygl llifogydd.	12. Cysylltu â byd natur	13. Targedu mesurau i gefnogi’r rheini sy’n agored i niwed ac yn wynebu’r perygl mwyaf o lifogydd.	14. Cyfrannu at lai o anghydraddoldebau	15. Lleihau’r perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb.	16. Gwella rheoli adnoddau dŵr	17. Gwella iechyd cyrff dŵr	18. Cyfrannu at gynyddu cyfranogiad cymunedol.	
Ely1	Gweithio gyda thrigolion Wroughton Place i ddatblygu grŵp perygl llifogydd lleol	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0	++	Ystyriaethau Bydd gweithio gyda thrigolion Wroughton Place i ddatblygu grŵp perygl llifogydd lleol yn arwain at gynnydd mewn ymgysylltiad yn yr ardal. Mae Wroughton Place wedi’i leoli bron yn gyfan gwbl mewn ardal lle mae perygl llifogydd uchel a chanolig o afonydd, sy’n golygu bod llifogydd yn gyffredin i drigolion lleol. Byddai manteision yr ymgysylltiad hwn yn golygu y gellir lledaenu gwybodaeth berthnasol sy’n ymwneud â’r amgylchedd lleol a mesurau gwydnwch hinsawdd yn briodol yn y gymuned trwy ddefnyddio gwybodaeth a phrofiadau lleol. Bydd cynorthwyo’r gymuned leol yn meithrin ymdeimlad o berchnogaeth a gwarcheidiaeth o’r dirwedd. Argymhellion a Monitro Dylai’r cynllun annog y grwpiau llifogydd hyn i fonitro ymgysylltiad rhanddeiliaid er mwyn sicrhau bod pob agwedd ar y gymuned yn cymryd rhan.
Ely2	Gweithio gyda Chyngor Cymunedol Sain Ffagan i ddatblygu grŵp perygl llifogydd lleol	+	0	0	0	+	+	0	0	0	0	0	+	+	0	0	0	0	++	Ystyriaethau Bydd gweithio gyda thrigolion Sain Ffagan i ddatblygu grŵp perygl llifogydd lleol yn arwain at gynnydd mewn ymgysylltiad o fewn yr ardal. Mae Sain Ffagan wedi’i leoli bron yn gyfan gwbl mewn ardal lle mae perygl llifogydd uchel a chanolig o ddŵr wyneb a chysiau dŵr bach, sy’n golygu bod llifogydd yn gyffredin i drigolion lleol. Mae nifer sylweddol o adeiladau rhestredig a safleoedd dynodedig yn Sain Ffagan gan gynnwys Castell Sain Ffagan, sydd hefyd yn Barc/Gardd Hanesyddol Gradd I. Mae Sain Ffagan yn ardal gadwraeth ddynodedig yng Nghaerdydd yn ogystal â bod yn Ardal Tirwedd Arbennig (Iseldir Sain Ffagan a Dyffryn Elái). Byddai manteision yr ymgysylltiad hwn yn golygu y gellir lledaenu gwybodaeth berthnasol sy’n ymwneud â’r amgylchedd lleol a mesurau gwydnwch hinsawdd yn briodol yn y gymuned trwy ddefnyddio gwybodaeth a phrofiadau lleol. Bydd cynorthwyo’r gymuned leol yn meithrin ymdeimlad o berchnogaeth a gwarcheidiaeth o’r dirwedd. Argymhellion a Monitro Dylai’r cynllun annog y grwpiau llifogydd hyn i fonitro ymgysylltiad rhanddeiliaid er mwyn sicrhau bod pob agwedd ar y gymuned yn cymryd rhan.
Rhy2	Sgyrsiau Newid Hinsawdd a Pherygl Llifogydd mewn Ysgolion	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	Ystyriaethau Bydd darpariaeth CC o sgysiau ysgol newid hinsawdd a risg llifogydd mewn un ysgol uwchradd ac un ysgol gynradd yn Nhredelerch yn cynyddu’r ymwybyddiaeth o berygl llifogydd ymhlith cymunedau sydd mewn perygl neu sy’n agored i niwed yn y tymor byr i’r tymor hir. Mae’r cam gweithredu hwn yn canolbwyntio ar Drederlch/ o gwmpas Afon Rhymni lle mae llawer o’r tir wedi’i gategoreiddio fel rhai sydd mewn perygl isel i uchel o lifogydd o afonydd.
Mesur 22: Cydweithio ag ARhRau a Sefydliadau Eraill i Leihau Perygl Llifogydd																				
CDFa4	Cyflenwi data asedau perygl llifogydd i rhanddeiliaid sydd â buddidordeb ac ARhRau eraill.	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Bydd cynnal cronfa ddata asedau perygl llifogydd ddiweddaedig, yn cefnogi rheolaeth a lliniaru risg llifogydd yn effeithiol yn y dalgylch, a thrwy hynny gynyddu gwydnwch seilwaith diogelu rhag llifogydd. Bydd rhannu unrhyw fodelu dŵr wyneb a wneir fel rhan o’r CLILI (rhan o fesur 15) yn rhwydd i Lywodraeth Cymru a CNC yn eu galluogi i gymryd rhan weithredol wrth reoli perygl llifogydd lleol, a bydd yn meithrin cydweithredu rhwng Awdurdodau Rheoli Risg (ARhRau).
CDFa5	Cynllunio a chynnal cyfnewidiadau i argyfwng llifogydd gydag ymgyrdd ymgyngor Caerdydd a’r Ynys Gyntref, h.y. Afon Elái, Uned Gwydnwch y Cyngor Afon Rhymni ac Afon Taf.	0	0	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Disgwyllir i gynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaedig nodi fframwaith i ymchwilio i achosion llifogydd er mwyn sicrhau y gellir dysgu o bob digwyddiad llifogydd drwy ddefnyddio strategaethau diweddaedig, cydlynu gwell, a gwerthuso effeithiolrwydd mesurau ataliol. Dylai CC gydweithio ag ARhRau a sefydliadau eraill i sicrhau bod dulliau ymateb brys i lifogydd wedi eu halinio.
CDFa6	Cynorthwyo CNC lle y bo angen i lliniaru perygl ymgyngor llifogydd o ffynonellau Prif Cyngor Caerdydd, h.y. Afon Elái, Afon Rhymni ac Afon Taf.	0	0	+	0	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	Ystyriaethau Er mwyn cynorthwyo CNC i lliniaru’r perygl o lifogydd o brif ffynonellau afonydd megis Afon Elái, Afon Rhymni, ac Afon Taf, mae CC yn cefnogi nifer o gynlluniau seilwaith ar hyn o bryd, ac yn cynnig parhau i weithredu dulliau i helpu i atal llifogydd. Byddai gan yr ymyriadau hyn, ar lefel y prosiect, y posibilrwydd o gael effeithiau niweidiol neu fuddiol ar fiamrywiaeth. Mae pob un o’r prosiectau hyn yn drawsffiniol, sy’n gofyn am gydweithio â nifer o ARhRau ac ALILIAau. Byddai dealltwriaeth

	Cyf																					
	Cam gweithredu			1. Diogelu a gwella safleoedd dynodedig a rhywogaethau/cynefinoedd â blaenoriaeth	2. Gwella mynediad i famau gwyrdd a glas naturiol, a' u gwella.	3. Cyfrannu at adfer bioamrywiaeth drwy ddarparu manteision net ar gyfer bioamrywiaeth.	4. Cefnogi targedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol.	5. Darparu ar gyfer rhagfynegiadau newid hinsawdd yn y dyfodol.	6. Diogelu a gwella' r amgylchedd hanesyddol	7. Diogelu a gwella adnoddau dŵr daear/dŵr wyneb.	8. Diogelu seilwaith rhag difrod a achosir gan lifogydd	9. Cadw a gwella'r dirwedd	10. Gwella iechyd pridd	11. Cefnogi arferion amaethyddol cynaliadwy i leihau perygl llifogydd.	12. Cysylltu a byd natur	13. Targedu mesurau i gefnogi'r rheini sy'n agored i niwed ac yn wynebu'r perygl mwyaf o lifogydd.	14. Cyfrannu at lai o anghydraddoldebau	15. Lleihau'r perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb.	16. Gwella rheoli adnoddau dŵr	17. Gwella iechyd cyrff dŵr	18. Cyfrannu at gynyddu cyfranogiad cymunedol.	
				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	risg rhwng pob rhanddeiliad yn fuddiol i sicrhau bod effeithiau trawsffiniol cronol yn cael eu lliniaru. Argymhellion a Monitro O ystyried effeithiau andwyol posib y cam gweithredu hwn ar fioamrywiaeth, dylid monitro'r asesiadau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â'r cynlluniau hyn, ynghyd ag unrhyw brosiectau newydd, ar gyfer eu heffeithiau unigol a chronnol.
	CDFA8	Darparu cyfleusterau addysg gyda chyflwyniadau ac adnoddau ynghylch llifogydd a newid hinsawdd i fwydo i'r cwricwlwm newydd		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Byddai darparu cyflwyniadau ac adnoddau gan Gyngor Caerdydd i gyfleusterau addysg ynghylch llifogydd a newid hinsawdd i'w bwydo i'r cwricwlwm newydd yn arwain at gyfraniad dibwys at allu Caerdydd i gydweithio ag ARhRau a sefydliadau eraill i Risg Llifogydd Is. Byddai unrhyw effeithiau adolygu i'r cwricwlwm ar ARhRau a sefydliadau yn anuniongyrchol ac ni fyddent yn cael eu profi yn y byrdymor.
	CDFA9	Gweithio gyda Dŵr Cymru i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymradwyaethau' r CCDC.		0	+	+	0	++	+	+	+	0	0	0	+	+	+	+	0	+	0	Ystyriaethau Mae'r cam gweithredu hwn yn annog CC i weithio gyda DCWW i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymradwyaethau'r CCDC a gweithredu Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau). Byddai dargyfeirio dŵr wyneb i ffwrdd o garthffosydd cyhoeddus i SDCau yn lleihau'r perygl o lifogydd o garthffosydd yn gorlifo, yn enwedig yn ystod glaw trwm, gan leihau'r tebygolrwydd o ollwng carthion heb ei drin i gyrff dŵr ac ymestyn hyd oes seilwaith carthffosydd. Gellid rhannu data a ddefnyddir i fodelu'r gwaith hwn gydag Awdurdod Rheoli Risg a rhanddeiliaid eraill fel Llywodraeth Cymru a CNC i lywio'r cylch diweddaraf o fapio perygl llifogydd. Argymhellion a Monitro Dylid monitro'r cynlluniau tynnu dŵr wyneb yn effeithiol i sicrhau bod mannau gwyrdd yn cael eu creu a bod bioamrywiaeth yn cael ei gwella, yn ogystal â mwy o hygyrchedd i breswylwyr.
	CDFA21	Datblygu polisi / proses / dealltwriaeth o berygl llifogydd gydag ARhRau a chymradwyaethau' r CCDC.		0	0	0	0	0	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	Ystyriaethau Mae'r Cynllun yn bwriadu gweithio gydag Awdurdodau Rheoli Risg cyfagos a fydd yn annog cydweithredu ac yn creu aliniad mewn dulliau lliniaru a rheoli perygl llifogydd. Bydd canolbwyntio ar faterion y tu hwnt i ffin pob ARhR yn cynyddu gwydnwch seilwaith amddiffyn rhag llifogydd a rennir, eiddo a'r amgylchedd hanesyddol. Bydd yr ymdrechion hyn yn cael effeithiau tymor byr i ganolig ac yn darparu buddion parhaol.
	Rhy2	Sgyrsiau Newid Hinsawdd a Pherygl Llifogydd mewn Ysgolion		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ystyriaethau Byddai darpariaeth CC o sgysrsiau ysgol mewn ysgol uwchradd ac un ysgol gynradd yn Nhredelerch, yn arwain at gyfraniad dibwys i allu Caerdydd i gydweithio ag ARhRau a sefydliadau eraill i Risg Llifogydd Is. Mae'r cam gweithredu hwn yn canolbwyntio ar Dredelerch/ o gwmpas Afon Rhymni lle mae llawer o'r tir wedi'i gategoreiddio fel rhai sydd mewn perygl isel i uchel o lifogydd o afonydd.
Mesur 23: Cydweithio â CNC a DCWW ynghylch Digwyddiadau Llygru																						
	CDFA9	Gweithio gyda Dŵr Cymru i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymradwyaethau' r CCDC.		0	+	+	0	++	+	+	+	0	0	0	+	+	+	+	0	+	0	Ystyriaethau Mae'r cam gweithredu hwn yn annog CC i weithio gyda DCWW i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymradwyaethau'r CCDC a gweithredu Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau). Byddai dargyfeirio dŵr wyneb i ffwrdd o garthffosydd cyhoeddus i SDCau yn lleihau'r perygl o lifogydd o garthffosydd yn gorlifo, yn enwedig yn ystod glaw trwm, gan leihau'r tebygolrwydd o ollwng carthion heb ei drin i gyrff dŵr ac ymestyn hyd oes seilwaith carthffosydd. Argymhellion a Monitro Dylai cydweithredu ychwanegol rhwng CC fel yr ALILIA, CNC a DCWW sicrhau bod digwyddiadau gorlifo carthffosydd cyfun yn cael eu monitro, a bod y digwyddiadau llygredd cysylltiedig hefyd yn cael eu monitro.
Mesur 24: Sgyrsiau Llifogydd a Diogelwch Dŵr mewn Ysgolion																						

Cyf		1. Diogelu a gwella safleoedd dynodedig a rhywogaethau/cynefinoedd â blaenoriaeth 2. Gwella mynediad i famau gwyrdd a glas naturiol, a' u gwella. 3. Cyfrannu at adfer bioamrywiaeth drwy ddarparu manteision net ar gyfer bioamrywiaeth. 4. Cefnogi targedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol. 5. Darparu ar gyfer rhagfynegiadau newid hinsawdd yn y dyfodol. 6. Diogelu a gwella' r amgylchedd hanesyddol 7. Diogelu a gwella adnoddau dŵr daear/dŵr wyneb. 8. Diogelu seilwaith rhag difrod a achosir gan lifogydd 9. Cadw a gwella'r dirwedd 10. Gwella iechyd pridd 11. Cefnogi arferion amaethyddol cynaliadwy i leihau perygl llifogydd. 12. Cysylltu â byd natur 13. Targedu mesurau i gefnogi'r rheini sy'n agored i niwed ac yn wynebu'r perygl mwyaf o lifogydd. 14. Cyfrannu at lai o anghydraddoldebau 15. Lleihau'r perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb. 16. Gwella rheoli adnoddau dŵr 17. Gwella iechyd cyrff dŵr 18. Cyfrannu at gynyddu cyfranogiad cymunedol.																				
CDEA8	Darparu cyfleusterau addysg gyda chyflwyniadau ac adnoddau ynghylch llifogydd a newid hinsawdd i fwydo i'r cwricwlwm newydd.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	TC	0	0	0	0	+	TC	Argymhellion Bydd newidiadau i'r cwricwlwm addysg yn cynyddu ymwybyddiaeth o berygl llifogydd ymysg cymunedau sydd mewn perygl neu sy'n agored i niwed yn yr hirdymor, wrth i ddarparu cyfleusterau addysg greu cyfleoedd i gyfranogiad cymunedol.
Mesur 25: Cydweithio â'r byd academaidd																						
CDEA8	Darparu cyfleusterau addysg gyda chyflwyniadau ac adnoddau ynghylch llifogydd a newid hinsawdd i fwydo i'r cwricwlwm newydd.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	TC	0	0	0	0	+	TC	Ystyriaethau Bydd newidiadau i'r cwricwlwm addysg yn cynyddu ymwybyddiaeth o berygl llifogydd ymysg cymunedau sydd mewn perygl neu sy'n agored i niwed yn yr hirdymor, wrth i ddarparu cyfleusterau addysg greu cyfleoedd i gyfranogiad cymunedol.
Mesur 26: Perchnogion Glannau Afon																						
Ni chynhaliwyd unrhyw asesiad gan bod y camau gweithredu cysylltiedig wedi'u hepgor.																						

4. Canfyddiadau'r Asesiad

Mae'r asesiad wedi nodi y gallai gweithredu'r Cynllun drafft arwain at effeithiau cadarnhaol cronol trwy leihau perygl llifogydd cyffredinol i bobl ac eiddo. Ar y cyfan, mae llawer o'r mesurau yn arwain at effeithiau cadarnhaol cymharol niwtral neu fân mewn perthynas ag Amcanion yr AAS o ran lleihau llifogydd, risgiau o lifogydd, amddiffyn seilwaith a gwelliannau i fioamrywiaeth; ar ôl cwblhau'r asesiad mae'r adrannau canlynol yn crynhoi sut mae'r Cynllun drafft ar gyfer y cyfnod 2024 i 2034 yn cyflawni amcanion yr AAS.

4.1 Amcan 1 yr AAS: Diogelu a gwella safleoedd dynodedig a rhwogaethau/cynefinoedd â blaenoriaeth

Bydd y mesurau arfaethedig a nodir yn y Cynllun drafft, gyda'i gilydd, yn arwain at gamau gweithredu i ddiogelu a gwella cynefinoedd yn ardal y Cynllun. O ystyried bod nifer o'r mesurau yn y Cynllun drafft yn ddiweddiariadau i bolisiau presennol, nodir yr effeithiau cadarnhaol cyffredinol yn gyffredinol lle mae mesurau a'u gweithredoedd yn nodi ymyriadau corfforol, er enghraifft, seilwaith gwyrdd, seilwaith glas, ac ymgorffori SDCau. Fodd bynnag, gallai'r prosiectau hyn (Tredelerch Wyrddach, Yr Eglwys Newydd Wyrddach, Radyr Court Road a Nant y Wedal) gynnwys effeithiau andwyol ar nodweddion ecolegol sensitif, megis aflonyddwch dros dro neu barhaol i gynefinoedd/colli bioamrywiaeth. Gan fod y camau gweithredu hyn yn brosiectau unigol, maent i gyd yn destun AEA. Disgwylir y byddant yn dilyn arfer gorau er mwyn lleihau effeithiau sylweddol tebygol. Dylid rhoi ystyriaeth bellach i fesurau lliniaru penodol a allai helpu i leddfu effeithiau o'r fath yn ystod cam dylunio manwl.

Mae asesiad priodol ARhC, a gynhaliwyd ochr yn ochr â'r AAS hwn (30062902-ARP-REP-HRA-3.0) yn dod i'r casgliad, o ystyried gweithredu'r mesurau lliniaru arfaethedig, nad yw'r cynllun yn debygol o arwain at effeithiau andwyol ar gyfanrwydd safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren.

4.2 Amcan 2 yr AAS: Gwella mynediad i fannau gwyrdd a glas naturiol, a'u gwella

Mae gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd yn hanfodol. Trwy ddarparu'r wybodaeth ddiweddaraf am risgiau llifogydd a mesurau lliniaru, gall preswylwyr a rhanddeiliaid wneud penderfyniadau gwybodus, gan leihau effaith llifogydd ar fannau gwyrdd a glas. Yn yr un modd, mae mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15 yn sicrhau rheolaeth gynaliadwy ar ddŵr wyneb, gan amddiffyn cynefinoedd naturiol rhag llifogydd ac erydu. Mae cynnal a diweddarau'r gronfa ddata asedau perygl llifogydd yn helpu i nodi a rheoli ardaloedd sy'n dueddol o gael llifogydd, gan sicrhau bod mannau naturiol yn cael eu diogelu a'u gwella. Mae cynllun ymateb i argyfwng a gynhelir yn dda yn sicrhau gweithredu cyflym ac effeithiol yn ystod llifogydd, gan leihau niwed i fannau gwyrdd a glas.

Bydd cynnwys cymunedau lleol mewn rheoli perygl llifogydd drwy ddatblygu grwpiau perygl llifogydd lleol a chyflwyniadau addysgol yn meithrin ymdeimlad o berchnogaeth a chyfrifoldeb tuag at ddiogelu mannau naturiol. Yn ogystal, mae gweithio gyda Dŵr Cymru Welsh Water (DCWW) ar gynlluniau tynnu dŵr wyneb yn helpu i leihau'r baich ar systemau carthffosiaeth cyhoeddus, atal gorlifo a diogelu cyrff dŵr naturiol.

Byddai datblygu a chynnal cynllun seilwaith gwyrdd yn integreiddio rheoli perygl llifogydd i gynllunio trefol, gan wella bioamrywiaeth a chyfleoedd hamdden. Byddai adolygu a diweddarau strategaethau perygl llifogydd yn rheolaidd yn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn effeithiol wrth amddiffyn mannau naturiol.

Byddai prosiectau seilwaith ac adeiladu, megis adeiladu amddiffynfeydd arfordirol a chymryd rhan mewn uwchgynlluniau dalgylch afonydd, gan gymryd camau i ddiogelu traethlinau a glannau afonydd, yn cadw'r mannau gwyrdd a glas naturiol hyn. Mae prosiectau fel Tredelerch Wyrddach a'r Eglwys Newydd Wyrddach yn canolbwyntio ar wella mannau gwyrdd mewn ardaloedd penodol, gwella mynediad a bioamrywiaeth. Byddai casglu a monitro data am lawiadau a lefelau dŵr amser real drwy systemau telemetreg yn helpu CC i ganfod ac ymateb yn gynnar i lifogydd, gan amddiffyn mannau naturiol rhag difrod llifogydd. Mae cynnal arolygon asedau yn sicrhau bod amgylcheddau arfordirol ac afonol yn cael eu cynnal a'u diogelu'n briodol.

4.3 Amcan 3 yr AAS: Cyfrannu at adfer bioamrywiaeth drwy ddarparu manteision net ar gyfer bioamrywiaeth

Gall gwella tudalen Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15 ddiogelu cynefinoedd naturiol Caerdydd yn sylweddol rhag difrod llifogydd ac erydu. Trwy gynnal a diweddarau'r gronfa ddata asedau perygl llifogydd, gall Caerdydd nodi a diogelu cynefinoedd hanfodol, gan sicrhau cadwraeth bioamrywiaeth. Yn ogystal, mae cynllun ymateb i argyfwng a gynhelir yn dda yn sicrhau gweithredu cyflym yn ystod llifogydd, gan leihau niwed i ecosystemau, yn enwedig mewn ardaloedd sy'n dueddol o gael llifogydd fel Afon Elái, Afon Rhymini ac Afon Taf.

Mae ymgysylltu â chymunedau lleol mewn rheoli perygl llifogydd, drwy ddatblygu grwpiau perygl llifogydd lleol, yn meithrin stiwardiaeth ac yn diogelu bioamrywiaeth leol. Gall adnoddau a chyflwyniadau addysgol ar lifogydd a newid hinsawdd gynyddu ymwybyddiaeth ac annog gweithredoedd sydd o fudd i fioamrywiaeth. Byddai cydweithio â Dŵr Cymru ar gynlluniau tynnu dŵr wyneb yn helpu i ddiogelu cynefinoedd dyfrol rhag llygredd a gorlifo, wrth i gynorthwyo Cyfoeth Naturiol Cymru mewn ymdrechion lliniaru llifogydd gadw ecosystemau afonydd a'u bioamrywiaeth.

Mae prosiectau seilwaith fel adeiladu amddiffynfeydd arfordirol ar Aber Afon Rhymini a chymryd rhan yn Uwchgynllun Dalgylch Afon Taf yn amddiffyn traethlinau a glannau afonydd, gan ddiogelu rhywogaethau o fewn safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren. Mae prosiectau fel Tredelerch Wyrddach a'r Eglwys Newydd Wyrddach yn canolbwyntio ar wella mannau gwyrdd, gwella cynefinoedd a bioamrywiaeth. Mae monitro data am lawiadau a lefelau dŵr amser real drwy systemau telemetreg a chynnal arolygon asedau yn sicrhau bod amgylcheddau arfordirol ac afonol Caerdydd yn cael eu cynnal a'u diogelu'n briodol, gan eu gwneud yn fwy gwydn i lifogydd a newid hinsawdd.

4.4 Amcan 4 yr AAS: Cefnogi targedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol

Byddai gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd, ynghyd â mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15, yn helpu i liniaru effeithiau llifogydd mewn ardaloedd fel Afon Elái, Afon Rhymini ac Afon Taf. Mae hyn yn lleihau'r angen am ymdrechion adfer ynni-ddwys ac atgyweirio seilwaith, a thrwy hynny leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Mae cynnal a diweddarau'r gronfa ddata asedau perygl llifogydd, a sicrhau arferion gorau mewn adroddiadau ymchwilio i lifogydd, hefyd yn cyfrannu at reoli effeithlon a lleihau allyriadau.

Mae ymgysylltu â chymunedau lleol yng Nghaerdydd, fel y rheini yn Wroughton Place a Sain Ffagan, wrth ddatblygu grwpiau perygl llifogydd, yn meithrin diwylliant o wydnwch a chynaliadwyedd. Mae darparu adnoddau addysgol am lifogydd a newid hinsawdd, yn enwedig trwy sgysiau ysgol, yn annog ymddygiadau sy'n lleihau ôl-troed carbon, fel rheoli dŵr yn well a chadwraeth ynni. Mae'r ymgysylltiad cymunedol hwn yn hanfodol ar gyfer gostyngiadau allyriadau hirdymor.

Mae cydweithio â Dŵr Cymru Welsh Water ar gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chynorthwyo Cyfoeth Naturiol Cymru mewn ymdrechion lliniaru llifogydd yn helpu i ddiogelu cyrff dŵr naturiol Caerdydd a lleihau'r perygl o lifogydd. Mae prosiectau seilwaith fel adeiladu amddiffynfeydd arfordirol ar Aber Afon Rhymini a chymryd rhan yn Uwchgynllun Dalgylch Afon Taf yn sicrhau bod cynefinoedd naturiol yn cael eu cadw, gan gefnogi bioamrywiaeth ac atafaelu carbon. Trwy weithredu'r mesurau hyn, gall Caerdydd gyfrannu at dargedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol trwy wella rheolaeth llifogydd, ymgysylltu â'r gymuned, a diogelu ecosystemau naturiol.

4.5 Amcan 5 yr AAS: Darparu ar gyfer rhagfynegiadau newid hinsawdd yn y dyfodol

Drwy weithredu'r mesurau hyn, bydd Caerdydd yn cyfrannu at dargedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol ac yn gwella ei gwydnwch i newid hinsawdd. Bydd gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd, ynghyd â mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT 15, yn helpu i liniaru effeithiau llifogydd mewn ardaloedd fel Afon Elái, Afon Rhymini ac Afon Taf. Bydd hyn yn lleihau'r angen am ymdrechion adfer ynni-ddwys ac atgyweirio seilwaith, a thrwy hynny leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Bydd cynnal a diweddarau'r gronfa ddata asedau perygl llifogydd, a sicrhau arferion gorau mewn adroddiadau ymchwilio i lifogydd, hefyd yn cyfrannu at reoli effeithlon a lleihau allyriadau. Mae'r effeithiau cadarnhaol mawr sy'n cyfrannu at fwy o wydnwch yn yr hinsawdd, yn gysylltiedig â'r mesurau a'u camau

gweithredu cysylltiedig sy'n nodi ymyriadau corfforol er enghraifft, seilwaith gwyrdd, seilwaith glas, ac ymgorffori SDCau yn ogystal â phenodi CC fel y CCDC.

Bydd ymgysylltu â chymunedau lleol yng Nghaerdydd, fel y rheini yn Wroughton Place a Sain Ffagan, wrth ddatblygu grwpiau perygl llifogydd, yn meithrin diwylliant o wydnwch a chynaliadwyedd. Bydd darparu adnoddau addysgol am lifogydd a newid hinsawdd, yn enwedig trwy sgysiau ysgol, yn annog ymddygiadau sy'n lleihau ôl-troed carbon, fel rheoli dŵr yn well a chadwraeth ynni. Mae'r ymgysylltiad cymunedol hwn yn hanfodol ar gyfer gostyngiadau allyriadau hirdymor.

Bydd cydweithio â Dŵr Cymru Welsh Water ar gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chynorthwyo Cyfoeth Naturiol Cymru mewn ymdrechion lliniaru llifogydd yn helpu i ddiogelu cyrff dŵr naturiol Caerdydd a lleihau'r perygl o lifogydd. Bydd prosiectau seilwaith fel adeiladu amddiffynfeydd arfordirol ar Aber Afon Rhymni a chymryd rhan yn Uwchgynllun Dalgylch Afon Taf yn sicrhau bod cynefinoedd naturiol yn cael eu cadw, gan gefnogi bioamrywiaeth ac atafaelu carbon. Trwy integreiddio amcanestyniadau hinsawdd i brosesau cynllunio a gwneud penderfyniadau, bydd Caerdydd yn gwella ei strategaethau rheoli perygl llifogydd, gan sicrhau bod prosiectau seilwaith wedi'u cynllunio i wrthsefyll effeithiau hinsawdd yn y dyfodol. Bydd y dull rhagweithiol hwn yn helpu Caerdydd i ddiogelu ei mannau gwyrdd a glas naturiol yn well, i gefnogi bioamrywiaeth, ac i gyfrannu at dargedau lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr cenedlaethol.

4.6 Amcan 6 yr AAS: Diogelu a gwella'r amgylchedd hanesyddol

Bydd y mesurau arfaethedig a nodir yn y Cynllun drafft, gyda'i gilydd, yn arwain at gamau gweithredu sy'n diogelu ac yn gwella'r amgylchedd hanesyddol i raddau bach. Bydd mwyafrif y mesurau a'u camau gweithredu cysylltiedig yn cael effaith ddibwys ar yr amgylchedd hanesyddol. Mae'r mân effeithiau cadarnhaol sy'n weddill yn gysylltiedig â mesurau sy'n nodi ymyriadau corfforol, yn benodol ymgorffori SDCau a phenodi CC fel y CCDC i hwyluso'r datblygiadau hyn. Mae mân effeithiau cadarnhaol ychwanegol yn gysylltiedig â mesurau sy'n ymgysylltu â chymunedau lleol cyn, yn ystod ac ar ôl llifogydd, yn enwedig mewn ardaloedd penodol lle mae nifer uchel o adeiladau rhestredig a henebion, fel Sain Ffagan. Nid yw'r mesurau sy'n weddill a'r camau gweithredu cysylltiedig yn berthnasol i'r amgylchedd hanesyddol nac ni fyddant yn cael unrhyw effaith.

At hynny, mae ymdrechion Caerdydd i wella a chynnal piblinell cynllun lliniaru llifogydd cyfalaf hirdymor, diweddarau polisiâu sy'n ymwneud â cheuffosydd a defnyddio bagiau tywod, a datblygu canllawiau cyrsiau dŵr cyffredin, yn dangos strategaeth gynhwysfawr i reoli peryglon llifogydd. Trwy adolygu a chynnal y Cynllun Rheoli Traethlin a chadw at y polisi "cynnal y llinell," mae Caerdydd yn sicrhau bod safleoedd hanesyddol arfordirol yn cael eu gwarchod rhag erydiad a chynnydd yn lefel y môr. Mae cydweithio â Dŵr Cymru Welsh Water (DCWW) i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus a chymryd rhan yn Uwchgynllun Dalgylch Afon Taf yn cryfhau ymhellach gwydnwch Caerdydd rhag llifogydd, gan ddiogelu ei hamgylchedd hanesyddol yn y pen draw ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

4.7 Amcan 7 yr AAS: Diogelu a gwella adnoddau dŵr daear/dŵr wyneb

Gall Caerdydd ddiogelu a gwella ei hadnoddau dŵr daear a dŵr wyneb yn sylweddol. Mae gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd yn sicrhau bod preswylwyr a rhanddeiliaid yn wybodus am fesurau lliniaru, gweithredu ac adfer cyn, yn ystod, ac ar ôl llifogydd. Mae'r dull rhagweithiol hwn yn helpu i atal halogiad dŵr daear a dŵr wyneb drwy sicrhau ymatebion amserol ac effeithiol i ddigwyddiadau llifogydd. Mae datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb, yn unol â chanllawiau NCT 15, ynghyd â chynnal a diweddarau'r gronfa ddata asedau perygl llifogydd, yn sicrhau y gall y ddinas reoli dŵr wyneb yn effeithiol, gan leihau'r risg o lygredd a diogelu ansawdd dŵr.

Yn ogystal, mae ymrwymiad Caerdydd i gynorthwyo Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) i liniaru peryglon llifogydd o afonydd mawr fel Elái, Rhymni a Thaf, a gweithio gyda chymunedau lleol i ddatblygu grwpiau perygl llifogydd, yn meithrin dull cydweithredol o reoli dŵr. Mae'r cydweithio hwn yn hanfodol wrth ddiogelu adnoddau dŵr daear a dŵr wyneb rhag effeithiau andwyol llifogydd. Mae darparu adnoddau addysgol am lifogydd a newid hinsawdd i ysgolion yn integreiddio ymwybyddiaeth o'r cwricwlwm, gan sicrhau bod cenedlaethau'r dyfodol yn deall pwysigrwydd cadw adnoddau dŵr Caerdydd.

4.8 Amcan 8 yr AAS: Diogelu seilwaith rhag difrod a achosir gan lifogydd

Gall Caerdydd leihau'n sylweddol y difrod i seilwaith, gan gynnwys systemau trafndiaeth, a achosir gan lifogydd. Mae diweddarau'r dudalen perygl llifogydd yn sicrhau bod trigolion a rhanddeiliaid wedi'u paratoi'n dda gyda gwybodaeth am fesurau lliniaru, gweithredu ac adfer, sy'n helpu i ddiogelu seilwaith hanfodol fel ffyrdd a phontydd rhag effeithiau llifogydd difrifol. Mae mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb, yn unol â chanllawiau NCT 15, a chynnal cronfa ddata asedau perygl llifogydd gynhwysfawr yn caniatáu i'r ddinas reoli dŵr wyneb yn effeithlon, a thrwy hynny leihau'r tebygolrwydd o ddifrod i'r seilwaith.

Ar ben hynny, byddai'r cynllun yn lleihau'r pwysau ar waith trin dŵr drwy gydweithio â Dŵr Cymru Welsh Water (DCWW) i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus. Mae'r cam gweithredu hwn yn helpu i atal gorlwytho'r cyfleusterau trin yn ystod digwyddiadau glaw trwm, gan sicrhau eu bod yn gweithredu'n fwy effeithiol ac yn lleihau'r perygl o halogiad. Yn ogystal, mae darparu adnoddau addysgol am lifogydd a newid hinsawdd i ysgolion yn sicrhau bod cenedlaethau'r dyfodol yn deall pwysigrwydd rheoli adnoddau dŵr a diogelu seilwaith.

Ar ben hynny, mae'r cynllun yn helpu i ddiogelu a chynyddu gwydnwch seilwaith amddiffyn rhag llifogydd. Mae gwella a chynnal cynllun lliniaru llifogydd cyfalaf hirdymor, diweddarau polisïau ceuffydd a bagiau tywod, a datblygu canllawiau ar gyfer cyrsiau dŵr cyffredin yn dangos ymagwedd drylwyr at reoli perygl llifogydd.

4.9 Amcan 9 yr AAS: Cadw a gwella'r dirwedd

Bydd y mesurau arfaethedig a nodwyd yn y Cynllun drafft, gyda'i gilydd, yn arwain at gamau gweithredu a fydd yn cael effaith ddibwys ar ddiogelu a gwella'r dirwedd. Ni fydd y rhan fwyaf o'r mesurau a'u camau gweithredu cysylltiedig yn cael unrhyw effaith nac effaith gyffredinol hirdymor ddibwys. Mae'r un effaith gadarnhaol a nodwyd yn gysylltiedig â'r effaith ar ddatblygu a chynnal Cynllun Seilwaith Gwyrdd CC; fodd bynnag, mae angen mwy o fonitro i bennu'r effaith ar gyflwr y tirweddau gwarchodedig a dynodedig.

4.10 Amcan 10 yr AAS: Gwella iechyd pridd

Bydd y mesurau arfaethedig a nodwyd yn y Cynllun drafft, gyda'i gilydd, yn arwain at gamau gweithredu sy'n cael effaith ddibwys ar wella iechyd y pridd. Mae mân effeithiau cadarnhaol ar wella iechyd pridd yn gysylltiedig â datblygu polisi rheoli dŵr wyneb, yn unol â chanllawiau NCT 15, gan gynnwys ymgorffori cynlluniau SDCau.

4.11 Amcan 11 yr AAS: Cefnogi arferion amaethyddol cynaliadwy i leihau perygl llifogydd

Bydd y mesurau arfaethedig a nodwyd yn y Cynllun drafft, gyda'i gilydd, yn arwain at gamau gweithredu sy'n cael effaith ddibwys ar gefnogi arferion amaethyddol cynaliadwy i leihau perygl llifogydd. Mae mân effeithiau cadarnhaol yn gysylltiedig â datblygu polisi rheoli dŵr wyneb a chynorthwyo i ddatblygu a chynnal a chadw CSG CC, ond ar hyn o bryd nid yw amcanion y CSG yn hysbys. Yn ogystal, bydd cynnal telemetreg CC i gasglu data am lawiadau a lefelau dŵr amser real hefyd yn darparu mân effaith gadarnhaol wrth gefnogi arferion amaethyddol i leihau perygl llifogydd.

4.12 Amcan 12 yr AAS: Cysylltu â byd natur

Bydd y mesurau arfaethedig a nodwyd yn y Cynllun drafft, gyda'i gilydd, yn arwain at gamau gweithredu sy'n cael mân effaith gadarnhaol gyffredinol ar gysylltiad â natur. Mae mân effeithiau cadarnhaol sy'n weddill yn gysylltiedig â mesurau sy'n nodi ymyriadau corfforol, yn benodol ymgorffori SDCau a phenodi CC fel y CCDC i hwyluso'r datblygiadau hyn. Mae mân effeithiau cadarnhaol ychwanegol yn gysylltiedig â mesurau a'u gweithredoedd cysylltiedig sy'n canolbwyntio ar ymgysylltu â chymunedau lleol a gweithredu sy'n datblygu grwpiau perygl llifogydd lleol e.e. yn Wroughton Place a Sain Ffagan. Nid yw'r mesurau sy'n weddill a'r camau cysylltiedig yn berthnasol neu ni fyddant yn cael unrhyw effaith / effaith ddibwys ar gysylltiad â natur.

4.13 Amcan 13 yr AAS: Targeddu mesurau i gefnogi'r rheini sy'n agored i niwed ac yn wynebu'r perygl mwyaf o lifogydd

Bydd y mesurau arfaethedig a nodwyd yn y Cynllun drafft, gyda'i gilydd, yn arwain at gamau gweithredu sy'n cael mân effaith gadarnhaol ar gefnogi'r rheini sy'n agored i niwed ac sydd fwyaf mewn perygl o ddioddef llifogydd. Mae mân effeithiau cadarnhaol yn gysylltiedig â mesurau sy'n ceisio gwella gwytnwch hinsawdd ac ymateb i lifogydd yn ardal ddrafft y Cynllun yn ogystal â darparu cyfleusterau ac adnoddau addysg. Mae angen monitro pellach o'r effeithiau i benderfynu a yw'r mesurau arfaethedig yn targedu cymorth i'r rheini sydd fwyaf mewn perygl o lifogydd yn ardal y Cynllun.

4.14 Amcan 14 yr AAS: Cyfrannu at lai o anghydraddoldebau

Bydd y mesurau arfaethedig a nodwyd yn y Cynllun drafft, gyda'i gilydd, yn arwain at gamau gweithredu sy'n cael mân effaith gadarnhaol ar gyfrannu at anghydraddoldebau is. Mae mân effeithiau cadarnhaol yn gysylltiedig yn bennaf ag ymgorffori SDCau a chynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymeradwyaethau'r CCDC. Nid yw'r mesurau sy'n weddill a'r camau cysylltiedig yn berthnasol neu ni fyddant yn cael unrhyw effaith / effaith ddibwys ar gyfrannu at anghydraddoldebau llai.

4.15 Amcan 15 yr AAS: Lleihau'r perygl o lifogydd o afonydd a dŵr wyneb

Bydd y mesurau arfaethedig a nodwyd yn y Cynllun drafft, gyda'i gilydd, yn helpu i leihau llifogydd o afonydd a dŵr wyneb. Mae'r Cynllun drafft yn ystyried pwysigrwydd gwella a chynnal tudalen Perygl Llifogydd CC, er mwyn darparu gwybodaeth amserol a chywir am fesurau lliniaru, gweithredu ac adfer cyn, yn ystod, ac ar ôl digwyddiad llifogydd. Bydd y mesurau hyn yn sicrhau bod preswylwyr a rhanddeiliaid fel DCWW a CNC yn wybodus ac yn barod i ymateb yn effeithiol i beryglon llifogydd.

Bydd datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb, yn unol â chanllawiau NCT 15 (CDFA2), yn arwain at effaith gadarnhaol hirdymor ar reoli dŵr ffo wyneb ac yn lleihau'r perygl o lifogydd mewn ardaloedd trefol. Bydd cynnal a diweddarau'r gronfa ddata asedau perygl llifogydd, fel sy'n ofynnol o dan Adran 21 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010, yn darparu cofnod cynhwysfawr a chyfredol o asedau perygl llifogydd. Bydd y data hwn yn cael ei ddarparu i randdeiliaid sydd â diddordeb, ac ARhRau eraill, i gefnogi ymdrechion rheoli perygl llifogydd cydgysylltiedig.

Mae'r cynllun gweithredu hefyd yn cynnwys adolygu a chynnal cynllun ymateb i argyfwng llifogydd CC, mewn cydweithrediad ag Uned Gwydnwch y cyngor. Bydd hyn yn sicrhau bod gweithdrefnau ymateb i argyfwng yn gadarn ac yn effeithiol. Bydd cynorthwyo CNC i liniaru'r perygl o lifogydd o ffynonellau prif afonydd, fel Afon Elái, Afon Rhymni, ac Afon Taf, yn gwella diogelwch rhag llifogydd ymhellach. Ar ben hynny, mae'r cynllun yn pwysleisio pwysigrwydd cynorthwyo cymunedau lleol i ddatblygu grwpiau perygl llifogydd lleol ar lefel gymunedol, gan ddarparu cyfleusterau addysg gyda chyflwyniadau ac adnoddau ynghylch llifogydd a newid hinsawdd, a gweithio gyda DCWW i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymeradwyaethau'r CCDC.

4.16 Amcan 16 yr AAS: Gwella rheoli adnoddau dŵr

Bydd y mesurau arfaethedig a nodwyd yn y Cynllun drafft, gyda'i gilydd, yn cynorthwyo i gyfrannu at fwy o gyfranogiad cymunedol. Bydd datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb, yn unol â chanllawiau NCT 15 (CDFA2), yn helpu i reoli dŵr ffo wyneb ac yn lleihau'r perygl o lifogydd mewn ardaloedd trefol. Bydd cynnal a diweddarau'r gronfa ddata asedau perygl llifogydd, fel sy'n ofynnol o dan Adran 21 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010, yn darparu cofnod cynhwysfawr a chyfredol o asedau perygl llifogydd. Bydd y data hwn yn cael ei ddarparu i randdeiliaid sydd â diddordeb ac ARhRau eraill i gefnogi ymdrechion rheoli perygl llifogydd cydlynol, gan annog cydweithredu a chyfranogiad gweithredol gan wahanol aelodau a sefydliadau cymunedol. Bydd gweithio'n arbennig gyda chymunedau lleol, fel y rheini yn Sain Ffagan a Wroughton Place, i ddatblygu grwpiau perygl llifogydd lleol yn grymuso preswylwyr i gymryd camau rhagweithiol wrth reoli risgiau llifogydd.

Mae'r cynllun gweithredu hefyd yn cynnwys adolygu a chynnal cynllun ymateb i argyfwng llifogydd CC, mewn cydweithrediad ag Uned Gwydnwch y cyngor. Bydd hyn yn sicrhau bod gweithdrefnau ymateb i argyfwng yn gadarn ac yn effeithiol. Bydd cynorthwyo CNC i liniaru'r perygl o lifogydd o ffynonellau prif afonydd, fel Afon Elái, Afon Rhymni, ac Afon Taf, yn gwella diogelwch rhag llifogydd ymhellach. Yn ogystal, bydd gweithio gyda DCWW i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu

dŵr wyneb a chymeradwyaethau'r CCDC yn helpu i leddfu'r pwysau ar seilwaith Caerdydd. Bydd y mentrau hyn, ynghyd â chynnal telemetreg CC i gasglu data am lawiadau a lefelau dŵr amser real, yn grymuso cymunedau i gymryd camau rhagweithiol wrth reoli risgiau llifogydd a chyfrannu at gymdeithas fwy gwydn ac ymgysylltiedig.

4.17 Amcan 17 yr AAS: Gwella iechyd cyrff dŵr

At ei gilydd, mae'r mesurau yn y SRhPLIL yn ceisio lleihau perygl llifogydd, a allai weithredu fel llwybr i lygryddion fynd i mewn i'r amgylchedd dŵr. Fel y nodir yn Adran 5.2 rydym yn argymhell bod CC yn sicrhau bod iechyd cyrff dŵr yn cael ei fonitro dros gyfnod y Cynllun drafft.

4.18 Amcan 18 yr AAS: Cyfrannu at gynyddu cyfranogiad cymunedol

Gallai mesurau uniongyrchol megis creu grwpiau gweithredu llifogydd a mwy o systemau monitro llifogydd wella ymwybyddiaeth a gwydnwch cymunedol a helpu i leihau lefelau straen cyffredinol, yn ogystal â lleihau'r potensial i lifogydd effeithio'n negyddol ar bobl. Yn ogystal â hyn, gallai gweithgareddau cymunedol a rhaglenni addysg helpu i wella cydlyniant cymunedol, gan greu gwell ymdeimlad o les yn y gymuned leol. Gallai hyn ddwysáu'r effeithiau buddiol ymhellach wrth ymateb i ddigwyddiadau llifogydd, trwy'r potensial am fwy o wydnwch trwy rwydweithiau cymorth cymunedol cydfuddiannol. Gallai buddion anuniongyrchol, a allai hefyd ychwanegu at les cymunedol cyffredinol, ddeillio o welliant mewn mesurau bioamrywiaeth a thirwedd. Gallai'r mesurau hyn gynyddu'r mannau agored hygyrch sydd ar gael ar gyfer hamdden, a allai arwain at fanteision iechyd meddwl a chorfforol.

5. Lliniaru a Monitro

5.1 Lliniaru

Nodwyd mesurau lliniaru ar ffurf argymhellion yn yr asesiadau unigol drwy gydol proses yr AAS; cyflwynir yr argymhellion hyn yn erbyn cam gweithredu pob mesur lle y bo hynny'n berthnasol yn [Tabl 12](#), [Tabl 13](#) a [Tabl 14](#).

5.2 Monitro

Mae cyfres o ddangosyddion wedi'u nodi a fydd yn galluogi i berfformiad y Cynllun drafft gael ei fonitro drwy ei gyfnod gweithredu. Mae mesurau monitro wedi'u cysylltu'n glir ag amcanion perthnasol yr AAS i ddangos y cylch asesu / gweithredu llawn.

Datblygwyd y Cynllun drafft fel y gellir mesur ei gynnydd a'i lwyddiant yn hawdd ac yn gywir trwy gwblhau'r camau gweithredu llifogydd. Bydd hyn yn ei dro yn sicrhau bod amcanion a mesurau'r strategaeth yn cael eu cyflawni gan y byddant yn bresennol o fewn yr holl gamau gweithredu llifogydd.

Bydd y strategaeth genedlaethol yn cael ei hadolygu'n ffurfiol ar gylch chwe blynedd, gan adlewyrchu gofynion Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009. Er mwyn cyd-fynd â'r strategaeth genedlaethol, bydd y strategaeth leol yn cael ei hadolygu'n ffurfiol bob dwy blynedd gan Gabinet a phwyllgorau Craffu Amgylcheddol Cyngor Caerdydd.

Bydd y Cynllun Gweithredu yn cael ei adolygu'n flynyddol gan adrannau perthnasol y Cyngor, gyda diweddariad yn cael ei ddarparu i Gabinet Cyngor Caerdydd bob dwy flynedd.

Bydd yr holl ddiweddariadau'n cael eu cyfleu i'r cyhoedd trwy sianeli ymgysylltu â rhanddeiliaid y Cyngor trwy gynllun gweithredu ar gyfer llifogydd diwygiedig, gyda'r holl gynlluniau darfodedig ar gael ar wefan y Cyngor.

Mae [Tabl 15](#) isod yn cyflwyno'r argymhellion monitro arfaethedig sydd wedi'u gwneud fel rhan o'r AAS hwn.

Tabl 15 Monitro arfaethedig ar gyfer Mesurau'r Cynllun drafft

Mesur	Cam gweithredu	Monitro Arfaethedig
Mesurau Datblygu, Adfywio a Pholisi		
1	CDFA5	Mae angen monitro effeithiolrwydd y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaredig ac unrhyw ddiwygiadau yn ystod digwyddiadau'r dyfodol, yn enwedig o ran ei effaith ar gymunedau sydd mewn perygl neu sy'n agored i niwed.
	CDFA6	O ystyried effeithiau posib y camau hyn ar fioamrywiaeth, dylid monitro'r asesiadau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â'r cynlluniau hyn ac unrhyw brosiectau newydd oherwydd eu heffeithiau unigol a chronnol.
2	CDFA16	Gan nad yw'r mesurau'n hysbys ar hyn o bryd, argymhellir monitro i fesur arwyddocâd unrhyw newidiadau o CSG 2019 a sicrhau bod hygrychedd, cynhwysiant a chyfranogiad cymunedol yn cael eu hystyried yn ystod y broses gynllunio.
3	CDFA9	Dylid monitro'r cynlluniau tynnu dŵr wyneb i fesur sut mae CC fel yr ALILIA wedi annog cydweithio rhwng DCWW a datblygwyr i wella ansawdd dŵr, a bydd creu mannau gwyrdd trwy SDCau yn gwella gwydnwch cymunedol ac yn lleihau'r effeithiau ar fusnesau a seilwaith, a gall ddarparu buddion bioamrywiaeth.
4	CDFA2	Dylid monitro'r Strategaeth Perygl Llifogydd Leol i sicrhau ei bod yn cydymffurfio â NCT 15 ym mhob diweddariad dwy flynedd. Dylai'r adolygiad fonitro sut mae'r Cynllun yn perfformio wrth annog datblygiadau i ymgorffori dyluniad gwydn, lleihau effeithiau llifogydd eithafol ar gymunedau, busnesau ac asedau treftadaeth.
5	CDFA2	Dylid monitro'r Strategaeth Dŵr Wyneb, unwaith y caiff ei datblygu, i sicrhau ei bod yn cydymffurfio â NCT 15 ym mhob diweddariad dwy flynedd yn dilyn ei chyhoeddi.
6	CDFA2	Dylid monitro'r Cynllun i sicrhau ei fod yn cydymffurfio â NCT 15 ym mhob diweddariad dwy flynedd.
	CDFA5	Mae angen monitro effeithiolrwydd y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaredig ac unrhyw ddiwygiadau yn ystod digwyddiadau'r dyfodol, yn enwedig o ran ei effaith ar gymunedau sydd mewn perygl neu sy'n agored i niwed.
8	CDFA3	Bydd sicrhau bod cofrestr cronfa ddata asedau yn gyfredol yn galluogi cynnal a rheoli asedau perygl llifogydd yn effeithiol.
9	CDFA9	Dylid monitro'r cam gweithredu hwn i fesur sut mae CC fel yr ALILIA wedi annog cydweithio rhwng DCWW a datblygwyr i wella ansawdd dŵr, a bydd creu mannau gwyrdd trwy SDCau yn gwella gwydnwch cymunedol ac yn lleihau'r effeithiau ar fusnesau a seilwaith, a gall ddarparu buddion bioamrywiaeth.
Mesurau Atal, Diogelu ac Ymateb		
13	CDFA5	Dylid monitro effeithiolrwydd y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaredig hwn wrth gefnogi'r ymchwiliad i achosion o lifogydd.
14	CDFA5	Dylid monitro effeithiolrwydd y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaredig hwn wrth gefnogi'r ymchwiliad i achosion o lifogydd.
17	CDFA1	Argymhellir y dylid darparu hyfforddiant i staff CC, yn unol â'r Dudalen Perygl Llifogydd ddiweddaredig, a pherthnasedd hyfforddiant wedi ei fonitro i sicrhau eu bod yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf am y mesurau lliniaru, gweithredu ac adfer diweddaraf.
18	CDFA5	Fel gofyniad statudol, disgwylir y byddai'r cam gweithredu hwn yn digwydd er mwyn cyflawni'r canlyniadau a nodir ym Mesur 18. Dylid adolygu effeithiolrwydd y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diweddaredig hwn, wrth gefnogi Uned Rheoli Gwydnwch Cyngor Caerdydd.
19	CDFA4	Bydd rhannu unrhyw fodelu dŵr wyneb a wneir fel rhan o'r CLILI (rhan o fesur 15) yn rhwydd i Lywodraeth Cymru a CNC yn eu galluogi i gymryd rhan weithredol wrth reoli perygl llifogydd lleol, a bydd yn meithrin cydweithredu rhwng Awdurdodau Rheoli Risg (ARhRau).

Mesur	Cam gweithredu	Monitro Arfaethedig
	CDA6	O ystyried effeithiau andwyol posib y cam gweithredu hwn ar fioamrywiaeth, dylid monitro'r asesiadau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â'r cynlluniau hyn, ynghyd ag unrhyw brosiectau newydd, ar gyfer eu heffeithiau unigol a chronnol.
	CDA9	Dylid monitro'r cynlluniau tynnu dŵr wyneb yn effeithiol i sicrhau bod mannau gwyrdd yn cael eu creu a bod bioamrywiaeth yn cael ei gwella, yn ogystal â mwy o hygyrchedd i breswylwyr.
Mesurau Cymunedol, Rhanddeiliaid a Chydweithredu		
20	CDA5	Dylid monitro'r ymgysylltiad â chymunedau lleol ar y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diwedddareidig hwn.
	Ely1	Dylai'r cynllun annog y grwpiau llifogydd hyn i fonitro ymgysylltiad rhanddeiliaid er mwyn sicrhau bod pob agwedd ar y gymuned yn cymryd rhan.
	Ely2	Dylai'r cynllun annog y grwpiau llifogydd hyn i fonitro ymgysylltiad rhanddeiliaid er mwyn sicrhau bod pob agwedd ar y gymuned yn cymryd rhan.
21	CDA5	Dylid monitro'r ymgysylltu â chymunedau lleol drwy'r grwpiau llifogydd cymunedol ar y cynllun ymateb i argyfwng llifogydd diwedddareidig hwn.
	Ely1	Dylai'r cynllun annog y grwpiau llifogydd hyn i fonitro ymgysylltiad rhanddeiliaid er mwyn sicrhau bod pob agwedd ar y gymuned yn cymryd rhan.
	Ely2	Dylai'r cynllun annog y grwpiau llifogydd hyn i fonitro ymgysylltiad rhanddeiliaid er mwyn sicrhau bod pob agwedd ar y gymuned yn cymryd rhan.
22	CDA6	O ystyried effeithiau andwyol posib y cam gweithredu hwn ar fioamrywiaeth, dylid monitro'r asesiadau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â'r cynlluniau hyn, ynghyd ag unrhyw brosiectau newydd, ar gyfer eu heffeithiau unigol a chronnol.
	CDA9	Dylid monitro'r cynlluniau tynnu dŵr wyneb yn effeithiol i sicrhau bod mannau gwyrdd yn cael eu creu a bod bioamrywiaeth yn cael ei gwella, yn ogystal â mwy o hygyrchedd i breswylwyr.
23	CDA9	Dylai cydweithredu ychwanegol rhwng CC fel yr ALILIA, CNC a DCWW sicrhau bod digwyddiadau gorlifo carthffosydd cyfun yn cael eu monitro, a bod y digwyddiadau llygredd cysylltiedig hefyd yn cael eu monitro.

6. Casgliadau

Mae'r ddogfen hon yn darparu Adroddiad Amgylcheddol yr AAS sy'n cyd-fynd â'r Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd Lleol drafft (y Cynllun drafft). Mae'n rhoi crynodeb o'r amodau sylfaenol a'r materion allweddol sy'n bodoli yng Nghaerdydd. Mae adolygiad cynhwysfawr o Gynlluniau, Polisiâu a Rhaglenni hefyd wedi'i gynnwys, sydd wedi ystyried y cyd-destun ehangach y bydd y Cynllun yn gweithredu ynddo.

Ar ôl datblygu dealltwriaeth o faes y cynllun, arfarnwyd dogfen y Cynllun drafft yn erbyn cyfres o amcanion yr AAS a chwestiynau gwneud penderfyniadau. Mae'r rhain wedi cael eu defnyddio'n gyson drwy asesiadau pob un o'r mesurau a gweithredoedd eu hetholwyr er mwyn pennu'r effeithiau amgylcheddol tebygol.

Yn dilyn asesu'r Cynllun drafft, nodwyd nifer o argymhellion yn yr asesiadau unigol drwy gydol y broses AAS drwyadl, cyflwynir yr argymhellion hyn yn erbyn pob cam gweithredu lle y bo hynny'n berthnasol yn Adran 4.

Ystyrir felly y bydd y mesurau yn y Cynllun drafft, at ei gilydd, yn arwain at ostyngiad mewn perygl llifogydd lleol dros gyfnod y strategaeth ac ystyrir eu bod yn cynnig effeithiau cadarnhaol yn gyffredinol (rhai a allai

fod yn sylweddol) yn erbyn Amcanion yr AAS, yn enwedig gwella iechyd a lles, lleihau'r risg o lifogydd, ennill bioamrywiaeth, diogelu pridd a gwella maint, ansawdd a llif dŵr.

7. Y Camau Nesaf

Bydd yr Adroddiad Amgylcheddol AAS hwn, sy'n nodi canlyniad y broses AAS sy'n berthnasol i Dasgau A i C Cyfarwydddeb yr AAS7, nesaf yn destun proses o ymgynghori a gwneud penderfyniadau.

Mewn perthynas â'r cam hwn o ymgynghori a gwneud penderfyniadau, dywed y Gyfarwydddeb

"Bydd yr awdurdodau [â chyfrifoldebau amgylcheddol perthnasol] a'r cyhoedd... yn cael cyfle cynnar ac effeithiol, o fewn terfynau amser priodol, i fynegi eu barn ar y cynllun, neu'r rhaglen, drafft a'r Adroddiad Amgylcheddol atodol cyn mabwysiadu'r cynllun neu'r rhaglen" (Erthygl 6(2)).

"Rhaid i'r adroddiad amgylcheddol ..., y farn a fynegwyd [mewn ymatebion i ymgynghoriad] a chanlyniadau unrhyw ymgynghoriadau trawsffiniol ... gael eu hystyried wrth baratoi'r cynllun, neu'r rhaglen, a chyn ei fabwysiadu; (Erthygl 8).

"... pan fo cynllun, neu raglen, yn cael ei fabwysiadu, mae'r awdurdodau [amgylcheddol]... [a'r] cyhoedd... yn cael eu hysbysu a bydd yr eitemau canlynol ar gael i'r rheini a hysbysir felly: (a) y cynllun, neu'r rhaglen, fel y'i mabwysiadwyd, (b) datganiad sy'n crynhoi sut y mae ystyriaethau amgylcheddol wedi'u hintegreiddio i'r cynllun, neu'r rhaglen,... [gan gynnwys] y rhesymau dros ddewis y cynllun, neu'r rhaglen, fel y'i mabwysiadwyd, yng ngoleuni dewisiadau rhesymol eraill yr ymdrinnir â nhw, a (c) y mesurau a benderfynwyd arnynt ynghylch monitro" (Erthygl 9(1)).

Bydd Adroddiad Amgylcheddol drafft yr AAS yn atodiad i'r Cynllun drafft a bydd ar gael ar gyfer y broses ymgynghori, ochr yn ochr â'r Cynllun. Bydd CC yn cyflwyno eu drafft ymgynghori i CNC a Cadw ar gyfer ymgynghori.

Yn dilyn canlyniad proses ymgynghori'r Cynllun drafft, bydd unrhyw newidiadau a wneir i'r Cynllun drafft o ganlyniad i sylwadau gan ymgynghoreion yn cael eu cynnwys yn Natganiad Amgylcheddol yr AAS a fydd yn egluro sut y rhoddwyd ystyriaeth i'r ymgynghoriad ac unrhyw newidiadau i'r Cynllun.

Bydd Adroddiad Amgylcheddol yr AAS a Datganiad Amgylcheddol yr AAS yn cyd-fynd â'r Cynllun terfynol.

7.1 Cerrig Milltir

Amlinellir y cerrig milltir disgwyledig yn yr AAS a phrosesau cynllunio Rheoli Perygl Llifogydd yn Tabl 16.

Tabl 16 Cerrig milltir disgwyledig

Carreg filltir	Dyddiadau
Ymgynghoriad yn dod i ben ar y Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd Lleol drafft	Chwefror 2025
Cyhoeddi Datganiad Mabwysiadu Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd	Mai 2025
Cyhoeddi Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd	Mehefin 2025

7.2 Sut i ymateb i'r ymgynghoriad hwn

Rydym yn ceisio eich barn ar yr adroddiad amgylcheddol hwn ac rydym wedi nodi rhai cwestiynau ymgynghori penodol isod. Daw'r ymgynghoriad i ben ym mis Mawrth 2025.

Atodiad A

Cynlluniau, Polisiâu a Rhaglenni

Atodiad B

Amodau Sylfaenol

Atodiad C

Ymatebion i Farn Gwmpasu'r AAS

Adolygiad o gynlluniau, rhaglenni ac amcanion diogelu'r amgylchedd

Nod yr adolygiad hwn o gynlluniau, rhaglenni ac amcanion diogelu'r amgylchedd yw llywio'r Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS) drwy nodi dogfennau allweddol sy'n cynnwys cyfeiriad ar faterion amgylcheddol. Mae'r crynodeb a restrir yn y tablau isod yn cynnwys crynodeb byr o'r hyn y mae pob un o'r Cynlluniau, Rhaglenni neu Amcanion (CRhA) yn ei gynnwys, y berthynas sydd ganddynt â Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd Cyngor Caerdydd (y Cynllun) a pha bynciau amgylcheddol y maent yn ymwneud yn benodol â nhw. Mae pob tabl yn canolbwyntio ar gynlluniau, rhaglenni ac amcanion diogelu sy'n berthnasol i wahanol raddfeydd:

- **Tabl A.1:** rhoi crynodeb o'r rhaglen cynlluniau rhyngwladol a'r amcanion diogelu;
- **Tabl A.2:** rhoi crynodeb o'r rhaglenni cynlluniau rhyngwladol (DU) a'r amcanion diogelu;
- **Tabl A.3:** rhoi crynodeb o'r rhaglenni cynlluniau rhanbarthol (Cymru) a'r amcanion diogelu; a
- **Tabl A.4:** rhoi crynodeb o'r rhaglen cynlluniau lleol (Caerdydd) a'r amcanion diogelu;

DRAFT

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

A.1.1 Cynlluniau, rhaglenni ac amcanion diogelu rhyngwladol

Tabl A.1 Cynlluniau, rhaglenni ac amcanion diogelu rhyngwladol

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Rhyngwladol			
Nodau Datblygu Cynaliadwy y CU (2015)	Mabwysiadwyd y Nodau Datblygu Cynaliadwy (NDCau) gan y Cenhedloedd Unedig yn 2015 fel galwad gyffredinol i weithredu i ddod â thlodi i ben, diogelu'r blaned, a sicrhau bod pawb erbyn 2030 yn mwynhau heddwch a ffyniant. Mae'r 17 NDC wedi'u hintegreiddio—maen nhw'n cydnabod y bydd gweithredu mewn un maes yn effeithio ar ganlyniadau mewn eraill, a bod yn rhaid i'r datblygiad gydbwyso cynaliadwyedd cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol. Y NDCau yw: • NDC 1: Dim Tlodi • NDC 2: Dim Newyn • NDC 3: Iechyd Da a Lles • NDC 4: Addysg o Ansawdd Da • NDC 5: Cydraddoldeb Rhywiol • NDC 6: Dŵr Glân a Glanweithdra • NDC 7: Ynni Fforddiadwy a Glân • NDC 8: Gwaith Boddhaol a Thwf Economaidd • NDC 9: Diwydiant, Arloesi a Seilwaith • NDC 10: Lleihau Anghydraddoldeb • NDC 11: Dinasoedd a Chymunedau Cynaliadwy • NDC 12: Defnyddio a Chynhyrchu'n Gyfrifol • NDC 13: Gweithredu ar y Newid yn yr Hinsawdd • NDC 14: Bywyd o dan y Dŵr • NDC 15: Bywyd ar y Tir • NDC 16: Heddwch, Cyfiawnder a Sefydliadau Cadarn • NDC 17: Partneriaeth ar gyfer y Nodau	Mae cynllun 2025 yr AA yn nodi sut byddant yn cyfrannu at NDCau y Cenhedloedd Unedig, trwy greu cenedl sy'n gallu gwrthsefyll newid yn yr hinsawdd, aer iach, twf gwyrdd ar y tir ac yn y dŵr a dyfodol cynaliadwy. Dylai'r Cynllun ymrwymo i integreiddio'r NDCau. Yn benodol, gan ganolbwyntio ar gyfraniad ystyrlon i NDC 11, 14 a 15. Dylai hyn gynnwys edrych ar y targedau a'r dangosyddion ar gyfer pob NDC ac ystyried sut i drosi'r rhain yn ddangosyddion perfformiad allweddol ar lefel leol.	Pob pwnc.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Confensiwn Cadwraeth Bywyd Gwyllt a Chynefinoedd Naturiol Ewrop (ETS Rhif 104)	Nod y Confensiwn yw sicrhau cadwraeth rhywogaethau fflora a ffawna gwyllt a'u cynefinoedd. Rhoddir sylw arbennig i rywogaethau sydd mewn perygl ac sy'n agored i niwed, gan gynnwys rhywogaethau mudol sydd mewn perygl ac sy'n agored i niwed. Mae'n ofynnol i aelod-bartïon ymgymryd â mesurau priodol i sicrhau cadwraeth cynefinoedd y rhywogaethau fflora a ffawna gwyllt. Dylid cynnwys mesurau o'r fath ym mholisiau cynllunio a datblygu a rheoli llygredd y Partïon, gan roi sylw arbennig i gadwraeth fflora a ffawna gwyllt.	Bydd y Cynllun yn gwarchod rhywogaethau fflora a ffawna gwyllt a chynefinoedd cysylltiedig. Mae hyn yn cynnwys rhywogaethau sydd mewn perygl.	Bioamrywiaeth
Confensiwn ynghylch Diogelu Treftadaeth Ddiwylliannol a Naturiol y Byd (UNESCO, 1972)	Mae'r Confensiwn yn diffinio'r math o safleoedd naturiol neu ddiwylliannol y gellir ystyried eu hysgrifennu ar Restr Treftadaeth y Byd. Mae'r Confensiwn yn nodi dyletswyddau Partïon Gwladwriaethau wrth nodi safleoedd posibl a'u rôl yn eu diogelu a'u cadw. Trwy lofnodi'r Confensiwn, mae pob gwlad yn addo gwarchod nid yn unig safleoedd Treftadaeth y Byd sydd wedi'u lleoli ar ei thiriogaeth, ond hefyd i ddiogelu ei threftadaeth genedlaethol.	Dylid datblygu'r Cynllun i sicrhau ei fod yn cefnogi diogelu a chadw safleoedd Treftadaeth y Byd UNESCO. Er nad oes Safleoedd Treftadaeth y Byd yn y dalgylch, dylai'r Cynllun ymdrechu i gyd-fynd â'r egwyddor gyffredinol a nodir yn Erthygl 4; sicrhau adnabod, diogelu, cadwraeth, cyflwyno a throsglwyddo treftadaeth ddiwylliannol a naturiol.	Bioamrywiaeth, Defnydd o Dir a Thirwedd a Threftadaeth Ddiwylliannol.
Confensiwn ar Wlyptiroedd o Bwys Rhyngwladol yn enwedig fel Cynefin Adar Dŵr (UNESCO, 1971)	Mae'r Confensiwn yn gytundeb rhynglywodraethol â'r nod o warchod gwlyptiroedd trwy weithredu lleol a chenedlaethol a chydweithrediad rhyngwladol. Mae Gwlyptiroedd o Bwysigrwydd Rhyngwladol (safleoedd Ramsar) a nodwyd o dan y Confensiwn ar Wlyptiroedd o Bwys Rhyngwladol yn enwedig fel Cynefin Adar Dŵr 1971 yn cael eu hystyried yn safleoedd dynodedig Ewropeaidd fel mater o Bolisi'r Llywodraeth.	Nod y Cynllun fydd gwarchod a gwella safleoedd Ramsar ac osgoi effeithiau niweidiol uniongyrchol ac anuniongyrchol i'r safleoedd hyn.	Bioamrywiaeth
Confensiwn ar Amrywiaeth Fiolegol	Y Confensiwn ar Amrywiaeth Fiolegol (CAF) yw'r offeryn cyfreithiol rhyngwladol ar gyfer "cadwraeth amrywiaeth fiolegol, defnydd cynaliadwy o'i gydrannau a rhannu'r buddion sy'n deillio o ddefnyddio adnoddau genetig yn deg a chyfiawn" sydd wedi'i gadarnhau gan 196 o wledydd. Ei amcan cyffredinol yw annog camau gweithredu, fydd yn arwain at ddyfodol cynaliadwy. Mae'r CAF yn cynnwys bioamrywiaeth ar bob lefel: ecosystemau, rhywogaethau ac adnoddau genetig.	Bydd y Cynllun yn cadw ac yn gwella amrywiaeth fiolegol drwy osgoi effeithiau negyddol ar gynefinoedd a rhywogaethau a sicrhau elw net bioamrywiaeth.	Bioamrywiaeth
Cytundeb Paris (CU, 2015)	Mae Cytundeb Paris yn gytundeb rhyngwladol cyfreithiol rwymol ar newid hinsawdd. Fe'i mabwysiadwyd gan 196 o Bartïon yng	Bydd y Cynllun yn cefnogi'r ymrwymadau yng Nghytundeb Paris trwy helpu i liniaru effeithiau newid yn yr hinsawdd trwy wella rheolaeth dŵr	Hinsawdd a charbon

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	Nghynhadledd Newid Hinsawdd y Cenhedloedd Unedig (COP21) ym Mharis, Ffrainc, ar 12 Rhagfyr 2015. Daeth i rym ar 4 Tachwedd 2016. Ei nod cyffredinol yw cadw'r "cynnydd yn y tymheredd cyfartalog byd-eang i ymhell islaw 2°C uwchlaw lefelau cyn-ddiwydiannol" a mynd ar drywydd ymdrechion "i gyfyngu ar y cynnydd yn y tymheredd i 1.5°C uwchlaw lefelau cyn-ddiwydiannol." Mae'r Cytundeb yn gosod nodau hirdymor i arwain yr holl genhedloedd: • lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr byd-eang yn sylweddol i gyfyngu ar y cynnydd yn y tymheredd byd-eang yn y ganrif hon i 2 radd Celsius wrth ymdrechu i gyfyngu ar y cynnydd hyd yn oed ymhellach i 1.5 gradd; • adolygu ymrwymïadau gwledydd bob pum mlynedd; a • darparu cyllid i wledydd sy'n datblygu i liniaru newid yn yr hinsawdd, cryfhau gwytnwch a gwella gallu i addasu i effeithiau hinsawdd.	yn y dalgylch. Nod y cynllun yw helpu i leihau effeithiau llifogydd nawr ac yn y dyfodol. Bydd y cynllun hefyd yn ceisio lleihau allyriadau carbon, er enghraifft drwy ddefnyddio atebion sy'n seiliedig ar natur. Bydd hyn yn helpu i gefnogi ymrwymïadau Cytundeb Paris, gan gynnwys cyrraedd sero net erbyn 2050.	
Cynhadledd Rio 1992	Cynhaliwyd Cynhadledd y Cenhedloedd Unedig ar yr Amgylchedd a Datblygu (UNCED), a elwir hefyd yn 'Uwchgynhadledd y Ddaear', yn Rio de Janeiro, Brasil, o 3-14 Mehefin 1992. Mae Confensiwn Rio yn dri chytundeb rhyngwladol rhyng-gysylltiedig sy'n mynd i'r afael â heriau amgylcheddol tyngedfennol. Daethant i'r amlwg o Uwchgynhadledd y Ddaear 1992 yn Rio de Janeiro, lle bu llywodraethau'n trafod newid yn yr hinsawdd, diffieithrwydd, a cholli bioamrywiaeth. Mae'r confensiynau ar y cyd yn cefnogi addasu, datblygu cynaliadwy, a gwytnwch trwy rannu gwybodaeth, meithrin gallu a chymorth ariannol.	Bydd y Cynllun yn cefnogi'r ymrwymïadau a wnaed yng Nghonfensiynau Rio trwy wella bioamrywiaeth a lliniaru effeithiau newid yn yr hinsawdd trwy wella rheolaeth dŵr ar draws yr ardal ehangach.	Bioamrywiaeth, Hinsawdd a charbon, Amgylchedd dŵr
Confensiwn Bern 1979	Mabwysiadwyd y Confensiwn ar Gadwraeth Bywyd Gwyllt a Chynefinoedd Naturiol Ewrop, a elwir hefyd yn Gonfensiwn Bern, yn Bern ar 19 Medi 1979. Ei brif nod yw hyrwyddo cydweithredu ymhlith gwledydd sydd wedi llofnodi i gadw fflora a ffawna gwyllt, a'u cynefinoedd naturiol. Yn ogystal, mae'r Confensiwn yn ceisio diogelu rhywogaethau mudol sydd mewn perygl. Yn nodedig, hwn oedd y cytundeb rhyngwladol cyntaf i fynd i'r afael â rhywogaethau a chynefinoedd, gan ddod â gwledydd at ei gilydd i weithredu dros gadwraeth natur.	Nod y Cynllun fydd cadw fflora a ffawna gwyllt, a chynefinoedd naturiol o fewn CC drwy osgoi effeithiau negyddol ar gynefinoedd a rhywogaethau a gwella bioamrywiaeth.	Bioamrywiaeth

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

DRAFT

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

A.1.2 Cynlluniau, rhaglenni ac amcanion diogelu cenedlaethol

Tabl A.2 Cynlluniau, rhaglenni ac amcanion diogelu cenedlaethol

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
DU			
Strategaeth Aer Glân 2019	Mae'r strategaeth hon yn nodi'r camau gweithredu cynhwysfawr sydd eu hangen ar draws pob rhan o'r llywodraeth a chymdeithas i wella ansawdd aer. Mae'r strategaeth yn nodi sut bydd y llywodraeth: • diogelu iechyd y genedl; • diogelu'r amgylchedd; • sicrhau twf glân ac arloesi; • lleihau allyriadau o drafnidiaeth, cartrefi, ffermio a diwydiant; a • monitro ein cynnydd.	Dylai nod y Cynllun fod nid yn unig i leihau llygryddion, ond hefyd i wella ansawdd aer gymaint â phosibl, yn enwedig lle mae ansawdd aer yn wael, gan ddefnyddio Ardaloedd Rheoli Ansawdd Aer i gefnogi blaenoriaethu ymyriadau.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), bioamrywiaeth ac ansawdd aer.
Strategaeth Twf Glân (2017)	Mae'r strategaeth hon yn nodi cynigion ar gyfer datgarboneiddio pob sector o economi'r DU trwy'r 2020au. Mae'n esbonio sut y gall y wlad gyfan elwa o gyfleoedd carbon isel, tra'n bodloni ymrwymïadau cenedlaethol a rhyngwladol i fynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd. Mae hyn yn cynnwys allyriadau carbon sy'n gysylltiedig â chyflenwad dŵr.	Dylai'r Cynllun ystyried sut i ddatgarboneiddio dŵr sydd ei angen wrth brosesu dŵr, pwmpio dŵr a rheoli llifogydd a cheisio hybu atafaelu carbon a chyfalaf naturiol y tir o fewn y dalgylch.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), bioamrywiaeth, hinsawdd a charbon, ansawdd aer, seilwaith a thrafnidiaeth ac adnoddau a gwastraff.
Deddf Newid Hinsawdd 2008	Mae Deddf Newid Hinsawdd 2008 yn ymrwymo'r DU i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr 'o leiaf 100% yn is na blwyddyn sylfaenol 1990' (allyriadau nwyon tŷ gwydr sero-net) erbyn 2050. Mae hyn yn cynnwys lleihau allyriadau o'r Alban, Cymru a Gogledd Iwerddon. Mae'r Ddeddf Newid Hinsawdd hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i lywodraeth y DU greu Rhaglen Addasu Genedlaethol (RhAG), sy'n nodi camau i'r llywodraeth ac eraill addasu i heriau newid hinsawdd yn Lloegr dros gyfnod o bum mlynedd. Mae'r gweinyddiaethau datganoledig yn creu eu rhaglenni a'u polisiâu eu hunain.	Dylai'r Cynllun ystyried risgiau llawn newid hinsawdd o fewn y dalgylch i ddeall beth yw'r heriau a'r cyfleoedd mewn perthynas â rheoli dŵr, effeithiau'r prosesau rheoli dŵr a'r effeithiau ar y perygl o lifogydd. Dylai'r Cynllun sicrhau y gellir ei gyflawni o fewn cyllidebau carbon blynyddol yr AA, o ystyried bod y rhain yn cyd-fynd â llwybr disgyn carbon Cytundeb Paris ac yn sicrhau gweithrediadau sero-net erbyn 2050.	Hinsawdd a charbon, ac ansawdd aer.
Ailgodi'n Gryfach: Ein Cynllun ar gyfer Twf (2021)	Papur polisi gan Drysorlys EM a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2021. Cyhoeddiad sy'n nodi cynlluniau'r llywodraeth i gefnogi twf economaidd drwy fuddsoddi'n sylweddol mewn seilwaith, sgiliau ac arloesi. Wrth greu twf, y nod hefyd yw ysgogi ffyniant bro y DU gyfan, cefnogi'r pontio i Sero-net a chefnogi'r weledigaeth ar gyfer Prydain Fyd-eang.	Dylai'r Cynllun gefnogi amcanion y cynllun Ailgodi'n Gryfach, yn benodol amcanion i gefnogi'r pontio i Sero-net ac adfywio trefi sy'n ei chael hi'n anodd ym mhob rhan o'r DU. Dylai'r Cynllun hefyd gefnogi'r weledigaeth i'r DU addasu	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol, hinsawdd a charbon a seilwaith a thrafnidiaeth.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
		i'r risgiau a gyflwynir gan newid hinsawdd, yn enwedig mewn perthynas â pherygl llifogydd.	
Y Trydydd Rhaglen Addasu Genedlaethol (2023)	Mae'r drydedd Rhaglen Addasu Genedlaethol yn nodi sut y bydd y DU yn ymateb i effeithiau newid hinsawdd rhwng 2023 a 2028. Mae'r camau allweddol yn canolbwyntio ar ddiogelu'r amgylchedd naturiol, cefnogi busnesau i addasu i newid hinsawdd, addasu seilwaith, diogelu adeiladau a'u hamgylchedd, diogelu iechyd y cyhoedd a chymunedau a lliniaru effeithiau rhyngwladol ar y DU.	Dylai'r Cynllun gefnogi amcanion y cynllun, yn benodol amcanion i gefnogi'r pontio i Sero-net ac adfywio trefi sy'n ei chael hi'n anodd ym mhob rhan o'r DU. Dylai'r Cynllun hefyd gefnogi'r weledigaeth i'r DU addasu i'r risgiau a gyflwynir gan newid hinsawdd, yn enwedig mewn perthynas â pherygl llifogydd.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol, hinsawdd a charbon, seilwaith a thrafnidiaeth ac adnoddau a gwastraff.
Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009	Mae Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 yn ddeddfwriaeth yn y DU sy'n sefydlu'r Sefydliad Rheoli Morol (SRhM) sy'n gyfrifol am swyddogaethau morol. Mae'n diffinio'r Parth Economaidd Neilltuedig (PEN), yn cyflwyno cynllunio morol, ac yn rhoi hawliau mynediad cyhoeddus i arfordir Lloegr. Nod y ddeddf hon yw hyrwyddo cadwraeth forol, datblygu cynaliadwy, a mynediad arfordirol yn y DU.	Dylid datblygu'r Cynllun yn unol â'r ddeddfwriaeth sydd wedi'i rhoi ar waith gan y Ddeddf hon, yn benodol mewn perthynas â chynllunio morol a chadwraeth.	Bioamrywiaeth, amgylchedd dŵr a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).
Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 (fel y'i diwygiwyd)	Mae Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 yn ddarn hanfodol o ddeddfwriaeth yn y DU ar gyfer cadwraeth amgylcheddol. Mae'n rhoi amddiffyniad i rywogaethau brodorol, yn enwedig y rhai sydd mewn perygl, ac yn cyfyngu ar ryddhau rhywogaethau estron i'r gwyllt. Yn ogystal, mae'r ddeddf yn gwella diogelu Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) ac yn datblygu'r rheolau hawliau tramwy a sefydlwyd yn Neddf Parciau Cenedlaethol a Mynediad i Gefn Gwlad 1949.	Dylai'r Cynllun gynnal statws wedi eu diogelu SoDdGA a dylai ddiogelu rhywogaethau brodorol.	Bioamrywiaeth
Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017	Mae Rheoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 yn atgyfnerthu ac yn diweddarau deddfwriaeth flaenorol, gan gynnwys rheoliadau 2010. Nod y rheoliadau hyn yw diogelu safleoedd bywyd gwyllt ar draws tir mawr Prydain a diogelu'r rhywogaethau sy'n byw yn yr ardaloedd hynny. Yn arbennig, maent hefyd yn gweithredu agweddau ar Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009.	Dylai'r Cynllun fod yn unol â'r rheoliadau wedi'u diweddarau i amddiffyn bywyd gwyllt a diogelu rhywogaethau sy'n byw yn yr ardaloedd y mae'r Cynllun yn effeithio arnynt.	Bioamrywiaeth
Deddf Diogelu Moch Daear (1992)	Mae Deddf Diogelu Moch Daear 1992 yn gwahardd lladd, anafu, neu ddal moch daear yn fwriadol. Mae hefyd yn gwahardd ymyrryd â gwâl moch daear (ac ymdrechion i wneud hynny). Nod y ddeddf yw diogelu	Dylai'r Cynllun ddiogelu lles moch daear yn yr ardal leol ymhellach drwy beidio ag ymyrryd â gwâl neu boblogaethau moch daear.	Bioamrywiaeth

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	lles moch daear, rhywogaeth sydd wedi wynebu erledigaeth yn y DU ers blynyddoedd lawer.		
Adroddiad Sefyllfa Byd Natur (2023)	Mae adroddiad Sefyllfa Byd Natur 2023 yn rhoi asesiad cynhwysfawr o fioamrywiaeth y DU. Mae'n defnyddio data o gynlluniau monitro a chofnodi biolegol, a gasglwyd gan wirfoddolwyr medrus. Mae canfyddiadau allweddol yr adroddiad yn cwmpasu; dirywiad bywyd gwyllt, dirywiad pryfed, colli planhigion ac effaith morol.	Dylai'r Cynllun ystyried canfyddiadau'r Adroddiad a cheisio mynd i'r afael â'r meysydd penodol o ddirywiad drwy wella bioamrywiaeth.	Bioamrywiaeth
Dangosyddion Bioamrywiaeth y DU 2023	Mae diweddariad 2023 o Ddangosyddion Bioamrywiaeth y DU, a gyhoeddwyd ar 14 Tachwedd 2023, yn cynnwys diweddariadau i 18 o ddangosyddion.	Dylai'r Cynllun ystyried Dangosyddion Bioamrywiaeth y DU fel meysydd lle gall y Cynllun ganolbwyntio ar wella bioamrywiaeth.	Bioamrywiaeth
Y Groes Goch Brydeinig	<i>Bob tro mae'n bwrw glaw:</i> Mae ymchwil y Groes Goch Brydeinig ar lifogydd yn y DU yn adroddiad sy'n tynnu sylw at broblem ddifrifol llifogydd yn y DU, gan effeithio ar filiynau ac o bosibl yn dyblu'r perygl erbyn y 2050au. Mae'n pwysleisio'r angen brys am weithredu i liniaru peryglon llifogydd sy'n gysylltiedig â'r hinsawdd yn y dyfodol ac i gynorthwyo cymunedau i addasu a pharatoi ar gyfer digwyddiadau o'r fath. Nod yr astudiaeth yw deall effaith llifogydd trwy safbwyntiau'r rhai yr effeithir arnynt yn uniongyrchol arnynt ac arbenigwyr yn y maes. Mae'n ceisio cynnig llwyfan i leisiau cymunedau sydd mewn perygl, gan amlinellu'r prif heriau y maent yn dod ar eu traws. Mae'r adroddiad yn cynnig blaenoriaethau gweithredu i wella parodrwydd a gwydnwch, gan alluogi adferiad cyflymach o ddigwyddiadau llifogydd yn y dyfodol.	Dylai'r Cynllun ystyried yr ymchwil a gynhaliwyd gan y Groes Goch Brydeinig ac ystyried y blaenoriaethau gweithredu mewn perthynas â pharodrwydd a gwydnwch.	Llifogydd
Cymru a Lloegr			
Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) (Diwygio) 2018	Mae'r offeryn hwn yn diwygio Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016 i sicrhau, ar ôl i'r DU adael yr Undeb Ewropeaidd, eu bod yn parhau'n gwbl weithredol. Mae'r Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) (2016) yn atgyfnerthu'r system drwyddedu amgylcheddol yng Nghymru a Lloegr, gan ddisodli Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2010. Ehangwyd y system drwyddedu a chydymffurfio amgylcheddol bresennol yng Nghymru a Lloegr drwy integreiddio'r cyfundrefnau trwyddedu presennol sy'n ymwneud ag atal a rheoli llygredd a thrwyddedu rheoli gwastraff, caniatâd gollwng dŵr, awdurdodiad dŵr daear ac awdurdodiad rheoleiddio sylweddau ymbelydrol.	Bydd y Cynllun yn cadw at y Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol ac yn mynd y tu hwnt i'r gofynion drwy leihau niwed amgylcheddol a niwed i iechyd pobl, tra'n cynyddu buddion amgylcheddol ac iechyd pobl.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol, Bioamrywiaeth, Cyflwr y Tir (Priddoedd a Daeareg), Amgylchedd Dŵr, Ansawdd Aer ac Adnoddau a Gwastraff.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Rheoliadau Llyswennod (Cymru a Lloegr) (2009)	Mae Rheoliadau Llyswennod (Cymru a Lloegr) 2009 yn rhestru darpariaethau fel cynnal llwybrau pysgod lle gall argaeau neu goredau rwystro afonydd a darpariaeth sgriniau ar arllwysfeydd i osgoi dal pysgod.	Bydd y Cynllun yn osgoi creu rhwystrau i hynt llyswennod, a lle bo hynny'n briodol, bydd yn cynnwys cyfleoedd i wella taith llyswennod o fewn ardal y Cynllun.	Bioamrywiaeth, Amgylchedd Dŵr a Seilwaith a Thrafnidiaeth.
Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975 (fel y'i diwygiwyd)	Mae Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw (SAFFA) yn ddeddfwriaeth sy'n ceisio diogelu pysgod dŵr croyw, gyda ffocws penodol ar eogiaid (<i>Salmo salar</i>) a brithyll (<i>Salmo trutta</i>). Mae'r ddeddfwriaeth yn ymdrin ag ystod eang o bynciau, ond yn arbennig o berthnasol i'w datblygiad y mae'r adrannau hynny sy'n ymwneud â llygredd dŵr, aflonyddu ar gynefinoedd a llwybrau mudo pysgod. O dan Adran 2 (4) mae'n drosedd tarfu ar silod, pysgod sy'n silio neu silfeydd yn fwriadol ac o dan Adran 4 (1) mae'n drosedd caniatáu llif mater gwenwynig a charthffrwd sy'n llygru yn fwriadol i gyrsiau afonydd, sy'n wenwynig neu'n niweidiol i bysgod neu silfeydd, silod neu fwyd pysgod. Mae adrannau 9 i 15 yn ymwneud â llwybrau tramwy a mudo pysgod. Mae'n ddyletswydd ar berchennog y ddyfrffordd wrth adeiladu argaeau, sgriniau neu lifddorau i ddarparu a chynnal llwybr pysgod sy'n hwyluso ar gyfer eogiaid neu frithyll sy'n mudo.	Bydd y Cynllun yn cefnogi gwarchod a chadwraeth pysgod dŵr croyw drwy helpu i wella ansawdd dŵr, cynefin a lleihau effeithiau sychder. Mae gan weithredu'r Cynllun hefyd y potensial i gael effeithiau niweidiol ar bysgod dŵr croyw wrth adeiladu a gweithredu'r cynllun a dylai gynnwys mesurau i osgoi aflonyddu ac effeithiau niweidiol.	Bioamrywiaeth, Amgylchedd Dŵr a Seilwaith a Thrafnidiaeth.
Deddf Mamaliaid Gwyllt (Gwarchod) 1996	Mae'r Ddeddf hon yn rhoi gwarchodaeth benodol ar rywogaethau mamaliaid prin neu dan fygythiad drwy amddiffyn yr holl famaliaid gwyllt rhag unrhyw gamau a fwriedir i achosi dioddefaint diangen.	Bydd y Cynllun yn ceisio peidio ag achosi effeithiau niweidiol i rywogaethau mamaliaid prin neu dan fygythiad, a bydd yn ceisio ymgorffori mesurau i wella cynefinoedd i gefnogi'r rhywogaethau hyn.	Bioamrywiaeth.
Strategaeth rhywogaethau estron goresgynnol Prydain Fawr	Papur polisi gan Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig, a gyhoeddwyd ym mis Awst 2015 a'i ddiweddarau ym mis Chwefror 2023. Y strategaeth: • nodi'r nodau a'r camau gweithredu ar gyfer mynd i'r afael â'r bygythiadau gan rywogaethau estron goresgynnol (RhEG); • nodi fframwaith i gyflawni'r ymateb mwyaf effeithiol i atal, dileu a rheoli rhywogaethau estron goresgynnol; a • nod o wella cydlynu a chydweithredu drwy: lywodraeth, rhanddeiliaid, rheolwyr tir a'r cyhoedd yn gyffredinol yn erbyn rhywogaethau estron goresgynnol, ledled Prydain Fawr.	Bydd y Cynllun yn ymgorffori mesurau i sicrhau nad yw risg a lledaeniad RhEG yn cael ei gynyddu drwy'r dalgylch.	Bioamrywiaeth.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Newid yn yr hinsawdd: Y Drydedd Raglen Addasu Genedlaethol (2023 i 2028)	Mae'r Rhaglen Addasu Genedlaethol (RhAG) yn gosod y camau y bydd y llywodraeth ac eraill yn eu cymryd i addasu i effeithiau newid hinsawdd yn y DU. Mae'r drydedd Rhaglen Addasu Genedlaethol (RhAG3) yn nodi'r camau allweddol ar gyfer 2023 i 2028. Mae'r adroddiad hwn yn rhan o'r cylch 5 mlynedd o ofynion a nodir yn Neddf Newid Hinsawdd 2008.	Dylai'r Cynllun gyfrannu at y camau gweithredu a'r targedau a amlinellir yn RhAG3. Mae hyn yn cynnwys helpu i liniaru effeithiau ar seilwaith o lifogydd a chefnogi adfer a gwella'r amgylchedd naturiol i gynyddu ei wytnwch i effeithiau newid hinsawdd. Er enghraifft, drwy ddefnyddio atebion sy'n seiliedig ar natur i helpu i leihau bregusrwydd cymdeithas i risg hinsawdd a chyfrannu at adferiad rhywogaethau drwy ddarparu cynefin o ansawdd uwch ar gyfer bywyd gwyllt. Dylai'r Cynllun hefyd helpu i gefnogi iechyd a lles, a chymhellu gweithredu treftadaeth a amlinellir yn RhAG3, megis trwy ddarparu seilwaith gwyrdd a all helpu i leihau gorgynhesu a lleihau'r perygl o lifogydd i asedau treftadaeth.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol, Bioamrywiaeth, Defnydd o Dir a Thirwedd, Treftadaeth ddiwylliannol, ffactorau hinsoddol ac Ansawdd Aer.
Deddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990	Mae'r Ddeddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) yn Ddeddf Seneddol yn y DU a gyflwynwyd ym 1990 a newidiodd gyfreithiau yn ymwneud â rhoi caniatâd cynllunio ar gyfer gwaith adeiladu, gyda ffocws penodol ar adeiladau rhestredig ac ardaloedd cadwraeth. Creodd reolaethau arbennig ar gyfer dymchwel, newid neu ymestyn adeiladau, gwrthrychau neu strwythurau o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol penodol, yn ogystal ag ardaloedd cadwraeth. Bydd y Ddeddf hon yn cael ei disodli gan Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 wrth ei deddfu.	Dylid datblygu'r Cynllun i sicrhau nad yw'n achosi effeithiau niweidiol i adeiladau rhestredig neu ardaloedd cadwraeth.	Treftadaeth ddiwylliannol.
Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023	Mae Deddf Henebion Hynafol ac Ardaloedd Archaeolegol 1979 yn diffinio 'henebion cofrestredig' (safleoedd sy'n gwarantu eu hamddiffyn) ac yn gwneud achosi difrod i henebion cofrestredig yn drosedd. Bydd y Ddeddf hon yn cael ei disodli gan Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 wrth ei deddfu. Bydd Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 yn disodli Deddf Henebion Hynafol ac Ardaloedd Archeolegol 1979; Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2016 a Deddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990 wrth ei deddfu. Bydd hefyd yn arwain at ddiwygiadau i Nodyn Cyngor Technegol 24: Yr Amgylchedd Hanesyddol 2017. Mae'r Ddeddf yn Ddeddf Cydgrynhoi ac ni ddylai newid deddfwriaeth.	Dylid datblygu'r Cynllun i sicrhau nad yw'n achosi effeithiau niweidiol i Henebion Cofrestredig.	Treftadaeth ddiwylliannol.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Deddf Adnoddau Dŵr 2003	Mae'r Ddeddf yn diwygio Deddf a Rheoliadau Adnoddau Dŵr 1991 a Deddf y Diwydiant Dŵr 1991, i gyfleu y cyfnod rheoli newydd. Mae gan y Ddeddf y pedwar nod eang canlynol: • hwyluso defnydd cynaliadwy o adnoddau dŵr a thwf economaidd; • cryfhau llais defnyddwyr, cynnydd pwylllog mewn cystadleuaeth; a • hyrwyddo cadwraeth dŵr.	Dylai'r Cynllun gydymffurfio â'r Ddeddf Adnoddau Dŵr a chefnogi'r defnydd cynaliadwy o adnoddau dŵr drwy wella gwytnwch o ran llifogydd yn y dalgylch.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol, Amgylchedd Dŵr ac Adnoddau a gwastraff.
Rheoliadau Amgylchedd Dŵr (Cyfarwydddeb Fframweithiau Dŵr) (Cymru a Lloegr) 2017	Mae Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (CFfD) yr UE 1 wedi bod mewn grym ers 2000 ac ar hyn o bryd dyma'r darn mwyaf a mwyaf dylanwadol o ddeddfwriaeth yr UE sy'n ymwneud â'r amgylchedd dŵr. Cafodd y Gyfarwydddeb ei throsi yn gyfraith y DU gan Reoliadau Amgylchedd Dŵr (Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr) (Cymru a Lloegr) (2003, a ddiwygiwyd wedyn yn 2015, 2016 a 2017) ac mae gofynion y Gyfarwydddeb yn parhau i fod ar waith ar hyn o bryd yn dilyn ymadawiad Prydain o'r UE ym mis Ionawr 2021. Nod y CFfD yw diogelu a gwella ansawdd yr amgylchedd dŵr. Mae'n defnyddio dull holistig o reoli dŵr yn gynaliadwy drwy ystyried y rhyngweithio rhwng dŵr wyneb, dŵr daear ac ecosystemau sy'n ddibynnol ar ddŵr. Amcanion Amgylcheddol cyffredinol y CFfD yw: • atal dirywiad yn statws ecosystemau dyfrol, eu hamddiffyn a gwella cyflwr ecolegol dyfroedd; • anelu at gyflawni statws 'da' o leiaf ar gyfer pob corff o ddŵr erbyn 2015. Os nad yw hyn yn bosibl ac yn destun y meini prawf a nodir yn y Gyfarwydddeb, dylid anelu at sicrhau statws da erbyn 2021 neu 2027; • bodloni gofynion Ardaloedd a Warchodir y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr; • hyrwyddo defnydd cynaliadwy o ddŵr fel adnodd naturiol; • gwarchod cynefinoedd a rhywogaethau sy'n dibynnu'n uniongyrchol ar ddŵr;	Ni ddylai'r Cynllun achosi dirywiad mewn unrhyw statws corff dŵr CFfD nac atal cyrff dŵr rhag cyflawni statws 'Da'. Dylai'r Cynllun hefyd gyfrannu at wella cyrff dŵr CFfD, megis drwy weithredu mesurau i adfer afonydd a gwella ansawdd dŵr. Bydd asesiad cydymffurfio CFfD yn cael ei gynnal fel rhan o'r Cynllun i ddangos sut mae'r prosiect yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth. Bydd canfyddiadau'r CFfD yn cael eu hymgorffori yn yr AAS.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol, Bioamrywiaeth, Defnydd o Dir a Thirwedd, Cyflwr y ddaear (pridd a Daeareg), Amgylchedd Dŵr ac Adnoddau a Gwastraff.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	• lleihau'n gynyddol neu ddiddymu'n raddol rhyddhau llygryddion unigol neu grwpiau o lygryddion sy'n peri bygythiad sylweddol i'r amgylchedd dyfrol; • lleihau'n gynyddol llygredd dŵr daear ac atal neu gyfyngu ar fynediad llygryddion; a • chyfrannu at liniaru effeithiau llifogydd a sychder. Mae Rheoliadau'r CFfD yn ei gwneud yn ofynnol i statws presennol pob corff o ddŵr gael ei ddosbarthu a phennu amcanion ar gyfer cynnal neu wella statws, fel bod pob corff o ddŵr yn cyrraedd a/neu'n cynnal statws 'da' erbyn 2027 fan bellaf (yn amodol ar unrhyw eithriadau). Mae'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (2000/60/EC) yn cael ei throsi'n gyfraith y DU gan Reoliadau Amgylchedd Dŵr (Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr) (Cymru a Lloegr) 2017 ('CFfD'). Mae'n ei gwneud yn ofynnol i unrhyw ddatblygiadau arfaethedig sydd â'r potensial i effeithio ar yr amgylchedd dŵr, gynnal asesiad risg i ddangos na fydd y datblygiad arfaethedig yn arwain at ddirywiad statws nac atal y corff dŵr rhag cyflawni amcan CFfD. Mae'n debygol y bydd angen asesiad risg CFfD ar brosiectau Cynllun yn y dyfodol oherwydd gweithgareddau sy'n cael eu cynnal ar brif afon ac mae'n debygol y byddant yn destun trwydded gweithgaredd perygl llifogydd.		
Rheoliadau Trin Dŵr Gwastraff Trefol (Cymru a Lloegr) 1994	Mae'r Rheoliad hwn yn nodi sut i reoleiddio gwaredu carthffosiaeth, gan drawsnewid Cyfarwydddeb Trin Dŵr Gwastraff Trefol yr UE. Mae'n ei gwneud yn ofynnol i Defra gyhoeddi adroddiad sefyllfa ar ddŵr gwastraff trefol a gwaredu slwtsh ac asesu cydymffurfiaeth â'r rheoliadau hyn.	Dylai'r Cynllun gefnogi trin dŵr gwastraff drwy helpu i arafu a chadw dŵr, gan leihau faint o ddŵr wyneb sy'n cael ei gyfeirio at systemau carthffosydd cyfun yn ystod llifogydd. Gall hyn helpu i leihau'r pwysau ar y systemau hyn ac mae angen defnyddio alllifoedd carthion cyfun i ryddhau dŵr heb ei drin i gyrff dŵr.	Amgylchedd dŵr ac adnoddau a gwastraff.
Ddeddf Rheoli Llygredd 1974	Mae'r Ddeddf hon yn rheoleiddio gwaredu gwastraff, llygredd dŵr, sŵn, llygredd atmosfferig, ac iechyd y cyhoedd; ac at ddibenion sy'n gysylltiedig â'r materion hyn. Mae Rhan 1 o'r Ddeddf yn rheoli gwastraff ar dir ac yn datgan na fydd person yn gwaredu, achosi na chaniatáu gwaredu gwastraff wedi'i reoli ar dir, o dan y Ddeddf (ac eithrio mewn achosion penodedig). Mae Rhan II, sy'n ymwneud â rhoi mater sy'n llygru i mewn i ddŵr, yn nodi bod	Dylai'r Cynllun gydymffurfio â'r Ddeddf Rheoli Llygredd. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod y gwastraff a'r llygryddion yn cael eu rheoli a'u gwaredu'n gywir ac nad ydynt yn achosi niwed i'r amgylchedd.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol, Bioamrywiaeth, Amgylchedd Dŵr, Ansawdd Aer ac Adnoddau a Gwastraff.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	person yn euog o drosedd os yw'n caniatáu i fater gwastraff gwenwynig neu solet fynd i mewn i nentydd heb awdurdodiad. Mae Adran 40 o'r Ddeddf yn rhoi pwerau i awdurdodau lleol reoli sŵn a dirgryniad o safleoedd datblygu. Mae Rhan IV yn ymwneud ag atal llygredd atmosfferig.		
Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009	Mae'r rheoliad yn troi Cyfarwydddeb Llifogydd yr UE. Yn ei gwneud yn ofynnol i Asiantaeth yr Amgylchedd ac awdurdodau lleol baratoi adroddiadau asesu perygl llifogydd, mapiau peryglon llifogydd, mapiau perygl llifogydd a chynlluniau rheoli perygl llifogydd. Cafodd deddfwriaeth Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009 ei dirymu fel rhan o Ddeddf Deddfwriaeth yr UE a Ddargedwir ar 31 Rhagfyr 2023. Mae hyn yn osgoi dyblygu Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010.	Dylai'r Cynllun helpu i reoli a lleihau perygl llifogydd yn ardal y Cynllun. Dylai'r strategaeth ddefnyddio gwybodaeth a baratowyd gan CNC ac awdurdodau lleol, megis cynlluniau mapio a rheoli perygl llifogydd, i helpu i lywio ac arwain y strategaeth i weld bod mesurau'n effeithiol ac wedi'u targedu lle mae eu hangen fwyaf.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol, Amgylchedd Dŵr a Hinsawdd a Charbon.
Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010	Mae'r Ddeddf yn darparu ar gyfer rheolaeth perygl llifogydd gwell i bobl, cartrefi a busnesau, tra hefyd yn mynd i'r afael â bygythiad prinder dŵr ac amddiffyn fforddiadwyedd taliadau draenio dŵr ac yn diogelu cyflenwadau dŵr i'r defnyddiwr.	Dylai'r Cynllun gydymffurfio â gofynion y Ddeddf. Dylai'r Cynllun helpu i reoli dŵr yn well yn y dalgylch er mwyn helpu i leihau'r perygl o lifogydd i bobl, eiddo a seilwaith. Dylai'r Cynllun gael ei ddatblygu mewn partneriaeth ag awdurdodau rheoli risg eraill i gyflawni rheoli perygl llifogydd er budd cymunedau gwell.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol, Amgylchedd Dŵr a Hinsawdd a Charbon.
Rheoliadau Cyflenwi Dŵr (Ansawdd Dŵr) (Diwygio) 2016	Cyfunwch ddeddfwriaeth sy'n ymwneud ag ansawdd y cyflenwadau dŵr yfed i bobl yn Lloegr. Mae'r rheoliadau hefyd yn berthnasol i gyflenwadau yng Nghymru lle mae'r ymgymwrwr dŵr neu'r trwyddedai wedi'i leoli'n bennaf yn Lloegr.	Dylai'r Cynllun helpu i weithredu mesurau i helpu i wella ansawdd dŵr yn y dalgylch a gwneud cyflenwad dŵr yn fwy gwydn i effeithiau sychder.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol, Bioamrywiaeth, Amgylchedd Dŵr.
Rheoliadau Gwrychoedd 1997	Mae Rheoliadau Gwrychoedd 1997 yn diogelu gwrychoedd pwysig drwy reoli eu tynnu drwy system hysbysu. Mae a yw gwrych wedi'i ddiogelu neu beidio yn dibynnu ar feini prawf sy'n ymwneud â hyd, lleoliad a 'phwysigrwydd'.	Dylai'r Cynllun gydymffurfio â'r gofynion a amlinellir yn Rheoliadau Gwrychoedd (1997).	Bioamrywiaeth a Defnydd o dir a thriwedd.
Cymru			
Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau)	Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn diogelu pobl yn gyfreithiol rhag gwahaniaethu yn y gweithle ac yn y gymdeithas ehangach, tra'n cynyddu cyfle cyfartal. Mae'r Ddeddf yn nodi pwy sy'n cael ei amddiffyn rhag gwahaniaethu (naw nodwedd warchodedig), y mathau o wahaniaethu o dan y gyfraith a pha gamau y gellir eu cymryd os bydd	Bydd y Cynllun yn mapio canlyniadau i sicrhau y bydd buddion, anafanteision a chanlyniadau anfwriadol ar bob cymuned a pherson agored i niwed yn y dalgylch yn cael eu hystyried yn deg.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau).

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Statudol) (Cymru) 2021.	rhywun yn teimlo bod gwahaniaethu annheg yn eu herbyn mewn amrywiaeth o sefyllfaoedd, er enghraifft, mewn perthynas â gwasanaethau, addysg, safleoedd a chyflogaeth. Mae Adran 149 y Ddeddf yn nodi Dyletswydd Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus ('y Ddyletswydd'). Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus roi sylw dyledus i'r angen i: • Ddileu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth ac unrhyw ymddygiad arall y mae'r Ddeddf yn ei wahardd; • Datblygu cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a phobl nad ydynt yn rhannu'r nodwedd honno; a • Meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r bobl nad ydynt yn rhannu'r nodwedd honno. Mae dyletswyddau penodol Cymru hefyd yn cynnwys y gofyniad i ymgysylltu (Rheoliad 5), Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb (Rheoliad 8) a hefyd y ddyletswydd anfantais economaidd-gymdeithasol i leihau anghydraddoldeb canlyniadau (mae Adran 45 o Ddeddf Cymru 2017 yn diwygio rhan un o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i gynnwys yr ystyriaeth hon).		
Rheoliadau Safonau Ansawdd Aer (Cymru) 2010	Rhoddir cefnogaeth statudol i'r safonau a'r amcanion ansawdd aer amgylchynol yng Nghymru drwy Reoliadau Safon Ansawdd Aer (Cymru) 2010. Mae'r Rheoliadau hyn yn ceisio rheoli cyswllt dynol â llygryddion mewn aer awyr agored i ddiogelu iechyd dynol a'r amgylchedd trwy ei gwneud yn ofynnol i grynodiadau fod o fewn gwerthoedd terfyn penodol. Mae'r Rheoliadau Safonau Ansawdd Aer hyn yn gosod 'gwerthoedd cyfyngu', 'gwerthoedd targed' ac 'amcanion hirdymor' ar gyfer crynodiadau amgylchynol o'r llygryddion.	Bydd y Cynllun yn cadw at Reoliadau Safonau Ansawdd Aer (Cymru), gan leihau llygredd aer ar gyfer cylch oes llawn ymyriadau a'u heffeithiau anuniongyrchol hefyd.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), bioamrywiaeth a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).
Y Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yng Nghymru (2020)	Dyma'r ail Strategaeth Genedlaethol ar Reoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol i Gymru, gan ddisodli Strategaeth 2011. Mae'n cael ei pharatoi o dan delerau Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010. Mae'r Strategaeth hon yn nodi sut mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu rheoli'r peryglon o lifogydd ac erydu arfordirol ledled Cymru. Mae'n gosod amcanion a mesurau i bob partner weithio tuag atynt	Dylai'r Cynllun gefnogi'r uchelgeisiau a amlinellir yn Strategaeth Genedlaethol Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol Cymru. Mae hyn yn cynnwys cynyddu gwytnwch ardal y Cynllun i lifogydd, cefnogi'r defnydd o atebion sy'n seiliedig ar natur, cefnogi twf cynaliadwy, sicrhau enillion net bioamrywiaeth a chyfrannu at elw net amgylcheddol.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), defnydd o dir a thirwedd ac amgylchedd dŵr.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	dros oes y ddogfen hon. Nod y strategaeth yw lleihau'r risg i bobl a chymunedau o lifogydd ac erydu arfordirol. Nodir pum amcan i gyflawni hyn. Y rhain yw: • Gwella ein dealltwriaeth a'n prosesau cyfathrebu risg; • Parodrwydd ac adeiladu gwydnwch; • Blaenoriaethu buddsoddiad i'r cymunedau sydd fwyaf mewn perygl; • Atal mwy o bobl rhag dod i gysylltiad â risg; a • Darparu ymateb effeithiol a pharhaus i ddigwyddiadau.		
Strategaeth Ddŵr Cymru (Llywodraeth Cymru, 2015)	Mae'r Strategaeth yn nodi cyfeiriad polisi hirdymor Llywodraeth Cymru mewn perthynas â ddŵr. Y nod yw sicrhau bod gan Gymru ddull mwy integredig a chynaliadwy o reoli ddŵr a gwasanaethau cysylltiedig yng Nghymru. Mae'r polisiâu yn y strategaeth yn ymwneud â chwe thema: • Ddŵr ar gyfer natur, pobl a busnesau; • Gwella'r ffordd rydym yn cynllunio ac yn rheoli ein gwasanaeth ddŵr; • Darparu gwasanaeth rhagorol i gwsmeriaid; • Diogelu a gwella ansawdd ddŵr yfed; • System garthffosiaeth a draenio'r 21ain ganrif; a • Chynorthwyo i roi pethau ar waith.	Dylai'r Cynllun gefnogi'r dull o reoli ddŵr a nodir yn y strategaeth, gan gynnwys trwy ddiogelu a gwella ansawdd ddŵr a chreu a gwella mannau ar gyfer hamdden a budd cymunedol.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), Amgylchedd Ddŵr a Hinsawdd a Charbon.
Rheoliadau Difrod Amgylcheddol (Atal ac Adfer) (Cymru) 2009	Bob blwyddyn mae miloedd lawer o achosion o ddifrod i'r amgylchedd. Mae'r Rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol gweithredu mewn ymateb i'r achosion mwyaf sylweddol, gan gwmpasu mathau penodol o: • niwed i rywogaethau a chynefinoedd; • difrod i ddŵr; neu • beryglon i iechyd dynol yn sgîl llygru tir.	Dylai'r Cynllun gydymffurfio â'r Rheoliadau a gweld nad yw'r cynllun yn cynnig mesurau fyddai'n arwain at ddifrod i rywogaethau, cynefinoedd, ddŵr neu iechyd dynol.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), bioamrywiaeth, Cyflwr y Ddaear (pridd a daeareg), amgylchedd ddŵr ac adnoddau a gwastraff.
Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth Gweithredu ar yr Hinsawdd ar Sail Natur (2015)	Ym mis Rhagfyr 2015, mynychodd Llywodraeth Cymru Gynhadledd y Partion (COP) 21 ym Mharis. Roedd hyn yn rhan o Gonfensiwn Fframwaith y Cenhedloedd Unedig ar Newid Hinsawdd (UNFCCC). Ynghyd â llywodraethau is-genedlaethol eraill, cytunodd Cymru ar Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth Gweithredu ar yr Hinsawdd ar sail Natur. Mae'r materion sydd o ddiddordeb i'r partion yn cynnwys stociau	Dylai'r Cynllun gefnogi'r camau y mae Cymru wedi ymrwymo iddynt o fewn y Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth, gan gynnwys hyrwyddo'r defnydd o atebion seilwaith naturiol neu 'wyrdd' a hyrwyddo buddsoddiad mewn prosiectau ar raddfa fawr.	Bioamrywiaeth, defnydd o dir a thirwedd, amgylchedd ddŵr, hinsawdd a charbon a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	a dalfeydd carbon naturiol; Coedwigoedd; Rheoli Tir Cynaliadwy; Cefnforoedd ac addasu ar sail Ecosystemau. Mae'r Memorandwm Cydddealltwriaeth yn amlinellu camau ac ymrwymadau penodol y bydd Cymru'n eu cyflawni. Mae'r rhain yn ymwneud â'r canlynol: - Cysylltu gwytnwch ecosystemau ac addasu a lliniaru newid hinsawdd; - Datrysiadau seilwaith naturiol neu 'wyrdd'; - Hyrwyddo buddsoddiadau; a - Chyfrifoldeb byd-eang.		
Cymru'r Dyfodol: Cynllun Cenedlaethol 2040	Mae Cynllun Cenedlaethol 2040 yn amlinellu cynllun ugain mlynedd Llywodraeth Cymru ar gyfer llunio twf a datblygiad Cymru yn y dyfodol. Mae'n gynllun datblygu ag iddo strategaeth ar gyfer ymdrin â blaenoriaethau cenedlaethol allweddol trwy'r system gynllunio, gan gynnwys cynnal a datblygu economi fywiog, sicrhau datgarboneiddio a gwytnwch yr hinsawdd, datblygu ecosystemau cryf a gwella iechyd a lles ein cymunedau. Mae'r cynllun yn nodi 11 nod ar gyfer yr 20 mlynedd nesaf. Mae'r rhain yn cynnwys: - Cymru lle mae pobl yn byw ac yn gweithio mewn mannau cysylltiedig, cynhwysol ac iach y gall pawb fod yn rhan ohonynt. - Cymru lle mae lleoedd yn rheoli adnoddau naturiol ac yn lleihau llygredd. - Cymru lle ceir ecosystemau bioamrywiol, gwydn a chysylltiedig. Mae'r cynllun yn cefnogi "twf y pethau cywir" h.y. datblygiad yng nghanol trefi a dinasoedd sy'n cefnogi iechyd a lles pobl fel seilwaith gwyrdd, a "mwy o seilwaith gwyrdd" i amddiffyn a gwella bioamrywiaeth. Dylai cynlluniau werthfawrogi a diogelu natur, dod o hyd i ardaloedd i ddiogelu neu eu troi'n fannau ar gyfer ecosystemau a chynnwys mwy o seilwaith gwyrdd. Mae'r polisiâu'n cynnwys: - Polisi 1 – Ble bydd Cymru'n tyfu	Dylai'r Cynllun gefnogi Cynllun Cenedlaethol Llywodraeth Cymru. Mae hyn yn cynnwys cefnogi twf yn ardal dwf genedlaethol Caerdydd a nodwyd, cefnogi twf cynaliadwy, buddsoddi mewn seilwaith i liniaru effeithiau llifogydd, hyrwyddo'r defnydd o atebion ar sail natur, gwella bioamrywiaeth, cynyddu gorchudd coetir a thwf economaidd.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), bioamrywiaeth, defnydd o dir a thirwedd, amgylchedd dŵr a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	- Polisi 2 – Llunio Twf ac Adfywio Trefol – Creu Lleoedd Strategol - Polisi 3 – Cefnogi Twf ac Adfywio Trefol – Arweinyddiaeth Sector Cyhoeddus - Polisi 8 – Llifogydd - Polisi 9 – Rhwydweithiau Ecolegol Gwydn a Seilwaith Gwyrdd - Polisi 15 – Coedwig Genedlaethol - Polisi 25 – Ardaloedd Twf Rhanbarthol – Canolbarth Cymru - Polisi 26 – Tyfu Economi Canolbarth Cymru		
Argyfwng Hinsawdd (2019)	Ym mis Ebrill 2019, cyhoeddodd Gweinidog Amgylchedd Cymru argyfwng hinsawdd yng Nghymru. Mae'r datganiad yn anfon arwydd clir na fydd Llywodraeth Cymru yn caniatáu i'r broses o adael yr UE dynnu oddi wrth her newid hinsawdd, sy'n bygwth iechyd, economi, seilwaith ac amgylchedd naturiol Cymru.	Dylai'r Cynllun helpu i leihau effaith newid hinsawdd ar yr amgylchedd, cymdeithas a'r economi. Dylai hefyd archwilio'r defnydd o ddewisiadau a mesurau amgen carbon isel sy'n dal carbon (megis creu cynefinoedd) i helpu i leihau allyriadau carbon sy'n gysylltiedig â'r cynllun a'i gyfraniad i gyllidebau carbon.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), bioamrywiaeth, defnydd o dir a thirwedd, hinsawdd a charbon a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015)	Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn canolbwyntio ar wella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn nodi'r saith nod canlynol, ac yn ei gwneud yn glir bod yn rhaid i'r cyrff cyhoeddus a restrir (gan gynnwys CNC ac awdurdodau lleol) weithio i'w cyflawni i gyd: - Cymru Lewyrchus – cymdeithas carbon isel, yn cydnabod terfynau planedol, defnydd effeithlon o adnoddau. - Cymru Gydnerth – cynnal a chyfoethogi amgylchedd naturiol bioamrywiol, ecosystemau gweithredol iach sy'n cefnogi gwytnwch ac addasrwydd. - Cymru Fwy Cyfartal – cyflawni potensial waeth beth fo'r cefndir neu'r amgylchiadau. - Cymru Iachach – gwella lles corfforol a meddyliol i'r eithaf. - Cymru o gymunedau cydlynus – cymunedau deniadol, hyfyw, diogel a chysylltiedig. - Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu – hyrwyddo a gwarchod iaith, treftadaeth a diwylliant Cymru.	Dylai'r Cynllun gefnogi'r nodau a amlinellir yn Neddf Cenedlaethau'r Dyfodol. Dylai hyn gynnwys ymgorffori mesurau i wella'r amgylchedd naturiol, cefnogi llesiant a lleihau anghydraddoldebau, creu cymunedau diogel a diogelu treftadaeth Cymru.	Pob pwnc.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	Cymru sy'n gyfrifol yn fyd-eang – cyfraniad cadarnhaol i les byd-eang.		
Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016	Mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn ei gwneud yn ofynnol i 'reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy' ac mae'n nodi fframwaith i sicrhau bod hyn yn ystyriaeth graidd wrth wneud penderfyniadau, gan gynnwys yr Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol (AaSAN) a Pholisi Adnoddau Naturiol (PAN). Mae'r PAN yn gosod tair blaenoriaeth genedlaethol ar gyfer rheoli adnoddau naturiol Cymru: - Cyflwyno atebion ar sail natur; - Cynyddu ynni adnewyddadwy ac effeithlonrwydd o ran adnoddau; a - Chael dull gweithredu ar sail lle. Mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 hefyd yn gosod targed cyfreithiol o leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr yng Nghymru o leiaf 80% yn 2050. Mae Dyletswydd Adran 6 ac Adran 7 wedi'u cynnwys yn y Ddeddf yn darparu canllawiau ar gyfer cynnal a chyfoethogi bioamrywiaeth. Bydd y Ddeddf hon yn cael ei disodli gan Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 wrth ei deddfu.	Dylai'r Cynllun gefnogi'r gwaith o reoli perygl llifogydd drwy ddull integredig i helpu i gyflawni cynaliadwyedd hirdymor. Dylai hyn gynnwys cynyddu gwytnwch i effeithiau newid hinsawdd. Dylai'r prosiect hefyd helpu i wrthdroi dirywiad bioamrywiaeth a gwella ecosystemau trwy ddarparu elw net bioamrywiaeth.	Bioamrywiaeth, defnydd o dir a thirwedd, Hinsawdd a charbon ac Adnoddau a gwastraff.
Dyletswydd Adran 6 ac Adran 7 Deddf Amgylchedd Cymru (2016)	Mae Deddf Amgylchedd Cymru, sy'n cynnwys Dyletswydd Adran 6, yn pwysleisio cyfrifoldeb awdurdodau cyhoeddus i gynnal a chyfoethogi bioamrywiaeth. Mae'r ddyletswydd hon yn rhan o fframwaith deddfwriaethol ehangach gyda'r nod o hyrwyddo gwydnwch ecosystemau yng Nghymru. Mae'n ofynnol i awdurdodau cyhoeddus ystyried agweddau fel amrywiaeth o fewn ecosystemau, cysylltiadau rhwng ecosystemau, a gallu ecosystemau i addasu. Mae'r ddeddfwriaeth hon yn adlewyrchu ymrwymiad i gynaliadwyedd amgylcheddol a diogelu adnoddau naturiol. Mae Adran 7 yn datgan bod 'Rhaid i Weinidogion Cymru baratoi a chyhoeddi rhestr o'r organebau byw a'r mathau o gynefinoedd sydd, yn eu barn nhw, o'r pwys pennaf i'r diben o gynnal a chyfoethogi bioamrywiaeth mewn perthynas â Chymru.'	Dylai'r Cynllun ystyried yn gryf ei fod yn "Ddyletswydd Bioamrywiaeth" drwy weithredu cyfleoedd drwy gydol y cyfnod i gynyddu bioamrywiaeth yn yr ardal leol. Yn ogystal, dylai'r Cynllun gymryd camau rhesymol i gynnal a chyfoethogi organebau byw a mathau o gynefinoedd sydd wedi'u cynnwys mewn unrhyw restr a gyhoeddir o dan Adran 7.	Bioamrywiaeth, amgylchedd dŵr a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).
Rheoliadau Newid Hinsawdd (Targedau	Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud diwygiadau i Reoliadau Newid Hinsawdd (Targedau Allyriadau Interim) (Cymru) 2018, sy'n gosod y	Dylai'r Cynllun gyfrannu at helpu Cymru i gyflawni ei thargedau newid hinsawdd drwy	Hinsawdd a charbon

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Allyriadau Interim) (Cymru) (Diwygio) 2021	targedau allyriadau interim o dan Ran 2 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016. Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru gyrraedd y targed ar gyfer lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr o Gymru. Yn ogystal â chynyddu targed presennol 2050 o 80% yn is na'r llinell sylfaen i o leiaf 100% ('sero net') (fel yr amlinellir yn Neddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 (Diwygio Targedau Allyriadau 2050), mae'n cynyddu targedau interim 2030 a 2040 i 63% ac 89% yn y drefn honno.	archwilio'r defnydd o atebion sy'n seiliedig ar natur a dewisiadau amgen carbon isel i helpu i leihau allyriadau a dal carbon.	
Polisi Cynllunio Cymru (PCC) Rhifyn 12 (Llywodraeth Cymru, 2018)	Mae'n nodi polisiau cynllunio defnydd o dir Llywodraeth Cymru. Prif amcan PCC yw sicrhau bod y system gynllunio yn cyfrannu tuag at gyflawni datblygu cynaliadwy ac yn gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a deddfwriaeth allweddol arall a dyletswyddau canlyniadol fel y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol. Roedd themâu PCC yn cynnwys: • Dewisiadau Strategol a Gofodol; • Lleoedd Actif a Chymdeithasol; • Lleoedd Cynhyrchiol a Mentrus; a • Lleoedd Unigryw a Naturiol.	Dylai'r Cynllun llynu at y polisiau cynllunio defnydd o dir a nodir yn y PCC. Dylai hyn gynnwys diogelu'r amgylchedd a lliniaru effeithiau amgylcheddol, cefnogi creu amgylcheddau hygrych ac iach, hyrwyddo gweithgarwch economaidd a helpu i ryddhau tir i'w ddatblygu.	Pob pwnc.
Nodyn Cyngor Technegol 5: Cadwraeth Natur a Chynllunio (Llywodraeth Cymru, 2009)	Mae'r Nodyn Cyngor Technegol (TAN) yn rhoi cyngor ar y ffordd y dylai'r system cynllunio defnydd o dir gyfrannu at ddiogelu a gwella bioamrywiaeth a chadwraeth ddaearegol. Mae hyn yn cynnwys cyngor ar arfarniad o gynaliadwyedd ac AAS cynlluniau datblygu.	Dylai'r Cynllun weithredu canllawiau arfer gorau yn y TAN i helpu i sicrhau bod bioamrywiaeth yn cael ei ddiogelu a'i wella. Mae hyn yn cynnwys darparu enillion net bioamrywiaeth a gweithredu mesurau i helpu rhywogaethau a chynefinoedd i fod yn fwy gwydn i effeithiau newid hinsawdd.	Bioamrywiaeth, amgylchedd dŵr a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).
Nodyn Cyngor Technegol 15: Datblygu a Pherygl Llifogydd (Llywodraeth Cymru, 2004)	Mae'r TAN hwn yn rhoi arweiniad technegol sy'n ategu'r polisi a nodir ym Mholisi Cynllunio Cymru mewn perthynas â datblygu a llifogydd. Mae'n cyngori ar ddatblygu a pherygl llifogydd gan fod hyn yn ymwneud ag egwyddorion cynaliadwyedd, ac yn darparu fframwaith lle gellir asesu risgiau sy'n codi o lifogydd afonydd ac arfordirol, ac o ganlyniad i ddŵr ffo o ddatblygiad mewn unrhyw leoliad.	Dylai'r Cynllun helpu i leihau effeithiau llifogydd ar gymunedau, seilwaith a datblygiadau sydd mewn perygl yn y dalgylch. Dylai hefyd gynnwys mesurau i gynyddu tir sydd ar gael sy'n addas i'w ddatblygu, yn unol â'r meini prawf a'r canllawiau a amlinellir yn y nodyn cyngor.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), amgylchedd dŵr a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).
Nodyn Cyngor Technegol 16: Chwaraeon, Hamdden	Mae'r TAN hwn yn rhoi arweiniad technegol i ategu polisi a nodir yn PCC. Mae'n cyngori ar rôl y system gynllunio wrth wneud darpariaeth ar gyfer cyfleusterau chwaraeon a hamdden a mannau agored anffurfiol,	Dylai'r Cynllun helpu i gynyddu'r ddarpariaeth ac ansawdd mannau agored gwyrdd naturiol hygrych a mynediad i fannau glas, fel gwella ansawdd cyrff	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), bioamrywiaeth,

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
a Mannau Agored (Llywodraeth Cymru, 2009)	yn ogystal ag amddiffyn cyfleusterau presennol a mannau agored mewn ardaloedd trefol a gwledig yng Nghymru. Mae hyn yn cynnwys ystyried nodweddion dŵr mewndirol, fel afonydd, camlesi, cronfeydd dŵr a llynnoedd.	dŵr fel bod y rhain yn fwy addas ar gyfer gweithgareddau hamdden.	amgylchedd dŵr a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).
Polisi Cynllunio Cymru Nodyn Cyngor Technegol 24: Yr Amgylchedd Hanesyddol (2017)	Diben y TAN hwn yw rhoi arweiniad ar y ffordd mae'r system gynllunio yn ystyried yr amgylchedd hanesyddol wrth baratoi'r cynllun datblygu a gwneud penderfyniadau ar geisiadau cynllunio ac Adeiladau Rhestredig (CARh). Mae'r TAN hwn yn rhoi arweiniad penodol ar y ffordd y dylid ystyried yr agweddau canlynol ar yr amgylchedd hanesyddol: • Safleoedd Treftadaeth y Byd; • Henebion cofrestredig; • Olion archaeolegol; • Adeiladau rhestredig; • Ardaloedd cadwraeth; • Parciau a gerddi hanesyddol; • Tirweddau hanesyddol; ac • Asedau hanesyddol o ddiddordeb lleol arbennig. Bydd y Nodyn Cyngor Technegol hwn yn cael ei ddiwygio wrth ddeddfu Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023.	Dylai'r Cynllun weithredu canllawiau arfer gorau a amlinellir yn y TAN i sicrhau bod asedau treftadaeth yn cael eu diogelu a'u gwella, gan gynnwys asedau adeiledig, tirweddau hanesyddol ac archaeoleg claddedig.	Defnydd o dir a thirwedd, treftadaeth ddiwylliannol a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).
Polisi Adnoddau Naturiol Cenedlaethol 2017	Mae ffocws y Polisi Adnoddau Naturiol (NRP) hwn ar wella'r ffordd y mae Cymru'n rheoli ei hadnoddau naturiol. Y tair flaenoriaeth genedlaethol ar gyfer rheoli adnoddau naturiol Cymru yw: • Cyflwyno atebion ar sail natur; • Cynyddu ynni adnewyddadwy ac effeithlonrwydd o ran adnoddau; a • Chael dull gweithredu ar sail lle.	Dylai'r Cynllun llynu at y polisiâu a nodir i helpu i wella rheolaeth adnoddau naturiol yng Nghymru. Dylai hyn gynnwys dull gweithredu sy'n seiliedig ar le i gyflwyno atebion sy'n seiliedig ar natur a chynyddu ynni adnewyddadwy ac effeithlonrwydd adnoddau.	Bioamrywiaeth, defnydd o dir a thirwedd, hinsawdd a charbon, seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol) ac adnoddau a gwastraff.
Cynllun Gweithredu Adfer Natur Cymru 2020 - 2021	Mae Cynllun Gweithredu Adfer Natur Cymru wedi cael ei adnewyddu i ystyried y dystiolaeth gynyddol ynghylch graddfa colli bioamrywiaeth a'r cyd-destun polisi newidiol yng Nghymru. Mae hyn yn cynnwys y fframwaith deddfwriaethol a'r Polisi Adnoddau Naturiol, effeithiau disgwylidig ein hymadawiad o'r UE, yr argyfwng ecolegol cynyddol a'r	Dylai'r Cynllun gyfrannu'n gadarnhaol at bob un o amcanion y CGAN, gan gynnwys ymgorffori bioamrywiaeth wrth wneud penderfyniadau, diogelu rhywogaethau a chynefinoedd o bwysigrwydd mawr, cynyddu gwytnwch ac adfer	Bioamrywiaeth a Hinsawdd a Charbon.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	angen i ymateb ar frys i hynny ochr yn ochr â'r ymateb i'r argyfwng hinsawdd. Mae gan y cynllun diwygiedig 5 thema ar gyfer gweithredu: • Alinio'r ymatebion i'r argyfwng hinsawdd â'r argyfwng bioamrywiaeth; • Mynd i'r afael â'r bwlch ariannu ar ôl gadael yr UE ar gyfer mesurau amaeth-amgylcheddol; • Darparu cyfeiriad gofodol ar gyfer targedu gweithredu ar gyfer bioamrywiaeth; • Gwella cyflwr y Rhwydwaith Safleoedd Gwarchodedig; ac • Archwilio mecanweithiau ariannu newydd a chynaliadwy ar gyfer gweithredu yn ymwneud â bioamrywiaeth.	cynefinoedd naturiol, gan leihau pwysau ar gynefinoedd.	
Strategaeth Coetiroedd i Gymru (Llywodraeth Cymru, 2009)	Mae'r strategaeth yn amlinellu gweledigaeth a thargedau Llywodraeth Cymru ar gyfer coed, coetiroedd a choedwigoedd Cymru. Fe'i hadeiladwyd o amgylch pedair thema strategol: • ymateb i newid hinsawdd; • coetiroedd i bobl; • sector coedwigaeth cystadleuol ac integredig; ac • ansawdd amgylcheddol. Mae'r strategaeth yn cydnabod y gall coetiroedd a choed gyfrannu at reoli dŵr a phridd ar lefel leol a dalgylch.	Dylai'r Cynllun ystyried nodau'r strategaeth hon wrth archwilio ymyriadau coedwigo, gan sicrhau bod creu coetiroedd yn cael ei lywio gan amcanion y strategaeth hon a chan yr angen i ddiogelu cynefinoedd lled-naturiol, nodweddion hanesyddol a thirweddau nodweddiadol.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol, Bioamrywiaeth, Defnydd o Dir a Thirwedd, Daeareg a Hydroddaeareg, Amgylchedd Dŵr ac Adnoddau a Gwastraff.
Safon Coedwigaeth y DU (5^{ed} Argraffiad 2023) a Chanllawiau UKFS	Mae hon yn ddogfen ganllaw sy'n nodi dull Llywodraeth y DU o ymdrin â choedwigaeth gynaliadwy, gan gynnwys safonau a gofynion, rheoliadau a monitro, ac adrodd.	Dylai'r Cynllun ystyried y safon hon wrth ddatblygu ymyriadau sy'n cynnwys coedwigaeth (naill ai creu neu reoli),	Bioamrywiaeth, Defnydd o Dir a Thirwedd, Daeareg a Hydroddaeareg, Adnoddau a Gwastraff.
Adroddiad Ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol (AaSAN) Cymru 2020	Mae AaSAN yn asesu rheolaeth gynaliadwy Cymru o adnoddau naturiol ac yn nodi ystod o gyfleoedd i weithredu.	Dylai'r Cynllun gyfrannu i helpu i leddfu'r pwysau allweddol a nodwyd yn yr AaSAN tra hefyd yn cyfrannu at gyfleoedd a nodwyd.	Bioamrywiaeth, Defnydd o Dir a Thirwedd, Daeareg a Hydroddaeareg, Adnoddau a Gwastraff, Poblogaeth ac Iechyd.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Plymio Dwfn Bioamrywiaeth: Argymhellion: (Llywodraeth Cymru, 2022)	Dyma adroddiad a baratowyd gan Lywodraeth Cymru sy'n nodi canlyniadau plymio dwfn bioamrywiaeth (astudiaeth) sy'n canolbwyntio ar ddiogelu o leiaf 30% o'r tir a 30% o'r môr erbyn 2030. Mae'n nodi set o gamau casglu y gellir eu cymryd ar unwaith i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r nod hwn. Mae'r rhain yn cynnwys amcanion ar gyfer gwella cysylltedd cynefinoedd, diogelu a gwella tirweddau dynodedig, diwygio rheolaeth dros dir a môr ac ymgorffori adfer natur mewn polisi a strategaeth mewn cyrff cyhoeddus yng Nghymru.	Ni ddylai amcanion y Cynllun wrthdaro ag amcanion yr adroddiad hwn	Bioamrywiaeth, Defnydd o Dir a Thirwedd, Daeareg a Hydroddaeareg, Adnoddau a Gwastraff, Poblogaeth ac Iechyd.
Rhaglen Weithredu Genedlaethol ar Fawndiroedd (CNC, 2020)	Mae hwn yn gynllun 5 mlynedd (2020-2025) o adfer mawndiroedd yng Nghymru. Mae angen gweithredu ar frys ar fawndiroedd Cymru i wrthdroi colli cynefinoedd a'u cyflwr gwael. Maent yn cefnogi amrywiaeth o gynefinoedd a rhywogaethau, ac mae ganddynt rôl bwysig o ran: • dal a storio carbon • rheoleiddio nwyon tŷ gwyr • cynnal bioamrywiaeth • rheoli dŵr. • Mae Porth Gwybodaeth Amgylcheddol Cymru yn cynnwys y map mawn newydd sy'n dangos lleoliadau pob mawndir yng Nghymru.	Bydd y rhaglen o fudd uniongyrchol ac anuniongyrchol i'r Cynllun o ran lliniaru ac addasu i newid yn yr hinsawdd. Lle mae mesurau'r Cynllun yn cael eu cyflwyno ymhellach i lawr ym mhrosiectau y Rhaglen Weithredu Genedlaethol ar Fawndiroedd, gellid nodi cyfleoedd i gydweithio i alinio darpariaeth a sicrhau'r buddion mwyaf.	Bioamrywiaeth, Defnydd o Dir a Thirwedd, Amgylchedd Dŵr, Daeareg a Hydroddaeareg.
Cyllideb Carbon Cymru Sero-Net 2 (2021 i 2025)	Mae Cynllun Sero-net Cymru yn amlinellu taith ddatgarboneiddio Cymru gyda tharged sero-net newydd. Mae'r Cynllun hwn yn nodi 123 o bolisiau a chynigion, ochr yn ochr ag ymrwymadau a gweithredu ledled Cymru. Mae'r polisiau wedi'u nodi'n fras o dan y categorïau canlynol: • Ledled y DU • Cynhyrchu trydan a gwres • Trafnidiaeth • Adeiladau preswyl • Diwydiant a busnes • Amaethyddiaeth • Defnydd o dir, newid y defnydd o dir a choedwigaeth • Rheoli gwastraff	Dylai'r Cynllun lynu at y polisiau a nodir yng Nghyllideb Garbon Sero-net Cymru. Yn ogystal, dylai'r Cynllun ystyried Asesiad Annibynnol Risg diweddaraf y Comisiwn Newid Hinsawdd.	Bioamrywiaeth, defnydd o dir a thirwedd, amgylchedd dŵr, seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol) ac adnoddau a gwastraff.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	Sector cyhoeddus Mae'r Cynllun yn canolbwyntio ar yr ail gyllideb garbon (2021-2025) ac mae hefyd yn edrych ymlaen at adeiladu'r sylfeini ar gyfer Cyllideb Garbon 3, targed 2030 a sero- net erbyn 2050.		
Cynllun Corfforaethol CNC hyd at 2030 (CNC, diweddardwyd 2024)	Mae Cynllun Corfforaethol CNC yn nodi amcanion llesiant newydd CNC a sut maent yn cyd-fynd â'r nodau llesiant ac felly'r ddyletswydd statudol o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.	Dylai'r Cynllun weithio gydag amcanion llesiant CNC drwy wella gwytnwch i newid hinsawdd, gweithio i wella mynediad at natur, hwyluso adferiad natur a lleihau llygredd.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol, Bioamrywiaeth, Amgylchedd Dŵr, Hinsawdd a Charbon ac Adnoddau a Gwastraff.
Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023	Nod Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 yw gwella hygrychedd i'r gyfraith i randdeiliaid amrywiol, gan gynnwys perchnogion a meddianwyr henebion cofrestredig, adeiladau rhestredig, grwpiau trydydd sector, ac awdurdodau cyhoeddus. Er bod y ddeddf wedi derbyn Cydsyniad Brenhinol, ni fydd yn dod i rym nes y bydd is-ddeddfwriaeth eilaidd ategol wedi'i gwneud ac mae canllawiau a dogfennau gweinyddol wedi'u diwygio a'u diweddaru i adlewyrchu ei hynt. Disgwylir y bydd y Ddeddf yn dod i rym yn rhan olaf 2024.	Dylai'r Cynllun lynu at y gofynion a amlinellir yn Neddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023.	Treftadaeth ddiwylliannol.
Strategaeth Eiddo ar gyfer Cyflogaeth yng Nghymru 2004- 2008	Mae'r Strategaeth Eiddo ar gyfer Cyflogaeth yng Nghymru 2004-2008 yn nodi dull Llywodraeth Cymru o ymdrin â safleoedd ac adeiladau cyflogaeth ledled Cymru. Nod y ddogfen yw darparu fframwaith i sicrhau y gall Cymru ddarparu safleoedd ac adeiladau cyflogaeth o ansawdd uchel yn y lleoliadau cywir ar gyfer buddsoddwyr o'r tu allan a busnesau brodorol. Mae'r strategaeth yn gwneud nifer o ddyraniadau safle, gan gynnwys sawl Parc Busnes, safleoedd strategol a safleoedd strategol defnydd cymysg, safleoedd swyddfa ac ystadau diwydiannol.	Bydd y Cynllun yn mapio canlyniadau i sicrhau y bydd unrhyw effeithiau posibl ar safleoedd cyflogaeth neu safleoedd a ddynodir yn dir cyflogaeth o fewn y dalgylch yn cael eu hystyried yn deg.	Iechyd y Boblogaeth ac Iechyd Dynol.
Llwybr Newydd: Strategaeth Drafnidiaeth Cymru (2021)	Mae'r strategaeth yn nodi sut y gall y system drafnidiaeth yng Nghymru helpu i ddarparu cymdeithas fwy ffyniannus, gwyrdd a chyfartal. Mae'n nodi naw cynllun bach sy'n esbonio sut y gall gwahanol ddulliau a sectorau trafnidiaeth gyfrannu at gyflawni hyn.	Dylai'r Cynllun gefnogi amcanion Strategaeth Drafnidiaeth Cymru drwy helpu i wella gwytnwch yn erbyn effeithiau newid hinsawdd ac annog cysylltedd rhwng aneddiadau yn y dalgylch lle bo hynny'n bosibl.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013 (a chanllawiau cysylltiedig, 2021)	Mae'r Ddeddf yn hwyluso darparu rhwydweithiau teithio llesol o ansawdd uchel sy'n galluogi mwy o bobl i gerdded a beicio yn rheolaidd ar gyfer teithiau cyfleustodau yn hytrach na defnyddio car. Mae'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol roi sylw i rwydwaith integredig a chymryd camau rhesymol i wella'r ddarpariaeth a wneir ar gyfer cerddwyr a beicwyr. Mae'r canllawiau'n darparu'r mandad ar gyfer cyflwyno'r rhwydweithiau a'r cynlluniau teithio llesol o ansawdd uchel hyn sy'n sicrhau'r buddion mwyaf posibl o'r buddsoddiad sy'n cael ei wneud i seilwaith teithio llesol.	Dylai'r Cynllun geisio darparu cyfleoedd fel dylunio llwybrau defnyddwyr lluosog ar argloddiau llifogydd.	Seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol), poblogaeth ac iechyd.
Polisi Cynllunio Mwynau Cymru 2001	Mae Polisi Cynllunio Mwynau Cymru yn nodi canllawiau polisi cynllunio defnydd o dir Cynulliad Cenedlaethol Cymru mewn perthynas ag echdynnu mwynau a datblygiad cysylltiedig yng Nghymru. Nid yw'r polisi yn nodi lleoliadau penodol ar gyfer echdynnu mwynau ac mae'n cynnwys polisiâu cryf mewn perthynas â diogelu Safleoedd Dynodedig Ewropeaidd. Mae'r polisi yn gweithredu ar bum egwyddor allweddol, gan gynnwys: • Darparu adnoddau mwynau i ddiwallu anghenion cymdeithas ac i ddiogelu adnoddau rhag sterileiddio; • Diogelu ardaloedd o bwys i dreftadaeth naturiol neu adeiledig; • Cyfyngu ar effaith amgylcheddol echdynnu mwynau; • Sicrhau adferiad o safon uchel ac ôl-ddefnydd buddiol; ac • Annog defnydd effeithlon a phriodol o fwynau ac aildddefnyddio ac ailgylchu deunyddiau addas.	Dylai'r Cynllun gefnogi'r polisiâu a nodir ym Mholisi Cynllunio Mwynau Cymru, yn benodol yr uchelgeisiau i ddiogelu ardaloedd sydd o bwys i dreftadaeth naturiol neu adeiledig ac annog defnydd effeithlon a phriodol o fwynau ac aildddefnyddio ac ailgylchu deunyddiau addas.	Bioamrywiaeth, Defnydd o Dir a Thirwedd, Treftadaeth Ddiwylliannol, Daeareg a Hydroddaeareg ac Adnoddau a Gwastraff.
Cynllun Morol Cenedlaethol Cymru (CMCC) 2019	Amcan y cynllun yw cefnogi datblygu cynaliadwy ardal forol Cymru drwy gyfrannu ar draws nodau llesiant Cymru, cefnogi'r gwaith o reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy (RhANG) drwy wneud penderfyniadau a thrwy ystyried effeithiau cronol pob defnydd o'r amgylchedd morol.	Dylai'r Cynllun ystyried cyfleoedd i wella potensial twristiaeth y dalgylch drwy warchod a gwella'r amgylchedd naturiol a hanesyddol. Dylid rhoi pwyslais arbennig ar groesffyrdd dalgylchoedd gyda ffin awdurdod cynllunio lleol Caerdydd	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), bioamrywiaeth a threftadaeth ddiwylliannol.
Datganiad Ardal Forol (Llywodraeth Cymru, 2017)	Gan gwmpasu dyfroedd glannau Cymru sy'n ymestyn allan 12 milltir forol ac yn ffurfio 43% o diriogaeth Cymru, nod Datganiad Ardal Forol CNC yw cyflawni'r canlynol: • Cefnogi gwaith a all helpu i ailgysylltu pobl â moroedd Cymru.	Dylai'r Cynllun gefnogi'r amcanion a'r themâu a nodir yn y Datganiad Morol, yn enwedig cefnogi gwytnwch ecosystemau morol.	Amgylchedd dŵr, daeareg a hydroddaeareg, poblogaeth ac iechyd a bioamrywiaeth

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	- Ymgysylltu ar lefel leol i archwilio'r hyn y mae pobl yng Nghymru'n ei werthfawrogi am arfordiroedd a moroedd y wlad. - Gweithio'n agosach drwy Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i nodi a mynd i'r afael â materion a chyfleoedd morol ac arfordirol. - Codi proffil ardaloedd morol ac arfordirol a'u rôl yn cefnogi lles lleol.		
Cynllun Rheoli Traethlin Aber Afon Hafren 2 (CRhT2)	Mae CRhT2 yn darparu asesiad ar raddfa fawr o'r risgiau (i bobl, eiddo, yr amgylchedd naturiol a hanesyddol) sy'n gysylltiedig ag erydu arfordirol a llifogydd ar yr arfordir dros yr hirdymor. Mae hefyd yn cynnig polisiau i helpu i reoli'r risgiau hyn yn gynaliadwy dros y can mlynedd nesaf.	Dylai'r Cynllun ystyried sut mae'n cyfrannu at y nodau a'r amcanion a nodir ar gyfer Ardal Caerdydd yn benodol. Mae'r amcanion lefel uchel hyn yn cynnwys: - Rheoli'r perygl o lifogydd i bobl ac eiddo; - Rheoli'r perygl o lifogydd i gyfleusterau cymunedol, hamdden ac amwynder allweddol; - Rheoli'r perygl o lifogydd i asedau a gweithgareddau diwydiannol, masnachol ac economaidd, gan gynnwys twristiaeth ac amaethyddiaeth; - Ceisio lleihau effaith polisiau ar weithrediadau a gweithgareddau morol; - Rheoli perygl llifogydd ac erydu i seilwaith hanfodol; - Caniatáu prosesau naturiol a chynnal gwelededd datguddiadau daearegol ledled SoDdGA daearegol; - Cynnal cyfanrwydd safleoedd sydd wedi'u dynodi'n rhyngwladol a chyflwr ffafriol eu nodweddion; - Rheoli effeithiau niweidiol ar safleoedd cadwraeth sydd wedi'u dynodi'n genedlaethol;	Bioamrywiaeth, iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), daeareg a phriddoedd, amgylchedd dŵr, treftadaeth ddiwylliannol, defnydd tir a thirwedd

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
		- Gwella safleoedd cadwraeth sydd wedi'u dynodi'n genedlaethol, lle bo hynny'n ymarferol; - Rheoli'r risg i safleoedd cofrestredig a safleoedd amgylcheddol rhyngwladol, cenedlaethol, rhanbarthol a lleol eraill sydd yn bwysig yn hanesyddol ddiwylliannol, a'u lleoliad.	
Deddf Cynllunio (Cymru) 2015	Nod Deddf Cynllunio (Cymru) yw diwygio'r system gynllunio yng Nghymru, er mwyn sicrhau ei bod yn deg, yn gadarn ac yn galluogi datblygiad. Mae'r Ddeddf yn nodi bod yn rhaid i Gynlluniau Datblygu Lleol hyrwyddo datblygu cynaliadwy yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r Ddeddf yn nodi cyfres o newidiadau deddfwriaethol i ddiwygio'r system gynllunio yng Nghymru, er mwyn sicrhau ei bod yn deg, yn wydn ac yn galluogi datblygiad. Mae'r Ddeddf yn mynd i'r afael â 5 amcan allweddol: - Fframwaith wedi'i foderneiddio ar gyfer darparu gwasanaethau cynllunio: mae'r Ddeddf yn cyflwyno pwerau i ganiatáu i geisiadau cynllunio gael eu gwneud yn uniongyrchol i Weinidogion Cymru o dan amgylchiadau cyfyngedig; - Cryfhau dull wedi ei arwain gan gynllun: Mae'r Ddeddf yn cyflwyno sail gyfreithiol ar gyfer paratoi Fframwaith Datblygu Cenedlaethol a Chynlluniau Datblygu Strategol; - Mwy o wytnwch: bydd y Ddeddf yn caniatáu i Weinidogion Cymru roi cyfarwyddyd i awdurdodau cynllunio lleol weithio gyda'i gilydd ac i awdurdodau cynllunio lleol gael eu huno; - Blaenlwytho a gwella'r system rheoli datblygiad: bydd y Ddeddf yn cyflwyno gweithdrefn statudol cyn gwneud cais ar gyfer categorïau diffiniedig o gais cynllunio; a - Galluogi gorfodi ac apeliadau'n effeithiol: mae'r Ddeddf yn galluogi newidiadau i weithdrefnau gorfodi i sicrhau camau prydlon ac ystyrlon yn erbyn torri amodau rheolaeth gynllunio a chynyddu tryloywder ac effeithlonrwydd y system apelio.	Dylai'r Cynllun gefnogi'r polisïau a nodir yn Neddf Cynllunio (Cymru) 2015 a gweithio i wella gwytnwch o fewn y dalgylch a chyfyngu ar unrhyw effeithiau niweidiol i'r amgylchedd naturiol neu hanesyddol.	Pob pwnc.
Dogfen ganllaw Gorffennaf 2021	Mae'r ddogfen hon yn nodi blaenoriaethau polisi cynllunio Llywodraeth Cymru er mwyn helpu i weithredu yn y cyfnod adfer ar ôl pandemig	Dylai'r Cynllun geisio cyfyngu ar ei effaith amgylcheddol ei hun, tra'n cefnogi'r defnydd o	Pob pwnc.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
"Adeiladu Lleoedd Gwell"	coronafeirws. Mae'r polisiâu hyn yn canolbwyntio ar y canlyniadau a nodir yn nogfen Polisi Cynllunio Cymru, sy'n cynnwys: • Creu a chynnal cymunedau. • Tyfu'r economi mewn modd cynaliadwy. • Gwneud y defnydd gorau o adnoddau. • Sicrhau bod yr amgylchedd yn cael ei ddiogelu cymaint â phosibl a chyfyngu ar effaith amgylcheddol. • Hwyluso amgylcheddau hygrych ac iach. Mae'r materion allweddol sy'n deillio o'r polisiâu hyn yn cael eu hamlinellu fel: • Cadw'n lleol: creu cymdogaethau; • Teithio llesol: ymarfer corff a dulliau teithio a ailddarganfyddir; • Adfywio canol ein trefi; • Lleoedd digidol - achubiaeth y cyfnod clo; • Newid arferion gwaith: ein hangen am dir cyflogaeth yn y dyfodol; • Ailddeffro sectorau twristiaeth a diwylliannol Cymru; • Seilwaith gwyrdd, iechyd a lles a gwytnwch ecolegol; a • Gwella ansawdd aer a seinweddau er mwyn sicrhau iechyd a lles gwell.	atebion seilwaith gwyrdd fel Rheoli Llifogydd yn Naturiol (RhLIN).	
Deddf Iechyd Y Cyhoedd (Cymru) 2017	Nod darpariaethau'r Ddeddf yw mynd i'r afael â nifer o bryderon iechyd y cyhoedd penodol a chyfredol, a chreu amodau cymdeithasol sy'n ffafriol i iechyd da, lle gellir atal niwed y gellir ei osgoi. Mae'n delio â gordewdra, tybaco a chynnyrch nicotin, gweithdrefnau arbennig (aciwbigo, tyllu'r corff, electrolysis, tatŵio), tyllu rhannau personol o'r corff, asesiadau o'r effaith ar iechyd, gwasanaethau fferyllol, a thoiledau at ddefnydd y cyhoedd. Mae'r Ddeddf yn pennu Awdurdodau Lleol (ymhlith eraill) fel cyrff gorfodi ar gyfer y Ddeddf. Mae'n gofyn am lunio strategaeth genedlaethol ar atal a lleihau gordewdra ac i benderfyniadau allweddol fod yn destun Asesiad o'r Effaith ar Iechyd.	Dylai'r Cynllun weld bod y cynllun yn cydymffurfio â'r darpariaethau a nodir yn Neddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau).

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel, 2019	Mae'r cynllun hwn yn gosod y sylfeini i Gymru bontio i fod yn genedl carbon isel; amlinellu dull Llywodraeth Cymru o gynyddu effeithlonrwydd a thorri allyriadau nwyon tŷ gwydr o leiaf 80% erbyn 2050. Mae hyn yn hanfodol er mwyn bodloni gofynion Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, a thrwy hynny gyfrannu at gymdeithas decach ac iachach.	Dylai'r Cynllun ymgorffori a chyfrannu tuag at well gwytnwch o ran yr hinsawdd.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau) a hinsawdd a charbon.
Deddf Dŵr 2014	Mae Deddf Dŵr 2014 yn ddeddfwriaeth sy'n ymwneud ag adnoddau dŵr.		Amgylchedd dŵr (adnoddau dŵr)
Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru: Trosolwg Cenedlaethol	Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) yn gyfrifol am nodi ardaloedd sy'n dueddol o gael llifogydd drwy asesiadau a chreu mapiau perygl a risg cyfatebol o 2023-2029. Mae'r Cynlluniau Rheoli Perygl Llifogydd (CRhPLLau) yn rhoi manylion strategaethau a chmau gweithredu i fynd i'r afael â risgiau a nodwyd, gan gadw at y rheoliadau. Mae'r CRhPLL diweddaraf yn mabwysiadu persbectif ledled Cymru, sy'n wahanol i raddfa Ardal Basn Afon y cylch blaenorol, ac mae'n parhau i gydweithio ag Asiantaeth yr Amgylchedd ar gyfer rheoli dŵr cydlynol. Nod y cynllun hwn yw blaenoriaethu ymdrechion yn y cymunedau mwyaf agored i niwed, dan arweiniad y Gofrestr Cymunedau mewn Perygl, gan sicrhau rheoli risg llifogydd effeithiol ac wedi'i dargedu. Cynhyrchwyd AAS ar gyfer y Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd.	Dylid ystyried y prif faterion risg llifogydd a'r risgiau newid hinsawdd a nodwyd yn y cynllun hwn. Dylai'r Cynllun roi sylw arbennig i'r cymunedau a nodwyd fel rhai sydd fwyaf mewn perygl o lifogydd.	Amgylchedd dŵr (llifogydd), Hinsawdd
Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004	Mae Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 wedi'i chynllunio i wella parodrwydd ac ymateb mewn argyfwng. Mae'n sefydlu rolau ar gyfer ymatebwyr lleol, gan eu rhannu i Gategori 1 (ymatebwyr craidd fel gwasanaethau brys ac awdurdodau lleol) a Chategori 2 (cyrff cydweithredu fel cwmnïau cyfleustodau). Mae'r ymatebwyr hyn yn gweithio gyda'i gilydd mewn fformau gwytnwch lleol i gydlyn ymdrechion. Mae'r Ddeddf hefyd yn darparu fframwaith ar gyfer pwerau brys, gan ganiatáu mesurau deddfwriaethol arbennig yn ystod argyfyngau difrifol. Mae'n moderneiddio'r diffiniad o "argyfwng" i gynnwys risgiau cyfoes fel terfysgaeth a pheryglon amgylcheddol, gan sicrhau dull cynhwysfawr o amddiffyn sifil.	Dylai'r Cynllun ystyried sicrhau bod y mesurau'n sicrhau ymdrechion cydgysylltiedig rhwng ymatebwyr craidd a chyrrff cydweithredu i sicrhau ymateb cynhwysfawr ac effeithiol i argyfwng llifogydd.	Amgylchedd dŵr (llifogydd)
Dyletswydd Economaidd-gymdeithasol	Nod y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol, sy'n weithredol o 31 Mawrth 2021 yng Nghymru, yw gwella prosesau a chanlyniadau gwneud penderfyniadau ar gyfer y rhai sydd o dan fantais economaidd-gymdeithasol. Mae'n darparu canllawiau statudol i gyrff	Dylai'r Cynllun flaenoriaethu gwneud penderfyniadau cynhwysol er mwyn sicrhau bod anghenion cymunedau o dan fantais	Iechyd a'r boblogaeth

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	cyhoeddus gyflawni gofynion y Ddyletswydd, gan hyrwyddo dulliau arloesol ac amrywiol.	economaidd-gymdeithasol yn cael eu hystyried yn effeithiol.	
Asesiad o Effaith Newid Hinsawdd ar Iechyd, Iechyd Cyhoeddus Cymru	Mae'r AEI hwn yn nodi prif effeithiau iechyd a lles newid yn yr hinsawdd yng Nghymru, ac mae'n nodi pa benderfynyddion iechyd y gellid effeithio arnynt a pha grwpiau agored i niwed a allai brofi effeithiau niweidiol ar raddfa fawr.	Dylai'r Cynllun ystyried sut mae newid hinsawdd yn effeithio ar iechyd a lles y boblogaeth yng Nghymru.	Iechyd a'r boblogaeth
LANDMAP, Tirwedd a Hinsawdd sy'n Newid	Mae <u>LANDMAP</u> yn fap rhyngweithiol sy'n cynnwys pum set ddata gofodol sy'n gyson yn genedlaethol, wedi'u sicrhau o ran ansawdd: tirwedd ddaearegol, cynefinoedd tirwedd, gweledol a synhwyraidd, tirwedd hanesyddol a gwasanaethau tirwedd diwylliannol. Mae LANDMAP yn mapio ac yn dosbarthu tirweddau o safbwynt unigryw pob set ddata, yn disgrifio nodweddion allweddol, yn gwerthuso eu pwysigrwydd, yn argymhell canllawiau rheoli sy'n briodol yn lleol, ac yn nodi newid sylweddol yn y dirwedd drwy fonitro'r adnodd sylfaenol.	Dylai'r Cynllun ddefnyddio setiau data LANDMAP i lywio ac arwain strategaethau atal ac ymateb i lifogydd sy'n benodol i'r dirwedd	Amgylchedd dŵr (llifogydd)
Y Cynllun Gweithredu ar gyfer Peillwyr yng Nghymru	Mae'r Cynllun Gweithredu ar gyfer peillwyr yng Nghymru yn fenter strategol gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â'r dirywiad mewn poblogaethau peillwyr, sy'n hanfodol ar gyfer peillio cnydau a blodau gwyllt. Mae'r cynllun yn amlinellu gweledigaeth a chymau gweithredu penodol i wella amodau ar gyfer peillwyr, gyda'r nod o atal a gwrthdroi eu dirywiad. Mae'r cynllun yn nodi pryderon allweddol fel dinistrio cynefinoedd, clefydau, agrogemegau, a newid hinsawdd, ac yn nodi fframwaith ar gyfer gweithredu mewn ymateb i'r heriau hyn.	Dylai'r Cynllun gynnwys strategaethau i ddiogelu a gwella cynefinoedd peillwyr er mwyn lliniaru effeithiau llifogydd ar yr ecosystemau hanfodol hyn.	Ecoleg a bioamrywiaeth, amgylchedd dŵr (llifogydd)
Cynllun Addasu Sector yr Amgylchedd Hanesyddol a Newid Hinsawdd (Chwefror 2020)	Mae'r ddogfen yn mynd i'r afael ag effaith newid hinsawdd ar amgylchedd hanesyddol Cymru, gan bwysleisio'r angen i addasu i ddiogelu asedau hanesyddol na ellir eu hailosod.	Dylai'r Cynllun flaenoriaethu strategaethau addasu er mwyn diogelu asedau hanesyddol na ellir eu hailosod rhag effeithiau newid hinsawdd.	Hinsawdd
Mapio Llonyddwch a Lle	Datblygodd CNC adnodd i fapio mannau o lonyddwch gweledol yng Nghymru, gan ystyried ardaloedd gwledig a threfol. Canfu fod 67% o Gymru yn y 3 chategori llonyddwch gweledol uchaf, gydag AHNE Eryri a Gŵyr â'r canrannau uchaf. Gellir defnyddio'r map hwn i lywio ymdrechion polisi, cynllunio a chadwraeth i wella lles ac ansawdd bywyd.	Dylai'r Cynllun geisio datblygu strategaethau i wella cadwraeth ac ansawdd dŵr mewn ymateb i effeithiau newid hinsawdd.	Lleoliad

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Awyr Dywyll a Llygredd Golau yng Nghymru	Mae mapio Awyr Dywyll yn dynodi ardaloedd yn ôl lefelau llygredd golau. Mae mwy na dwy ran o dair o Gymru yn perthyn i'r categori tywyllaf a ddiffinnir yn y data.	Dylai'r Cynllun geisio gweithredu mesurau sy'n lleihau llygredd golau tra'n hyrwyddo manteision iechyd awyr dywyll.	Llygredd Golau
Trafnidiaeth Cymru, Cynllun addasu i'r hinsawdd a gwytnwch	<u>Mae'r cynllun yn mynd i'r afael â'r angen i addasu i'r hinsawdd a gwytnwch mewn ymateb i effeithiau cynyddol newid hinsawdd ar rwydwaith trafnidiaeth Cymru.</u> Mae'n canolbwyntio ar greu rhwydwaith trafnidiaeth yng Nghymru sy'n gallu ymdopi â pheryglon newid hinsawdd a chael adferiad, lleihau anghydraddoldeb ac anghyfiawnder hinsawdd.	Dylai'r Cynllun wella seilwaith trafnidiaeth gyhoeddus i fod yn wydn yn erbyn tywydd eithafol a lleihau allyriadau carbon trwy ynni adnewyddadwy.	Hinsawdd
Adroddiadau Dŵr Cymru	Mae Adroddiadau Dŵr Cymru yn cynnwys cynlluniau adnoddau dŵr, cynllun rheoli draenio a dŵr ac adroddiad Addasu i Newid Hinsawdd. Cynlluniau adnoddau gwastraff: Mae'r cynlluniau'n asesu'r gallu i gyflenwi digon o ddŵr rhwng 2020 a 2050, gan nodi risgiau ac atebion Cynllun sychder: Yn nodi sut y bydd sychder mewn rhannau trefol a gwledig yr ardal gyflenwi yn cael ei drin, yn ogystal â sut y bydd effaith y camau a gymerir ar yr amgylchedd naturiol yn cael eu monitro. Cynllun Rheoli Draenio a Dŵr Gwastraff: Mae'r cynllun yn amlinellu dull strategol o ymdrin â gwasanaethau dŵr gwastraff, gan ganolbwyntio ar gynaliadwyedd, anghenion cwsmeriaid, ac ymdrechion cydweithredol gyda rhanddeiliaid. Adroddiad Addasu i Newid Hinsawdd: Mae'r adroddiad yn amlinellu effeithiau newid hinsawdd ar weithrediadau Dŵr Cymru a'r angen am strategaethau addasu a lliniaru.	Dylai'r Cynllun hyrwyddo defnydd cynaliadwy o ddŵr, annog cadwraeth dŵr, a buddsoddi mewn seilwaith i amddiffyn adnoddau dŵr rhag effeithiau newid hinsawdd.	Amgylchedd dŵr (adnoddau dŵr)
Asesiad Annibynnol o Risgiau Hinsawdd y DU (CCRA3)	Mae trydydd Asesiad Risg Newid Hinsawdd y DU (CCRA3) wedi nodi nifer sylweddol o risgiau a chyfleoedd sy'n deillio o newid hinsawdd yng Nghymru. O'r 61 o ffactorau a nodwyd, mae 32 yn gofyn am fwy o weithredu ar unwaith, a dim ond pump sy'n cael sylw priodol ar hyn o bryd. Mae'r asesiad yn amlygu bod yr amgylchedd naturiol mewn perygl ac y gallai elwa o newid hinsawdd, gan olygu bod angen mwy o weithredu neu ymchwilio pellach mewn pedwar maes allweddol. Ers yr asesiad diwethaf bum mlynedd yn ôl, mae brys 26 risg wedi cynyddu, gyda dim ond un risg yn lleihau o ran brys. Mae hyn yn tanlinellu natur esblygol heriau sy'n gysylltiedig â'r hinsawdd a'r angen am fesurau rhagweithiol i liniaru'r risgiau hyn a manteisio ar gyfleoedd posibl.	Dylai'r Cynllun fynd i'r afael â'r nifer sylweddol o risgiau a chyfleoedd o ran yr hinsawdd a nodwyd, gan flaenoriaethu gweithredu ar unwaith ar gyfer y risgiau mwyaf brys ac ymchwilio ymhellach i feysydd allweddol.	Hinsawdd

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Trosolwg o Gynllun Rheoli Basn Afon Cymru	Mae'r ddogfen yn amlinellu'r fframwaith ar gyfer rheoli'r amgylchedd dŵr yng Nghymru, gan bwysleisio defnydd cynaliadwy a gwella adnoddau dŵr. Mae'r ddogfen yn trafod geomorffoleg a hydromorffoleg yng nghydestun rheoli'r amgylchedd dŵr yng Nghymru. Mae hydromorffoleg yn cyfeirio at brosesau hydrolegol a geomorffolegol a phriodoleddau cyrff dŵr wyneb. Mae'n cynnwys ffurf a swyddogaeth y sianel, ei chysylltedd a'i llif, sy'n hanfodol ar gyfer cynnal cludiant gwaddod naturiol a mudo organebau dyfrol. Mae llawer o gyrff dŵr yn arddangos newidiadau a wnaed gan ddyn a all newid llif naturiol, cynyddu erydiad, a lleihau amrywiaeth cynefinoedd, gan gyfyngu ar natur ffisegol cyrff dŵr, gydag effeithiau ecolegol yn deillio o hynny.	Dylai'r Cynllun amlinellu fframwaith ar gyfer rheoli adnoddau dŵr yn gynaliadwy, gan bwysleisio geomorffoleg a hydromorffoleg i gynnal cludiant gwaddod naturiol a mudo organebau dyfrol.	Amgylchedd dŵr (adnoddau dŵr)

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

A.1.3 Cynlluniau, rhaglenni ac amcanion diogelu rhanbarthol

Tabl A.3 Cynlluniau, rhaglenni ac amcanion diogelu rhanbarthol

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Canol De Cymru			
Datganiad Ardal Canol De Cymru	Mae pob Datganiad Ardal yn amlinellu'r heriau allweddol sy'n wynebu'r ardal benodol honno, yr hyn y gellir ei wneud i ymateb i'r heriau hynny, a sut y gallwn reoli ein hadnoddau naturiol yn well er budd cenedlaethau'r dyfodol. Rôl y Datganiad Ardal yw cydlynu'r mesurau presennol a galluogi mentrau newydd. Mae Datganiad Ardal Canol De Cymru yn amlinellu pum thema. Y rhain yw: - Adeiladu ecosystemau gwydn - amddiffyn a gwella gwytnwch ecosystemau i wella'r buddion y maent yn eu darparu ac atal colli bioamrywiaeth. Y prif heriau yw newid yn yr hinsawdd, a cholli bioamrywiaeth o ganlyniad i reolaeth tir amhriodol, llygredd, datblygiad anghynaliadwy a rhywogaethau ymledol. Mae ffocws ar ddiogelu ecosystemau lleol unigryw fel ffridd, sy'n cysylltu rhywogaethau amrywiol ac yn darparu manteision lluosog. - Cysylltu pobl â natur - gwella'r ffordd y mae ein hadnoddau naturiol a'r buddion y maent yn eu rhoi i ni, yn cael eu gwerthfawrogi; - Gweithio gyda dŵr - diogelu, rheoli a gwella amgylcheddau dŵr yng Nghanol De Cymru. Mae gan Ganol De Cymru amgylcheddau dŵr o ansawdd uchel sydd wedi gwella i raddau helaeth o esgeulustod diwydiannol, ond eto'n dal i wynebu pwysau o drefoli a newid hinsawdd. Mae angen dull rheoli mwy integredig i wella eu gwytnwch a'u manteision, ac i gyflawni nodau yn y dyfodol o adeiladu ecosystemau gwydn, cysylltu pobl â natur, ac integreiddio atebion sy'n seiliedig ar natur i fynd i'r afael â heriau amgylcheddol a gwella lles. - Gwella ein hiechyd - gwella iechyd a lles drwy ffactorau cymdeithasol, diwylliannol, gwleidyddol, economaidd ac amgylcheddol; a - Gwella ansawdd aer - amddiffyn gwytnwch ecosystemau i helpu i wella ansawdd aer.	Dylai'r Cynllun helpu i gyflawni'r themâu a amlinellir yn Natganiad Ardal Canol De Cymru drwy osgoi effeithiau niweidiol ar safleoedd o bwysigrwydd cadwraeth natur a gweithio i wella amgylcheddau dŵr yng Nghanol De Cymru.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol, bioamrywiaeth, defnydd o dir a thirwedd, treftadaeth ddiwylliannol, cyflwr y ddaear (pridd a daeareg), amgylchedd dŵr, ansawdd aer ac adnoddau a gwastraff.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	Mae pob thema yn amlinellu sut olwg fyddai ar lwyddiant ac yn amlinellu cyfleoedd pellach a phrosiectau i gyflawni'r themâu. Mae chwe phroffili ecosystem: arfordirol, dŵr croyw, glaswelltir, mawndiroedd, bryniau'r cymoedd, coetiroedd a threfol.		
Proffiliau Ecosystem Canol y De: Dŵr croyw	Mae'r ddogfen yn rhoi trosolwg o'r ecosystemau dŵr croyw yn rhanbarth Canol y De, gan gynnwys eu statws presennol, rhywogaethau allweddol, a'u hymdrechion cadwraeth. Ymhlith y blaenoriaethau yn y proffil mae cynnal a gwella iechyd ecosystemau dŵr croyw, cadwraeth bioamrywiaeth, rheoli ansawdd dŵr, ac ymgysylltu â'r gymuned drwy gynnwys cymunedau lleol mewn ymdrechion cadwraeth.	Dylai'r Cynllun flaenoriaethu prosiectau gwella cynefinoedd, arferion coedwigaeth cynaliadwy, cyfranogiad cymunedol, ac addysg gadwraeth i wella adnoddau coedwigoedd ac ecosystemau.	Ecoleg a bioamrywiaeth
Cynlluniau Adnoddau Coedwig Canol De Cymru (CNC, 2024)	Mae cynlluniau adnoddau coedwigoedd ar gyfer Cymru gyfan sy'n ddogfennau rheoli craidd a ddefnyddir gan Ystâd Goetir Llywodraeth Cymru. Maent yn gosod cynigion ar gyfer rheoli coetiroedd yn y dyfodol yn unol â pholisi ac ymarfer. Mae ganddynt bwyslais cryf ar ddarparu buddion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol, gan ymgorffori'r dull ecosystem o reoli tir. Cynllun Adnoddau Coedwig Ardal Taf Isaf a'r Fro, sy'n cyfeirio at 12 o goetiroedd yn Rhondda Cynon Taf, Bro Morgannwg a Chaerdydd. Mae'r rhan fwyaf o'r coetiroedd mewn lleoliad sydd naill ai'n laswelltir amaethyddol sydd wedi gwella, coetir llydanddail brodorol, a chanolfannau trefol. Mae amcanion y cynllun yn cynnwys esblygu strwythur y goedwig, cynnal a gwella gwerth tirwedd y goedwig, lleihau'r perygl o danau gwyllt, a chynnal a datblygu gwytnwch ecosystemau.	Dylai'r Cynllun fabwysiadu strategaethau rheoli holistaidd sy'n ystyried buddion ecolegol, economaidd ac amgylcheddol o fewn Coedwigoedd a Choetir Cenedlaethol.	Ecoleg a bioamrywiaeth
Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd CNC 2 (CRhPLI 2)	Mae'r Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd ail gylch yn gynllun i reoli perygl sylweddol o lifogydd yn yr ardaloedd allweddol ledled Cymru dros y chwe blynedd nesaf (2023-2029). Y cynllun perthnasol yw CRhPLI Canol De Cymru sy'n nodi nifer o flaenoriaethau ar gyfer rheoli perygl llifogydd ac yn nodi'r ardaloedd sydd fwyaf mewn perygl o lifogydd.	Dylai'r Cynllun ystyried prif faterion perygl llifogydd a'r peryglon newid hinsawdd a nodwyd yn y cynllun hwn. Dylai'r Cynllun roi sylw arbennig i'r cymunedau a nodwyd fel rhai sydd fwyaf mewn perygl o lifogydd.	Seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol), iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), amgylchedd dŵr.
Dalgyrch Taf ac Elái			
Cynllun Rheoli Llifogydd Dalgyrch Taf	Mae Cynllun Rheoli Llifogydd Dalgyrch Taf ac Elái yn asesu sut mae'r perygl o lifogydd yn cael ei reoli ar hyn o bryd ac yn nodi ardaloedd allweddol sydd mewn perygl o lifogydd yn y dalgyrch ac, yn ogystal â	Dylai'r Cynllun ystyried prif faterion perygl llifogydd a'r newidiadau a'r peryglon newid hinsawdd a nodwyd yn y cynllun hwn. Dylid	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau),

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
ac Elái - Asiantaeth yr Amgylchedd (2010)	dylanwad rhagamcanol newid hinsawdd ar hyn. Mae'r cynllun yn gwahanu'r dalgylch yn ardaloedd llai er mwyn datblygu camau gweithredu i wella gwytnwch llifogydd yn effeithiol.	ystyried a mabwysiadu'r ymyriadau a gynigir yn y cynllun lle bo hynny'n briodol.	bioamrywiaeth, amgylchedd dŵr a hinsawdd a charbon.
Dalgylch Cyfleoedd Taf ac Elái	Nod menter Dalgylch Cyfle yng Nghanol De Cymru yw mynd i'r afael â'r heriau a nodwyd yn asesiad gwytnwch ecolegol Dŵr Croyw Canol De Cymru. Mae'r ffocws ar adfer gwytnwch ecolegol yn wyneb argyfyngau natur a hinsawdd, gan sicrhau amgylchedd dŵr croyw iach a gwydn ar gyfer natur a chymunedau lleol. Mae'r dull hwn yn cynnwys adeiladu ar gyfleoedd a nodwyd a mynd i'r afael â phwysau sy'n lleihau gwytnwch dalgylchoedd, megis seilwaith sy'n heneiddio, llygredd trefol, risgiau llifogydd, ac effeithiau datblygiadau newydd. Mae Dalgylch Cyfle Taf/Elái, yn benodol, yn ceisio meithrin perthnasoedd a phartneriaethau gwydn i archwilio dulliau arloesol ar gyfer adfer dalgylch ar raddfa sylweddol, gwella ansawdd dŵr a chefnogi bioamrywiaeth o fewn ecosystemau dŵr croyw.	Dylai'r Cynllun ystyried nodau Dalgylch Cyfle Taf ac Elái a cheisio gwella adfer dalgylchoedd lle bo hynny'n bosibl.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), bioamrywiaeth, amgylchedd dŵr a hinsawdd a charbon.
Strategaeth Trwyddedu Tynnu Dŵr Cymoedd y De-ddwyrain (Tachwedd 2017)	Mae'r Strategaeth Drwyddedu yn amlinellu rheolaeth adnoddau dŵr o fewn dalgylchoedd afonydd Cymoedd y De-ddwyrain. Mae'n rhoi manylion argaeledd dŵr i'w dynnu ac yn cynnig mewnwleddiad i ddibynadwyedd posibl sicrhau trwydded tynnu dŵr newydd.	Dylai'r Cynllun ystyried Strategaeth Drwyddedu Cymoedd y De Ddwyrain i sicrhau ei fod yn gallu sicrhau trwydded tynnu dŵr newydd.	Defnydd o dir a thirwedd, cyflwr y tir (pridd a daeareg) ac amgylchedd dŵr.
Comisiwn Seilwaith Cenedlaethol Cymru (NICW) – Lliniaru Llifogydd	Mae NICW yn rhoi cyngor i Lywodraeth Cymru ynghylch anghenion seilwaith hirdymor Cymru. Mae'r adroddiadau perthnasol yn cynnwys: - Ynni adnewyddadwy - Lliniaru llifogydd - Bygythiadau hinsawdd dirfodol	Dylai'r Cynllun ganolbwyntio ar reoli perygl llifogydd, sicrhau adferiad gwydn asedau seilwaith, a chynnal trothwyon hinsawdd cynaliadwy.	Amgylchedd dŵr
Diogelwch Tomenni Glo (Llywodraeth Cymru, 2024)	Mae Llywodraeth Cymru a'i phartneriaid yn cyflwyno rhaglen waith. Mae hyn yn cynnwys archwilio a chynnal tomenni glo. Mae hefyd yn cynnwys datblygu polisi a deddfwriaeth newydd.	Dylai'r Cynllun gynnwys rhaglen gynhwysfawr ar gyfer archwilio a chynnal tomenni glo, ynghyd â datblygu polisiau a deddfwriaeth newydd i sicrhau diogelwch.	
Basn Afon Hafren			
Cynllun Rheoli Basn Afon Hafren: Diweddarwyd 2022	Mae Cynlluniau Rheoli Basn Afon (CRhBA) yn cael eu datblygu ar gyfer pob basn afon bob chwe blynedd, yn unol â chylch cynllunio rheoli basn yr afon. Mae'r cynlluniau'n nodi statws ac amcanion statws	Dylai'r Cynllun gynnwys mesurau i helpu i gwrdd â'r heriau a amlygir yn y cynllun rheoli dŵr hwn. Mae hyn yn cynnwys gweithredu	Defnydd o dir a thirwedd, cyflwr y tir (pridd a daeareg) ac amgylchedd dŵr.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	presennol pob corff dŵr, ynghyd â'r pwysau sy'n effeithio ar amgylchedd y dŵr a rhaglen o fesurau a chymau gweithredu sydd eu hangen i gyflawni'r amcanion. Asiantaeth yr Amgylchedd (AA) a CNC yw'r awdurdodau rheoleiddio cymwys sy'n gyfrifol am weithredu Rheoliadau'r CFfD a datblygu'r CRhBA yng Nghymru a Lloegr, yn y drefn honno.	mesurau i helpu i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a'r argyfwng bioamrywiaeth, adfer afonydd i gael gwared ar neu leihau effeithiau addasiadau ffisegol, lleihau llygredd o amaethyddiaeth, dŵr gwastraff, ardaloedd trefol a phyllau glo, a helpu i gynnal llifoedd. Dylid ymgorffori ymyriadau a amlinellir yn y rhaglen fesurau i helpu i gyflawni'r amcanion amgylcheddol ar gyfer cyrff dŵr yn y dalgylch.	

DRAFT

A.1.4 Cynlluniau, rhaglenni ac amcanion diogelu lleol

Tabl A.4 Cynlluniau, rhaglenni ac amcanion amddiffyn lleol

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Caerdydd			
Cynllun Lles Lleol Caerdydd 2023 i 2028	Dyma ail Gynllun Lles Caerdydd, yn cwmpasu'r cyfnod 2023-2028. Mae'r Cynllun Lles yn nodi blaenoriaethau Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Caerdydd o ran camau gweithredu dros y pum mlynedd nesaf, gan ganolbwyntio ar y meysydd cyflenwi gwasanaeth cyhoeddus sydd yn eu hanfod yn galw am waith partneriaeth rhwng gwasanaethau cyhoeddus a chymunedol y ddinas, a chyda dinasyddion Caerdydd. Mae fersiwn ddiweddaraf y cynllun yn ceisio rheoli'r broses adfer ac adnewyddu ar ôl pandemig Covid-19; sicrhau bod y twf yn y boblogaeth a llwyddiant economaidd o fudd i bob dinesydd; lleihau'r bwlch annhegwch rhwng y mwyaf a lleiaf difreintiedig yn y ddinas; diwallu anghenion poblogaeth hŷn sy'n tyfu; ymateb i alwadau cynyddol ar y gwasanaethau iechyd a chymdeithasol; a gwneud y newidiadau systemig sydd eu hangen i liniaru effeithiau newid hinsawdd a datgarboneiddio'r ddinas ar frys.	Dylai'r Cynllun gefnogi nodau Cynllun Lles Caerdydd, gan gynnwys ymgorffori mesurau i wella'r amgylchedd naturiol, cefnogi lles a lleihau anghydraddoldebau, creu cymunedau diogel a diogelu rhag effeithiau newid hinsawdd.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol, bioamrywiaeth, defnydd o dir a thirwedd, treftadaeth ddiwylliannol, amgylchedd dŵr, hinsawdd a charbon, ansawdd aer, seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol) ac adnoddau a gwastraff.
Cynllun Datblygu Lleol Caerdydd 2006 – 2026	Nod Cynllun Datblygu Lleol Caerdydd 2006-2026 yw darparu dros 40,000 o gartrefi newydd a 40,000 o swyddi newydd o fewn y cyfnod hwn. Mae disgwyl i raddfa a chyfradd y twf fod yn unol â Chynllun Gofodol Cymru. O'r cartrefi newydd fydd yn cael eu darparu, bydd tua 65% ar safleoedd tir llwyd a 35% ar safleoedd maes glas. Mae'r Cynllun Datblygu Lleol hefyd yn nodi dull o ddarparu seilwaith newydd, gan gynnwys datrysiadau trafndiaeth cynaliadwy i leihau'r ddibyniaeth ar geir. Nod y cynllun yw cyflawni datblygu cynaliadwy drwy fodloni anghenion cymdeithasol ac economaidd ond mewn ffordd wedi ei rheoli sy'n cadw, rheoli a gwella nodweddion pwysig o'r dreftadaeth naturiol ac adeiledig.	Dylai'r Cynllun fod yn gyson â'r polisiau cynllunio lleol a nodir yng Nghynllun Datblygu Lleol Caerdydd ac ymgorffori mesurau i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r weledigaeth a'r amcanion a amlinellir yn y cynllun. Themâu yn y cynllun sy'n arbennig o berthnasol i'r Cynllun yw'r nod o gadw, rheoli a gwella nodweddion pwysig treftadaeth naturiol ac adeiledig Caerdydd. Dylai'r Cynllun hefyd ystyried lleoliad safleoedd dynodedig sydd wedi'u dynodi o fewn y cynllun lleol.	Pob pwnc.
Papur Gwyn Trafnidiaeth Caerdydd: Gweledigaeth Trafnidiaeth i 2030	Nod Papur Gwyn Trafnidiaeth Caerdydd yw mynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd, lleihau tagfeydd, a gwella ansawdd aer. Mae'n cynnig prosiectau i wella trafndiaeth gyhoeddus yn sylweddol yng Nghaerdydd a'r rhanbarth, gan gynnwys ehangu'r cynlluniau Metro presennol i ddarparu mwy o lwybrau a gorsafoedd tram/trenau newydd; cyflwyno gwasanaethau bysus cludiant cyflym newydd a safleoedd Parcio a	Dylai'r Cynllun lynu at yr egwyddorion a sefydlwyd yn y Papur Gwyn a gweithio i wella gwytnwch rhwydweithiau trafndiaeth o fewn y dalgylch o ran lifogydd.	Iechyd y boblogaeth ac iechyd dynol (cymunedau), amgylchedd dŵr a seilwaith a thrafnidiaeth (asedau materol).

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
	Theithio; gostwng pris tocynnau bysus; darparu llwybrau cerdded a beicio mwy diogel; ac opsiynau teithio wedi'u cynllunio i gael pobl allan o'u ceir.		
Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol (CGBLL) Caerdydd 2008	Penderfynodd cyfarfod gweithredol CCL ar 4 Rhagfyr 2008 y dylid disodli'r ddogfen 'Wild About Cardiff' gyda Chynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol Caerdydd 2008. Mae'n rhoi amlinelliad byr o'r system CGBLL, gwarchod bywyd gwyllt, cofnodi biolegol, ac adnodd Caerdydd (presenoldeb/maint/dosbarthiad cynefinoedd a rhywogaethau). Mae Cynlluniau Gweithredu ar Gynefinoedd (HAPs), Cynlluniau Gweithredu Rhywogaethau (CGC) a Chynlluniau Gweithredu Generig yn cael eu hesbonio a'u cynnwys mewn atodiadau. Mae'r CGBLL yn rhan o becyn o ddogfennau a chronfeydd data sy'n rhoi tystiolaeth ac yn disgrifio adnodd bioamrywiaeth Caerdydd, ynghyd â nodi mesurau ar gyfer ei warchod, ei reoli a'i wella.	Dylai'r Cynllun lynu at y mesurau a nodir yn y CGBLL.	Bioamrywiaeth, Fflora a Ffawna
Caerdydd Un Blaned - Ein gweledigaeth yw gweld Caerdydd Carbon Niwtral erbyn 2030	Mae Caerdydd Un Blaned yn cyflwyno ymateb strategol i'r argyfwng hinsawdd. Mae'r newid yn yr hinsawdd eisoes yn llywio ein bywydau. Rydym yn byw mewn argyfwng hinsawdd gyda rhybuddion a thystiolaeth amlwg yn fyd-eang fod angen gweithredu ar frys os ydym am osgoi'r peryglon sydd o'n blaenau. Mae ein Strategaeth Caerdydd Un Blaned yn cynnig ystod eang o gamau gweithredu uchelgeisiol a fydd yn dechrau ffurfio sail i gynllun cyflawni i sicrhau dinas Carbon Niwtral. Ei nod yw gwneud hyn mewn ffordd sy'n cefnogi economïau gwyrdd newydd a lles cymdeithasol gwell yn y ddinas. Mae'r weledigaeth yn cynnwys dau brif amcan: - Niwtraliaeth Carbon y Cyngor – Nod y Cyngor yw bod yn garbon niwtral yn ei weithgareddau erbyn 2030. - Niwtraliaeth Carbon ar draws y Ddinas – Cydweithio â rhanddeiliaid i ddatblygu llwybr ar gyfer dinas garbon niwtral erbyn 2030. Mae'r strategaeth yn cefnogi economïau gwyrdd a lles cymdeithasol wrth fynd i'r afael â heriau brys o ran yr hinsawdd.	Dylai'r Cynllun gefnogi cyflawni'r nodau allweddol fel rhan o weledigaeth ehangach Caerdydd Un Blaned.	Ffactorau Hinsoddol
Cynllun Corfforaethol Cyngor Caerdydd 'Cyflawni Caerdydd	Rhaglen bolisi pum mlynedd sy'n nodi blaenoriaethau ar gyfer y ddinas, yn ogystal ag amcanion a llinellau amser i'w cyflawni. Mae rhai o'r amcanion yn cynnwys cefnogi pobl ifanc, cefnogi pobl hŷn, cefnogi	Dylai'r Cynllun nodi dull strategol ar gyfer rheoli'r arfordir rhag llifogydd arfordirol a pheryglon erydu, gyda'r nod o leihau risgiau i bobl, ardaloedd	Pob pwnc.

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Gryfach, Decach a Gwyrddach'	pobl allan o dlodi, cymunedau diogel, hyderus a grymus, twf economaidd ac adfywio, hyrwyddo cynaliadwyedd, a moderneiddio ac integreiddio gwasanaethau cyhoeddus.	datblygu, ac amgylcheddau naturiol dros y ganrif nesaf.	
Adroddiad Aer Glân Cyngor Caerdydd	Mae'r ddogfen hon yn adolygu ac yn asesu ansawdd aer yng Nghaerdydd wrth nodi a mynd i'r afael â gormodeddau, yn ogystal â darparu fframwaith i awdurdodau lleol weithredu i wella ansawdd aer ac iechyd y cyhoedd.	Dylai'r Cynllun werthuso ansawdd aer Caerdydd, nodi meysydd sy'n peri pryder, a sefydlu fframwaith i awdurdodau lleol wella ansawdd aer a diogelu iechyd y cyhoedd.	Ansawdd aer
Cynllun Rheoli Traethlin Cyngor Caerdydd	Mae cynlluniau rheoli traethlin yn nodi dull strategol a rennir ar gyfer rheoli'r arfordir rhag llifogydd arfordirol a pheryglon erydu. Eu nod yw lleihau'r risgiau i bobl, yr amgylcheddau datblygedig, hanesyddol a naturiol dros y ganrif nesaf.	Dylai'r Cynllun gynnig dull strategol ar gyfer rheoli llifogydd ac erydu arfordirol, gyda'r nod o ddiogelu pobl, seilwaith a chynefinoedd naturiol dros y ganrif nesaf.	Amgylchedd dŵr
Nodyn Cyngor Technegol 15 (NCT15): datblygu, llifogydd ac erydu arfordirol	Mae'r Nodyn Cyngor Technegol (TAN) hwn yn rhoi arweiniad ar reoli llifogydd a pheryglon erydu arfordirol yng Nghymru, gan ychwanegu at Bolisi Cynllunio Cymru (PCC). Mae egwyddorion allweddol yn cynnwys diogelu'r amgylchedd, amgylcheddau hygrych, a chymunedau cynaliadwy.	Dylai'r Cynllun gynnig arweiniad ar fynd i'r afael â llifogydd ac erydu arfordirol yng Nghymru, gan ganolbwyntio ar ddiogelu'r amgylchedd, creu amgylcheddau hygrych, a datblygu cymunedau cynaliadwy.	Pob pwnc.
Strategaeth Drafnidiaeth Caerdydd (2017)	Mae'r ddogfen hon yn esbonio: - Sut mae angen gwelliannau i system drafnidiaeth Caerdydd i gefnogi datblygiad cymunedau cynaliadwy newydd sy'n cael eu darlunio yn y Cynllun Datblygu Lleol; - y prif faterion a heriau trafnidiaeth yr ydym yn gweithio i fynd i'r afael â nhw; ein blaenoriaethau trafnidiaeth a chynigion allweddol ar gyfer gwella'r system drafnidiaeth.	Dylai'r cynllun amlinellu strategaethau ar gyfer gwella system drafnidiaeth Caerdydd i gefnogi datblygiad cymunedau cynaliadwy fel y gwelir yn y Cynllun Datblygu Lleol;	Trafnidiaeth
Papur Gwyn Trafnidiaeth Caerdydd: Gwledigaeth Trafnidiaeth i 2030	Mae'r Papur Gwyn yn awgrymu ehangu llwybrau tram/trenau, cyflwyno gwasanaethau Bysus Cludiant Cyflym, a blaenoriaethu cerdded a beicio fel ffordd o leddfu straen ar system drafnidiaeth sydd wedi'i gorlethu yng Nghaerdydd.	Dylai'r Cynllun awgrymu ymestyn llwybrau tram/trenau, cyflwyno gwasanaethau Bysus Cludiant Cyflym, a blaenoriaethu cerdded a beicio fel ffordd o leddfu straen ar system drafnidiaeth Caerdydd.	Trafnidiaeth

Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd.

Enw'r ddogfen	Disgrifiad	Perthynas â'r Cynllun	Cysylltiadau â phynciau AAS
Blaengynllun Dyletswydd Bioamrywiaeth a Gwydnwch Ecosystemau Caerdydd (Medi	Mae Blaengynllun Dyletswydd Bioamrywiaeth a Gwydnwch Ecosystemau (DBGE) yn ddogfen a gynhyrchwyd gan CC yn unol â Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016. Mae'n cynnwys dwy brif elfen: y Cynllun Seilwaith Gwyrdd a'r Cynllun Gweithredu DBGE. Mae'r Cynllun Seilwaith Gwyrdd yn amlinellu strategaeth CC ar gyfer creu mannau gwyrdd cydgysylltiedig sy'n gwasanaethu sawl swyddogaeth, o ddarparu mannau agored cyhoeddus i gefnogi bywyd gwylt a chyfrannu at economi, iechyd a lles cymunedol y ddinas. Mae'r cynllun yn pwysleisio dull holistig o reoli parciau, mannau agored, ac elfennau naturiol eraill i gyflawni ystod o fuddion, gan gynnwys gwelliant ecolegol, lliniaru newid yn yr hinsawdd, twf economaidd, a gwelliannau i iechyd y cyhoedd a chynhwysiant cymdeithasol. Mae'r ddogfen hefyd yn nodi'r chwe amcan strategol sydd â'r nod o sicrhau'r buddion hyn ac atgyfnerthu cymeriad ac ymdeimlad unigryw Caerdydd o le. Mae'r Cynllun Gweithredu DBGE yn pwysleisio integreiddio bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau i swyddogaethau'r cyngor drwy ymgysylltu'n weithredol ag amrywiol feysydd gwasanaeth.	Dylai'r cynllun bwysleisio dull holistig o reoli parciau, mannau agored, ac elfennau naturiol eraill i gyflawni ystod o fuddion, gan gynnwys gwelliant ecolegol, lliniaru newid yn yr hinsawdd, twf economaidd, a gwelliannau i iechyd y cyhoedd.	Ecoleg a bioamrywiaeth

Tabl Talfyriadau

Talfyriad	Diffiniad
ARhAA	Ardal Rheoli Ansawdd Aer
BDPE	Deuffenylether wedi'i frominadu
BEIS	Yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol
CC	Cyngor Caerdydd
CCGC	Cyngor Cefn Gwlad Cymru
CO	Carbon Monocsid
DCWW	Dŵr Cymru Welsh Water
CE	Y Cyngor Ewropeaidd
RhPLIEA	Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol
CRhPLI	Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd
SChGRhPLI	Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rheoli Perygl Llifogydd
DRhLID	Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010
RhADD	Rhwydwaith Ansawdd Dŵr Daeor
RhAALI	Rheoli Ansawdd yr Aer yn Lleol
RhAALI	Rheoli Ansawdd yr Aer yn Lleol
SLRhPLI	Strategaeth Leol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd
ALILIA	Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol
GNL	Gwarchodfeydd Natur Lleol
ACLI	Awdurdod Cynllunio Lleol
ACTC	Ardaloedd Cymeriad Tirwedd Cenedlaethol
ACTC	Ardaloedd Cymeriad Tirwedd Cenedlaethol
CNC	Cyfoeth Naturiol Cymru
ONS	Y Swyddfa Ystadegau Gwladol
PAH	Hydrocarbonau polyaromatig
SGBRh	Safleoedd Geoamrywiaeth o Bwys Rhanbarthol
ARhRau	Awdurdodau Rheoli Risg
ACA	Ardaloedd Cadwraeth Arbennig
AAS	Asesiad Amgylcheddol Strategol
SEWCUS	System Defnydd Cysylltiol De-ddwyrain Cymru
SoBCN	Safleoedd o Bwysigrwydd Cadwraeth Natur

Talfyriad	Diffiniad
AGA	Ardal Gwarchodaeth Arbennig
SoDdGA	Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig
DU	Y Deyrnas Unedig
UXO	Ordnans Heb Ffrwydro
DBGChG	Deddf Bywyd Gwylt a Chefn Gwlad 1981
CFfD	Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr
STB	Safleoedd Treftadaeth y Byd
MALIC	Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru

1. Cyd-destun Gwaelodlin

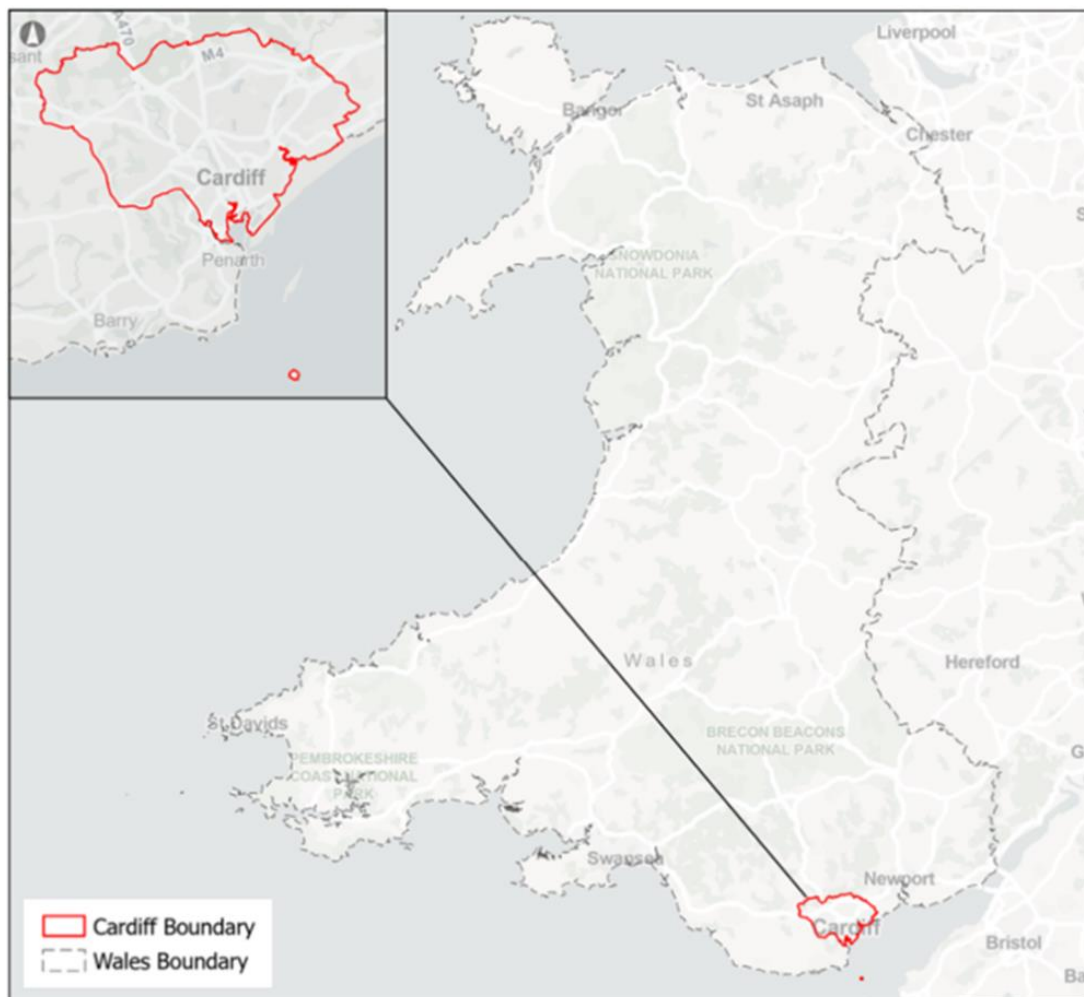
1.1 Cyflwyniad

Mae Cyfarwydddeb yr AAS yn gofyn am amlinelliad o ‘agweddau perthnasol ar gyflwr presennol yr amgylchedd ac esblygiad tebygol yr amgylchedd heb weithredu'r cynllun neu'r rhaglen’ a nodi ‘nodweddion amgylcheddol ardaloedd sy'n debygol o gael eu heffeithio'n sylweddol’ (Cyfarwydddeb yr AAS Atodiad I (b) ac (c)).

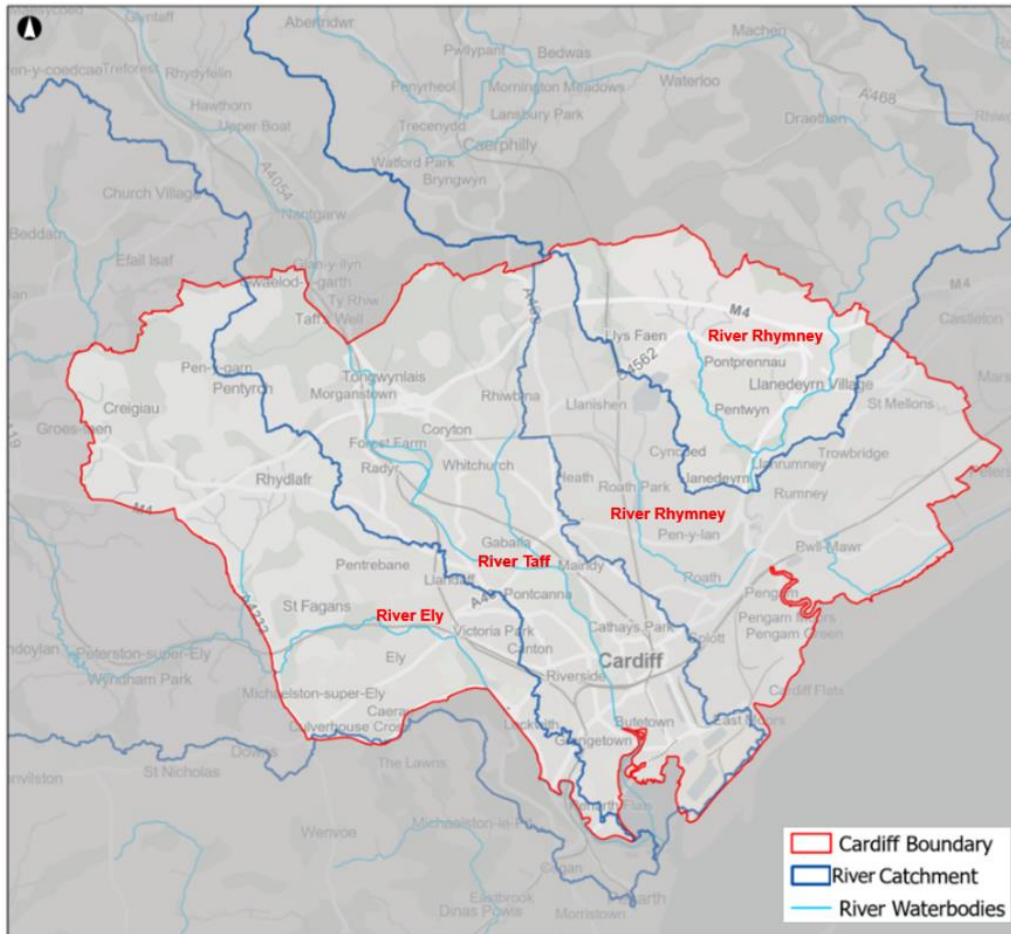
Mae'r waelodlin bresennol wedi'i hadolygu ar gyfer ardal y Cynllun (ffin unedol Caerdydd). Nodir amodau gwaelodlin ardaloedd y tu allan i ffiniau'r dalgylch lle maent o berthnasedd penodol. Er enghraifft, ardaloedd i lawr yr afon a'r tu allan i ardal y Cynllun y gallai newidiadau mewn perygl llifogydd sy'n deillio o weithgareddau'r Cynllun effeithio arnynt.

Caerdydd yw dinas fwyaf a phrifddinas Cymru. Mae Caerdydd yn ne-ddwyrain Cymru fel y dangosir yn **Ffigur 1**. Mae Sir Caerdydd rhwng Cyngor Casnewydd i'r dwyrain a Chyngor Bro Morgannwg i'r gorllewin, a Chyngor Rhondda Cynon Taf a Chyngor Caerffili i'r gogledd.

Llifa tair afon drwy'r sir, sef Afon Rhymni i'r dwyrain, sy'n llifo i mewn i Fôr Hafren, ac Afon Taf ac Afon Elái i'r gorllewin sy'n llifo i Fae Caerdydd. Dangosir y tri dalgylch afon, yr Afon Elái, Afon Taf ac Afon Rhymni, yn **Ffigur 2**.

Ffigur 1 Lleoliad Caerdydd yng Nghymru

Ffigur 2: Trosolwg o Ddalgyloedd Caerdydd

1.2 Bioamrywiaeth, Flora a Ffawna

1.2.1 Gwybodaeth Sylfaenol

Mae'r adran hon yn amlinellu'r gwahanol ddynodiadau statudol ac anstatudol sydd ar waith ar gyfer bioamrywiaeth, fflora a ffawna yng Nghaerdydd. Mae'r wybodaeth yn yr adran hon yn cael ei chymryd yn bennaf o MapDataCymru¹ a'r Magic Map². Mae hyn yn unol â Dyletswydd Adran 6 Deddf (yr Amgylchedd (Cymru) 2016)³, sy'n gorchymyn bod awdurdodau cyhoeddus yn 'ceisio cynnal a chyfoethogi bioamrywiaeth wrth arfer swyddogaethau mewn perthynas â Chymru, ac wrth wneud hynny hyrwyddo gwydnwch ecosystemau, fel ag sy'n gyson ag arfer y swyddogaethau hynny'n briodol'.

1.2.1.1 Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA)

Mae Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) yng Nghymru yn ardaloedd dynodedig sydd â'r nod o warchod bioamrywiaeth drwy ddiogelu ystod eang o gynefinoedd a rhywogaethau o anifeiliaid a phlanhigion.⁴ O 2022, mae dau ACA yn ardal y Cynllun sef Coed Ffawydd Caerdydd ac Aber Afon Hafren (Cymru)⁵. Mae Coed Ffawydd Caerdydd yn cynnwys un o'r crynodiadau mwyaf o goedwigoedd ffawydd *Asperulo-fagetum*

¹ MapDataCymru. [Ar-lein] Ar gael yn: [Hafan | MapDataCymru \(llyw.cymru\)](https://www.mapdata.cymru/)

² Magic Map. [Ar-lein] Ar gael yn: [Magic Map Application \(defra.gov.uk\)](https://magicmap.defra.gov.uk/)

³ Llywodraeth Cymru. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/dyletswydd-adran-6-bioamrywiaeth-chydnheredd-ecosystemau-adroddiad-cryno-2022.html>

⁴ Cyd-bwyllgor Cadwraeth Natur. Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA). [Ar-lein] Ar gael yn: <https://jncc.gov.uk/our-work/special-areas-of-conservation/#sac-network-summary>

⁵ Cyfoeth Naturiol Cymru (2022). Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA). [Ar-lein] Ar gael yn: <https://mapdata.llyw.cymru/layers/inspire-nrw:SAC>

yng Nghymru, ac yn cynrychioli cynefin sy'n agos i derfyn gorllewinol ei amrediad yn y DU ac Ewrop. Mae Aber Afon Hafren yn aber mawr gyda fflatiau llaid a fflatiau tywod rhynglanwol helaeth, llwyfannau creigiog ac ynysoedd ac mae'n gartref i amrywiaeth o gynefinoedd.

1.2.1.2 Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA)

Cafodd Aber Afon Hafren ei ddynodi'n Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) gan ei fod wedi'i nodi'n ardal o bwysigrwydd cenedlaethol a rhyngwladol ar gyfer bridio, bwydo, gaeafu a mudo rhywogaethau adar prin ac sy'n agored i niwed, gan gwmpasu bron i 25,000 hectar o'r Aber.⁶ Mae'r cynefinoedd fflatiau llaid a thywod rhynglanwol, morfeydd heli, graean bras a glannau creigiog sy'n ffinio â'r Aber hefyd wedi'u gwarchod o fewn yr AGA, gan eu bod yn cefnogi'r rhywogaethau adar gwarchodedig.

1.2.1.3 Safle Ramsar

Dynodwyd Aber Afon Hafren hefyd yn safle Ramsar ym 1995, gan gwmpasu tua 17,000 hectar o wlyptiroedd.⁷ Mae diddordeb cymwys ardal y Cynllun yn gorgyffwrdd rhywfaint â diddordeb AGA ac ACA Aber Afon Hafren. Mae ardal y Cynllun yn arbennig o arwyddocaol ar gyfer cynnal poblogaethau pwysig rhyngwladol o sawl rhywogaeth o adar dŵr, yn ogystal â'i rhywogaethau pysgod sy'n mudo rhwng y môr a'r afonydd trwy'r Aber.

1.2.1.4 Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA)

Mae Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) yn ardaloedd sy'n cael eu gwarchod oherwydd eu nodweddion biolegol neu ddaearegol, ac fe'u dyluniwyd o dan Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 (DBGChG). Mae 17 SoDdGA yn CC. Ceir rhestr o SoDdGA yn CC a'r nodweddion yn **Tabl 1** yn erbyn ardal y Cynllun yn **Ffigur 3**.

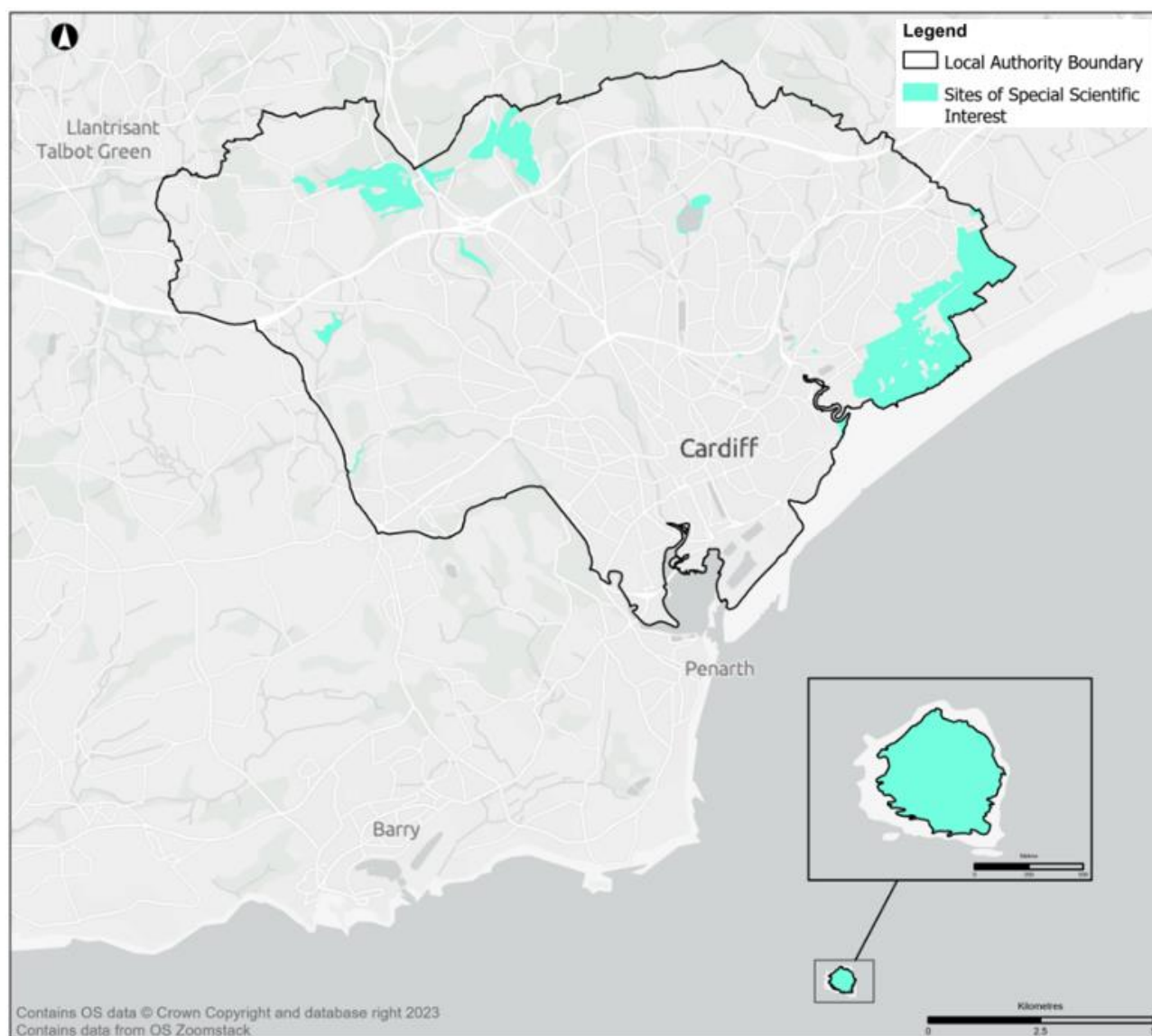
Tabl 1 SoDdGA yng Nghaerdydd

SoDdGA	Cyfeirnod y SoDdGA	Math
Caeau Blaen-Bielly	3122	Biolegol
Coetiroedd Castell Coch a rhan o'r ffordd	209	Cymysg
Coed y Bedw	866	Biolegol
Dyffryn Elái	991	Biolegol
Fforest Ganol a Chwm Nofydd	504	Biolegol
Ynys Echni	570	Cymysg/M
Coed y Garth	1011	Biolegol
Camlas Morgannwg / Coed Hir	52	Biolegol
Gwastadeddau Gwent – Tredelerch	1122	Biolegol
Cronfa Ddŵr Llys-faen	1067	Biolegol
Argloddiau Cronfa Ddŵr Llanisien a Llys-faen	2506	Biolegol
Chwarel Pen-y-lan	853	Daearegol

⁶ Cymdeithas Awdurdodau Perthnasol Aber Afon Hafren (ASERA). ACA Aber Afon Hafren. [Ar-lein] Ar gael yn <https://asera.org.uk/severn-estuary/sac/>

⁷ Cymdeithas Awdurdodau Perthnasol Aber Afon Hafren (ASERA). Safle Ramsar Aber Afon Hafren. [Ar-lein] Ar gael yn <https://asera.org.uk/severn-estuary/ramsar/>

SoDdGA	Cyfeirnod y SoDdGA	Math
Rhan o Afon Rhymni	109	Daearegol
Chwarel Tredelerch	479	Daearegol
Aber Afon Hafren	461	Biolegol/M
Chwareli Ton Mawr a Ffynnon Taf	2601	Daearegol
Rhos Tŷ Du	1623	Biolegol

Ffigur 3 Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) yng Nghaerdydd

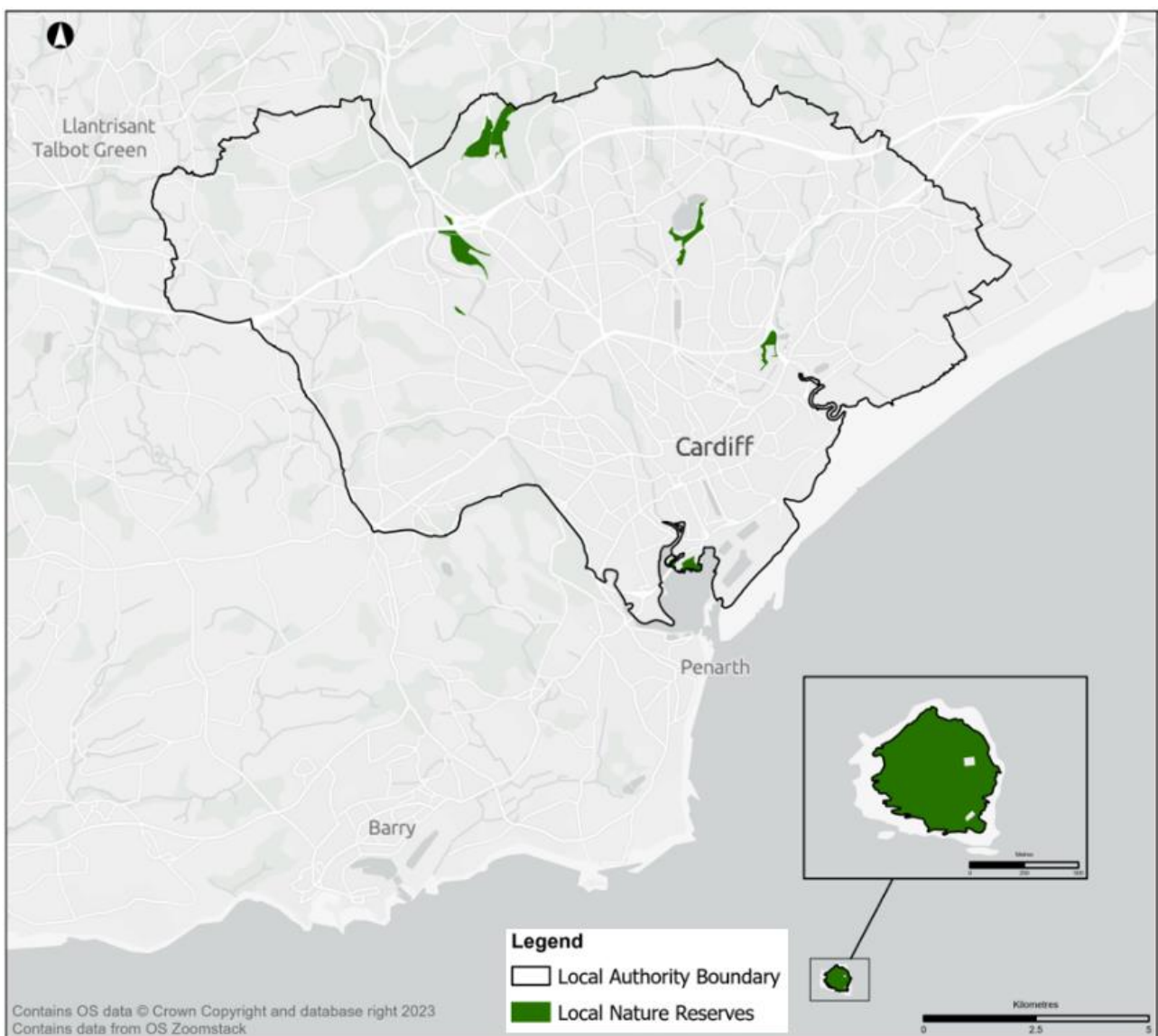
1.2.1.5 Gwarchodfeydd Natur Lleol (GNLlau)

Mae gwarchodfeydd natur lleol yn cael eu sefydlu a'u rheoli gan awdurdodau lleol, mewn ymgynghoriad â Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC), yn unol â Deddf Parciau Cenedlaethol a Mynediad at Gefn Gwlad 1949. Pwrpas GNL yw diogelu cynefinoedd a bywyd gwylt a gwella ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r amgylchedd.

Mae 6 GNL⁸ yng Nghaerdydd ac maent wedi'u rhestru yn **Tabl 2** ac wedi'u dangos yn erbyn ardal y Cynllun yn **Ffigur 4**.

Tabl 2 GNLlau yng Nghaerdydd

GNL	Cyfeirnod y GNL
Gwlyptiroedd Bae Caerdydd a Pharc Hamadryad	15.15 hectar
Cwm Nofydd a Fforest Ganol	52.93 hectar
Camlas Sir Forgannwg	34.9 hectar
Coed y Meudwy	1.47 hectar
Howardian	11.15 hectar
Coridor Nant Fawr	19.79 hectar

⁸ Gwarchodfeydd Natur Lleol (GNLlau). [Ar-lein] Ar gael yn: https://mapdata.llyw.cymru/layers/inspire-nrw:NRW_LNR

Ffigur 4 Gwarchodfeydd Natur Lleol (GNLlau) yng Nghaerdydd

1.2.1.6 Gwarchodfeydd Natur Ymddiriedolaeth Natur De a Gorllewin Cymru

Mae Ymddiriedolaeth Natur De a Gorllewin Cymru yn berchen ar ac yn rheoli 110 o warchodfeydd natur sy'n cwmpasu 2,007 hectar gyda'r nod o ailadeiladu bioamrywiaeth ac ymgysylltu pobl â'u hamgylchedd⁹. Mae un warchodfa natur Ymddiriedolaeth Natur De a Gorllewin Cymru yn ardal y Cynllun, sef Coed y Bedw ger Pentyrch, i'r gogledd-orllewin o Gaerdydd. Mae Coed y Bedw yn goetir llydanddail hynafol dros y ffin rhwng priddoedd asidig a chalchaid sy'n ildio i wahanol fathau o goetir ac yn cynnal casgliad o anifeiliaid di-asgwrn cefn¹⁰.

1.2.1.7 Safleoedd o Bwysigrwydd Cadwraeth Natur (SoBCN)

Mae'r SoBCN yn safleoedd pwysig lleol sydd o werth bioamrywiaeth uchel oherwydd y cynefinoedd a'r rhywogaethau sy'n bresennol. Er nad ydynt wedi'u diogelu'n gyfreithiol, bydd y safleoedd hyn o werth cadwraeth natur sylweddol ac mae ganddynt rôl bwysig i'w chwarae o ran cyrraedd targedau bioamrywiaeth a chyfrannu at fanteision ar raddfa fawr i blanhigion a blodau gwyllt¹¹.

Yn ôl Cynllun Datblygu Lleol Mabwysiedig Caerdydd 2006 – 2026, mae 181 SoBCN yn ardal yr awdurdod lleol¹².

1.2.1.8 Rhwydweithiau Natur (Rhwydweithiau Ecologol Cadarn)

Diffinnir RhECau fel: 'rhwydweithiau o gynefinoedd mewn cyflwr ecolegol da sy'n cysylltu safleoedd gwarchodedig ac ardaloedd pwysig eraill o ran bioamrywiaeth ar draws y dirwedd ehangach, gan ddarparu'r budd mwyaf posibl ar gyfer bioamrywiaeth a lles. Mae gan rhwydweithiau natur o'r fath ecosystemau cadarn ac iach yn barod neu botensial ar gyfer hynny sy'n darparu ystod o wasanaethau ecosystem pwysig yn ogystal â chaniatáu i rywogaethau symud ar draws tirweddau mewn ymateb i newid yn yr hinsawdd.'^{Error!}

^{Bookmark not defined.} Mae pedwar Rhwydwaith Natur (RhEC) yng Nghaerdydd wedi'u nodi yn dilyn Canllaw Ymarferwyr CNC i Rwydweithiau Ecologol Cadarn¹³, y rhain yw:

- Dinas Caerdydd
- Coetiroedd Gogledd Caerdydd
- Gwastadeddau Gwent
- Dalgylch Elái

1.2.1.9 Safleoedd Daearegol

Mae Safleoedd Geoamrywiaeth o Bwys Rhanbarthol (SGBRhau) yn safleoedd anstatudol, ond sy'n cael eu dewis i warchod ardaloedd sylweddol sy'n gysylltiedig â daeareg, geomorffoleg a phriddoedd. Mae'r safleoedd hyn yn ategu'r rhwydwaith o SoDdGA sydd wedi'u dynodi'n gyfreithiol. Mae SGBRhau yn cael eu dewis yn seiliedig ar eu nodweddion gwyddonol, addysgol, hanesyddol ac esthetig. Yn ôl Polisi Cynllunio Cymru, dylai Awdurdodau Cynllunio flaenoriaethu diogelu'r nodweddion a'r rhinweddau penodol y mae SGBRhau wedi'u dynodi ar eu cyfer. Wrth ystyried datblygiadau arfaethedig, bydd yr effaith yn amrywio yn dibynnu ar natur y nodwedd SGBRh, gan wneud ymgynghori'n gynnar â'r grŵp SGBRh lleol neu CNC yn

⁹ Ymddiriedolaeth Natur De a Gorllewin Cymru (2024). Amdanom Ni. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.welshwildlife.org/cy/about-us>

¹⁰ Ymddiriedolaeth Natur De a Gorllewin Cymru. Coed y Bedw – Pentyrch. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.welshwildlife.org/cy/nature-reserves/coed-y-bedw-pentyrch>

¹¹ Bannau Brycheiniog. Safleoedd o Bwysigrwydd Cadwraeth Natur a Safleoedd Bywyd Gwyllt Lleol. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://bannau.cymru/cynllunio/bywyd-gwyllt-a2019r-amgylchedd/safleoedd-gwarchodedig/safleoedd-cadwraeth-natur-pwysig-a-safleoedd-bywyd-gwyllt-lleol/>

¹² Cyngor Caerdydd (2016). Map Ardaloedd Cadwraeth. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.cardiffldp.co.uk/wp-content/uploads/Constraint-Plan.pdf>

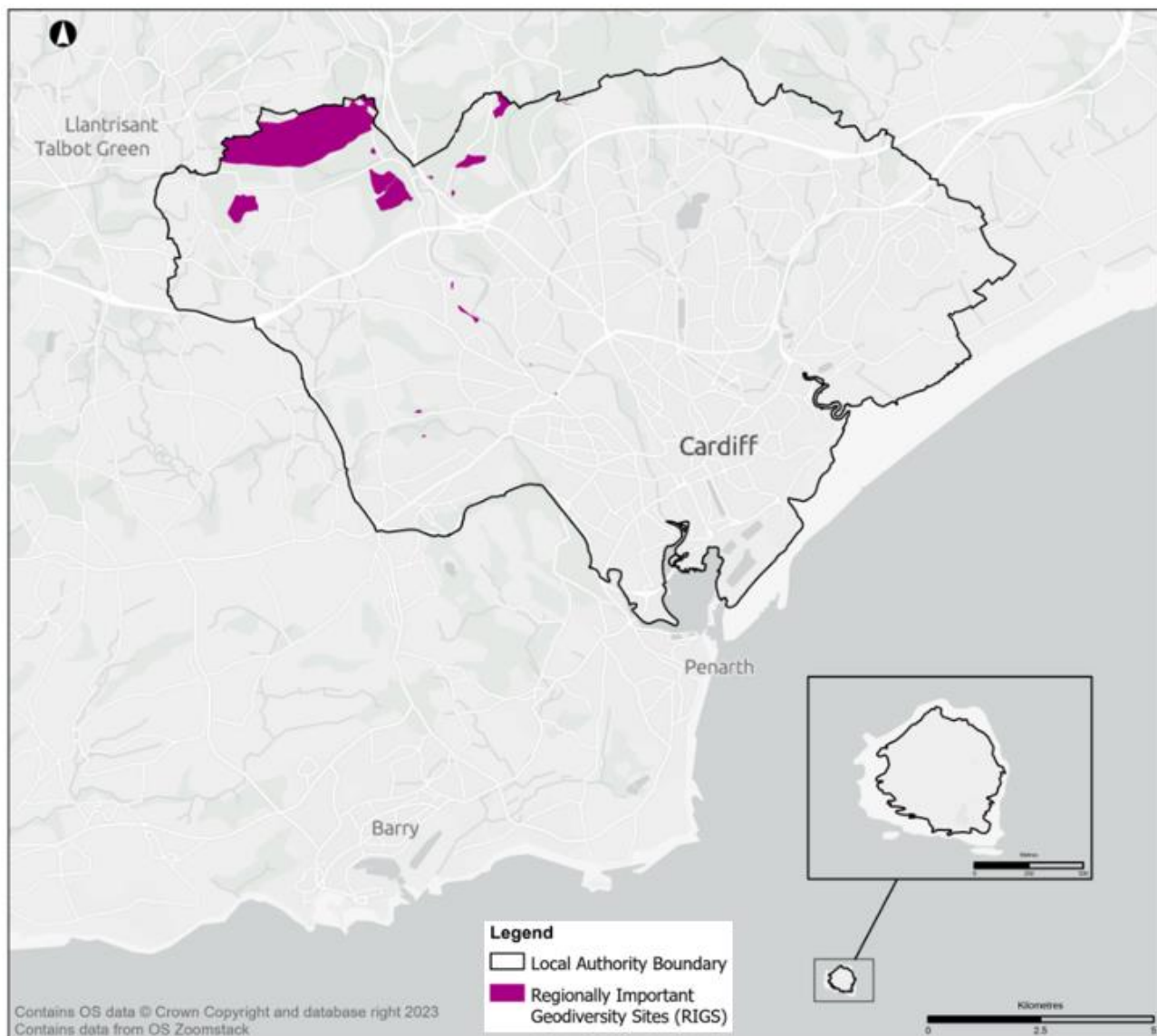
¹³ Cyfoeth Naturiol Cymru (2021): Rhwydweithiau Ecologol Cadarn Daeareol a Dŵr Croyw: canllaw i ymarferwyr yng Nghymru <https://naturalresources.wales/guidance-and-advice/environmental-topics/land-management/practitioners-guide-to-resilient-ecological-networks/?lang=cy>

ddoeth iawn.¹⁴. Mae **Tabl 3** yn dangos yr holl SGBRhau sydd wedi'u lleoli yng Nghaerdydd ac mae **Ffigur 5** yn dangos eu lleoliad daearyddol o fewn ffin ardal leol Caerdydd.

Tabl 3 SGBRhau yng Nghaerdydd

SGBRh	Cyfeirnod y SGBRh	SGBRh	Cyfeirnod y SGBRh
Chwarel Bwlch y Cwm	613	Coedwig Fawr Plymouth	657
Chwarel Castell Coch	634	Gwaelod-y-Garth	799
Chwarel Cefn Garw	635	Ogof Garth Isaf	568
Chwarel Coedbychan	654	Chwarel Radur (Rhan I)	787
Craig Gwilym	605	Chwarel Radur (Rhan II)	787
Craig Llanisien	681	Sant y Nyll	655
Chwarel Creigiau	662	Chwarel Ffynnon Taf	666
Fforest Fawr	675	Heol Draenen Pen-y-graig	688
Garth Hill	741	Tongwynlais	630
Mwynglawdd Coed y Garth	566		
Mwynglawdd a Chwarel Coed y Garth	566		
Georgetown	588		

¹⁴ Cyfoeth Naturiol Cymru (2023). Safleoedd Geoamrywiaeth o Bwys Rhanbarthol (SGBRhau). [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.data.gov.uk/dataset/4b7156aa-a26c-4cf8-860d-a3af4ebd0384/regionally-important-geodiversity-sites-rigs>

Ffigur 5 Safleoedd Geoamrywiaeth o Bwys Rhanbarthol (SGBRhau) yng Nghaerdydd

1.2.1.10 Camau gweithredu lleol

Mae camau penodol yn cael eu cymryd yn ardal Caerdydd i gyfoethogi cadernid ecolegol ac adfywio natur. Mae rhai o'r camau hyn yn cynnwys gweithio tuag at statws Dinas Parc Cenedlaethol, cynyddu gorchudd coed, ac ymrwymo i reoli dŵr yn gynaliadwy a gwyrddu trefol yng Nghaerdydd. Mae enghreifftiau o gamau gweithredu lleol yn cynnwys Partneriaeth Natur Leol Caerdydd a Choed Caerdydd. Mae Partneriaeth Natur Leol Caerdydd yn ymwneud â chreu rhwydwaith adfer natur ledled Cymru, gan weithio i gynnwys y rhai sy'n gwneud penderfyniadau, busnesau a chymunedau yn y gwaith, a chynllunio i warchod a chyfoethogi mannau gwyrdd a glas. Mae Partneriaeth Natur Leol Caerdydd yn bwriadu drafftio Cynllun Gweithredu Adfer Natur ar gyfer Caerdydd erbyn hydref 2024, gan gyhoeddi'r fersiwn derfynol erbyn mis Mawrth 2025. Mae Coed Caerdydd yn rhaglen 10 mlynedd sydd wedi'i chynllunio i gynyddu'n sylweddol y gorchudd coed yng Nghaerdydd fel rhan o strategaeth newid hinsawdd Un Blaned ehangach y ddinas¹⁵.

Mae prosiectau presennol fel Systemau Draenio Dinesig Cynaliadwy (SDCau) yn enghraifft o ymrwymiad y ddinas i reoli dŵr yn gynaliadwy. Er enghraifft, gweithredodd menter Grangetown Werddach erddi law sy'n dal a glanhau dŵr glaw a'i ddargyfeirio'n uniongyrchol i Afon Taf, gan dynnu dros 40,000m³ o ddŵr glaw

¹⁵ Awyr Agored Caerdydd Ar-lein: Ar gael yn <https://www.outdoorcardiff.com/cy/bioamrywiaeth/coed-caerdydd/beth-yw-coed-caerdydd/>

o'r rhwydwaith carthffosydd cyfun yn flynyddol¹⁶. Gan adeiladu ar y llwyddiant hwn, mae Dŵr Cymru Welsh Water (DCWW) yn cynllunio gwaith pellach i ehangu'r mentrau hyn, gan atgyfnerthu'r ymrwymiad i reoli dŵr yn gynaliadwy a gwyrddu trefol yng Nghaerdydd.

1.2.2 Gwarchod Mannau Glas

1.2.2.1 Amrywiaeth forol

Mae amrywiaeth eang o rywogaethau pysgod yng Nghaerdydd, gan gynnwys y rhai a restrir o dan Rywogaethau Adran 7 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, fel y Brithyll, Llysywen Ewropeaidd, ac Eog yr Iwerydd.¹⁷

1.2.2.2 Rhywogaethau Estron Goresgynnol (RhEG) a bioddiogelwch

Mae'r Minc Americanaidd, ar ôl dianc o ffermydd ffwr, wedi dod yn rhywogaeth gyffredin yn y DU. Fe'i ceir yn aml ar hyd holl afonydd Caerdydd, gan ysglyfaethu ar nifer o adar dŵr, ac mae wedi cyfrannu'n sylweddol at ddirywiad poblogaeth Llygoden y Dŵr sydd bellach yn debygol o fod wedi diflannu. Mae terapiniaid wedi cael eu cyflwyno i wahanol leoliadau yng Nghaerdydd, fel Llyn Parc y Rhath a Bae Caerdydd. Yn ddiweddar, mae'r Misglod Rhesog wedi cytrefu ym Mae Caerdydd, sy'n debygol o fod ynghlwm wrth gorff cychod.

Gall fflora anffordrol hefyd gael effeithiau negyddol. Er enghraifft, mae Clymog Japan a Ffromllys Chwarennog yn gyffredin yn nyffrynnoedd afonydd Caerdydd lle gallant berfformio'n well na phlanhigion cynhenid. Gall planhigion pwll addurnol hefyd ddod yn ymledol os cânt eu cyflwyno i byllau a ffosydd naturiol. Mae enghreifftiau nodedig yn cynnwys Rhedynen y Dŵr a Phluen Parot, canfuwyd yr olaf ym Mhwll Parc y Mynydd Bychan, a Chorchwyn Seland Newydd, sydd wedi cytrefu mewn pwll yn Nraenen Pen-y-graig.

Mae Cyngor Caerdydd (CC) yn monitro rhywogaethau estron trwy Gronfa Ddata Fiolegol Caerdydd ac yn mynd ati i reoli Clymog Japan lle mae'n problemus. Mae ymdrechion ar y gweill i reoli planhigion dyfrol estron, fel Pluen Parot ym Mharc y Mynydd Bychan. Mae Bae Caerdydd yn ganolbwynt i fenter rheoli Mincod ac astudiaeth ar y Misglod Rhesog i liniaru eu heffaith.

Mae pla cimwch yn glefyd heintus iawn sy'n effeithio ar gimwch, yn enwedig y cimwch crafanc gwyn brodorol yng Nghaerdydd a rhannau eraill o'r DU. Mae'n cael ei achosi gan y llwydni dŵr *Aphanomyces astaci*, a gyflwynwyd i Ewrop trwy gimwch afon America. Er mwyn atal trosglwyddo pla cimwch a bygythiadau bioddiogelwch eraill, mae'n hanfodol i unigolion sy'n gwneud gweithgareddau mewn cyrff dŵr neu'n agos atynt ddilyn mesurau bioddiogelwch fel y protocol "Edrych, Golchi, Sychu." Mae hyn yn cynnwys archwilio offer a dillad ar gyfer unrhyw weddillion pridd a phlanhigion, glanhau'n drylwyr, a sicrhau eu bod yn hollol sych cyn mynd i mewn i ardaloedd dŵr eraill.¹⁸

1.2.2.3 Geomorffoleg

Mae geomorffoleg yn cyfeirio at brosesau hydrolegol a geomorffolegol a phriodoleddau cyrff dŵr wyneb. Mae'n cynnwys ffurf a swyddogaeth y sianel, ei chysylltedd a'i llif, sy'n hanfodol ar gyfer cynnal cludiant gwaddod naturiol a mudo organebau dyfrol. Mae gwarchod ac adfer geomorffoleg yn hanfodol i adeiladu ecosystemau neu gadernid ecosystemau. Ymhlith y dulliau o warchod ac adfer mae Partneriaeth Elái a Chynlluniau Adfer Afonydd.

Mae CNC wedi bod yn arwain dilyniant datrysiad dalgylch cyfan i reoli adnoddau dŵr yn nalgylch Afon Elái. Cyfeirir at hyn gan Adroddiad Blynyddol Cynllun Lles Lleol BGC Caerdydd 2023/24 fel cyfle i sicrhau

¹⁶ InterCardiff (2021) Ar-lein: Ar gael yn: <https://cardiffjournalism.co.uk/intercardiff/science-environment/cardiffs-new-drainage-system-will-tackle-surface-runoff-increase-biodiversity>

¹⁷ MapDataCymru (2022) Ar-lein: https://mapdata.llyw.cymru/layergroups/geonode:nrw_terrestrial_sections_7_habitats

¹⁸ Awyr Agored Caerdydd - Bioamrywiaeth Caerdydd: Ar-lein: Ar gael yn: <https://www.outdoorcardiff.com/wp-content/uploads/Biodiversity-Booklet.pdf>

mwy o fuddion i natur yn ogystal â phobl. Cwblhaodd Partneriaeth Elái Asesiad Cyfalaf Naturiol yn ei hymdrech i weithio tuag at fuddion dalgylch cyfan.

1.3 Poblogaeth ac Iechyd Dynol

1.3.1 Gwybodaeth Sylfaenol

Mae'r adran hon yn disgrifio poblogaeth gwaelodlin ac amgylchedd iechyd dynol Caerdydd a sut mae'n berthnasol i weddill Cymru.

1.3.2 Poblogaeth

Strwythur y boblogaeth

Mae'r adran hon yn crynhoi rhai o ganlyniadau allweddol Cyfrifiad 2021 ar gyfer Cymru a Lloegr.

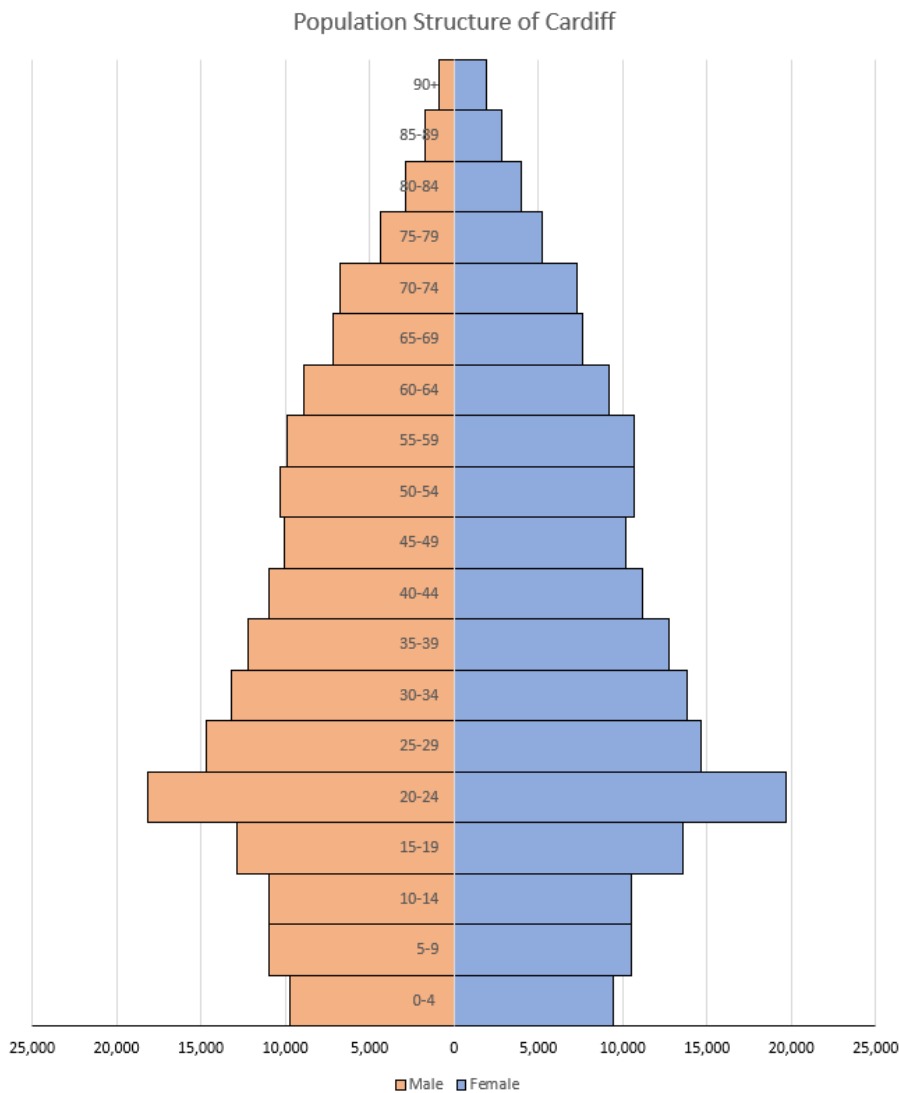
Yn 2021 maint poblogaeth Caerdydd oedd 362,300¹⁹. Mae hyn yn gynydd o 4.7% ers 2011 lle'r oedd maint y boblogaeth ychydig yn llai na 346,100¹. Roedd hyn yn uwch na'r ganran o'r newid yn y boblogaeth yng Nghymru, sef 1.4%. Poblogaeth Caerdydd welodd y cynnydd ail fwyaf yng Nghymru, y tu ôl i Gasnewydd. Yn 2021, Caerdydd oedd â'r cyfanswm poblogaeth uchaf allan o bob ardal awdurdod lleol yng Nghymru, gan gynnwys yr un safle â degawd yn ôl. Caerdydd oedd yr ardal fwyaf poblog allan o bob un o'r 22 ardal awdurdod lleol yng Nghymru gyda thua 150 o drigolion fesul cilomedr sgwâr yn 2021.²⁰

Cynyddodd oedran canolrifol Caerdydd o 33 i 34 rhwng 2011 a 2021. Dyma'r oedran canolrifol isaf ar gyfer unrhyw ardal awdurdod lleol yng Nghymru. Yn 2021 y grŵp oedran mwyaf yng Nghymru oedd y rhai 55-59 oed. Rhwng 2011 a 2021, bu cynnydd o 17.7% mewn pobl 65 oed a hŷn, gostyngiad o 2.5% mewn pobl rhwng 15 a 64 oed, a gostyngiad o 1.0% mewn plant dan 15 oed.

Mae'r dosbarthiad oedran a'r strwythur poblogaeth yng Nghaerdydd yn 2021, fel y dangosir yn **Ffigur** 6, yn debyg i Gymru. Fodd bynnag, mae Caerdydd wedi gweld cynnydd uwch yng nghyfran y bobl rhwng 5 a 14 oed a gostyngiad mwy mewn pobl dros 70 oed rhwng 2011 a 2021²².

¹⁹ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2021) Cyfrifiad 2021. [Ar-lein]. Ar gael yn: <https://cy.ons.gov.uk/visualisations/censusareachanges/W06000015/>

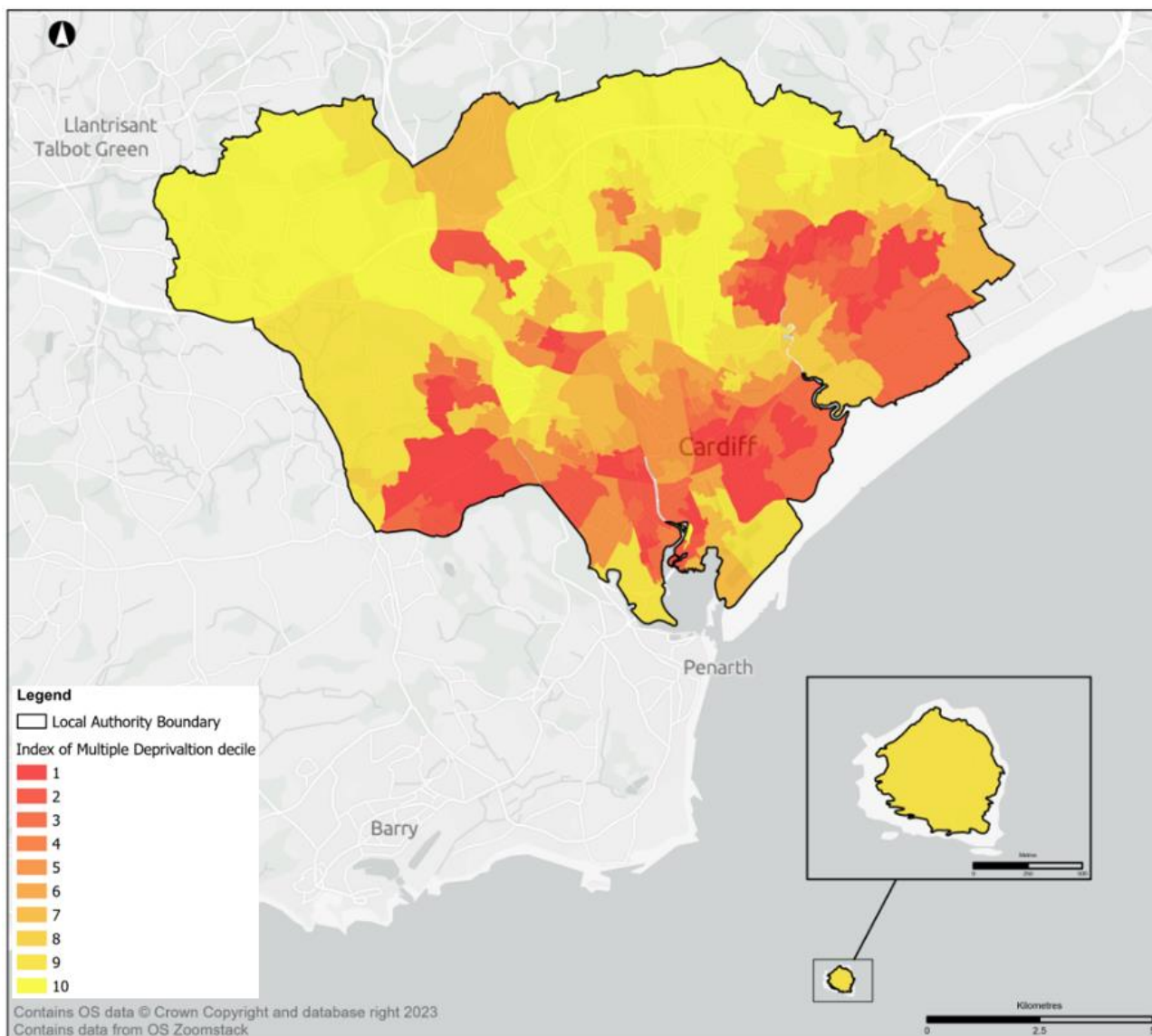
²⁰ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2022). Sut newidiodd y boblogaeth yng Nghaerdydd: Cyfrifiad 2021. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.ons.gov.uk/visualisations/censuspopulationchange/W06000015/>

Ffigur 6 Strwythur Poblogaeth Caerdydd 2021

Mynegrif Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC) yw mesur swyddogol Llywodraeth Cymru o amddifadedd cymharol ar gyfer ardaloedd bach yng Nghymru. Mae'r elfennau o amddifadedd a ystyrir yn y mynegai amddifadedd cyffredinol yn cynnwys ffactorau fel incwm, cyflogaeth, addysg, iechyd, trosedd, rhwystrau i dai a gwasanaethau, a'r amgylchedd byw. Mae'r MALIC yn dyrannu pob ardal fach neu Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (ACEHiau) o'r ardal â'r amddifadedd mwyaf i'r ardal â'r amddifadedd lleiaf²¹. Yng Nghaerdydd, mae 49% o ACEHiau wedi'u dyrannu o fewn 50% o'r ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru, sef y 10^{fed} canran uchaf o unrhyw awdurdod lleol yng Nghymru. Mae 18.2% o ACEHiau yn negradd yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru. Dangosir Map MALIC sy'n cwmpasu Caerdydd yn **Ffigur 7**.

²¹ StatsCymru (2019). Dadansoddiad MALIC 2019 Awdurdodau Lleol. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Community-Safety-and-Social-Inclusion/Welsh-Index-of-Multiple-Deprivation/WIMD-2019/localauthorityanalysis>

Ffigur 7 Map Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALIC) o Gaerdydd

Manylion Tai

Yn ôl ystadegau diweddaraf Llywodraeth Cymru, amcangyfrifwyd bod 156,264 o aelwydydd yng Nghaerdydd²². Yn seiliedig ar ystadegau'r Swyddfa Ystadegau Gwladol (ONS), rhagwelir y bydd cyfanswm yr aelwydydd yng Nghaerdydd yn cynyddu 5.7% rhwng 2018 a 2028, sy'n uwch na'r cynnydd a ragwelir o 4.4% i Gymru.²³ Rhagwelir y bydd gan Gaerdydd 161,900 o aelwydydd erbyn 2028 sy'n sylweddol uwch nag unrhyw ardal awdurdod lleol arall yng Nghymru.

O ran gorlenwi a thanfeddiannu, yn 2021 Caerdydd oedd â'r gyfran uchaf o aelwydydd â llai o ystafelloedd gwely na'r angen, sef 3.9%, o'i gymharu ag unrhyw ardal awdurdod lleol arall yng Nghymru. Roedd hyn yn uwch na'r ffigur ar gyfer Cymru sef 2.2%²⁴. Caerdydd sydd â'r ganran uchaf o aelwydydd sy'n byw mewn un

²² StatsCymru (2021). Aelwydydd yn ôl Awdurdod Lleol a'r Flwyddyn. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Housing/Households/Estimates/households-by-localauthority-year>

²³ Llywodraeth Cymru (2020). Rhagamcanion aelwydydd awdurdodau lleol ar gyfer Cymru: yn seiliedig ar ddata 2018 (wedi'u diwygio). [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2020-08/subnational-household-projections-local-authority-2018-based-272.pdf>

²⁴ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2023). Tai yng Nghymru (Cyfrifiad 2021). [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/tai-yng-nghymru-cyfrifiad-2021-html>

neu ddwy ystafell, sef 12.8%, a'r gyfran isaf o aelwydydd â thair ystafell wely ar 38.8% i lawr o 40.1 yn 2011.

Mae CC yn ddinas weddol gryno gyda chanol dinas lwyddiannus a bae sydd wrthi'n cael ei adfywio. Mae'r ddinas yn cynnwys cylchoedd o ddatblygiadau preswyl sy'n adlewyrchu twf y cyfnod. Dros y degawdau diwethaf gwelwyd twf sylweddol mewn pobl yn byw mewn fflatiau yng nghanol y ddinas a Bae Caerdydd. Mae Cynllun Datblygu Lleol CC yn darparu ar gyfer adeiladu 41,000 o anheddau newydd yng Nghaerdydd dros gyfnod y cynllun (2006-2026)²⁵.

Cysgu ar y stryd

Ar 31 Awst 2023, amcangyfrifwyd bod 43 o unigolion yn cysgu ar y stryd yng Nghaerdydd, ac amcangyfrifir bod 167 o unigolion yn cysgu ar y stryd ledled Cymru²⁶. Rhwng Ebrill a Medi 2023, roedd 4,590 o aelwydydd dan fygythiad o ddigartrefedd yng Nghymru.²⁷

Ieithoedd a Siaredir

Yn ôl Cyfrifiad 2021, mae 91% o drigolion Caerdydd yn siarad Saesneg fel prif iaith. Mae hyn yn is na'r gyfradd genedlaethol lle mae 97% o'r boblogaeth yn siarad Saesneg fel prif iaith. Ieithoedd eraill a siaredir fel prif iaith yng Nghaerdydd ac yng Nghymru yw ieithoedd Ewropeaidd (UE) ac ieithoedd De Asia, sef 2% ac 1%, yn y drefn honno. Mae Arabeg, ieithoedd Gorllewin neu Ganol Asia, ieithoedd Dwyrain Asia ac ieithoedd Affricanaidd yn cael eu siarad fel prif ieithoedd gan 1% o'r boblogaeth yng Nghaerdydd²⁸.

Dangosodd cyfrifiad 2021 fod 12.1% o'r boblogaeth yn gallu siarad Cymraeg a chredir bod gan dros 20% o'r boblogaeth rywfaent o sgiliau Cymraeg. Mae'r cyfrifiad hefyd yn nodi mai dinas Caerdydd sydd â'r drydydd nifer uchaf o siaradwyr Cymraeg rhugl yng Nghymru y tu ôl i Wynedd a Sir Gaerfyrddin.

Proffil Iechyd

Yn ôl Cyfrifiad 2021, dywedodd 50.1% o drigolion CC bod eu hiechyd yn "dda iawn" a dywedodd 31.8% bod eu hiechyd yn "dda", dywedodd 4.5% o'r trigolion bod eu hiechyd yn "wael" a dywedodd 1.4% bod eu hiechyd yn "wael iawn"²⁹.

Y disgwyliad oes cyfartalog rhwng 2017 a 2019 yn Awdurdod Lleol Caerdydd ar gyfer dynion oedd 78.4 ac 83.0 i ferched. Mae hyn yn debyg i'r cyfartaledd cenedlaethol i Gymru³⁰.

Yn 2021, nodwyd bod 9.5% o drigolion Caerdydd yn "anabl ac yn gyfyngedig iawn". Gostyngodd y ffigur hwn o 11.6% yn 2011 (cyfrannau wedi'u safoni yn ôl oedran). CC oedd â'r 12^{fed} ffigur uchaf allan o'r 22 ardal awdurdod lleol yng Nghymru o ran poblogaeth y bobl a nodwyd eu bod yn "anabl ac yn gyfyngedig iawn"³¹.

Rhwng 2018 a 2020 nododd 9% o oedolion eu bod yn profi anhwylderau meddyliol fel math o salwch, yn ôl Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro. Mae hyn yn is na chyfartaledd Cymru, sef 10%.³¹

²⁵ Cyngor Caerdydd (2017). Canllaw Dylunio Preswyl Caerdydd. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.cardiff.gov.uk/CYM/preswylydd/Cynllunio/Polisi-cynllunio/Canllawiau-Cynllunio-Atebol/Documents/Canllaw%20Dylunio%20Preswyl%20Caerdydd.pdf>

²⁶ Llyw.Cymru. Darpariaeth llety digartrefedd a chysgu ar y stryd: Awst 2023. Ar gael yn: [Digartrefedd: Ebrill i Fedi 2023 \[HTML\] | LLYW.CYMRU](#)

²⁷ Llyw.Cymru. Digartrefedd: Ebrill i Fedi 2023. Ar gael yn: [Digartrefedd: Ebrill i Fedi 2023 \[HTML\] | LLYW.CYMRU](#)

²⁸ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol Cyfrifiad (2021). TS024 - Prif iaith Ar gael yn: [Nomis - Ystadegau swyddogol y Cyfrifiad a'r Farchnad Lafur - Nomis - Ystadegau swyddogol y Cyfrifiad a'r Farchnad Lafur \(nomisweb.co.uk\)](#)

²⁹ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2021). Proffil Ardal Cyfrifiad 2021 Awdurdod Lleol Caerdydd. [Ar-lein]. Ar gael yn: https://www.nomisweb.co.uk/sources/census_2021/report?compare=W06000015#section_10

³⁰ InfoBaseCymru (2019). Disgwyliad Oes yn ôl Awdurdod Lleol. [Ar-lein]. Ar gael yn:

³¹ StatsCymru. Iechyd cyffredinol ac afiechyd yn ôl awdurdod lleol a bwrdd iechyd, 2016-17 i 2019-20. Ar gael yn: [Iechyd cyffredinol ac afiechyd yn ôl awdurdod lleol a bwrdd iechyd, 2016-17 i 2019-20 \(llyw.cymru\)](#)

1.3.3 Mannau Gwyrdd Naturiol Hygyrch

Mae CNC yn datgan y dylid darparu mannau gwyrdd trwy ddilyn y safonau canlynol³²:

- Dylai pawb fyw o fewn 300m i fan gwyrdd naturiol hygyrch;
- Dylai fod o leiaf un safle hygyrch o >20ha o fewn 2km i'r cartref;
- Dylai fod un safle 100ha hygyrch o fewn 5km; a
- Dylai fod un safle 500ha hygyrch o fewn 10km.

Mae dadansoddiad a wnaed gan yr elusen annibynnol Meysydd Chwarae Cymru, mewn cydweithrediad â CC, wedi canfod bod 19% o barciau a mannau gwyrdd hygyrch i'r cyhoedd y ddinas yn cyfateb i ardal o 2,682 hectar, y mae 1,073 hectar ohono yng Nghaerdydd yn eiddo i'r Cyngor ac yn cael eu rheoli ganddo³³.

1.4 Pridd, Daeareg a Thir Halogedig

1.4.1 Gwybodaeth Sylfaenol

Cefnogir yr adran waelodlin gan ddata o offeryn GeoIndex Onshore Arolwg Daearegol Prydain gan ddefnyddio mapiau ar raddfa o 1:50,000.

1.4.2 Pridd a Daeareg

Dyddodion Arwynebol

Mae dyddodion arwynebol wedi'u lleoli ar draws y mwyafrif helaeth o ardal Caerdydd, ac eithrio tuag at ogledd-ddwyrain dinas Caerdydd a thuag at ogledd-orllewin ffin y safle lle mae'r uchder yn llawer mwy na gweddill ardal y Cynllun ar gyfartaledd (**Figur 8**).

Ar draws ardal y Cynllun, nid oes gan dir ar uchderau uwch lawer o ddyddodion arwynebol, tra bod gan y tir ar uchderau is lawer ohonynt. Mae'r rhan fwyaf o dde a de-ddwyrain ffin y safle yn cynnwys dyddodion fflatiau llanw, gan gynnwys silt clai a thywod oherwydd y ffaith ei bod yn agos at Aber Afon Hafren. Mae'r dyddodion hyn yn ymestyn ar hyd y prif ddyfrffyrdd yn ardal Caerdydd ac maent o Oes y Cwaternaidd. Yn fwy canolog mae dyddodion ffrwdrewlifol sy'n cynnwys tywod a graean. Daw'r dyddodion hyn o'r cyfnod Defensiadaidd. Y dyddodion arwynebol sy'n weddill yn yr ardal yw til neu 'ddiamicton' o'r cyfnod Defensiadaidd.

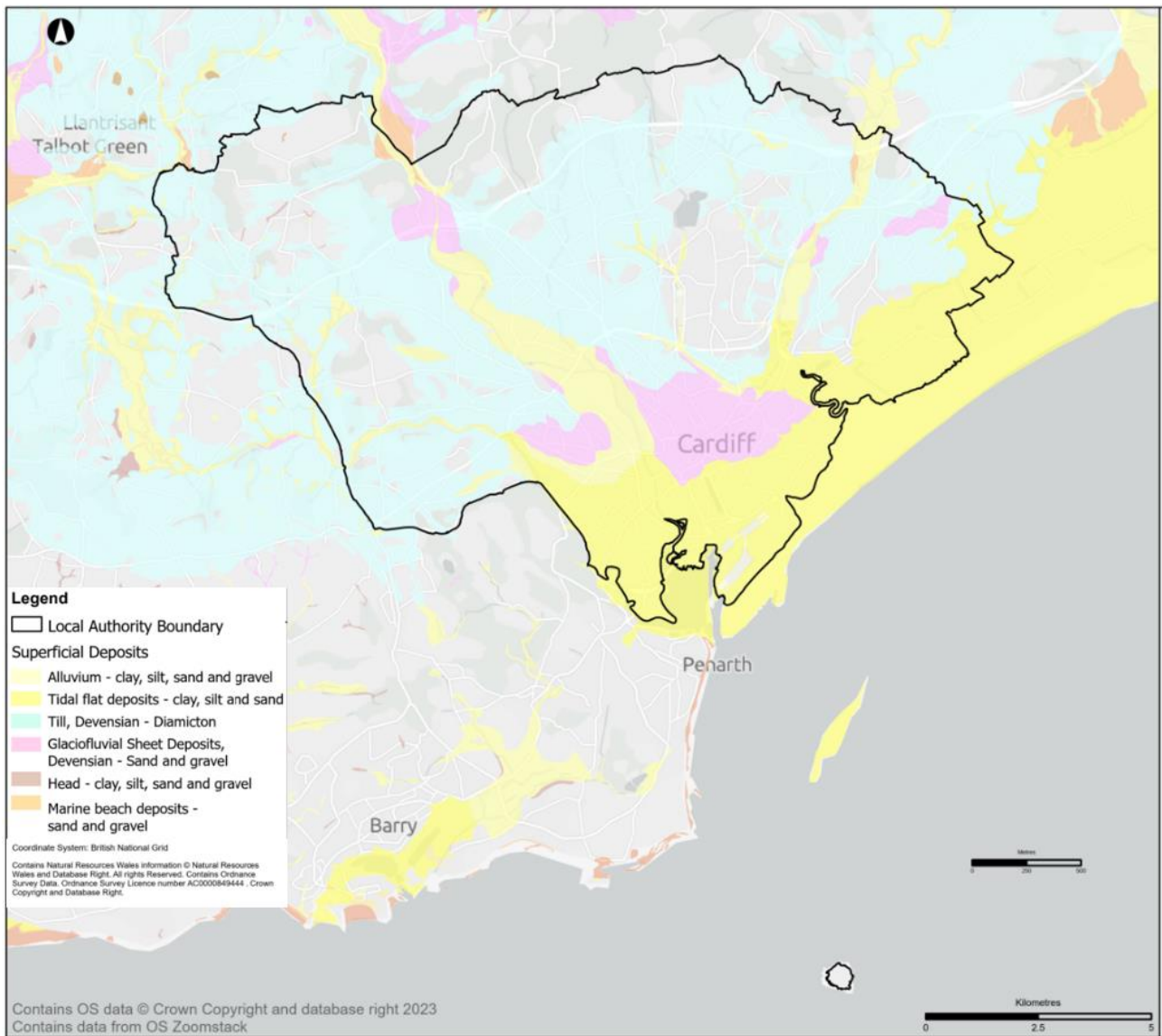
Mae ychydig bach o adnoddau mawndir gwerthfawr yng Nghaerdydd sy'n hanfodol ar gyfer storio carbon, bioamrywiaeth a rheoleiddio dŵr. Mae'r rhaglen Rhaglen Weithredu Genedlaethol ar Fawndir wedi'i sefydlu fel cynllun 5 mlynedd i adfer mawndiroedd ledled Cymru, gan gynnwys y rhai ger Caerdydd³⁴. Mae Porth Data Mawndir Cymru yn darparu gwybodaeth fanwl am leoliad mawndiroedd a'r ardaloedd y mae angen eu hadfer.³⁵

³² Cyfoeth Naturiol Cymru (2022). Pecyn Cymorth Mannau Gwyrdd - Y Safonau Mannau Gwyrdd Naturiol Hygyrch. [Ar-lein]. Ar gael yn <https://www.eastsuffolk.gov.uk/assets/Planning/Rendlesham/Folder-9/9.13-Nature-Nearby-Accessible-Natural-Greenspace-Guidance-Natural-England.pdf>

³³ Cyngor Caerdydd (2022). Dadansoddiad newydd yn dangos bod 19% o Gaerdydd yn fan gwyrdd hygyrch. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.newyddioncaerdydd.co.uk/releases/w66/28724.html>

³⁴ Cyfoeth Naturiol Cymru: Y Rhaglen Weithredu Genedlaethol ar Fawndiroedd: <https://naturalresourceswales.gov.uk/evidence-and-data/maps/the-national-peatland-action-programme/?lang=cy>

³⁵ Cyfoeth Naturiol Cymru: Haenau Map Porth Data Mawndiroedd: <https://naturalresources.wales/evidence-and-data/maps/peatland-data-portal-map-layers/?lang=cy>

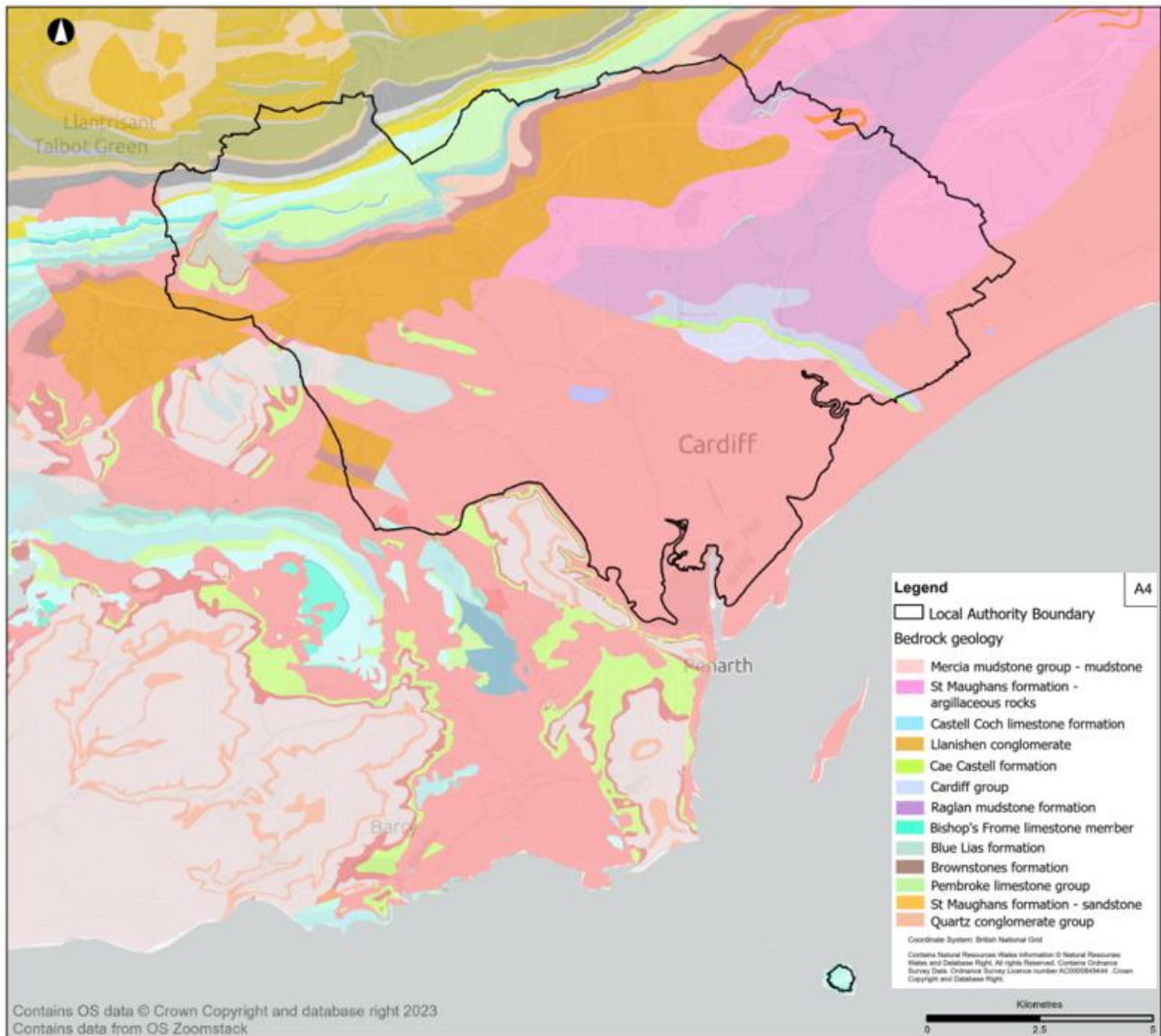

Ffigur 8 Daeareg Caerdydd

Daeareg Creigwely

Mae strata'r creigwely yng nghanol, de a dwyrain ardal y Cynllun yn rhan o grŵp cerrig llaid Mercia sy'n cynnwys cerrig llaid a ffurfiwyd o fewn y cyfnod Triasig. Tuag at ogledd ardal y Cynllun, mae'r creigwely'n rhan o grugiau Llanisien sy'n cynnwys tywodfeini coch, lleidfeini, a cherrig llaid gyda gwelyau o dywodfaen a chrugiau cerrig mân³⁶. I'r gogledd-ddwyrain o Gaerdydd ceir dyddodion pellach o gerrig llaid, lleidfeini a thywodfaen o'r cyfnodau Silwraidd a Defonaidd. Dangosir daeareg creigiog ardal y Cynllun a'r cyffiniau yn **Ffigur 9** isod.

³⁶ ADP. Ffuriant Crugiau Llanisien. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://webapps.bgs.ac.uk/lexicon/lexicon.cfm?pub=LLC>

Ffigur 9 Daeareg creigwely Caerdydd

1.4.3 Tir Halogedig

Mae tir halogedig yng Nghymru yn cael ei drin yn bennaf drwy'r broses gynllunio. Mae'n ddyletswydd ar yr Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLI) i ystyried halogi posibl wrth baratoi cynlluniau datblygu a phenderfynu ar geisiadau cynllunio. Ymdrinnir â chanran fechan o safleoedd halogedig o dan Ran 2A o Ddeddf Diogelu'r Amgylchedd (1990) a swm tebyg drwy gamau gwirfoddol³⁷. Nod gweithredu Rhan 2A oedd grymuso Awdurdodau Lleol i archwilio eu tir ar gyfer halogiad a fyddai'n annog nodi ac adfer tir halogedig yn genedlaethol.

Rôl awdurdodau lleol o dan Ran 2A yw ymgymryd â'r canlynol³⁸:

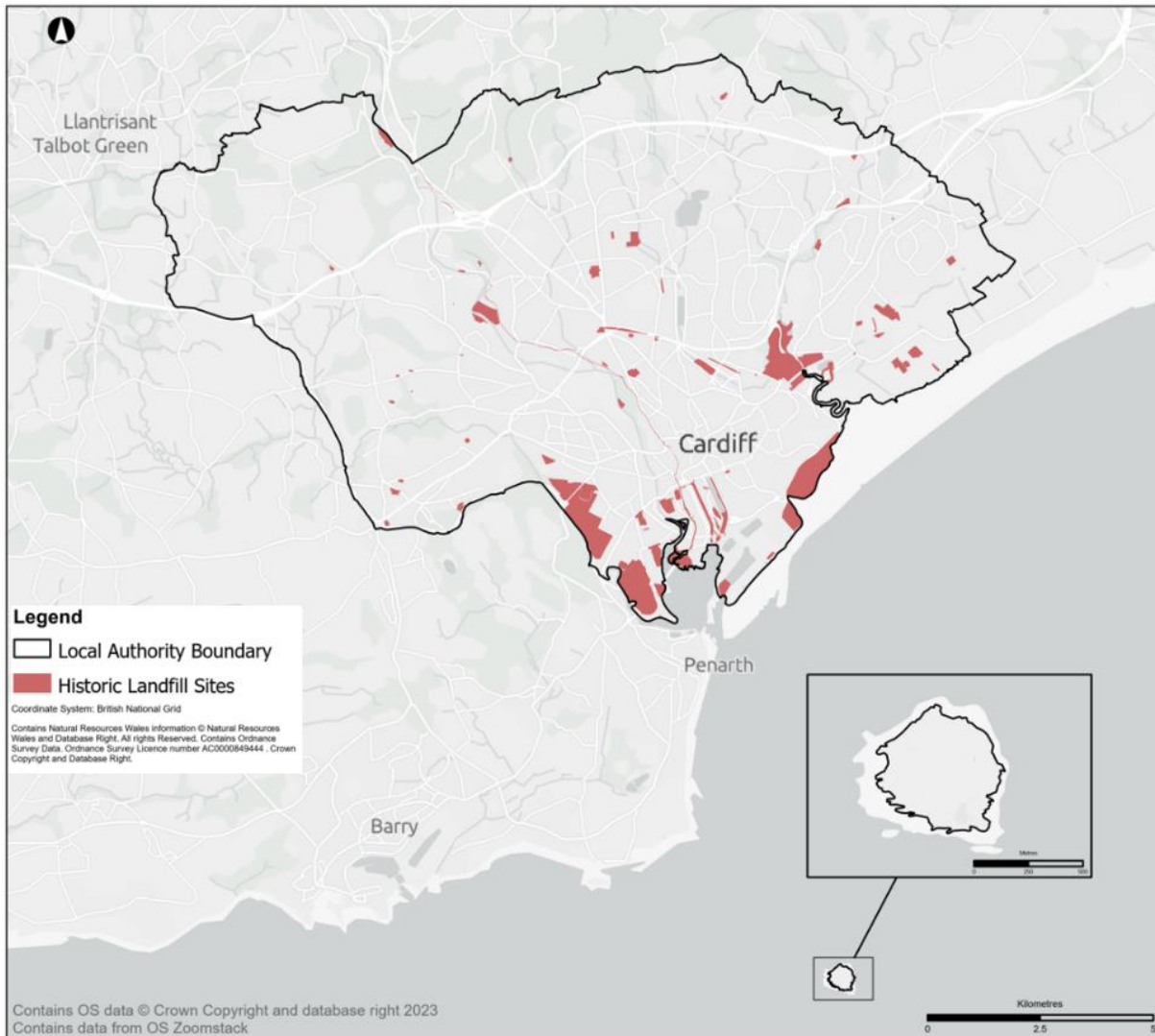
- archwilio eu hardaloedd er mwyn nodi tir a allai fod wedi'i halogi;
- dod i'r casgliad a ellir pennu unrhyw safle penodol fel tir halogedig;
- ymgynghori ag ymgynghoreion statudol a phartïon â diddordeb;

³⁷ Cyfoeth Naturiol Cymru (2016). Cyflwr Tir Halogedig yng Nghymru. [Ar-lein] Ar gael yn: https://naturalresources.wales/media/677708/nrw26759-contaminated-land-in-wales-pdf_english-1.pdf

³⁸ Cyngor Dinas Caerdydd (2010). Strategaeth Arolygu Tir Halogedig. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.srs.wales/Documents/Pollution/Contaminated-Land-Inspection-Strategy-Cardiff.pdf>

- gweithredu fel yr Awdurdod Gorfodi ar gyfer yr holl dir halogedig nad yw wedi'i ddynodi'n 'Safle Arbennig';
- coladu a rheoli data tir halogedig;
- cynnal cofrestr gyhoeddus o'r camau gorfodi a gymerir.

Ar hyn o bryd nid oes safleoedd tirlenwi a ganiateir yng Nghaerdydd³⁹. Mae'r safleoedd tirlenwi hanesyddol wedi'u lleoli'n bennaf yng ngogledd-ddwyrain, dwyrain a de-orllewin Caerdydd, gyda phocedi gwasgaredig o safleoedd tirlenwi hanesyddol ledled y rhanbarth.⁴⁰ (Ffigur 10).

Ffigur 10 Safleoedd Tirlenwi Hanesyddol yng Nghaerdydd

Mae mapio risg, wedi'i baratoi gan Zetica⁴¹, yn darparu asesiad lefel uchel o ddwysedd bomio rhanbarthol yn ystod yr Ail Ryfel Byd a ffynonellau perygl UXO yn yr ardal. Yn seiliedig ar y mapio risg, mae risg gymedrol o Ordnans Heb Ffrwydro (UXO) yn ardal Caerdydd.

³⁹ Rhestr o Weithredwyr Safleoedd Tirlenwi Cofrestredig yng Nghymru. [Ar-lein] Ar gael yn <https://www.llyw.cymru/gwiriwch-y-rhestr-o-weithredwyr-safleoedd-tirlenwi-cofrestredig-yng-nghymru>

⁴⁰ Safleoedd Tirlenwi Hanesyddol. Map Data Cymru [Ar-lein] Ar gael yn https://mapdata.llyw.cymru/maps/new?layer=inspire-nrw:NRW_Historic_Landfill_Sites#/

⁴¹ Mapiau Risg. Zetica UXO. [Ar-lein] Ar gael yn <https://zeticauxo.com/guidance/risk-maps/>

Caeodd Maes Glo De Cymru, y mae rhan ohono yn ymestyn o dan Gaerdydd, yn dilyn dirywiad y diwydiant glo, ond o ganlyniad mae tomenni glo segur wedi'u lleoli o fewn ffiniau Caerdydd ⁴². Caiff y safleoedd hyn eu monitro er diogelwch er mwyn sicrhau nad ydynt yn peri risg i'r cyhoedd a'r amgylchedd ⁴³.

1.5 Dŵr

1.5.1 Gwybodaeth Sylfaenol

Mae'r adran hon yn amlinellu'r adnoddau dŵr yn CC. Mae'r wybodaeth yn yr adran hon yn cael ei chymryd yn bennaf o MapDataCymru ¹ ac Arolwg Daearegol Prydain⁴⁴.

1.5.2 Adnoddau Dŵr

Y tair prif afon sy'n llifo trwy Gaerdydd yw Afon Elái, Afon Taf ac Afon Rhymni.

Ffigur 2: Trosolwg o Ddalgylchoedd Caerdydd yn dangos lleoliad y cyrsiau dŵr hyn a'u dalgylchoedd o fewn ardal y Cynllun. Mae dalgylchoedd afonydd Caerdydd yn dod o fewn Dalgylch Rheoli Cymoedd y De Ddwyrain. Mae afonydd y cymoedd yn y dalgylch hwn yn llifo o leoliadau serth Bannau Brycheniog i ardaloedd arfordirol is Caerdydd a Gwent⁴⁵. Mae afonydd Cymoedd y De Ddwyrain i gyd yn cydgyfeirio i Aber Afon Hafren, sydd wedi'i ddynodi'n safle Ramsar, AGA, ACA a SoDdGA fel y crybwyllir yn 1.2 *Bioamrywiaeth, Flora a Ffawna*.

Mae Afon Elái, Taf, a Rhymni yn tarddu yn y Bannau Brycheniog ac yn llifo tuag at Gaerdydd. Cafodd yr afonydd i gyd eu heffeithio gan lygredd yn sgil ehangu diwydiant trwm yng Nghymru yng nghanol y 1800au, ond o ganlyniad i brosiectau gwella cynefinoedd a rheoleiddio llymach o ddiwydiannau sy'n llygru, mae'r lefelau llygredd yn Afon Elái, Taf a Rhymni wedi gostwng⁴⁶. Mae'r cyflenwad dŵr yn Ne Cymru yn cael ei reoli drwy amrywiol ardaloedd dynodedig, a System Defnydd Cyfunol De-ddwyrain Cymru yw'r mwyaf helaeth. Mae'r system hon yn goruchwylio dosbarthiad dŵr o ddeuddeg cyfleuster trin dŵr, gan sicrhau cyflenwad cyson i ranbarthau Casnewydd, Caerdydd a chymoedd De-ddwyrain Cymru.

Mae Cynllun Strategol ar gyfer Adfer Afon⁴⁷ wedi'i ddatblygu ar gyfer Afon Elái sy'n nodi opsiynau adfer ar gyfer yr afon, drwy nodi cyfleoedd allweddol i wella'r afon er mwyn gwella statws CFI dalgylch a chyrff dŵr Elái. Mae'r cyfleoedd hyn yn cynnwys:

- cael gwared ar rywogaethau estron goresgynnol ar draws y dalgylch,
- addasu neu ddileu coredu / cwlffertau / argloddiau,
- ailgysylltu / gostwng gorlifdir ac ail-broffilio sianeli,
- defnyddio deunydd pren,
- plannu ger glannau afon a chynnal gwaith i wella'r glannau,
- SDCau; a
- chreu cilddyfroedd/gwlyptiroedd

⁴²Northern Mine Research Society. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://nmrs.org.uk/mines-map/coal-mining-in-the-british-isles/swales/>

⁴³ Llywodraeth Cymru. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/diogelwch-tomenni-glo>

⁴⁴ Arolwg Daearegol Prydain. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.bgs.ac.uk/>

⁴⁵ Cynllun Rheoli Draenio a Dŵr Gwastraff (2024). Crynodeb Dalgylch Basn Afon – Cymoedd y De Ddwyrain. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://cdn.cyfoethnaturiol.cymru/media/3277/crynodeb-dalgylch-rheoli-cymoedd-y-de-ddwyrain.pdf?mode=pad&%3Brnd=131625760775930000>.

⁴⁶ Cyfoeth Naturiol Cymru: Crynodeb Dalgylch Rheoli Cymoedd y De Ddwyrain. Ar gael yn: [Dalgylch Rheoli Cymoedd y De Ddwyrain \(cyfoethnaturiol.cymru\)](#).

⁴⁷ Cyfoeth Naturiol Cymru: Asesiad Cyfalaf Naturiol Afon Elái: Cyfleoedd Posibl.

Mae Caerdydd yn rhan o Strategaeth Trwyddedu Tynnu Dŵr Cymoedd y De-ddwyrain, sy'n nodi sut mae adnoddau dŵr yn cael eu rheoli o fewn dalgylchoedd Cymoedd y De-ddwyrain. Mae'n egluro ble mae dŵr ar gael i'w dynnu ac yn nodi pa mor ddibynadwy y gallai trwydded tynnu dŵr newydd fod.

Mae tynnu dŵr ar gyfer cyflenwad dŵr cyhoeddus yn cyfrif am 53% o ddŵr sy'n cael ei dynnu bob blwyddyn. Mae'r prif heriau sy'n wynebu adnoddau dŵr yn deillio o grŵp o gronfeydd dŵr cyflenwi dŵr cyhoeddus sydd wedi'u lleoli ar flaenddyfroedd dalgylchoedd Taf, Rhymni, Rhondda, Cynon ac Ebwy. Er eu bod y tu allan i ardal y SLRhPLI, maent yn effeithio ar adnoddau dŵr ymhellach i lawr yr afon. Mae cynnal a chadw Bae Caerdydd a gweithgareddau tynnu dŵr sylweddol heb eu rheoleiddio gan borthwyr dociau ar rannau isaf Afon Taf ac Afon Ebwy yn gwaethgu'r pwysau sydd ar yr adnoddau hyn. Yn ogystal, mae'r llif o fewn Nant Lleucu dan straen yn sgil alldyniadau dŵr trwyddedig presennol, gan godi pryderon am gynaliadwyedd adnoddau dŵr yn yr ardal.⁴⁸

Yng Nghaerdydd, mae methiant cyrff dŵr i gyrraedd safonau'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (CFfD) yn aml yn sgil newidiadau ffisegol cyrsiau dŵr, sy'n amharu ar eu cysylltiad naturiol â gorlifdiroedd a pharthau afonol. Mae'r newidiadau ffisegol hyn yn cael effaith ar fwy na mudo pysgod yn unig; maent yn sylfaenol i ymarferoldeb cyffredinol cyrsiau dŵr, gan effeithio ar ansawdd dŵr a llif y dŵr. Er mwyn meithrin cynefinoedd a phrosesau naturiol cadarn, mae angen gwella ac adfer geomorffoleg cyrff dŵr Caerdydd ar frys. Heb ymdrechion o'r fath, bydd y cynefinoedd sy'n angenrheidiol ar gyfer pysgod ac anifeiliaid di-asgwrn cefn yn dirywio, gan arwain at broblemau fel erydiad a gwaddodi a all waethgu llifogydd a diraddio ansawdd dŵr.

1.5.3 Defnydd Dŵr

Mae'r rhan fwyaf o eiddo preswyl yn derbyn dŵr yfed yn uniongyrchol o brif bibell a gyflenwir gan Dŵr Cymru. Mae Asiantaeth yr Amgylchedd wedi dynodi 11 prif ddyfrhaen yng Nghymru a Lloegr. Yn seiliedig ar Arolwg Daearegol Prydain⁴⁹, y prif ddyfrhaen yng Nghaerdydd yw'r Calchfaen Carbonifferaidd. Mae'r Calchfaen Carbonifferaidd yn galchfaen carstig enfawr, wedi'i hollti'n dda sy'n rhoi cyflenwadau dŵr mawr o hyd at 175 l/eiliad o ymchwydd yn y Mendips a De Cymru, ac hyd at 40 l/eiliad o dyllau turio yn rhannau uchaf y ddyfrhaen. Mae cyrff dŵr hefyd yn darparu canolfannau gweithgareddau hamdden. Er enghraifft, mae datblygiadau diweddar gan DCWW yng nghronfeydd dŵr Llanisien a Llys-faen, yn ogystal â chael eu dynodi'n safleoedd o bwys amgylcheddol, yn cynnig cyfleusterau hamdden eang fel gweithgareddau hamdden dŵr.

Gellir dosbarthu rhai cyrff dŵr yng Nghaerdydd fel Cyrff Dŵr a Addaswyd yn Helaeth (CDAH) oherwydd eu swyddogaeth fel ased perygl llifogydd, a all ddarparu buddion cymdeithasol ac economaidd gwerthfawr, ac felly maent wedi'u dynodi o dan Erthygl 4.3 o'r CFfD.

1.5.4 Ansawdd y Dŵr Wyneb

Mae ansawdd dŵr wyneb yn amrywio ar draws ardal y Cynllun fel yr amlinellir yn nata Cylch 3 Statws Corff Dŵr Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (CFfD) 2021 yn Tabl 4. Mae statws corff dŵr cyffredinol yn ardal y Cynllun yn amrywio o Wael i Gymedrol, ac nid oes gan yr un ardal yn ardal y Cynllun statws corff dŵr cyffredinol da. Bu gwelliant cyffredinol mewn statws corff dŵr wyneb ers casglu data Cylch 2 2015 fel y dangosir yn Ffigur 11 lle mae dwy ardal wedi'u labelu'n 'Wael'. Mae statws ecolegol cyrff dŵr yn amrywio o Wael i Dda ar draws yr ardal ac mae'r statws cemegol yn amrywio o gymedrol i uchel. Mae gan bob corff dŵr ar wahân i Fae Caerdydd o leiaf un elfen sy'n methu sy'n gyrru statws dosbarthiad cyffredinol y corff dŵr.

⁴⁸ Cyfoeth Naturiol Cymru: Strategaeth Trwyddedu Tynnu Dŵr Cymoedd y De-ddwyrain (2017) [Ar-lein] Ar gael yn: <https://cdn.cyfoethnaturiol.cymru/media/683372/sev-licensing-strategy-final-nov-17-cymraeg.pdf?mode=pad&rnd=131596369490000000>

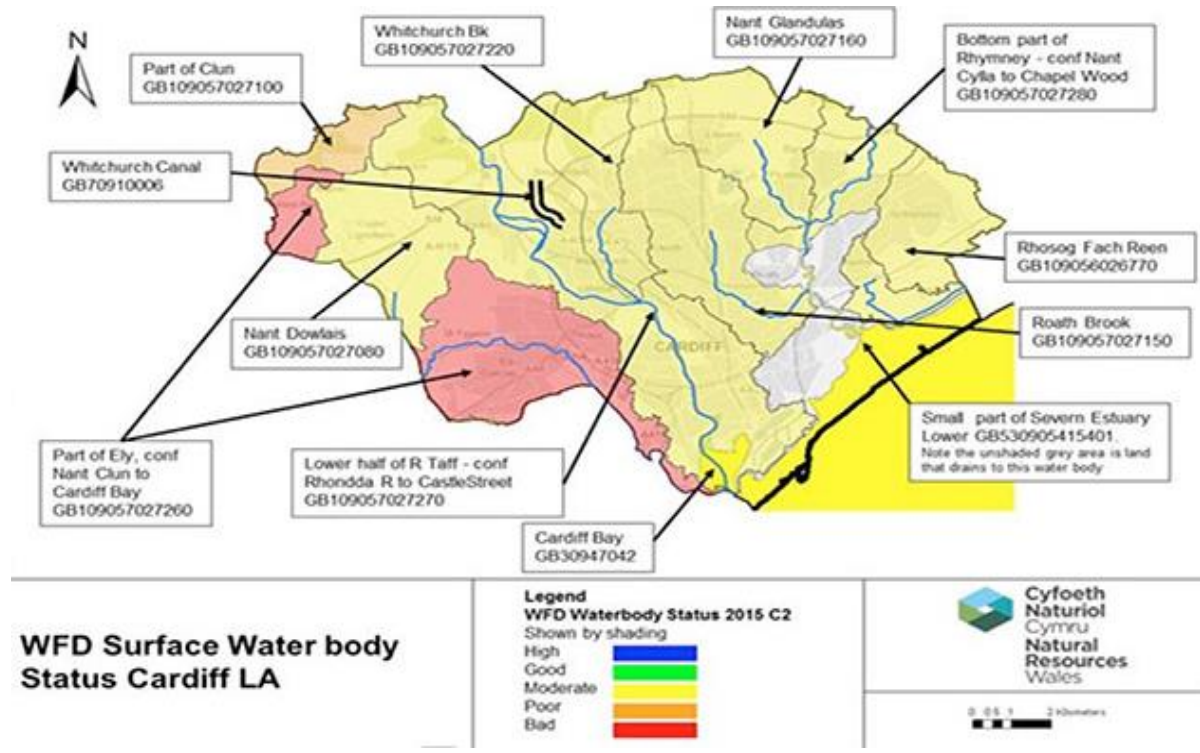
⁴⁹ Prif Ddyfrhaenau yng Nghymru a Lloegr. Arolwg Daearegol Prydain [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www2.bgs.ac.uk/groundwater/shaleGas/aquifersAndShales/maps/aquifers/home.html>

Tabl 4 Cylch 3 Statws Corff Dŵr yng Nghaerdydd CFfD 2021⁵⁰

Corff dŵr	Cyfeirnod	Statws y Corff Dŵr	Statws Ecolegol	Statws Cemegol	Elfennau sy'n Methu
Afon Elái - cydlifiad â Nant Clun i Erddi Allot, Trelái	GB109057027260	Gwael	Gwael	Cymedrol	Pysgod, Anifeiliaid di-asgwrn cefn, Hydrocarbonau polyaromatig (PAH), ffosffad
Taf - cydlifiad â'r Afon Rhondda i Stryd y Castell	GB109057027270	Cymedrol	Cymedrol	Cymedrol	Hydrocarbonau polyaromatig (PAH), Mesurau Lliniaru
Nant Glandulas - tarddiad i gydlyfiad â'r Afon Rhymini	GB109057027160	Gwael	Gwael	Uchel	Pysgod, Mac Phyto (diatomau), cyfundrefn Hydrolegol, Asesiad o Fesurau Lliniaru
Nant Lleucu	GB109057027150	Cymedrol	Cymedrol	Uchel	Anifeiliaid di-asgwrn cefn, Mac Phyto (diatomau), Ffosffad, Mesurau Lliniaru
Afon Rhymini - cydlifiad â Nant Cylla i Goed y Capel	GB109057027280	Cymedrol	Da	Cymedrol	Deuffenylether wedi'i frominadu (BDPE), Hydrocarbonau polyaromatig, Heptaclor a heptaclor epocsid
Ffos Ddraenio Rhosog Fach - tarddiad i Aber Hafren	GB109056026770	Cymedrol	Cymedrol	Uchel	Amonia, Ocsigen Tawdd, Ffosffad, Asesiad o Fesurau Lliniaru
Nant yr Eglwys Newydd - tarddiad i gydlyfiad yr Afon Taf	GB109057027220	Cymedrol	Cymedrol	Uchel	Ffosffad, Asesiad o Fesurau Lliniaru
Nant Dowlais - tarddiad i gydlifiad â'r Afon Elái	GB109057027080	Gwael	Gwael	Uchel	Pysgod, Ffosffad
HAFREN ISAF	GB530905415401	Cymedrol	Cymedrol	Cymedrol	Mercwri, Angiosberm (morfa heli) Anifeiliaid di-asgwrn-cefn, Asesiad o Fesurau Lliniaru

⁵⁰ Cyfoeth Naturiol Cymru. (2024). Cylch 3 Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (CFfD) 2021. [Ar-lein] Ar gael yn: [Cyfoeth Naturiol Cymru](#) - Citrix FileShare (sharefile.eu)

Corff dŵr	Cyfeirnod	Statws y Corff Dŵr	Statws Ecolegol	Statws Cemegol	Elfennau sy'n Methu
Camlas yr Eglwys Newydd	GB70910006	Cymedrol	Cymedrol	Uchel	Asesiad o Fesurau Lliniaru
Bae Caerdydd	GB30947042	Cymedrol	Cymedrol	Uchel	Asesiad o Fesurau Lliniaru

Ffigur 11 Cylch 2 Statws Dŵr Wyneb Caerdydd CFfD 2015

1.5.5 Dŵr daear

Mae ardal y Cynllun wedi'i lleoli ar gorff dŵr Hen Dywodfaen Coch Defonaidd a Charreg Laid Driasig Mercia Cymoedd y De-ddwyrain (Cyfeirnod: GB40902G204700) fel y'i diffinnir gan Gylch 3 Cyrff Dŵr Daear y CFfD. Mae ardaloedd bychain Awdurdod Unedol Caerdydd wedi'u gorchuddio â Chalchfaen Carbonifferaidd Cymoedd y De-ddwyrain (Cyfeirnod: GB40901G203600) a Mesurau Glo Carbonifferaidd Cymoedd y De-ddwyrain (Cyfeirnod: GB40902G201900).

O dan y CFfD, mae corff dŵr daear yn cynrychioli corff penodol o lif dŵr daear gydag uned o lif cydlynol gan gynnwys ardaloedd adlenwi ac arllwys heb fawr o lif ar draws y ffiniau⁵¹.

Yn seiliedig ar ddata Rhwydwaith Ansawdd Dŵr Daear (RhADD) CNC, mae ansawdd dŵr daear yn gyffredinol mewn cyflwr da, ond mae'n parhau i gael ei effeithio gan waddol cloddio glo a metel, gweithgareddau defnydd tir dwys gan gynnwys amaethyddiaeth ac achosion o lygredd lleol.⁵² O'r 38 o gyrff dŵr daear yng Nghymru, roedd 21 yn cael eu hystyried yn 'Dda' ac 17 yn 'Wael'. Roedd statws corff dŵr cyffredinol corff dŵr daear Hen Dywodfaen Coch Defonaidd Cymoedd y De-ddwyrain yn 'Dda'.

⁵¹ MapDataCymru (2023). Cylch 3 Cyrff Dŵr Daear y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (CFfD). [Ar-lein] Ar gael yn: https://mapdata.llyw.cymru/layers/geonode:nrw_wfd_groundwater_c3_baseline_classification.

⁵² Cyfoeth Naturiol Cymru (2024). Dŵr daear yng Nghymru. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://epwales.org.uk/wp-content/uploads/2024/01/EPW-Presentation-Groundwater-in-Wales.pdf>

1.5.6 Bae Caerdydd (Afonydd Taf ac Elái) - Cyflenwad dŵr

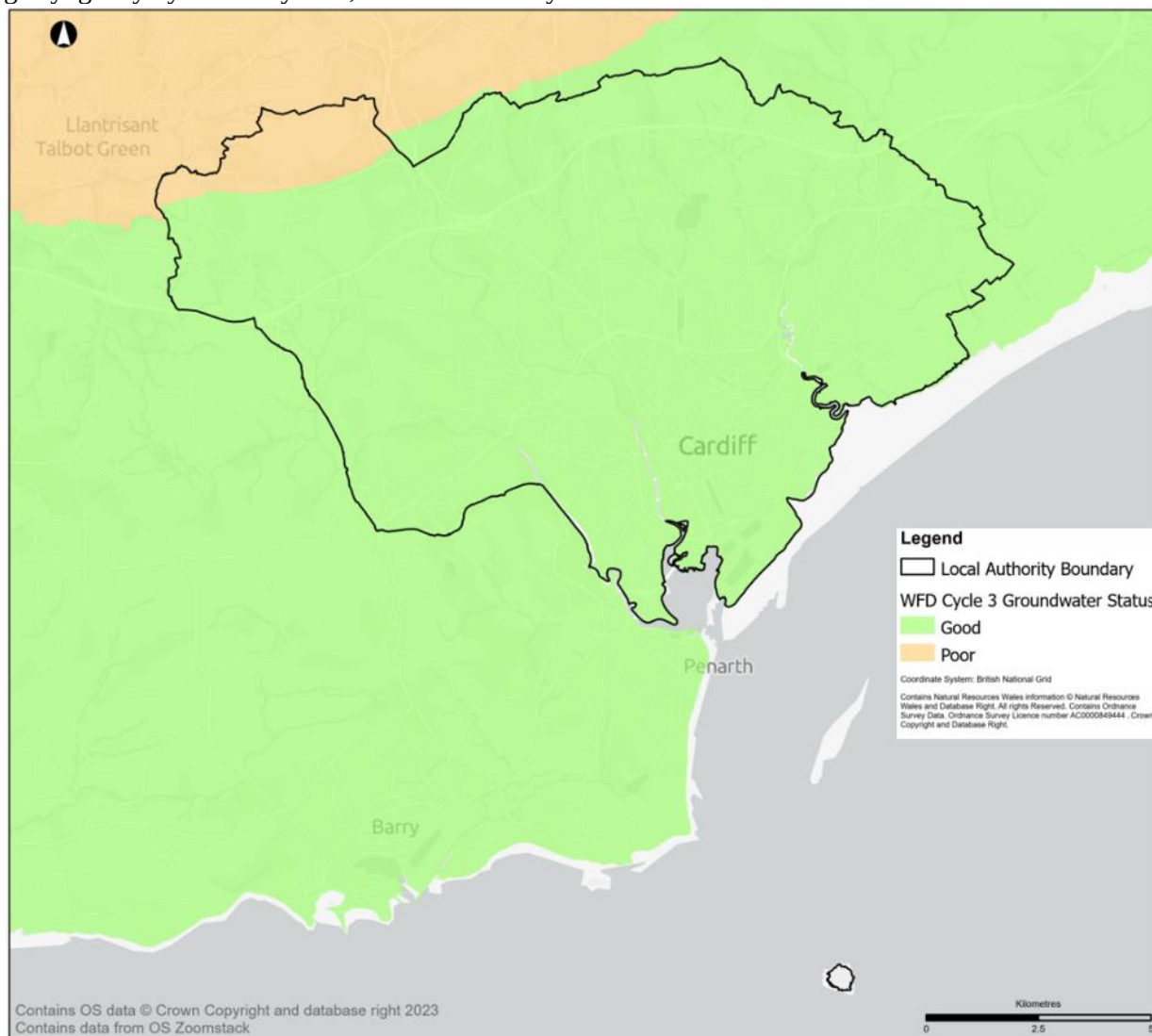
Mae Morglawdd Bae Caerdydd yn cynnal dyfroedd afonydd Taf ac Elái. Fel y nodir gan Ddeddf Morglawdd Bae Caerdydd 1993, mae CC, sy'n gweithredu'r morglawdd, yn ymdrechu i gadw lefel y dŵr yn y bae yn gymharol sefydlog tua 4.5 metr uwchben Datwm Ordnans. Cyflawnir hyn drwy weithredu un neu fwy o'r pum llifddor. Er mwyn atal dŵr hallt rhag mynd i mewn i ddŵr croyw'r bae, mae'r llifddorau ar gau pan fydd lefelau'r llanw'n uwch na lefel dŵr y bae. Yn ystod y cyfnodau 'loc fôr', mae'r bae yn gweithredu fel cronfa ddŵr ar gyfer dŵr yr afonydd. Ar ôl i'ch llanw gilio islaw lefel y bae, agorir y llifddorau i addasu lefel y dŵr yn ôl i'r uchder a ddymunir. Mae dŵr croyw yn hanfodol ar gyfer rhai o swyddogaethau'r morglawdd, megis cynnal llif cyson ar gyfer y llwybr pysgod a gweithredu lociau mordwyo. Mae cytundeb gweithredol ar waith i ddosbarthu'r dŵr sydd ar gael ymhlith defnyddwyr amrywiol yn y morglawdd, yn enwedig ar adegau o lif isel. Felly, pan fydd llif cyfun yr afonydd yn gostwng o dan lefel benodol, mae'r dŵr yn cael ei ddyrannu'n llwyr.

Roedd pryderon yn ystod y gwaith o adeiladu morglawdd Bae Caerdydd ynghylch llifogydd dŵr daear posibl fyddai'n effeithio ar strwythurau tanddaearol yn ardal Grangetown Caerdydd. Er mwyn olrhain hyn, gosodwyd tyllau turio i fonitro. Mae'r data a gesglir o'r tyllau turio hyn yn gofnodion hanesyddol gwerthfawr o lefelau dŵr daear a gellir eu defnyddio i benderfynu a oes llifogydd o'r fath wedi digwydd.

1.5.7 Cyflenwad Dŵr - Gwastadeddau Gwent

Mae Gwastadeddau Cil-y-coed a Gwynllŵg yn gyfres o wastadeddau arfordirol bach wedi'u hadfer yng Nghymoedd y De-ddwyrain, y mae eu sefydlogrwydd yn dibynnu ar lefelau dŵr. Mae'r Gwastadeddau hyn yn rhan o Wastadeddau Gwent ehangach, sy'n ymestyn o Gaerdydd i Gas-gwent ar hyd tir isel aber Afon Hafren. Dan reolaeth CNC, mae Gwastadeddau Cil-y-coed a Gwynllŵg yn gwasanaethu sawl pwrpas, gan gynnwys hwyluso draenio tir, lliniaru risgiau llifogydd, cefnogi amaethyddiaeth, meithrin cadwraeth, a darparu ar gyfer datblygu. Mae tynnu dŵr o fewn y Gwastadeddau hyn yn cael ei reoleiddio'n ofalus i atal

gostyngiad yn y lefel trwythiad, a allai arwain at ymsuddiant tir.

Ffigur 12 Cylch 3 Canlyniadau Statws Cemegol Dŵr Daeor yng Nghaerdydd y CFfD

1.5.8 Llifogydd

Oherwydd lleoliad arfordirol Caerdydd yn ogystal â'r topograffi cymharol wastad, mae'r ardal yn arbennig o agored i lifogydd. Mae Ffigur 14 yn dangos y perygl llifogydd glawog ac afonol ar draws ardal y Cynllun. CC yw un o'r ardaloedd sydd fwyaf mewn perygl yn y DU o ran llifogydd, ac mae awdurdodau lleol Castell-nedd Port Talbot a Rhondda Cynon Taf ymhlith y 10 ardal awdurdod lleol uchaf sydd â'r risg uchaf o lifogydd yn y DU.

1.6 Ansawdd Aer

1.6.1 Gwybodaeth Sylfaenol

Cynhaliwyd AAS i sicrhau bod effeithiau amgylcheddol yn cael eu hystyried wrth ddatblygu'r RhPLIEA: Datblygu Strategaeth Genedlaethol i Gymru. Cynhaliwyd y gwaith pennu cwrpas ar gyfer yr AAS yn hydref 2018 i ganolbwyntio'r asesiad ar effeithiau sylweddol tebygol y RhPLIEA a ddaeth i'r casgliad bod effeithiau sylweddol ar ansawdd aer yn annhebygol ac felly cafodd y pwnc ei hepgor.⁵³

⁵³Llywodraeth Cymru (2020). Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol; Datblygu Strategaeth Genedlaethol i Gymru. [Ar-lein]. Ar gael yn: <https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2020-10/asesiad-amgylcheddol-strategol-rheoli-perygl-llifogydd-ac-erydu-arfordirol-strategaeth-genedlaethol-i-gymru.pdf>

Mae CC yn monitro ansawdd aer yn rheolaidd mewn lleoliadau a ddyrannwyd yn benodol ledled Caerdydd gan ddefnyddio egwyddorion awtomataidd ac anawtomataidd ar gyfer Nitrogen Deuocsid (NO₂), Deunydd Gronynnol (PM₁₀ a PM_{2.5}), Sylffwr Deuocsid (SO₂), Carbon Monocsid (CO) ac Osôn (O₃) mewn aer amgylchynol.

Mae adolygiad o Adroddiad Cynnydd Blyneddol 2023 o Reoli Ansawdd Aer yn Lleol (RhAALI) Cyngor Caerdydd⁵⁴ yn dangos bod pedair Ardal Rheoli Ansawdd Aer (ARhAA) yng Nghaerdydd ar hyn o bryd. Mae'r ardaloedd hyn mewn lleoliadau o fewn Pont Elái, Llandaf, Llys Stephenson ar Heol Casnewydd, a Chanol Dinas Caerdydd. Roedd yr holl leoliadau monitro o fewn yr ARhAAu yn cydymffurfio â'r amcanion perthnasol ar gyfer NO₂ yn 2022. Fodd bynnag, roedd un safle monitro awtomatig yn ARhAA Llandaf yn agos at y terfyn amcan ansawdd aer blyneddol o 40µg/m³ gyda chanlyniad o 39.3µg/m³. Yn 2022, mae pob lleoliad arall sy'n cael ei fonitro yng Nghaerdydd yn dangos crynodiadau islaw'r amcanion perthnasol gan gynnwys y nitrogen deuocsid a'r deunydd gronynnol. Fodd bynnag, bydd rheolaethau deddfwriaethol sy'n dod i'r amlwg drwy Fil yr Amgylchedd (Ansawdd Aer a Seinweddau) yn cyflwyno targedau ansawdd aer newydd yng Nghymru, er nad ystyrir bod unrhyw effeithiau sylweddol yn debygol.

Bydd angen i gynlluniau lliniaru llifogydd a allai effeithio ar lwybrau traffig ymgyngori â Chynlluniau Rheoli Ansawdd Aer Caerdydd i sicrhau nad yw unrhyw newidiadau dilynol mewn llif traffig yn gwaethygu'r ansawdd aer. Fodd bynnag, mae disgwyl i'r defnydd cynyddol o gerbydau trydan yng Nghaerdydd gyfrannu at allyriadau NO_x is, gan wella ansawdd aer mewn cymunedau lleol.

1.7 Ffactorau Hinsoddol

1.7.1 Gwybodaeth Sylfaenol

Mae'r Swyddfa Dywydd yn cynhyrchu hinsoddeg ar gyfer pob ardal o'r DU, a elwir yn rhanbarthau hinsawdd, ac mae'r hinsoddegau hyn yn defnyddio gwybodaeth hinsawdd ranbarthol hanesyddol. Yr orsaf feteorolegol yng Nghaerdydd yw Parc Bute Caerdydd. Cynhyrchodd y Swyddfa Dywydd Becyn Hinsawdd Caerdydd hefyd, sy'n darparu gwybodaeth lefel uchel, annhechnegol.

1.7.2 Carbon

Rhwng 2005 a 2018 gwelwyd gostyngiadau sylweddol mewn allyriadau CO₂ yng Nghaerdydd, gyda gostyngiad o 46% mewn allyriadau fesul pen o'r boblogaeth a gostyngiad o 39% mewn allyriadau absoliwt (gostyngiad cyfartalog o 3% y flwyddyn yng nghyfanswm yr allyriadau)⁵⁵. Diwydiant a masnach sydd wedi dangos y gostyngiadau mwyaf yng Nghaerdydd. Bu gostyngiad sylweddol hefyd mewn allyriadau domestig a gostyngiadau cymedrol mewn allyriadau ffyrdd yn bennaf oherwydd costau ynni cynyddol⁵⁶. Yn ôl yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol (BEIS) (2020), yn 2018 roedd allyriadau carbon ar draws ardal y Cynllun yn 1,647 kt CO₂. Yn 2021 gostyngodd y gwerth hwn i 1,602.5 kt CO₂ gyda'r gyfran fwyaf yn dod o'r sector domestig (28%)⁵⁷.

1.7.3 Hinsawdd y Dyfodol

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei Strategaeth Newid Hinsawdd ym mis Hydref 2010. Mae wedi ymrwymo i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr y mae ganddo reolaeth drosto o 3% y flwyddyn o 2011

⁵⁴ Adroddiad Cynnydd Blyneddol RhAALI (2023) [Ar-lein] Ar gael yn <https://www.srs.wales/Documents/Air-Quality/Cardiff/Cardiff-2023-APR-FINAL.pdf>

⁵⁵ Yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol (2020). Ystadegau cenedlaethol allyriadau carbon deuocsid awdurdodau lleol y DU a rhanbarthol: 2005 i 2018. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/statistics/uk-local-authority-and-regional-carbon-dioxide-emissions-national-statistics-2005-to-2018>

⁵⁶ Caerdydd Un Blaned Cyngor Caerdydd. Ein gweledigaeth ar gyfer Dinas carbon niwtral erbyn 2030. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.caerdyddunblaned.co.uk/#city>

⁵⁷ Adran Diogelu Ffynonellau Ynni a Sero Net (2024). Allyriadau nwyon tŷ gwydr y DU: set ddata allyriadau nwyon tŷ gwydr awdurdodau lleol 2005 i 2021. Ar gael yn: <https://www.data.gov.uk/dataset/723c243d-2f1a-4d27-8b61-cdb93e5b10ff/uk-greenhouse-gas-emissions-local-authority-and-regional>

ymlaen. Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi paratoi Canllawiau Statudol ar ymaddasu i newid hinsawdd ar gyfer Awdurdodau Adrodd yng Nghymru. Mae CNC yn un awdurdod o'r fath⁵⁸.

Rhagwelir y bydd y newidiadau yn yr hinsawdd sydd eisoes yn cael eu gweld ledled Cymru yn parhau ac yn dwysáu gyda faint o newid sy'n digwydd yn dibynnu'n gryf ar ba mor llwyddiannus yw ymdrechion byd-eang i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr.

Yn ôl Pecyn Dinas y Swyddfa Dywydd, disgwylir y bydd tymereddau cyfartalog yn cynyddu, a bydd y gyfradd dyodiad ar gyfartaledd yn ystod yr haf yn gostwng, ond bydd cyfradd dyodiad y gaeaf yn cynyddu, gan arwain at dymhorau posibl o sychder a llifogydd⁵⁹

Disgwylir i'r tymheredd blynyddol yng Nghymru godi rhwng tua 1.2°C erbyn y 2050au a rhwng 1.3°C a 2.3°C erbyn y 2080au o waelodlin 1981-2000. Rhagwelir y bydd amllder a dwyster tywydd eithafol hefyd yn cynyddu, gyda diwrnodau dros 40°C yn digwydd yn amlach. Disgwylir i lawiad yr haf ostwng tua 15% o waelodlin 1981-2000 erbyn y 2050au a fydd yn arwain at gyfnodau o brinder dŵr yn dod yn fwy cyffredin. Mae llai o ddyodiad a mwy o ddiwrnodau o wres uchel yn cynyddu'r risg o sychder a thanau gwyllt⁶⁰.

Mae disgwyl i dueddiadau glawiad amrywio yng Nghymru yn dibynnu ar y tymor. Yn y gaeaf, disgwylir i'r glawiad gynyddu tua 6% erbyn y 2050au o waelodlin 1981-2000 a fydd yn cynyddu'r tebygolrwydd o lifogydd o ran seilwaith, busnesau a chartrefi. Erbyn 2050, rhagwelir y bydd canran y bobl sy'n dod i gysylltiad â llifogydd yn aml yn cynyddu 35%, gan effeithio ar dros 200,000 o bobl.⁶⁰ Yn ogystal, mae'r risg o dirlithriadau a chwymp tomenni glo yng Nghymru yn cynyddu yn sgil mwy o law a thywydd mwy eithafol⁶⁰.

Gan ddefnyddio senarios ar gyfer Caerdydd, disgwylir i lefel y môr godi rhwng tua 22 a 28cm erbyn y 2050au a thua 43 i 76cm erbyn yr 2080au, o gymharu â gwaelodlin 1981-2000 ac yn dibynnu ar ymdrechion byd-eang i leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Gallai codiadau o'r fath arwain at gynydd yn y tebygolrwydd o risgiau cysylltiedig, megis ymlediad dŵr hallt ar dir amaethyddol a llifogydd mewn cymunedau arfordirol⁶¹. Nod y Cynllun Rheoli Traethlin yw rheoli erydu arfordirol a pheryglon llifogydd yn gynaliadwy.

Mae Dŵr Cymru yn nodi pedair ardal sy'n peri pryder sy'n ymwneud â newid yn yr hinsawdd o ran y galw a chyflenwad: Gogledd Eryri/Ynys Môn yng ngogledd Cymru, ardal System Defnydd Cysylltiol De-ddwyrain Cymru (SEWCUS) yn ne Cymru sy'n cwmpasu Caerdydd, Casnewydd a'r Cymoedd a Thywyn Aberdyfi yng ngorllewin Cymru a Sir Benfro⁶¹.

Mae Asesiad o Effaith Newid Hinsawdd ar Iechyd Iechyd Cyhoeddus Cymru yn archwilio goblygiadau posibl newid hinsawdd ar iechyd a lles ledled Cymru, ac yn cefnogi gweithredu ar ymaddasu i'r hinsawdd a gwydnwch.

1.8 Llifogydd

1.8.1 Gwybodaeth Sylfaenol

Mae CNC yn darparu asesiad cenedlaethol o risgiau llifogydd o afonydd, y môr a dŵr wyneb a chyrsiau dŵr bach. Mae'r asesiad yn ystyried amddiffynfeydd rhag llifogydd ac yn cyfuno modelu newydd ar raddfa genedlaethol gyda modelau manwl ar raddfa leol i 3 band o gategori risg, wedi'u labelu'n risg 'Uchel', 'Canolig' ac 'Isel'.

⁵⁸ Trosolwg o Newid yn yr Hinsawdd (2023). Cyfoeth Naturiol Cymru. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://naturalresources.wales/about-us/what-we-do/our-roles-and-responsibilities/climate-change/climate-change-overview/?lang=cv>

⁵⁹ Y Swyddfa Dywydd. Pecyn Hinsawdd Caerdydd. Ar gael yn: [SPF City Pack editable template \(metoffice.gov.uk\)](https://www.metoffice.gov.uk/publications/city-pack/city-pack-editable-template)

⁶⁰ Iechyd Cyhoeddus Cymru. Newid Hinsawdd yng Nghymru: Asesiad o'r Effaith ar Iechyd Ar gael o: https://icccgsib.co.uk/wp-content/uploads/2023/07/PHW-Climate-Change-HIA-Summary-Report-Cymraeg-Final-10_2023.pdf

⁶¹ Risg Hinsawdd y DU (2021). Tystiolaeth ar gyfer trydydd Asesiad o Risgiau Newid Hinsawdd y DU (CCRA3): Crynodeb ar gyfer Cymru. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.ukclimaterisk.org/wp-content/uploads/2021/06/CCRA-Evidence-Report-Wales-Summary-Final.pdf>

1.8.2 Parthau Llifogydd

Map Mapiau Llifogydd ar gyfer Cynllunio (MLIC) CNC⁶² yn nodi graddau posibl y llifogydd gan dybio nad oes amddiffynfeydd yn eu lle. Mae hefyd yn ystyried effeithiau newid hinsawdd dros gyfnod o 100 mlynedd o ddatblygiad.*. O ran llifogydd arfordirol, mae'r MLIC yn dangos bod yr ardal arfordirol yng Nghaerdydd wedi'i lleoli ym Mharth Llifogydd 3 ar gyfer llifogydd arfordirol. Mae Parth Llifogydd 3 yn cynrychioli ardal sy'n debygol iawn o brofi llifogydd (tebygolrwydd blynyddol o fwy nag 1 ym mhob 100 o lifogydd o afonydd neu debygolrwydd blynyddol o fwy nag 1 ym mhob 200 o lifogydd o'r môr). Yn ogystal, mae llawer o Ardal y Cynllun wedi'i lleoli ym Mharth Llifogydd 2 sy'n cynrychioli ardal sydd â risg canolig o lifogydd (tebygolrwydd blynyddol rhwng 1 ym mhob 1000 ac 1 ym mhob 100 o lifogydd o afonydd neu rhwng 1 ym mhob 200 ac 1 ym mhob 1000 o lifogydd o'r môr). Dangosir y Parthau Llifogydd hyn yn **Ffigur** 13 isod.

Caiff Map Cyngor Datblygu (MCD)⁶³ TAN15 ei gynnal gan Lywodraeth Cymru a dyma'r offeryn sgrinio a ddefnyddir at ddibenion cynllunio. Mae'n nodi bod ardaloedd ar hyd arfordir Caerdydd wedi'u lleoli o fewn Parth B, Parth C1 a Pharth C2. Mae pob un o'r parthau cyngor datblygu hyn yn priodoli gwahanol gamau cynllunio a nodir yn TAN15 (2004)⁶⁴. Nod y camau hyn yw osgoi datblygiad amhriodol mewn ardaloedd sydd mewn perygl o lifogydd. Y Parthau canlynol sydd fwyaf cyffredin yng Nghaerdydd:

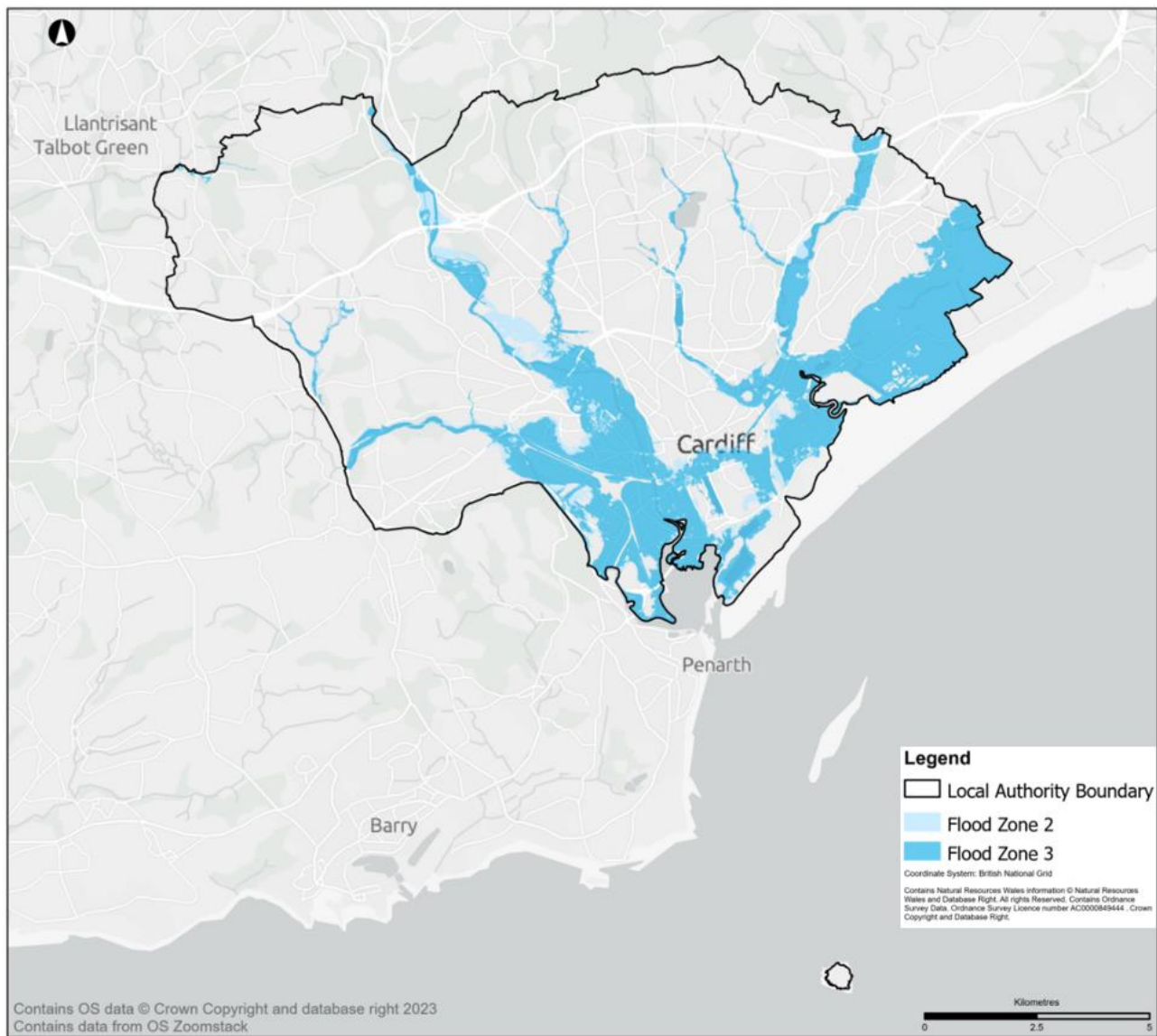
- Mae Parth B yn cynrychioli ardaloedd y gwyddys eu bod wedi gorlifo yn y gorffennol yn ôl dyddodion gwaddodol.
- Mae Parth C1 yn cynrychioli ardaloedd o'r gorlifdir sy'n cael eu datblygu a'u gwasanaethu gan seilwaith sylweddol, gan gynnwys amddiffynfeydd rhag llifogydd.
- Mae Parth C2 yn cynrychioli ardal o orlifdir heb seilwaith sylweddol i amddiffyn rhag llifogydd.

⁶²Map Llifogydd ar gyfer Cynllunio Cyfoeth Naturiol Cymru. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://map-llifogydd-ar-gyfer-cynllunio.cyfoethnaturiol.cymru/>

* Er nad oes gan y MLIC statws swyddogol hyd nes y bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi TAN15 diwygiedig, mae'n cynrychioli'r wybodaeth orau sydd ar gael am berygl llifogydd ac fe'i defnyddir i lywio cyngor cynllunio.

⁶³ Map Cyngor Datblygu Cyfoeth Naturiol Cymru a Dangosydd Mapiau Peryglon a Risgiau Llifogydd Cenedlaethol. [Ar-lein] Ar gael yn: https://maps.cyfoethnaturiolcymru.gov.uk/Html5Viewer/Index.html?configBase=https://maps.cyfoethnaturiolcymru.gov.uk/Geocortex/Essentials/REST/sites/Flood_Risk/viewers/Flood_Risk/virtualdirectory/Resources/Config/Default&layerTheme=0

⁶⁴ Llywodraeth Cymru. Nodyn Cyngor Technegol (TAN)15: datblygu a pherygl llifogydd (2004). Ar gael yn: [Nodyn cyngor technegol \(TAN\) 15: datblygu a pherygl llifogydd \(2004\) ILLYW.CYMRU](#)

Ffigur 13 Parthau Llifogydd yng Nghaerdydd Map Cyngor Datblygu

1.8.3 Perygl Llifogydd Dŵr Daeor

Mae llifogydd dŵr daeor yn digwydd pan fydd lefelau'r dŵr o dan y ddaeor yn codi uwchben lefelau wyneb y ddaeor. Mae'n fwyaf tebygol o ddigwydd mewn rhanbarthau sydd uwchben creigiau mân-dyllog a elwir yn ddyfrhaenau. Gall y dyfrhaenau hyn fod yn eang, fel sialc neu dywodfaen, neu'n fwy lleol, fel tywod neu raeon afon a geir mewn gwaelodion dyffryn wedi'u cynnal gan greigiau llai mân-dyllog. Yn seiliedig ar ganfyddiadau Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Caerdydd, nid oes unrhyw wybodaeth am lifogydd dŵr daeor hanesyddol, sy'n awgrymu bod y risg o lifogydd dŵr daeor ar draws CC yn cael ei ystyried yn isel. Mae perygl hefyd y bydd llifogydd dŵr daeor yn cael eu hachosi gan adlam dŵr daeor, sy'n digwydd pan roddir gorau i weithgareddau tynnu dŵr mawr yn hanesyddol, gan ganiatáu i lefelau dŵr daeor ddychwelyd i'r lefelau cyn tynnu dŵr. Gall strwythurau tanddaearol a adeiladwyd yn ystod y cyfnod o lefelau dŵr daeor is, ddod yn arbennig o agored i lifogydd.

1.8.4 Perygl Llifogydd Cyrsiau Dŵr Cyffredin a Dŵr Wyneb

Dŵr Wyneb Ffo a Chyrsiau Dŵr Bach

Mae perygl llifogydd o ddŵr wyneb ffo a chyrsiau dŵr bach yn amrywio ar draws ardal yr astudiaeth fel y dangosir yn Ffigur 14, mae dŵr wyneb ffo uchel yn bennaf oherwydd nad yw'r system ddraenio'n ddigonol gan nad yw wedi cadw i fyny â thwf y ddinas yn ystod yr ychydig ddegawdau diwethaf. Mae'r defnydd o arwynebau caled, anhydraidd ar draws yr ardal ddinesig ar y cyd â glaw trwm wedi golygu nad yw'r glaw yn cael ei amsugno i'r pridd gymaint ag y dylai sy'n arwain at lifogydd. Mae effeithiau newid yn yr hinsawdd yn

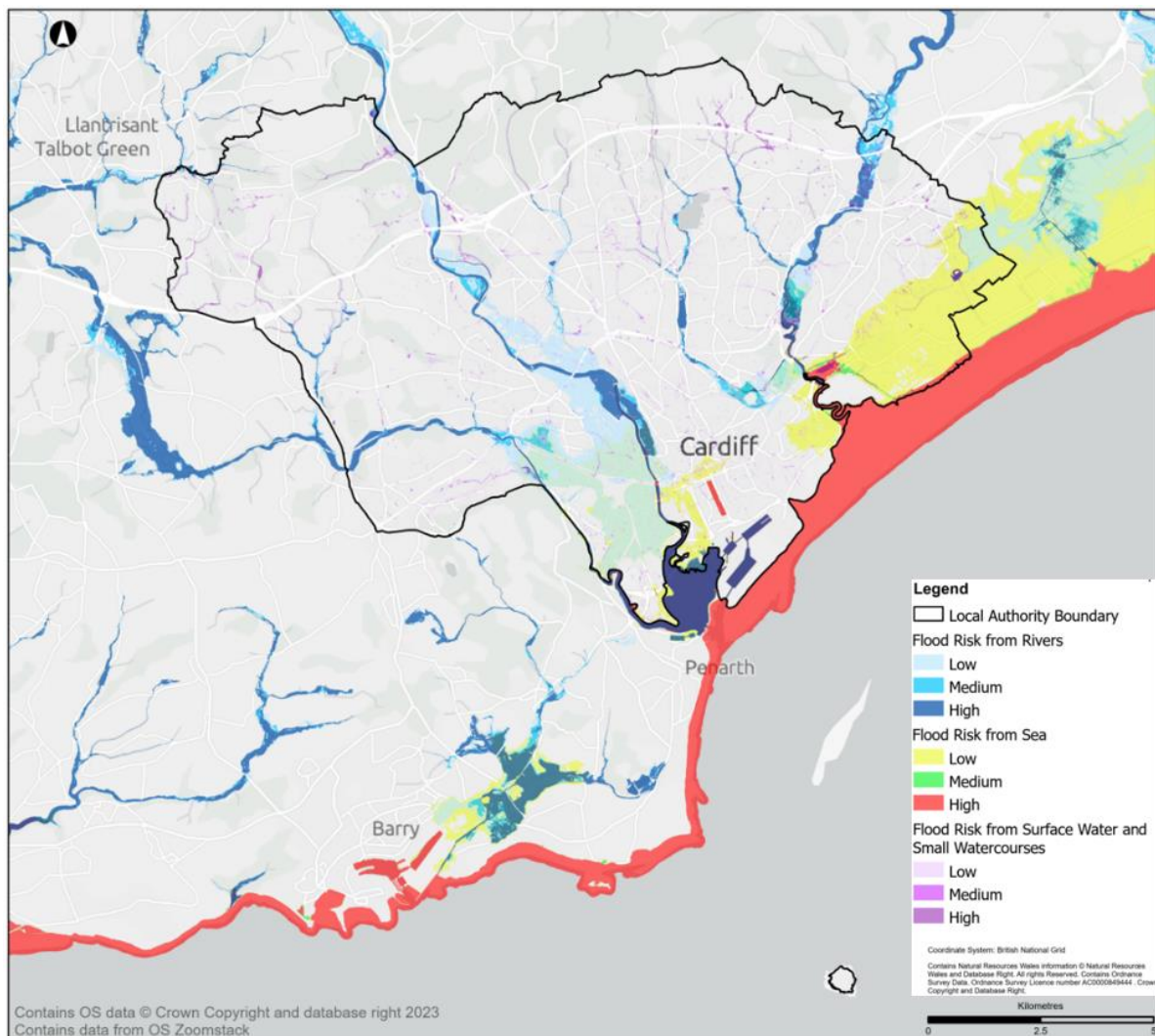
gwneud llifogydd dŵr wyneb yn fwy cyffredin oherwydd patrymau tywydd sy'n newid lle mae glaw yn disgyn mewn hyrddiau trwm sydyn yn hytrach na thros gyfnod hirach.

Llifogydd Carthffosydd Cyfun

Mae carthffosydd cyfun o dan berchnogaeth Dŵr Cymru ac yn cludo dŵr glaw a dŵr gwastraff i'r gwaith trin carthion. Yn ystod stormydd glaw trwm, mae mwy o ddŵr na'r capasiti yn mynd i mewn i'r systemau carthffosydd cyfun, sy'n achosi iddynt ryddhau'r gwasgedd trwy Orlifoedd Storm Cyfun (GSCau) i afonydd neu'r môr. Mae gweithrediad GSCau Dŵr Cymru yn cael ei reoleiddio'n llym ac mae'n cael ei ganiatáu a'i fonitro gan reoleiddwyr amgylcheddol gan gynnwys CNC ac Asiantaeth yr Amgylchedd. O ganlyniad i newid yn yr hinsawdd, mae GSCau yn rhyddhau mwy o ddŵr o'r systemau carthffosydd cyfun i gysiau dŵr oherwydd cynnydd yn nifer y stormydd. Mae hyn, ar y cyd â mwy o arwynebau anhydraidd yn y ddinas wedi cynyddu dŵr wyneb ffo a llifogydd o'r math hwn.⁶⁵

Priffyrdd a Llifogydd

Mae glaw cynyddol o ganlyniad i newid yn yr hinsawdd wedi cynyddu nifer y llifogydd ar ffyrdd a phriffyrdd yng Nghaerdydd oherwydd draenau a chwteri wedi'u blocio. Mae glaw trwm wedi golygu nad yw'r system ddraenio bresennol yn y ddinas yn gallu ymdopi â'r cynnydd yng nghyffwrdd y dŵr. Adeiladwyd y system ddraenio yng Nghaerdydd yn oes Fictoria ac erbyn hyn nid yw'n gallu ymdopi â'r glawiadau cyfartalog uwch y mae Caerdydd yn eu profi⁶⁶.

⁶⁵ Dŵr Cymru. Gorlifoedd Storm Cyfun. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://corporate.dwrwymru.com/cy-gb/community/environment/combined-storm-overflows>

⁶⁶ Johnson, T. (2023) The roads in Cardiff that flood every time it rains. WalesOnline. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.walesonline.co.uk/news/wales-news/roads-cardiff-flood-every-time-28289226>

Ffigur 14 Perygl Llifogydd yng Nghaerdydd

1.8.5 Llifogydd o gronfeydd dŵr

Yng Nghaerdydd, mae perygl posibl o lifogydd o gronfeydd dŵr oherwydd methiant argae neu strwythur cadw dŵr arall. Er bod y tebygolrwydd o hyn yn isel, mae'r canlyniadau yn beryglus iawn. Cyfrifoldeb perchnogion cronfeydd dŵr yw sicrhau sefydlogrwydd a diogelwch y strwythurau hyn. Er mwyn helpu i baratoi, mae CNC yn darparu mynediad at fapiau llifogydd drwy eu dangosydd map llifogydd, sy'n dangos graddau posibl llifogydd pe bai cronfa ddŵr yn methu. Yn ogystal, mae gan CC ddyletswydd i ddatblygu a chynnal cynlluniau llifogydd cronfeydd dŵr oddi ar y safle, sy'n hanfodol wrth ymateb yn effeithiol i unrhyw ddigwyddiad o lifogydd o gronfa ddŵr. Rhaid i'r Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS) sefydlu amcanion, mesurau a chymau gweithredu penodol. Bydd y canllawiau hyn yn llywodraethu sut mae Cyngor Sir Caerdydd (CSC), fel perchennog cronfa ddŵr a'r Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol (ALILIA), yn rheoli peryglon llifogydd o gronfeydd dŵr i liniaru pa mor agored ydyw i lifogydd ac yn sicrhau cynllunio cadarn at argyfwng.

1.8.6 Asedau perygl llifogydd sy'n bodoli eisoes

Mae Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Caerdydd yn amlinellu'r strategaethau ar gyfer rheoli risgiau llifogydd.⁶⁷ Mae gan Uned Rheoli Argyfyngau CSC gynlluniau cadarn ar gyfer argyfyngau llifogydd, ac yn profi pa mor barod ydyw yn rheolaidd o ran holl sectorau'r cyngor a'r gwasanaethau brys. Maent hefyd yn cynghori endidau lleol ar liniaru llifogydd. Mae'r gwasanaeth priffyrdd yn cynnal seilwaith draenio trwy lanhau a chynnal archwiliadau'n rheolaidd. Mae asesiadau parhaus yn pennu'r angen am fuddsoddiadau mewn camau i leihau perygl llifogydd, a ariennir gan wahanol ffynonellau gan gynnwys grantiau'r llywodraeth.

Mae Map Rheoli Perygl Erydu Arfordirol Cenedlaethol⁶⁸ CNC yn nodi ardaloedd sy'n agored i erydu arfordirol, ac mae Cynlluniau Rheoli'r Traethlin yn nodi dull strategol cyffredin ar gyfer rheoli'r arfordir rhag llifogydd arfordirol a pheryglon erydu⁶⁹. Mae creu a defnyddio cynlluniau rheoli traethlin yng Nghaerdydd yn helpu i liniaru a rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig ag erydu arfordirol. Gellir rhagweld newidiadau yn y dyfodol, fel cynnydd yn lefel y môr ac amllder y stormydd, a gellir rhoi argymhellion ar waith i'w hamddiffyn. Gallai hyn gynnwys cynnal neu atgyfnerthu'r amddiffynfeydd presennol, sicrhau bod datblygiadau newydd yn cael eu gosod yn ôl o ardaloedd agored i niwed, a chydlynu rhanddeiliaid i sicrhau ymdrechion cydweithredol.

1.9 Asedau Materol

1.9.1 Gwybodaeth Sylfaenol

Mae'r adran hon yn amlinellu'r asedau materol yng Nghaerdydd, gan gynnwys tai, economi, adnoddau mwynau a seilwaith trafniadaeth. Mae'r wybodaeth yn yr adran hon yn cael ei chymryd yn bennaf o'r ONS.

1.9.2 Tai

Caerdydd yw'r awdurdod lleol mwyaf yng Nghymru gyda phoblogaeth o 362,300 yn 2021 a 156,264 o aelwydydd yn 2020.⁷⁰ Yn 2023 roedd 14,159 o anheddau tai cymdeithasol yng Nghaerdydd sef y nifer fwyaf mewn un awdurdod lleol ledled Cymru.⁷¹

⁶⁷ Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Caerdydd (2015) <https://www.cardiff.gov.uk/CYM/preswylydd/Diogelwch-cymunedol/Rheoli-Perygl-Llifogydd-ac-Erydu-Arfordirol/Cynllun-Rheoli-Perygl-Llifogydd/Pages/default.aspx>

⁶⁸ CNC. Map Rheoli Perygl Erydu Arfordirol Cenedlaethol. Ar gael o: [Cyfoeth Naturiol Cymru / Gwiriwch eich risg o erydu arfordirol \(map Rheoli Perygl Erydu Arfordirol Cenedlaethol\)](#).

⁶⁹ CNC. Cynlluniau Rheoli'r Traethlin. Ar gael o: [Cyfoeth Naturiol Cymru / Cynlluniau Rheoli'r Traethlin](#)

⁷⁰ StatsCymru (2020). Aelwydydd yn ôl Awdurdod Lleol a'r Flwyddyn. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Housing/Households/Estimates/households-by-localauthority-year>

⁷¹ StatsCymru (2023). Cyfanswm y stoc tai cymdeithasol yn ôl awdurdod lleol a'r math o ddarparwr. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Housing/Social-Housing-Stock-and-Rents/totalsocialhousingstock-by-area-providertype>

Y pris canolrif a dalwyd am dŷ yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2023 yng Nghaerdydd oedd £257,500. Mae hyn yn llai na chanolrif Cymru a Lloegr (£285,000) a'r canolrif rhanbarthol ar gyfer Cymru (£200,000)⁷². Cyfrifir amcangyfrifon fforddiadwyedd tai trwy rannu prisiau tai yn ôl enillion blyneddol i greu cymhareb. Y gymhareb fforddiadwyedd tai ar gyfer Caerdydd yn 2023 yw 7.3 sy'n waeth na chyfartaledd Cymru o 6.1. Mae fforddiadwyedd tai yng Nghaerdydd wedi gwella o'i gymhareb uchaf o 8.3 yn 2021, ond mae'n dal i fod yn uwch na 10 mlynedd yn ôl (6.3)⁷³.

Yn ôl y BGC, mae tua 273,000 o eiddo mewn perygl llifogydd yng Nghymru, yn ôl diweddariadau diweddar i ddata eiddo mewn perygl o lifogydd. Yn ôl ffigurau diweddaraf CNC, mae 12,000 o eiddo preswyl yng Nghaerdydd mewn perygl o lifogydd llanwol, mae 17,000 mewn perygl o lifogydd afonol, ac mae 7,000 mewn perygl o lifogydd dŵr wyneb, a rhagwelir y bydd tua 33,000 o eiddo mewn perygl erbyn 2050. Mae hyn yn cyfateb i 17% o eiddo mewn perygl yn yr ardal, cynnydd o 15% ers 2020⁷⁴. Mae patrymau defnydd tir yn y gorffennol wedi gwaethygu bregusrwydd Afon Elái i berygl llifogydd, sy'n cael ei waethygu ymhellach gan newid yn yr hinsawdd.

1.9.3 Gweithgarwch Economaidd

Cyfran poblogaeth Caerdydd rhwng 16 a 64 oed a oedd yn economaidd weithredol yn 2023 oedd 79%, sy'n uwch na'r cyfartaledd i Gymru (77%). O'r rhai a oedd yn economaidd anweithgar roedd 33.8% yn fyfyrwyr sy'n fwy na chyfartaledd Cymru (23%). Cyfradd diweithdra Caerdydd yn 2023 oedd 5%, a oedd yn uwch na'r cyfartaledd i Gymru (3.7%)⁷⁵. Y diwydiant cyflogaeth mwyaf cyffredin yng Nghaerdydd yn 2022 oedd gweithgareddau iechyd a gwaith cymdeithasol dynol ar 12.6%, a oedd yn is na chyfartaledd Cymru (15.4%). Y meysydd mwyaf nesaf oedd cyfanwerthu a'r fasnach manwerthu; trwsio cerbydau modur a beiciau modur (10.8%) a oedd hefyd yn is na chyfartaledd Cymru (13.2%) ac addysg (10.4%) a oedd yn uwch na chyfartaledd Cymru (9.1%).

1.9.4 Adnoddau Mwynol

Yn hanesyddol, Caerdydd yw un o gynhyrchwyr a defnyddwyr mwynau mwyaf y rhanbarth. Mae'r ardal yn dal i ddarparu deunyddiau crai hanfodol ar gyfer adeiladu a diwydiant. Mae deunyddiau naturiol yng Nghaerdydd yn cynnwys creigiau caled wedi'u cloddio (calchfaen carbonifferaidd a dolomit) a thywod wedi'i garthu o'r môr a'i lanio yn Nociau Caerdydd. Ceir adnodd tywod a graean yn nwyrain y ddinas ac adnoddau glo i'r gogledd-orllewin o ardal yr awdurdod lleol⁷⁶.

Mae'r chwareli canlynol wedi'u lleoli yng Nghaerdydd⁷⁷:

- Chwarel Ffynnon Taf
- Chwarel Ton Mawr
- Chwarel Creigiau

⁷² Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2023) Prisiau tai canolrif ar gyfer daearyddiaethau gweinyddol HSPSS set ddata 9. Ar gael yn: https://cy.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/housing/datasets/medianhousepriceforationalandsubnationalgeographiesquarterlyrollingyearhpssdataset09?_gl=1*ygvn9j*_ga*NTY1MjkzNjgYlE3MzM4Mzg3MjA.*_ga_W804VY6YKS*MTczNDAwODg2Mi4zLjAuMTczNDAwODg2Mi42MC4wLjA.*_ga_80DKNRDN15*MTczNDAwODg2Mi4zLjAuMTczNDAwODg2Mi4wLjAuMA..

⁷³ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2024) Fforddiadwyedd tai yng Nghymru a Lloegr: 2023. [Ar-lein] Ar gael yn: https://cy.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/housing/bulletins/housingaffordabilityinenglandandwales/2023?_gl=1*voausn*_ga*NTY1MjkzNjgYlE3MzM4Mzg3MjA.*_ga_W804VY6YKS*MTczNDAwODg2Mi4zLjEuMTczNDAwODk0OC42MC4wLjA.*_ga_80DKNRDN15*MTczNDAwODg2Mi4zLjEuMTczNDAwODk0OC4wLjAuMA..

⁷⁴ Lewis, C., (2023) Cardiff faces highest flood risk in UK – why is this and how is it being tackled? The Cardiffian. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://cardiffjournalism.co.uk/the-cardiffian/2023/01/20/cardiff-faces-highest-flood-risk-in-uk-why-is-this-and-how-is-it-being-tackled/>

⁷⁵ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (2023) Proffil y Farchnad Lafur – Caerdydd. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.nomisweb.co.uk/reports/lmp/la/1946157397/printable.aspx>

⁷⁶ Papur Cefndir Rhif 4 Mwynau Cynllun Datblygu Lleol ar Adnau 2021-2036 Cyngor Caerdydd (2009) Ar gael yn: <https://cardiff-consult.objective.co.uk/file/709851>

⁷⁷ Safleoedd Mwynau Presennol yng Nghymru Llywodraeth Cymru (2019). [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.gov.wales/sites/default/files/publications/2019-08/maps-05-minerals-and-waste-sites.pdf>

- Chwarel Blaengwynlais

1.9.5 Seilwaith Trafnidiaeth

Mae gan Gaerdydd gysylltiadau rhesymol dda â'r trefi a'r dinasoedd cyfagos yn Ne Cymru gyda chysylltiadau pellach â Lloegr ar y ffordd a'r rheilffordd. Mae traffordd yr M4 yn cysylltu Caerdydd â threfi a dinasoedd eraill yn y DU. Mae traffordd yr A48(M) yn cysylltu canol y ddinas â maestrefi Caerdydd lle mae'n dod yr A48 sy'n croesi drwy'r ddinas. Mae'r A4232 (Ffordd Ddosbarthu Ymylol) yn chwarae rhan bwysig wrth gysylltu Caerdydd â threfi eraill a'r M4 i'r gorllewin ac mae'n rhan o system gylchffordd Caerdydd.

Darperir cludiant cyhoeddus yn CC drwy gyfuniad o wasanaethau bysus a threnau. Mae gwasanaeth bysus cyhoeddus Caerdydd yn cysylltu ardaloedd o CC a'r trefi cyfagos gan gynnwys Penarth a'r Barri⁷⁸. Mae nifer o lwybrau bws yn cysylltu ardaloedd allweddol o'r ddinas gan gynnwys Bae Caerdydd, Ysbyty'r Mynydd Bychan a Llanrhynni. Mae 20 o orsafoedd trên yng Nghaerdydd sy'n rhan o Fetro De Cymru, gyda Chaerdydd Canolog a Heol y Frenhines Caerdydd yn brif hybiau yng nghanol y ddinas. Mae yna hefyd drên gwennol rhwng Heol y Frenhines Caerdydd a Bae Caerdydd yn ogystal â gwasanaethau rheolaidd ledled y ddinas a thuag at gymoedd De Cymru. Mae trenau o orsaf Caerdydd Canolog yn cysylltu â Bro Morgannwg a de-orllewin Cymru.

Mae Caerdydd yn ddinas gymharol gryno a gwastad gyda rhannau helaeth o ganol y ddinas yn strydoedd i gerddwyr, gan ei gwneud hi'n hawdd teithio ar droed neu ar feic. Mae llwybrau beicio fel Taith Taf yn darparu llwybrau beicio di-draffig drwy'r ddinas. Mae gwelliannau i gyfleoedd teithio llesol a thrafnidiaeth gyhoeddus wedi'u nodi ym Mhapur Gwyn Trafnidiaeth CC: Gweledigaeth Trafnidiaeth i 2030⁷⁹, Cynllun Blaenoriaeth Bysus Caerdydd 2024-2030⁸⁰, a Chynllun Ymaddasu i'r Hinsawdd a Chydnerthedd Trafnidiaeth Cymru⁸¹.

1.9.6 Newid hinsawdd

Mae crynodeb i Gymru o'r Asesiad Risg Newid Hinsawdd 3 (CCRA3) wedi nodi nifer o dderbynyddion a fyddai mewn perygl o effeithiau llifogydd cynyddol o ganlyniad i newid yn yr hinsawdd⁶¹. Mae'r risgiau hyn yn cynnwys:

- Llifogydd mewn cartrefi, cymunedau a busnesau sy'n fwy difrifol ac yn digwydd yn amlach;
- Llifogydd arfordirol mwy difrifol ac yn digwydd yn amlach, codiad yn lefel y môr ac erydu ar fusnesau arfordirol;
- Llifogydd ac erydu arfordirol yn digwydd yn amlach gan effeithio ar wasanaethau seilwaith, gan gynnwys ynni, trafndiaeth, dŵr a thechnolegau gwybodaeth a chyfathrebu.

O ystyried difrifoldeb ac amllder y risgiau hyn i dderbynyddion, mae'r Asesiad o Risgiau Newid Hinsawdd wedi nodi bod angen gweithredu mwy amlyng.

1.10 Treftadaeth Ddiwylliannol

1.10.1 Safleoedd Treftadaeth y Byd

Nid oes yr un Safle Treftadaeth y Byd UNESCO yng Nghaerdydd. Mae pedwar Safle Treftadaeth y Byd yng Nghymru ac maent yn y gogledd a'r gogledd-orllewin.

⁷⁸ Croeso Caerdydd. Teithio o Amgylch Caerdydd. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.croesocaerdydd.com/gwybodaeth/teithio-gwmpas/>

⁷⁹ Cyngor Caerdydd. Papur Gwyn Trafnidiaeth: Gweledigaeth Trafnidiaeth i 2030. Ar gael yn: [Papur Gwyn Trafnidiaeth \(caerdydd.gov.uk\)](https://www.caerdydd.gov.uk/papur-gwyn-trafnidiaeth/)

⁸⁰ Cyngor Caerdydd. Cynllun Blaenoriaeth Bysus Caerdydd 2024-2030. Ar gael yn: [<Adroddiad AECOM> \(moderngov.co.uk\)](https://www.moderngov.co.uk/Adroddiad/AECOM/)

⁸¹ Trafnidiaeth Cymru. Cynllun ymaddasu i'r hinsawdd a chydnerthedd. Ar gael yn: [Cynllun ymaddasu i'r hinsawdd a chydnerthedd | Trafnidiaeth Cymru \(trc.cymru\)](https://www.trc.cymru/cynllun-ymaddasu-i-r-hinsawdd-a-chydnerthedd/)

1.10.2 Nodweddiad Tirwedd Hanesyddol

Yng Nghymru, mae'r tirweddau hanesyddol pwysicaf a gorau sydd wedi goroesi wedi'u nodi ar y Gofrestr o Dirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol. Mae Cadw, Cyngor Cefn Gwlad Cymru (CCGC) a Chyngor Rhyngwladol Henebion a Safleoedd yn cydweithio i nodi dau fath o dirwedd hanesyddol:

- Ardaloedd Tirwedd Hanesyddol Eithriadol;
- Ardaloedd Tirwedd Hanesyddol Gofrestredig.

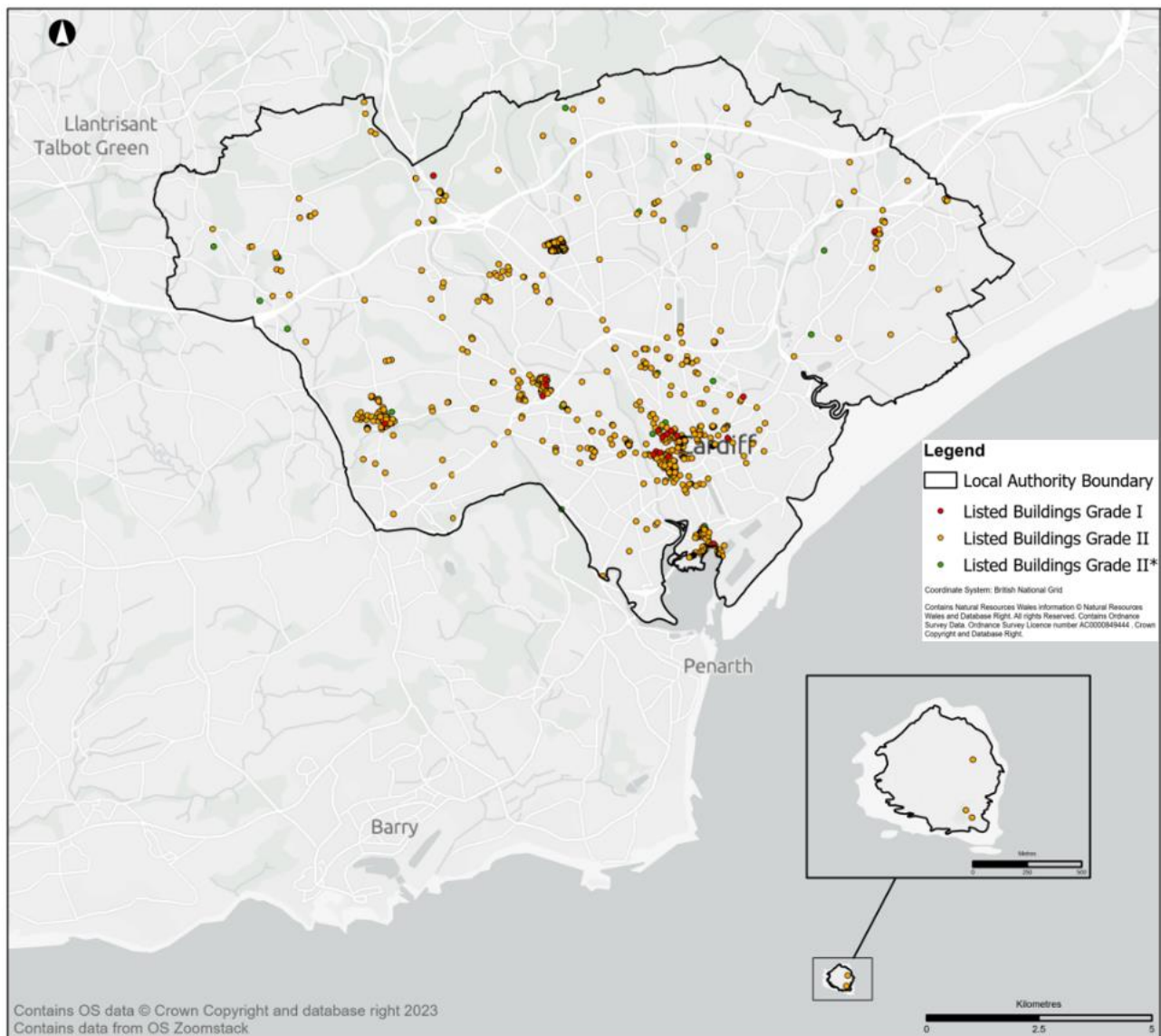
Mae gan Gaerdydd un ardal fawr i'r dwyrain o ardal y Cynllun sydd wedi'i nodi fel Tirwedd Hanesyddol Gofrestredig sef Gwastadeddau Gwent sy'n darparu adnodd archeolegol a hanesyddol unigryw o gyfoethog i Gymru ac sydd o bwysigrwydd ac arwyddocâd rhyngwladol⁸².

1.10.3 Adeiladau Rhestredig

Mae tua 1,000 o adeiladau rhestredig yng Nghaerdydd fel y dangosir yn Ffigur 15. Caiff yr adeiladau hyn eu rhestru gan Cadw i sicrhau bod eu diddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig yn cael ei gydnabod yn llawn yn y system gynllunio. Mae angen Caniatâd Adeilad Rhestredig pan fo newid neu estyniad arfaethedig yn effeithio ar gymeriad adeilad rhestredig, neu'r adeiladau sydd yn ei gwrtil. Mae angen Datganiad Effaith Hanesyddol ar gyfer holl geisiadau Caniatâd Adeilad Rhestredig⁸³.

⁸² CADW. Adroddiadau Llawn o Dirwedd Hanesyddol Gofrestredig. [Ar-lein] Ar gael yn: [https://cadwpublic-api.azurewebsites.net/reports/historiclandscape/FullReport?lang=&id=HLW%20\(Gt\)%202](https://cadwpublic-api.azurewebsites.net/reports/historiclandscape/FullReport?lang=&id=HLW%20(Gt)%202)

⁸³ Cyngor Caerdydd. Cadw'r amgylchedd adeiledig. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.cardiff.gov.uk/CYM/preswlydd/Cynllunio/Cadwr-Amgylchedd-Hanesyddol/Pages/Cadwr-Amgylchedd-Hanesyddol.aspx>

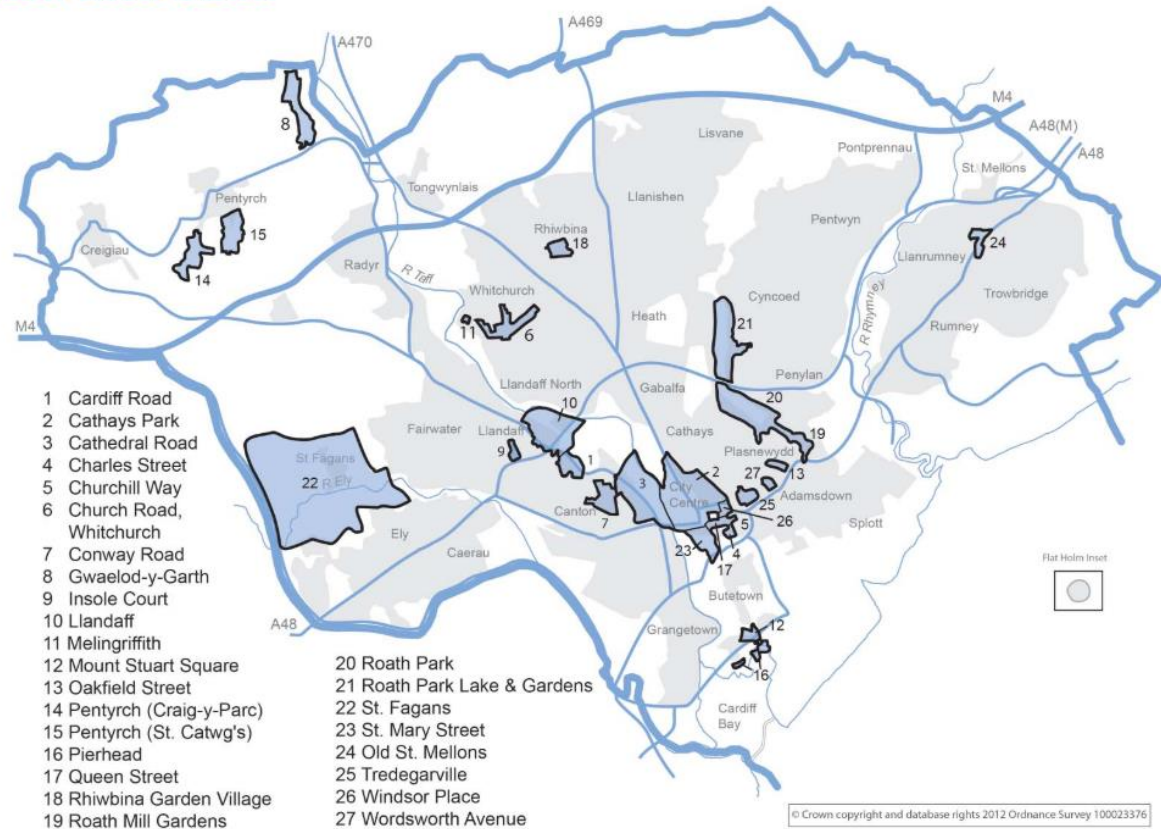
Ffigur 15 Adeiladau Rhestredig yng Nghaerdydd

1.10.4 Ardaloedd Cadwraeth

Mae gan Gaerdydd 27 o Ardaloedd Cadwraeth sydd wedi'u dynodi oherwydd eu diddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig. Mae'r Ardaloedd Cadwraeth wedi'u hamlinellu yn Ffigur 16. Mae dynodi ardal gadwraeth yn galluogi'r Cyngor i fonitro a llywio newid ac i sicrhau bod cymeriad ardal yn cael ei warchod. Mae Ardaloedd Cadwraeth Caerdydd yn amrywio'n fawr o ran maint a chymeriad o bentrefi Sain Ffagan a Lloneirwg i faestrefi Edwardaidd mwy diweddar. Nid yn unig y mae cymeriad Ardal Gadwraeth yn cael ei greu gan adeiladau unigol, ond hefyd gan grwpiau o adeiladau a pherthynas ac ansawdd y gofod rhyngddynt. Mae coed, ansawdd tirwedd, cynllun ffyrdd a strydluniau i gyd yn cyfrannu at gymeriad ac ansawdd yr ardal⁸⁴.

⁸⁴ Cyngor Caerdydd (2007). Ardaloedd Cadwraeth. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.cardiff.gov.uk/ENG/resident/Planning/Documents/Conservation%20Areas.pdf>

Conservation Areas

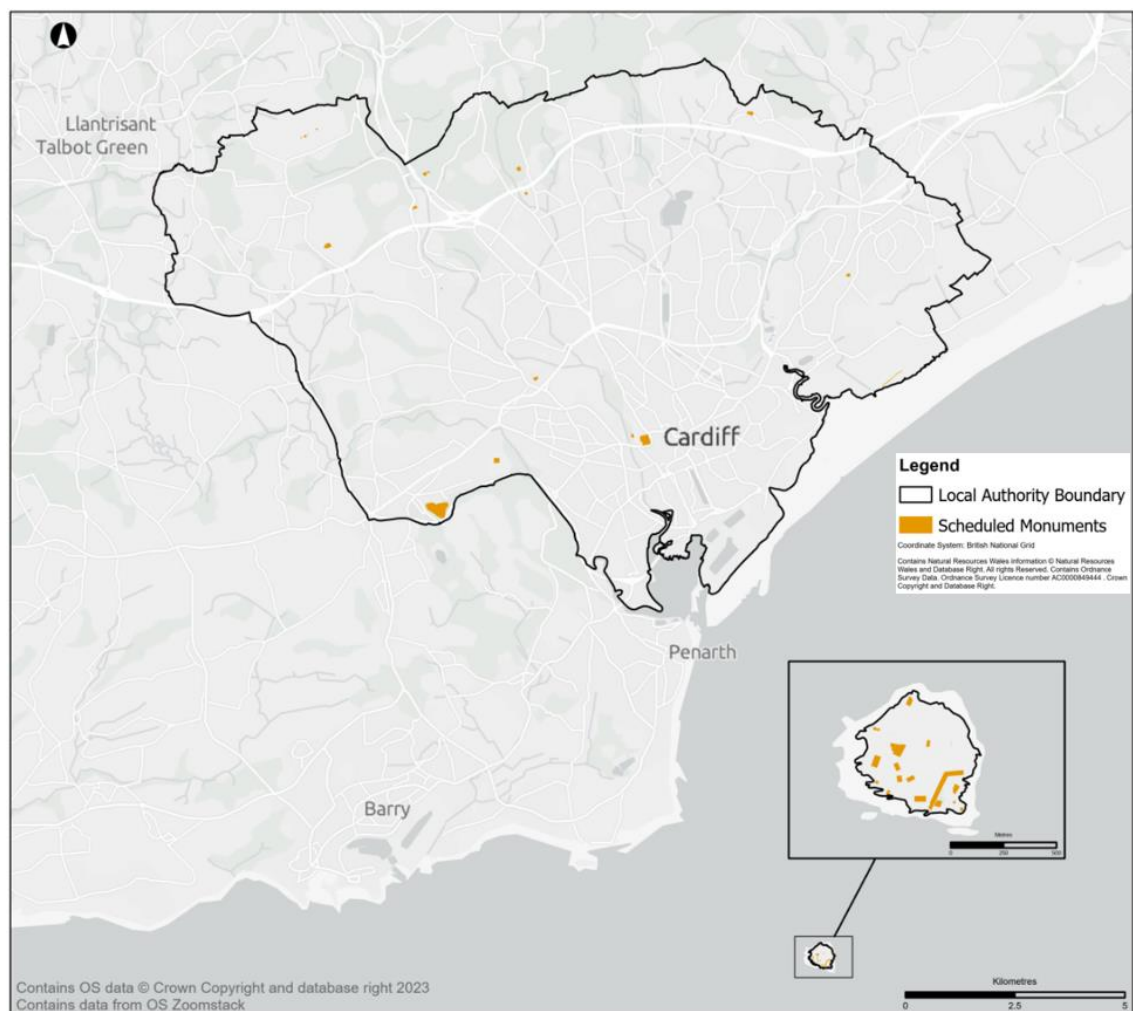

Ffigur 16 Ardaloedd Cadwraeth yng Nghaerdydd⁸⁴

1.10.5 Henebion Cofrestredig

Mae Cadw wedi cofrestru 31 o Henebion Cofrestredig yng Nghaerdydd, yn amrywio o archaeoleg gynhanesyddol i amddiffynfeydd yr Ail Ryfel Byd fel y dangosir yn **Ffigur 17**. O dan Ddeddf Henebion Hynafol ac Ardaloedd Archaeolegol 1979, mae'n ofynnol i Lywodraeth Cymru lunio a chynnal rhestr o henebion sy'n cael eu hystyried o bwys cenedlaethol. Mae gan yr Henebion Cofrestredig hyn warchodaeth statudol ac fe'u rheoleiddir gan Cadw, gwasanaeth amgylchedd hanesyddol Llywodraeth Cymru. Rhaid cael Caniatâd Heneb Gofrestredig cyn i unrhyw waith cloddio, addasu neu archaeolegol a reolir gael ei gynnal ar safle heneb⁸⁵.

⁸⁵ Cyngor Caerdydd (2021). Henebion Cofrestredig. [Ar-lein] Ar gael yn: <https://www.caerdydd.gov.uk/CYM/preswlydd/Cynllunio/Cadwr-Amgylchedd-Hanesyddol/Documents/Scheduled%20Monuments%20-%20Cym.pdf>

Ffigur 17 Henebion Cofrestredig yng Nghaerdydd

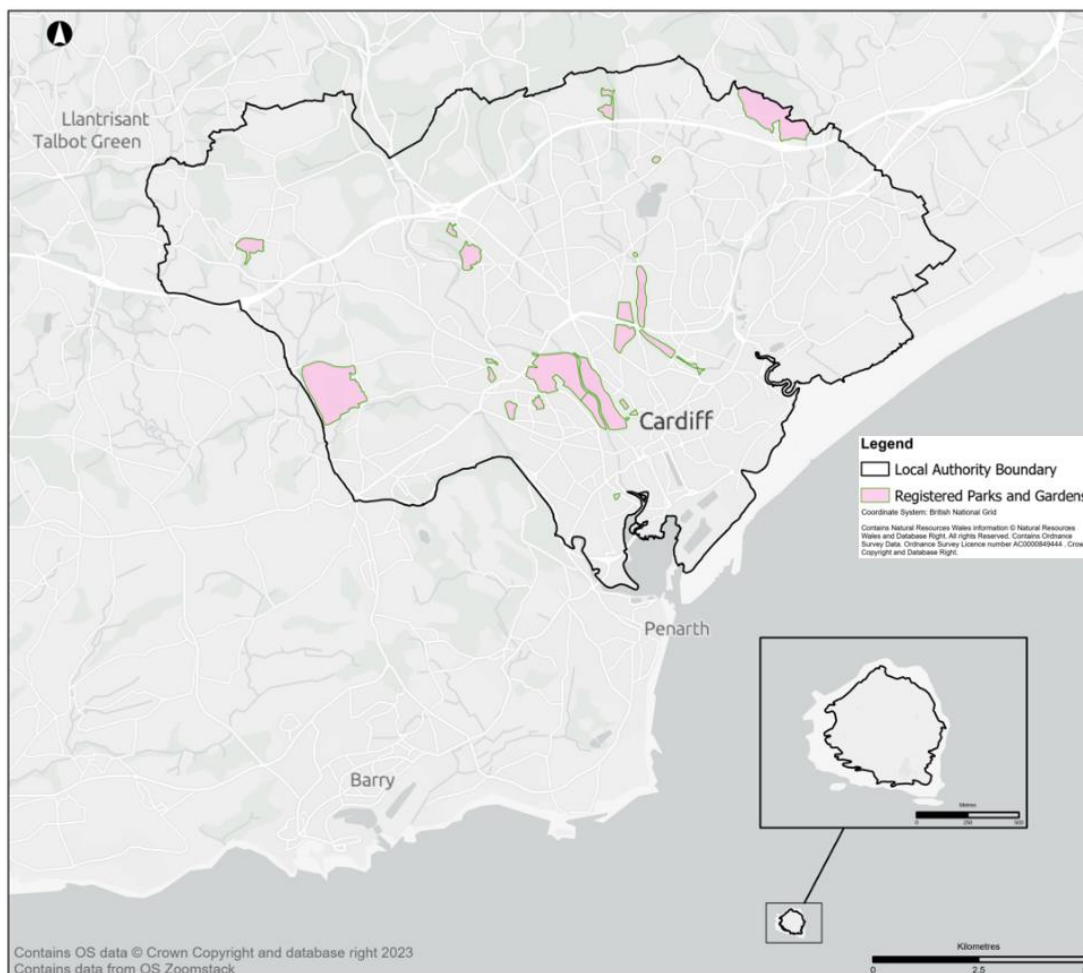
1.10.6 Parciau a Gerddi Hanesyddol

Mae 18 o barciau a gerddi yng Nghaerdydd sy'n ymddangos yng Nghofrestr Cadw o Dirweddau, Parciau a Gerddi o Ddiddordeb Hanesyddol Arbennig yng Nghymru (rhestrwyd yn **Tabl 5** a darluniwyd yn Ffigur 18). Mae'r gofrestr statudol yn darparu gwybodaeth i helpu i ddiogelu a gwarchod y lleoedd arbennig hyn, ac mae 12 ohonynt yn barciau cyhoeddus.

Tabl 5 Parciau a Gerddi Hanesyddol yng Nghaerdydd

Enw	Lleoliad	Math y Safle	Gradd
Castell Caerdydd a Pharc Bute	Caerdydd	Parc	I
Mynwent Cathays	Cathays	Mynwent	II*
Parc Cathays	Caerdydd	Parc	II
Tŷ Coryton	Coryton	Gardd	II
Tŷ Craig-y-parc	Pentyrch	Gardd	II*
Gerddi'r Grange	Grangetown	Parc Dinesig	II
Cwrt Insole	Llandaf	Gardd	II*
Parc Cefn Onn	Gardd	Gardd	II

Enw	Lleoliad	Math y Safle	Gradd
Caeau Pontcanna a Chaeau Llandaf	Caerdydd	Parc	II*
Parc y Rhath	Y Rhath	Parc Dinesig	I
Ysbyty Rookwood	Llandaf	Gardd	II
Gerddi Sophia	Caerdydd	Parc	II
Castel Sain Ffagan	Sain Ffagan	Gardd	I
Parc Thompson (Maes Syr David)	Treganna	Parc Dinesig	II
Tŷ Gwyn	Llys-faen	Gardd	II*
Parc Fictoria	Treganna	Parc Dinesig	II
Gerddi Waterloo, Gerddi Melin y Rhath a Gerddi Nant Lleucu	Y Rhath	Parc Dinesig	II
Ysbyty'r Eglwys Newydd	Yr Eglwys Newydd	Gardd	II

Ffigur 18 Parciau a Gerddi Hanesyddol yng Nghaerdydd

1.10.7 Asedau Hanesyddol Heb eu Dynodi

Mae'n bwysig cydnabod presenoldeb asedau hanesyddol yn y rhanbarth sydd, er nad ydynt wedi'u dynodi'n ffurfiol, yn dal arwyddocâd cenedlaethol. Cynghorir ymgynghori â Heneb, Ymddiriedolaeth Archaeoleg

Cymru, y sefydliad sy'n gyfrifol am reoli'r Cofnod Amgylchedd Hanesyddol statudol ar ran Gweinidogion Cymru.

1.10.8 Meysydd Brwydr Hanesyddol

Er nad oes gan Gymru faes brwydr sydd wedi'i chofrestru'n swyddogol, lluniwyd rhestr helaeth o feysydd brwydr hanesyddol yng Nghymru, sy'n cofnodi nifer o frwydrau sylweddol yn yr ardal, er enghraifft, Brwydr Sain Ffagan.

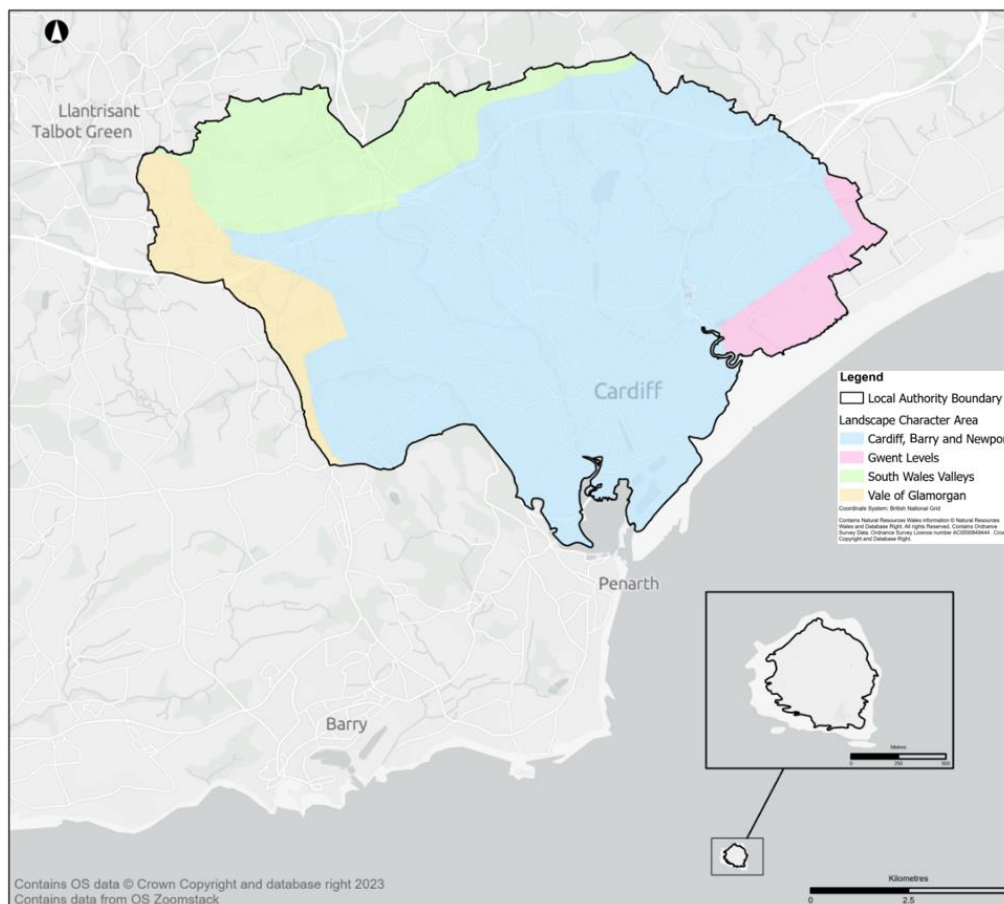
1.11 Tirwedd a Gweledol

1.11.1 Ardaloedd Cymeriad Tirwedd

Yn gyffredinol, mae gan Gaerdydd dirwedd amrywiol gyda thirweddau arfordirol i'r de-ddwyrain a thirweddau cymoedd i'r gogledd. Mae dylanwad dynol cryf ledled yr ardal oherwydd prifddinas Caerdydd a'r ardaloedd maestrefol a diwydiannol cyfagos. Mae CNC yn diffinio Ardaloedd Cymeriad Tirwedd Cenedlaethol (NLCA) ar raddfa eang ledled Cymru. Mae'r proffiliau disgrifiadol ar gyfer y 48 ardal gymeriad unigol yn tynnu sylw at yr hyn sy'n gwahaniaethu rhwng y naill dirwedd a'r llall, gan gyfeirio at eu nodweddion naturiol, diwylliannol a chanfyddiadol sy'n nodedig yn rhanbarthol⁸⁶. O fewn ardal awdurdod lleol Caerdydd mae 4 NLCA wahanol fel y dangosir yn Ffigur 19 sef:

1. NLCA35: Caerdydd, y Barri a Chasnewydd
2. NLCA36: Bro Morgannwg
3. NLCA37: Cymoedd De Cymru
4. NLCA34: Gwastadeddau Gwent

⁸⁶ Cyfoeth Naturiol Cymru. Ardaloedd Tirwedd Cenedlaethol (NLCA) [Ar-lein] Ar gael yn: <https://naturalresources.wales/evidence-and-data/maps/nlca/?lang=cv>

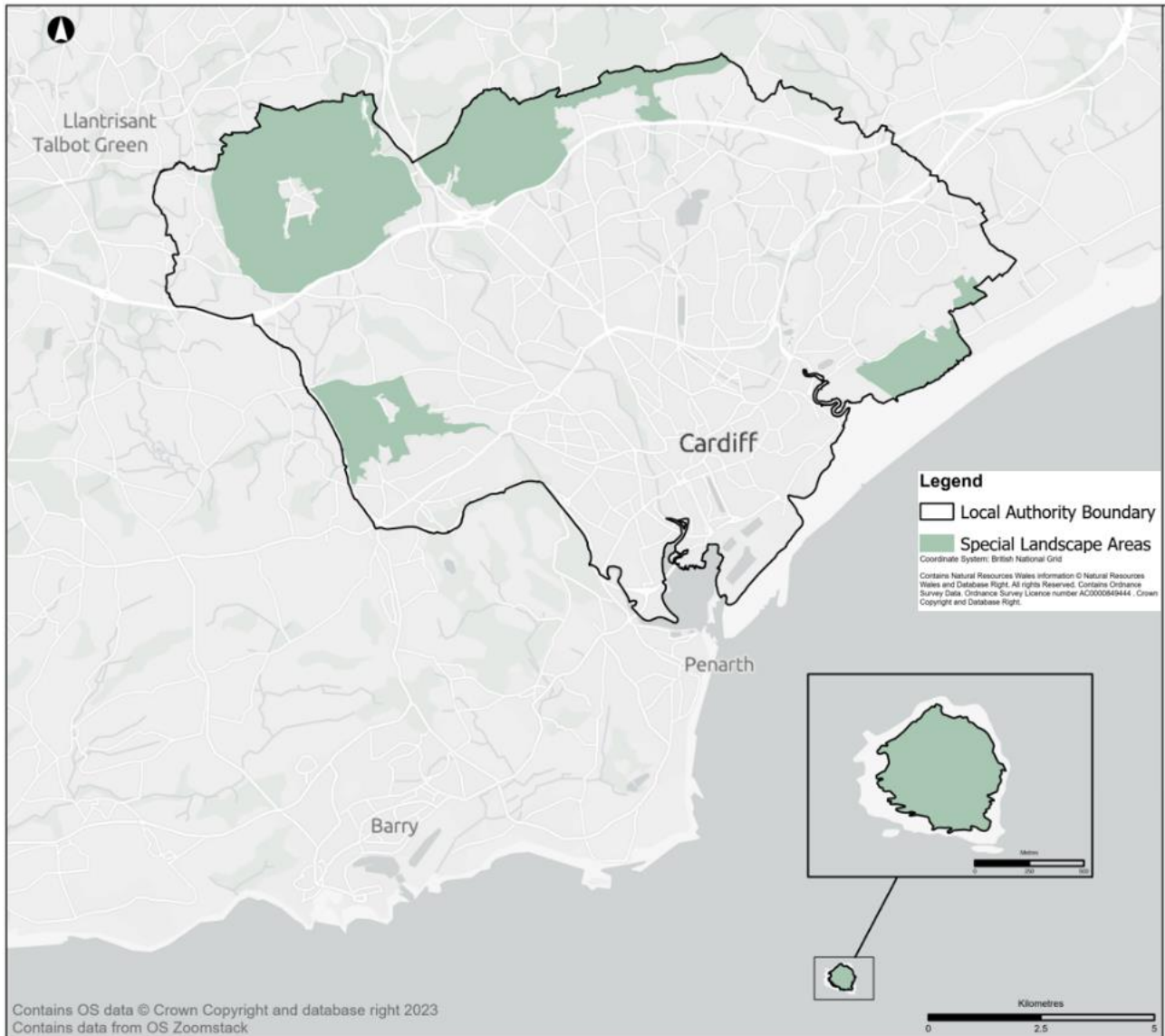
Ffigur 19 Ardaloedd Cymeriad Tirwedd yng Nghaerdydd

1.11.2 Ardaloedd Tirwedd Arbennig

Dynodiad anstatudol yw Ardaloedd Tirwedd Arbennig (ATAau) a roddir gan awdurdod lleol i ddiffinio ardaloedd o bwysigrwydd tirwedd uchel o fewn ei ffin weinyddol⁸⁷. Mae 5 ATA yng Nghaerdydd, fel y dangosir yn Ffigur 20, sef:

- Ynys Echni
- Iseldir Sain Ffagan a Dyffryn Elái
- Cribau Mynydd y Garth a Phentyrch
- Fforest Fawr a Chrib Caerffili
- Gwastatir Gwynllŵg

⁸⁷ Cyfoeth Naturiol Cymru (2023). Ardaloedd Tirwedd Arbennig Cymru. [Ar-lein] Ar gael yn: https://mapdata.llyw.cymru/layers/geonode:nrw_special_landscape_area

Ffigur 20 Ardaloedd Tirwedd Arbennig yng Nghaerdydd

1.11.3 Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol

Nid oes unrhyw Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) yn ardal awdurdod lleol Caerdydd.

Atodiad C: Ymatebion i Adroddiad Cwmpasu yr AAS

Tabl 1 Sylwadau CNC ar Adroddiad Cwmpasu Drafft o'r AAS

Pwynt	Sylwadau	Ymateb i Sylwadau Ymgynghorai
Sylwadau cyffredinol	Yn dilyn argymhellion: - ystyried perygl llifogydd presennol ac yn sgil newid yn yr hinsawdd fesul pwnc, yn hytrach nag adran ar wahân ar gyfer llifogydd - nid yw'r Cynlluniau, y Rhaglenni a'r Polisiau a restrir yn cael eu hystyried yn ddigonol eto. Er enghraifft, nid yw'r Adroddiad Cwmpasu yn cyfeirio at Ddatganiad Ardal Canol De Cymru, yn arbennig mae'r ddwy thema 'Adfer Gwydnwch Ecolegol' a 'Gweithio gyda Dŵr' yn arbennig o berthnasol a phwysig i'r cynllun hwn. Dylai'r themâu a'r materion a nodwyd yn y Datganiad Ardal gael eu cynnwys yn y cynllun, yn ogystal â dogfennau allweddol fel proffil ecosystem dŵr croyw - Dylid diwygio Cyfleoedd Amgylcheddol y Cynllun a restrir yn Nhabl 8 i ystyried y cyfleoedd sy'n benodol i Gaerdydd, yn hytrach nag ar raddfa genedlaethol. Er enghraifft, ar gyfer Bioamrywiaeth, dylai hyn ystyried y RhEC (Rhwydweithiau Natur) yng Nghaerdydd yn hytrach na chyfeirio at bolisi cenedlaethol. O dan yr hinsawdd a charbon, dylid ystyried cyfleoedd a nodwyd gan Caerdydd Un Blaned i fod â manteision lluosog, gan gynnwys seilwaith gwyrdd. Dylid ystyried y manylion yn Adran 4 - gan mai cynllun yr ail gylch yw hwn, rydym yn awgrymu y gallai'r ymarfer cwmpasu dynnu mwy ar yr hyn a ddysgwyd o weithredu'r cylch cyntaf. Beth gafodd ei fonitro (monitro'r AAS a monitro'r cynllun ei hun), a sut mae canlyniadau'r monitro wedi'u bwydo i'r data gwaelodlin/cyd-destun amgylcheddol ar gyfer y cylch hwn? Sut mae'r dysgu o'r cylch cyntaf wedi dylanwadu ar yr ail gylch hwn?	Mae ystyried y perygl llifogydd presennol ac yn sgil newid yn yr hinsawdd wedi cael ei ystyried ar gyfer pob pwnc, wedi'i gofnodi drwy gwestiynau arweiniol meini prawf yr AAS. Cyfeiriwyd at Ddatganiad Ardal Canol De Cymru yn yr Adroddiad Amgylcheddol (Atodiad A- Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd Tabl A.1.3). Mae cyfeiriad at y ddwy thema berthnasol 'Gweithio gyda dŵr' ac 'Adeiladu ecosystemau gwydn' wedi'u cynnwys. Cyfeirir at broffil ecosystem Dŵr Croyw yn Nhabl A.1.3 o Atodiad A- Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd. Mae cyfleoedd amgylcheddol y Cynllun a restrir yn Nhabl 8 adroddiad cwmpasu'r AAS wedi cael eu hadolygu a'u diweddarau yn Nhabl 2 Adroddiad Amgylcheddol yr AAS. Er bod y Cynllun yn cynrychioli'r ail gylch, dylid ei ystyried fel dogfen newydd gan nad ystyriwyd bod y camau gweithredu a'r mesurau a nodir yn SLRhPLI 2014 yn addas ar gyfer arfer gorau cyfredol ac felly maent wedi cael eu diystyried. Ni fonitrwyd SLRhPLI 2014 na'i hamcanion / argymhellion AAS.
1.1 Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009	Cafodd deddfwriaeth Rheoliadau Perygl Llifogydd 2009 ei dirymu fel rhan o Ddeddf Deddfwriaeth yr UE a Ddargedwir ar 31 Rhagfyr 2023. Efallai y byddai'n briodol nodi'r newid hwn yn yr adran hon.	Nodir y newid hwn yn Nhabl A.1.2 o Atodiad A- Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd ac yn Adran 1.1 o Adroddiad Amgylcheddol yr AAS.
Ffigur 4	Awgrym i gynnwys: - Dŵr Cymru ar gyfer Dŵr Cyhoeddus a Charthffosiaeth - Llywodraeth Cymru ar gyfer llifogydd ar gefnffyrdd - Cyfoeth Naturiol Cymru ar gyfer Ardaloedd Draenio (rhan o Wastatir Cil-y-coed a Gwynllŵg) naill ai fel rhes ar wahân, neu ei gynnwys o fewn cyrsiau dŵr cyffredin O ran cronfeydd dŵr, rôl CNC yw cyflawni fel awdurdod gorfodi Deddf Cronfeydd Dŵr 1975, ac er ein bod yn ceisio sicrhau bod perchnogion cronfeydd dŵr yn cadw at y gyfraith ac yn cydymffurfio â hi, y perchennog sy'n gyfrifol am gadw'r risg honno cyn ised ag sy'n rhesymol ymarferol. Cyngor Caerdydd yw perchennog cyforgronfa ddŵr fawr ei hun, Llyn Parc y Rhath. Awgrym bod y testun yn cael ei ddiwygio i 'berchennog Cronfa Ddŵr' yn hytrach na CNC, a chynnwys asedau CC ac archwilio ymhellach y perygl llifogydd o'i gronfeydd dŵr a'i ystyried yng Nghynllun Gweithredu'r SLRhPLI. Fel perchennog cronfa ddŵr, mae gan CC hefyd gyfrifoldeb am ymateb i ddigwyddiadau llifogydd a allai godi o Lyn Parc y Rhath. Dylid nodi hyn mewn cynllun llifogydd ar gyfer cronfa ddŵr gan ddefnyddio'r canllawiau ar ein gwefan: Cyfoeth Naturiol Cymru / Paratoi Cynllun Llifogydd ar gyfer Cronfa Ddŵr. Dylid ymarfer ac adolygu'r cynllun llifogydd hefyd yn unol â'n canllawiau. Nid yw cynlluniau llifogydd ar gyfer cronfeydd dŵr yn ofyniad statudol. Rydym yn darparu arweiniad ac yn disgwyl bod y canllawiau yn cael eu cymhwyso gan berchnogion. Dylai CC fel ALILIA hefyd ystyried yr hyn y gall ei wneud i sicrhau bod cynllun llifogydd ar gyfer cronfeydd dŵr yn cael eu hyrwyddo a hefyd sicrhau bod ei gynlluniau llifogydd oddi ar y safle yn gyfredol.	Mae cyfrifoldeb CC i ymateb i ddigwyddiadau llifogydd ac amlinellu cynllun llifogydd ar gyfer cronfa ddŵr wedi'i gynnwys yn Adran 1.6 o Adroddiad Amgylcheddol yr AAS, sy'n rhoi cefndir y Cynllun drafft. Mae'r wybodaeth hon hefyd wedi'i chynnwys yn Ffigur 4 Adroddiad Amgylcheddol yr AAS.
2.2	Croesewir y cyfeiriad at yr argyfwng hinsawdd a ddatganwyd gan CC, ond dylid cyfeirio hefyd at yr argyfwng Natur a ddatganwyd gan CC ym mis Tachwedd 2021. O ystyried diweddariadau diweddar i eiddo o ran data Perygl Llifogydd, mae tua 273,000 eiddo mewn perygl llifogydd yng Nghymru. Mae ffigurau eiddo hefyd ar gael ar raddfa Cyngor Caerdydd ar gyfer y presennol a'r newid yn yr hinsawdd. Cysylltwch â ni os hoffech gael rhagor o wybodaeth am hyn.	Mae data perygl llifogydd i eiddo ar gyfer Cymru a Chaerdydd wedi'u hychwanegu at Adran 1.5.8 o Atodiad B Gwaelodlin.
4.2. Bioamrywiaeth	Awgrymir cyfeiriad at: Dyletswydd Adran 6 (Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016) Dylid nodi'r Ddyletswydd Adran 6, sy'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cyhoeddus, wrth gyflawni eu swyddogaethau, 'geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth wrth arfer eu swyddogaethau mewn perthynas â Chymru, ac wrth wneud hynny dylid hyrwyddo cydnherthedd ecosystemau, fel ag sy'n gyson ag arfer y swyddogaethau hynny'n briodol'. Cynllun Dyletswydd A6 Bioamrywiaeth a Gwydnwch Ecosystemau (DBGE) Mae diogelu a chyfoethogi gwydnwch ecosystemau (lleol a chenedlaethol) wedi'i gynnwys yn Nhabl 2 fel rhan o'r cynlluniau, rhaglenni ac amcanion perthnasol, awgrymir y dylid ehangu ar sut y bydd hyn yn cael ei gyflawni. Rhwydweithiau Natur (RhEC) Mae pedwar Rhwydwaith Natur yng Nghaerdydd y dylid eu nodi: - Dinas Caerdydd - Coetiroedd Gogledd Caerdydd - Gwastadeddau Gwent - Dalgylch Elái Mae'r rhain wedi'u nodi yn dilyn canllawiau Ymarferydd RhEC CNC: Cyfoeth Naturiol Cymru / Canllaw i	Mae cyfeiriad at Ddyletswydd Adran 6 a'r Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Gwydnwch Ecosystemau (DBGE) wedi'i gynnwys yn Adran 1.2.1 o Atodiad B Gwaelodlin. Mae'r pedwar Rhwydwaith Natur (RhEC) yng Nghaerdydd wedi'u nodi yn Rhwydweithiau Natur (Rhwydweithiau Ecolegol Cadarn) sy'n is-bennawd o fewn Adran 1.2.1.8 Atodiad B. Mae cyfeiriad at Rwydweithiau Natur, Partneriaeth Natur Leol Caerdydd wedi cael ei ystyried o fewn y Gwaelodlin Bioamrywiaeth yn Adran 1.2.1.10 o Atodiad B Gwaelodlin Mae gweithgareddau Partneriaeth Natur Leol Caerdydd yn ardal Caerdydd wedi'u cynnwys yn Adran 1.2.1.10 o Atodiad B Gwaelodlin. Mae'r adran waelodlin wedi'i diweddarau i adlewyrchu'r wybodaeth am bysgod a ddarparwyd gan CNC. Mae hyn wedi'i gynnwys yn Adran 1.2.2.1 o Atodiad B Gwaelodlin.

Pwynt	Sylwadau	Ymateb i Sylwadau Ymgynghorai
	Ymarferwyr ar Rwydweithiau Ecolegol Cadarn. Cysylltwch â ni os oes angen mwy o wybodaeth amoch. Partneriaeth Natur Leol Caerdydd Dylid nodi gwaith Partneriaeth Natur Leol Caerdydd ar gyfer mannau gwyrdd a glas, gan gynnwys y cynnydd a wneir wrth ddrafftio Cynllun Gweithredu Adfer Natur ar gyfer Caerdydd erbyn Hydref 2024, gan gyhoeddi’r fersiwn derfynol erbyn mis Mawrth 2025. Gweithgareddau eraill yn ardal Caerdydd Dylai'r canlynol gael eu cynnwys yn y wybodaeth sylfaenol a chyfleoedd: - Dyheu am ddod yn Ddinas Parc Cenedlaethol - Dinas Parc Cenedlaethol Caerdydd - Mae Coed Caerdydd yn rhaglen 10 mlynedd i gynyddu nifer y coed yng Nghaerdydd, gan gefnogi strategaeth newid yn yr hinsawdd Un Blaned y ddinas - Prosiectau SDCau presennol yn yr ardal fel Grangetown Werddach, a'r monitro a'r buddion hysbys sy'n dilyn y cynllun hwnnw, ac yn cyfeirio at unrhyw waith sydd wedi'i gynllunio ar gyfer y dyfodol gan Dŵr Cymru Pysgod Mae angen archwilio effaith bosibl ar bysgod ac i nodi Rhywogaethau Adran 7 o Ddeddf Amgylchedd Cymru (2016), dylai Brithyll, Llysywen Ewropeaidd ac Eog yr Iwerydd gael eu cynnwys. Mae sawl sbardun deddfwriaethol y mae gofynion statudol i'w hystyried a dylid eu hamlygu yn yr AAS – Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975, Rheoliadau Llswennod 2009 ac Adran 7 Deddf Amgylchedd Cymru. Mae hyn yn ychwanegol at ofyniad y CFfD i sicrhau bod pob agwedd ar yr amgylchedd dŵr yn cael eu diogelu a, lle bo angen, adfer cyrff dŵr er mwyn cyrraedd statws da, ac i atal dirywiad. Dim ond ym mis Ionawr a mis Mawrth y gellir cynnal gwaith yn afon Taf i lawr yr afon o NGR ST 17761 76508. Mae hyn yn bennaf er mwyn osgoi tarfu ar salmonidau sy'n mynd i mewn i'r afon o'r môr, ond mae hefyd er mwyn osgoi tarfu ar leisiaid salmonid sy'n mynd am y môr. Dim ond rhwng 15 Mai a 15 Hydref y gellir gwneud gwaith i fyny’r afon o’r lleoliad hwn er mwyn osgoi tarfu ar salmonidau sy’n silio, eu tiroedd silio, a rhai ifanc cyn iddynt ddod yn symudol. Mae'n bwysig nodi y gall gwneud gwaith yn ystod y cyfnodau embargo hyn fod yn drosedd o dan Ddeddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw (1975). Os yw rhan o'r afon i gael ei selio a'i draenio (er mwyn creu ardal waith sych), yna mae'n rhaid i bobl gymwys addas achub y pysgod. Sylwer, fodd bynnag, y gallai hyn ofyn am gydsyniad ffurfiol gan Swyddog Pysgodfeydd CNC Lleol, Craig Pooley.	
	Rhywogaethau Estron Goresgynnol (RhEG) a bioddiogelwch Rydym yn argymhell cynnwys tystiolaeth waelodlin o RhEG o ystyried y risg o rywogaethau estron goresgynnol ochr yn ochr â chyrsiau dŵr a'u lledaeniad, y potensial i blanhigion o'r fath rwystro llif yn enwedig ar gyrsiau dŵr llai a'r manteision i'w rheoli. Er mwyn helpu i atal lledaeniad pla cimwch yr afon neu risgiau bioddiogelwch eraill, dilynwch y protocol "Edrych, Golchi, Sychu" os ewch i mewn i ddyfrffyrdd: edrych am fwd a malurion ar offer a dillad, golchi popeth yn drylwyr, a sychu eitemau yn llwyr cyn mynd i mewn i gyrff dŵr eraill.	Mae'r adran waelodlin wedi cael ei diweddarau i adlewyrchu Rhywogaethau Estron Goresgynnol (RhEG) a chynnwys "Edrych, Golchi, Sychu". Mae hyn wedi'i gynnwys yn Adran 1.2.2.2 o Atodiad B Gwaelodlin.
	Adfer Afonydd Ar hyn o bryd rydym yn edrych ar gyfleoedd Adfer Afonydd ledled Caerdydd, gan ystyried manteision lluosog gan gynnwys perygl llifogydd, camgysylltiadau, llygredd gwasgaredig, ac ansawdd dŵr. Mae yna Gynlluniau Adfer Afonydd ar gyfer yr Elái, Nant Glandulais, Rhymni, Nant Lleucu a Nant yr Eglwys Newydd – mae pwysau a chyfleoedd yn cael eu hamlygu yma, dylid ystyried y rhain yn yr adroddiad cwmpasu hwn. Mae Adroddiad Blynyddol Cynllun Lles Lleol BGC Caerdydd 2023/24 wedi tynnu sylw at y gwaith ar Afonydd drwy'r bartneriaeth a’r cynlluniau Adfer Afonydd changach fel cyfraniad at welliannau integredig yn yr ardal - dylai’r adroddiad cwmpasu gyd-fynd â'r gwaith hwn. Partneriaeth yr Elái Mae gan Bartneriaeth yr Elái weledigaeth ac mae'n ffordd o weithio ar y cyd i gyflawni manteision ar gyfer y dalgylch cyfan. O ystyried bod Caerdydd ar waelod y dalgylch, mae gweithio gyda'r bartneriaeth a chymryd argymhellion y grŵp yn bwysig. Cwblhawyd Asesiad o Gyfalaf Naturiol. Byddai'r Asesiad hwn yn darparu tystiolaeth a gwybodaeth dda i hysbysu'r AAS o ran gwasanaethau ecosystem. Dyma weledigaeth Partneriaeth yr Elái, a grëwyd ar y cyd: - Mae Afon Elái yn nalgylch ecolegol cadarn, gan ei bod yn goridor bywyd gwyllt pwysig ledled y dirwedd, gan gysylltu cynefinoedd a chefnogi symudiadau rhywogaethau. - Mae Afon Elái yn cael ei gwerthfawrogi a’i pharchu, er mwynhad, lles a gwydnwch cymunedau lleol sy'n byw ac yn gweithio o fewn y dalgylch. - Mae cyfalaf naturiol y dalgylch yn cael ei ddeall, ei werthfawrogi a'i wella trwy brosesau penderfynu o gamau gweithredu lleol i ranbarthol.	Mae cyfeiriad at Adroddiad Blynyddol Cynllun Lles Lleol BGC Caerdydd 2023/24 wedi'i gynnwys yn Adran 1.2.2.3 (Geomorffoleg Bioamrywiaeth) Atodiad B Gwaelodlin.
4.2. Bioamrywiaeth	Geomorffoleg / Hydromorffoleg Dylid sôn yn benodol am Geomorffoleg / Hydromorffoleg - mae amddiffyn ac adfer geomorffoleg yn hanfodol i adeiladu ecosystemau neu wydnwch ecosystemau. O ystyried y pwysau dinesig sylweddol mae ystyriaethau geomorffoleg yn hanfodol ar gyfer gwydnwch ecosystemau a hinsawdd. Cynllun Rheoli Traethlin ac Erydu Arfordirol Dylid cyfeirio at y Cynllun Rheoli Traethlin a'r unedau polisi cysylltiedig ac ystyried unrhyw gynefinoedd ecolegol y gallai gwasgfa arfordirol effeithio arnynt (e.e. morfeydd heli).	Mae geomorffoleg / hydromorffoleg wedi'i chynnwys yn Adran 1.2.2.3 o Atodiad B Gwaelodlin. Mae Cynllun Rheoli Traethlin Cyngor Caerdydd wedi'i gynnwys yn Nhabl A.4 o Atodiad A, Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd. Mae Cynllun Adfer Afon Elái wedi cael ei ystyried yn Adran 1.5.2 Adnoddau Dŵr Atodiad B Gwaelodlin.
4.3 Poblogaeth	Awgrym i gynnwys: - Ffigurau ar gyfer faint o bobl yn CC sydd o fewn ardal lle ceir perygl o lifogydd neu mewn perygl o erydu arfordirol heddiw, ac ystyried newid yn yr hinsawdd - Gwybodaeth sylfaenol am ddigartrefedd, ieithoedd a siaradir, lles corfforol ac iechyd meddwl neu broblemau a adroddwyd sy’n gysylltiedig â llifogydd (os yw'n hysbys) o fewn CC	Mae ieithoedd a siaradir, lles corfforol a meddyliol a digartrefedd yn Adran 1.3.2 o Atodiad B Gwaelodlin.

Pwynt	Sylwadau	Ymateb i Sylwadau Ymgynghorai
	Manylion am dwf poblogaeth a ragwelir, cyfeiriwch at gynllun gweithredu CUB.pdf (caerdyddunblaned.co.uk) lle mae disgwyl i Gaerdydd fod y ddinas fawr sy'n tyfu gyflymaf yn y DU	
4.3 Poblogaeth	Awgrymiadau ar gyfer ystyriaethau pellach: - O ystyried tystiolaeth bod y rhai yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig yn fwy tebygol o fod yn agored i beryglon llifogydd a thywydd poeth yn sgil newid yn yr hinsawdd, a bod ganddynt lai o gapasiti i ymdopi/gwella, dylid ystyried sut y byddai hyn yn effeithio ar orlenwi, digartrefedd a'r rhai sy'n byw mewn tlodi incwm - Cyfeiriwch at Iechyd Cyhoeddus Cymru - Asesiadau o Effaith Newid Hinsawdd ar Iechyd O ystyried gwybodaeth sylfaenol am boblogaeth CC, pa ystyriaeth sydd ei hangen ar gyfer Amcanion a Mesurau'r SLRhPLI a'r AAS cysylltiedig (ee, ar gyfer CDFA1, cyngor pwrpasol i'r rhai sy'n byw mewn amodau gorlawn)	Mae'r effeithiau posibl ar y rhai sy'n fwy agored i risgiau hinsoddol wedi cael eu hystyried fel rhan o'r AAS.
4.4 Pridd, Daeareg a Thir Halogedig	- Er mai adnodd mawn bach iawn sydd yng Nghaerdydd, rydym yn argymhell y dylid cynnwys gwybodaeth sylfaenol am fawndiroedd, er mwyn galluogi'r cyfle a ddisgrifir ar dudalen 40. Mae Porth Gwybodaeth Amgylcheddol Cymru yn cynnwys y map mawn newydd sy'n dangos lleoliadau pob mawndir yng Nghymru. Rydym yn hapus i drafod hyn. - Dylid cynnwys hanes mwyngloddio glo yn yr ardal a chynnwys cyfeiriad at domenni glo segur o fewn ffiniau CC Diogelwch tomenni glo LLYW.CYMRU - Awgrymir nodi mwy o esboniad o sut mae'r math o greigwely yn dylanwadu ar y perygl o lifogydd o fewn CC (er enghraifft, dalgylchoedd fflach ac adweithiol) - Awgrymir dadansoddi a yw unrhyw dir halogedig mewn perygl o lifogydd ac erydu arfordirol - Mae cyfle am atebion sy'n seiliedig ar natur i leihau erydiad pridd, yn ogystal â pherygl llifogydd a manteision ehangach Dylid sôn yn benodol am Geomorffoleg / Hydromorffoleg - mae amddiffyn ac adfer geomorffoleg yn hanfodol i adeiladu ecosystemau neu wydnwch ecosystemau. O ystyried y pwysau dinesig sylweddol mae ystyriaethau geomorffoleg yn hanfodol ar gyfer gwydnwch ecosystemau a hinsawdd.	Mae sylwadau yn ymwneud â phridd yn CNC wedi cael eu hystyried yn yr AAS. Cyfeirir at adnoddau mawn a'r map mawndiroedd yn Adran 1.4.2 o Atodiad B Gwaelodlin. Cyfeirir at hanes mwyngloddio glo a diogelwch tomenni glo yn Adran 1.4.3 o Atodiad B Gwaelodlin. Ymdriniwyd â sylwadau geomorffoleg/hydromorffoleg yn Adran 1.2.2.3 o Atodiad B Gwaelodlin ac maent wedi'u hystyried drwy'r asesiad AAS.
4.5 Dŵr	- Ar hyn o bryd nid oes cyfeiriad at berygl llifogydd yn yr adran ar ddŵr, mae angen diweddarau hyn. - Awgrymir cynnwys disgrifiad pellach o brif afonydd a chyrsiau dŵr cyffredin yn yr adran, ac o ystyried ffocws y SLRhPLI a chynnwys cysylltiedig, dylid canolbwyntio ar gyrsiau dŵr cyffredin, dŵr wyneb a dŵr daear - Nid yw amwynder hamdden wedi'i ystyried eto ac nid yw datblygiad diweddar Dŵr Cymru o gronfeydd dŵr Llanisien a Llys-faen wedi'i grybwyll. Mae'r safleoedd wedi'u dynodi yn y lleoliadau hyn wedi'u cynnwys, ond mae amwynder hamdden mawr ar gyfer poblogaeth Gogledd Caerdydd a thu hwnt wedi'i ddarparu gan Dŵr Cymru. Mae hyn hefyd yn gysylltiedig â Phoblogaeth ac Iechyd. - Diweddarau'r cyfeiriad at Brecon Beacons [yn y fersiwn Saesneg] i Bannau Brycheiniog. Diweddarau 'Dalgylch Basn Afon Cymoedd y De-ddwyrain' yn 4.5.2 i 'Dalgylch Rheoli Cymoedd y De-ddwyrain'.	Mae Perygl Llifogydd wedi'i ystyried yn Adrannau 1.5.8 Dŵr ac Adran 1.8 Llifogydd yn Atodiad B Gwaelodlin. Mae cyfeiriadau at Brecon Beacons [yn y fersiwn Saesneg] wedi cael eu dileu a'u diweddarau i Bannau Brycheniog. Mae Dalgylch Basn Afon Cymoedd y De-ddwyrain wedi'i ddiweddarau i Dalgylch Rheoli Cymoedd y De-ddwyrain yn Adran 1.5.2 o Atodiad B Gwaelodlin. Mae disgrifiad pellach o Afon Elái, Taf a Rhymni wedi'u cynnwys yn Adran 1.5.2 o Atodiad B Gwaelodlin.
Adnoddau Dŵr yn CNC	Cyfoeth Naturiol Cymru yw'r corff rheoleiddio sy'n gyfrifol am reoli adnoddau dŵr yng Nghymru. Mae angen i ni gydbwysu anghenion dŵr yr amgylchedd, cymdeithas a'r economi, nawr ac yn y dyfodol. Rydym yn wynebu nifer o heriau a fydd yn cael effaith ar ein hadnoddau dŵr a'r ffyrdd yr ydym yn eu rheoli. Mae'r rhain yn cynnwys twf yn y boblogaeth, galw cynyddol am ddŵr a newid yn yr hinsawdd. Cyfeiriad cyfyngedig at Adnoddau Dŵr, ond mwy o ffocws ar y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr. Mae hyn yn ymwneud yn fwy ag ansawdd dŵr yn hytrach na swm dŵr. Y Ddeddf Dŵr yw'r ddeddfwriaeth sy'n gyrru'r gwaith o reoli ein hadnoddau dŵr. Mae angen ystyried cynnwys cynlluniau a pholisïau perthnasol eraill gan gynnwys ein Strategaethau Trwyddedu Tynnu Dŵr (STTD), mae'r strategaeth hon yn asesu ceisiadau am dynnu dŵr a/neu gronni dŵr yn erbyn argaeledd dŵr lleol. Strategaethau Trwyddedu Tynnu Dŵr (STTD) Mae Caerdydd yn rhan o Strategaeth Trwyddedu Tynnu Dŵr Cymoedd y De-ddwyrain. Mae'r Strategaeth Drwyddedu hon yn nodi sut mae adnoddau dŵr yn cael eu rheoli yn nalgylchoedd Cymoedd y De-ddwyrain. Mae'n rhoi gwybodaeth am ble mae dŵr ar gael i'w dynnu ac yn nodi pa mor ddibynadwy y gallai trwydded tynnu dŵr newydd fod. https://naturalresources.wales/media/683372/sev-licensing-strategy-final-nov-17-cymraeg.pdf (cyfoethnaturiol.cymru) Mae cyflenwad dŵr cyhoeddus yn cyfrif am 53% o gyfanswm y dŵr sy'n cael ei dynnu'n flynyddol. Mae'r prif bwysau ar adnoddau dŵr wedi'u canoli ar nifer o gronfeydd cyflenwad dŵr cyhoeddus ar dop dalgylchoedd Taf, Rhymni, Rhondda, Cynon ac Ebwy, cynnal a chadw Bae Caerdydd a thynnu dŵr ar raddfa fawr heb drwydded yng nghamlas gyflenwi'r dociau i lawr yr afon o Afon Taf ac Ebwy. Mae holl afonydd Cymoedd y De-ddwyrain yn llifo i Aber Afon Hafren yn y pen draw. Mae Aber Afon Hafren wedi'i ddynodi'n: - Safle Ramsar (Confensiwn Ramsar ar Wlyptiroedd o Bwys Rhyngwladol yn Enwedig fel Cynefin Adar Dŵr) - Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) (Cyfarwydddeb Adar y CE 1979) - Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) (Cyfarwydddeb Cynefinoedd y CE 1992) - Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 (fel y'i diwygiwyd)) Mae Afon Taf yn llifo i Fae Caerdydd i fyny i Abercynon a dalgylchoedd afonydd llednant Rhondda Fawr, Rhondda Fach, Nant Clydach ac Afon Cynon - Mae gennym bryderon ynghylch graddau'r arferion tynnu dŵr trwyddedig presennol ar lif isel ac effaith cronfeydd dŵr yn nalgylchoedd y blaenddyfroedd ar lif afonydd. O ganlyniad, mae dŵr ar gael i'w dynnu at ddibenion traul newydd ar lif afon canolig i uchel yn unig. Mae pwysau llif yn Nant Glandulas o ganlyniad i arferion tynnu dŵr trwyddedig presennol. Mae dŵr cyfyngedig ar gael i'w dynnu ymhellach, ac nid oes dŵr ar gael ar lifoedd isel neu ganolig. Mae gennym bryderon hefyd am y pwysau ar lifoedd yn Nant Lleucu yn sgil tynnu dŵr trwyddedig presennol.	Mae ystyriaeth o dynnu dŵr a strategaethau trwyddedu tynnu dŵr wedi'u cynnwys yn Adran 1.5.2 Adnoddau Dŵr Atodiad B Gwaelodlin.

Pwynt	Sylwadau	Ymateb i Sylwadau Ymgynghorai						
	Bae Caerdydd (Afonydd Taf ac Elái) Mae Morglawdd Bae Caerdydd yn cronni afonydd Taf ac Elái. Yn unol â darpariaethau o fewn Deddf Morglawdd Bae Caerdydd 1993, nod gweithredwyr y morglawdd, Cyngor Dinas Caerdydd, yw cynnal lefel y bae ar lefel gyson bron o tua 4.5m uwchben Datwm Ordans; caiff hyn ei reoli drwy weithredu 1 neu fwy o'r 5 llifddor. Pan fydd lefelau'r llanw yn uwch na lefel y bae, mae'r llifddorau yn cael eu cau i atal dŵr hallt rhag dod i mewn i'r bae dŵr croyw. Yn ystod y digwyddiadau 'loc fôr' hyn, mae'r bae'n storio llif afonydd; pan fydd lefel y llanw yn disgyn i islaw lefel y bae, agorir y llifddorau i ddychwelyd lefel y bae i'r lefel ofynnol. Mae rhai gweithgareddau’r morglawdd yn gofyn am gyflenwad o ddŵr croyw megis darparu llif cyson ar gyfer y llwybr pysgod a'r defnydd rheolaidd o lociau mordwyo. Mae yna gytundeb gweithredu sy'n llywodraethu dosraniad y dŵr sydd ar gael ymhlith y gwahanol ddefnyddwyr yn y morglawdd yn ystod cyfnodau llif isel. Felly dyrennir cyfaint llif afonydd cyfunol o dan drothwy penodol yn llawn. Gwastadeddau Gwent Mae gwastadeddau arfordirol isel wedi'u hadfer yn ardal Cymoedd y De-ddwyrain sy'n ddibynnol ar lefel y dŵr, a elwir gyda'i gilydd yn Wastadeddau Cil-y-coed a Gwynllŵg. Ar y cyfan, mae Gwastadeddau Gwent yn rhychwantu o'r gorllewin i'r dwyrain rhwng Caerdydd a Chas-gwent ar hyd gwastadedd isel aber Afon Hafren y mae Gwastadeddau Cil-y-coed a Gwynllŵg yn rhan ohono. Rheolir y Gwastadeddau gan CNC mewn ffordd sy'n cefnogi amrywiaeth o swyddogaethau, gan gynnwys draenio tir, lleihau perygl llifogydd, amaethyddiaeth, cadwraeth a datblygiad. Mae gweithgareddau tynnu dŵr yn y Gwastadeddau yn cael eu rheoli gan y gallai lleihau faint o ddŵr sydd ar gael yn y system ddŵr a reolir ostwng y lefel trwythiad, gan arwain at y risg o ymsuddiant. Cyflenwad Dŵr – DCWW System Defnydd Cyfunol De-ddwyrain Cymru (SEWCUS) - Ar hyn o bryd mae'r cyflenwad dŵr ar gyfer De Cymru yn cael ei ddarparu mewn nifer o ardaloedd cyflenwi dŵr, y mwyaf yw System Defnydd Cyfunol De-ddwyrain Cymru sy'n dosbarthu'r dŵr o 12 gwaith trin dŵr i ardaloedd Casnewydd a Chaerdydd a chymoedd De-ddwyrain Cymru.	Mae lefelau dŵr Bae Caerdydd a Gwastadeddau Gwent wedi'u cynnwys yn Adrannau 1.5.6 ac 1.5.7 o Atodiad B Gwaelodlin. Mae ystyriaeth o System Defnydd Cyfunol De-ddwyrain Cymru (SEWCUS) a'r cyflenwad dŵr wedi'u cynnwys yn Adran 1.5.2 Atodiad B Gwaelodlin.						
	Cronfeydd Dŵr Pwysigrwydd y cronfeydd dŵr - mae'r rhain y tu allan i ardal y SLRhPLI, ond byddent yn effeithio ar yr adnoddau dŵr ymhellach i lawr yr afon. Mae'r prif bwysau ar adnoddau dŵr yn ardal Cymoedd y De-ddwyrain wedi’u canoli ar sawl cronfa ddŵr gyhoeddus ar ben dalgylchoedd Taf, Rhymni, Rhondda, Cynon, ac Ebwy.	Sylwadau wedi'u nodi a'u hystyried o fewn yr AAS						
Cyfarwyddeb Fframwaith Dŵr	Mae gan y SLRhPLI y cyfle i fod yn niweidiol neu'n fuddiol i weithredu mesurau lliniaru’r CFfD. Mae gweithgareddau rheoli perygl llifogydd yn cyfrannu at fethiannau CFfD oherwydd addasiadau corfforol felly dylai fod mater / cyfle i'r SLRhPLI ymdrechu i fynd i'r afael â hyn. Dylid ystyried cyfleoedd i gydweithio ar atebion sy'n seiliedig ar natur am fuddion ehangach, gan gynnwys perygl llifogydd. Rhaid cynnal asesiad cydymffurfiaeth â'r CFfD ar yr holl brosiectau sy'n cael eu cynnal yn yr amgylchedd afonol, aberol neu arfordirol. Dylid ystyried a chyfeirio hyn, cyfeiriwch at Nodyn Cyngor am y CFfD ar gyfer Awdurdodau Lleol (cyfoethnaturiol.cymru). Dylid cynnwys Cyrff Dŵr a Addaswyd yn Helaeth (CDAH) yn CC yn y wybodaeth sylfaenol. Efallai y bydd rhai cyrff dŵr yn cael eu categoreiddio’n rhai a addaswyd yn helaeth o ganlyniad i'w swyddogaeth fel ased perygl llifogydd. Gallai'r rhain ddarparu buddion cymdeithasol ac economaidd gwerthfawr y mae'n hanfodol bwysig eu diogelu, felly fe'u dynodwyd felly o dan Erthygl 4.3 o'r CFfD. Gall fod cyfleoedd o hyd i gyflwyno mesurau lliniaru yn CDAH i helpu i gyflawni Potensial Ecologol Da. Pan fo mesurau CRhPLI yn cael eu cyflwyno mewn CDAH, rhaid iddynt geisio cyfleoedd i gyflwyno mesurau lliniaru a nodwyd ar gyfer y CDAH. Dylid sôn yn benodol am Geomorffoleg / Hydromorffoleg - mae amddiffyn ac adfer geomorffoleg yn hanfodol i adeiladu ecosystemau neu wydnwch ecosystemau. O ystyried y pwysau dinesig sylweddol mae ystyriaethau geomorffoleg yn hanfodol ar gyfer gwydnwch ecosystemau a hinsawdd. Un o'r prif resymau dros fethiant cyrff dŵr o dan CFfD yng Nghymru ac yn enwedig yng Nghaerdydd yw addasu cyrsiau dŵr yn ffisegol a'r datgysylltiad â'u gorlifdiroedd a'u coridorau glannau afon. Nid yw addasiadau ffisegol yn ymwneud â llwybr pysgod yn unig, ond maent yn elfen graidd i swyddogaeth cyrsiau dŵr ochr yn ochr ag ansawdd a chyfaint y dŵr. Cynnal a chadw, ac yn y rhan fwyaf o achosion yng nghyrff dŵr Caerdydd, mae angen gwella/adfer geomorffoleg er mwyn gwella cynefinoedd a phrosesau naturiol. Heb adfer cynefinoedd geomorffoleg ar gyfer pysgod ac anifeiliaid di-asgwrn cefn ni ellir eu cynnal na'u cyflwyno neu all arwain at fwy o erydiad a dyddodiad a all effeithio ar lifogydd ac ansawdd dŵr. Nid yw hyn yn cael ei ystyried ar unrhyw adeg yn yr AAS. Ceir crynodeb yn y CRhBA ar Addasiadau a Morffoleg ffisegol Does dim sôn am Ddalgylchoedd Cyfle - mae hyn yn ffocws ar gyfer cylch presennol y CRhBA - y dalgylchoedd ffocws yw'r Taf a’r Elái - mae hyn yn hepgoriad allweddol i'r AAS. Mae trosolwg o Ddalgylch Cyfle Taf ac Elái wedi'i gynnwys yng nghrynodeb Rhan Cymru o CRhBA Hafren 21-27. Mae Trosolwg Cwm Elái sy'n cwmpasu’r CFfD ar gyfer yr Elái wedi'i gynnwys fel atodiad ar wahân. Diweddarwch y canlynol: - dylid cynnwys mesurau lliniaru ar gyfer Bae Caerdydd fel elfen sy’n methu - mae dau gorff dŵr ar goll o Dabl 6 - Nant Clun - tarddiad i gydlifiad Afon Elái - Camlas yr Eglwys Newydd - yr elfennau sy’n methu a restrwyd yn Nhabl 6. Dyma'r rhestr gywir: <table><tr><th></th><th></th><th></th></tr><tr><td>GB10905602677 0</td><td>Ffos Ddraenio Rhosog Fach - tarddiad i Aber Hafren</td><td>Anifeiliaid di-asgwrn cefn, amonia, ocsigen tawdd, ffosffad, asesiad mesurau lliniaru</td></tr></table>				GB10905602677 0	Ffos Ddraenio Rhosog Fach - tarddiad i Aber Hafren	Anifeiliaid di-asgwrn cefn, amonia, ocsigen tawdd, ffosffad, asesiad mesurau lliniaru	Sylwadau wedi'u nodi a'u hystyried yn yr AAS. Mae asesiad sgrinio CFfD wedi'i gwblhau a bydd yn cael ei gyflwyno ochr yn ochr â'r Cynllun drafft. Mae CDAHau yn CC wedi'u cynnwys yn y wybodaeth sylfaenol yn Adroddiad Cwmpasu'r AAS ac Asesiad Sgrinio’r CFfD. Mae Asesiad Sgrinio’r CFfD wedi nodi potensial ar gyfer effeithiau cadarnhaol a negyddol ar hydromorffoleg. Mae Dalgylchoedd Cyfle bellach wedi'u nodi yn Asesiad Sgrinio’r CFfD. Mae tablau cysylltiedig wedi'u diweddarau yn Adran 1.5.4 Atodiad B Gwaelodlin.
GB10905602677 0	Ffos Ddraenio Rhosog Fach - tarddiad i Aber Hafren	Anifeiliaid di-asgwrn cefn, amonia, ocsigen tawdd, ffosffad, asesiad mesurau lliniaru						

Pwynt	Sylwadau			Ymateb i Sylwadau Ymgynghorai																																
	<table><tr><td>GB10905702708 0</td><td>Nant Dowlais - tarddiad i gydlifiad yr Afon Elái</td><td>Pysgod, Ffosffad</td></tr><tr><td>GB10905702710 0</td><td>Nant Clun - tarddiad i gydlifiad Afon Elái</td><td>Pysgod, anifeiliaid di-asgwm cefn</td></tr><tr><td>GB10905702715 0</td><td>Nant Lleucu</td><td>Anifeiliaid di-asgwrn cefn, Mac_Phyto (macroffytâu), Ffosffad, Asesiad o Fesurau Lliniaru</td></tr><tr><td>GB10905702716 0</td><td>Nant Glandulas - tarddiad i gydlyfiad yr Afon Rhymni</td><td>Pysgod, Mac_Phyto (diatomau), cyfundrefn Hydrolegol, Asesiad o Fesurau Lliniaru</td></tr><tr><td>GB10905702722 0</td><td>Nant yr Eglwys Newydd - tarddiad i gydlyfiad yr Afon Taf</td><td>Ffosffad, Asesiad o Fesurau Lliniaru</td></tr><tr><td>GB10905702726 0</td><td>Afon Elái - cydlifiad Nant Clun i Erddi Allot, Trelái</td><td>Hydrocarbonau polyaromatig (PAH), pysgod, anifeiliaid di-asgwm cefn, ffosffad</td></tr><tr><td>GB10905702727 0</td><td>Taf - cydlifiad yr Afon Rhondda i Stryd y Castell</td><td>Hydrocarbonau polyaromatig (PAH), Asesiad o Fesurau Lliniaru</td></tr><tr><td>GB10905702728 0</td><td>Afon Rhymni - cydlifiad Nant Cylla i Goed y Capel</td><td>Deuffenylether wedi'i frominadu (BDPE), hydrocarbonau polyaromatig, Heptachlor, a heptaclor epocsid</td></tr><tr><td>GB30947042</td><td>Bae Caerdydd</td><td>Asesiad o Fesurau Lliniaru</td></tr><tr><td>GB70910006</td><td>Camlas yr Eglwys Newydd</td><td>Asesiad o Fesurau Lliniaru</td></tr><tr><td>GB53090541540 1</td><td>HAFREN ISAF</td><td>Mercwri, Angiosberm (morfa heli), Anifeiliaid di-asgwrn cefn (Mynegai Ansawdd Isfilodaidd), Asesiad o Fesurau Lliniaru</td></tr></table>	GB10905702708 0	Nant Dowlais - tarddiad i gydlifiad yr Afon Elái	Pysgod, Ffosffad	GB10905702710 0	Nant Clun - tarddiad i gydlifiad Afon Elái	Pysgod, anifeiliaid di-asgwm cefn	GB10905702715 0	Nant Lleucu	Anifeiliaid di-asgwrn cefn, Mac_Phyto (macroffytâu), Ffosffad, Asesiad o Fesurau Lliniaru	GB10905702716 0	Nant Glandulas - tarddiad i gydlyfiad yr Afon Rhymni	Pysgod, Mac_Phyto (diatomau), cyfundrefn Hydrolegol, Asesiad o Fesurau Lliniaru	GB10905702722 0	Nant yr Eglwys Newydd - tarddiad i gydlyfiad yr Afon Taf	Ffosffad, Asesiad o Fesurau Lliniaru	GB10905702726 0	Afon Elái - cydlifiad Nant Clun i Erddi Allot, Trelái	Hydrocarbonau polyaromatig (PAH), pysgod, anifeiliaid di-asgwm cefn, ffosffad	GB10905702727 0	Taf - cydlifiad yr Afon Rhondda i Stryd y Castell	Hydrocarbonau polyaromatig (PAH), Asesiad o Fesurau Lliniaru	GB10905702728 0	Afon Rhymni - cydlifiad Nant Cylla i Goed y Capel	Deuffenylether wedi'i frominadu (BDPE), hydrocarbonau polyaromatig, Heptachlor, a heptaclor epocsid	GB30947042	Bae Caerdydd	Asesiad o Fesurau Lliniaru	GB70910006	Camlas yr Eglwys Newydd	Asesiad o Fesurau Lliniaru	GB53090541540 1	HAFREN ISAF	Mercwri, Angiosberm (morfa heli), Anifeiliaid di-asgwrn cefn (Mynegai Ansawdd Isfilodaidd), Asesiad o Fesurau Lliniaru		
GB10905702708 0	Nant Dowlais - tarddiad i gydlifiad yr Afon Elái	Pysgod, Ffosffad																																		
GB10905702710 0	Nant Clun - tarddiad i gydlifiad Afon Elái	Pysgod, anifeiliaid di-asgwm cefn																																		
GB10905702715 0	Nant Lleucu	Anifeiliaid di-asgwrn cefn, Mac_Phyto (macroffytâu), Ffosffad, Asesiad o Fesurau Lliniaru																																		
GB10905702716 0	Nant Glandulas - tarddiad i gydlyfiad yr Afon Rhymni	Pysgod, Mac_Phyto (diatomau), cyfundrefn Hydrolegol, Asesiad o Fesurau Lliniaru																																		
GB10905702722 0	Nant yr Eglwys Newydd - tarddiad i gydlyfiad yr Afon Taf	Ffosffad, Asesiad o Fesurau Lliniaru																																		
GB10905702726 0	Afon Elái - cydlifiad Nant Clun i Erddi Allot, Trelái	Hydrocarbonau polyaromatig (PAH), pysgod, anifeiliaid di-asgwm cefn, ffosffad																																		
GB10905702727 0	Taf - cydlifiad yr Afon Rhondda i Stryd y Castell	Hydrocarbonau polyaromatig (PAH), Asesiad o Fesurau Lliniaru																																		
GB10905702728 0	Afon Rhymni - cydlifiad Nant Cylla i Goed y Capel	Deuffenylether wedi'i frominadu (BDPE), hydrocarbonau polyaromatig, Heptachlor, a heptaclor epocsid																																		
GB30947042	Bae Caerdydd	Asesiad o Fesurau Lliniaru																																		
GB70910006	Camlas yr Eglwys Newydd	Asesiad o Fesurau Lliniaru																																		
GB53090541540 1	HAFREN ISAF	Mercwri, Angiosberm (morfa heli), Anifeiliaid di-asgwrn cefn (Mynegai Ansawdd Isfilodaidd), Asesiad o Fesurau Lliniaru																																		
	Mae'r cyrff dŵr daear anghywir wedi eu cynnwys - awgrymir y dylid diweddarau’r adran hon a chanolbwyntio ar lefel Caerdydd, yn hytrach na'r lefel genedlaethol. Y prif gwrs dŵr daear dan Awdurdod Unedol Caerdydd yw GB40902G201500 Hen Dywodfaen Coch De Defonaidd a Charreg Laid Triasig Mersia Cymoedd y De-ddwyrain. Rhan lai o'r ardal wedi’i chwmpasu gan GB40901G203600 Calchfaen Carbonifferaidd Cymoedd y De-ddwyrain ac yna dim ond rhan fach yn y gogledd yw GB40902G201900 Mesurau Glo Carbonifferaidd Cymoedd y De-ddwyrain. Mae'r statws gwael yn cael ei yrru gan 'Statws Corff Dŵr Wyneb Cemegol Ddibynnol' – sy'n ymwneud â'r potensial i weithgareddau cloddio glo hanesyddol effeithio ar ddyfroedd wyneb. <table><tr><th>CD</th><th>Statws Meintiau 2021</th><th>Statws Cemegol 2021</th></tr><tr><td>GB40902G201500 Hen Dywodfaen Coch De Defonaidd a Charreg Laid Triasig Mersia Cymoedd y De-ddwyrain</td><td>Da</td><td>Da</td></tr><tr><td>GB40901G203600 Calchfaen Carbonifferaidd Cymoedd y De-ddwyrain</td><td>Da</td><td>Da</td></tr><tr><td>GB40902G201900 Mesurau Glo Carbonifferaidd Cymoedd y De-ddwyrain</td><td>Da</td><td>Gwael</td></tr></table>			CD	Statws Meintiau 2021	Statws Cemegol 2021	GB40902G201500 Hen Dywodfaen Coch De Defonaidd a Charreg Laid Triasig Mersia Cymoedd y De-ddwyrain	Da	Da	GB40901G203600 Calchfaen Carbonifferaidd Cymoedd y De-ddwyrain	Da	Da	GB40902G201900 Mesurau Glo Carbonifferaidd Cymoedd y De-ddwyrain	Da	Gwael																					
CD	Statws Meintiau 2021	Statws Cemegol 2021																																		
GB40902G201500 Hen Dywodfaen Coch De Defonaidd a Charreg Laid Triasig Mersia Cymoedd y De-ddwyrain	Da	Da																																		
GB40901G203600 Calchfaen Carbonifferaidd Cymoedd y De-ddwyrain	Da	Da																																		
GB40902G201900 Mesurau Glo Carbonifferaidd Cymoedd y De-ddwyrain	Da	Gwael																																		
Monitro dŵr daear	Pan adeiladwyd y morglawdd ar gyfer Bae Caerdydd ddiwedd y 1990au roedd pryderon y gallai hyn achosi llifogydd dŵr daear i strwythurau islaw'r ddaear yn ardal Grangetown, Caerdydd a gosodwyd tyllau turio monitro i fonitro hyn - dylid ystyried y data o'r tyllau turio hyn fel data lefel dŵr daear hanesyddol a gellid ei ddefnyddio i weld a yw hyn wedi digwydd. Nid oes gan CNC unrhyw safle monitro lefel dŵr daear yn ardal Caerdydd, mae gennym rwydwaith o safleoedd monitro dŵr daear o amgylch Cymru, ond dim un yn yr ardal hon, felly gall fod yn fwy perthnasol i gynnwys gwybodaeth sy'n berthnasol i ardal CC yn unig.			Mae sylwadau yn ymwneud â dŵr daear wedi cael sylw yn Adran 1.5.5 Dŵr Daear Atodiad B Gwaelodlin.																																
3.2 Ansawdd Aer	Byddai angen i unrhyw gynlluniau lliniaru llifogydd a allai effeithio ar lwybrau traffig ymgynghori â Chynlluniau Rheoli Ansawdd Aer Caerdydd i sicrhau nad yw newidiadau mewn llif traffig yn cynyddu problemau ansawdd aer. Gallai'r adroddiad gydnabod y duedd bresennol mewn cerbydau trydan a ddylai hefyd gyfrannu at lai o allyriadau NOx mewn cymunedau. Mae hefyd yn bwysig nodi bod rheolaethau deddfwriaethol sy'n dod i'r amlwg yn cael eu cyflwyno gan Lywodraeth Cymru drwy Fil yr Amgylchedd (Ansawdd Aer a Seinweddau) a fydd yn cyflwyno targedau ansawdd aer newydd yng Nghymru.			Mae sylwadau yn ymwneud ag ansawdd aer wedi cael sylw yn Adran 1.6.1 Atodiad B Gwaelodlin.																																

Pwynt	Sylwadau	Ymateb i Sylwadau Ymgynghorai
4.7 Ffactorau Hinsoddol	- Cyfeiriwch at ddata'r Swyddfa Dywydd ar gyfer Caerdydd SPF City Pack_editable_template (metoffice.gov.uk) - Cynnwys risg tirlithriadau a thomenni glo, cyfeiriwch at Asesiad o Effaith Newid Hinsawdd ar Iechyd, Iechyd Cyhoeddus Cymru. - Cynnwys risg tanau gwyllt, cyfeiriwch at Asesiad o Effaith Newid Hinsawdd ar Iechyd, Iechyd Cyhoeddus Cymru. - Cynnwys, er bod disgwyl i lefelau dyddodiad cyffredinol ostwng dros fisoedd yr haf, y bydd digwyddiadau glaw dwysedd uchel yn digwydd o hyd, ac ystyried rhyngweithio â risgiau newid hinsawdd eraill (ee, sychder, tân gwyllt) - Cynnwys manylion y Cynllun Rheoli Traethlin ac Erydu Arfordirol o fewn CC - Cynnwys manylion nifer y bobl/eiddo sydd mewn perygl o lifogydd o ystyried newid yn yr hinsawdd, yn ogystal â'r ffigurau glawiad disgwyliedig	Mae sylwadau yn ymwneud â ffactorau hinsoddol wedi cael sylw yn llawn. Mae'r risg o dirlithriadau, tomenni glo a thanau gwyllt wedi'u cynnwys yn Adran 1.7.3 o Atodiad B Gwaelodlin. Mae newid yn yr hinsawdd yn y dyfodol, gan gynnwys dyddodiad, poblogaeth sydd wedi ei heffeithio gan lifogydd, a thymheredd wedi'i gynnwys yn Adran 1.7.3 o Atodiad B Gwaelodlin.
4.8 Llifogydd	Awgrym i gynnwys: Digwyddiadau llifogydd blaenorol Fel rhan o'r ymarfer cwmpasu a chasglu gwybodaeth sylfaenol, byddai rhywfaint o sôn am lifogydd hanesyddol yn y rhanbarth yn cynorthwyo'r asesiad a'r dystiolaeth werthfawr. Llifogydd o gronfeydd dŵr Ystyriwch adran sy'n benodol i gronfeydd dŵr, e.e. “4.8.x Llifogydd o gronfeydd dŵr Mae llifogydd o gronfeydd dŵr sy'n cael eu hachosi gan fethiant argae neu strwythur cadw dŵr arall yn bosib o fewn ardal Caerdydd. Yn gyffredinol, ystyrir bod llifogydd cronfeydd dŵr yn risg uchel â thebygolrwydd isel. Mae perchnogion cronfeydd dŵr yn gyfrifol am ddiogelwch y strwythurau. Mae mapiau llifogydd sy'n dangos maint y llifogydd a allai ddigwydd os bydd cronfa ddŵr yn methu ar gael ar dangosydd mapiau llifogydd CNC. Cyngor Caerdydd sy'n gyfrifol am gynnal cynlluniau llifogydd cronfeydd dŵr oddi ar y safle i ymateb i ddigwyddiadau llifogydd cronfa ddŵr." Yn gryno, gallai methiant argae cronfa ddŵr effeithio'n ddifrifol ar y mwyafrif o'r themâu a nodir yn Nhabl 2. Dylai'r AAS nodi Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu clir ar gyfer sut mae perygl llifogydd cronfeydd dŵr yn cael ei reoli yn CCC fel perchennog cronfa ddŵr i leihau ei berygl llifogydd ei hun ac fel ALILIA at ddibenion cynllunio brys. Llifogydd o ddŵr daear Mae angen ystyriaeth ar gyfer llifogydd dŵr daear oherwydd adlam dŵr daear wrth i achosion helaeth o dynnu dŵr yn hanesyddol ddod â phwmpio i ben, a lefelau dŵr daear ddychwelyd i'r lefelau cyn tynnu dŵr. Bydd hyn yn achosi llifogydd o strwythurau tanddaearol a allai fod wedi'u hadeiladu yn y cyfamser (er enghraifft, isloriau) - bydd y rhain yn agored i lifogydd. Asedau perygl llifogydd presennol yng Nghaerdydd Dylai gynnwys gwybodaeth am asedau perygl llifogydd presennol yn CC, yn enwedig gan fod gwydnwch seilwaith amddiffyn rhag llifogydd wedi'i gynnwys yn Amcan Amgylcheddol 8. Cynllun Rheoli Traethlin Dylid cyfeirio at y Cynllun Rheoli Traethlin ac unedau polisi a chamau gweithredu cysylltiedig. Erydu Arfordirol Dylid cyfeirio at erydu arfordirol, cyfeiriwch at y map Rheoli Risg Erydu Arfordirol Cenedlaethol"	Mae llifogydd o ddŵr daear wedi'i gynnwys yn Adran 1.8.3 o Atodiad B Gwaelodlin. Mae llifogydd o gronfeydd dŵr wedi'i gynnwys yn Adran 1.8.5 o Atodiad B Gwaelodlin. Cyfeirir at gynlluniau rheoli traethlin a'r map Rheoli Risg Erydu Cenedlaethol yn Adran 1.8.6 o Atodiad B Gwaelodlin.
4.8.2 Parthau Llifogydd	Mae'r Map Llifogydd ar gyfer Cynllunio (MLIC) yn dangos maint posibl llifogydd gan dybio nad oes amddiffynfeydd ar waith. Mae hefyd yn ystyried effeithiau newid hinsawdd dros gyfnod o 100 mlynedd o ddatblygiad. Gellir gweld Parth Llifogydd 3 ei hun hefyd i ddangos y peryglon unigol h.y., parth llifogydd 3 – afonydd, parth llifogydd 3 – môr, yn ogystal â pherygl cyfunol o afonydd a'r môr. Mae'r un peth yn wir am barth llifogydd 2. Mae'r MLIC yn cynrychioli'r wybodaeth orau sydd ar gael am berygl llifogydd, ond nid oes ganddo statws swyddogol hyd nes y bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi TAN15 diwygiedig, fodd bynnag, rydym yn ei ddefnyddio i lywio ein cyngor cynllunio gan mai dyma'r wybodaeth orau sydd ar gael. Nid map CNC yw'r map cyngor datblygu, mae'n cael ei gynnal ar ran Llywodraeth Cymru. Mae hyn yn sail i'r TAN15 cyfredol (2014) ac am y tro, mae'n parhau i fod yn offeryn sgrinio at ddibenion cynllunio. Nid yw'r disgrifiad "Mae'r parthau hyn yn disgrifio nodweddion y gorlifdir gan gynnwys a ydynt yn elwa ar seilwaith amddiffyn rhag llifogydd" yn hollol gywir gan mai dim ond C1 sy'n dangos ardaloedd lle gallai fod amddiffynfeydd rhag llifogydd. Efallai y byddai'n well dweud yn syml "Mae pob un o'r parthau cyngor datblygu hyn yn priodoli gwahanol gamau cynllunio a nodir yn TAN15 (2004). Nod y camau hyn yw osgoi datblygiad amhriodol mewn ardaloedd sydd mewn perygl o lifogydd." Rydym yn awgrymu ei bod yn gliriach bod y MLIC yn wahanol i'r map cyngor datblygu a dylid cynnwys ar label Ffigur 17 p'un a yw'n MLIC neu’n fap cyngor datblygu. Rydym hefyd yn awgrymu bod Dŵr Wyneb a Chyrsiau Dŵr Bach wedi'u cynnwys, o ystyried perthnasedd yr SLRhPLL.	Cyfeirir at statws y MLIC yn Adran 1.8.2 o Atodiad B Gwaelodlin. Cyfeirir at y map cyngor datblygu yn gywir fel y mae Llywodraeth Cymru yn ei gynnal, ac mae wedi'i ychwanegu at y teitl Ffigur 13 yn Atodiad B Gwaelodlin am eglurder. Mae cyfeirnod a chyd-destun y map cyngor datblygu wedi'u diweddarau i adlewyrchu'r awgrym. Mae Perygl Llifogydd Dŵr Wyneb a Chwrs Dŵr Bach wedi'u cynnwys yn Adran 1.8.4 o Atodiad B Gwaelodlin.
4.8.4	Gwall teipio - Dŵr Cymru Welsh Water	Mae’r gwall teipio wedi’i ddiweddarau ar draws dogfennau.
U4.9 Asedau Materol	Nododd crynodeb Asesiad Risg Newid Hinsawdd 3 (CCRA3) Cymru y risgiau canlynol, sy'n berthnasol i berygl llifogydd, sydd â sgôr uchel ar gyfer y dyfodol a lle mae angen cymryd mwy o gamau i fynd i'r afael â nhw: - Llifogydd mewn cartrefi, cymunedau a busnesau yn fwy difrifol ac yn digwydd yn amlach. - Effaith ar fusnesau arfordirol oherwydd lefel y môr yn codi, llifogydd arfordirol, ac erydiad. - Llifogydd ac erydu arfordirol yn digwydd yn amlach gan achosi difrod i'n gwasanaethau seilwaith, gan gynnwys ynni, trafnidiaeth, dŵr a thechnolegau gwybodaeth a chyfathrebu (TGCh) Mae angen ystyriaeth bellach ar effeithiau perygl llifogydd gwaelodlin a newid yn yr hinsawdd ar seilwaith allweddol, gan gynnwys gwasanaethau brys, ynni, trafnidiaeth, dŵr (cyflenwad dŵr, gwaith trin	Mae risgiau CCRA3 wedi'u cynnwys yn Adran 1.9.6 Asedau Materol o fewn Atodiad B Gwaelodlin.

Pwynt	Sylwadau	Ymateb i Sylwadau Ymgynghorai
	dŵr, gorsafoedd pwmpio, gwaith trin carthffosiaeth) a TGCh.	
4.9.2	Awgrymir cymharu â gwybodaeth perygl llifogydd i weld sawl annedd sydd mewn perygl, gan gynnwys tai cymdeithasol, gan y byddai effeithiau ar wasanaethau CC eraill, e.e., pe bai angen ailgartrefu nifer sylweddol o bobl yn dilyn llifogydd.	Mae nifer yr eiddo sydd mewn perygl o lifogydd wedi'i gynnwys yn Adran 1.9.2 Atodiad B Gwaelodlin. Nid oes gwahaniaethu yn y BGC rhwng tai cymdeithasol/fforddiadwy.
4.9.3	Awgrymir cynnwys yswiriant yn yr adran economi, a manylion pellach am y busnesau yn CC a sut y gallent fod mewn perygl o lifogydd neu erydu arfordirol.	Nid yw yswiriant yn ystyriaeth amgylcheddol.
4.9.5	Dylai hyn gyfeirio at Bapur Gwyn Trafnidiaeth Caerdydd: Gweledigaeth Trafnidiaeth i 2030, Cynllun Blaenoriaeth Bysus Caerdydd 2024 – 2030 a Chynllun Ymaddasu i'r Hinsawdd a Chydnerthedd Trafnidiaeth Cymru (tfw.wales) ar gyfer tystiolaeth, materion a chyfleoedd sylfaenol Dylid ystyried teithio llesol, hawliau tramwy cyhoeddus, llwybrau mynediad a strwythurau cysylltiedig	Gwneir cyfeiriad at y cynlluniau a nodwyd yn Adran 1.9.5 o Atodiad B Gwaelodlin.
4.10 Treftadaeth ddiwylliannol	Awgrymir cymharu adeiladau/ardaloedd cadwraeth/henebion rhestredig gydag ardaloedd sydd mewn perygl o lifogydd ac erydu arfordirol.	Mae'r AAS wedi ystyried asedau ac ardaloedd treftadaeth ddiwylliannol a'u perthynas â llifogydd ac erydu arfordirol. Mae'r asesiad o fesurau a chymau gweithredu wedi'u hystyried fel rhan o Amcan AAS 6.
5. Cwmpasu	Awgrym y dylid pennu cwmpas trafndiaeth yn yr AAS gan y bydd llifogydd yn cynnig heriau a chyfleoedd i drafndiaeth yn y presennol ac wrth ystyried newid yn yr hinsawdd, gweler sylwadau manylach yn 4.9.	Mae'r AAS wedi ystyried effaith llifogydd cynyddol ar seilwaith, gan gynnwys seilwaith trafndiaeth yn seiliedig ar y presennol ac wrth ystyried newid yn yr hinsawdd lle bo hynny'n berthnasol.
5.2 Tabl 8 Cwmpas arfaethedig yr AAS	Bioamrywiaeth – croesawir y cyfeiriad at gyfrannu tuag at gynydd net bioamrywiaeth yn unol â'r ASG a Rhwydweithiau Ecolegol Cadarn (Rhwydweithiau Natur). Mae hyn wedi'i ychwanegu Treftadaeth ddiwylliannol – awgrymir defnyddio ardaloedd lle ceir perygl o lifogydd yn lle 'prif afonydd', o ystyried cyd-destun y SLRhPLI. Mae hyn wedi'i ychwanegu Poblogaeth ac iechyd pobl – croesawir y cyfeiriad at seilwaith gwyrdd drwy'r lens iechyd dynol. Mae hyn wedi'i ychwanegu Poblogaeth ac iechyd pobl – byddwn yn herio rhestrïr pwynt hwn fel cyfle "Mae cyfle i wella camau atal llifogydd a lliniaru rhag llifogydd a allai ryddhau tir yn anuniongyrchol ar gyfer tai, tir cyflogaeth, cyfleusterau cymunedol a seilwaith newydd i gefnogi'r boblogaeth sy'n tyfu ac yn heneiddio" a'r cwestiwn cysylltiedig yn Nhabl 10 (A fyddai'r Cynllun yn helpu i ryddhau tir sydd ar gael i'w ddatblygu (o ganlyniad i lai o berygl llifogydd)?) Yn y Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yng Nghymru, nodir: “254. Ni ddylai cynlluniau FCERM gael eu hystyried wrth amddiffyn tir ar gyfer datblygu cartrefi newydd (gweler paragraffau 220-221), gan atgyfnerthu ein polisïau i beidio ag annog datblygiadau amhriodol mewn ardaloedd risg uchel." “325. Nid yw cyllid FCERM ar gael i alluogi datblygiadau newydd ac ni fydd cynlluniau i leihau'r risg i gartrefi neu fusnesau newydd yn unig yn cael eu blaenoriaethu." Hefyd o ystyried bod fersiwn ddrafft 2021 o TAN15 yn nodi; "13.6 Unig ddiiben seilwaith amddiffyn rhag llifogydd newydd yw diogelu lleoedd a chymunedau presennol sydd eisoes yn wynebu perygl llifogydd. Nid yw adeiladu seilwaith amddiffyn rhag llifogydd newydd er mwyn galluogi datblygiadau newydd yn dderbyniol gan ei fod yn dileu ardaloedd storio llifogydd gwerthfawr sy'n golygu bod mwy o gartrefi a busnesau yn wynebu perygl llifogydd. Gellir lleoli datblygiadau newydd, mewn egwyddor, mewn ardaloedd lle mae seilwaith amddiffyn rhag llifogydd presennol wedi'i atgyfnerthu i'r graddau ei fod yn dod yn Barth Amddiffynnol TAN 15 (gweler Ffigur 2). Defnydd tir a thirwedd - Mae'n bwysig edrych ar seilwaith gwyrdd ar raddfa tirwedd a sut mae'n cyd-fynd â'r rhwydweithiau natur (nid yn unig o ran lle, ond gan ddefnyddio'r rhywogaethau cywir yn y lle cywir). Mae hwn wedi'i ychwanegu. Ansawdd aer – Mae Atebion Draenio Cynaliadwy a seilwaith gwyrdd hefyd yn cysylltu â gwella'r ansawdd aer, felly gall fod manteision i unrhyw atebion sy'n seiliedig ar natur a dylid eu nodi. Mae hyn wedi cael ei ychwanegu.	Mae Effeithiau Amgylcheddol Posibl y Cynllun drafft wedi'u diweddarau yn Nhabl 3 Adroddiad Amgylcheddol AAS.
6.2 Tabl 10	- Byddwn yn awgrymu bod llifogydd yn berthnasol i bob amcan, yn unol â sylwadau cynharach y dylid ei ystyried ym mhob pwn, yn ogystal â chyflwyniad i'r risgiau penodol o fewn CC - Amcan 2 - Mae'r Hinsawdd a Charbon a Defnydd tir a thirwedd hefyd yn berthnasol, mae hefyd yn cysylltu ag Amcan 12 - Gellid ehangu amcan 7 i gynnwys ansawdd dŵr, yn hytrach na dŵr daear yn unig o ystyried amcan SLRhPLI ac mae ganddo gysylltiadau ag Amcan 17 - Gallai Amcan 10 gynnwys Hinsawdd a Charbon hefyd, i gydnabod y cyfle am storfeydd carbon mewn pridd - Amcan 11 – fyddai'n fwy priodol i gynnwys 'A fyddai'r Cynllun yn cyfrannu at reoli tir mewn gofal CC yn gynaliadwy, yn hytrach nag Ystâd Goetir Llywodraeth Cymru sy'n cael ei rheoli gan CNC	Mae amcanion 7, 10 ac 11 wedi'u diweddarau yn Adroddiad Amgylcheddol yr AAS
Sylwadau ar Atodiad A: Atodiad Cynlluniau, Rhaglenni a Pholisïau	- Darparodd CNC sylwadau ar Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd. Roedd y rhain yn cynnwys diweddariadau neu gynnwys y polisïau canlynol - Y Groes Goch Brydeinig - Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) - Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) - Deddf Dŵr 2014 - Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd Cyfoeth Naturiol Cymru: Trosolwg Cenedlaethol - Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 - Dyletswydd Economaidd-gymdeithasol - Asesiad o Effaith Newid Hinsawdd ar Iechyd, Iechyd Cyhoeddus Cymru - LANDMAP, Tirwedd a Hinsawdd sy'n Newid - Cynllun Ymaddasu Sector yr Amgylchedd Hanesyddol a Newid Hinsawdd (Chwefror 2020)	Mae'r holl bolisïau a nodwyd yn yr AAS wedi cael eu hystyried a'u diweddarau o fewn yr adroddiad ac eithrio'r adroddiad <i>Perygl Llifogydd, risg ac anfantais: Adroddiad gan Sayers and Partners ar gyfer Sefydliad Joseph Rowntree Mehefin 2017, ac Argymhellion Risg Ymaddasu i'r Hinsawdd - Prifddinas-Ranbarth Caerdydd</i> na ellid eu cael o ffynonellau cyhoeddus.

Pwynt	Sylwadau	Ymateb i Sylwadau Ymgynghorai
	- Mapio Llonyddwch a Lle - Awyr Dywyll a Llygredd Golau yng Nghymru - Trafnidiaeth Cymru, Cynllun ymaddasu i'r hinsawdd a chydnerthedd - Adroddiadau Dŵr Cymru - Strategaeth Drafnidiaeth Caerdydd (2017) - Papur Gwyn Trafnidiaeth Caerdydd: Gweledigaeth Trafnidiaeth i 2030 - Asesiad Annibynnol o Risgiau Hinsawdd y DU (CCRA3) - Trosolwg o Gynllun Rheoli Basn Afon Cymru - Proffiliau Ecosystem Canolbarth y De: Dŵr croyw - Cynlluniau Adnoddau Coedwig Canolbarth De Cymru (CNC) - Cynllun Rheoli Perygl Llifogydd CNC 2 (CRhPLI 2) - Dalgylch Cyfleoedd Taf ac Elái - Strategaeth Trwyddedu Tynnu Dŵr Cymoedd y De-ddwyrain (Tachwedd 2017) - Diogelwch Tomenni Glo - Cynllun Corfforaethol Cyngor Caerdydd 'Cyflawni Caerdydd Gryfach, Decach a Gwyrddach - Adroddiad Aer Glân Cyngor Caerdydd - Cynllun Rheoli Traethlin Cyngor Caerdydd - Nodyn Cyngor Technegol 15 (TAN15): datblygu, llifogydd ac erydu arfordirol	

Tabl 2 Sylwadau Cadw ar Adroddiad Cwmpasu Drafft o'r AAS

Pwynt	Sylwadau	Ymateb i Sylwadau Ymgynghorai
Adran 4.10.7	Mae meysydd brwydr hanesyddol y ddogfen gwmpasu yn nodi nad oes maes brwydr hysbys o fewn ardal y cynllun. Mae hyn yn anghywir. Nid oes meysydd brwydr cofrestredig yn yr ardal gan nad oes rhai yng Nghymru, fodd bynnag, mae rhestr o feysydd brwydr yng Nghymru 1ac mae’n nodi nifer o feysydd brwydr yn yr ardal, yn fwyaf nodedig Brwydr Sain Ffagan.	Nodir hyn yn Adran 1.10.8 o Atodiad B Gwaelodlin.
	Dylid nodi hefyd bod asedau hanesyddol heb eu dynodi yn yr ardal a allai fod o bwysigrwydd Cenedlaethol. Dylid ymgynghori â Heneb, Ymddiriedolaeth Archaeoleg Cymru, sy'n curadu'r Cofnod Amgylchedd Hanesyddol statudol ar ran Gweinidogion Cymru, ar Strategaeth Perygl Llifogydd Caerdydd.	Bydd y SLRhPLI a’r Cynllun Gweithredu drafft yn cael eu hanfon at Heneb, Ymddiriedolaeth Archaeoleg Cymru yn y cylch ymgynghori nesaf.
Atodiad A	Deddf Henebion Hynafol ac Ardaloedd Archeolegol 1979; Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2016 a Deddf Cynllunio (Adeiladau Rhestredig ac Ardaloedd Cadwraeth) 1990. Bydd y Deddfau hyn yn cael eu disodli gan Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 a fydd yn cael ei deddfu cyn i'r AEG gael ei gynhyrchu. Bydd deddfiad y Ddeddf hefyd yn arwain at ddiwygiadau i Nodyn Cyngor Technegol 24: Yr Amgylchedd Hanesyddol 2017 a nodiadau cyfarwyddyd eraill. Mae'r Ddeddf yn Ddeddf Cydgrynhoi ac ni ddylai newid deddfwriaeth, ond bydd angen newid cyfeiriadau at y gwahanol rannau o'r Deddfau sydd wedi'u cyfuno i gyfeirio at Ddeddf 2023.	Diweddarwyd y gwahaniaeth hwn yn Atodiad A - Cynlluniau, Rhaglenni ac Amcanion Diogelu'r Amgylchedd o fewn Tabl A.1.2 a'r holl ddogfennau yr effeithir armynt sy'n cyfeirio at Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023.

¹ Rhestr o Feysydd Brwydro Hanesyddol yng Nghymru

Cyfarwydddeb Fframwaith Dwr

Cyngor Caerdydd

Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Lleol Caerdydd

Asesiad Sgrinio'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr

Cyfeirnod:

P01 | 3 Hydref 2024

Mae'r adroddiad hwn yn ystyried cyfarwyddiadau a gofynion penodol ein cleient. Nid yw wedi'i fwriadu ar gyfer unrhyw drydydd parti ac ni ddylai unrhyw drydydd parti ddibynnu arno ac nid ymgymeir ag unrhyw gyfrifoldeb i unrhyw drydydd parti.

Rhif tasg 300629-00

Ove Arup & Partners Limited

4 Stryd Pen y Lanfa

Capital Waterside

Caerdydd

CF10 4QP

Y Deyrnas Gyfunol

arup.com

Dilysu Dogfen

Teitl y prosiect Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Lleol Caerdydd

Teitl y ddogfen Asesiad Sgrinio'r Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr

Cyfeirnod y gwaith 300629-00

Cyfeirnod y ddogfen

Cyfeirnod y ffeil

Diwygiad	Dyddiad	Enw ffeil	SRhPLILL Caerdydd Asesiad CFfD		
P01	03/10/2024	Disgrifiad	Asesiad CFfD i gefnogi'r AAS a'r ARhC ar gyfer y SRhPLILL		
			Paratowyd gan	Gwiriwyd gan	Cymeradwywyd gan
		Enw	Lucy Rushmer	Rhodri Thomas	Robin Campbell
		Llofnod			
		Enw ffeil			
		Disgrifiad			
			Paratowyd gan	Gwiriwyd gan	Cymeradwywyd gan
		Enw			
		Llofnod			
		Enw ffeil			
		Disgrifiad			
			Paratowyd gan	Gwiriwyd gan	Cymeradwywyd gan
		Enw			
		Llofnod			

Cyhoeddi Dilysu Dogfen gyda'r Ddogfen

Crynodeb Gweithredol	5
1. Cyflwyniad	6
1.1 Cefndir y prosiect	6
1.2 Diben yr adroddiad hwn	6
1.3 Adroddiadau amgylcheddol ategol	6
1.4 Cefndir i SRhPLILl Caerdydd	6
1.5 Pam fod angen y SRhPLILl a beth fydd yn ei gyflawni?	9
2. Cyd-destun deddfwriaethol	10
3. Methodoleg yr asesiad	10
3.1 Cam 1: Asesiad gwaelodlin (sgrinio)	10
4. Asesiad gwaelodlin (sgrinio)	11
4.2 Casgliad yr asesiad sgrinio	24
5. Ymgynghori	25
6. Casgliadau	26
Ffigurau	27

Ffigurau

Tabl 1: Crynodeb o Fesurau'r SRhPLILl	11
Tabl 2: Crynodeb o Gamau Gweithredu SRhPLILl a Chantau Gweithredu SRhPLILl a sgriniwyd i mewn ac allan	15
Tabl 3: Statws crynofeydd dŵr CFfD a effeithiwyd gan Gamau Gweithredu SRhPLILl a sgriniwyd i mewn	19
Tabl 4: Rhesymau bod crynofeydd dŵr yn methu statws CFfD	21

Ffigurau

Ffigwr 1: Trosolwg Dalgylchoedd CFfD Caerdydd	6
Ffigwr 2: Diffiniadau ar gyfer Amcanion, Mesurau a Chantau Gweithredu	7
Ffigwr 3: ARhRau yng Nghaerdydd	7

Crynodeb Gweithredol

Comisiynodd Cyngor Caerdydd (CC) Ove Arup and Partners Ltd. (Arup) i baratoi asesiad Rheoliadau Amgylchedd Dŵr Rhagarweiniol (RhAD/WER) (a elwir hefyd yn asesiad Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (CFfD/WFD) i lywio Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Lleol Caerdydd (SRhPLIL/LEFRMS) a sgwennwyd gan Gyngor Caerdydd (CC). Mae CC yn gweithio mewn partneriaeth â Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) i gyflawni'r strategaeth rheoli perygl llifogydd hirdymor ('y Strategaeth').

Mae'r asesiad gwaelodlin CFfD hwn wedi nodi 11 corff dŵr wyneb (afon) (gan gynnwys 1 camlas ac 1 llyn), 1 corff trosiannol a 2 gorff dŵr daear yn ardal SRhPLIL Caerdydd. Dim ond 2 o'r cyrff dŵr hyn sy'n meddu ar statws da ar hyn o bryd. Mae llawer yn methu oherwydd addasu ffisegol, rhwystrau i fudo pysgod, cronni, dyddodion atmosfferig, gwaddodion gwelyau halogedig, gollyngiadau carthion, digwyddiadau, draenio tir a datblygu trefol.

Mae sylwadau a dderbyniwyd gan CNC yn ystod eu hymgyngoriad ar yr AAS drafft wedi'u hymgorffori i'r asesiad hwn. Mae'r camau a gynigiwyd yn y SRhPLIL wedi cael eu sgrinio yn erbyn amcanion y Rheoliadau Amgylchedd Dŵr. Mae llawer wedi cael eu sgrinio allan gan na fyddant yn effeithio ar Statws CFfD cyrff dŵr yn ardal weinyddol CC.

Sgriniwyd y camau gweithredu canlynol i mewn:

- CDFA2 - Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau Nodyn Canllaw Technegol (NCT) 15
- CDFA16 - Diweddaru Polisi Cwlfertu Cyngor Caerdydd
- CDFA16 - Cynorthwyo i ddatblygu a chynnal Cynllun Seilwaith Gwyrdd Cyngor Caerdydd
- CDFA17 - Adolygu'r strategaeth Perygl Llifogydd a fabwysiadwyd a chynlluniau gweithredu cysylltiedig bob 2 flynedd
- CDFA18 - Cynorthwyo Awdurdod Cynllunio Cyngor Caerdydd i ddatblygu'r ACLIS a'r CDLI newydd
- CDFA19 - Cynnal Cynllun Rheoli Traethlin Cyngor Caerdydd
- CDFA20 - Sicrhau y glynir at y polisi traethlin mabwysiedig o "gynnal y llinell"
- Rhy3, Rhy4 - Achos Busnes Llawn (ABLI) Tredelerch Wyrddach ac Adeiladu
- Taf1 - Cymryd rhan yn Uwchgynllun Dalgylch Afon Taf ochr yn ochr â CNC ac Awdurdodau Rheoli Risg eraill
- Taf2, Taf3 - ABLI / Dyluniad Manwl ac Adeiladu Yr Eglwys Newydd Wyrddach
- Taf4, Taf5 - Achos Cyfiawnhad Busnes (ACB) ac Adeiladu Radyr Court Road
- Taf6, Taf7, Taf8 - Achos Busnes Amlinellol (ABA), ABLI ac Adeiladu Nant y Wedal

Oherwydd natur y Strategaeth, mae'r rhan fwyaf o'r camau a gaiff eu sgrinio i mewn yn gofyn am gamau gweithredu yn y dyfodol neu asesiad ar lefel prosiect i ddeall yr effaith ar amcanion CFfD.

Mae gan y SLRhPLI botensial i fod yn andwyol neu'n fuddiol i weithredu mesurau lliniaru'r CFfD. Amlygwyd cyfleoedd i gael effaith fuddiol ar lefel strategol.

1. Cyflwyniad

1.1 Cefndir y Prosiect

Comisiynodd Cyngor Caerdydd (CC) Ove Arup and Partners Ltd (Arup) i baratoi asesiad Rheoliadau Amgylchedd Dŵr Rhagarweiniol (RhAD) (a elwir hefyd yn asesiad Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (CFfD)) o'r cynllun gweithredu a gynigir yn Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Lleol (SRhPLILI) Caerdydd a luniwyd gan CC. Mae CC yn gweithio mewn partneriaeth â Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) i gyflawni'r strategaeth rheoli perygl llifogydd hirdymor ('y Strategaeth').

1.2 Diben yr adroddiad hwn

Diben yr adroddiad hwn yw:

- nodi'r crynofeydd dŵr perthnasol y gallai'r Strategaeth effeithio arnynt a choladu'r wybodaeth waelodlin sydd ar gael;
- Nodi elfennau perthnasol y Strategaeth sydd â'r potensial i effeithio ar grynofeydd dŵr, ynghyd ag unrhyw fesurau lliniaru a ymgorfforwyd sydd wedi'u hintegreiddio i'r camau a gynigir gan y Strategaeth;
- Cynnal asesiad sgrinio lle mae gan gamau gweithredu a gynigir yn y Strategaeth y potensial i effeithio ar statws presennol ac amcanion statws y crynofeydd dŵr perthnasol;
- Nodi unrhyw risgiau o beidio â chydymffurfio ag amcanion crynofeydd dŵr a gofynion cysylltiedig ar gyfer asesu a/neu lliniaru pellach; a
- Nodi cyfleoedd gwella posibl i gefnogi'r gwaith o gyflawni amcanion crynofeydd dŵr.

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi'r Strategaeth, yn amlinellu'r fethodoleg asesu ac yn cyflwyno canlyniadau'r asesiad. Cynhaliwyd yr asesiad yn unol â'r canllawiau perthnasol (gweler Atodiad A) ac mae wedi cynnwys astudiaeth ddesg gan ddefnyddio gwybodaeth waelodlin sydd ar gael yn rhwydd a'r Strategaeth ddrafft.

Mae'r asesiad yn 'ddogfen fyw' a dylid ei diweddarau law yn llaw â newidiadau i'r Strategaeth.

1.3 Cefnogi adroddiadau amgylcheddol

Mae adroddiadau gwaelodlin ac asesu effaith amgylcheddol perthnasol eraill a gynhyrchwyd hyd yma i gefnogi'r opsiwn ar gyfer y Strategaeth yn cynnwys:

- Adroddiad Cwmpasu'r Asesiad Amgylcheddol Strategol (AAS), ac
- Adroddiad Sgrinio'r Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC).

Mae'r ddwy ddogfen yma wedi eu hadolygu eisoes gan CNC ym mis Awst 2024.

1.4 Cefndir SRhPLILI Caerdydd

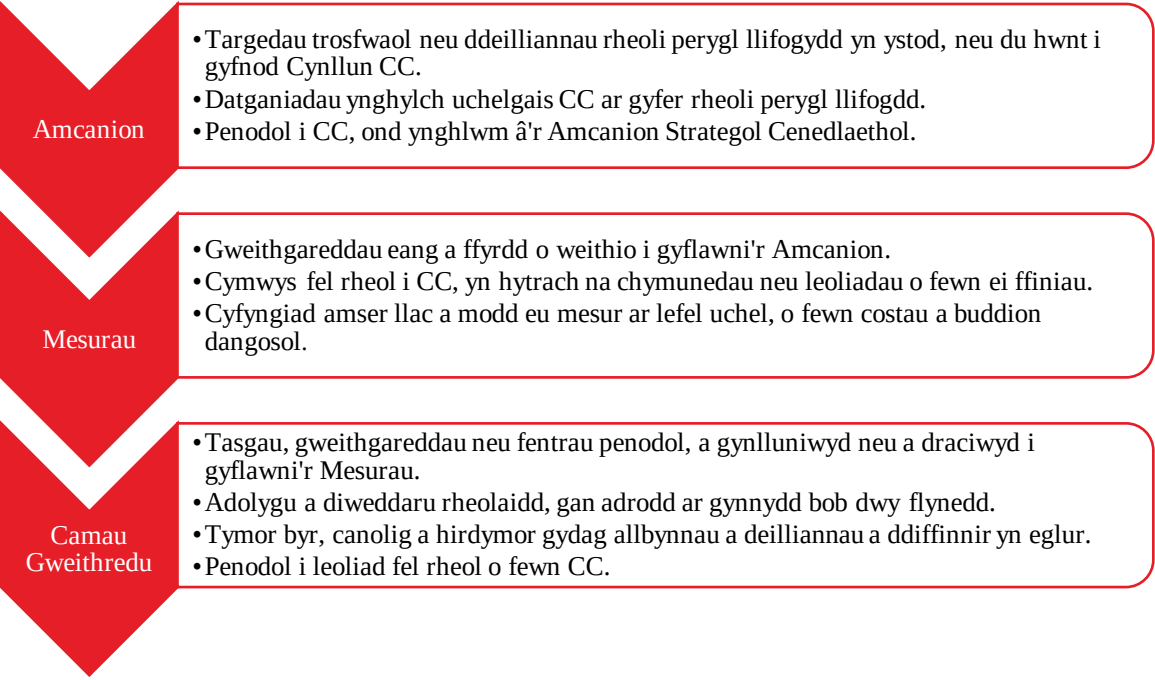
Mae Strategaeth Genedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol (RhPLIEA)¹ yn strategaeth sy'n ofynnol o dan Ddeddf Rheoli Llifogydd a Dŵr (DRhLID) 2010² ac yn gosod y fframwaith ar gyfer rheoli perygl llifogydd ac erydu arfordirol ledled Cymru; rhaid i bob cynllun rheoli perygl llifogydd yng Nghymru gyd-fynd ag amcanion cyffredinol Strategaeth Genedlaethol RhPLIEA.

O dan yr DRhLID, mae CC wedi'i ddynodi'n Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol (ALILIA), ac o'r herwydd mae ganddo sawl dyletswydd statudol. Un ddyletswydd o'r fath sydd gan yr ALILIA yw datblygu a

¹ [Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol yng Nghymru | LIYW. CYMRU](#)

² [Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010 \(legislation.gov.uk\)](#)

eu cymryd i gyflawni'r Amcanion a'r Mesurau ('y Camau Gweithredu' o hyn ymlaen). Dangosir diffiniadau llawn ar gyfer Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu yn **Ffigur 2** isod.

Ffigur 2: Diffiniadau ar gyfer Amcanion, Mesurau a Chamau Gweithredu

Mae'r Cynllun yn disgrifio'r rolau a'r cyfrifoldebau ar gyfer rheoli perygl llifogydd. I grynhoi, gan Lywodraeth Cymru a Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) fydd y trosolwg strategol. Ar lefel fwy lleol, mae yna Awdurdodau Rheoli Risg (ARhRau) y mae'n ofynnol iddynt gyflawni dyletswyddau statudol fel y'u diffinnir yn DRhLID 2010 ac sy'n gyfrifol am liniaru gwahanol ffynonellau o berygl llifogydd, amlinellir yr ARhRau yma yn **Ffigur 3** isod.

Prif Afon - CNC	• Llifogydd o gyrsiau dŵr a ddynodwyd fel 'Prif Afonydd' ar Fapio CNC
Cwrs Dŵr Cyffredin - Cyngor Caerdydd	• Llifogydd o bob gwrs dŵr arall na ddynodwyd fel 'Prif Afon'
Dŵr Wyneb- Cyngor Caerdydd	• Llifogydd a achoswyd gan law pan eir uwch law capasiti'r pridd / system ddraenio
Dŵr Daear - Cyngor Caerdydd	• Llifogydd a achoswyd gan ddŵr yn codi o dan ddaear ac yn mynd mewn i adeileddau dan ddaear neu'n rhedeg ar draws y tir
Llifogydd Priffordd- Cyngor Caerdydd	• Llifogydd a achoswyd gan anallu system ddraenio priffordd i gario dŵr wyneb
Llifogydd Arfordirol- CNC	• Llifogydd o'r môr
Cronfeydd Dŵr - CNC	• Llifogydd o gronfeydd dŵr

Ffigur 3: ARhRau yng Nghaerdydd

Mae'r DRhLID, a gyflwynwyd yn 2010, yn gosod dyletswydd ar CC i weithredu fel yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol (ALILIA) sy'n gyfrifol am reoli perygl llifogydd lleol sy'n deillio o gyrsiau dŵr cyffredin, dŵr wyneb a dŵr daear. O ganlyniad i hynny, mae gan CC nifer o ddyletswyddau statudol gan gynnwys:

- Datblygu, mabwysiadu a chynnal strategaeth i reoli perygl llifogydd lleol;
- Cydymffurfio â Strategaeth Genedlaethol RhPLIEA;
- Cydweithredu ag ARhRau ac awdurdodau eraill, gan gynnwys rhannu data
- Ymchwilio i lifogydd pan ystyrir ei fod yn briodol neu'n angenrheidiol; a
- Cynnal cofrestr o adeileddau sy'n debygol o effeithio ar berygl llifogydd

Roedd atodlen 3 DRhLID 2010, a ddeddfwyd ym mis Ionawr 2019, yn dynodi CC fel y corff cymeradwyo Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau). I'r perwyl hwnnw felly, mae gan Gyngor Caerdydd ddyletswydd i reoli dŵr wyneb yn effeithiol o fewn datblygiadau newydd gan sicrhau eu bod yn cael eu hadeiladu yn unol â'r Safonau Cenedlaethol gorfodol ar gyfer SDCau.

1.5 Pam mae angen yr SRhPLILI a beth fydd yn ei gyflawni?

Mae'r Strategaeth Genedlaethol ar gyfer RhPLIEA yn nodi bod dros 245,000 eiddo ledled Cymru mewn perygl o lifogydd o du afonydd, y môr a dŵr wyneb, gyda bron i 400 eiddo hefyd mewn perygl o erydu arfordirol. Mae hefyd yn egluro y gallwn ni ddisgwyl i'r peryglon hynny gynyddu wrth i'r hinsawdd newid, gyda llifogydd amlach a mwy difrifol, lefel y môr yn codi a chyfraddau erydu arfordirol cyflymach.

Gall llifogydd ddeillio o wahanol ffynonellau, gan gynnwys afonydd, nentydd, y môr ac yn fwy cyffredin yng Nghaerdydd, o ddraeniau wedi'u blocio neu hen garthffosydd na allant ymdopi â chyfeintiau dŵr o gawodydd glaw trwm. Er nad yw Caerdydd wedi cael llawer o ddigwyddiadau llifogydd sylweddol, gwelwyd nifer cynyddol o broblemau llifogydd yn digwydd mewn cyfnodau o law trwm. Bwriad yr Amcanion, y Mesurau a'r Camau Gweithredu a nodir yn y Cynllun yw helpu i leihau'r risg o lifogydd yn lleol a lleihau'r effeithiau y gallai unrhyw ddigwyddiad llifogydd eu cael ar y cymunedau lleol, yr amgylchedd a'r economi.

Datganodd CC argyfwng hinsawdd ym mis Mawrth 2019, gan gydnabod ei rôl a'i gyfrifoldeb dros amddiffyn a gwella'r amgylchedd, ac ymrwmo i weithio tuag at ddod yn sefydliad a dinas carbon niwtral erbyn 2030.⁴ Mae'r Strategaeth yn cael ei datblygu gyda'r bwriad o ymgorffori ac ymateb i effeithiau newid yn yr hinsawdd ar berygl llifogydd hirdymor.

⁴ Caerdydd Un Blaned. Ein gweledigaeth ar gyfer Dinas Carbon Niwtral erbyn 2030. Ar gael yn: <https://www.oneplanetcardiff.co.uk/wp-content/uploads/OPC%20vision%20document.pdf>

2. Cyd-destun Deddfwriaethol

Ar hyn o bryd Rheoliadau Amgylchedd Dŵr (Cyfarwydddeb Fframwaith Dŵr) (Cymru a Lloegr) (diwygiwyd 2017) yw'r darn o ddeddfwriaeth mwyaf a mwyaf ei ddylanwad yn y DU ar gyfer yr amgylchedd dŵr ac mae'n trosi'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr yn gyfraith i Gymru a Lloegr. CNC yw'r awdurdod cymwys sy'n gyfrifol am gyflawni gofynion y Rheoliadau Amgylchedd Dŵr (RhAD) yng Nghymru.

Mae'r ddeddfwriaeth yn defnyddio dull integredig o reoli dŵr yn gynaliadwy drwy ystyried y rhyngweithio rhwng dŵr wyneb, dŵr daear ac ecosystemau sy'n ddibynnol ar ddŵr.

O dan y RhAD, 'crynofeydd dŵr' yw'r unedau rheoli sylfaenol ac fe'u diffinnir fel rhan neu'r cyfan o system afon neu ddyfrhaen. Mae'r crynofeydd dŵr hyn yn ffurfio rhan o Ardal Basn Afon (ABA) mwy, y mae Cynlluniau Rheoli Basn Afon CRhBAu yn cael eu datblygu ar ei chyfer ac amcanion amgylcheddol yn cael eu pennu. Mae'r CRhBAu hyn yn cael eu llunio bob chwe blynedd, yn unol â chylch cynllunio rheoli basn afonydd.

Mae'r RhAD yn gofyn dosbarthu cyflwr presennol neu 'statws neu botensial' dŵr wyneb a chrynofeydd dŵr daear a gosod cyfres o amcanion ar gyfer cynnal neu wella amodau fel bod crynofeydd dŵr yn cyrraedd a / neu'n cynnal 'statws neu botensial da'. Yr Amcanion Amgylcheddol cyffredinol hyn yw:

- Atal dirywiad (a lle bo hynny'n bosibl, wella) statws crynofeydd dŵr wyneb, crynofeydd dŵr daear a'u hecosystemau;
- Anelu at gyflawni statws 'Da' o leiaf ar gyfer pob crynafa ddŵr erbyn 2015. Lle nad yw hyn yn bosibl ac yn destun y meini prawf a nodir yn y Gyfarwydddeb, anelu at sicrhau statws Da erbyn 2021 neu 2027;
- Bodloni gofynion Ardaloedd Gwarchodedig y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr;
- Hyrwyddo defnydd cynaliadwy o ddŵr fel adnodd naturiol;
- Gwarchod cynefinoedd a rhywogaethau sy'n dibynnu'n uniongyrchol ar ddŵr;
- Lleihau fwy neu ddiddymu'r raddol y rhyddhau ar lygryddion unigol neu grwpiau o lygryddion sy'n peri bygythiad sylweddol i ddŵr wyneb (yn enwedig yr amgylchedd dyfrol);
- Lleihau llygredd dŵr daear fwy neu fwy ac atal neu gyfyngu ar fynediad llygryddion; a,
- Cyfrannu at liniaru effeithiau llifogydd a sychder.

Mae angen i bob gweithgaredd newydd (a pharhaus cyfredol) yn yr amgylchedd dŵr gael eu harwain gan ofynion y RhAD. Mae hyn yn cynnwys sicrhau nad oes unrhyw newidiadau yn digwydd sy'n achosi dirywiad i statws presennol crynofeydd dŵr neu'n atal cyflawni amcanion statws crynofeydd dŵr yn y dyfodol. Mae'r egwyddor hon bellach wedi'i hintegreiddio i'r broses o wneud cais am ganiatâd cynllunio ar gyfer cynlluniau arfaethedig.

3. Methodoleg Asesu

Bydd yr asesiad hwn yn asesu pa grynofeydd dŵr CFfD sy'n cael eu heffeithio gan Gynllun Gweithredu'r SRhPLILL Ddrafft. Y crynofeydd dŵr CFfD sy'n gorwedd yn ardal weinyddol CC yw prif ddalgylchoedd afonydd Elái, Taf a Rhymni (**Ffigur 1**).

3.1 Cam 1: Asesiad gwaelodlin (sgrinio)

Nododd sgrinio cychwynnol grynofeydd dŵr RhAD perthnasol wedi'u lleoli yn y parth dylanwad. Mae'r parth dylanwad yn cynnwys ôl troed ffisegol safleoedd gwaith a'r crynofeydd dŵr wyneb sy'n rhedeg drwy'r safle a'r crynofeydd dŵr daear sydd o dan y safle. Dewisir crynofeydd dŵr i'w cynnwys ar y cam cynnar hwn o'r asesiad cydymffurfio gan gyfeirio at y CRhBA perthnasol.

Mae'r cam hwn wedi ystyried a oes potensial gan Gynllun Gweithredu'r SRhPLILL drafft i effeithio ar grynofeydd dŵr RhAD. Lle ystyriwyd bod llwybrau effaith yn bosibl, mae'r parthau dylanwad arfaethedig wedi'u sefydlu ar sail ar camau gweithredu'r SRhPLILL arfaethedig.

3.1.1 Gwaelodlin crynofeydd dŵr

Sefydlwyd hwn drwy nodi'r crynofeydd dŵr wyneb a dŵr daear RhAD y gallai'r SRhPLILL arfaethedig effeithio arnynt. Camau gweithredu a nodi eu cyflwr gwaelodlin, gan ddefnyddio asesiad bwrdd gwaith.

Mae'r asesiad bwrdd gwaith wedi coladu ac adolygu'r wybodaeth am statws a statws amcanion y crynofeydd dŵr ar gyfer crynofeydd dŵr RhAD perthnasol yn seiliedig ar ddata CNC (data Dosbarthiad Statws Crynofeydd Dŵr Cylchred 3 - 2022). Ystyrir bod y data hwn yn darparu'r amcangyfrif gorau ar hyn o bryd o statws a'r llinell waelodlin ffurfiol y bydd CNC yn ei defnyddio i asesu cydymffurfiaeth â'r amcan 'dim dirywiad' yn 2027.

Defnyddiwyd y setiau data canlynol hefyd i sefydlu natur a chyflwr presennol y cyrsiau dŵr hynny sydd wedi'u lleoli o fewn crynofeydd dŵr RhAD a effeithir gan y Strategaeth:

- Cynllun Rheoli Basn Afon Hafren⁵;
- Cylchred 3 dosbarthiad statws crynofeydd dŵr CRhBA a data amcanion statws, data rheswm dros beidio â chyflawni da (RhDBCD), data ardal warchodedig;
- Mapiau AO hanesyddol⁶;
- Data Agored Arolwg Ordnans (AO)⁷;
- Map 'MAGIC' DEFRA (yn darparu gwybodaeth ddaearyddol awdurdodol am yr amgylchedd naturiol o bob rhan o'r llywodraeth)⁸; a
- Map Rhyngweithiol Cymdeithas Ddaearegol Prydain (CDdP/BGS)⁹.

⁵ Asiantaeth yr Amgylchedd, 2022 *Cynllun Rheoli Basn Afon Hafren (Cylchred 3)*. Ar gael yn: <https://www.gov.uk/guidance/severn-river-basin-district-river-basin-management-plan-updated-2022> (Cyrchwyd: 10/09/2024)

⁶ Llyfrgell Genedlaethol yr Alban, 2023. *Mapiau AO hanesyddol*. Ar gael yn: <http://maps.nls.uk/os/> (Cyrchwyd: 10/09/2024)

⁷ Arolwg Ordnans, 2023. *Mapiau Data Agored*. Ar gael yn: <https://www.bing.com/mapspreview> (Cyrchwyd: 10/09/2024)

DEFRA, 2023. *MAP 'MAGIC'*. Ar gael yn: <https://magic.defra.gov.uk/magicmap.aspx> (Cyrchwyd: 10/09/2024)

⁹ Cymdeithas Ddaearegol Prydain, 2023. *Geology Viewer*. Ar gael yn: <https://www.bgs.ac.uk/map-viewers/bgs-geology-viewer/> (Cyrchwyd: 10/09/2024)

4. Asesiad gwaelodlin (sgrinio)

Cynhaliwyd asesiad gwaelodlin i nodi'r crynofeydd dŵr RhAD perthnasol y gallai'r Camau Gweithredu SRhPLILl arfaethedig effeithio arnynt. Mae'r asesiad sgrinio hwn yn coladu'r data gwaelodlin RhAD diweddaraf sydd ar gael er mwyn llywio'r asesiad sgrinio o effeithiau tebygol y Camau Gweithredu SRhPLILl arfaethedig ar statws ac amcanion RhAD.

Cyflwynir crynodeb o'r Cynllun SRhPLILl drafft isod gyda nifer o Fesurau (Tabl 1) a Chamau Gweithredu (Tabl 2).

4.1.1 Mesurau SRhPLILl

Mae Tabl 1 yn cyflwyno'r mesurau sydd wedi'u cynnwys o dan amcanion strategol SRhPLILl ar gyfer y cyfnod 2024 – 2034.

Tabl 1: Crynodeb o Fesurau SRhPLILl

Cyfeirnod	Mesur	Disgrifiad o'r mesur
1	Sicrhau bod rhagamcanion Newid hinsawdd yn cael eu cynnwys ym mhob agwedd ar ddatblygu a rheoli perygl llifogydd	Bydd yr ALILIA yn sicrhau bod effeithiau newid hinsawdd yn cael eu cynnwys ym mhob agwedd ar reoli a datblygu perygl llifogydd. Bydd ffactor codi o 40% yn cael ei gynnwys ym mhob dyluniad, modelu ac asesiad o systemau draenio dŵr wyneb, systemau draenio cynaliadwy a chynlluniau lliniaru llifogydd.
2	Ymgynghorai i'r awdurdod cynllunio a rheoli adeiladu	Bydd yr ALILIA yn cynorthwyo'r ACLl i sicrhau nad yw perygl llifogydd cymunedau presennol yn cael ei waethygu gan ddatblygiadau newydd. Bydd yr ALILIA hefyd yn cynorthwyo'r Awdurdod Cynllunio Lleol i sicrhau y cedwir at yr holl bolisiau a chanllawiau perygl llifogydd lleol, rhanbarthol a chenedlaethol (megis TAN 15 a'r CDLl) yn ymwneud ag unrhyw ddatblygiad.
3	Corff Cymeradwyo SDCau (CCDC)	Wrth ddeddfu Atodlen 3 DRhLID 2010 gan Lywodraeth Cymru ar 7 Ionawr 2019, penodir CDC yn Gorff Cymeradwyo SDCau (CCDC). Mae Atodlen 3 yn neilltuo sawl cyfrifoldeb statudol i CDC gan gynnwys asesu a mabwysiadu dyluniadau draenio a phwerau gorfodi cysylltiedig. Mae gan CDC hefyd y gallu i fabwysiadu systemau draenio nad ydynt yn orfodol a allai gynnwys y rhai sy'n gwasanaethu un eiddo yn unig neu systemau a gymeradwywyd a gwaith adeiladu cyn gweithredu Atodlen 3.
4	Strategaeth Perygl Llifogydd Lleol	Paratoi a mabwysiadu strategaeth ar gyfer rheoli perygl llifogydd o ffynonellau lleol.
5	Strategaeth Dŵr Wyneb	Mae CDC yn bwriadu datblygu Strategaeth Rheoli Dŵr Wyneb benodol yn unol ag Adran 8 NCT 15.
6	Sicrhau Cydymffurfiaeth â pholisiau strategol	Bydd y strategaeth hon yn sicrhau bod yr holl benderfyniadau ynghylch rheoli perygl llifogydd lleol yn cydymffurfio â'r holl bolisiau strategol lleol a chenedlaethol.
7	Adolygu a diweddarau'r Polisi Cwlfertu	Ar hyn o bryd mae polisi cwlfertu CC ond yn caniatáu cwlfertu cwrw dŵr at ddibenion mynediad ac amwynder. Bydd y polisi cwlfertu wedi'i ddiweddarau yn gwneud safbwynt CC ar gwlfertau yn gliriach ac yn annog agor cyrsiau dŵr i olau dydd (cael gwared ar gwlfertau).
8	Cofrestr o Asedau Perygl Llifogydd	Mae Adran 21 DRhLID 2010 yn gosod dyletswydd statudol ar Gyngor Caerdydd i gadw cofrestr o asedau perygl llifogydd megis amddiffynfeydd a sgriniau sbwriel.
9	Dyletswyddau Deddf Draenio Tir 1991	Mae DDT 1991 yn gosod dyletswyddau statudol ar CC fel yr ALILIA, gan gynnwys pwerau caniatáu a gorfodi.

Cyfeirnod	Mesur	Disgrifiad o'r mesur
10	Helpu i ddatblygu'r ACLIS	Mae angen Asesiad Canlyniadau Llifogydd Strategol (ACLIS) i ddarparu tystiolaeth i lywio polisiâu a dewis safleoedd ar gyfer Cynlluniau Datblygu Strategol a Lleol. Gan nad yw ffynonellau perygl llifogydd wedi'u rhwymo gan ffiniau awdurdod, yn aml mae ACLISau yn cael eu gwneud yn rhanbarthol gan yr ACLlau cysylltiedig.
11	Canllawiau SDCau	Datblygu canllawiau ar gyfer datblygwyr, preswylwyr a grwpiau lleol i sicrhau dylunio, rheoli a chynnal a chadw effeithiol. Dim camau gweithredu cyfredol yn gysylltiedig â mesur 11. Mae CC yn bwriadu cynnwys cam(au) gweithredu yn yr adolygiad dwy flynedd ar y SRhPLILL.
12	Canllawiau Cyrsiau Dŵr Cyffredin	Datblygu Canllawiau ar gyfer datblygwyr a pherchnogion glannau afonydd ar gyfer rheoli a chynnal cyrsiau dŵr cyffredin.
13	Ymateb i lifogydd	Ymateb CC i ddigwyddiadau llifogydd yn ystod ac ar ôl y digwyddiad
14	Ymchwilio i bob digwyddiad llifogydd	Bydd CC yn ymchwilio i'r holl ddigwyddiadau llifogydd yr adroddir amdanynt sy'n effeithio ar unrhyw dderbynnnydd llifogydd. Pe bai 20 neu fwy o eiddo yn dioddef llifogydd mewnol o un ffynhonnell, bydd CC yn cynnal ac yn ysgrifennu adroddiad Adran 19 (DRhLID 2010) ac yn ei gyhoeddi ar ein gwefan.
15	Datblygu Cynllun lliniaru llifogydd	Mae angen piblinell hirdymor o gynlluniau lliniaru llifogydd (CLILL) i liniaru perygl llifogydd o ffynonellau lleol ledled y ddinas. Mae'r strategaeth perygl llifogydd genedlaethol yn rhoi canllawiau ar gyfer sut y dylid defnyddio buddsoddiad RhPLIEA ac fe'i cefnogir gan Ganllawiau Achos Busnes diweddar. Mae'r canllawiau hyn yn defnyddio'r model 5-achos busnes wrth ddatblygu CLILL, fel y'i mabwysiadwyd gan Lywodraeth Cymru a Thrysorlys EF. Bydd CC yn cyflawni CLILL o'r biblinell hirdymor yn unol â'r canllawiau achos busnes gan ddefnyddio'r prosiectau canlynol: 1. Achos Busnes Amlinellol Strategol (AAS) 2. Achos Cyfiawnhau Busnes (ACB) neu Achos Busnes Amlinellol (ABA) 3. Achos Busnes Llawn (ABL) / Dyluniad Manwl Bydd penderfyniadau ar leoliadau ar gyfer CLILL posibl yn cael eu penderfynu yn ôl nifer o ffactorau, gan gynnwys perygl llifogydd presennol, CCMP, rhagamcanion newid hinsawdd a digwyddiadau llifogydd hanesyddol.
16	Cynnal a Chadw Cwlfertau Hanfodol a Thelemetreg	Mae gan CC nifer o asedau cwlfert allweddol fel y'i disgrifir yn Adran 4.2.3. Mae gan yr asedau hyn gamera cylch cyfyng a chofnodydd lefelau sy'n darparu lefelau dŵr a delweddau cyfredol i lywio ymateb CC i ddigwyddiadau llifogydd a thywydd garw. Mae gwelliannau i'r gwaith cynnal a chadw parhaus i'r asedau hyn yn hanfodol i liniaru perygl llifogydd wrth sicrhau hirhoedledd yr asedau.
17	Hyfforddiant staff mewnol	Bydd yr ALILLA yn darparu hyfforddiant i staff canolfan alwadau CC (C2C) ac adrannau mewnol eraill i sicrhau bod cyngor effeithiol yn cael ei roi i rywun sy'n adrodd am lifogydd. Darperir hyfforddiant i adrannau eraill CC, megis Rheoli Gwastraff, i sicrhau bod holl adnoddau CC yn cael eu defnyddio, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, mewn unrhyw ymateb i lifogydd, yn unol â Mesur 13.
18	Ymgynghorai i Uned Rheoli Gwydnwch CC	Mae gan Uned Gwydnwch CC ddyletswydd statudol o dan Ddeddf Argyfyngau Sifil Wrth Gefn 2004 i fabwysiadu a chynnal cynlluniau i ymateb i argyfyngau llifogydd.

Cyfeirnod	Mesur	Disgrifiad o'r mesur
		Bydd yr ALILIA yn cynorthwyo'r Uned Gwydnwch i ddiweddarau'r cynlluniau hyn ac yn gweithio gyda nhw yn ystod digwyddiad llifogydd mawr. Bydd cynlluniau ymateb effeithiol yn cynnwys y gymuned trwy gydol y broses, gan sicrhau ymgysylltiad cymunedol cyn, yn ystod ac ar ôl llifogydd.
19	Rhannu modelu Dŵr Wyneb	Bydd yr ALILIA yn rhannu unrhyw waith modelu dŵr wyneb a wneir fel rhan o CLIL fel y'i disgrifir ym mesur 15. Bydd y modelu canlyniadol yn cael ei rhannu â Llywodraeth Cymru a CNC i lywio'r cylchred diweddaraf o fapio perygl llifogydd, fel y'i disgrifir yn adran 5.
20	Ymgysylltu â chymunedau lleol cyn, yn ystod ac ar ôl digwyddiadau llifogydd	Bydd CC yn ymgysylltu â chymunedau cyn yn ystod ac ar ôl digwyddiad llifogydd, gan sicrhau bod cymunedau wedi cynyddu gwydnwch rhag llifogydd. Bydd CC yn ymgysylltu â chymunedau i'w cynghori ynghylch eu perygl llifogydd presennol ac yn annog gosod mesurau lliniaru llifogydd fel amddiffyn rhag llifogydd ar lefel eiddo (Gwydnwch Eiddo Rhag Llifogydd - GERhLl). Bydd CC yn gweithio gydag unrhyw gymunedau sy'n dymuno gosod GERhLl i sicrhau bod mesurau effeithiol yn cael eu rhoi ar waith. Cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, bydd CC yn cynorthwyo cymunedau yn eu hymateb i ddigwyddiadau llifogydd, er enghraifft, trwy gynnig gwaredu eitemau sydd wedi'u difrodi a darparu unrhyw gymorth arall lle bo'n ymarferol, megis datganiadau llifogydd ALILIA ar gyfer hawliadau yswiriant.
21	Helpu cymunedau i greu a gweithredu grwpiau llifogydd cymunedol	Ni all CC gael gwared ar bob perygl llifogydd, ond gall cymunedau lleol sydd wedi'u paratoi'n dda ar gyfer llifogydd gynyddu eu gwydnwch yn sylweddol. Bydd CC yn gweithio gyda chymunedau i ddatblygu eu grŵp a'u cynllun rheoli perygl llifogydd eu hunain. Bydd cymunedau lleol yn adnabod eu hardal yn dda a bydd CC yn gweithio gyda nhw i ddatblygu cynlluniau llifogydd cyn, yn ystod ac ar ôl digwyddiad llifogydd. Bydd camau gweithredu gan CC o fewn y cynllun, fel casglu deiliach marw neu gynorthwyo â gwaith adfer. Byddwn hefyd yn cynorthwyo'r cymunedau i ddiweddarau eu cynllun yn ôl yr angen.
22	Cydweithio ag ARhRau a sefydliadau eraill i leihau perygl llifogydd	Mae gan bob ARhR fel Dŵr Cymru (DC) a CNC ofyniad o dan ddeddfwriaeth berthnasol i fabwysiadu eu strategaethau Perygl Llifogydd eu hunain. Bydd CC yn cydweithio â'r ARhRau hyn i leihau perygl llifogydd ledled Caerdydd o'r holl ffynonellau perthnasol. Ar hyn o bryd mae CC yn cwrdd â DC yn fisol i drafod digwyddiadau llifogydd a CLIL sy'n berthnasol i'r ddau sefydliad, a bydd yn gweithio i gynnwys ARhRau eraill yn y trafodaethau. Mae CC yn rhannu ffin â Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili, Cyngor Dinas Casnewydd, Cyngor Rhondda Cynon Taf a Chyngor Bro Morgannwg. Bydd CC yn cydgysylltu'n uniongyrchol â'r awdurdodau hyn, gan weithredu fel yr ALILIA, i drafod digwyddiadau a chynlluniau llifogydd trawsffiniol, wrth weithio gyda nhw hefyd i leihau perygl llifogydd i gymunedau ar ffiniau'r awdurdod.
23	Cydweithio â CNC a DC ynghylch digwyddiadau llygru	Ceir digwyddiadau llygru ledled Caerdydd sy'n cyfrannu at statws CFfD gwael cyrsiau dŵr ledled Caerdydd. Mae CC yn cydgysylltu'n uniongyrchol ac yn cwrdd yn rheolaidd â CNC a DC i drafod digwyddiadau llygru ledled y ddinas o eiddo preswyl a masnachol a hefyd o orlifa carthffosiaeth gyfun sydd â chaniatâd a rhai heb ganiatâd. Pe bai'r llygredd oherwydd camgysylltiad, bydd DC a CNC yn ymchwilio i'r camgysylltiad, ond CC sydd â'r pwerau gorfodi o dan Ddeddf Adeiladu 1984. Os yw'r llygredd wedi mynd i gwrs dŵr cyffredin o ddŵr ffo wyneb heb ei reoli, megis o safle datblygu, bydd CC yn cydweithio â CNC i ymchwilio a defnyddio ei bwerau gorfodi o dan Ddeddf Draenio Tir 1991 os oes angen.

Cyfeirnod	Mesur	Disgrifiad o'r mesur
24	Sgyrsiau llifogydd a diogelwch Dŵr mewn ysgolion	Mae Tîm Rheoli Perygl Llifogydd CC yn cynnal sgyrsiau llifogydd a diogelwch dŵr mewn ysgolion cynradd ac uwchradd. Sgyrsiau llifogydd: Cyflwyniad yn dangos pob agwedd ar lifogydd gan gynnwys gwydnwch ac adfer. Mae effeithiau newid hinsawdd yn agwedd allweddol ar y sgwrs, gan sicrhau ei bod yn cydymffurfio â'r cwricwlwm newydd. Sgyrsiau Diogelwch Dŵr: Mae CC wedi gweithio gydag Atlantic Crest, cwmni diogelwch dŵr arbenigol, i ddatblygu cyflwyniadau diogelwch dŵr ar gyfer y grwpiau oedran perthnasol. Mae'r sgwrs yn cynnwys beth i'w wneud yn ystod argyfwng sy'n ymwneud â dŵr, beth i'w wneud yn ystod llifogydd, a sgiliau bywyd allweddol fel siarad â'r gwasanaethau brys a signalau achubwyr bywyd rhyngwladol.
25	Cydweithio â'r byd academiaidd	Mae problem sy'n dod i'r amlwg yn y diwydiant perygl llifogydd o ran argaeledd adnoddau a pheirianwyr i alluogi'r diwydiant i dyfu. Mae cyflwyno Atodlen 3 DRhLID 2010 wedi pwysleisio'r angen i raddedigion ymuno â'r diwydiant perygl llifogydd ac mae gan ARhRau rôl allweddol i'w chwarae yn hyn o beth. Mae CC wedi datblygu perthnasoedd pwysig â Phrifysgol Caerfaddon, Prifysgol Caerdydd a Phrifysgol De Cymru, sydd wedi arwain at gydweithio ar nifer o lefelau. Mae hyn yn amrywio o fyfyrwyr sy'n ymgymryd â lleoliadau dysgu seiliedig ar waith a thraethodau hir i gydweithio ag athrawon prifysgol ar erthyglau cyfnodolion cyhoeddus.
26	Perchnogion Glannau Afon	Fel y disgrifir yn 4.3.7, mae gan berchnogion glannau afon nifer o ddyletswyddau a chyfrifoldebau am gyrsiau dŵr cyffredin sy'n llifo trwy eu tir. Ynghyd â'r canllawiau a ddisgrifir ym mesur 12, bydd CC yn gweithio gyda pherchnogion glannau afon i sicrhau bod cyrsiau dŵr cyffredin yn cael eu rheoli a'u cynnal a'u cadw'n effeithiol ledled y ddinas.

4.1.2 Camau Gweithredu SRhPLILl

Mae Tabl 2 yn crynhoi'r camau a gynhwysir o dan amcanion strategol SRhPLILl ar gyfer y cyfnod 2024 – 2034.

4.1.3 Asesiad Sgrinio

Mae'r cam sgrinio gwaelodlin/cychwynnol hwn wedi ystyried a oes gan y Camau Gweithredu SRhPLILl arfaethedig y potensial i effeithio ar grynofeydd dŵr RhAD perthnasol. Mae **Tabl 2** yn nodi'r Camau Gweithredu SRhPLILl arfaethedig a fydd (wedi'u sgrinio i mewn) ac na fydd yn effeithio ar grynofeydd dŵr y RhAD perthnasol (wedi'u sgrinio allan). Mae cyfiawnhad dros gamau gweithredu wedi'u sgrinio i mewn ac allan wedi ei ddarparu (**Tabl 2**).

Dylid nodi bod angen cwblhau asesiad CFfD penodol i'r prosiect ar gyfer cynlluniau ar wahân sy'n ganlyniad i'r Camau Gweithredu SRhPLILl arfaethedig.

Lle ystyriwyd bod llwybrau effaith yn bosibl, mae'r parthau dylanwad arfaethedig wedi'u sefydlu ar sail y camau SRhPLILl arfaethedig. Mae'r parth dylanwad yn cynnwys ôl troed ffisegol unrhyw waith arfaethedig a'r crynofeydd dŵr wyneb sy'n rhedeg drwy'r safle a'r crynofeydd dŵr daear o dan y safle. Dewisir crynofeydd dŵr i'w cynnwys yn ystod y cam cynnar hwn o'r asesiad cydymffurfio gan gyfeirio at y CRhBA perthnasol.

Tabl 2: Crynodeb o Gamau Gweithredu SRhPLILI a Chamau Gweithredu SRhPLILI a sgriniwyd i mewn neu allan

Cyfeirnod	Camau Gweithredu SRhPLILI	Cysylltiadau â Mesurau SLRhPLI	Sgrinio i Mewn/Allan	Cyfiawnhad
CDFA1	Gwella a chynnal Tudalen Perygl Llifogydd CC. Cynghori ar gamau lliniaru, gweithredu ac adfer cyn, yn ystod ac ar ôl llifogydd	13,14,17,20,21	Allan	Seilio ar y wefan, dim gwaith.
CDFA2	Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT15	1,2,3,4,5,6	I Mewn	Canllawiau NCT15 yw mabwysiadu dull sy'n seiliedig ar risg o ran rheoli perygl llifogydd, felly mae gan fabwysiadu unrhyw bolisi rheoli dŵr wyneb yn unol ag NCT15 y potensial i effeithio ar statws CFfD crynofeydd dŵr. Angen camau gweithredu yn y dyfodol. Polisi newydd i'w adolygu yn erbyn amcanion CRhBA Hafren wrth i'r polisi gael ei ddatblygu.
CDFA3	Cynnal a diweddarau cronfa ddata asedau perygl llifogydd fel sy'n ofynnol o dan Adran 21 Deddf Rheoli Llifogydd a Dŵr 2010	8	Allan	Rheoli asedau, dim gwaith.
CDFA4	Cyflenwi data asedau perygl llifogydd i randdeiliaid sydd â diddordeb ac ARhRau eraill	19,22	Allan	Cyflenwi data yn unig.
CDFA5	Adolygu a chynnal cynllun ymateb brys i lifogydd CC gydag Uned Gwydnwch y cyngor	1,6,13,14,17,18,20,21,22	Allan	Dim effaith ar faterion CFfD.
CDFA6	Cynorthwyo CNC lle bo angen i liniaru perygl llifogydd o ffynonellau Prif Afonydd, h.y., Afon Elái, Afon Rhymni ac Afon Taf	1,19,22	Allan	Cyfoeth Naturiol Cymru i arwain ar faterion CFfD ar gyfer prif afonydd.
CDFA7	Cynorthwyo cymunedau lleol i ddatblygu grwpiau risg llifogydd lleol ar lefel gymunedol	19,20,21	Allan	Materion sefydliadol nad ydynt yn gysylltiedig â CFfD. Mae unrhyw waith corfforol a gynnigir gan grwpiau cymunedol yn fân ac yn cael ei arwain gan wirfoddolwyr, ac yn annhebygol iawn o gael effaith andwyol. Dylid sgrinio gofynion asesu CFfD fel rhan o geisiadau cydsynio.
CDFA8	Darparu cyfleusterau addysg gyda chyflwyniadau ac adnoddau ynghylch llifogydd a newid yn yr hinsawdd i fwydo i'r cwricwlwm newydd	1,17,20,21,22,24,25	Allan	Yn y gymuned, dim gwaith.

Cyfeirnod	Camau Gweithredu SRhPLIL	Cysylltiadau â Mesurau SLRhPLI	Sgrinio i Mewn/Allan	Cyfiawnhad
CDFA9	Gweithio gyda Dŵr Cymru i dynnu dŵr wyneb o systemau carthffosiaeth cyhoeddus trwy gynlluniau tynnu dŵr wyneb a chymeradwyaeth y CCDC	3,9,19,22,23	Allan	I'w ystyried ar lefel y prosiect lle cynigir gwaith. Potensial ar gyfer effaith fuddiol ar ansawdd dŵr gan arwain at effaith gadarnhaol ar CFfD.
CDFA10	Sicrhau bod unrhyw arfer gorau yn cael ei gynnwys yn unrhyw adroddiadau ymchwiliad llifogydd Adran 19	13,14	Allan	Ymchwiliad yn unig, dim gwaith.
CDFA11	Cynnal telemetreg CC i ddal glawiad a gwybodaeth am lefelau dŵr mewn amser real	14,16	Allan	Casglu data yn unig, dim gwaith.
CDFA12	Gwella a chynnal piblinell cynllun lliniaru llifogydd hirdymor sy'n glynu wrth Ganllawiau Achos Busnes Llywodraeth Cymru	15,22	Allan	CFfD i'w ystyried ar sail fesul prosiect.
CDFA13	Diweddaru Polisi Cwlfertu CC	6,7,9,16,26	I Mewn	Diweddariad i bolisi cwlfertu presennol CC (2014) sydd ar hyn o bryd yn gwrthwynebu cwlfertu cyrsiau dŵr, gan ei ystyried yn fuddiol i gyrsiau dŵr aros mewn cyflwr agored at ddibenion rheoli perygl llifogydd ac at ddibenion amgylcheddol. Lle bynnag y bo'n ymarferol bydd CC yn ceisio cael cyrsiau dŵr wedi'u hadfer yn sianeli agored. Mae gan y diweddariad botensial i effeithio ar statws CFfD crynofeydd dŵr. Ymgynghori ag arbenigwyr technegol CNC yn ystod y diweddariad i lywio'r deilliant mwyaf buddiol i'r amgylchedd.
CDFA14	Diweddaru Polisi Bagiau Tywod CC	6	Allan	Mae'r diweddariad i bolisi bagiau tywod presennol CC (2014) yn ymwneud â darparu bagiau tywod ac felly yn annhebygol o effeithio ar yr amgylchedd dŵr.
CDFA15	Datblygu a chynnal canllawiau cyrsiau dŵr cyffredin	6,12,26	Allan	Ni fydd datblygu dogfennau cyfarwyddyd yn arwain at ddatblygiad nac unrhyw newid arall. Deallir y bydd y cam gweithredu hwn yn cynorthwyo defnyddwyr i lywio gofynion. Cyfle i wneud ymgeiswyr yn ymwybodol o amcanion a gofynion y CFfD.
CDFA16	Cynorthwyo â datblygiad a chynnal Cynllun Seilwaith Gwyrdd (CSG) CC	2	I Mewn	Angen ystyried CFfD wrth i gamau penodol gael eu datblygu yn y CSG.

Cyfeirnod	Camau Gweithredu SRhPLIL	Cysylltiadau â Mesurau SLRhPLI	Sgrinio i Mewn/Allan	Cyfiawnhad
CDFA17	Adolygu'r strategaeth Perygl Llifogydd a fabwysiadwyd a chynlluniau gweithredu cysylltiedig bob 2 flynedd	4,6	I Mewn	Ystyriaeth lefel uchel o strategaeth rheoli perygl llifogydd lleol yn erbyn amcanion CFfD.
CDFA18	Cynorthwyo Awdurdod Cynllunio CC i ddatblygu'r ACLIS a'r CDLI newydd	2,5,6,10	I Mewn	ACLIS i ystyried cydymffurfiaeth CFfD yn erbyn polisi a chmau gweithredu a nodwyd.
CDFA19	Cynnal Cynllun Rheoli Traethlin CC	4,6	I Mewn	Asesiadau CFfD i'w cynnal pan gânt eu sbarduno (e.e. i gefnogi ceisiadau am Drwydded Forol).
CDFA20	Sicrhau y glynir wrth y polisi traethlin mabwysiedig o "ddal y llinell"	4,6	I Mewn	Mae CRhT Aber Afon Hafren yn ystyried CFfD ar lefel cynllun. I Gaerdydd, mae asesiad CRhT y CFfD yn datgan: <i>Yn y tymor canol i'r tymor hir, byddai cyfraddau erydu'r blaendraeth yn cynyddu oherwydd codiad yn lefel y môr a byddai angen parhau i gynnal a chadw'r amddiffynfeydd. Ni ystyrir bod unrhyw fesurau ar raddfa fawr y gellid eu cymryd yn yr Ardal Reoli hon ac ni ystyrir y byddai dirywiad mewn statws, drwy'r polisi CRhT. Fodd bynnag, yn y tymor canolig i'r hirdymor bydd lefel y môr yn codi gan arwain o bosib at golli cynefinoedd rhynglanwol fel morfa heli (Angiosbermau), felly'n methu Amcan Amgylcheddol CFfD2. Fodd bynnag, dylid ceisio cyfleoedd lleol i wella potensial ecolegol.</i>
CDFA21	Datblygu polisi / proses / dealltwriaeth o berygl llifogydd gydag Awdurdodau Rheoli Risg cyfagos	20,22	Allan	Datblygu polisi yn unig.
Ely1	Gweithio gyda thrigolion Wroughton Place i ddatblygu grŵp perygl llifogydd lleol	20,21	Allan	Ni chynigir gwaith. Cymuned i fod yn barod yn unig.
Ely2	Gweithio gyda Chyngor Cymunedol Sain Ffagan i ddatblygu grŵp perygl llifogydd lleol	20,21	Allan	Ni chynigir gwaith. Cymuned i fod yn barod yn unig.
Rhy1	Adeiladu Amddiffynfeydd Arfordirol ar Aber Rhymni	1,15	Allan	Cwblhawyd asesiad CFfD penodol i'r prosiect eisoes.
Rhy2	Sgyrsiau Newid yn yr Hinsawdd a Pherygl Llifogydd mewn Ysgolion	1,20,21,22	Allan	Sgyrsiau i ysgolion, dim gwaith.

Cyfeirnod	Camau Gweithredu SRhPLILI	Cysylltiadau â Mesurau SLRhPLI	Sgrinio i Mewn/Allan	Cyfiawnhad
Rhy3	ABLI Tredelerch Wyrddach	1,15,19	I Mewn	Bydd asesiad CFfD penodol i'r prosiect yn cael ei gwblhau.
Rhy4	Adeiladu Tredelerch Wyrddach	1,15,19	I Mewn	Bydd asesiad CFfD penodol i'r prosiect yn cael ei gwblhau.
Taf1	Cymryd rhan mewn Uwchgynllun Dalgylch Afon Taf ochr yn ochr â CNC ac Awdurdodau Rheoli Risg eraill	1,20,21,22	I Mewn	Prosiect a arweinir gan CNC. Mae CC yn randdeiliad. Asesiad CFfD i'w gwblhau ar gyfer y prosiect a'i arwain gan CNC.
Taf2	Achos Busnes Llawn / Dyluniad Manwl Yr Eglwys Newydd Wyrddach	1,15,19	I Mewn	Bydd asesiad CFfD penodol i'r prosiect yn cael ei gwblhau.
Taf3	Adeiladu yr Eglwys Newydd Wyrddach	1,15,19	I Mewn	Bydd asesiad CFfD penodol i'r prosiect yn cael ei gwblhau.
Taf4	ACB Radyr Court Road	1,15,19	I Mewn	Asesiad CFfD penodol i'r prosiect i'w gwblhau os oes angen.
Taf5	Adeiladu Radyr Court Road	1,15	I Mewn	Asesiad CFfD penodol i'r prosiect i'w gwblhau.
Taf6	ABA Nant Y Wedal	1,15,19	I Mewn	Asesiad CFfD penodol i'r prosiect i'w gwblhau.
Taf7	ABLI Nant Y Wedal	1,15,19	I Mewn	Asesiad CFfD penodol i'r prosiect i'w gwblhau.
Taf8	Adeiladu Nant y Wedal	1,15	I Mewn	Asesiad CFfD penodol i'r prosiect i'w gwblhau.
FLH1	Cynnal arolwg Asedau T98 ar gyfer yr arfordir cyfan fel sy'n ofynnol yn ôl y Cynllun Rheoli Traethlin	8,22	Allan	Arolwg gweledol anymwithiol o'r arfordir yw arolwg asedau T98 fel sy'n ofynnol gan y CRhT, sydd wedi'i asesu gan ARhC ar wahân ar lefel cynllun. Mae potensial i'r arolwg nodi gwaith sydd ei angen i gynnal a chadw'r arfordir, a allai fod â goblygiadau ar gyfer safleoedd dynodedig Aber Afon Hafren, fodd bynnag, byddai hyn yn cael ei ystyried yn dilyn canlyniadau'r arolwg.
Nodiadau:	Dim camau gweithredu yn gysylltiedig â mesur 11. Mae CC yn bwriadu cynnwys cam(au) gweithredu sy'n ymwneud â'r mesur hwn yn yr adolygiad dwy flynedd o'r SRhPLILI.			

Mae **Tabl 3** yn crynhoi pa grynofeydd dŵr CFfD sydd yn ardal weinyddol CC, a allai gael eu heffeithio gan y Camau Gweithredu SRhPLILI sydd wedi cael eu sgrinio i mewn i'r Asesiad Sgrinio CFfD. Mae Camau Gweithredu'r SRhPLILI wedi'u lleoli yn Ardal Basn Afon (ABA) Hafren. Mae'r ffigurau sydd ynghlwm wrth yr asesiad sgrinio hwn yn dangos lleoliad y grynofeydd dŵr o'i gymharu â ffin CC.

Tabl 3: Statws grynofeydd dŵr CFfD yr effeithir arnynt gan Gamau Gweithredu'r SRhPLILI sydd wedi eu sgrinio i mewn

ID y corff dŵr	Enw'r corff dŵr	Dalgylch Gweithredol	Math o gorff dŵr	Dynodiad corff dŵr	Statws corff dŵr cyffredinol
GB109057027080	Nant Dowlais - tarddiad i gydlyfiad Afon Elái	Trelái	Afon	Naturiol	Gwael
GB109057027100	Nant Clun - tarddiad i gydlyfiad â'r Afon Elái	Trelái	Afon	Naturiol	Gwael
GB109057027260	Afon Elái - cydlifiad â Nant Clun i Erddi Allot, Trelái	Trelái	Afon	Naturiol	Gwael
GB109057027220	Nant yr Eglwys Newydd - tarddiad i gydlyfiad yr Afon Taf	Taf FA i Cynon	Afon	Addaswyd yn Drwm	Cymedrol
GB109057027270	Taf - cydlifiad â'r Afon Rhondda i Stryd y Castell	Taf FA i Cynon	Afon	Addaswyd yn Drwm	Cymedrol
GB109057027150	Nant Lleucu	Rhymni	Afon	Addaswyd yn Drwm	Cymedrol
GB109057027160	Nant Glandulas - tarddiad i gydlyfiad â'r Afon Rhymni	Rhymni	Afon	Addaswyd yn Drwm	Gwael
GB109057027280	Afon Rhymni - cydlifiad â Nant Cylla i Goed y Capel	Rhymni	Afon	Naturiol	Cymedrol
GB109056026770	Ffos Ddraenio Rhosog Fach - tarddiad i Aber Afon Hafren	Ffos Ddraenio'r Gorrlewin	Afon	Artiffisial	Cymedrol
GB30947042	Bae Caerdydd	Ddim yn berthnasol	Llyn	Addaswyd yn Drwm	Cymedrol
GB70910006	Camlas yr Eglwys Newydd ger Caerdydd	Ddim yn berthnasol	Camlas	Artiffisial	Cymedrol
GB530905415401	Hafren isaf	Hafren isaf	Trosiannol	Addaswyd yn Drwm	Cymedrol
GB40902G201500	Hen Dywodfaen Coch De Defonaidd a	Hen Dywodfaen Coch De Defonaidd a	Dŵr daear	Naturiol	Da

ID y corff dŵr	Enw'r corff dŵr	Dalgylch Gweithredol	Math o gorff dŵr	Dynodiad corff dŵr	Statws corff dŵr cyffredinol
	Charreg Laid Triasig Mersia Cymoedd y De-ddwyrain	Charreg Laid Triasig Mersia Cymoedd y De-ddwyrain			
GB40901G203600	Calchfaen Carbonifferaidd Cymoedd y DDd	Calchfaen Carbonifferaidd Cymoedd y DDd	Dŵr daear	Naturiol	Da

Mae **Tabl 4** yn dangos pa gyrff dŵr CFfD a allai gael eu heffeithio gan y Gweithredoedd SRhPLILl nad ydynt yn cyflawni statws CFfD cyffredinol 'Da' a'r rhesymau pam nad ydynt yn cyrraedd statws 'Da'.

Tabl 4: Rhesymanu pam mae cyrff dŵr yn methu statws CFfD

ID corff dŵr	Enw'r corff dŵr	Elfen Dosbarth RhDBCD	Elfen fiolegol yn methu	PRhDS	Gweithgaredd yn achosi methiant	Categori Busnes
GB109057027080	Nant Dowlais - tarddiad i gydlifiad â'r Afon Elái	Ffosffad	Dd/B	Pwynt tarddu	Gollyngiad carthion (parhaus)	Diwydiant Dŵr
GB109057027100	Nant Clun - tarddiad i gydlifiad â'r Afon Elái	Pysgod Anifeiliaid di-asgwrn cefn	Arall (ddim ar y rhestr) Llygredd organig	Ffynhonnell wasgaredig Pwynt tarddu	Gollyngiad carthion (parhaus) Gollyngiad carthion (gwasgaredig) Digwyddiadau	Trefol a Thrafnidiaeth Anhysbys (hyd nes y bydd ymchwiliad) Diwydiant Dŵr
GB109057027260	Afon Elái - cydlifiad â Nant Clun i Erddi Allot, Trelái	Fflworanthen Pysgod Anifeiliaid di-asgwrn cefn Ffosffad Hydrocarbonau polyaromatig (PAH)	Morffoleg Llygredd organig	Ffynhonnell wasgaredig Pwynt tarddu Addasu ffisegol	Dyddodiad atmosfferig Gwaddodion gwely corff dŵr halogedig Gollyngiad carthion (parhaus) Rhwystrau i fudo pysgod Digwyddiadau gollwng carthion (parhaus) Gollyngiad carthion (ysbeidiol)	Arall (ddim ar y rhestr) Trefol a Thrafnidiaeth Diwydiant Dŵr Anhysbys (hyd nes y bydd ymchwiliad)
GB109057027220	Nant yr Eglwys Newydd - tarddiad i gydlyfiad yr Afon Taf	Ffosffad Pysgod	Morffoleg Llygredd organig	Ffynhonnell wasgaredig Pwynt tarddu Addasu ffisegol	Gollyngiad carthion (gwasgaredig) Anhysbys (hyd nes y bydd ymchwiliad) Gollyngiad carthion (parhaus) Gollyngiad carthion (ysbeidiol) Rhwystrau i fudo pysgod Trefoli - datblygu trefol	Trefol a Thrafnidiaeth Amaethyddiaeth a rheoli tir gwledig Domestig / Y Cyhoedd Diwydiant Dŵr
GB109057027270	Taf - cydlifiad â'r Afon Rhondda i Stryd y Castell	Pysgod	Morffoleg	Addasu ffisegol Ffynhonnell wasgaredig	Rhwystrau i fudo pysgod Dyddodiad atmosfferig Gwaddodion gwely corff dŵr halogedig	Anhysbys (hyd nes y bydd ymchwiliad) Arall (ddim ar y rhestr) Trefol a Thrafnidiaeth Diwydiant Dŵr

ID corff dŵr	Enw'r corff dŵr	Elfen Dosbarth RhDBC	Elfen fiolegol yn methu	PRhDS	Gweithgaredd yn achosi methiant	Categori Busnes
				Pwynt tarddu	Gollyngiad carthion (parhaus)	
GB109057027150	Nant Lleucu	Trefn Hydrolegol Anifeiliaid di-asgwrn cefn Macroffyttau a Ffytobenthos wedi eu Cyfuno Ffosffad	Llygredd organig	Llif Addasu ffisegol Pwynt tarddu Ffynhonnell wasgaredig Pwysau eraill	Cronni - storio dŵr Cronni - dim storio dŵr Trefoli - datblygu trefol Gollyngiad diwydiannol / masnach (heb Reoliadau Caniatáu Amgylcheddol) Gollyngiad carthion (gwasgaredig) Gollyngiad carthion (ysbeidiol) Llwyth maetholion mewnol (llynnoedd yn unig) Gollyngiad diwydiannol / masnach (heb Reoliadau Caniatáu Amgylcheddol)	Diwydiant Dŵr Trefol a Thrafnidiaeth Diwydiant, Gweithgynhyrchu a Busnesau Eraill
GB109057027160	Nant Glandulas - tarddiad i gydlyfiad â'r Afon Rhymni	Pysgod Trefn Hydrolegol Macroffyttau a Ffytobenthos wedi eu Cyfuno	Morffoleg Arall Maethynnau	Addasu ffisegol Ffynhonnell wasgaredig Llif	Rhwystrau i fudo pysgod Trefoli - datblygu trefol Gollyngiad carthion (gwasgaredig) Cronni - storio dŵr Anhysbys (hyd nes y bydd ymchwiliad)	Anhysbys (hyd nes y bydd ymchwiliad) Trefol a Thrafnidiaeth Diwydiant Dŵr Amaethyddiaeth a rheoli tir gwledig
GB109057027280	Afon Rhymni - cydlifiad â Nant Cylla i Goed y Capel	Fflworanthen Hydrocarbonau polyaromatig (PAH)	Dd/B	Ffynhonnell wasgaredig Pwynt tarddu	Dyddodiad atmosfferig Gwaddodion gwely corff dŵr halogedig Gollyngiad carthion (parhaus)	Arall (ddim ar y rhestr) Trefol a Thrafnidiaeth Diwydiant Dŵr

ID corff dŵr	Enw'r corff dŵr	Elfen Dosbarth RhDBCD	Elfen fiolegol yn methu	PRhDS	Gweithgaredd yn achosi methiant	Categori Busnes
GB109056026770	Ffos Ddraenio Rhosog Fach - tarddiad i Aber Afon Hafren	Anifeiliaid di-asgwrn cefn Macroffyttau a Ffytobenthos wedi eu Cyfuno	Maethynnau Gwaddod	Addasu ffisegol Pwynt tarddu Ffynhonnell wasgaredig	Draenio tir - rheoli lefel dŵr Trefoli - arall Carthion domestig heb garthffos Anhysbys (hyd nes y bydd ymchwiliad) Draenio tir	Amaethyddiaeth a rheoli tir gwledig Trefol a Thrafnidiaeth Domestig / Y Cyhoedd
GB530905415401	Hafren Isaf	Deuffenylether wedi'i frominadu (BDPE) Calc, Angiosbermau, Mercwri a'i Gyfansoddion	Dd/B	Ffynhonnell wasgaredig Pwynt tarddu Anhysbys (hyd nes y bydd ymchwiliad)	Gwaddodion gwely corff dŵr halogedig Gollyngiad carthion (parhaus) Anhysbys (hyd nes y bydd ymchwiliad) Dyddodiad atmosfferig	Diwydiant, Gweithgynhyrchu a Busnesau Eraill Diwydiant Dŵr Anhysbys (hyd nes y bydd ymchwiliad) Arall (ddim ar y rhestr)

RhDBCD = Rheswm Dros Beidio Cyflawni Da (statws CFfD), PRhDS = Problem Rheoli Dŵr Sylweddol.

4.2 Casgliad yr asesiad sgrinio

Mae Tabl 4 yn cyflwyno'r crynofeydd dŵr CFfD sy'n methu yn ardal weinyddol CC y gallai Camau Gweithredu'r SRhPLILl effeithio arnynt. Mae llawer o grynofeydd dŵr y CFfD yn methu oherwydd addasiadau ffisegol a llygredd o ganlyniad i weithgarwch dynol.

O'r cyrff dŵr hynny sy'n methu â chyrraedd statws CFfD cyffredinol 'Da' yn **Tabl 4**, mae'n debygol bod gan rai o Gamau Gweithredu'r SRhPLILl arfaethedig y potensial i wella statws CFfD y crynofeydd dŵr. Er enghraifft, gall Camau Gweithredu'r SRhPLILl sy'n cyfeirio at agor y cwlfertau presennol i olau dydd, cadw cyrsiau dŵr ar agor, cynlluniau seilwaith gwyrdd, rheoli perygl llifogydd, gwelliannau i gynefinoedd, oll gyfrannu at wella statws CFfD crynofeydd dŵr trwy ddod â chyfoeth o fuddion rheoli perygl llifogydd a buddion amgylcheddol i ardal weinyddol CC.

Amlygwyd Dalgylchoedd afonydd Taf ac Elái gan CNC fel dalgylchoedd 'Cyfle' ar gyfer y cylch hwn o welliannau CFfD.

5. Ymgynghori

Ymgynghorwyd â CNC ar Adroddiad Cwmpasu'r Asesiad Sgrinio Amgylcheddol (ASA) ac Adroddiad Sgrinio'r Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC) ar gyfer Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Lleol CC. Ysgrifennodd CNC ymateb i CC dyddiedig 02/08/2024.

Mae CNC wedi rhestru nifer o sylwadau mewn ymateb i Adroddiad Cwmpasu Asesiad Amgylcheddol Strategol Strategaeth Rheoli Perygl Llifogydd Lleol CC. Mae Tabl 5 yn dangos sylwadau ymgynghori CNC sy'n berthnasol i'r CFfD a sut mae angen/rydym yn cynllunio i fynd i'r afael â phob sylw (t13 a 14 o sylwadau CNC).

Tabl 5: Ymateb i sylwadau ymgynghori CNC ar Adroddiad Cwmpasu AAS ac Adroddiad Sgrinio'r ARhC

Sylw CNC	Ymateb
Adroddiad Cwmpasu Asesiad Amgylcheddol Strategol	
Mae gan y SLRhPLI y cyfle i fod yn niweidiol neu'n fuddiol i weithredu mesurau lliniaru'r CFfD.	Cynhyrchwyd yr Asesiad Sgrinio CFfD hwn mewn ymateb i hyn. Yn unol â chanllawiau CNC i awdurdodau lleol: "Rhaid cynnal asesiad cydymffurfio â'r CFfD ar yr holl brosiectau sy'n cael eu cynnal yn yr amgylchedd afonol, aberol neu arfordirol. Dylid defnyddio Nodyn Cyngor CNC ar y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr ar gyfer Awdurdodau Lleol i asesu cydymffurfiaeth â'r CFfD fesul prosiect ¹⁰ ".
Dylid cynnwys Cyrff Dŵr a Addaswyd yn Helaeth (CDAH) yn CC yn y wybodaeth sylfaenol.	Mae CDAHau yn CC wedi'u cynnwys yn y wybodaeth waelodlin yn Adroddiad Amgylcheddol yr AAS ac yn Asesiad Sgrinio'r CFfD.
Dylid sôn yn benodol am Geomorffoleg/Hydromorffoleg - mae gwarchod ac adfer geomorffoleg yn hanfodol i adeiladu ecosystemau neu wydnwch ecosystemau.	Mae Asesiad Sgrinio'r CFfD wedi nodi potensial ar gyfer effeithiau cadarnhaol a negyddol ar hydromorffoleg. Nodwyd mesurau perthnasol hefyd: Cynlluniau rheoli basn afonydd, wedi'u diweddarw 2022: crynodeb o raglenni mesurau – mecanweithiau - 8. Addasiadau corfforol a morffoleg - Canllaw - GOV.UK (www.gov.uk) ¹¹
Does dim sôn am Ddalgylchoedd Cyfle - mae hyn yn ffocws ar gyfer rownd bresennol y CRhBA - mae afonydd Taf ac Elái yn ddalgylchoedd ffocws - mae hyn yn hepgoriad allweddol i'r AAS.	Mae'r rhain bellach wedi'u nodi yn yr asesiad hwn. Dalgylch Cyfle afonydd Taf ac Elái wedi'i gynnwys yn y ddogfen hon CRhBA Hafren 2021 2027 Crynodeb (cyfoethnaturiol.cymru) ¹² .
Diweddarwch y canlynol: Dylid cynnwys mesurau lliniaru ar gyfer Bae Caerdydd fel elfen sy'n methu; Mae'r ddau gorff dŵr canlynol ar goll o Dabl 6; - Nant Clun - tarddiad i gydlifiad â'r Afon Elái - Camlas yr Eglwys Newydd. Cywiro'r elfennau sy'n methu a restrwyd yn Nhabl 6. Mae'r crynofeydd dŵr daear anghywir wedi'u cynnwys. Mae'r statws gwael yn cael ei yrru gan 'Statws Corff Dŵr Wyneb Cemegol Ddibynnol' – sy'n	Mae'r rhain wedi'u diweddarw a'u cywiro yn yr Adroddiad Amgylcheddol AAS. Mae'r crynofeydd dŵr sydd wedi'u rhestru yn Nhabl 6 yn cyfateb i'r rhai yn asesiad sgrinio'r CFfD.

¹⁰ [20171030 Nodyn Cyngor diwygiedig terfynol WFD ar gyfer Awdurdodau Lleol \(cyfoethnaturiol.cymru\)](#)

¹¹ [Cynlluniau rheoli basn afonydd, wedi'u diweddarw 2022: crynodeb o raglenni mesurau – mecanweithiau - 8. Addasiadau corfforol a morffoleg - Canllaw - GOV.UK \(www.gov.uk\)](#)

¹² [CRhBA Hafren 2021 2027 Crynodeb \(cyfoethnaturiol.cymru\)](#)

Sylw CNC	Ymateb
ymwneud â'r potensial i weithgareddau cloddio glo hanesyddol effeithio ar ddyfroedd wyneb.	

6. Casgliadau

Mae camau gweithredu'r SRhPLILl wedi eu sgrinio er mwyn cydymffurfio â'r amcanion CFfD. Mae llawer wedi cael eu sgrinio allan gan na fyddant yn effeithio ar Statws CFfD crynofeydd dŵr yn ardal weinyddol CC (Tabl 2).

Sgriniwyd y camau gweithredu canlynol i mewn:

- CDFA2 - Datblygu a mabwysiadu polisi rheoli dŵr wyneb yn unol â chanllawiau NCT15
- CDFA13 - Diweddaru Polisi Cwlfertau Cyngor Caerdydd
- CDFA16 - Cynorthwyo i ddatblygu a chynnal Cynllun Seilwaith Gwyrdd Cyngor Caerdydd
- CDFA17 - Adolygu'r strategaeth Perygl Llifogydd a fabwysiadwyd a chynlluniau gweithredu cysylltiedig bob 2 flynedd
- CDFA18 - Cynorthwyo Awdurdod Cynllunio Cyngor Caerdydd i ddatblygu'r ACLIS a'r CDLI newydd
- CDFA19 - Cynnal Cynllun Rheoli Traethlin Cyngor Caerdydd
- CDFA20 - Sicrhau y glynir at y polisi traethlin mabwysiedig o "ddal y llinell"
- Rhy3- ABLl Tredelerch Wyrddach
- Rhy4 - Adeiladu Tredelerch Wyrddach
- Taf1 - Cymryd rhan yn Uwchgynllun Dalgylch Afon Taf ochr yn ochr â CNC ac Awdurdodau Rheoli Risg eraill
- Taf2 - Achos Busnes Llawn / Dyluniad Manwl Yr Eglwys Newydd Wyrddach
- Taf3 - Adeiladu yr Eglwys Newydd Wyrddach
- TAf4 - ACB Radyr Court Road
- Taf5 - Adeiladu Radyr Court Road
- Taf6 - ABA Nant Y Wedal
- Taf7 - ABLl Nant Y Wedal
- Taf8 - Adeiladu Nant Y Wedal

Oherwydd natur y Strategaeth, mae'r rhan fwyaf o'r camau a sgriniwyd i mewn yn gofyn am gamau gweithredu yn y dyfodol neu asesiad ar lefel prosiect i ddeall yr effaith ar amcanion CFfD.

Mae gan y SLRhPLl y cyfle i fod yn andwyol neu'n fuddiol i roi mesurau lliniaru'r CFfD ar waith. Amlygwyd cyfleoedd i gael effaith fuddiol ar lefel strategol. D

Ffigurau